

MABEDE DÖNÜŞ

I

İskan Amed

Teşekkür

Önsöz

*Delal Amed şahsında Kürdistan Devrim Şehitlerinin
anısına...*

“On beş bin yıl analık yap, insanlık için gerekli olan her şeyi yarat, sonra en çaresiz bir kul durumuna düş! İlk tanrıçaların doğduğu memleket ol, insanlık için gerekli her şeyi yarat ve doğurt, sonra hepsinin en çaresiz kulu ol! Tüm insanlığı doyurmanın zanaatlarını yarat, sonra aç kal! Her tarafı barınaklı kıl, sonra barınacak yurdun olmasın! Herkesi aydınlatan bir mum ol, sonra karanlıktan kurtulma! Herkese ses ol, müzik ve şiiri yarat, sonra dilsiz, sağırlara dön! Herkes için bilimi, saygıyı ve tekniği yarat, sonra en cahili ve çaresizi kal! Herkese sarayı, hanı yarat, sonra yerleşecek bir avuç yere muhtaç ol! Ortadoğu uygarlığı işte bu büyük ve dramatik çelişkinin adıdır. Aşkların neden yakıp kül ettiği bu çelişkilerde gizlidir. Bu kadar değerle büyü, sonra küçüle! Bunu ancak yanma temizler. İlk tanrı-tanrıça kavuşmasını yarat, sonra en aşağılık dilenci durumuna düşmüş kadın ve erkeği ol! Bunu ancak yanma, yakılma temizler”.

Abdullah ÖCALAN

Dimdik heybetiyle neden dağ doruklarına Tanrı'ların yurdu denildiğini dile getirir gibi göğe uzanıyordu. Bağrında yaşayan insanlar bu baş eğmez dağa '*Herekola Mira*' diyordu. Rivayete göre Herekol'un bir Mir'i, Hincê adındaki dünyalar güzeli çok sevdiği kızını birine vermemek için:

“Kim kış boyu tek başına Herekol'da yaşarsa kızımı ona vereceğim” demişti.

Her yıl bir kaç kişi yarışircasına bu şartı yerine getirmeye çalışıyordu. Ne var ki sonbaharda Herekol'e gidenlerin yolunu baharda gözleyenler kimsenin dönüşüne tanık olamıyordu. Nice yiğitler yiter gider bu seveda yolunda. Vaktin birinde umutların kesildiği bir anda o kışı Mir'in kızına ulaşma umuduyla geçiren birisi baharda çıkıp gelir. Şaşkınlık ve merak at başı ahaliyi ahtapot gibi sarar. Herkesin zihninde bu 'Nasıl olur?' sorusu ile. En yiğitlerin gidip de dönemediği Herekol'un o zirvelerinde bu sıska kişi yaşamayı nasıl başarmış ve sağ salim geri dönmüştü. Herekol'un metrelerce düşen karının kışı, hem çok soğuk hem de fırtınalıydı. Fırtınasının kopardığı uğultu, zebanilerin çıkardığı sestten daha korkunçtu. Kışı tek başına Herekol'de geçirmeye çalışanlar bu türlü türlü, tarife gelmez korkunç seslerin korkusuyla ödleri patlayarak ölmüşlerdi. Cehennemin sesi, uğultusunun yanında masum kalırdı. Bu korku duvarını aşmayı başaran tek kişinin en büyük meziyeti cesareti değildi. Hiç kuşkusuz ona bu unutulmaz zaferi kazandıran duyma özürülü

oluşuydu. Mir çaresiz kızı Hincê'yi bu kişiye vermek zorunda kaldı. Sözünün eri olmak bu toprakların en kadim hükmüydü.

Herekol Dağının yamacındaki birçok köyün sahibiydi. Mensubu olduğu Garisa aşiretinde sözünün eri olduğundan saygı duyulan sevilen biriydi. Sözüne bağlılığı dinlenmesi demekti. Her ne olmuşsa çok öfkeliydi. Tütün tabakasını köstekli saatinin olduğu yeğinin öteki cebinden çıkarırken elleri titriyordu. Konağının avlusunda toplanan mecliste herkes diken üstünde oturuyordu:

“Üç yıl önce Rom kapımızda el pençe huzura durmuş ‘Biz aynı ümetteniz. Yurdumuz Gavur tarafından işgal edilmiş. Gelin

birlikte işgalcileri bu topraklardan atalım. Ondan sonra kardeşçe kuracağımız vatanda hep birlikte özgür yaşarız’ demişlerdi”.

Yakup Ağa konuşmasını kesti bir an başını kaldırıp göğün zirvesine erişen Herekol’a derin derin baktı. Utandı sanki gözlerini indirip sözlerine kaldığı yerden devam etti:

“Bizim gözümüzde olan aklımız ne zaman başımıza gelecek? Romun bu sözlerine kandık. Savaşık, kan döktük boydan boya bu topraklara. Bizimle işleri bitince bu seferde ‘Kürt yoktur. Kürtler Türktür’ demeye başladılar. Topraklar gavurun şerrinden kurtuldu. Ama rahmet gavura”.

O an içinden “Xwezi” (Keşke) diye bir laf çıktı ve sustu. Dini inancı olan İslam onun yakasını tutmuş bırakmıyordu. Yine de sözünü sakımadı:

“Keşke gavurla yaşasaydık ama bu bize kardeşiz diyen Türklerle omuz omuza savaşmasaydık. Gavur dedikleri hiç olmazsa Allahı bilen ve tanıyandı. İşte hayatta keşke ye yer yok” dedi.

Ve iki ay önce başına gelen o acı dolu anları tekrar hatırladı zihni. Hiç unutamıyorduki hatırlamasın...

Şehre inecekti. Akşam söylediği için konağının kayhası atını hazırlamıştı. Kefiyesini başına sarmış, beline doladığı acem kuşağına ise göz kamaştıran hançerini yerleştirmişti. Baba yadigarı zincirli saattini yeleğinin cebine indirmeden son defa çıkarıp baktı. Eruh’a doğru atını sürmeye hazırdı. Dört nala şehre sürdüğü atının toynakları güneş yanığı Garisa toprağında tozu dumana katıyordu. Vardığı şehirde gözleri daha önce hiç görmediği bir yeniliğe takıldı. Herkesin başında farklı renklerde şapkalar vardı ve hiç kimse şalvar giymemişti. Atının yullarını hanın kapısına bağladı. Gördüğü bu durum karşısında merakını giderecek birilerini bulmanın acelesiyle hana hızlı adımlarla yürüdü.

Hanın içinde kasvetli bir hava yüzüne çarptı. Tanınan biri olduğu için handaki birkaç kişi ayağa kalkarak onu selamladı. Duraksamadan merak ettiği soruyu, şehirde olup biteni işinden dolayı hemencecik öğrenen hancıya:

“Hayırdır, herkesin başındaki külaha ve kefiyelere ne oldu? Bu milletin kıyafetine de ne olmuş böyle?” diye sordu.

Hancı, onun başında gördüğü kefiyeden dolayı bir şeyden haberinin olmadığını anladı. Aniden ürken bakışlarını ona doğrultarak:

“Haberin yok mu? Mısto Kemal, Ankara’dan yeni bir kanun çıkarmış. Artık hiç kimse başına şapka dışında bir şey

takmayacak ve şalvar giymeyecekmiş. Güya bunları giymek çağın dışında kalmakmış! Birçok insan alemini ibret olsun diye kıyafetinden vazgeçmediği için darağacına çekilmiş. Belliki senin bu olan bitenden haberin yok. Yerinde olsam o kefiyeyi başımdan hemen indiririm. Dışarda müfrezeler görürse başına neler getirmezlarki” diye yanıt verdi.

Duydukları karşısında öfkelenildi. Onca köyü vardı. Çevre aşiretlerde sözü geçen biriydi. Emrinde öl dese hazır yüzlerce adam vardı. Bir de başına sardığı kefiyeden Mısto Kemal ne istiyordu? Kafasında beliren onlarca soruya içinden ‘Bunlarda çok olmaya başladı. Doğduğumuz ve öleceğimiz topraklarımızda bu kadar zulüm fazla artık’ dedi. Gözüne aniden beliren Şeyh Sait ve arkadaşlarının darağacında devrilen boyunlarının kara surlarda kalan açık bakışlarından utandı. Bir yıl önce asılan Şeyh Sait ve arkadaşlarının acısı hancının önüne sunduğu yemeği görünmez kıldı. Ölüye sonsuz bağ ve sadakat törelerinin kanunsuz buyruğuydu. Aç olmasına rağmen yemek boğazından aşağı inmedi. Kimsenin duymayacağı kısık bir sesle ‘İnsan olan bu zulme sessiz kalmaz’ dedi.

Handan çıkınca Çirav Dağından, Eruh’a dalgalanan rüzgarın esintisi yüzüne vurdu. Rüzgar içerdeki kasvetli havanın oluşturduğu terini belirgin kıldı. Kefiyesinin ucuyla alnında toplanan tuzlu damlacıkları sildi. Dışarı adım atıp kentin sokaklarını arşınlaması çok olmamıştı. Birden etrafını saran birkaç Müfreze erinin arasında kaldığını fark etti. Müfreze komutanı üstüne doğru yürüdü. Tek kelime etmeden kaslı kollarının sağ eli, başındaki kefiyeyi kaptı. Sağ eline aldığı kefiyeye iğrenerek baktı bir süre. Devlet subayı o bez parçasını ayağının dibine attı. Var gücüyle postalının sol topuğuna bastırarak kefiyeyi toprağa gömmeye çalıştı. Aniden olup

bitenler karşısında lal kesilmişti. Apak saçları bahar rüzgarının serinliğiyle havalandı. Devleten aldığı güce dayanan subay:

“Sen kefiyenin yasaklandığını bilmiyor musun? Herkes başına şapka takacak. Kanun böyle” dedi.

Yakup Ağa’nın sağ eli belinde gizlediği hançere gitti. Çevresini saran müfrezeye güç getiremeyeceğini anlayınca vazgeçti. İçinden ‘Her şeyin bir zamanı var’ dedi. Ama subay cevabını bekliyordu. Onu cevapsız bırakmak başına iş açacaktı. Öfkesini subaya hissettirmeden:

“Komutan Beg bu yasaktan haberim yoktur. Devletin çıkardığı kanun karşısında boyun kıldan incedir!” diye yanıt verdi.

Müfreze komutanı her gün uğraştığı, alimlerin sarığından ve sıradan insanların giyiminden bıkmış usanmıştı. Aldığı cevap da kendisini tatmin etmişti. Bu bıkkınlığın kendisinde yarattığı can sıkıntısından dolayı işi daha fazla üstelemedi. Müfrezesini peşine takıp Eruh’un tek caddesinde gözden kayboldu.

Yakup Ağa subayın ezdiği kefiyesini yerden alırken gözleri nemlendi. Kendine ‘Bu toprağa gömülseydim de bugünü görmeseydim’ dedi belli belirsiz yüreğinin diline döktüğü acı bir figanla. Kolunun yeniyle kirpiklerine asılan bir-iki damla yaş sildi. Uzun süredir ilk defa gözleri sulanmıştı. Hızla hanın kapısına bağladığı attına doğru yol aldı. Bindiği atı dörtnala Garisa toprağına sürdü. Utancından günler boyu ne dışarı çıkmış ne kimseye tek kelam etmişti. Sadece kendi kendine ‘Bu Mısto Kemal gibi bir Firavun yeryüzüne bir daha gelmez. Bende bunu onun yanına bırakırsam. Doğan güneş, yağın yağmur, ekmeğini yediğim toprak, evladı olduğum bu dağlar, hakkını bana helal etmesin’ dedi.

Geçmişte bıraktığı o andan sıyrıldı. Ama ruhu örselenmişti. Hükümet giydikleri elbiseye dahi düşmanlık yapıyordu. Elbiselerine saldırı Kürtlüklerineydi. Su gibi berrak akan konuşmasına kaldığı yerden devam etmeden önce mecliste oturan en yakın arkadaşları Şeyh Abdurrahman Garisi, Gurgin Ağa ve Pîrezdin Ağa ile göz göze geldi. Renglerini yamacında oldukları Herekol'den alan çeleng yürekli oğulları İbrahim ve Xelil'i süzdü. Derin dostluğun gönül bağından aldığı onayla:

“Savaş cephesinde Kürt cengaverleri canı pahasına vatanı korurken. Onlar hep bizi Rus’a, İngiliz’e, Fransız’a karşı yüzüstü bırakıp kaçtı. Nihayetinde işgalcilerden vatanı kurtardığımızı sandık. Ta Lozan’a kadar. Burada gavur dedikleriyle oturdukları masada halkımızı yok sayacak kararlar aldılar. Zaten bu antlaşma sonrası Şeyh Sait ve arkadaşlarının başına gelenleri hepiniz biliyorsunuz. Gün isyan günüdür. Bu devlete başkaldırmazsak bu gördüğümüz Botan dağlarına hangi yüzle

bakarız. İçinde bulunduğumuz halin utancı karşısında ölümün hiçbir şey olduğu ortadadır” dedi.

Yakup Ağa’nın son sözleri oradakilerin yüreğini avcuna alıp sıktı. Ölüm, duydukları utancın yanında hiçbir şeydi. Fazla söze gerek yoktu... Mecliste isyan oy birliğiyle karara bağlandı.

Bin dokuz yüz yirmi altı yılının, Ağustos ortalarıydı. Güneşin dik ışıkları toprağı kavuruyordu. Sıcak havanın sararttığı sıska otlar binlerce atın toynakları altında kül gibi dağılıyordu. Üç bin Kürt Süvari, Yakup Ağa, Abdurahman Garisi ve Gurgin Ağa önderliğinde Eruh’a saldırmaya hazırды. Tepeden tırnağı kuşandıkları silahlar onlara dağların azametini bahşetmiş gibi bir görkem kazandırıyordu. Botan baştan başa isyan yatağı olmaya

hazırlanıyordu. Birçok aşireti yeni kurulan Cumhuriyete karşı savaşılmaya çağırılmışlardı. Ama kimi aşiretler oralı olmamıştı. Biraraya gelenlerin gücünde azımsanamazdı. Planlarına göre Herekol'un arka yüzündeki Pervari'ye Pîrezdin Ağaya bağlı süvariler saldıracaktı. Herekol ve Çirav dağları arasında kalan Eruh'u da Yakup Ağa, Gurgin Ağa ve can dostları Şeyh Abdurahman alacaktı. Ve böylece Botan'ın önemli bir kısmı hakimiyetlerine geçmiş olacaktı. Tıpkı eski günlerde olduğu gibi.

Uzun boylu, yapılı bir fiziğe sahip olan Yakup Ağa atını birkaç adım saflardan öne aldı. Cepheden tüm süvarileri görüyordu. Esmer yüzüne oldukça yakışan ağzını açtı:

“Yiğitlerim, gün şeref günüdür. Eruh'u bugün Allah'ın izniyle ele geçireceğiz. Zalim müfrezelere acımayacağız. Bize anlamadığımız bir dil ile yeni isimler veren, asırlardır yaşadığımız yerlerin adını değiştiren, giydiğimiz elbiseye dahi karışan bu zalim devletin adamlarına acımayı Allah'ta kabul etmez, kul da. Bu yolda ölmek, utançla yaşamaktan daha değerlidir”.

Onun bu sözleriyle ruhları coşan süvariler zalimin zulmüne karşı savaşacak olmanın verdiği sevinçle hep bir ağızdan savaş naraları atmaya başladı. Naraların sesi Herekol'un uçurumlarından yankılanıp kulaklarına aks ediyordu. Üç bin süvari aynı anda atlarının yönünü Eruh'a verdi. Geride kalan toz ve dumanın son bulacağı bir yer vardı. Ama dörtнала koşan atların varacağı bir son...

Eruh'u savunan küçük bir müfrezenin üç bin süvari karşısında hiçbir şansı yoktu. Diğer saldırılar da sonuç almıştı.

İsyancılar Botan'ın büyük bir kısmını kontrollerine almıştı. Devlete bağlı müfrezeler direniş göstermeden teslim olmuşlardı.

Yakup Ağa'nın tek bir derdi vardı. O kefiyesini başından alan subayı bulmaktı. Bu zor olmadı. Teslim olanların arasında oda vardı. Subayın kibrinden eser kalmamıştı. Askeri kıyafetlerinin içine büzülmüş, af dileyen gözlerle Yakup Ağa'nın karşısında duruyordu. Ezikliği yüz hattına sinmişti. Karşısındaki kişiyi tanıdı. Birkaç ay önce yaptıkları geldi gözlerinin önüne. Utancı, başını ayakuçlarına çivilemişti. Sana tek bir şey soracağım:

“Kefiyemin sana ne zararı dokundu?” dedi Yakup Ağa.

Gür sesine karışan hiddeti karşısında, subayın diz bağları çözüldü. İri ve sert kasları iskeletini birarada tutamıyordu. Dile geldi:

“Emir öyleydi. Paşa kanun çıkarmış. Ben de uyguladım” yanıtını aldı.

Subayın sözlerine öfkелendi. Ses tonuna yansıyan öfkesi ince, karakaşlarını çatmasına neden olmuştu:

“Sizin gibi ruhunu makam, mevki, yetki ve paraya satanlar olmasa o sarayında oturan sarhoş paşanın emri ne olaki. Paşanın aslında hiçbir suçu günahı yok tek suç ve günah sizin gibi ruhunu satan kölelerde. Beşeri Allah yerine koyanlarda” dedi hiddetle.

Verdikleri emir kesindi. Teslim olan askerler vurulacaktı. Akşama kadar duvar diplerinde kurşuna ilkin dizilen o subayın kanına diğer askerlerinde kanı karıştı...

Botan'ın büyük bir kısmı iki aydı ellerindeydi. Ama duydukları hiç de iyi haberler değildi. Ordu, Sêrt ve Wan vilayetlerinde güç toplamış üzerlerine geliyordu. Karşılarında on binlerce asker vardı. Kürt savaşçılar ölüme hazır görünüyordu. Ama karşılarında gördükleri gücün azameti gözlerindeki korkutmuyor değildi. Günlerdir çarpışıyorlardı. Adaletsiz bir çarpışma olduğu kadar amansızdı da. Ölümlerin bedeninde dökülen kanlar Erüh'un daracık sokaklarına oluk oluk akıyordu. Ölümlerin kokusu her iki taraf da soluk alıp vermeyi işkenceye dönüştürüyordu.

Ordunun bariz gücü karşısında isyancılar da çözümler baş göstermişti. Bunun nedeni ise az sayılarıyla Cumhuriyetin büyük gücüne karşı verdikleri mevzi savaşıydı. Mermisi tükenen cephesini bırakıp dağlara sığınmıyordu. Kimisi ise ellerini havaya

kaldırıp teslim oluyordu. Zaman geçtikçe kötü haberlerde bir çığ gibi üst üste gelmeye başlamıştı. Pervari isyanı bastırılmıştı. İsyanın öncülerinden Pîrezdin Ağa ise sağ yakalanmıştı. Buralar yine devletin eline geçmişti. Eruh ise direniyordu aleyhlerine gelişen tüm sorunlara rağmen. Yakup Ağa'nın gönlü oğulları Xelil ve İbrahim'in vurulmasına razı olmadı. Onlara:

“Gidin canınızı kurtarın ve isyan boyunca düştüğümüz hataları insanlarımıza anlatın” dedi.

Kadir şinas oğulları babalarının teslim olacağını anlamıştı. Çok kan dökülmüştü. Ve kendilerine teslim olmaları için heyetler gönderen devlet bu kanın durmasının koşulunu Yakup Ağa, Gurgin Ağa ve Şeyh Abdurahman'ın teslim olmasında görüyordu. Yakup Ağa, yörede bilgeliğiyle tanınan dostu Şeyh Abdurahman'a:

“Sen çık git burdan. Senin yaşaman ve intikamımızı alman gerekir” dedi.

Şeyhin gönlü bu sözlere razı olmamıştı:

“Teslim olsanız dahi öldürüleceksiniz. Gelin birlikte gidelim. İlerde daha büyük bir güçle örgütlenir, hatalarımızdan dersler çıkarır, yine devlete savaş açarız” diye çıkıştı.

Şeyh Abdurahman Garisi'de teslim olmamaları halinde daha çok kan döküleceğini biliyordu. Daha fazla üstelemedi. O, İbrahim ve Xelil, Eruh'tan çıkarken, can dostları Yakup Ağa ve Gurgin Ağa ise ellerini havaya kaldırmış, düşmana teslim olmaya doğru yürüyordu. Yakup Ağa, Pîrezdin Ağa ve Gurgin Ağa, Kezer suyunun kenarına götürüldü. Onları kurşuna dizmekle de yetinmemişlerdi. Kesilen başları halka teşhir edilirken, gövdeleri suyun akışına bırakıldı.

Soğuk hemde buz gibi bir rüzgar esiyordu. Botan'ın dağları karla kaplanmış, doğanın tüm renkleri kefenle sarılmış ölüyü andırıyordu. Karın ağırlığına dayanamamış ağaç dallarının çoğu kırılmış neyseki kökleri derinlere ulaştığından hala hayata tutunmak ve yeniden yeşermek için gün sayıyorlardı. Her taraflarında açılmış yaralar, henüz ömürlerinin baharında olan gençlerin yüzlerindeki derin kırıksıklıklarda görülüyordu. Ama bastırılan isyanların ardından yaşayan bedenlerinin içine gömülmüş, cıvı cıvı hayatlar yeni bir baharı neredeyse hayal sanıyorlardı.

Yetim kalmış çocuklar, genç yaşta dul kalmış kadınlar, çocuklarının cenazesine ağıt yakamayan analar, dağ taş ölülerinin cenazesini bulamayan köylüler matemini kara

yazgısında çakılıp kalmıştı. O uzun gecelerin konuğu; ardında kızını, oğlunu, eşini, bırakıp silah kuşanmış, çarpışarak son nefeslerini at sırtında vermiş yiğitlerdi. Büyüyen her çocuk yapılanları bilmeliydi, bilmezse namussuz olurdu. Ninelerin torunlarına anlattıkları, yaşlıların uzun, bitmek bilmeyen kış gecelerinde sabahlara varan çiroklarındaki hikaye kan, gözyaşı, zulüm ve yiğitlik destanlarında içkindi. Bir hayalmiydi bilinmez. Bir daha böyle isyanlar olabiliormiydi. Tahmini bile zordu. Ama bilinmeliydi. Bilinmeli ve dilden dile anlatılmalıydı.

Hükümet kar kış fırtına dinlemiyordu. Jandarma baştan başa silahla mermiyle kuşanmış, o ölü sesizliğine, acıya, beyazdan kefene, anılara sığınmış Botan'lıları rahat bırakmıyordu. Kış olsun yaz olsun dağlılar şehirli olup rahat yaşama sadece ama sadece yaşama alışmadıkça hep isyan halinde olabilirdi. Bu yüzden 'Tüfek barut ve kan üstlerine sıçramalı, ölümü an be an hissetmeli' diyorlardı.

Seksen yılının son günleriydi. On iki eylül darbesinin ayak sesleri zelzele gibiydi. Yerde bir metre kar vardı. Botan Dağlarından Herekol, Cudî, Kêla Memê, Çêlê Nimêja, Çiyayê Filah'ın tam ortasında kalan yüzlerce haneden oluşan Gündikê Melê Köyü de Botan'ın diğer köyleri gibi jandarmanın kuşatmasındaydı.

Tahtadan yapılmış kapı anlamadıkları yabancı bir dilden çıkan sestten sonra sert bir tekmeyle kırıldı. Zaten topraktan evdi, kapının ise bir sıkımlık canı vardı. Meryem'in sütle dolu memesi o an Feyruz'un dudaklarının arasından çıktı. Çocuğunu henüz emzirmeye başlayan Meryem'in başı neredeyse tavana değecekti. Evdê, sakın olmaya çalışsada beti benzi attı. İkiside hükümetin yasalarına göre suçluydu. Feyruz daha konuşmaya başlamadığından dili yoktu. Ama onların suçu lisanlarının farklı oluşuydu. Onları götüreceklerdi. Beşiğinde kalan bebeği

yanlarına almalarına izin vermiyorlardı. Meryem'in duygularını alt üst eden bebeğinin o ağlaması helal olan ana sütünü içme vaktinin gelmesindendi. Henüz yeni dayamıştı memesini ciğerinin minik dudaklarına.

Meryem, çiçekli desenlerle bahar renklerini andıran kumaştan yapılmış uzun fistanının sol tarafından sağ eli ile memesini çıkarıp bebeğinin dudaklarına götürmek için askerlerin arasında beşiğe doğru yavrusuna son bir hamle yaptı. Bir çırpıda yavrusunu kucağına almak için adeta çırpınıyordu. Tam bebeğinin beşiğine ulaşmıştıki çevik bir el kolundan tuttu, kası ezildi, kemiği bile incindi. Bebesini düşündüğü için bu acıyı hissetmedi. Başka bir el saçlarına uzandı. Kökünden koparacakmış gibi peşinden sürükledi. Evdê, güzeliği incinir diye yanağına kondurduğu zarif buselerden bile çekinirken bebeğinin anasını o halde görmeye dayanamadı. Gözlerinden yaşlar boşaldı. Erkekliği beş paralık olmuştu.

Donuk bakışlar arasında Feyruz bebek uzun uzun götürülen annesinin arkasından ağladı. Meryem çocuğunu almaya yeltendiyse de askerler izin vermemişti. Bir yandan minik kızından koparılışına isyan ederken bebek de annesinden koparılışına avazı çıktığı kadar ağlayarak cevap veriyordu.

Aklı beşikteki küçük kızı Feyruz'da kalmıştı. Gün boyu bir metreyi bulan beyaz karın üzerinde tüm köy ahalisiyle birlikte çırılçıplak gördükleri işkence boyunca içinden 'Şimdi bizi bırakırlar, gider ciğerimi, sütümle beslerim' demiş kendisini avutmaya çalışmıştı. Halen karşısındakilerin insan ve bir parça da olsa merhametlerinin olduğunu düşünüyordu. Oysa bütün köy gözaltındaydı ve işkence görüyordu. Feyruz'u duyacak kimsecikler yoktu.

‘Sütüm olmadan nasıl dayanır Feyruz’um. O daha bebek...’ diye içinde geçirdiği kötü düşüncelerin istilasına uğrayan başını vuracak bir taş dahi bulamıyordu. Beşikteki bir bebek anne sütü olmadan kaç saat hayatta tutunabilirdi? Karanlık çökmüş askerler üşüdükleri için onları köyün okuluna tıktırmıştı. Köyün bir kilometre dışında bulunan karakola ise suçları ağır olanlar götürülüyordu.

Götürüldükleri okulda işkence yapanlar doymuyordu. Meryem’i, kocası Evdê’nin gözleri önünde çırlıçıplak soymuşlardı. Meryem, aynı anda, çocuğunu hayatta tutmanın kaynağı olan sütünü bir an önce Feyruz’una vermenin umuduyla ayakta kalmaya çalışırken, aynı anda eşi Evdê’nin önünde çırlıçıplak bedeniyle askerlerin küfürleri altında ölümü arzuluyordu. Askerlerin ne sorularını ne de küfür ve hakaretlerini anlıyordu. Sonra başını önüne eğerek bir an önce ölümün gelmesini bekledi. ‘Hûn ne insanın!’ (Siz insan değilsiniz) sözü diline dolansada mühürlenene dudakları açılmadı. Ölümün buz gibi soğukluğunu hissediyordu. Bir ateş parçası haline gelen kelimeleri ise yutuyordu. Yüreği yangın yerine dönmüştü. Gözleri kan çanağıydı. ‘Allahım canımı al’ diye içinden durmaksızın yaşama isyan ediyordu. Yüreğindeki dinmeyen ateş, soğuk terlere dönerek bütün vücudunu etkisi altına almıştı. Tir tir titriyordu. Korkudan değildi. Oysa ölümü bütün yaşamı boyunca hiç böylesine arzulamamıştı. Geciken ölüm karşısında yaşamaktan duyduğu korkudandı bu titreme nöbetleri.

Evdê, dirayetli olmaya çalışsa da bebesi yalnız kaldığı beşiğinde, çok sevdiği eşi ise cellatların pençeleri altında inin inin inliyordu. Bir şey yapamamanın acısı, işkenceden duyulan acıyı onlarca kat aşırıyordu. Başını önüne eğip bu durumu

görmemek, duymamak istiyorken arkasında duran Mehmet subay onun saçından tutarak, başını kaldırıp:

“Bak karının durumunu gör. Dediğimizi yapmazsan başına neler geleceğini sen düşün” dedi.

Ses okulun beton duvarında aks etmiş muhatabının kulağında çınlamıştı. Evdê, Meryem’in o haline daha fazla dayanamadı. Ne olursa olsun der gibi başını subayın avuçları arasından kurtarmaya çalıştı. Ama başaramadı. Subay, ısrarla Meryem’in çıplak bedenine yüzünü çeviriyordu. Kan çanağına dönen gözlerini kapattı. Meryem gibi ateşlerde yandı. Onun gibi bir an önce ölümü kucaklamanın amansız isteğiyle vücudunu kastı ve subayın eleri arasında yığılıp kaldı.

Meryem’le evleneli daha çok olmamıştı ama helali Meryem’in çıplak bedenine ilk defa utanarak bakmak zorunda kalmıştı. Bu acıya dayanamayan Evdê, tekrar bayılıp kendinden geçti. Bir süre sonra böğrüne inen tekmelerin verdiği acıyla kendine geldi. Esmer yüzüne katılık katan gözlerini ona diken Mehmet Subay:

“Bak karın, ne halde, iyi gör onu. Sen onu ancak bize bir silah getirecek olursan elimizden alabilirsin. Eğer silah bulamazsan ajanımız olacaksın. Bize çalışacaksın. Bu ikisinden birini kabul etmezsen gözlerinin önünde karına tecavüz edeceğiz” dedi.

Yozgatlıydı. Türk’ün dışında herkese düşman olarak yetiştirilmişti. Asker olmadan önce işsiz ve aylak bir halde sokaklarda pineklemişti. Askerlik zamanı gelince uzman çavuş olarak orduya katılmış ve ardından askeri sınavlara girerek subay olmuştu. Okuduğu askeri okulda kendisine öğretilen ‘Bir Türk dünyaya bedeldir! Ne mutlu Türküm diyene! Türkün Türkten başka dostu yoktur! Türkün dışında herkes hain ve düşmandır!’

fikriyle yetiştirilmişti. Bu zihniyetin beslemesi olan Mehmet subay, Kürt oldukları için köylülere hakaret ediyor, işkence uyguluyor ve haraca bağlıyordu. Aldığı eğitimde ataları saydıkları Osmanlı padişahlarından Yavuz Sultan Selim'den öğrendiği:

“Kürd’e fırsat verme ya Rab

Dehre sultan olmasın

Ayağını çarık sıksın

Gönlü huzur bulmasın

Vur sopayı, al haracı

Karnı bile doymasın

Ol çeşmeden gavur içsin

Kürd’e nasip olmasın

Vasiyetim odur ki

Kürd bin kere yalvarsın

İnanma, kanma

Yakana bit

Kapına Kürd dadandırma”.

Düşmanlığını kusursuz yapıyordu.

Bu düşmanlığın kızarttığı bakışlarını Evdê’ye tekrar doğrulttu:

“Kenan Paşa yasa çıkarmış bir daha isyan etmemeniz için silahlarınızı toplayacağız. Sende diğer köylüler gibi silahını devlete teslim edeceksin” dedi.

Evdê, kırık dökük Türkçesiyle:

“Ama kumandan beg benim silahım yok ki. Nereden silah bulayım” diye meramını anlatmaya çalıştı.

O an böğrüne inen yumruk soluğunu kesti. Buyruk vermeye alışkın Mehmet subay dışardaki havadan daha soğuk bir sesle:

“Ya bize çalışacaksın. Ya da nereden bulursan bul sana bir gün mühlet silah getireceksin” diyerek katılığından taviz vermedi.

Evdê ne yapacağını şaşırmıştı. ‘Nereden silah bulacaktı? Hele ajanlık... Halkına ihanet edebilir miydi?’ Fakat Meryem’i kurtarması için bir şeyler yapması gerekiyordu. İçinde gittiği muhasebe sonucu ‘En iyisi silah almak’ dedi. Uğradığı zulümden dolayı sesi kısılan Evdê ağzından dökülen beli belirsiz kelimeleri biraraya getirerek:

“Tamam size silah getireceğim” dedi.

Meryem’i askerlerin elleri arasında rehin bırakmak zorunda kalan Evdê, evine doğru hızlı adımlarla ilerledi. Ancak gördüğü işkence yürümesine bile izin vermiyordu. Ayakları üzerine basmakta hayli zorlandı. Takatsız kalınca bir taşın üzerine çöktü. Yaraları onu zorluyordu. Aklına Feyruz geldiğinde ise yaralarının acısına aldırmadan ayağa kalkıp adımlarını tekrar hızlandırdı. Bebeğini düşündükçe gözyaşları akmaya başladı. Köyleri Gundikê Melê’deki herkes gözaltına alınmıştı. Yürüdüğü o ıpıssız kısacık yol boyunca kendi kendine ‘Allahım ne olur, yaşat onu’ diye habire dua edip durmuştu.

Eve vardığında nefes nefeseydi. Kapının eşiğine geldiğinde bir yumruk gibi sımsıkı olan kalbi, göğüs kafesini dövüyordu. Kapıyı araladığında hemen içeriye daldı. Kafasındaki düşünceler ayaklarını kilitlemişti. İçinden geçirdiği düşüncelerin verdiği korkunun küçülttüğü adımlarıyla eşikten içeri girdi. Tek gözlü odada ilkin beşik gözüne ilişti. Hızla ona doğru koştu. Feyruz! Feyruz! diyen sesine ses vermesini bekledi bebeğin. Avazı çıktığı kadar bağırdı, minik bedeni tutup salladı. Uyumuştur diye kendisini kandırmaya çalıştı. Ama bebeğinin dudakları ölüme mühürlenmişti. Ölümün buz gibi soğuğu o körpe bedeni sarmıştı. En küçük bir kıpırtı ve ses yoktu. Belki de ilk defa bebeğinin ağlamasına sevinecekti ama ne gülüyor ne de ağlıyordu. Feyruz ebedi uykuya dalmıştı. Evdê onu kucağına aldı ve tüm gücüyle “Feyruz” diye çığlık atmaya başladı. Defalarca tekrarlardı. Sanki Feyruz bu seslenişle onu duyacak ve gözlerini açacaktı. Ama her seferinde dağlardan yankılanan sestten başka, geri dönen bir şey olmamıştı. O gün bütün dağlar bu acıyı duydu. Çığlıklar, köyü çevreleyen, görkemiyle insanın yüreğini titreten Kêla Memê, Cudiyê Mirada, Çiyayê Filah, Herekol ve Çilê Nimêja dağlarının korkunç uçurumlarında donup kalmış, köyü ve Besta’yı çevreleyen bu dağ silsilesinin devamı olan Kor Qendîl Dağının sönmüş karanlığında kaybolmuştu.

Feyruz’un gözü açık kalmıştı. Belli ki annesinin ve babasının yolunu gözlemişti saatlerce ağlayarak. Evdê, bebesinin minik cansız bedenini titreyen elleriyle beşiğe bıraktı. Açık kalan gözlerini kapattı. Minik yüzü soğuktan ve kaskatı kesilmişti. Dışarıda ise yalnız kalmış bir atlasın görüntüsünde, mağrur sıradağların silsilesi gibi efsuni gecenin göğünde, benek benek parıldayarak karanlığa ısıltılı görüntüsüyle meydan okuyan elsiz asılı yıldızlar vardı. Kim bilebilirdi ki Feyruz’un ne kadar vakit ağlayarak annesinin sütünü dilediğini...

Beşğin başında daha fazla duramadı. Evden dışarı çıktı. Ceketinin cebinden tütün tabakasını aldı. Acıdan titreyen elleriyle bir cıgara sardı. Ciğerini boğmasını istercesine, yaktığı cıgaranın dumanını büyük bir hırsla içine çekti. O dumanı acılarını kaybetmek için bir süre içinde tuttu. Sonra dağlara, yıldızlara ve ufkun bittiği yere doğru savurdu. Yarası daha yeni olmasına rağmen içinden ‘Yaramız ihtiyar, dilimizin hawarı¹ gibi...’ diye bir ağıt dışı, dili ve dudaklarının varlığıyla ağzından dışarı çıktı.

Evdê’nin kalbini kuşatan bir başka yarası da Türk askerlerinin elinde rehin kalan Meryem’di. Köyün en güzel kızıydı. Hani nazını da az görmüş değildi. Sonunda ikisinin kalbi de birbirine titremiş, yoksul olduklarından dolayı mütevazı bir köy düğünüyle evlenmişlerdi. O an kalbinden bir ağıt yaktı:

“Seni görmemek için doğmaz olaydım Meryem’im”.

Çektiği acı baktığı dağ silsilesi kadar büyük olduğu için ölümü değil de hiç doğmamayı dilemişti. İnsanın kanını donduran vahşilerin elinde rehin olan Meryem’i mutlaka kurtarmalıydı. Bu düşünce, ona yas havasından çabuk sıyrılması gerektiğini hatırlattı. Hemen ayaklandı, elini avluda bulunan kazmaya atarak evinin önündeki dut ağacının altına gitti. Kazmayı, öfkesini kusarcasına toprağa vurdu ve yine vurdu... Bütün hırsını topraktan alıyordu artık. Bir bebeğin mezarı zaten kaç dakika beklerdi ki kazılmayı! Mezarın içini elleriyle düzelttikten sonra Feyruz’u beşğinden almaya gitti. Bir süre beşğin başında, tıpkı doğayı hükmüne alan kış mevsimi gibi donarcasına kaldı. Feyruz’un minik cesedini incitmekten korkarcasına beşğinden alıp yavaşça bağrına bastı. Tıpkı

¹ Çığlık.

Feyruz'u ilk defa eline aldığı gün gibi. Dışarı çıktı. Ayazdan donmuş zifiri geceye inat, zamanı düzenleyen güneşin gece yüzünü yansıtan ve onunla kardeş gibi bu kadim döngüyü oluşturan ay, dolunaydı. Yerdeki apak kar taneciklerinin şavkı, ısıltısıyla göğü andırıyordu. Fakat ayaz, jilet keskinliğindeydi ve Evdê'nin donuk yüzünü yalıyordu.

‘Bebem üşümesin, hemen onu ebedi beşiğine vereyim’ dercesine Feyruz’un minik bedenini kazdığı karın altındaki toprağa bıraktı. Bir bebeğin mezarını kaç kürek karlı toprak örterdi ki! Uzun sürmedi. Yanaklarından dökülen gözyaşlarıyla sulamıştı minik kabri. Gelenekti, ölüyü su ve dua ile uğurlamak. Fakat içinde biriken hıncı, kini, öfkeyi ilencine sığdırıp Besta’yı çevreleyen kutsal dağlardan medet umarcasına:

“Allah’ım sen bu devletin belasını ver. Öyle büyük bir bela olsun ki başımıza bu zulmü getirenler korkudan her gün ölüp, tekrar dirilip, yaşayan ölülere dönüşsünler” dedi ve varlığının tüm hücreleriyle tanrıya yakardı.

Güneş, yeryüzünde Botan’lılara yapılan zulmü görseydi hiç doğar mıydı? Fakat her şeyden habersiz ısı ve ışığını herkese eşit ve adil dağıttığı yeryüzüne, Feyruz’un toprağa düştüğü ilk güne doğmuştu. Evdê de hemen komşu köyde kalan bir yakınının yanına giderek yaşadığı durumu anlattı. Akkrabasından bir miktar borç para aldı. Devletin köylülerden işkenceyle alıp ajanlarına verdiği silahı satın alarak Meryem’i kurtaracaktı. Dönen, soysuz canavarların acımasız çarkıydı. Önce suç yaratıyorlardı, sonra suçtan kurtarma adına rüşvet alıyorlardı. Bir yandan işkence ediyorlar, diğer yandan yaptıkları işkencenin parasını yiyorlardı.

Evdê, Şirnex'te ihanetin ağlarını ören Tatar ailesiyle ortak çalışan ve yörede devleti arkalarına alarak nam salan, Ehmo Bîryanî olarak tanınan kişinin köyüne doğru yol aldı. Ahmet Zeyrek, Besta'nın Bîryan Köyündendi. Besta'nın bütün köylülerini tanıyan bu kişi, Tatar ailesi, bölgedeki karakol komutanları ve KUK gibi örgütlerle ortak çalışıyordu. Ahmo'nun kapısına ulaştığında, nefes nefese kapıyı çaldı. Müşterileri çoktu. Kenan Paşa emir çıkarmıştı:

“Her yerde ve herkesten silah toplanacaktı“.

Bu yüzden hergün birkaç kişi mutlaka kapısını çalıyordu. Kısa bir pazarlığın ardından Evdê'nin elindeki parayı alıp sırtarak:

“Eğer işim kötü gitmeseydi inan senden daha az para alırdım” dedi.

Ve içinden dalga geçtiğini yüzüne yansıtan bir keyfin verdiği zevkle, acımasızca parayı cebine indirdi. Hırsızlığı Türk subaylarından öğrenmişti ama boynuz kulağı geçmişti.

Bu zulme karşı gelişen tepki Botanlıların boğazından taşıyordu artık. Son kertedeydi. Eski çağ filozofları böylesi durumlara ‘Etki-tepki yasasının muhteşem uyumu’ demişti. Bu işkenceler dilsiz de olsa yüreklerde kin, bakışlarda öfke uyandırıyor, duygularda nefret ateşini her geçen gün daha fazla harlandırıyordu. Evdê, borç parayla edindiği silahı yanına alarak okulun kapısına gitti. Nefes nefese oraya varmıştı. Kapıdaki nöbetçi asker silahı alıp onu Mehmet Subay'ın yanına götürdü.

Birlikte satacakları bir silah daha kazanmanın şevkiyle erlerinden birine Meryem'i salıverme emrini verdi. Yeraltının ışıktan korkan soğuk benizli vampirlerini andıran yüzünde bir

haz belirdi. Bir yandan halkı silahsızlandırıyor, diğ er yandan da para kazanıyordu. Aynı silahı onlarca defa satarak oynadıkları oyunlarının erbabı olmuşlardı.

Evd e ve Meryem göz göze gelmeden, birbirlerine tek kelime dahi etmeden evlerinin yolunu tuttu. Meryem'in adımları Evd e'ninkine oranla daha hızlıydı. Bir an önce memelerinde biriken sütünü bebeğinin dudaklarına dayamak için sabırsızlanıyordu. Ona yaşam suyu vererek analık görevini yerine getirmek istiyordu. Meryem bir an, kocasına:

“Feyruz nasıl?” diye sordu.

Ama Evd e'den ses çıkmadı. Bu sefer Evd e adımlarını hızlandırarak Meryem'i geçip ondan uzaklaşmaya çalıştı. Eve ulaştılar. Feyruz'un beşiğinde sütünden mahrum bırakılarak öldürüldüğünü tek gözlü evlerine girince anladı. Tahta beşik boştu. Gözleri doldu. G ğ slerinin, ak sütünün utançtan karalar bağladığını hissetti. Ayakları onu taşımıyordu artık. Olduğu yere yığılacaktı ki Evd e elini onun omuzuna atarak, onu dut ağacının altındaki minik kabrin başına götürdü. Feyruz, insan toplumunun bir utancı olarak ana sütünden yoksun bırakıldığı için o kabirde yatıyordu. Meryem'de d ş n  d vecek, saçını yolacak, minik bebeği için d kebileceği yas nişanesi iki damla gözyaşı bile kalmamıştı. Derinden gelen bir çığlıkla bebesinin mezarı başında yığılıp kaldı. Evd e telaşlanmıştı. Meryem'i uyandırmaya çalıştıysa da nafileydi. Bütün vücudu kaskatı kesilmıştı. Kendisini sıktık a sıkıyordu. Evd e, Meryem'in rahatlaması için sıkılı duran avuçlarını açmaya çalıştı ama taş gibiydi.

Bu  irkin dünyaya bir daha gözlerini a mamak için tüm gücüyle direniyordu. Sinirleri iğne ucu kadar sivrilmişti. Sıtmaya tutulmuş bir hasta gibi titrerken bilinçsizce Evd e'nin

onu uyandırmaya çalışmasına cevap vermek için ağzını her açtığında kelimeler göğsünü parçalayıp, ağzında dağılıp gidiyordu. Böğürtüler, bir süre sonra çığlığa ve ardından hıçkırıklarla dolu ağlamaya bıraktı yerini. Her gözyaşı damlası onu biraz daha rahatlatıyor, daha fazla nefes almasını sağlıyordu. Bir süre sonra kendisinden geçmiş, Feyruz'un minik kabrine sarılarak uyumuştı. Kendisine gelince kalbinin derinliklerinden duyduğu sesle avuçlarını dağların zirvesine doğru açarak:

“Allahım sen zalimlerden öcümüzü al” diye dua etti.

Herkes kayada gül açtıracak, kuru ağacı yeşertecek öç alacak kurtarıcıyı bekliyordu. Ahir zaman kitapları ve destanları böylesi kurtarıcılarla doluydu.

Gün gelmiş, zaman ve mekan birbiriyle buluşmuştu. Özgür geleceğin sırrını taşıyan Öcalan, tıpkı ardılı olduğu İbrahim Peygamber gibi, o kutsal topraklardan seslenmişti halkına:

“Giy artık ateşten özgürlük elbiseni; özgürlüğün tanınmadıktan sonra namusun kalmış mıdırki?”.

Öcalan’ın herkesten farklı gören hakikatinden süzölen:

“Esirler ölkesi, korkaklar ölkesi, en çok hatırlanılan, konuşulan, cesaretlilerin ölkesi olacak. Bu ölkö yurtseverliğı kadar, insani değeriyle boy atan eşsiz insanın beşığı olacak. Nasıl ki geçmişte insanlık burada büyüdü, bir kez daha böyle büyüyecektir. Biz yeniden beşikte büyümeyi kendi topraklarımızda gerçekleştireceğiz” bu sözler içinde bulunulan zulümden çıkışın tılsımına değiniyordu.

Sayıları on beşi bulan arkadaşları onu can kulağıyla dinliyordu. Birkaç gündü Botan Dağlarında başlatmayı planladığı silahlı mücadelenin gerilla taktiğini, tarihte zorun rolü üzerine seminer vererek anlatıyordu.

Günboyu ara vermeden dağlarda başlatmaya hazırlandığı gerilla savaşı üzerine ders vermişti. Sonra dinlenmek için odasına çekildi. Zihni yorulmuştu. Her zaman yaptığı gibi sağ elinin baş ve işaret parmağını birleştirerek şakağına masaj uyguladı. Düşüncenin yarattığı şiddetli acı bir nebzedede olsa dindi. Yola çıktığında, halkına orantısı ölçülemez bir şiddet uygulayan sömürgeciliğın suçları karşısında, elinde haklı olmasının dışında çok fazla olanağı yoktu. Haklı olmanın yetmediğini biliyordu. Bu yüzden gece gündüz demeden halkını zulüm girdabının zifiri karanlığından kurtarmak için düşünmeliydi.

Ve arkadaşlarını eğitiyordu. Kılı kırk yararcasına... O esnada küçük odasının kapısı hafifçe çalındı. Oturduğu eski püskü koltuktan kalktı kapıya yöneldi. Gıcırdayarak açılan kapıda duran Egîd’ti. Çok sevdiği arkadaşını içeri aldı.

Egîd’e kısa tıknaz boyu ve iş bitiriciliğinden dolayı kendi aralarında ‘Çekiç’ diyorlardı. İkiside oturmayı sevmiyordu.

Küçük odanın bir ucundan diğer ucuna kısa ve uyumlu attıkları adımlarının voltası kısa sürüyordu. Sohbetleri tutsak düşen esir arkadaşları üzerine yoğunlaştı. Birden voltayı durdurdu Öcalan. Ama Egîd'in adımları da doğal bir içgüdünün dilsiz refleksiyle aynı anda ona ayak uydurmuştu. Elini ceketinin cebine attı. Bir kağıt parçası çıkardı. Oldukça kutsal bir şeyi elinde tutuyormuşcasına gözlerini tekrardan kağıdın üzerinde gezdirdi. Bir süre sustu derin bir iç çekti ve sonra:

“Heval Egîd, Diyarbakır Zindanından Mazlum arkadaşın bize gönderdiği mektuptur” dedi.

Ve mektubu okumaya başladı:

“Bizi cezaevinde birbirinden tecrit ediyorlar. Ayrı koğuşlara koyuyorlar. Yeni kurallar dayatıyorlar. Çok şiddetli bir direniş ve mücadele içinde olacağımız kesindir. Bizim harekete yönelik önerimiz; bir buçuk veya iki yıla yakın bir hazırlık süreci içinde olmanız. Ondan sonra derli toplu ve örgütlü bir şekilde Kürdistan’a dönüp yeni bir askeri hamle başlatmanızdır. Bu noktada ne erken ne de geç davranılmalıdır...”.

Egîd, o an saygı ve duygu yüklü bakışlarını Öcalan’a doğrulttu:

“Mücadelemizin her bir anı uygarlıktan kopuşun zaman dilimidir. Uygarlık tarihi, zalimlerin sömürü tarihidir. Biz bu tarihin dışına çıktığımız için ezilen halkların tarihsel gerçeği ile yaşıyoruz. On İki Eylül Rejimi, bu tarihin geleneği sürmesin, soy damarı kurusun diye halkımıza bu kadar saldırmakta, arkadaşlarımızı Diyarbakır Zindanına doldurarak, bizi yok etmeyi hedeflemektedir” dedi.

Sözleri bitene dek Egîd'i dinledi. Tefekkür haline kapılınca gözleri kısılıyordu. Kalın karakaşları ince kirpiklerini örttü. Tok sesi birkaç metrelik daracık odada yankılanmaya başladı:

“Efsaneler her duygunun, her kutsallığın, her maddi ve manevi güzelliğin yüce numunesinin bir bütünüdür. Efsanelerde çiçekler gibi solmaz, toprağa tohumunu bırakır. Toprağa cemre düşüp bahar gelince toprağı yırtarak doğururlar kendilerini. O nedenle efsanelerde çiçekler gibi ölümsüzdür. Düşükleri yerde tekrar tekrar dirilirler. Kuran'ı Kerim'in kelimasında da dile geldiği gibi ‘Herkesin iş ve ameli, şekline uygundur’.² Halkımızda efsanevi bir ruhla çağın karanlığında olmasına rağmen, iş ve amelimize uygun, yolunu bulup uyanacaktır” dedi.

Egîd tesiri altında kaldığı bu sözler karşısında:

“Yaratılış kadar eski topraklarımızın özgürlüğü için yürüyeceğiz. Topraklarımızı canımızdan çok seviyoruz ve onun özgürlüğünü kanımızla kazanacağız” dedi ve yaşadığı duyguları dışa vurdu.

İkiside Mazlum Doğan'ın el yazısıyla gönderdiği mektuptan çok etkilenmişti. Arkadaşlarının gördüğü işkenceler zaten zihinlerinden bir an olsun dahi çıkmıyordu. İntikamlarını alacakları o zamana hazırlanıyor olmaları bir katre de olsa vicdanlarını rahatlıyordu. Onun dışında ta yüreklerinin derinliklerinde duydukları yüzlerce arkadaşlarının çığlıkları kendilerine hayatı haram etmelerine yeter de artardı. Bu

² İsra Suresi, 84. Ayet.

durumdan en çok zorlanan ve acı çeken Öcalan'dı. Mazlum Doğan'ın mektubu:

“Çılgınlıklarımızı dünyaya duyurun” cümlesiyle son buluyordu mektup.

Öcalan, bu hazırlık sürecinde güvendiği, varlığı huzur veren Egîd'in göz kamaştıran meziyetlerine sevgisini ve inancını:

“Onun ulaşacağı yer bizim olur. Orası kurtarılmış vatan olur” diyerek arkadaşlarıyla paylaştığı çokça olmuştu.

Öcalan, gerilla savaşının amacını direnerek kendilik değerlerine ulaşmada görüyordu. Bu yola koyulduğunda her iki yayın organları olan Berxwedan ve Serxwebun dergilerinin

isimleri başlatmaya hazırlandıkları savaşında nihai amacıydı. Kürt dilinde Berxwedan:

Ber: (taş, yön, yüz) *xwe:* (kız kardeş, kendilik) *da:* (anne, doğuş) *dan:* (gıda, veren) *xweda:* (tanrı, kendiliğinden veren) *xwedan:* (karşılıksız verme, adama, sahip) *berêxwedayîn:* (tanrıya yönelme) anlamına geliyordu. Kürt dilinde berxwedan kelamı özce tüm bu anlamların yanısıra bir de düşmana karşı koyuş ve mukavemeti bağrında ifade eden büyümlü bir kavramdı. Berxwedan, Kürtlerin kabul etmedikleri, kendilerine rağmen dayatılanlara karşı mücadele etme ruhuydu. Berxwedan olmadan Kürtlerin ayağa kalkması, kendisi olması ve özgürleşmesi imkansızdı.

Bütün direnişler de kendi içinde bir amaç taşırdı. Kürt dilinde insanın kulağına fısıldandığında dahi ruhu şaha kaldıracak o toprağın derinliğine gömülmüş mucizevi kelimeler serxwebûn da berxwedanın amacını ifade ediyordu. Serxwebûn da tıpkı berxwedan kelamı gibi Kürtçenin bir kelama onlarca anlamı sığdıran mucizevi hakikatinin ayrıntılarını gözler önüne seriyordu:

Ser: (baş) *xwe:* (kendilik) *bûn:* (oluşum) *xwebûn:* (kendilik, kendine ait olma, kendini oluşturma) anlamına gelen Kürtçe bir kelimedir. Öcalan, berxwedan ve serxwebûn kavramları ile yeni bir kavganın tohumunu ekmeye çalışırken kadim topraklarına, Kürt halkının yitirilmiş hakikatine ulaşmayı hedefliyordu.

Kürtleri böylesi vahşi, acımasız ve döktüğü kanla beslenen devletlerin şiddetinin pençesinden kurtarıp özgürlüğüne kavuşturmak, ancak soykırımın pençesinde kıvranan bir halkın acılarından doğup kendi külleri üzerinde yeşeren Öcalan'ın kurduğu PKK gibi radikal bir hareketle mümkündü. Başka da bir yol yoktu. Bugüne kadar birbirine benzer yirmi sekiz isyana girişmişlerdi. Ama bu isyanların hepsi başarısız kalmış, tarihe bir

yarım ertelenmişlik olarak kalmışlardı. Neredeyse hepsinin akıbeti aynı sonla noktalanmıştı. Öcalan ve hevaleri bütün bastırılan isyanları araştırarak, inceleyerek, geçmişin ve dönemin mücadele deneyimlerini Kürdistan gerçeğine uyarlayarak dağlarda gerilla mücadelesini başlatmaya girişiyordu.

Cehenneme atılan, lanetlenen, daimi bir acının pençesinde kıvranan bir halk olmak ve her daim başkası olarak yaşamaya mecbur bırakılmak, sömürgeci devletlerin Kürtlere tanıdığı tek yaşam gerçeğiydi. Kürtlerin de onurunu, özgürlüğünü, insani değerlerini koruyabilmesi için önünde sadece tek bir yol, tek bir tercih vardı. O da zor ilkesine sarılması ve dağlarda direniş ateşini yeniden yakmasıydı. Kürtler, isyan ve direniş ateşini dağ şahikalarında bir kez daha yakmaya hazırlanıyordu.

Topraklarını birikim ve sömürü aracı olmaktan çıkarıp, sömürgeciliğin ölüm hükmünü ancak gerilla savaşı ile verebilirdi. Zaten elinde sömürgeciliğe karşı mücadele etmenin, ona karşı direnmenin ve onu yenilgiye uğratmanın, silahlı mücadele dışında başka da hiçbir yolu yoktu. Hayatlarını adayacakları bir kavgayla onurlarını koruyabilir, varlıklarını savunabilir, özgürlüklerini kazanabilirlerdi. Özgürlük, onur, varlık, ancak direnişle, ödeyecekleri bedellerle ve dökecekleri kanla elde edilebilirdi. Analitik zihnin ve mizacın lanetine uğramış bu topraklar, yüce duyguların sınırsızlığına ulaşarak kutsallarına kavuşabilirdi. Zorbalara karşı girişecekleri devrim, tarihte görülen hiçbir devrime benzemiyordu. Ve bu devrim Botan'da başlayacaktı...

Görenin dizlerinin bağının çözöldüğü Botan dağları, bir halaya tutuşurcasına iç içeydi. Her biri, birbirini koruyan, asla zapt edilemez sağlam kaleleri andırıyordu. Hepsinin zirvesi, bağrında bir öykü barındırıyordu. Sadece fiziki bir heybeti yoktu, bir de bütün yüreklerde korunacak, güvenilecek bir kale, yiğitlik ve kahramanlık destanlarının yazıldığı bir coğrafyaydı. Şiirlerin, öykülerin, romanların örölüp oluşturulduğu yüce mekanlardı. Büyük aşklarla, büyük ihanetlere karşı verilen mücadelelerle biliniyordu Botan. Kürdistan coğrafyasının omurgasını teşkil eden Botan, dağlarıyla dört parçaya bölünen Kürdistan'ı birleştirebilmek için vazgeçilmez bir üçgendi. Bölünen Kürdistan'ın parçalarına açılan kapı gibiydi. Kim burayı tutar, mesken edinirse bütün Kürdistan'ı kontrol edebilirdi. O nedenle oldukça stratejik bir alandı. Botan *Xwebûn'a* (Kendilik) duyulan özlemi giderecek yegane yerdı.

Öcalan, Botan topraklarına dair düşüncelerini kapsamlı değerlendirmelerle dile getiriyordu:

“Botan ÷lkemizin kalbidir. Hem tarihi açısından hem de güncel siyasal gelişmeler açısından böyle bir alan. Kürdistan halkının tarih de belirmesi de, yurt tutması da, Botan’ın tarihi kadar eskidir. Kürtlük bu coğrafya da şekillendi. Burada yayılma imkanı buldu. Kürt kültürü etle-tırnak gibi Botan coğrafyasına bağlı gelişti. İnsanlık tarihi kadar eski bir ulus burada böyle var oldu. Kahramanca, insani değerlere son derece güçlü tanık olan ve yine özgürlüğü burada halen en ileri düzeyde yaşamak durumunda kalan halk gerçekliğimiz, ulusal gerçekliğimiz bugün de en çok dayanacağımız bu alandadır. Bütün tarih boyunca bu alanımızın doğusunda, güneyinde, batısında büyük istila seferleri gelişmiştir. İşgaller yapılmıştır. Ama bu alanın dağlık kesimi her zaman halkımızın kendini korumak ve özgürlüğünü sürdürmek için yerleştiği ve günümüze kadar geldiği alandır. Tarihin tanıdığı birçok istilacı gücün ulaşmaya çalıştığı fakat ancak kenarından geçebildiği, bir türlü fethedemediği bir alandır. Ortadoğunun her tarafında kurulmuş bütün o köleci feodal, günümüzde kapitalist sömürgeci devletler bu alana tam nüfus edememişler, ulusal kimliği tam ortadan kaldıramamışlardır. Botan bugün bu özelliğini hala sürdürüyor. Hareketimiz halkımızın bu tarihi kimliğine uygun bir karşılık vererek çok dumura uğramış çok az gelişmiş ulusal yapısından bağımsız zgr bir ulus, bir halk yaratmak istiyor. Botan’ın ulusal gerçekliğimiz içindeki yeri budur. Ulusal gerçekliğimizin hala en diri, ayakta kalan kesimi oluyor. Botan coğrafyası biliniyor. Cudi Dağı, Dicle Nehri, Botan suyu, Zagros Dağ silsilesi, güneye kadar giderek düzleşen kesime kadar içine alıyor ki en sarp, dağlık, zapt u rapt altına alınması olanaksız bir coğrafyadır. Dağları, bitki örtüsü ve yerleşim düzeni ile Botan, sömürgeciliğin en çok korktuğu bir zemin, bir coğrafya parçasıdır”.

Xalid ve Egîd bu büyük yürüyüşün temel hazırlıklarını yapacak öncü kişilerdi. İkisinin de askeri meziyetleri gözkamaştırıyordu. Tarihte zorun rolü üzerine seminerinin ardından Egîd ve Xalid ülkeye dönecek gerilla gruplarının alt yapı çalışmalarını yürütecekti.

Seminerde anlatılan, devrimci halk savaşının teorisi, stratejisi, örgütü, komuta kadrosu ve özellikleri iyi kavranmalıydı. Öcalan bu özellikleri:

“Ülkemiz ve halkımız günümüzde, çağla bütünleşmemenin sancılarını çekmektedir. Yüzyıllardan beridir maruz kaldığı görülmemiş baskı ve sömürü nedeniyle neredeyse, kendi kişiliğini yitirme gibi olumsuz bir gerçeği yaşamak zorunda bırakılmıştır.

Böyle bir halkın kendisini tanıyabilmesi ve tarihini kendi elleriyle yazabilmesinin tek yolu devrimdir. Ama böyle bir yola girmek, halkın üzerindeki her türlü baskı ve sömürü biçimini perdeleyen ve onun kendi kimliğini tanımasını engelleyen sahte görüntüleri yırtmadan mümkün değildir. Fiziksel olarak çağın içinde yer alan ve fakat çağdaş gerçekler karşısında adeta kör, sağır ve dilsiz bir vaziyette duran Kürdistan halkı, ona bu gerçekleri özümsetip yaşatacak bir kılavuzu olmaksızın devrim yoluna giremez ve böyle bir yolda ilerleyemez. İşte bu nedenle başka ülkelerden çok daha fazla olarak Kürdistan'da, öncü bir kesimin halkın ulusal ve toplumsal geleceğini ve devrimin tüm özelliklerini bireysel ve örgütsel olarak kendi benliğinde somutlaştırması zorunludur. Kendisini bu sıfatla adlandıran, yani önder kişi ve örgüt olduklarını söyleyenler, halkın sırtında yaşayan bir sahtekarlar grubu olarak adlandırılmak istenmiyorlarsa, ne olduklarını ve ne yapmak istediklerini teoride ve pratikte tüm özellikleriyle sergilemelidirler. Kürdistan'ın, katmerli bir yabancılaşmanın ürünü olan yozlaşmış ve ödleik aydınlarından gelebilecek tehlikeleri önleyebilmenin de yolu budur.

Daha da açık ifade etmek gerekirse, sureti haktan görünen meleklerin ne tür şeytanlar oldukları tüm açıklığı ile ortaya konulmazsa, yüzyıllardır karanlıklara boğulmuş olan halkımızın umutları, son darbeyi de bizim yetmezliğimizden yiyecektir” diyerek dile getiriyordu.

Seminer biter bitmez Egîd, Xalid, Sömürge Hasan (Hamit Avcı) Cemil ve Fuat'an oluşan küçük gerilla grubu kılavuzları Mahir'in öncülüğünde yönünü özgürlüklerini büyütecekleri dağlara verecekti. Dağları yurt edinen bir kavmin evlatlarının özgürlük yürüyüşü böylece başlayacaktı. Soluksuz geçecek büyük bir savaşın öngününü yaşıyorlardı. Herkes Öcalan'ın yoğunlaşmalarının farkındaydı. Ülkeye dönmenin hummalı hazırlığı ve heyecanı giderek herkesi sarmaya başlamıştı. Öcalan bu yürüyüşe hazırlanan gruba:

“Bizim için Botan önemlidir. Mücadelemizin gelişmesi için Kürdistan’ın kalbidir. Botan’a dayanarak her dört parça ile ilişkileri sürdürebiliriz. Bizim için can alıcı bir önemdedir. Mücadele için hem coğrafyası uygundur, hem halkı daha fazla yurtsever duygulara sahiptir. Kürt duyguları açısından en az bozulan yörelerden biridir. Buna göre hareket edeceksiniz ve bu sorumlulukla düşüneceksiniz. Bunu unutmayın: Toplumun sorunlarına el atan ve çözüm arayan kişiler hiçbir zaman gökten inen efsanevi adamlar olmamıştır. Ama sizin en az gökten inen melekler kadar sorumluluk almanız elzemdir. Bu bilinçle yürümelisiniz” dedi.

Öcalan tek tek onlarla diyalog kurdu. Arkadaşlarını iyi tanıyordu. Hepsini özelliklerine dayanarak böylesi önemli bir göreve hazırlamıştı. Son olarak gruba:

“Mabede dönüşün öncüleri olacaksınız. Bu yürüyüşü gerçek bir kahramanlık ruhu ve havarilere özgü bir adanmışlıkla gerçekleştireceksiniz. Yol kahramanca ve havarilere özgü yürünmeyi zorunlu kılıyor“ dedi.

Sözler dudaklarının arasından çıkan tok bir sesle anlamın kudretine bürünmüştü. Başarı umudunun ıslıl ıslıl parladığı gözlerin derinliği ile sarılan bedenler daha güçlü bir birlikteliği yaratma amacıyla birbirinden ayrıldı.

Şam’da otobüse bindiler. Qamişlo’ya ve oradan da Derik’e ulaştılar. İki gün bir ilişkilerinin evinde kaldılar. Sonra da Endiwer’e geçtiler. Seksen iki yılının Mart ayıydı. Doğa efsuni yeşil giysisine bürünmüş, çiçekler naif, ince yapraklarını baharın cılız ısısında şavkını eşit dağıtan güneşe açmıştı. Suyuna vurup Başurê Kürdistan’a geçecekleri Dicle’nin kıyısı cenneti andırıyordu. Dümdüz ovayı kızıl renkleriyle saran laleler rüzgarla salınıyordu.

Ufukta Cizre ve Zaxo ovalarından tüm heybetiyle görünen Cudî'nin zirveleri karla kaplıydı. Yamaçları yeşile boyanan dağın doruklarında erimeyen kar, bambaşka bir güzellik katıyordu bu dağa. Bulutların gölgesi parça parça şekilden şekile dönüşerek onun üstünde süzülerek birçok duyguyu içiçe sunuyordu gözlere.

Dicle Nehri, Cizre'yi ikiye ayırarak onlara doğru akıyordu. Nehrin bir tarafında Endiwer ve hemen bitişiğinde asırlardır ayakta duran tarihi köprü, diğer tarafta ise Birca Belek Kalesi; Mem ile Zîn için yas tutar gibi bakışıyorlardı. Halen aralarında Bekolar yaşıyor ve birbirlerine kavuşamıyorlardı. Aralarında tel örgüler, devriyeler, mayınlar vardı. 'Bekolar eksilmiyordu topraklarından bu bir kadermiydi?' diye düşündü Mahir. O an Xalid'e döndü:

"Bu kaderi altedebilecekmiyiz?"

Xalid ne dediğini anlamamıştı. Gülerek:

"Hayırdır Mahir gayba mı karıştın. Hangi kaderi?" diye sordu.

Derin düşüncelerinden sıyrılan Mahir:

"Baksana topraklarımız bölünmüş. Tıpkı Mem ve Zin gibiyiz. Kendi topraklarımızın gizli aşıklarını. Ben bu kaderi sormuştum" dedi.

Xalid, Bekolarla, Hilvan-Siverek'te çarpışmıştı. Onları iyi tanıyordu. Derin bakışlarını sudan ayırıp Mahir'e:

"Bu kaderi alt etmenin tek bir yolu var. Oda Bekolardan bu toprakları temizlemektir. Bu nehrin bir yüzü Mem diğer yüzü de Zin. Tıpkı ayrılan topraklarımız gibi ama ne olursa olsun sonuçta onları birleştireceğiz" dedi.

İki devletin sınırı nehrin ortası olmuştu. Dicle bahar sularıyla bu duruma öfkesini kusarcasına akıyordu. Ay ışığının dolunay yüzü suyun dalgalarına aks ediyor sayısız yakamoz haleleri ahengle dans ediyordu. Şışirdikleri iç lastikleri birkaç ince kavak ağaçlarıyla birbirine bağlayarak yaptıkları salı tamamladılar. Sala binen grup, güçlü kolların kürekleri suya vurmasıyla bilinmezliklerle dolu dönüşü olmayan bir yola giriyordu. Dicle Nehri’ni geçtiler. Nöbetçiler, tel örgüler, mayınlar, panzerler, sınır tam ölüm tuzağı olmuştu. Ve onlar sınırı arkalarında bıraktı.

Grup Silopi ovasını ve Hezil Çayı’nı aşmış Haftanın Dağına doğru yürüyordu. Zaxo ovasına bir aslan bakışıyla bakan Haftanîn Dağı karanlık silüetiyle onları kendisine çeken bir deniz fenerini andırıyordu. Üç gecelik uzun bir yürüyüşten sonra Xabur Çayı’nın kıyısına vardılar. Haftanîn’e ulaşmışlardı. Oradan Rojhilat Kürdistan’ına ulaşmaları artık zor değildi. Egîd ulaştıkları Haftanîn’de Xalid’e:

“Çanlar sömürgeciler için çalmaya başladı” dedi.

Sınır hattının üzerinde peşlerinden gelecek gerilla gruplarının üslenme hazırlıklarını yürüteceklerdi. Bu, basit bir üslenme olmayacaktı. Bundan sonra yürütülecek savaşın merkezi üslenmesi oluşturulacaktı. O gün takvimler sıradan olmaktan çıkmış, günler olağanüstü olmuştu. Duygular ise yeni bir zamanı yaratmanın yoğunluğuyla dolup taşıyordu.

İlk adımlarını attıkları bu yol engellerle ve tuzaklarla doluydu. Büyük berlisizlikler, pusuya yatmış ihanetler ve özgürlüğü uzakta arayan Kürd'ün yayvanlıkları; hepsi onlara karşı tetikteydi.

Her büyük direniş yürüyüşün de olduğu gibi, mabede dönüşün de bedeli olmuştu. Hayatını, bu yola adayanlardan ilki Mahir'di. Mahir (Süleyman Tuğcu) Egîd ve Mehmet Karasungur'un grubunun kuryesiydi. Onları sağ salim Başur Kürdistan'a ulaştırmış, yeni bir grubu almak için yönünü tekrar Başur Kürdistan'dan Bakur Kürdistan'a, oradan da Rojava Kürdistan'ına vermişti. Mahir, Saddam Hüseyin ve Kenan Evren gibi diktatörlerin karakollar kurduğu sınır hatlarında askerlerle çatışmalara girmiş ve bu çatışmaların birinde yaralanmış cesur bir gerilla öncüsüydü. Bu sefer PKK'nin itifak geliştirdiği KDP'li kuryelerle birlikte Cizîra Botan üzerinden Rojava Kürdistan'ına ulaşma amacıyla yola çıkmıştı. KDP peşmergeleri, Mahir'in Cizîra Botan'da düştükleri pusuda vurulduğunu söylemişti. Bu, kuşkulu bir durumdu. Mahir'in pusuda nasıl katledildiği arkadaşlarının bütün araştırmalarına rağmen netleştirilememişti. Kimin pusu kurup onu vurduğu bilinemedi. KDP'li kuryeler '*Türk askerlerinin pusu kurduğunu*' iddia etmişti. PKK bu açıklamaya oldukça temkinli yaklaşmıştı. Çünkü KDP'nin bu konularda sicili oldukça kirliydi. Birçok Kürt örgütüne yönelik böylesi komploları gerçekleştiren kirli ve karanlık bir maziye sahipti KDP. Yanında hiçbir arkadaşı

olmayan Mahir'i, Türk askerinin pususu süsü vererek KDP'nin katletmiş olma olasılığı oldukça yüksekti.

Önder Öcalan, PKK'nin şehitler gerçeği karşısında ağlamak ve sızlamak yerine anılarına bağlılığın gereği olarak amaçlarını ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmeyi gelenek haline getirmişti. Egîd, bu geleneğin en bağlı militanı olarak özgürlük yürüyüşünü başarmak için bütün gücüyle çalışmalara daha fazla yüklenmeye ve savaşçıları buna göre motive etmeye başlamıştı. Arkadaşlarıyla sohbetlerinde *"PKK her şehidini yeni bir atılımın gerekçesi yapıyor. Önder Öcalan, PKK'yi, Haki Karer'in anısına kurdu. Biz de Heval Mahir'e karşı sorumluluğumuzu, partimizin önümüze koyduğu görevleri başararak yerine getireceğiz"* diyordu. PKK'nin tarihsel bir intikam hareketi olarak inşa edildiğini ise hiç unutmuyordu.

Egîd ve Xalid'ın grubundan sonra Delîl'in grubu da mabede doğru yürümeye hazırlanıyordu. Gerilla komutanlarından Delîl ve grubu adına 'Özgürlük yürüyüşü' dedikleri yola düşmenin arifesindeydi. İki yıldır, Lübnan topraklarında askeri ve siyasi

eğitim görüyorlardı. Yaban ellerde ülke topraklarına ayak basmak için her türlü zorluğa göğüs gererek hazırlanmışlardı. İşte o zaman gelip çatmıştı. Yüreklere göğsün kafesine sığmıyordu. Kampıta ÷lkeye dönmenin sevinci ve heyecanı grubun yüzünden okunuyordu. Öcalan, dağ yoluna düşmeye hazırlanan gruba:

“Kürdistan coğrafyasının omurgasını teşkil eden Botan’a gidiyorsunuz. Gerçi hepiniz bunu çok iyi biliyorsunuz. Topraklarımız kalbimizdir ama Botan da topraklarımızın kalbidir. Şimdi o topraklar adımlarınızla özgürleştirilmeyi ve onurlandırılmayı bekliyor. Benimde yerimi orada yapın” dedi.

Sonra önünde gecenin karanlığını yırtarak kendine yer açan ateşin küçük alevine baktı. Dans ederek göğsüne yükselen alevin turuncu dalgasını eliyle işaret etti:

“Biz Mazlum Doğan’ın Diyarbakır Zindanında çaktığı kıvılcımı mutlaka büyüteceğiz. Bu yürüyüşünüzde kendinizi güçsüz ve zayıf görmeyin. Bakın şu ateşe nasıl tutuşarak kendisine yer açmış? Şimdi biz bu ateşi istersek besleyerek büyütüp durdurulamaz bir ateş topuna dönüştürebiliriz. Siz de buradan aldıklarınızla beslenerek Botan’da hafiften alev alıp tüm ülkemizde gittikçe tutuşan sönmez bir ateş olabilirsiniz” dedi.

Nokta koyduğu sözlerinin akabinde gözlerini ateşten ayırıp, grupta yer alan gerillaları tek tek süzdü. Ardından unutulmayacak bir cümle döküldü dudaklarından:

“Kutsal bir davayı ancak kutsal kişiler yürütür”.

On üç kişiden oluşan grubun her bir üyesinin yüzünde mabede dönüşün heyecanı ve coşkusu okunuyordu. Bu durum simalarındaki güven ve ahengi daha da pekiştiriyordu. Çantaları,

arkadaşlarına ve halka ulaştırmak istedikleri belgelerle doluydu. Nasıl vurulduğunu öğrenemedikleri Mahir'in dışında yol hatlarında kılavuzluk yapacak kimse yoktu. Ziya'nın kısmen tanıdığı Botan arazisini keserek Rojhilat Kürdistan'ın Urmiye şehrinin Şêxan mıntıkasında kendilerini karşılayacak olan Egîd ve Xalit'in gruplarının yanına gideceklerdi. Oraya ulaştıktan sonra, öncü silahlı propaganda birimleri şeklinde Türk devletine karşı gerilla savaşının hazırlıklarını başlatmak üzere sınır hattına yayılacaklardı. Bu yolculuğun çok uzun ve zorlu geçeceğini biliyorlardı.

Botan'da ilk faaliyet yürüten arkadaşları Celal ve Tekin'di. On İki Eylöl Darbesinin gerçekleştiği günlerde gizli bir şekilde istihbarat, halk örgütlemesi ve arazi keşfine dönük faaliyetler yürütmüşlerdi. Bunun dışında Botan'ı çok fazla tanımıyorlardı. Faal oldukları bir yer değildi.

Kaçakçıların kılavuzluğunda sınırı geçmek zorundalardı. Bunun dışında başka seçenekleri yoktu. Hiçbiri sınır hattını tanımıyordu. Birçok kaçakçı para karşılığında insanları sınırdan geçiriyor, ailesinin geçimini mayın tarlalarında can ve kan pahasına geçerek sağlıyordu. Hasan Cabadek de sınır hattında kaçakçılık yapıyordu. Herkes onu 'Sınır Kurdu' olarak tanıyordu. Grubun onu bulması zor olmamıştı. Delil, insanları kaçak bir şekilde sınırda geçiren Hasan'a onları sınırdan geçirmesi için teklifte bulundu. Bu teklife karşılık Hasan:

“Bize ne kadar para vereceksiniz?” diye sordu.

Delil aldığı bu yanıt karşısında:

“Biz devrimciyiz. Bir şeyimiz yoktur. Ama varsa Kürtlüğünüz bize yardımcı olursunuz” dedi.

İş i bedavaya getirmek isteyen silah kuş anmış bu gençlere iç ten iç e bir yakınlık duymuş tu. Birlikte kaç ağı a çıktı ğ ı Mehmet'in gözlerinin onayına da başvurduktan sonra bunu gizlemeden:

“Bugüne kadar birçok kiş iyi sınırdan para karş ılığ ında geç irdik. Bunu siz de duymuş sunuzdur. Aç ık sözlülüğ ünüzden dolayı hiçbir karş ılık almadan sizi sınırdan geç ireceğ iz” dedi.

Kılavuzların öncülüğ ünde Sami Abdurrahman'ın peş mergelerinin de olduğı , oldukça kalabalık bir grupla sınırı aş ıp Botan topraklarına ayak basmış lardı. Ama önlerinde Dicle vardı. Tek sıra halinde, oldukça hızlı yol almaya başladılar. Grup, fiziğ i güçlü olan gerillalardan oluş uyordu. Bu, gruba ciddi bir görkem kazandırmış tı. Delil'in grubu ve Sami Abdurrahman'ın adamları Cizre ovasının dümdüz arazisinde, gecenin karanlığ ında sessizce ilerliyordu. Sayının fazla olması yürüyüş ü daha da tehlikeli kılıyordu. Nihayetinde sınırı aş alı birkaç dakika olmuş tu ki askerler grubu fark etti. Devriye iç in panzerler harekete geç ti. Sınırdaki projektörler yakılarak arazi taramasına baş lanmış tı. Bu yetmiyormuş gibi panzerlerin tepelerine yerleşt irilen güçlü projektörler de arazinin derinliklerine doğru ış ık vuruyordu. İzledikleri güzergah, gün gibi aydınlanmış tı. Oldukça taş lık ve insan gövdesine ulaş an otlar olsa da böylesi dü z bir arazide kendilerini gizlemeleri kolay değ ildi. Projektörlere karş ı kendilerini yere kapaklayarak gizlemeyi baş ardılar. Askerler ortalıkta bir şey göremeyince araziye ağır silahlarla rastgele ateş altına almaya başladı. Küçük bir görüntü veya bir ses herkesi tehlikeye atacaktı.

Hasan ve Mehmet, sınır hattını avuçlarının iç i kadar iyi tanıyan, bu tür pusu durumlarını olası karş ılayan soğ ukkanlı kiş ilerdi. Gerillaların bu ani durum karş ısında sergiledikleri

disiplinli duruştan etkilendikleri saygılı yaklaşımlarından görölüyordu. Farklılıkları ilk bakışta görkemlerinden dışa yansıyordu. Ancak Sami Abdurrahman'a bağılı adamlarda yaşanan panik, ses çıkarma ve birbirini kaybetme durumlarına da öfkelenindikleri belli oluyordu. Özellikle arazide dağınik ve kendi başlarına hareket etmeleri, kılavuzların canını oldukça sıkmişti. Bu adamların disiplinsizlikleri karşısında tutumları da sert oldu. Kuryeler, Sami Abdurrahman'ın dağıılan adamlarının tamamını biraraya getirene kadar nefes nefese kalmıştı. Kılavuzlarının sağduyulu yaklaşımı sayesinde panzerlerin rastgele atışlarından etkilenmeden bu badireyi geride bıraktılar.

Cizre ovasının taşlık ve uzamış otlarından oluşan arazisinden bir an önce yakalarını kurtarmaları gerekiyordu. Sanki ufuk bu düz ve geniş ova ya uğramayı unutmuştu. Doğacak şafak o kadar kalabalık bir güçle hareket etmelerine olanak tanımayacaktı. En ufak bir hata her şeyi altüst edebilirdi. Bunun farkındalardı. Gabar Dağına paralel uzanan düz ovada yol almayı sürdürüyorlardı. Herkes bir an önce sınırı geride bırakıp Dicle Nehrine ulaşmak için var gücüyle bacaklarına asılıyordu. Gövdelerine kadar uzanan otlar, iki de bir ayaklarına takılan taşları görmelerini engellediğı için, düşmelerine neden oluyordu. Düşse kalka ilerledikleri yol, bedenlerindeki enerjiyi adeta sünger gibi emip içine çekmişti. Grubun bir an önce dağılara ulaşma azmi, kaybettikleri enerjiyi sağlıyordu. Bir halkın kendi olma adına geleceklerini belirleyecek önemli kararların sorumluluklarıyla yola çıkmışlardı.

Önemli bir mesafe alsalar da halen tehlike devam ediyordu. Gün doğduğunda İpek Yolu'nu aşamazlarsa güvenlikleri tehlikeye girecek, düz ovada apaçık ortada kalarak hedef olacaktılar. Düşüp kalkmalar fazlalaşmış, yavaş yavaş yorgunluk

baş göstermeye başlamıştı. Grup komutanı ise sık sık gerillaların hızlanmasını emrediyordu. İlk defa bu kadar uzun bir yol yürüyorlardı. Kırsal arazide yürüme tecrübeleri yok denecek kadar azdı. Uzun boylu, iri bir fiziğe sahip olan Delil bir yandan adımlarını hızlandırıyor diğer yandan ise arkadaşlarına:

“Bu araziyi aştıktan sonra dinlenme imkanımız olabilir. Halen tehlike geçmedi, hızlanalım” diyerek emirlerini yoğunlaştırdı.

Bedenleri yorulsa da iradeleri devreye giriyordu. İradenin kesinliği bir süre sonra bedendeki yorgunluğu da alıp berhava etmişti. İpek Yolu’na yaklaşmışlardı. Kuryeler, yolu kontrol etti. Askeri araçların farları yanıyordu. Görüntü vermeyecekleri küçük bir derecikten ilerleyişlerine devam ettiler. Yola doğru dikkatli ve sessiz adımlarla yaklaştılar. Görüntü vermeden yolun kıyısına ulaşmışlardı. Kalabalık grup hızlı bir şekilde ve aralarına belli bir mesafe koyarak askeri cemselerin farlarına yakalanmadan İpek Yolu’nu arkalarında bırakmış, bu badireyi de atlatmıştı. Önlerinde nelerin olduğu ise belirsizdi. Hepsinin zihninde biten olasılıklar ayaklarına bukağı gibi dolanıyordu. Ama yürüyüşleri tüm olasılıklara meydan okumaydı.

Gerilla grubu kırsal araziye yeni adım atmasına rağmen böylesi uzun bir yürüyüşe dayanabilmişti. Nefes nefese olsalar da grubun önemli bir bölümü halen ayaktaydı ve hızlı bir tempoyla yollarına devam ediyordu. Fakat içlerinde kilolarından dolayı Rızgar zorlanıyordu. Düşüp kalkmaları çoğalmıştı. Bu durum grup komutanlarından Erdal’ın (Mustafa Yöndem) gözünden kaçmadı. Rızgar’ın bu hali grubun güvenliğini de riske atıyordu. Rızgar’ın yükünü aldı.

Uzun ve zayıf bir bedene sahip olan Erdal, yürümekte zorlanan arkadaşının çantasını da alınca yükü ikiye katlanmıştı. Bu ağır yükten dolayı üst üste üç-dört kez yüz üstü yere düştü. Yükün ağırlığı Erdal'ın yoğunlaşmasını ve dikkatini dağıtmıştı. Acı veren düşüşlerinden dolayı grubun oldukça gerisinde kalıyordu. Zorluklara baş eğmez mizacı, bütün gücünü toplamasını sağladı. Gruba yetişmeliydi. Ama bastığı bir taşın kaymasıyla ayağını burktu. Acı içinde yerde kıvrandı. Duyumsuzluğu acı beynine hücum ederek tüm bedenini elektrik akımına tutmuş gibi sarsıyordu. Şişen ayağı, zorlu arazi şartlarına uygun olmayan ayakkabısını da yırtmıştı. Yanında kimse yoktu ve grubu bekleyen tehlikelerin farkındaydı. Kopmamıştı ama oldukça geride kalmıştı. Ayağının üzerine basmaya güç getiremiyordu. Aklına akın eden tehlikeleri düşündüğün de bütün gücünü iradesine katık edip ilerlemeye çalıştı. Arkadaşlarının izlerini takip ederek onlara ulaşmaya çalışıyordu. Sabah saat beşe doğru Dicle'nin kıyısına ulaşmışlardı. Erdal'ın burkulan ayağını ağır aksak yürümesinden fark eden Sinan hemen ona suyun kıyısında bolca yetişen kızılcık ağacından bir baston yaptı.

Askerler onları fark etmiş, şüphe üzeri rastgele bulundukları yeri ateş altına almışlardı. İzlerini sürüp o düz arazide onları yorgun bir halde çatışmaya çekebilirlerdi. Gün doğmak üzereydi. Ve acele etmeleri gerekiyordu.

Erdal ve üç arkadaşı dışında diğer gerillalar yüzme biliyordu. Yüzme bilenler zaman kaybetmeden soyunup silah ve çantalarını, yüzme bilmeyenlerin yanında bırakıp kendilerini suya vurdu. Kıyıda kalanlar hemen sal yapımının uğraşına koyuldu. Uzun, düz ve hafif kavak ağaçlarına monte ettikleri iç lastikle sal yapımını kısa sürede tamamladılar.

Delil, maharetli bir gerilla komutanıydı. Atletik bir fiziğe sahipti. Türk ordusunda komando olarak askerlik yapmıştı. Askerin psikolojisini biliyor, kendilerini bekleyen tehlikeleri önceden sezebiliyordu. Arkadaşlarının silah ve malzemelerini yaptıkları sal ile üç sefer karşı kıyıya bırakıp geri döndü. Son seferde ise yüzme bilmeyen arkadaşlarını aldı. Birlikte yol aldıkları Sami Abdurrahman'ın adamlarına da yardımcı oldu. Geride hiçbir şeyi ve kimseyi bırakmadı. Kıyıya ulaşmışlardı. Sami Abdurrahman'ın adamlarının niyeti kıyıdaki sazlığın içinde kalmaktı. Suyun kıyısına yayılmalarından bu anlaşılıyordu. Onların içine girdiği rehaveti fark eden Delil:

“Burada kalmanız doğru olmaz, ormana doğru yürümelisiniz. Pusuya düştük, askerler peşimizi bırakmaz. Burada kalmanız tehlikeli olur” dedi.

Ancak peşmergeler yoruldukları için oralı olmadı. Sazlıkların içinde kaldılar. Görevlerini yapan kılavuzlar Hasan Cabadek ve Mehmet Sevilgen onlardan hatır isteyerek doğdukları Dicle'nin kıyısında kendi bilinmezliklerine doğru gözden kayboldu. Delil, kendi grubundan sorumluydu. Ama peşmergelerin keyfiyetinden dolayı zarar görmesini engellemek için sorumluluk duygusuyla onları uyarmıştı. Uyarının nafile bir çaba olduğunu anlayan Delil, onlarla daha fazla zaman kaybetmeden grubunun yönünü, Gabar'ın ön kısmına bir kartal uçuşuyla süzülen ormanlık ve kayalık araziye sahip olan Dêra Dağına çevirdi. Artık Botan'a ulaşmışlardı. Bu buluşma hepsi için oldukça önemli bir andı. Gökyüzüne başını kaldırmış bu dağ zirveleri gerillanın vazgeçilmez mekanı olacak mıydı?

Şimdi sıra esas gidecekleri noktaydı; hedefleri, oraya ulaşmaktı. Gün aydınlanıncaya kadar güvenliklerini sağlama alacakları bir yer bulmaları gerekiyordu. Bu sorunu ulaştıkları

Dêra Dağında kısa sürede çözmüşlerdi. Gün, doğanın bilcümle canlısının sesiyle uyanıyordu. Yürüyüşün bedenlerinde yarattığı sızı tatlı bir uykuyu sıvazlıyordu. Yine de her biri evi olan çantasından azığını çıkarıp ortaya serdi. Peynir ve kuru ekmekten oluşan kahvaltılarını yaptılar. Delil ve Erdal dışında diğer gerillalar uyudu.

Güneş dağ doruklarından doğmuş tıpkı Botan'ın tüm sularının Dicle'ye akışı gibi oda ısınısını sularının aktığı ovaya sunmuştu. Birkaç saatlik uyku sarsılan hücrelerini kendi doğal devinimine kavuşturmuştu. İçlerinden Botan dağlarını tanıyan bir tek Ziya vardı. Oda üslendikleri noktadan, Gabar Dağına kadar araziye tanımıyordu. Gün doğumundan sonra Delil'e:

“Ben yol güzergahını öğrenmek için köye ineceğim. Bu köyde eskiden dostumuz olan biri var. Onu tanıyorum. Bize yardımcı olmasını isteyeceğim” dedi.

Ziya'nın bu yaklaşımı üzerine:

“Bir arkadaş daha seninle gelsin” diye ısrar etti Delil.

Ziya ise:

“Yok, ben tek başıma ve silahsız köye ineceğim. Silahlı ve iki kişi birlikte gidersek bu durum dikkat çeker. Bizim bu vadide olduğumuz anlaşılır. Bir ihbar her şeyi alt üst eder” diyerek köye tek başına gitmede ısrar etti.

Ne yaptıysa kılavuzlarını ikna edemedi. Dediğini yaptı ve köye indi. O gideli bir saat olmuştu ki Dicle'nin kıyısından duydukları silah sesleriyle irkildiler. Sami Abdurrahman'ın adamlarının askerle çatışmaya girdiğini anlamışlardı. Çok geçmeden helikopterler de çatışmanın yaşandığı olay yerine

geldi. Peşmergeler açık arazide kurşunların hedefi oluyordu. Keyfi yaklaşımları ömürlerini ölüme sunuyordu.

Araziyi tanımadıkları için Ziya'nın köyden dönmesini bekliyorlardı. Ama ortada yoktu. Kimi gerillalar 'Biz de çatışmaya girelim' diye dayatmada bulundu. Konumlandıkları nokta çatışmaya uygun değildi. Önlerinde başarmaları gereken önemli görevler vardı. Delil, dayatmada bulunan gerillalara:

"Hayır, çatışma alanından uzak duracağız. Hiçbir arkadaş görüntü vermemeli. Gerilla gizliliğine dikkat etmeliyiz" diyerek uyarılarını yineledi.

Ziya, duyduğu silah sesleri üzerine grubun çatışmaya girdiğini düşünerek köyden uzaklaştı. Köyün beş yüz metre uzağındaki ormanlıkta çatışmayı takip edip durumu anlamaya çalıştı. Nihayetinde paniğe kapılmıştı. Üstünkörü varsayımlara kapılarak arkadaşlarını bırakıp oradan hızla uzaklaştı.

Çatışma belli aralıklarla akşama dek sürdü. Ziya'nın dönmesini bekliyorlardı. Çünkü içlerinde izleyecekleri güzergahı bir tek o tanıyordu. Akşam karanlığı çökmüştü ama ondan ne bir ses ne de seda vardı. Onun kopmuş olma olasılığını hiç biri aklının ucundan dahi geçirmek istemiyordu. Karanlığın iyice çökmesiyle arkadaşlarının akıbetini öğrenmek, izleyecekleri güzergah hakkında bilgi edinmek ve yiyecek temin etmek için onun gittiği köye indiler. Günboyu yaşanan çatışma köylüleri korkutmuştu. Köyden Ziya hakkında bilgi alamadan, izleyecekleri güzergaha dair herhangi bir fikir edinmeden ayrıldılar. Köylüler kültürleri gereği, ne olursa olsun yolda kalmışlara yardım etme hissiyatından dolayı onlara kahvaltılık bir şeyler vermişti. Köye girerlerken hedefledikleri hiçbir şeye ulaşamayan gerilla grubu, en önemlisi kılavuzsuz kalmıştı.

Köyde işlerin umdukları gibi gitmemesinin tek nedeni asker korkusu değildi. Köylüler onların hiçbirini tanımıyordu. Sadece kılavuzlarını tanıyorlardı. Onun akıbeti hakkında dahi bilgi alamamışlardı. Sonuçta orayı eli boş terk etmek zorunda kalan grup, kuryesiz kaldığı için artık kaderiyle yüz yüze sayılırdı. Başlarına ne geleceği ise belirsizliğin avuçlarına kalmıştı artık. Elllerinde ne bir harita ne de bir pusula vardı. Ziya'nın kopması beklenmedik bir durumdu. Ve henüz adım attıkları Botan arazisinde başlarına gelecek en kötü şey daha yolun başında gelmişti. Bilmedikleri, tanımadıkları bir coğrafyada yabancı oldukları yöre halkının içinde, ellerinde kalan tek bir bilgiye dayanacaklardı: 'Doğuya doğru yürümek...' Önlerine nelerin çıkacağını kestiremedikleri bir yolu ağır sorumluluklar yüklenerek yürüyeceklerdi. Bu durum onlar açısından ciddi bir sınav sayılırdı. Yürümek için seçtikleri yol doğrudu ama doğru istikameti ne kadar koruyacakları ise belirsizdi. Şu bir gerçekteki yüzlerini döndükleri yönde komutanları Egîd ve Xalit, Rojhilat Kürdistan'ın Urmiye kenti'nin Şêxan mıntıkasında onları bekliyordu.

Doğu yönüne doğru yürüyen gerilla grubu hiç tanımadığı engin Gabar Dağının arazisinde ilerleyişini güçlkle sürdürüyordu. Dar bir vadinin içinde ince patikada ilerliyorlardı. Yol aldıkça toprak sertleşmiş, kayalar çoğalmaya başlamıştı.

Yürüyüşün üçüncü gününde artık ayakkabıları paralanmıştı. Üstü sağlam duran ayakkabıların tabanı keskin kayalara tutunamıyordu. Zorluklarla karşılaştıkça sorunlar da dağların zirvesinden kopan bir çığ misali üzerlerine doğru iniyordu. Çoğunluğu şehirlerde öğrenci olan gerilla grubunun birçok üyesi daha yürüyüşün başında ayakkabısız kalmış açlıkla boğuşmaya başlamıştı. Bazıları ayakkabılarını kefiye ile sararken bazıları da

kazaklarının kollarını keserek ayaklarını sarıyordu. Bijî (Şahin Binici) grubun verdiği bir molada:

“Heval yakında bu parçalanan ayakkabılarımız yüzünden don atlet kalacağız” diyerek yaşadıkları ağır atmosferin havasını dağıtmak istedi. Ve sözlerini:

“Baksanıza kefiyem ve kazağım gitti. Vallahi sırada gömleğim var” diyerek sürdürdü.

Bijî’nin bu şakasına olduğu gibi gülmüşlerdi.

Yürüyüşün dördüncü gününe oldukça yorgun ve bitkin giriyorlardı. Kıyısından, köşesinden sesiz adımlarla geçtikleri köylere girip ihtiyaçlarını karşılamayı akıllarının ucundan dahi geçirmiyorlardı. Nedeni ise devletin alttan alta halkın içinde yaydığı:

‘Her köyde mutlaka bir ajan var. Bu halk devlet sömürgeciliğini yazgısı bellemiş’ türünden yalan yanlış edindikleri bilgilerdi.

Akşam olduğunda grup tekrar yönünü doğu ya verdi. Sabaha kadar yürümüşlerdi. Bir köyün yakınına ulaştıklarını, köpeklerin havlamalarından anladılar. Gün doğmak üzereydi. Uygun bir yerde konaklamak için köyden mutlaka uzaklaşmaları gerekiyordu. Gün boyu kalabilecekleri bir nokta bulmaları gerkiyordu. Yavaş hareket etmeleri durumunda ciddi tehlikeler baş gösterebilirdi.

Bir yandan taşıdıkları silah ve yükleri, diğer yandan yaz sıcağındaki uzun yürüyüş... Kan ter içinde kalmışlardı. Önlerine çıkan akarsudan kana kana içtiler. Güneş, aydınlığıyla gecenin karanlığını istila edip etrafı ısıtmak üzereydi. Kuşluk vaktini fırsat bilen gerillalar, bir haftadır suya hasret kalmış ayaklarını

suya daldırdı. O sırada Basri'nin gözleri, Erdal'ın derisi yüzülen ayak topuklarına takıldı. İki ayağının topuğu da sanki mayına basmış gibi parçalanmıştı. Erdal'ın ayaklarını bu halde gören Basri:

“Heval ayakların patlamış, parçalanmış. Neden bize söylemedin?” diye sordu.

Erdal, Basri'nin bu sorusunu:

“Söyleseydim ne yapabilirdiniz ki? Moral bozukluğundan öte bir sonuca yol açmazdı. Bu yüzden söylemeye gerek duymadım” diyerek yanıtladı. Basri, bu kez de:

“Heval doğru, bir şey yapamazdık ama biz yoldaşız. Gerekirse sağlam ayakkabıları sırayla giyeriz. Sen ‘ayaklarım parçalanmış’ diyebilirdin. Bu haline rağmen yürümen gruptaki arkadaşlara da güç ve moral verecekti” dedi.

Grup bu kısa molanın akabinde hemen yürüyüşe geçti. Kavaklarla kaplı dereye yavaş yavaş ilerliyorlardı. Derenin başında doyasıya su içmiş, susuzluklarını gidermişlerdi ama bu sefer de açlık kendisini hissettirmeye, midelerini pençesinde kıvrandırmaya başlamıştı. O güne kadar bulabildikleri bir parça ekmeği günlere bölerek yemişlerdi. Ve iki gündür; o bir parça ekmek de kalmadığından, neredeyse açlıktan oldukları yere yığılacaklardı. Kendilerini zorlayarak da olsa yürümeye devam ettiler. O sırada grupla mesafesi iyice açılan Bijî, yüksek sesle peş peşe:

“Alberto Bayo yalan söylüyor. Alberto Bayo yalan söy... Alberto Bay... O kitabında diyordu ki bir gerilla sırtında kırk kilo yükü ara vermeden dört saat yürüdükten sonra mola

vermelidir. Ama biz günlerdir bu yüklerle doğru düzgün mola vermeden bu dağlarda yürüyoruz” diyerek bağırdı.

Grup olduğu gibi arkasını dönerek ona baktı. Zaten açlıktan gözleri kararan gerillalar, derenin bitimine zor bela da olsa ulaştıkları için onu bekleyip, onun bu sözleri söylemesinin nedenini öğrenmek için oturdular.

Bijî, Alberto Bayo’nun kitabını okumuştı. Onun bu sözleri de kitaptan aklında kalmıştı. Grubun yanına nefes nefese ulaşınca Delîl ona takılarak:

“Heval Bijî, ülkemizin koşulları farklıdır. Alberto Bayo, kitabını ülkesinin özgünlüğüne göre yazmış” dedi.

Gerillacılığa dair deneyimleri sadece okudukları kitaplarla sınırlıydı. Bu tartışma az da olsa açlıklarını onlara unutturmuştu.

Derenin bitiminde önlerine Gabar’ın kayalık ve ormanlık Çêlê Sor Tepesi çıktı. Dimdik zirvesi göz korkutucuydu. Adını kızıl toprağından alan bu tepeyi mutlaka aşıp kendilerini tepenin diğer yamacına vermeleri gerekiyordu. Gündüz gözüyle akşam oluncaya kadar dürbünle izledikleri doğu istikametini keşfetmeleri zorunluydu. Çêlê Sor’un bulutlara değen ucuna doğru tırmanmaya başladılar. Uzun bir süre yürümelerine rağmen ancak tepenin yamacına ulaşabildiler. Kayalara tutunarak tırmandıkları için hepsinin elleri yara bere içinde kalmıştı. Kayalara tutunmalarına rağmen, açlıktan gözleri kararan gerillalardan bazıları dengesini sağlamakta zorlanıp yere düşüyordu. Rizgar’ın bu zorlu yolculuk karşısında sinirleri oldukça yıpranmıştı. Yaşadığı zorluklara isyan ederek:

“Kaybolduk, hepimiz imha olacağız. Buralar da ölüp gideceğiz. Kimseninde bizden haberi olmayacak” diyerek moral bozukluğunu açıktan hissettirmeye başladı.

Bu bir kırılma olabilirdi! O ana kadar iradesiyle, moraliyle zorlukları en önde göğüsleyen Delil onun bu yaklaşımına sert bir şekilde çıktı:

“Bu konuşmalarınla grubun moralini bozuyorsun. Biz silahlı bir gerilla grubuyuz ve ülkemizdeyiz. Buraya savaşmaya geldik. Elbette zorluklar olacak ve bu zorlukları da bilerek gerçek gerillalar olacağız. Panik yapman ve umutsuzluğa kapılman doğru değil” dedi.

Delil’in kızgın sözleri ses tonuna da yansıdığı için Rizgar sesini hiç çıkarmadı. Hata yaptığının farkındaydı ve içlerinde böylesi bir zayıflığın kabul edilemez olduğunu biliyordu. O da arkadaşları gibi savaşmaya, ülkesini özgürleştirmek için canını ortaya koymaya söz vermişti. Söylediklerinden utanmıştı ama zayıflıklarıyla da yüzleşme imkanı yakalamıştı. Bu yüzleşmeyi kendisiyle bir savaşa dönüştürebilecek miydi? Bunu zaman gösterecekti. Yaşanan bu kısa tartışmada Delil’in kararlılığı ise grubu etkilemiş, onlara güç katmıştı.

Delil, grubunu sağ salım kendilerini bekleyen arkadaşlarına ulaştırmak istiyordu. İradelerini zorlayarak ilerlemeye çalışan grup, aşırı yorgunluk ve açlıktan adım atacak halden olmuştu. Sonunda birbirlerine tutunarak yürümeyi denediler. Bu sefer de hepsi birden gevşeyen bir ip gibi düşüyordu. Bu arada grubun ozanı, gündüz konakladıkları noktalarda söylediği şarkılarla onlara sürekli moral ve devrimci duyguları aşılayan Hacı Musa da gruptan epey kopmuştu. Delil, tepenin uygun bir yerinde:

“Heval burada konaklayacağız” dedi ve hemen Hacı Musa’ya doğru koştu.

Yanına vardığında yükünü aldı. Yürümeye mecali kalmayan arkadaşının sol kolunun altına girdi. Onu grubun konakladığı yere ulaştırdı. Gruptaki gerillalar dönüp geriye, katettikleri yola baktıklarında, bir saattir yürümelerine rağmen, önlerindeki yokuşu ancak beş yüz metre tırmandıklarını gördüler. Gün aralanınca ayrıldıkları derenin hemen yan tarafında kalan köy ile aralarındaki mesafenin ancak on beş, yirmi dakika kadar olduğunu gördüler. Köye inip yiyecek temin etmeleriyle bütün sorunları çözülecekti ama böyle bir şeye girişmeyi intiharla eşdeğer görüyorlardı.

Grup üyeleri On İki Eylül’den önce partiye katılmış, nice devrimci faaliyetlerin zorluklarını yaşamış, deneyim sahibi kişilerdi. Fakat bu tecrübe ve donanımına rağmen köylere girip ihtiyaçlarını temin etmeyi, kendilerini tanıtır ilişki geliştirmeyi denemiyorlardı. Bir yandan köylerde ajan ve askerin pusularının olabileceği tehlikesi, diğer yandan gerilladaki gizlilik ve çatışmaya girmeden hedeflerine ulaşma kaygıları buna neden oluyordu. Üstelik açlığın verdiği rahatsızlıkla bir türlü de uyuyamıyorlardı. Oysa dinlenmeleri gerekiyordu. Göz kapaklarını zorlasalar da uykuya geçemiyorlardı. Bir işkence gibiydi; baygın ve bitkin bir ruh halindeydiler ama bir türlü kendilerinden geçemiyor, vücutlarını dinlendirecek uyku gözlerinin kıyılarına yanaşmıyordu. Grup artık iyice zorlanıyordu. Bunu gören Delil grupla toplantı yapma kararı aldı. Toplantı düzeni alan arkadaşlarına:

“Mazlum yoldaşımızın Diyarbakır Zindanında belirttiği gibi, yaşamak direnmektir” dedi.

Mazlum Doğan'ın Diyarbakır Zindanındaki direniş anısı henüz tazeydi. Grubun çoğu onu tanıyordu. Delil'in onun sözüyle toplantıya başlaması gerillaların göz yuvalarına hüzün ve öfke yerleştirdi. Oda bir süre bu derin sessizliğin yarattığı atmosferde arkadaşlarının gözlerindeki hüzne ve öfkeye dokundu. Kendisinde de oluşan bu havadan hemen sıyrılıp söze girdi:

“Her şeyden önce ve en önemlisi, koşullar ne olursa olsun halkla ilişki geliştirmemiz şarttır. Halkla ilişki geliştirsek yolumuzu öğrenebilir, ihtiyaçlarımızı temin edebilir, düşmanın alandaki hareket tarzını anlayabiliriz. Düşmana karşı tedbirlerimizi geliştirerek arkadaşlara ulaşabiliriz. Bütün bunları başarabilmemiz, disiplinli olmamıza bağlıdır. Bundan böyle köylere girmemiz gerekiyor. Ama rastgele girmeyeceğiz. Sadece ihtiyacımız olduğu zaman gireceğiz. O da gideceğimiz köyü önceden gün boyu denetime alacağız”.

Delil, konuşmasını tamamladıktan sonra bakışlarını arkadaşlarına doğrulttu. Bir süre onları süzdü. Sonra da görüşlerini dinlemek için:

“Özcesi görüşlerim bunlardır. Sizin de görüşlerinizi söyleyerek alacağımız kararı güçlendirmeniz gerekir. Kararlar eğer ortak alınırsa asla ortada kalmaz” dedi.

Herkes ona katılmıştı. Farklı bir öneri yapma gereği duymadılar. Susmaları belirtilenleri yeterli görmelerindendi.

Gün boyu toprağı yakıp kavuran güneş, son kıvılcımlarını yer yüzünden alacakken gruptan üç gerilla köye ihtiyaç temini için gidecekti. Erdal ve iki arkadaşı da boşalan su mataralarını doldurmak için altlarında kalan dere yatağına indi. Yokuş aşağı indikleri için zorlanmadan suyun kıyısına ulaşmışlardı.

Mataralarına doldurdukları suyu yaz güneşinin altında meşe ağaçlarının gölgesine sinen ve susuz kalan arkadaşlarına ulaştırmak için ayaklanmışlardı. Ama üçü de o küçük derenin kıyısında adım dahi atamadan oldukları yere yığıldı. En son, Dêra Dağı civarında gördükleri bir çobandan aldıkları birkaç ekmeğin dışında tam dört gündür yarı aç bir halde yürümüşlerdi. Boş mideleriyle içtikleri su, o an her üçün de korkunç bir mide spazmına yol açtı. Bir süre oturup uzun süre boş kalan mideye çarpan buz gibi suyun etkisinin geçmesini beklediler. Sonunda, dağın yamacında susuzluktan damakları kurumuş arkadaşlarına su ulaştırma gayesi, ayağa kalkmalarını sağladı. Ancak daha birkaç adım atmadan zayıflayan bünye ve spazmın etkisiyle tekrar oldukları yere çöktüler. Oldukça takatten düşmüşlerdi. Erdal, acısını elleriyle bastırmaya çalışıyordu. Arkadaşlarına nasıl ulaşacaklarını düşünürken birden gözlerine derenin hemen altında kalan üzüm asmalarının yemyeşil yaprakları ilişti. Biraz olsun enerji bulup ulaşabilecekleri büyük bir nimet, birkaç metrelik mesafede hemen önlerinde duruyordu. Açlıklarını bu asma yapraklarıyla giderebilirlerdi. Büyük bir şey keşfetmiş olmanın heyecanıyla Erdal, bu düşüncesini ayakta kalmak için direnen arkadaşlarına açıkladı. Her ikisi de Erdal'ın düşüncelerini tamamlamasına fırsat dahi tanımadan 'Bundan daha güzel yiyecek mi olur' dercesine acılarını bastırıp tüm güçlerini kullanarak asma yapraklarına yönlerini verdi. O an adım dahi atamayan gerillalar, karınlarını doyurabilme umudunun yarattığı enerjiyle yapraklara ulaşmayı başardı. Asmayı üç-dört dakika içinde çıplak hale getirmişlerdi. Noktada kalan arkadaşları için de yaprak toplamışlardı. Erdal:

“Köylülerin üzüm ağacını yolduk, buna hakımız yoktu” diye söylenmekten kendini alamadı.

Uzun boylu, kızıl tenli, yapılı bir fiziğe sahip olan Sinan gür bıyıkları altında gülerek:

“Bunu yapmaktan başka çaremiz yoktu“ diyerek onu yanıtladı.

Emsali olmayan Botan Dağlarını henüz tanımıyorlardı. Botan toprağı, nimetlerini hiçbir karşılık beklemeden bağrında yaşayanlara sunan bir cennetti. Bu iremde ilk kez adım atmış olmalarının şaşkınlığını yaşadıkları için karşılarına çıkan engelleri ancak iradelerinin son zerresine kadar direnerek altedebiliyorlardı. Üzüm yaprakları umduklarının bile üzerinde onlara enerji vermişti. Artık yürüyebiliyorlardı. Nihayet fazla zorlanmadan arkadaşlarına ulaştılar. Yapraklar pay edilip kısa sürede tüketildi. Ardından herkes suya sarıldı.

Akşam karanlığı neredeyse çökmek üzereydi. Köye inen gerillalar ise yanlarında bir köylü ile belirdi. Noktaya vardıklarında, onlarla birlikte gelen kişinin bir yere kadar kendilerine kılavuzluk yapacağını öğrendiler. Delil, konumu uygun olan dağın yamacında bir gün daha dinlenip öbür akşam yola çıkmanın daha iyi olacağına kanaat getirmişti:

“Bu geceyi burada geçirelim, yarın köyden biraz daha yiyecek temin ettikten sonra yola koyuluruz” dedi.

Günlerdir aç karınla yürümüşlerdi. Bir gece daha dinlenme fikrine hepsi sıcak baktı. Ertesi akşam köyden yiyecek temin ettikten sonra kılavuzluklarını yapacak adamın peşine düştüler. Sabaha doğru Çirav Dağına ulaşmışlardı. Kendilerine yol gösteren adam gün doğumuna az bir zaman kala Delil’e:

“Sizin yanınızda görünürsem iyi olmaz. Beni şikayet edebilirler. Buraya kadar size yardımcı olabilirim” dedi.

Delil gece boyu önlerinde yürüyen adama minnet duygusunu gizlemeden:

“Gün gelecek, bize yaptığın bu iyiliği gururla torunlarına anlatacaksın” diyerek emeğinin gönüllerinde baki kalacağını söyledi.

Gerillalarla vedalaşan adam doğmaya hazırlanan ufka doğru yol alıp gözden kayboldu. Gün boyu konumlanabilecekleri ormanın karanlığına doğru yürüdüler. Günü geçirebilecekleri uygun bir yer keşfettiler. Gece yürüyüşünün yorgunluğunu üzerlerinden atabileceklerdi. Ağaçların dibine yayılarak uyumak için toprağı düzelttiler. Nöbetçiler dışında hepsinin gözkapakları, yorgunluğun ağırlığı ile kapandı. Derin uyku onları alemine çekti.

Zaman, güneşin dik ve sert sıcaklığını yansıtan öğlen vaktine gelmişti. O esnada sürüsünü arazide otlatan çobanın biri, gerillaları gördü. Merak ettiği bu kişilerin yanına yaklaştı. Hepsi silahlıydı. Uyuyan arkadaşlarının nöbetini tutan Basri, çobanı fark edince arkadaşlarını uyandırdı. Hal böyle olunca oradan ayrılana dek çobanı yanlarında tutmaları gerekecekti. Uzandıkları yerden uyanan gerillalar doğrularak çobanın kendilerini merakla süzen gözlerine bakıyordu. Delil, çobandan bulundukları alan hakkında bilgi almayı ihmal etmedi. Çobanın samimiyeti, serbest ve rahat tavrı güven vermişti. Ama Delil zihninin bir köşesinde kendine ‘Ya gidip düşmana haber verirse?’ diye de sorup duruyordu.

Grup, çobanı konuşturarak zaman kazanmak istiyordu. Fakat koyun sürüsü ormanın çevresine dağıldıkça çobanı daha fazla tutabilmeleri olanaksızlaştı. Çoban:

“Sohbetinize doyum olmuyor. Ama benim sürümü toplamam gerekiyor” diyerek onlardan hatır istedi ve sürüsüne doğru gitti.

Akşam karanlığı çöküyordu. Yemeklerini yiyen gerillalar sarp ve kayalık arazide düşe kalka ilerlemeye devam etti. Bir saatlik yürüyüşlerinin ardından çok yakından gelen köpek seslerini işittiler. Kendi aralarında ‘Çirav zozanlarına gelen koçerlerin açtığı çadırlardan geliyor’ diye yorumladılar. Sesin çıktığı yere doğru yaklaştıklarında, yanılmadıklarını anladılar.

Hacı Musa ve Sinan koçerlerin çadırlarına yöneldi. Diğerleri de çadırları takip edecekleri yerde onları bekleyecekti. Koçerlerden izleyecekleri yolu öğrenip erzak temin edeceklerdi. Sinan ve Hacı Musa’nın çadırlara gidip bilgi almaları ve erzak temin etmeleri beklediklerinden kısa bir zaman aldı. Hacı Musa, komutanlarına:

“Koçerler bizi mahkum sandı. Silahlı kişilere yabancı değildiler. Bize izleyeceğimiz yolu da iyice tarif ettiler” diye kısaca tekmil verdi.

Çirav Dağının sert arazisinde gece yarısına kadar yürümüş, Eruh-Şırnak karayoluna yakın bir yere ulaşmışlardı.

Arkalarında bıraktıkları Çirav’ın sert toprakları onları çok yormuştu. Asfalt yolu geçmeden önce mola vermeyi düşündüler. Çünkü yolu hızla geçmeleri gerekiyordu. Bu mola, zayıflayan bedenlerine güç katacaktı. Yiyecek sıkıntıları eskisi gibi olmasa da devam ediyordu. İnsanlardan kaçma psikolojilerini üzerlerinden atmadıkları sürece yiyecek ve kılavuz ihtiyaçları devam edeceğe benziyordu. Halkla ilişkiye geçmemelerinin ve insanlardan kaçmanın cezasını, kısa bir mesafeyi günlerce yürüyerek ve aç kalarak yeterince ödüyordular.

Dolunayın parlak ışığı geceyi aydınlatıyordu. Caddeyi kesip Besta'ya adım attıklarında karanlık ormandaki yapraklar, dolunayın parıldayan ışığını hükümsüz kılıyordu. Otlakları ve yumuşak toprağı ile Besta, derileri yüzülen ayak tabanlarını, geride bıraktıkları Gabar ve Çirav Dağları kadar acıtmıyordu. Kayalık olmayan Besta arazisinde daha iyi yol aldıkları için, epey yürüdükten sonra adını bilmedikleri bir köyün yakınlarına ulaştılar. Köyde tam bir sessizlik havası hakimdi. Köylülerin yaylaya çıktığı anlaşılıyordu. Köye girmeyip sessizce yol almaya karar verdiler. Evleri arkalarında bırakıp köyün tarlalarına ulaştılar. Tarlaların içinde bir karartının hareket ettiğini görür görmez çömeldiler. Bu bir pusu olabilirdi. Yürüyüşün öncülerinden Sinan:

“Bir köylü ekin biçiyor” diye fısıldadı arkasındakilere.

Rahatlamışlardı ama görünmeme kaygısı hepsinin çehresine sirayet etmişti. Yine de Delîl, Sinan'la beraber tarlasıyla uğraşan köylünün yanına gitti. Kısa süre sonra köylüyle birlikte grubun yanına döndüler. Köylü kendinden emin, dimdik duruşuyla insanda saygı uyandırıyor. Gecenin o vakti silah kuşanmış bir grubu karşısında görünce önce şaşırmıştı. Ama hemen de anlamıştı ülkesi için savaşmaya karar vermiş olduklarını. Hepsıyla tek tek tokalaştı. Onları çadırına davet etti. Bu davet içlerinde: ‘Daha ilk tanışmamızda neden böyle bir teklifte bulunuyor. Acaba niyeti kötü mü?’ şüphesini uyandırdı. Kuşku içlerini kemiren bir hastalıktı. Köylüyle diyalogları uzadıkça o ana kadar sadece düşünmekle yetinen grup, sesizliğini bozup mırıldanmaya başlamıştı. ‘Tamam, bu adam da dürüst değil, yahu tipinden bile belli nasıl bir adam olduğu. Baksana ne diyor. Yarım saat ötede karakol olduğunu

söylüyor ve bizi çadırına davet ediyor. Bunu boşuna söylemiyor ki. Kesin bu adamda bir bit yeniği var’.

Bu düşünceler, durumu kördüğüm gibi içinden çıkılmaz hale getiriyordu. Bu tür tartışmalar sınırı geçtiklerinden beri kuryesiz kalmış olmalarının ve tanımadıkları dağlarda yürümelerinin yarattığı yabancılik duygusuydu. Yeni birer gerillaydılar. Bu da onları zorluklarla daha fazla boğuşmaya götürüyordu. Ancak bu, daha yolun başındayken iradelerini çelikten kılmış, kolaycılığın ve rahatlığın aldatıcılığından onları korumuştı.

Kendi aralarında birbirlerine psikolojilerini yansıttıkları bu kısık sesli tartışmanın akabinde köylünün davetini geri çevirdiler. O ruh hali zaten başka da bir sonuca ulaşamazdı. Acıkmışlardı, bu halleri bile adamın teklifini cazip kılamamıştı. Tam aksine: ‘Adam bizim bu durumumuzdan faydalanmak istiyor, oyuna gelmeyelim’ diye birbirlerine telkinde bulunmalarına yol açmıştı. Açlık işte böylesine kör bir düşmandı. Özgürlükleri uğruna yaşadıkları zorluklar, insanlarına güven duymamaya yol açmıştı. Saf, samimi ve rahat konuşan köylünün içtenliğine yansıyan:

“Benim akrabam da Apocu’dur” sözü bile bu güvensizliğin gerillalarda yarattığı kuşku zırhını delememişti.

Söylediği sözler doğru olmasına rağmen ‘En iyisi güvenmemek ve şüphelenmek’ inadında ısrar ediyorlardı. Köylü, onlara güven veremediğini anlamış, karşılarında ezilip büzülmüştü. Bu ruh halinin verdiği eziklikle:

“Köyde hiçbir şeyimiz yok. Çadırlarımıza gelseydiniz size yardımcı olurduk. Ama gelmek istemiyorsunuz. Bahçem yakındır; bari gelin de elma yiyn” dedi.

İnada inatla karşılık vermişti. Bu durum biraz daha sağduyulu davranmalarına yol açtı. İçlerinden: ‘Bahçesine gidelim. Bize ne yapabilir ki? Bunca adamız. Hem de tepeden tırnağa silah kuşanmışız’ diye düşünmüşlerdi. Zorlukların biraz da olsa bir köşede kıvılcımını söndüremediği sağduyu: ‘Tamam bizi bahçene götür. Biraz elma yiyebiliriz’ demişti.

Birkaç dakika içinde adamın bahçesine ulaştılar. Orta yaşlarda, uzun ve kalın bacakları üzerindeki dolgun vücudu, fazlaca kırıxmamış yüzü o kocaman elleriyle dinamik bir yapıya sahip olan köylü, hızla bir elma ağacına tırmandı. Olgunlaşan elmaların dalına ayaklarıyla vurarak ağacın dibini elmalarla doldurdu. Adam daha ağaçtan inmeden yerde biriken elmaları silip süpürmüş, midelerine indirmişlerdi. On üç gerillanın aç midesi koca ağacın bütün elmalarını kısa sürede tüketmişti. Yaşadıkları açlığı, bu hallerinden anlayan köylü, hızla ikinci bir elma ağacına çıktı. Bu ağacın elmalarını da silkeleyerek dallarından indirdi. Mideleri davul gibi şişmişti. Köylü üçüncü ağaca tırmanmaya çalışırken Delil onu durdurarak:

“Biz doyduk. Bunun yerine bize yolu tarif edersen daha iyi olur” dedi.

Köylü de ezikliğini giderecek olmasının gururuyla:

“İsterseniz sizinle bir yere kadar gelebilirim” diyerek bu istemin bir adım daha ötesine gitti.

Güvenlerini kazanamayan adama yine temkinli yaklaşımını elden bırakmadan:

“Bize bir yere kadar yolu göster. Sonra da kalan yolu tarif edersin” dedi.

Henüz yeni tanışıkları köylünün peşine düşen grup, doğru yönüne doğru bahçeden epeyce uzaklaşmıştı. Aniden köylüyü durduran Delil:

“Bu yardımından ve iyiliğinden dolayı sana çok teşekkür ediyoruz. Bundan sonra bize yolu tarif etmen yeterlidir. Artık başımızın çaresine bakarız” dedi ve köylüden yarıda bıraktığı işine geri dönmesini istedi.

Vicdanı gerillaları o halleriyle baş başa bırakmaya el vermiyordu. Vicdan muhasebesi gönlünü onlardan ayıramayınca, geri dönmesini isteyen Delil’e:

“İzin verin sizinle geleyim. Yürüdüğünüz istikamet tarifle bulunulacak yol değil, kaybolursunuz” dedi.

Kılavuzluk etme ısrarını sürdüren köylüye:

“Zaten çok yardımın dokundu. Bahçene dön, işin vardır. Şimdi bize iyice yolu tarif et. Biz tarifin üzerine yolu buluruz” dedi.

Grubun öncülerine izleyecekleri yolu net kelimeler ve el işaretleriyle tarif etti. Yolu öğrendiklerine iyice emin olduklarına kanaat getiren öncüler: ‘Biz yolu bu tarif üzerine çıkarırız’ görüşünde birleşti. Bu görüş, karanlık silüetiyle bahçesinde karşılırlarına çıkan adamla ayrılımlarının da onayıydı. Delil, adama tekrar teşekkür ederek gitmesini istedi. Adam, vedalaşalı henüz beş dakika olmamıştıki tarif ettiği yolda ilerleyen öncülerin: ‘Yolu kaybettik’ demesi gruptan: ‘Ne zaman yolda yürüdük ki? Gerilla yolda yürümez. Yol gerillanın düşmanıdır’ sözlerinin peş peşe birbirine karışmasına neden oldu. Bu sözler yol boyunca ezberledikleri, aşına oldukları sözlerdi.

Botan dağları, yavaş yavaş attıkları adımlarla onları bağrına basacak mıydı? Botan'ı bilmeyen, tanımayan, görmeyen, halkla ilişkilerde fazla tecrübesi olmayan; aydın gençlik içinden çıkmış bir hareketin çok sayıda gerillasının, kılavuzları olmadan kayalık ve ormanlık arazide bu kadar ilerlemesi bile başlı başına bir mucizeydi. Botan'ın zirvelerine, araziye tanımayan birinin çıktığı söylense tanıyana; o kişinin ağzından çıkacak tek söz 'İmkansız!' olur. Ama onlar için imkansız diye bir şey ufukta görünmüyordu. Uçurumlar arasında köylüler elleriyle dağ zirvelerinin girizgahına kapılar açmışlardı. Keçi yolunu andıran ince bir ip görünümündeki patikalar olmasa, o mest edici zirvelere ulaşmaları zordu.

Tam bir haftadır, gündüzleri dinlenip geceleri yol alıyorlardı. Gündüz yerine gece de yol almaları okudukları gerilla kitaplarından edindikleri bilgidendi. Pusulasız arazide, ölümcül zorlukları bertaraf ede ede hedeflerine, Rojhilat Kürdistan'da onları bekleyen arkadaşlarına doğru yürüyorlardı.

Besta, geceleri, sık ağaçların iri dalları ve geniş yapraklarıyla bir denizin dev dalgalarını resmeder gibiydi. Ucu bucağı yoktu. Gündüz bakmaya doyulmayacak denli güzelken geceleri kapkaranlıktı. Sadece üç günde alınabilecek yolu, kayboldukları için bir haftadır alamamışlardı. İçlerinde zorluklara teslim olmuş bir iki arkadaşları dışında moral ve heyecanlarını koruyorlardı. Geçtikleri amansız koşullara rağmen doğu ya düşen yollarına ısrarla adım atmaktan vazgeçmiyorlardı.

Şafak sökünce araziye keşfeden nöbetçiler dürbünle doğuya ilerleyebilecekleri bir yol buldu. Akşama doğru doğru yönüne uzanan yola yorgun adımlarla tekrar düştüler. Buldukları patika, geniş ve çok kullanılmıştı. Patikanın belirgin hatları, yorgunluklarını teskin eden bir rahatlık sunuyordu bedenlerine.

Bu geniş ve işlek patikanın kesinlikle bir köye gideceğini kestiriyorlardı. Henüz fazla yürümemişlerdiki o köyün yakınına ulaştıklarını, gecenin karanlığında evlerde titreyen cılız yangısında olan gaz lambalarından anladılar.

Sinan ve Basri köye girerken diğer gerillalar da köyün dışında güvenliklerini sağlayacaktı. Köylülerin hepsi yaylalara çıkmıştı. Birkaç hasta ihtiyarın dışında köy, insansız ve sessizdi. O piri fanilerden birine selam verdiler. Ondan yürüdükleri patikanın onları komşu bir köye ulaştıracakını ve bu köyde yol bilen bir kılavuz bulabileceklerini öğrendiler. Besta'nın derin ormanında günlerdir kaybolan grup, o patikadan yol bilen birini bulma umuduyla ilerleyişini sürdürdü. Beş-altı saat süren bir yürüyüşün ardından büyük bir köye ulaşmışlardı. Ulaştıkları bu köyde hiç de hesaba katmadıkları bir gerçekle yüzleştiler. Köy sanki hayaletlerin istilasına uğramış gibi bomboştu.

Yaylaların çiğdemleri, menekşeleri, bir sergiyi andıran çeşitli otları toprağın yüzeyini örtmüştü. Yüksek rakımından doğan soğuk hava çiçek ve ot kokusunu estirerek nefesleri kesiyordu. Hele o suları varya kavurucu sıcaklığı yutarak buz gibi akıyordu. Toprakla sarmaş dolaş olan su kur yapıyormuşçasına kayalardan akan şelale gibi iniyordu. İnsanı kendine hayran bıraktırıp akışında sürükleyerek kalbi berrak insanı içinde görünür kılıyordu. Bu nedenle bütün köylüleri bağrına çekmişti.

Köyün çeşmesinin başında su içip dinlendikten sonra yola devam ettiler. Yaklaşık bir saat yürüdükten sonra şafak da sökmüştü. O günü akşama kadar dinlenerek ormanda geçirdiler. Akşam yola çıkmadan önce her biri, paylarına düşen yarım ekmeği ve biraz çökeleği yedikten sonra parolalarını belirledi. Gerilen bir zincir gibi peş peşe dizilen grup üyeleri doğuya doğru yola koyuldu.

Derin vadide ilerlemelerinin üzerinden ancak iki saat gemiştiki uzaktan bir çobanın gr sesini işittiler. Hepsinin kulağı o sese durdu. Önlerinde bulunan küçük bir yamacın dibinde birbirine yakın mesafelerle konaklamış, koçerlerin kara kıl adırlarıyla karşılaştılar. Burası, coşkun akan deresi ve yemyeşil imenlerine serpilmiş bir bulut kümesini andıran koyun sürüleriyle doğal uyumun tüm güzelliklerinin sergilendiği ‘Besta Hinc’ yaylalarıydı. Serin bir rüzgar esiyordu. Sayısız iek ve ot türlerinin yanı sıra özellikle yarpuz ve kekiğin belirgin kokusu nefeslerini mest ediyordu.

Defil, iki gerillayı koçerlerin çadırlarına gönderdi. Gidenler aradan yarım saat geçmeden, dört adam ve sayıları onu aşan çocukla grubun yanına döndü. Ayrıca yanlarında ekmek, yoğurt ve peynir de getirmişlerdi. En güzeli ise midelerinin ısısını, damaklarının tadını özlediği; avuçlarının bardağı tutup ağızlarına götüremediği sımsıcak çayla gelmişlerdi. Ekmek, yoğurt ve peynire fazla rağbet etmeden, bir haftadır iemedikleri aya sarıldı hepsi. Her biri, yarım saat içinde en az altı yedi bardak ayı, özlemlerini gidermiş olmanın hazzıyla iti. ay iyi gelmişti onlara. Tatlı, sıcak bir şey içmeleri ve yemek yemeleri yüzlerine yola koyuldukları ilk günün canlılığını geri getirmişti.

İçtikleri ay ve bu sefer kısıtlamaya gitmedikleri yemek, bütün yorgunluklarını bertaraf etmişti. Yaylanın sert rüzgarı altında yanlarına gelen koerlerle koyu bir sohbete daldılar. Koçerler, tanımadıkları bu silahlı kişileri adeta soru yağmuruna tutuyordu. Kk çocuklarsa sıraya dizilmiş, onlardan fotoğraflarını çekmelerini istiyordu. Yaylaların kızgın güneşinin ve sert rüzgarının yaktığı esmer yüzlü çocuklar, yaşadıkları zamanı bir resimle dondurmak istiyordu. Oysa grubun bir harita ya da pusulası dahi yoktu. Hallerini anlayacak da değillerdi. Bir

de gerillaların aç ve yorgun olduğunu, yanlarında fotoğraf makinesinin bulunmadığını bilselerdi hayatta böyle lüks bir istemde bulunmazlardı herhalde. Fîraz, (Emin Sarık) fotoğraflarının çekilmesi için yanyana dizilen çocuklara, içi burkulurcasına:

“Size söz veriyorum; bir dahaki sefere görüşürsek kesinlikle fotoğraflarınızı çekeceğiz. Şu anda yanımızda fotoğraf makinesi yok” dedi.

Fîraz’ın bu sözleriyle ikna olan çocuklar, düzenlerini bozdu. Yaşamın bir anının donmuş karesinde yer almanın rüyasından çıkan çocuklar kendi akışkan dünyalarına geri döndü. Grup da göçerler ve çocuklarla vedalaştıktan sonra Kato zozanlarının, bir sergiyi andıran eşsiz doğasına doğru ilerledi. Bir yokuşu aşır küçük bir akarsuyu geçtikten sonra bu kezde koçerlerin tarif ettiği yolu tekrar kaybettiler. Yine tek çareleri, yönlerini güneşin doğuşuna göre tespit edip Kato Dağlarının, testereyi andıran kayalıklarla kaplı dik ve sarp tepeciklerini birer birer aşarak ilerlemektir. O dağları patikasız geride bırakmak, insan iradesinin üstünde bir güç gerektiriyordu. Belli bir inanç, amaç ve hedefi olmayan kişiler o koşullara, değil günlerce, bir saat bile tahammül edemezdi. Fakat kendilerini bekleyen kutsal bir dava ve öncülük edecekleri Kürdistan halkı vardı. Bu kutsal ve tarihi görevin bilincinde olan grup, yaşadıkları bütün zorlukları iradelerine dayanarak geride bırakıp yürüyordu.

Yürüyüşlerinin on ikinci gününün akşamı rakımı oldukça yüksek bir dağın dibine ulaşmışlardı. Dağın zirvesini görebilmeleri olanaksızdı. Yorgunluktan bitap düşmelerine rağmen o dağı mutlaka aşmaları gerekiyordu. Gruptaki herkesin zihninde ‘Bu zirveye ulaşabilir miyiz?’ sorusu vardı. Bu soru bir

orak gibi düşüncelerini biçiyor, gözlerini korkutuyordu. O an Sinan:

“İyi de bu zirveye ulaşırsak dahi belki de güzergah yanlışır” diye fikrini beyan etti.

Biji gülerek:

“Ama işte güneş o tarafta doğuyor” diye hemen öne atıldı.

Batarken zirvenin arkasına gizlendiğinden kıvılcımlara doğru yürümek tek pusulaydı. Belkide doğru yol sağ veya soldan geçiyordu. Ancak her ne hikmetse ulaşılmaz olan en doğru gibi geliyordu onlara. Bilinmezlik ne kadarda korkunçtu! Herkesin kafasında bir metafor gibi beliren bu soruya rağmen, grubun moraline ve iradesine bir zarar gelmemesi için birbirlerine esprilerle moral aşılamaya çalışıyorlardı. Erdal, o an arkadaşlarına:

“Kuşlar kanatlanarak, yılanlar sürünerek o zirveye ulaşıyorsa biz de irademizle ulaşacağız” dedi.

Zorlukları aşmanın bir yolu da katlanılması zorunlu olan zorlukları sevmekten geçirdi. Çünkü ancak sevgi bütün zorluklarla başa çıkabilirdi. Grup, karanlığın çökmesiyle tüm hazırlığını tamamladı ve zirvesi görünmeyen dağa tırmanmaya başladı. Yaklaşık bir saatti düşe kalka tırmanıyorlardı. Bir sigara molası verdiler. Yürüyüşün artçısı olan Yusuf, oturduğu yerde nefes nefese:

“Ben romanlara inanmam” dedi.

Diğerleri merakla ona baktı. Bu sözlerin sahibi, sözlerine açıklama beklercesine üzerine dikilen gözleri fark etti. Cümlesini destekler mahiyette:

“Tabi kim yazmış. Bir gerilla kırk, elli kilo yük taşıyarak günlerce bunca zorluğu yaşıyor. Romanlarda dahi bu tür şeyler yazılmıyor” diyerek ironi yaptı.

Yusuf’un bu ilginç esprisine Basri de:

“Biliyor musunuz nereye gidiyoruz?” diye bir başka şey ortaya attı.

Üzerine dikilen boş gözleri fark etmesi çok da zamanını almadı. Bu da nereden çıktı der gibi cevap bekleyen arkadaşlarına:

“Bilemediniz tabi! Dağın zirvesine çıkıp pusu kuracağız. ‘Niye’ diyeceksiniz. Cevabı çok açık; güneşin doğmasını bekleyip güneşi pusuya düşürerek yakalayacağız” dedi.

Jetonlarının düşmesiyle ani sessizlik halinden sıyrılan grubu aynı anda bir gülme tuttu. Bu espri onları canlandırıp neşeye boğmuştu. Yorgunluk ve birçok zorluk içinde ortaya çıkan esprileri de yaşadıklarıyla paralel geliyordu. Bu kısa mola ortamının esprilerinin verdiği azimle dizleri üzerine doğrularak ağır yükleriyle dik yokuşu tırmanmaya devam ettiler. Sabaha doğru güneşin yeryüzüne açılmaya başladığı o anda zirveye ayakbastılar. O doruğa ulaşmanın hayalini gerçekleştirmiş olmalarının sevinci, güneşin yüzlerini aydınlatan ışığında kahkahaya dönüşmüştü. Başarmanın azmi, zirvenin keskin oksijeninin şişirdiği göğüslerde müthiş bir gururla duruyordu.

Kuşkonmaz, kervan geçmez diye düşündükleri bu dağın zirvesinde duydukları insan sesleriyle hayrete kapıldılar. Sürülerine seslenen ağzı bozuk çobanların küfürleri, bulundukları zirvenin uçurumlarında yankılanıyordu.

Çobanların ve sürülerin olduğu yerlere koçerlerin yurt kurduklarını biliyorlardı. Zaten çok geçmeden yirmili yaşlarda iki çoban onları fark ederek yanlarına uğradı. Çobanlardan çadırlarının yakın olduğunu öğrendiler. Biri sürüyle ilgilenmeye gitti. Diğeri de gerillaları çadırlara götürdü.

Koçerler, onları büyük bir ilgiyle karşıladı. Hemen sofra kuruldu, maharetli koçer kadınlarının ellerinden çıkan yoğurt, tereyağı, peynir, kavurma ile donatıldı. Aç hallerini yansıtmamak için sofradan erken çekildiler. Ağırlandıkları çadıra, diğer koçerler de teşrif etti. Uzun süreden beri tam da aradıkları sohbet ortamı oluşmuştu. Delil, iyi derecede bildiği Kürtçesi ve cezbedici heybetine denk, mahir hitabıyla koçerlerin anlayabilecekleri bir dille partilerini, mücadelelerini ve düşmanın saldırılarını; bu saldırıların neden olduğu sonuçları ve gelişmeleri anlattı. Konuşmasını bitirmesiyle koçerler de sorularını ardı ardına sıraladı. Yöneltilen bu sorulardan, partilerinin tam tanınmadığını ama mücadelelerinin Diyarbakır zindan direnişiyile dilden dile destanlaştığını anlamaları zor olmadı.

Başka örgütler, zindan direnişlerini kendilerine mal edip, kahramanlık payesi çıkarırken onlarıda akıl almaz iftira, yalan ve hakaretlerle suçlayıp anti propagandalarını yapmışlardı. Delil'in yoğun soru sağanağını kısa, kesin ve net sözlerle cevaplaması, soruların da sonunu getirdi nihayetinde. Artık kaç gün daha süreceğini bilmedikleri yola düşme vakitleri de gelip çattı. Yalnız ayrılmadan önce bu sefer bir kurye bulmanın gerekliliğine kesinkes ikna olmuşlardı. O esnada gözü, bulundukları çadırın sahibine takıldı. İhtiyarın kırışmış yüz hatlarından çektiği acıların izleri okunuyordu. Delil, ona dönüp:

“Bizi, Irak’a götüreceğ yolu iyi tanıyan birine ihtiyacımız var” dedi.

Yaşlı adam:

“Eskiden olsa ben sizi götürürdüm, lakin yaşlandım dizlerim, tutmaz oldu. Şu Botan’da adımımın değmediği toprak parçası yoktur” dedi.

Uzun ömrü onu kederin girift labirentlerine götürmüşçesine içerletti. Ve sözlerine:

“Ben izninizle komşu çadıra gidip geleyim. Yolu en iyi bilen kişi, o çadırın sahibinin oğludur” dedi ve komşu çadırına yöneldi.

Çok geçmeden yanında yirmi beş yaşlarında bir gençle birlikte geri döndü. İhtiyar, genci önce gerillalara tanıttı. Sonra:

“Sizi götüreceğ genç budur. Fakat biraz para istiyor. İstememesini söyledim ama bir türlü ikna edemedim. ‘Parasız, yolu göstermem’ diyor” dedi.

Bu durum üzerine Delîl, gençle konuşarak onu bu kararından caydırmaya çalıştı. Genç, para karşılığı insanları sınır hattına götürüp getirmeye alıştığı için bir türlü ikna olmuyordu. En sonunda kendini tutamayan Delîl’in yardımcısı Erdal’da çok az bildiği Kürtçesiyle tartışmanın arasına girdi. Para talebinde ısrar eden gence:

“Bizi diğer partilerle karıştırma. Para karşılığında diğer partilerin işlerini yapıyor olabilirsiniz. Bizim için önemli olan halkımızın gönüllü yardımı ve desteğidir. Hepimiz bu yol da kurda kuşa yem olsak dahi sana istediğın parayı vermeyiz. Bu partimizin ahlakına uygun bir davranış değildir” diyerek sert

çıkıştı. Erdal'ın bu sözleri gencin bir kulağından girip diğer kulağından çıkmıştı. Fakat o sözler ihtiyarın kalbini avucuna alıp öyle bir sıkıştı ki hemen eşine:

“Kefiyemi ve bastonumu getir. Onlarla ben gideceğim” dedi.

Eşinin elinden kefiyesini ve bastonunu alan ihtiyar adam, grubu sınıra götürmek için hazırlanırken öfkeden titreyen sesiyle:

“Bizde namus, şeref kalmamış mı, Kürt değil miyiz? Dinimiz, imanımız para mıdır? İnsanlık ölmedi ya” diyerek gence olan tepkisini dışa vurdu.

Grup, öfkesi sayesinde yaşlanmış hücreleri dirilen adamın arkasından yola düştü. On üç günden sonra bir kurye bulmuş, yola koyulmuşlardı. İlk defa arazide kaybolmayacak olmanın moraliyle bu öfkeli ihtiyarın hızına ayak uydurmaya çalışıyorlardı.

İhtiyar kılavuz, grubu bir başka aşiretin koçerlerinin yanına ulaştırdı. Onlarla vedalaşıp çadırlarına doğru tekrar yola koyuldu. Ardından minnet dolu izler bırakarak. Grup da tedbiri elden bırakmadan, yavaş yavaş insanlardan saklanmayı ve çekinmeyi bırakıp doğal hareket etmeye alışıyordu. Silahlı bir gerilla grubunun yaşam, hareket ve halkla ilişki biçiminin nasıl olması gerektiğini, geçtikleri zorluklardan damıtyorlardı.

Darbe sonrası askerlerin zulmüne en fazla maruz kalanlar koçerlerdi. Askerler zorla hayvanlarına el koyuyordu. Giydikleri kıyafetler devlet medeniyetine uymadığı için ateşe veriliyordu. Kendilerinden zorla silahlar alınıyordu. Kaba dayak ve ağır hakaretlere maruz kalmaları ise cabasıydı. Bu baskılar nedeniyle

henüz gördükleri bu silahlı kişileri kurtarıcıları gibi karşılamışlardı.

Eğîd, artık endişelenmeye başlamış, başlarına bir şey gelmiş olmasından korkmuştu. Hatta son birkaç gündür bu kötü düşünceler içinde debelenmiş durmuştu. İçinde bulunduğu düşünce yoğunluğunu yanındaki arkadaşlarına yansıtmadan kendi kendine: ‘Grup nerede kaldı? Çoktan bize ulaşmaları gerekirdi. Acaba başlarına ne geldi?’ deyip duruyordu. Botan’da geliştirecekleri silahlı propaganda mücadelesinin planlamasını, yanlarına ulaşmalarını beklediği bu grup üzerinde tasarlamışlardı. Onların başına bir şey gelirse bünyelerinde onulmaz bir yara açılacağı kesindi.

On Dört gündü bir öğün sıcak yemek yememişlerdi. Erdal, sıcak yemeğin midelerine dokunacağını biliyordu. Koçerlere hissettirmeden gizlice arkadaşlarını uyardı. Bu gerçeği uzun bir süreden beri açlık çeken arkadaşlarına anlatması ve kabul ettirmesi hiç de kolay değildi. Hiç kimse Erdal’ın bu uyarısını dinleyecek havada değildi. Yemeklerini yedikten sonra hepsinin sıcak yemeğe alışmamış midesi, isyan edercesine fokur fokur yanıyordu. Kimileri suya koşsa da Erdal haklı çıkmıştı:

“Size söylemiştim!” diyerek arkadaşlarının bu haline takılıyordu.

Grup akşama doğru, yolu bilen iki gencin kılavuzluğunda Kato’ların labirent kayalıkları arasında, Elkê³ çevresinde devletle çatışma halinde olan Jırka aşiretinin silahlı adamlarının yanına gitmek için yola koyuldu. Jırka aşiretinin silahlı adamları, devletle çatışmalarından dolayı dağlarda mahkum haldeydi. Gündüz köye inerlerken gece köyün yakınındaki dağların

³ Sırnak’ın Beytüşebap ilçesi.

yamacına konumlanıyorlardı. Bazıları da sınır üzerinde kaçakçılık yaparak geçimlerini sağlıyordu. Kaçak olanların bazıları da zorunlu askere gitmemek için kendisini dağlara vurmuştu. Bunların içinde her şeyi maddiyata döken, ağaya çok yakın olan bir kesim de vardı. Onlar da civar köylerde zorbalık yapıyordu. Bütün bir aşiretin dağlarda kaçak yaşamasının nedeni de Türk askerlerini vurmalarıydı. Bu olay yöredeki herkesin dilinde bir efsaneydi.

Jırka aşiretine bağlı bazı kişiler Ermeni halkından küçük bir topluluğun yaşadığı Geznax köylülerine zülmedince, köylüler aşiretinin ağası olan Ahmet Adıyaman ya da halk arasında bilinen ismiyle Ahmedê Kero'yu Beytüşşebap savcılığına şikayet etmişlerdi. Elkê'ye, bin dokuz yüz yetmiş beş yılının yaz mevsiminde atanan yeni savcı Abdurrahman Çadur ise bölgeyi fazla tanımıyordu.

Bölgenin törelerini anlamayan, kafasının dikine giden, usul erkan bilmez biri olan bu savcıdan önce bölgede görev yürüten savcılar, Ahmedê Kero hakkında bir şikayet olunca veya ifadesine başvurmak zorunda kaldıklarında, ilçenin karakol komutanının aracılığıyla onu savcılığa çağırırlardı. Ahmedê Kero da uygun bir zamanda gider savcılığa ifade verirdi. Böylece olay kapanırdı.

Yeni atanan savcı Abdurrahman Çadur'a kadar bu durum böyle sürmüştü. Savcı Abdurrahman Çadur dosyaları karıştırırken Ahmedê Kero hakkında yapılan şikayet dilekçesini görmüştü. Vakit kaybetmeden ilçenin karakol komutanını makamına çağırtmış ve komutana:

“Ahmet Adıyaman'ın ifadesini almam gerekiyor. Gidip onu getirin” demişti.

Komutan, yöreyi tanımayan savcıcı:

“Efendim siz buraları bilmiyorsunuz. Ahmet Adıyaman bir aşiret reisidir. Ben gidip onu zorla getiremem. Biz haber gönderelim kendisi zaten ifade vermeye gelir” diye uyarmıştı.

Savcı, komutandan beklemediği bu sözleri işitince kızarak:

“Ben önceki savcılara benzemem! Sen gelme, askerleri alıp onu zorla getireceğim” demiş ve bildiğini okumaya devam etmişti.

Yanına bir grup asker alan savcı, bin dokuz yüz yetmiş beş yılının Eylül ayının son günlerinde belediye aracıyla Ahmedê Kero’nun kaldığı Mêrkîkê (Mutluca) Köyüne doğru yola çıktı. Savcının askeri araç yerine belediye aracını tercih etmesinin nedeni ise Ahmedê Kero’nun kaçıp saklanması önüne geçmekte.

O gün Ahmedê Kero evinden dışarı abdest almaya çıktı. Abdestini almış evine dönerken savcı ve askerlerin içinde olduğu belediye aracı onun önünde durdu. Aracın ön koltuğunda oturan savcı Abdurrahman Çadur aracın önünde durduğu ihtiyar adama:

“Ahmet Adıyaman nerede?” diye sordu.

O ise kendisini soran Savcıya:

“Buyrun, misafirim olun” diyerek yanıt verdi.

Onun bu yanıtına burnundan kıl aldırmayan Savcı:

“Hayır, gerek yok. Sen hemen söylediğim kişinin evini veya yerini söyle, bana yeter” diyerek çıkıştı.

Ahmedê Kero şöyle bir sağına soluna bakındı. Nasılsa ağaydı bu devlet bazen örf ve adet bilemezdi. Olaki farklı bir

söylemle karşılaşırsa kimsenin orada olmaması itibarına gölge düşmemesi için benim demişti. Kendine güveni dünyayı ben yarattım havasındaydı:

“Benim buyrun eve geçelim. Misafir dışarda değil içerde uğurlanır” diye de ekledi.

Savcı henüz tanıştığı yaşlı adama:

“Hemen arabaya binip bizimle geleceksin” diyerek bu teklife aldırmadı.

Ahmedê Kero, buyruğunu tanrı ayeti gören savcıya:

“Tamam ben üstümü giyineyim gideriz” diyerek olası bir olayın önünü almak istedi.

Yöreyi, töreyi anlamadan kafasının dikine giden savcı ise arabadan iner inmez belinden çıkardığı tabancasının dipçiğiyle Ahmedê Kero’nun kafasına vurup onu zorla araca bindirmeye çalıştı. İşte bu kadarı fazlaydı. Kürdün sabrı ölçülmemeliydi. Savcı devlette olsa oda ağaydı ve küçük bir devlet sayılırdı. Darp edilerek araca bindirilmek istenen yaşlı adam, köylülerine seslenerek silahını getirmelerini istedi. O anda tüm köylüler silahlarıyla birlikte ağalarına doğru koşmaya başlamıştı. Silahlı köylüleri gören savcı paniğe kapılarak askerlere ateş emrini verdi. Askerin açtığı ateş sonucu Ahmedê Kero kanlar içinde yere yığıldı.

Ahmedê Kero’nun kardeşi Tahir Adıyaman ve köylüleri, aşiret ağalarını kanlar içinde görünce askerlere ateş açtı. Ortalık savaş alanına dönmüştü. Savcı telaşa kapılmıştı. Köydeki insanların hepsi baştan aşağı silah ve fişekliklerle kuşanmış köyün her yanından birer ordu gibi üstüne geliyorlardı. Savcının gözü yuvalarından fırlayacak gibi büyüdü. O yuvarlak

yüzündeki kanlar çekilmiş derisi bembeyaz kesilmişti. Askerlere verdiği ilk emrin havasından eser kalmamıştı. Köy meydanında askerler sipersiz kalmıştı. Ama silahlanan köylüler siper almıştı. Çekirge sürüsü gibi akın eden mermilerle her on asker de can vermişti.

Savcıyla köye gelen bütün askerleri hiçbir acıma emaresi göstermeyen bir öfkeyle vurmuşlardı. Savcı Abdurrahman Çadur ise arabaya bindiği gibi kaçıp canını kurtarmaya çalışmıştı. Tahir Adıyaman ve akrabaları aracı yoğun ateş altına almışlar, arkasına bile bakmadan kaçmaya çalışan savcıyı kolundan yaralamışlardı. Cantları üstünde kalan aracın gaz pedalından ayağını kaldırmayan savcı kurtulmayı başarmıştı.

Aşiretin neredeyse tamamı aranma durumuna düştüğünden, dağlara çıkıp mahkum gibi yaşamaya başlamıştı. Olaydan hafif yaralı kurtulan savcı ise kısa süre sonra tayinini istemiş, Sivas'ın Gemerek ilçesine gitmişti. Ancak olaylar yatışmamıştı. Ne devlet vazgeçmişti intikamdan ne de aşiret. Devlet habire cemselere yüklü müfrezelerle Jırka köylerine baskınlar düzenlerken aşiret de reislerini vuran savcıdan intikam almanın peşine düşmüştü. Devlet zaman zaman köye ya da kasabaya inen Jırkaları yakalarken aşiret de savcının yerini tespit etmiş, intikam hazırlığına başlamıştı. Vurulan, bir aşiret reisi olunca vuran yılan deliğine dahi girse bulunup icabına bakılmalıydı. Töre bunu gerektiriyordu. Sonunda Tahir Adıyaman'ın adamları yaşananlara sebep olan savcıyı Gemerek'te evinde kurşun yağmuruna tutarak öldürdü.

Gerillalar, dağ köylerinde kalan Jırkaların yanına ulaşırsa onlarla beraber sınırı geçebilecekti. Jırka aşiretine bağlı mahkumlar da kaçakçılık yaptıklarından, her gün sınırı aşarak Başur Kürdistan'a geçiyordu. Yol bilmeyen gerillalar açısından bu önemli bir fırsattı.

Önlerinde dimdik, sarp ve ormanlık bir zirve daha vardı. Yokuşu yavaş yavaş tırmanıyorlardı. Dağın zirvesine çıktıklarında yarım aya doğru gittikçe küçülen ay ışığı, dağın bütün zirvesini ısıltı ısıltı kılmişti. Kısa bir sigara molasından sonra gerillalar, tekrar yola koyuldu. Jırkaların köylerinden biri olan Zorawa'ya ulaştıklarında ise gece yarısı olmuştu.

Grup, devletle olan husumetinden dolayı Jırka aşireti tarafından hemen benimsendi. Onlara her konuda yardımcı olacaklarını söylediler. Bu kabulleniş, gerilla grubunun o zamana dek Botan'ın bir ucundan diğer ucuna kadar yaşadığı zorlukların da sonu anlamına geliyordu. Grup, mucizevi bir yürüyüşün akabinde kılavuzları olmadan, arkadaşlarının kaldığı Urmiye'ye bağlı Şêxan Köyüne yakın bir yerde konumlanan gerilla kampına ulaşmayı başarmıştı.

Egîd ve Xalid'ın komutasında Rojhilatê Kürdistan'da çalışmalarında önemli mesafe katetmişlerdi. Harıl harıl grupların altyapı çalışmalarını yürütmüş, belli bir sonuç da elde etmişlerdi. Grupların kendilerine ulaşmasıyla Lolan, Zap ve Xabur Suyunun kıyısında Botan'ı tanıma, gerillayı oralarda, kamplar şeklinde üslendirme çalışmaları başlatılacak, öncü birlikler Botan'a gönderilecekti.

Egîd, uzun süredir büyük bir merak ve tedirginlik içinde beklediği Delîl'in grubuyla nihayet buluştu. Nasıl ki yollar vedalaşmak için varsa buluşmak için de vardı. Büyük badireleri arkasında bırakan grup, komutanlarıyla buluşunca yaşanan zorluklar, birer anı ve hayatın gerçeğinden süzülen tecrübeler olarak kalmıştı geriye.

Gerekli bilgiyi grup üyeleriyle tek tek yürüttüğü tartışmalardan edindi. Edindiği bilginin de kendisine verdiği güçle, gerillaların düzenlemelerini Botan ve Zagros sınır hatlarına yapacaktı. Egîd, düzenlemelerini ikişer, üçer kişilik küçük birimler halinde düşündüğü gruba:

“Zorlu bir yolu arkanızda bıraktınız. Kuryeniz olmaksızın katettiğiniz yolu yürümek inanç ve irade gerektirirdi. Ve siz bunu başardınız. İnanç ve irade, devamızın harcıdır. Yapacağımız düzenlemelerle arka cephemizi sağlamlaştıracğıız. Yaratacğıımız hareketlilik de ön cephede güçlenmemize sebep olacak. Bu oranda gücümüzü sağlama alıp istikrara kavuşturacağız. Bu yapılmadan, uzun süre kullanılabilecek

sağlam cephe gerileri bulmak zor olacaktır. Güçlerin niteliksel durumu ve düşmanımızla olan çelişkiler ve olumsuz gelişmelerden etkilenmeler oranında bazı istikrarlı alanlar bulunabilir. Cuntanın geri üs olarak kullandığımız alanlara yönelik yeni engelleyici çabalarına karşı bir dizi önlem arasında en belirgin önemde olan, iç yerleşme faaliyetinin hızlandırılmasıdır” diyerek ne yapmaları noktasında gerekli perspektifi sundu.

Egîd, sınır hatlarında üslenmeye geçecek silahlı propaganda faaliyetlerini yürütecek birimlerle ayrı ayrı ilgileniyor, verdiği doğrultuyla onları güçlendirmeye çalışıyordu. Yaşadıkları günlerin tarihsel gerçekliği, sade anlatımıyla birleşince ağzından dökülen her söz, zihinlerde yeni ufuklar açıyor ve gerillacılığın anlamı dahada derinleşiyordu:

“Faşist sömürgeciliğe karşı yeni atılımlarla vereceğimiz mücadelenin hazırlık aşamasının sonuna yaklaşıyoruz. Hepimizi bekleyen ağır ve önemli görevler bulunmaktadır. Görevlerimiz nettir, açıktır. Bunlar faşist yönetim altında ulusal kurtuluşumuzu gerçekleştirmenin temel araçlarını yaratma ve geliştirme görevidir. Görevin kolay olmayacağı kuşkusuzdur. Zorluk, atılacak her adımda karşılaşılabilecek ve keskin direngenlikle alt edilebilecektir. Şunu unutmayın; biz herhangi bir uğraş içinde değiliz. Diğer halkların kurtuluş mücadelelerinde görülen karşı devrimin ezici ağırlığını kat be kat aşabilecek zalim ve acımasız, zorlu bir düşmanı alt etmenin savaşını vereceğiz. Bizim bu düşmana karşı vereceğimiz savaşta en büyük gücümüz, haklı olan halkımız ve onun hakikatidir. Ezilen halkımızın hakikatinden edineceğimiz imkan, moral ve destek bu savaşta en büyük silahımızdır. Ve bu silahın elimizde olması ancak devrimci yaşam tarzımızla mümkündür. Halkımız

deniz gibidir. İçinde yaşamaya gerekli olan her şey var. Derinliklerde büyük zenginlikler gömülü. Bulup çıkarmak pek zor olmayacak”.

Henüz yolun başındayken karşılaşılması olası engelleri alt etmenin yol ve yöntemini savaşçı yapısına kavratmaya çalışıyordu. Son olarak da arkadaşlarına:

“Botan’da gerillacılığı geliştirmek ve oturtmak tüm Kürdistan’ı savunmaktır. Botan coğrafyası ülkemizin kalbidir. Bu kalbi yenilmez bir kale haline getireceğiz” dedi.

Botan coğrafyası Kürdistan’da verilecek gerilla savaşının taktik sahasıydı. Uçsuz bucaksız bir biçimde Kürdistan’ı sömürgeleştiren İran, Irak, Suriye ve Türkiye’yi çepeçevre saran bu dağlara dayanıldığında, hiçbir ordu onların sırtını yere getiremezdi. Belki gelişkin silahları yoktu ama bu dağlar en büyük atakların, hücumların imkanını yaratıyordu. Hele bu, gerilla taktiğiyle buluştuğunda en güçlü orduları etkisiz bırakmakla kalmaz, büyük bir saldırı silahına dönüşebilme kabiliyetine erişebilirdi. Bu yönüyle Kürdistan dağları, gerillanın, kimseye geçit vermeyen en büyük silahıydı. Dağ gerilla açısından kendisini görünmez kılacağı erişilmez mekanlar olacaktı. Elbette dağlar avantajları kadar dezavantajları da içinde barındırıyordu. Bu da gerillalar açısından en çok dikkat edilmesi gereken konuların başında geliyordu. Öcalan onları dağlara uğurlarken:

“Dağ özgürlük düzeyinde yaşamalısınız. Dağ da özgürlük düzeyinde yaşamadınız mı geri kalırsınız” diyerek sürekli uyarılarda bulunmuştu.

Şêxan'daki kampta her sabah erkenden uyanıp güne spor yaparak başlıyorlardı. Kan ter içinde kaldıkları spor bittiğinde, komutanları Egîd'in:

“Herkes serbest” komutuyla köyün buz gibi akan deresine doğru koşuyorlardı.

Spor sonrası temizlenip serinlerken KDP kampında yer alan peşmergeler de derenin kenarında yükselen kayalıklara çıkarak gerillaları izliyordu. Kampın son günlerinde Egîd, kayalıkların üzerine tünleyen ve onları seyreden peşmergeleri işaret edip gülümseyerek:

“Bunlar spor yaptığımız ve buz gibi suya girdiğimiz için bizi deli sanıyorlar galiba. Yan gelip yatmaya, eğitimsiz bir şekilde yaşamaya alıştırmışlar. Alıştırıldıkları yaşam onları tembel ve üretimsiz kılıyor. Belki başlangıç aşamasındayız ama nasıl başlarsak öyle de gider. O nedenle şimdiden kendimizi ve bedenimizi zorluklara alıştırmalıyız. Yoksa kaybederiz. Dağ koşulları zor, düşman zor ve savaşın kendisi zor. Zorluklardan geçilmeden güzelliklere ulaşılmaz. Anlayacağınız, yaşadığımız zorluklar sonucunda güzellikler yaratılacak” dedi.

Egîd ve arkadaşları, Öcalan'ın ‘Silahlı bir halk yaratma’ ve ‘Savaşan halk gerçekliğine ulaşma’ şiarı ile yola çıkıyorlardı. Savaşarak ordulaşacak, ordulaşarak savaşacaklardı. Zamanlarını amaçlarına adanarak yaşayan özgürlük yolunun dervişleri, kendi olma değerlerine yabancılaştırılmış Kürt halkını, özüyle buluşturacakları zamana doğru yol alıyorlardı. Doğadaki her şey gibi onlarda kendi zamanlarını yaratmak için çok çalışmaları gerektiğinin farkındaydı. Dört tarafı düşmanla kaplı, içte büyük bir ihanet ve kendisi olmaktan çıkmış bir halk gerçekliği vardı. Üstelik kısıtlı imkanlarla savaşa hazırlanıyorlardı. Bir kişinin on,

hata daha fazla kişi kadar çalışması gerektiğinin bilincindeydiler. Büyük orduların kazanacağı zaferi onlar, bir gerilla takımı ya da birliğiyle kazanmak zorundaydı.

Evren esrik ve kaotik dansının mest edici deviniminde her şeyi atom atom mükemmel inşa eder. Gerillalar da bu dansın bir parçası olmuş, hücre hücre özgür yaşamı inşa etmenin devinimini böylesi kaotik bir ortamda gerçekleştiriyordu. Varlıklarını alıp götüreren bu soylu devinim, onları güzelliğinin gerçekliğine ulaştıracaktı. Zordu ama yanında umut ve büyük bir çaba da duruyordu. Öcalan, gerilla birliklerinin işlevini kalın hatlarla:

“Silahlı birlikler sadece askeri etkinlik gösteren bir güç değildir. Her devrimin iki karakteri vardır. İlki, halkı ulusal açıdan bilinçlendirmek, ulusal mücadele etrafında örgütlemek ve bir güç durumuna getirmektir. Diğerisi ise halka demokratik bir bilinç kazandırmak, devrimin yaşam tarzını ve yaklaşımını yansıtmaktır. Gerilla birliklerinin en temel uğraşı halkı

örgütlemeye çalışacak halka yeni bir kültür, yeni bir yaşam tarzı kazandıracak, dokuyu örmektir. Gerilla yeni insanı, özgür kişiliği temsil edecektir. Halkla ilişkilerde alabildiğine dikkatli olunmalıdır. En küçük bir gerilik, PKK'ye mal edilebilir" diye belirtmişti.

O yüzden Bekaa Kampında Öcalan'ın verdiği eğitimlerde üzerinde durduğu en temel konu 'Kişilik Sorunu' olmuştı. Devrimleri başka halkların devrimlerine benzemiyordu. Tarihte gerçekleşen birçok devrimin toplumsal zemini vardı. Kimi devrim hareketleri devletlerin destekleri ve ittifaklarıyla ülkelerinde devrime kalkışmışlardı. Oysa Kürdistan gerillalarının ne bir devletle ilişkileri ne de herhangi bir ittifakları vardı. Aksine, birçok Kürt örgütü sömürgecilikle savaşıma yerine, siyasal mücadele etmeyi bile göze alamayacak kadar bir ürkeklik ve korku içindeydi. En ileri olanlar bile 'yol, su, elektrik' gibi toplumsal ihtiyaçları devletten talep etmenin ötesine geçememişti. Halk ise sömürgeciliğin baskısı altında kendi ismini dahi ağzına alamayacak kadar bastırılmıştı. Kürtlük, utanma gerekçesi haline getirilmişti. Adı dahi unutturulmuş bir halkın dilini, kültürünü ve özgürlüğünü arayacaklardı.

Onların devrimi, yarım asırdır sönmüş volkanik bir dağın yeniden harlanmasını andırıyordu. Son yarım asra yakın devlete karşı herhangi bir isyanları gelişmemişti. Türk devleti, bir daha isyanları gelişmesin diye askeri darbeyle yeniden saldırı halindeydi. Buna karşı sönmüş bir dağın lavları kendi korlarını nasıl yaratacaktı? Her soru uzun uzun düşünülüp tartışılmıştı. Kürt halkının ayakları üstünde doğrulmasını, ancak silahlı mücadele devrimi sağlayabilirdi. Sömürgeciler başka da bir yol bırakmamıştı. Devrim, bir su kaynağı gibi doğacak, farklı sularla

birleşip önü alınmaz bir nehre dönüşecekti. Halk, nehrin besleneceği havza, döküleceği okyanus olacaktı. Devrimle temasa geçen, onu işiten, gören ve tanıyan herkes de ondan beslenecekti. Böylesi güçlü bir ana nehir olabilecek miydi bu mücadele? Geçmişte önüne set konulan demokratik uygarlık nehri bu mücadeleyle akışına yeniden kavuşabilecek miydi? Bütün bunları zaman gösterecekti.

Diyarbakır zindan direnişi, Öcalan'ın omuzlarına büyük bir yük ve sorumluluk yüklemişti. Mazlum Doğan, Newroz gecesi zulmü yakacak ilk kıvılcımı çakmış, On sekiz Mayıs günü bu kıvılcım dörtlerin bedeniyile tutuşmuş ve On Dört Temmuz bedenlerin dirhem dirhem eriyerek özgürlük şiarının dağlardaki direnişe çağrısı olmuştu.

Öcalan zindanlardan yükselen: 'Ülke kansız ve bedelsiz elde edilemez. Halk savaşı yolunda ileri!' çağrısını iliklerine kadar hissetmişti. Cevap olabilmek için tam iki yıldır arkadaşlarını yabancı diyarlarda gece gündüz eğitmişti. Halkını asırların zulmünden kurtaracak, paralı generallerin soluğunu kesmeye muktedir bir gerilla gücünü yaratmada epey yol katetmişti. Önlerinde tek bir yol vardı. Üzerlerindeki zulmü ortadan kaldırmanın tek bir yolu... Bu yolla varlık silaha sarılarak korunacak, süngü zoruyla işgal edilen topraklar, gerilla öncülüğünde halkın direnişiyile tekrar özgürleşecekti.

İkinci Kongreye ulaşmaları nice bedeller ödeyerek ve birçok zorlukla boğuşarak mümkün olmuştu. Kongre, Beyrut ve Şam sınırında yer alan Bekaa Kampında gerçekleştirilmişti. Ne çölün ne Ağustos'un kavurucu sıcağı; hiçbiri Diyarbakır Zindanında yaşanan vahşetin yarattığı sıcaklık kadar etkili olmamıştı. Mazlum Doğan ve Dörtlerin eylemlerinin ardından On Dört Temmuz ölüm orucu direnişçileri Kemal Pir, Akif Yılmaz, Ali Çiçek ve Hayri Durmuş'un direniş eylemleri kongrenin temel gündemiydi. Ne olursa olsun bu çığlıklara cevap verilmesi gereği, her ayağa kalkan delegenin ortak düşüncesi olmuştu. Gerilla Kürdistan'a dönecek ve Kürt halkına zulmeden sömürgecilikten hesap soracaktı. Zindan direnişçilerinin özlemi olan silahlı mücadele kongrenin de en temel kararı halini almıştı:

“Partimiz PKK, ulusal kurtuluş savaşımızın yeni döneminin, halkımız için baskı ve karanlıklara karşı büyük bir direniş hareketinin başlatıldığını bin dokuz yüz seksen iki yılının Ağustos ayında gerçekleştirdiği İkinci Kongre ile ilan eder. Bu anlamda kongrenin, halkımız için önemi, tarihsel bir düzeydedir. Kongre bir dönemi kapatırken yeni bir dönemi de açar. Bugüne kadar faşist Türk sömürgeciliğine karşı ideolojik, siyasal, politik ve kısmen de askeri alanda yürütülen mücadelenin yeni bir aşamaya, halk savaşı aşamasına girdiğini karar altına alır. Bu dönem, geçmişten farklı olarak silahlı mücadelenin öne çıktığı

ve siyasal örgütsel çalışmaların silahlı mücadele temelinde geliştirileceği bir dönemdir. Partimizin İkinci Kongresi bu dönemin özeliğini ‘Halk Savaşında İleri!’ sloganında dile getirir. Partimiz ulusal kurtuluş cephesi ve halk savaşı yolunda ileri sloganını atarken uluslararası ve ulusal koşulların değerlendirilmesinden yola çıkmış ve mevcut parti gücümüzün hazırlıklarını göz önünde bulundurmıştır. Parti güçlerimizin durumu ulusal ve uluslararası koşulla Kürdistan’da tarihin bu döneminde benzerlerinden daha güçlü bir örnek olarak halk savaşının geliştirilebileceğini ortaya koymuştur. İşte tarihsel ve güncel koşulların öylesine elverişlilik arz ettiği bir ortamda Partimiz, halkımızı zafere, bağımsız, özgür ve demokratik bir ülkeye götürecek olan halk savaşını başlatma, geliştirme, yaygınlaştırma ve güçlendirme kararını da alır. Bu karar aynı zamanda şimdiye kadar ulaşılmak istenen ama bir türlü de varılamayan bir aşamaya, savaşın tırmandırılması anlamına da gelmektedir. Partimizi böylesi bir karara götüren nedenler bilinmektedir. Vahşi bir sömürgecilik altında, en başta insanlığını olmak üzere, her şeyini yitirmekle karşı karşıya olan bir halkın yeniden yaratılışını veya dirilişini, her şeyi yeniden kazanma temelinde sağlamak, halka karşı duyulan sorumluluğun bir gereği olarak yerine getirmek ve bunu bir görev, halka ödenmesi gereken bir borç olarak benimser. İşte bütün bu gerçekler Partimizi böyle soylu bir kararı almaya ve bunun gereklerini yerine getirmeye yöneltmiştir...”.

Kongredeki delegelerin birçoğu alınan savaş kararının ardından Botan’a gitmek için kendisini öneriyordu. Ama mücadelelerini Avrupa’ya taşımak isteyen Semir ise kongrede:

“Botan’a girersek eldekinden de oluruz. Halk dayanağımız yoktur. Orada savaş olabilir mi? Oraları avuçlarının içi gibi bilen

doğup büyüdüğüleri toprakta isyana kalkan halk hükümetle baş edememiş. Hele o dağları bilmeyen şehirlerde okumuş, ayakları çatlamamış, elleri nasır tutmamış bizler mi başarılı olacağız! Sert ve amansız coğrafyada Türk ordusuna karşı mevcut sayımızla ve eldeki imkanlarla asla üstün gelemeyiz” diyerek alınan savaş kararına karşıt bir tutumun içine giriyordu.

‘Mücadele, Avrupa’da değil, dağlarda, Kürt halkının bağrında verilecek’ diyenler çoğunlukta idi. Ama karşıt görüşte olanlarda içten içe kendi anlayışlarının peşini kolay kolay bırakacağına benzemiyordu. Botan, gerilla savaşının gelişim mekanı olacak mıydı? Bilinmezliklerle dolu bir yol izleyecekleri aşikardı. Ne de olsa bir gizli el değmemiş haliyle bakir kalmış bilinmezlikler.

Öcalan, gerilla savaşını geliştirmek amacıyla yola çıkacak olan arkadaşlarından Şahin Kılavuz’a çok güveniyordu. Sağlam bir irade ve kararlılık okunan Şahin’in simasına bakınca ‘Her şeyi başarır ve el de eder’ diyordu. Şahin Kılavuz, PKK’yi

tanıdıktan sonra devrimci kavgaya en önde atılmış, Siverek direnişine komutanlık yapmıştı. Kendisini sürekli eğitmiş; ruhunun, bakışına daima yansıttığı devrimci karaktere sahip bir militan olmuştu. Öcalan, İkinci Kongrenin akabinde, Şahin ve grubunu direk Botan’a göndererek gerilla savaşının gelişimini hızlandırmak istiyordu. Zaman dardı. Zaman yoktu. Zaman geçtikçe arkadaşlarından ve halkından canlar alınıyordu. Hemen harekete geçerek bu insafsızca akan zamana direnişle müdahale etmeliydi.

Şahin ve grubu mabede dönüş hazırlıklarını tamamlamıştı. Özlemlerine kavuşacak olmanın heyecanını, düzenledikleri moral gecesi ile kutlayacaklardı. Moralde söz hakkı alan Öcalan:

“Bildiğiniz gibi ben türkü söylemeyi çok seviyorum. Ama bu akşam yola çıkmaya hazırlanan arkadaşlarımıza türkü söylemekten ziyade birkaç şey söylemek istiyorum” dedi.

Gözleri çok sevdiği arkadaşlarından ayrılmanın verdiği sancıyla dolsa da bugünler için hazırlığını yaptığı çalışmanın sonuç almasının verdiği umutla da parıldamıştı. Hüzün ve umut bir aradaydı. Zaten her insanda bu iki duygu aynı anda tek bir gerçek için biraraya gelirdi. O gerçek ise amaçlanana ulaşmaktı. Onura, özgürlüğe ve insan olma değerlerine ulaşmak... Onda da beliren bu her iki duygunun yarattığı hakikatle dudaklarından döküldü sözler:

“Kutsal mücadeleleri zafere ulaştıran, ne kişilerin sayısı ne de eldeki teknik araçlardır. Tarihte de en gelişmiş silahlara sahip ordular, soylu inanç ve davalar karşısında yenilgiye uğramışlardır. Sizin de bildiğiniz gibi tarih bunun örnekleriyle doludur. Biz de zalimlerin elinden topraklarımızı kurtarmak için çok az bir sayı ve imkanla yola çıktık. Diyarbakır zindan direnişi,

dağlarda geliştireceğimiz direnişin tohumu oldu. Bunu çok iyi bilmenizi istiyorum. Baskının, vahşetin, zulmün ve acıların en yoğun yaşandığı coğrafyamızda, direnişin de en görkemlisi doğuşunu sağlayacaktır. Ama bu doğuşu, halkı eğitip, örgütleyip kendine ait kıldığınız oranda gerçekleştireceksiniz”.

Sözleri biter bitmez herkes alkış çaldı. Mabedin yoluna düşecek gerillalar büyük bir sevinç içindeydi. Atılan adım Kürdistan’da yeni bir sürecin de başlangıcı oluyordu. Oldukça tarihi bir adım atılacaktı. Hiç kimsenin cesaret edemediği Türk devletine karşı savaşılabilecek ve ülkelerini sömürgecilerin postallarından kurtarmaya girişeceklerdi. Bu tarihi zaman ve anda yer almanın heyecanı kadar, en önde yürümenin de haklı coşkusu vardı. Grupta yer alan Fuat Ertürk, kendisine çok yakışan atılğanlığıyla moral komisyonundan müsaade istedi:

“Ben de arkadaşlara bir şiir okumak istiyorum” dedi ve şiirini okumaya başladı.

“Bir dağ gibi sarıyor ülkemi

Özgürlük düşüncesi

Coşkulu bir yağmur gibi

Yılların verdiği acıya, talana dur diyebilmek için.

Özgürlük düşüncesi

Coşkulu bir yağmur gibi

Bardaktan boşanırcasına yağıyor

Ekilen bağımsızlık tohumlarının üstüne

Ölü toprakların üstüne

Ölü insanların üstüne

Ve yaralı suskun yüreklerin üstüne”

Gecenin geç saatlerine kadar türküler ve şiirlerle bezedikleri morallerini yapmışlardı. Akşama doğru grup kamptan ayrıldı. Her birinin adımları kendileriyle birçok anıyı götürse de geride kalan gözlerde daha çok acı ve özlem kalmıştı. Yürüdükleri yol ateşlendi. Şafağı belirsiz bir yolun yolcuları olduklarını hepsi çok iyi biliyordu. Zaten ülkelerinde nefes dahi insanca alınmıyordu. Onlar insanca nefes almak için düştükleri yolda nefeslerini vermeyi göze almıştı.

Şahin Kılavuz, Siverek’te başaramadıklarını Botan’da mutlaka başarmanın azmiyle doluydu. Burada başarır sa halkına olan borcunu bir nebze de olsa ödeyeceğini düşünüyordu. Grup inançlı, azimli ve birbirine kopmaz bağlarla mabede doğru yol aldı. Lübnan’dan, Rojava’nın Dêrik kentine ulaşmaları Öcalan’ın geliştirdiği ilişki ağı sayesinde çok da zor olmamıştı.

İstikamet, direnişlerine kutsal bir şahika olacak Botan dağlarıydı. Grup, PKK’nin ilkin gelişip mücadeleyi başlattığı Dersim, Elazığ, Amed, Merdîn ve Serhat yörelerinden parti saflarına katılmış, bireysel eylem süreçlerinde reformist, feodal, işbirlikçi, ihanet yapılanmalarına karşı amansız mücadele vermiş zorlukların ateşinde pişen militanlardan oluşuyordu. Ama ilk kez adım atacakları mekana yabancıydılar. Araziyi ve Botan insanını yeterince tanımıyorlardı. Hatta çoğu, öğrenci gençlikten olduğu için dil de bile sorun yaşıyordu. Bu durumlar handikaptı ve en temel sorunlarını teşkil ediyordu. Bunları, halka duydukları büyük bir aşkla aşacaklarına inanıyorlardı. Önlerine çıkacak zorlukları aşmaları kendileri açısından da büyük bir sınavdı. Bu topraklar insana, bedelini almadan hiçbir şey kazandırmıyordu.

Hele bu, Kürtler için verilecek bir savaş ise bedeli daha ağır olacaktı.

Bilmedikleri, tanımadıkları bir coğrafyaya ve yabancı oldukları Botan toplum gerçeğine yürüyüşlerinde en ufak bir tereddüt, ikirciklik ve kaygı yoktu. Zaten hepsinde şu duygu hakimdi:

“lkemize çabuk dönelim. Bu kadar baskı, zulüm yaşanıyor. Her gün arkadaşlarımızın şehadet haberlerini duyuyoruz. lrsek de ülkemizde direnerek lrz”.

Bir girdap nedeniydi var olan durum. Girdapın dibine dalmadan yzeyeye ıkılamazdı. Ama vurgun yeme tehlikeside vardı. Ancak yaşadıkları duygu sayesinde girdap onları kendi içine alamıyordu. Fakat yine de küçük ve emin adımlarla yürüyecekleri yolun ağırlığı ve tarihsel önemi hepsinin genç bedenleriyle yüklendiği ağır bir görev ve sorumluluktu.

Birkaç gündür kendilerini sınırdan geçirecek olan kuryeyi, Drık'teki yurtsever bir ailenin evinde bekliyorlardı. Aile fertleri odalarına çekilince de gerillalar ikişer, üçer kişilik gruplar halinde kendi aralarında sohbet ediyordu. Ama o gece on kişilik gruptan uykuya dalabilen iki  kişi dışında, diğerleri şahin Kılavuz'un mıknaatıs gibi insanları kendisine çeken cezbedici duruşunun etrafında kümelenmişti.

şahin Kılavuz, hayatı, kitaplar kadar çevresindeki kişilerin hayatlarından da öğrenmeye meraklı bir komutandı. Araştıran, inceleyen gözlerini, Cahit'in büyük acılar eskittiği belli olan yüzüne doğrulttu:

“Heval Cahit devrimci olmasaydın ne olmayı düşünüyordun?” diye sordu.

Cahit, komutanını uzun süredir tanıdığı için onun bu sorusuna fazla şaşırmamış ve içtenliğinin yansıdığı suretini ona çevirip birden hayat öyküsünü paylaşmanın heyecanına tutulmuştu. O an yaşadığı tüm zorluklar, acılar ve küçük yaşında tanık olduğu, annesinden kalan yoksunluğun neden olduğu duygular, bedeninin her bir hücresinin desteğiyle ona şunları söyledi:

“Özellikle yetimlerin bulunduğu bir kurumda, sonsuz yetkiye sahip bir memur olmayı çok isterdim. Fakat maddi koşullarım buna olanak vermedi. Bu yüzden devrimci olmamda yetimliğin, yoksulluğun ve bunların bende oluşturduğu psikolojinin büyük bir payı var. Devrimci olmadan önce toplumda doğru bildiğim şeyleri savunma cesaretini kendimde bulamıyordum. Çünkü ben bir yoksuldum. Biz yoksulların birliğide yoktu. Onun için de hep seyirci kalmak zorundaydım. Bütün duygu ve düşüncelerim baskı altındaydı. Bu durumdan sıyrılıp kendimi topluma kabullendirme olanaklarım yoktu. Hareketimizi tanımadan önce kurduğum her hayalin sonucunda ulaştığım yargı, ‘bu hayal de bana göre değil’ oluyordu. Fakat şimdi yetim ve yoksulların hakkı için mücadele edeceğim gerçeğin ve birliğin içindeyim. Bunun da önünde engel olabilecek hiçbir şey yok”.

Şahin Kılavuz da en az bu yol arkadaşı kadar acı ve yoksulluk yaşamıştı. Erzurum’dan, kimliklerinin inkar ve imhasını gerçekleştirmenin arzusuyla yanıp kavrulan Türk Devletinin başkenti Ankara’ya göç etmiş yoksul bir Kürt ailenin ferdiydi. Cahit Dayan’ın anlattığı bu öyküde kendisini görmüştü:

“Doğrudur birlik olursak hayallerimizi gerçekleştirmemizin önünde hiçbir güç engel olamaz” dedi.

Diyalolarını can kulağıyla dinleyen Musa İlk, yüreğinde biriktirdiği öfkeyi, kini ve nefreti o an paylaşmasa içinde bir şeylerin eksileceğini hissedercesine sohbetin duraksamasına izin vermedi. Musa, Dersim'liydi. Dersim katliamında Türk ordusunun yaptığı katliamı büyüklerinden dinleyerek büyümüştü. Büyükleri, anlatımlarını, darağacına çekilen aksakallı dedelerin: 'Gün gelecek çocuklarımız öcümüzü tek tek alacak' sözleriyle tamamlamıştı. Bu sözler, özünde katliamdan sağ kalanların duası, arzusu ve dileğiydi. Musa'nın da yüzüne, intikamlarının alınacağı yola adım atmış olmanın onuru oturmuştu. O an dile geldi:

“Devrimci olmamda birçok olay beni oldukça etkiledi. Daha küçük yaşlardayken dedem ve ninem bize sık sık Dersim katliamını anlatıyordu. Türk devletinin ve ordusunun vahşetini, barbarlığını anlata anlata bitiremiyorlardı. Tüylerim diken diken olurdu onları dinlerken. Bir de Dersim katliamını yaşayanlar biz çocuklara 'Eskiden buralarda Türk askeri, Türk bayrağı yoktu. Bizi yendikten sonra buralara girdiler' diyerek sömürgeciliği anlatıyordu. Bu anlatılanlar çocukken bile kafamda soru işaretleri bırakıyordu. Günlerce düşünürdüm. Katliamda iki amcam da öldürülmüştü. Yani daha küçük yaşlardayken Türk devleti ve ordusuna karşı duyduğum büyük kin ve nefretle büyüdüm. Bu gerçeklik devrimciliğe başlamamın basamağı oldu. İnsan kalmanın tek yolu, insanlık dışı olan bu devlete karşı savaşımdır”.

İşgal ve talan edilen, acı ve öfkelerin mekanı olan ülke topraklarının dağlarına yürüyecekleri için dinlenmeleri gerekiyordu. Onur ve özgürlük için yürüyen küçük bir ordunun bu öncü gücü, dağlarına kavuşmanın arifesindeydi. Gecenin geç

saatine kadar süren sohbet sonrası uyku, hepsini yeni bir güne zinde taşımak için kendi diyarına çekti.

Ekim ayının son günleriydi. Sert sonbahar rüzgarları dalları kökünden sallıyordu. Hazan döneminin sararan yaprakları dalına tutunmakta zorlanıyor, teker teker salınarak köklerinde birikiyordu. Vecd halinde semaya durmuş ülkelerinin dağları onları bekliyordu. Onların da kalbi, kutsal bir ayının ritüelinde çarparcasına sabırsızlıkla bu anın gelmesi için atmıştı. Dağlarına yürümelerinin arifesinde onlara yön ve yol gösterecek tek pusulaları özgürlüğe duydukları bitimsiz tutkularıydı.

Şahin Kılavuz evden dışarı çıkmıştı. Karanlık silüetiyle gözlerinde ulaşılmaz bir yüceltiye bürünen Cudî sanki adım atsa ulaşılabilecek yakınlıktaydı. Fakat bu bir yanılsamaydı. Bir adımlık görünen silüet aldatıcı görüntüsünün aksine hırçın ve sarp bir coğrafyaya sahipti. O an bir ürküntü hissetti. Arkasında duyduğu adımların sahibi Veysi Hantaş'ı tanıdı. Nefes almak için o da dışarı çıkmıştı. İçinde beliren ürküntüyü onunla paylaşmak istedi. Veysi'nin aksine sigara içmiyordu. Ama ağzından tüten ince, tül gibi sonbahar havası arkadaşının dudakları arasında çıkan dumandan az değildi. Ona:

“Bu yolculuk çok zor olacak. Nefesim daralıyor” dedi ve sustu.

Havalı saçları Cudî'nin rüzgarına kapılan Veysi, komutanının bu kaygısına:

“Biz ne yollardan geçtik. Ne ölümlerin kıyısında gülümseyerek durduk. Hiç merak etme iman dolu kalbimiz bu zor yolunda üstesinden gelecek” dedi.

Şahin Kılavuz sert yüz hatlarını ona çevirdi. Dudağının kıyısında belli belirsiz görünen tebessümle:

“Sana en iyisi bir hikaye anlatayım. Belki neden korktuğumu anlarsın” dedi.

“Cehennemde çok sayıda kazan kaynıyormuş. Bu kazanlardan birinin başında hariç diğerlerinde zebaniler duruyormuş. Zebaniler dışarı çıkmaya çalışanların kafasına ateşten değnekleri indirip kuyulardan çıkmaya çalışanları engelliyormuş. Başında zebani olmayan kazan da ise Kürtler varmış. Bunun nedeni de kazandan çıkmak isteyenleri diğerleri tekrar geriye çekiyormuş. Bundan dolayıda kimse kazandan çıkamıyor. Benim esas kaygım KDP’nin denetiminde sınırı geçecek olmamızdır. Bu partinin Dr. Şivan’ı MİT’le planlayarak öldürmesi hiç aklımdan çıkmıyor. Hele Mahir’in başına gelenler” dedi ve bir süre sustu.

Sözlerine kaldığı yerden devam ederek:

“Yıllardır bize saldıran örgütleri görüyorsun. Onlara gelin birlikte düşmana karşı savaşalım diyoruz. Ama onlar korkuyor. Bize karşı savaşmaya gelince gözleri karadırlar”.

Veysi Hantaş derin bir tarihi hafızaya sahipti. Komutanının kaygısını gidermek için teskin edici sözleri bulmaya özen gösteren zihninin diline doladığı düşüncesini:

“Böylesi öyküler düşman icadıdır. Düşmanlarımız uydurmuş. Benzer hikâyeler fazlasıyla var. Biz devletin ve işbirlikçi örgütlerin elinden Kürtleri alıyoruz. Bu yüzden bunlar bir olup bize saldırıyor. Ayrıca elimizde silahımız var. Halkımız için beslediğimiz duyguların hakikatı ortadadır. Bize kim komplo yapmaya kalkarsa bedelini de öder” diyerek paylaştı.

Şahin Kılavuz ona son olarak:

“Bunu unutma namerdin oyunu bitmez” dedi.

Bedenleri üşüdüğü için tartışmalarını yarıda keserek içeri geçtiler.

Bekledikleri kuryede nihayet gelmişti. Tam yola çıkacaklardaki gerilla grubunun komuta kademesinde yer alan Terzi Cemal, çantası sırtında söz geçiremediği bedeniyle yere çöktü. Gerillalar üstüne eğildi. Ağzından sular aktı ama berraktı. Şahin, dudaklarının kenarını cebinden çıkarttığı mendiliyle sildi. Terzi Cemal şok olmuştu. Onlara bön bön baktı:

“Beni oturtun” dedi.

Komutan edası kalmamıştı. Bir orduya karşı çarpışacak bu komutan nasıld a büzülmüş ufalmış acınacak hale gelmişti. Şahin Kılavuz ona:

“Ne oldu bilmediğimiz bir hastalığınmı var? Yoksa anlık bir baş dönmesi mi?” diye sordu.

Terzi Cemal dilinden kısık kısık dökülen sözlerle:

“Yemekten sonra oldu. Galiba zehirlendim” diye yanıtladı.

Şahin Kılavuz, Terzi Cemal’ın etrafında çember oluşturan arkadaşları üzerinde göz gezdirdi. Akabinde hemen yanlarında duran ev sahibine belirsiz bir bakış fırlattı. Sonra:

“Başka zehirlenen veya yemekten rahatsızlanan var mı?” diye sordu.

O an ev sahibi yerin dibine girmiş gibi utançtan kızardı. Ama herkes bu soruya bir ağızdan:

“Yok hayır. Biz iyiyiz” yanıtını verince rahatladı.

Şahin Kılavuz:

“Peki bizimle gelebilecek misin?” diye Terzi Cemal’e sordu. Bir kaç kez öksüren Terzi Cemal:

“Benim gelebilmem zordur. Siz gidin hazır kurye de gelmiş. İyileştikten sonra Bekaa’ya geri dönerim” dedi.

Para karşılığında onları sınırdan geçirecek olan KDP’li Omerê Lalê’ye kuşkuyla bakan Şahin, içten içe ‘Bizimle para karşılığı çalışanlar bizi de satabilir’ diye düşünsede yol bilmediğinden ona muhtaç kalmıştı. Hiç olmazsa tedbiri elden bırakmayacaktı. Sınırı aşmışlardı. Ama yanılıyor muydu? Omerê Lale kendi grubunun öncüsüymüş gibi dağ, vadi aşıyor herkesten daha titiz ve hassas davranıyordu. Gerilla grubunun ve KDP peşmergelerinin önünde ilerliyordu. Şahin Kılavuz ‘Acaba yanıldım mı?’ diye kendine sordu. ‘Paranın bulaştığı işten pek hayır gelmezdi. Fakat belkide çocuklarının rızkı için buna mecburdur’ diye kendisine sorduğu soru gel gitinde yanıt aradı zihni.

Çok eski çağlarda dünya tüm coğrafyasıyla sulara kapılıp ölmüştü. Yalnızca Mezopotamya’da Cizîra Botan’ın Cudî’si kalmıştı. Hep bittiği yerden başlardı hayat. Nuh Nebi bunu biliyordu. Mezopotamya hep başlangıçtı. Her bitişten sonra gelen başlangıç... Yaşamı korumak için Nuh da gemisinin rotasını Cudî Dağına kırmıştı. Yaşam, zirvesinden akışını sürdürmüş, insanlık ve doğasını tamamlayan canlılar yeryüzünde baki kalabilmişti.

Onlar da Nuh Nebi gibi, kadim halkıyla yeni zamanların kurtuluş tufanını aydınlığa ve direnişe serpiştirmek üzere olan

bir başlangıcın ilk yürüyüşçüleri idi. Nuh'un sefinesine öteki diyarlardan zeytin dalını taşıyan güvercinin masalımsı yuvasında, kendi özgür zamanlarını yaratma pahasına yürüyecekleri bir yol vardı önlerinde. Sınırı aştılar. Verimliliği ve korunaklığı ile kapısından içeri girenleri büyü ve zenginliği altında kutsayan Cudî'nin Bilîka Köyüne Hêzil Çayını keserek ulaştılar. Burada ittifak yaptıkları KDP'li peşmergeler onlardan ayrıldı. Hêzil Çayına yakın bir yerde, Bilîka Köyünün altında kalan bir mağarada konakladılar. Sabaha doğru ulaştıkları mağarada öğlen vakti Omerê Lalê, gerilla grubunun komutanı Şahin Kılavuz'a:

“Ben köye ineceğim. Cudî'nin zirvesine çıkabilmemiz için erzağa ihtiyacımız olacak. Erzak temin edince yanınıza dönerim” dedi.

Şahin kaygılandı. Başına bir iş gelebilirdi:

“Köye tek başına gitmen doğru olmaz. Bir arkadaşımız da seninle gelsin” dedi.

Omerê Lalê her zamanki işimi banamı öğreteceksin havasında bir bakış fırlattı ona. Şahin'in keskin bakan gözleriyle karşılaşınca bakışlarını başka tarafa çevirdi:

“Köye sivil ve silahsız gitmeliyim. Arazide asker olabilir. Beni görseler bile şüphelenmezler. Onlara köye bir yakınımı ziyarete gitiğimi söylerim” dedi.

Şahin Kılavuz ikna olamıyordu. Tek başına gitmesi sakıncalı olmazsa bile kendi grubu için elden bırakılmış bir tedbirdi. Belkide tüm kaygıları yersizdi. Zaten son kertede kurye olduğundan son söz ona aitti. Tüm parçaları bir araya getirdi:

“Tamam gidebilirsin. Ama” dedi.

Sözlerini sürdürme gereği duyarak:

“Sağlam gelmelisin sana bir şey olmamalı. Ve bizimde senden başka öncümüz yok. Bu coğrafyayı sen biliyorsun” dedi.

Öbek öbek kara bulutların terkisinde yağmur damlacıkları ahenkle ve sabırla boşalıyordu yeryüzüne. Damla damla özgürce serpilen yağmur tanecikleri zift gibi kara bulutlardan parlayan şimşeklerden arınarak önlerinde akmakta olan Hêzil’in sularını çığına çeviriyordu. Çakmakta olan şimşekler gökyüzünün görkemini yansıtırken, Hêzil’de bütün kuvvetiyle Kêla Memê’nin yamacında beyaz bir sis örtüsü gibi, köpürdeyerek doğuyor, Besta’dan, Cudî’ye doğru tüm ihtişamıyla akıyordu. Adı gibiydi Hêzil... Yöre halkı her adlandırmayı, yasaklı ana diliyle ifadelendirmeyi hakikatin özüne uygun geliştirmede çok mahirdi. “Hêz” (güç) “zil” (doğan) anlamına geliyordu. Güçlü su, güçlü doğan su...

Omerê Lalê, grubun yanından ayrılır ayrılmaz Bilîka’daki karakola yönünü vermişti. Ama adımları karakola gireyim mi girmeyeyim mi? gelgitinde yalpalıyordu. Ekmeğini verenler kesin emir vermişlerdi ona: ‘Grup Cudî’nin zirvesine ulaşmayacak’ diye. Yüreğinin bir zeresinde kalan insanlığı ise: ‘Bu yaptığın dine imana sığmaz’ diyordu. Bu gelgit arasında kendisine haklı sebepler aradı bir süre. Sonra içinde beliren insan yanını bastırmak için: ‘Onlar zaten komünist, dinsiz, imansızlar’ dedi. Nihayetinde kesin emre uydu. Karakolun eşiğinden içeri girdi.

Karakol tıka basa yüzlerce asker doluydu. Normalde birkaç askerin kaldığı o köy karakolunda yüzlercesi hazır kıta bekliyordu. Karakola girince önemli bir planın parçası olduğunu görmesi göğsünü kabartan bir gurur bahşetti ona. Komutan onu

ayakta karşılamış ellini ona uzatmıştı. İlk defa bir subay elini uzatıyordu ona. Önemli biri olmanın hazı tüm bedenine yayıldı. Komutanın havada kalan eline hemen kapaklandı. Nihayaetinde Türk ordusu beklediği ihbarı almıştı. Omerê Lalê, ihbarla da yetinmemiş avucunun içi kadar iyi tanıdığı arazide askerleri, grubun barındığı mağaranın önüne kadar getirdi.

Mağarayı kuşatan askerler ani baskın yaparak sonuç almak istemişti. Seri ateş açan askerlerin silah sesleri Bilîka'nın korku verici uçurumlarında yankılanmaya başlamıştı. şahin Kılavuz, tecrübeli bir gerilla komutanıydı. Askerlerin bu ani baskınının nedeninin, Omerê Lalê olduğunu anlaması zor olmadı. İhanetin peşlerini baştan beri sinsice takip ettiğini kafasından geçirmeye başladı. En çok da zihnini kurcalayan soru Terzi Cemal'e daırdı. 'Ortada hiçbir şey yokken neden hastayım?' demiş ve gruptan ayrılmıştı. Birde sınırı geçer geçmez KDP'li peşmergeler vebadan kaçar gibi yüzlerine dahi bakmadan hemen onlardan neden ayrılmıştı? Mahir'in akıbetine dair de somut bir izahatları olmamıştı? Sadece 'Girilen pusuda vuruldu' demişlerdi. 'Bir de nasıl olur bir köy karakolunda bu kadar hazır asker olur?' diye geçirdi kafasından. Bir yandan Mahir'in akıbetine uğramamak için bu düşünceleri arkadaşlarıyla paylaşıyordu. Diğer yandan ise içinden 'Kimbilir' dedi. Ve sorguladı göremediklerini devamla: 'Sorular safiyane duyguların ölümüydü. Belkide en kudretli idrak etme yöntemi'. Ama uçurumun kıyısına gelmiş aklın bir anlamı da yoktu. İsyancıları kırılmış atalarının akıbetine uğramamak için bu badireden çıkmanın yollarını aramalı ve bulmalıydı.

Askerlerin ilk ateşinde mağaranın kapısında nöbetçi olan Musa, bacağından aldığı bir mermiyle yaralandı. Onu mağaranın içine çektiler. şahin Kılavuz böylesi şok bir baskına rağmen

soğukkanlılığını koruyarak çevresinde mevzilenip silahlarını ateşleyen gerillalara:

“Bulunduğumuz arazi manevra yapmamıza elverişlidir. Eğer düşmana karşılık vermeye devam edersek zaman kaybederiz. Bu da askerlerin çemberi daraltmasına neden olur. Böyle olursa çemberden çıkmaya çalışsak dahi kayıplarımız olabilir. Musa arkadaşımızı da yanımıza alıp yönümüzü geldiğimiz yere vereceğiz” dedi.

Gerillalar, yağmur damlalarını andıran mermilerin arasından sıyrılıp Cudi’ye geçerken suyuna vurdukları Hêzil’e doğru tekrar yöneldi. Tek çıkış yolları orasıydı. Hainliğin ağına düşmüşlerdi. Oysa Mesut Barzani ile geliştirdikleri ittifaka dayanarak sınırı aşmışlardı. Ama ittifakın amacı PKK’yi denetimde tutup komplolarla militanlarını imha etmektir. Barzani aile hanedanlığı, kendisinden habersiz Kürdistan’da kimsenin hareket etmesini istemiyordu. PKK’nin Botan’da gerilla savaşını geliştirmesi, bu ailenin ağalığa dayalı çıkarlarına uymuyordu. Bu nedenle haber aldıkları hareket tarzlarına karşı sinsi komplolar geliştirerek ülkeye dönecek gerilla gruplarını imha ile yüzyüze getirmesi çıkarı gereği idi. Şahin Kılavuz ve grubu işte böyle sinsi bir kapanın içine düşmüştü.

Oysaki Mesut Barzani ve Öcalan arasında yapılan ittifak da bu kararlar maddeler halinde alınmış ve bu metin imzalanmıştı:

“1- Başta ABD emperyalizmi olmak üzere, emperyalizme karşı olmak. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini ona karşı bir güç görmek. Bu mücadeleyi geliştirebilmek için yoğun çaba içerisine girmek. Emperyalizmle çeşitli şekillerde ilişki kurmak isteyen anlayış ve eğilimlere karşı çıkmak onları teşhir ve devrimci güçlerden tecrit etmeye çalışmak. Emperyalizmin, Kürdistan ve Ortadoğudaki plan ve komplolarına karşı ortak mücadele etmek.

2- Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesini, dünya devrim örgütlerinin ve işçi sınıfı hareketlerinin bir parçası olarak görmek, buna uygun ilişki ve ittifaklar geliştirmek.

3- Başını ABD'nin çektiği emperyalist güçler, bir yandan bölgesel savaşlar çıkararak sosyalist ülkelerin içişlerine müdahale etmektedir. Anti-emperyalist tavır alan ülkeleri işgal etme tehditleri savurmaktadır. İlerici radikal iktidarlara devirmek için plan ve komplolar düzenleyerek saldırılarını sürdürmektedir. İnsanlığın yok oluşu anlamına gelen nükleer silahlarla dünya savaşı çıkarma hazırlıkları yapmaktadır. Emperyalistlerin dünya savaşı politikasına karşı sosyalist ülkelerin, işçi sınıfı ve demokratların safında dünya barışı için mücadele etmek.

4- Bölge halklarının ve aynı zamanda Kürdistan Ulusal Kurtuluşunun ve önderlerinin düşmanı olan faşist Türkiye ve Irak rejimlerine karşı savaşmak. Bu ittifakı bölgedeki devrimci, yurtsever hareketlerin bir parçası olarak görmek. Bunun için başta Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi olmak üzere tüm halkların, devrimci, yurtsever hareketlerin bir parçası olmak. Tüm halkların devrimci-ilerici güçleri ile ilişki ve ittifaklar kurmak.

5- Emperyalizme ve bölge gericiliğine karşı mücadelede ilerici yöntemlerle Kürdistan halkının özgücüne güvenmek. Bu güce dayanmak ve ulusal kurtuluşun çıkarları doğrultusunda ilişki ve ittifak geliştirme de bu anlayışı benimsemek.

6- Kürdistan Ulusal Kurtuluşu her parçada, o parçadaki halka dayalı olarak geliştirmek ve bu mücadeleyi egemenliği altında yaşanan ulusun proletaryası ve emekçi halkının devrimci-demokratik mücadelesiyle stratejik düzeyde ele almak ve bu anlayış temelinde ilişki, ittifak, birlik ve cepheler kurmak için aktif çalışmak.

7- Esas olarak her partinin, kendi parçasında çalışma yapmasını, diğer parçalarda kendine bağlı grup ve güçler oluşturmamasını ve her parçadaki ulusal kurtuluşçu güçler arasında aktif ilişki ve ittifaklar kurma anlayışını benimsemek. Kürdistan ulusal sorununu tartışıp belli kararlar alacak olan üst düzeyde toplantılar düzenlemek. Böyle toplantılara tüm yurtsever güçlerin katılmasından yana olmak ve bunun için aktif çalışmak. Kürdistan halkının düşmanlarını hedefleyecek ilişki ve ittifak kurma anlayışını benimsemek.

8- Kürdistan'da varolan parti ve örgütler arasında ilişkileri bozacak düşmanın işine yarayacak ideolojik sürtüşmeler yerine mücadele ve ulusal kurtuluştaki birlik olma anlayışına bağlı kalmak. Çeşitli örgütler arasında var olan ya da çıkacak olan sorunları silahlı mücadele ile değil, görüşmeler yoluyla halkımızın çıkarları doğrultusunda çözmekten yana olmak.

9- Karşılıklı olarak örgütlerin içişlerine müdahale etmemek, parti birliğini zedeleyici davranışlardan yana olmamak Partilerin ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığına saygılı olmak.

10- Yukarıdaki anlayış ve ilkelerin pratik uygulanmasında ortaya çıkacak hata ve yanlışlıklar karşısında her iki tarafın sorumluları birbirlerine uyarıda bulunmalı, eğer bu uyarılar taraflarca göz önüne alınmazsa. O zaman her iki taraf çalışmalarında serbest ve özgür olacaktır”.

Ama kurulan ittifak, sadece tuzığa bırakılan bir yemdi. İmzaladığı belge ise PKK'yi avcuna alıp ezmek içindi.

Grubun tek çıkış yolu tekrar Hêzil Çayına vurmaktı. Kêla Memê'nin eteklerinden kaynağını alan asi Hêzil suyu, asırlar boyu onlarca görkemli vadinin kayalarını yolunu açmak için parçalamış ve Besta'ya öyle akmıştı. Besta'nın irili ufaklı

binlerce dereciğinden beslenerek önü durdurulamaz büyük bir kola dönüşüyor, oluşturduğu kanyonlardan Cudî Dağını dolanıyordu. İlkbahar ve Sonbahar aylarında geçit vermeyecek kadar asileşip hırçınlaşabiliyordu. Sonbahar mevsimiydi ve Hêzil çılgın akışıındaydı. Cudî'nin ön yüzü üzerinde yer alan çağlayanlardan kopan sular Hêzil suyunun gümbürtüsüne karışırken insana büyük bir korku salıyordu. Dağların uçurumlarından şahlanarak düze inişi ne kadar sertse Zaxo'nun dümdüz ovasıyla buluştuğundada bir o kadar dingindi. Zaxo ovasında koçerlerin cennet dediği zozanların sularıyla bütünleşen Hêzil en az onun kadar çılgınca akan Xabur suyuyla birleşiyor, sonunda Dicle'ye kavuşarak Şatul Arap'a doğru yol alıyordu.

Çatışma sertleşmişti. Gerillaların etkili karşılık vermesiyle askerler neye uğradığını şaşırmişti. Çatışma tecrübesi olmayan askerler, gerillaların karşı ateşi karşısında düzen ve disiplinden düşmüştü. Bunu fırsat bilen Şahin Kılavuz tecrübesini devreye koydu. Grubu mağaradan çıkararak tek güzergahları olan Hêzil'e doğru geri çekti. Yaralı Musa'yı da almışlardı. Dokuz kişiden oluşan gruptan hiç biri araziye ve Hêzil'i tanıımıyordu. Şahin Kılavuz, nice seferler böylesi badireleri aşan, imkansız denilen birçok şeyi başaran usta bir gerilla komutanıydı. Ama araziye bilmek savaşta en önemli avantajdı ve o bu avantajdan yoksundu.

Zifiri karanlıkta Omerê Lalê'nin izlerini sürerek üzerlerine askerleri getirmesi, askerlerin rastgele araziye ateş altına alarak ilerlemesi, suyu geçmelerini zorunlu kılıyordu. Askerlerle aralarına Hêzil suyunu bırakmaları gerekiyordu. Aksi durumda takipten kurtulamayacak, askerlerin sayısı düşünüldüğünde,

daha üslenme yapılmadan ciddi kayıplar vereceklerdi. Bütün dezavantajlar Hêzil'i geçmeyi zorunlu kılmıştı.

Dokuz kişilik grup Hêzil'in karşı kıyısına ulaşabilecekleri bir yer aramaya başladı. Zift gibi kara bulutlar korkunç canavarların şekline bürünüyor, sanki üzerlerine saldırıyordu. Geceyi ışığına boğan şimşekler ise bulutların karnındaki yağmuru durdurmaya güç getiremiyordu. Gök delinmiş, sonsuz karanlık bulutlardan inen simsiyah yağmur damlaları yeryüzünü çağlayana boğuyordu. Yer ve göğün acımasız yüzü onların yakasını tutmuş bırakmıyordu. Hemen hepsi bardaktan boşalırcasına düşen yağmurun altında hızla manevra yaptıkları için bu acımasız karanlıkta düşüp bir yerinde yara almıştı. Su nereden yol veriyorsa oradan geçmek gerekiyordu. Şahin, bir ağacı gösterdi:

“Şûtiklerimizi birbirine bağladıktan sonra bir ucunu bu ağaca bağlayacağız. Ağaca bağladığımız uçtan tutarak tek tek suyu geçeceğiz. Eğer su derinse ve geçilemezse önde giden arkadaş yüksek sesle bağırarak gelmeyin diyecek. O zaman biz de sudaki arkadaşı tekrar yanımıza çekeceğiz” dedi ve ne yapmaları gerektiğini belirtti.

Sözleri biter bitmez, Hasan Özçelik hemen birbirine bağladıkları şûtik'in ucunu gösterilen ağaca bağladı. Şerif (Mehmet Beşir Aksoy) suya vuracak ilk kişiydi. Ve en yaşlılarıydı. Evli ve bir çocuk babasıydı. Zifiri karanlıkta, yağan yağmurun altında bir ucundan tuttuğu şûtik ile Hêzil'e vura vura ilerledi. Fakat ilerlediği su hattı, en az Omerê Lalê kadar hain ve sinsî davranıyordu.

Aslında yörede herkes onu tanıyordu. Güvenilmezliği, hainliği ve zevke düşkün hayatı biliniyordu. Dêrîk, Zaxo ve Cizîra Botan'da birer evi vardı. Her üç kentte birer kadınla

yaşıyordu. Bu serveti, zevk ve sefayı, kim bilir kaç kişiyi tuzağına düşürerek elde etmişti? Para için satmayacağı kimse yoktu. En önemli özelliği sinsi olmasıydı. En yakın dostunu bile yüksek ücret verene satabilirdi. O nedenle kurbanı, ne zaman satılacağını hiçbir zaman bilemiyordu. Kurbanına hep gülen, samimi bir yüzle yaklaşan, namazıyla onda güven oluşturan ve tüm bu oyunu oynarken kurbanını düşüreceği zamanı iyi hesap eden biriydi. Kurban bunu anladığında ise artık ölümün hain yüzüyle karşı karşıya kalıyordu.

Şerif, zifiri karanlıkta ilerledikçe silueti de görünmez olmuştu kıyıda onu izleyen gözlerde. Suya vurduğu hatta birçok kaynağın kesiştiği girdaba takıldı. Var gücüyle bağırdı:

“Gelmeyin girdap var! Gelme...”.

O gece Hêzil’in sesi ve gümbürtüsü de haindi. Şerif’in sesini sularına aldı. Onuda kelimeleri gibi içine aldı. Kıyıdaakiler, onun sesini Hêzil suyunun sesinden alıp koparamamıştı. Şerif’in, gelmeyin diyen sesinin anlaşılmamasının diğer nedeni de izlerini süren askerlerin takibinden kurtulma isteminin cezbedici kör bir hisle cazip gelmesiydi. O zifiri gecede Şerif’in ardında Veysi kendini suya vurdu. Ondan sonra bir diğeri, bir diğeri... Hepsi de birbirinin, girdaba gömülüp sulara kaybolmasından habersiz, karşı kıyıya ulaştıklarını sanıp su hattından tek tek ilerledi. Sadakat ipi ölümdü ve tesadüfen kurtulan bir arkadaşları dışında diğer sekiz gerilla ölümün bağlı olduğu ipe tutundu. Hiçbiri sesini duyuramadı bir diğerine. O gece Hêzil, ölümün adresi olmuştu. Her geleni derinliğine çekiyor, hırçın sularına gömüyordu. O gece, başı dik ölüme yürüyen bir ordu vardı Hêzil sularında. Ölüm kaçınılmaz son olsa da vakitsiz almıştı sekiz canı.

İhanete bulanmış ölümün gölgesi Hêzil'e çökmüştü. Yolcuları yolundan alıkoymuş, ülkesinin özgürlüğü için gelenlere geçit vermemişti. Bu gidişleri durdurmaya gücü yetecek miydi bilinmez ama ülkesinin özgürlüğüne aşık olanların mücadelesi bitmeyecekti. Ha ihanet eden Omer Lalê ha Hêzil, fark etmeyecekti onlar için. Yaşarken ölüme meydan okuyan insanlardan oluşuyordu PKK. Yaşamı uğruna ölecek kadar seven komutanları Kemal Pirlerin geleneğinden geliyorlardı. Hangi kanun, hangi ferman bu yürüyüşü durdurabilirdi ki? Onlar bu toprakların asi ve geçit vermez deryasında yüzlerce kez ölecek ama yollarından bir milim bile sapmadan mücadelelerine devam edeceklerdi. Onların en önemli özelliği söylediğini yapan, söylediği gibi yaşayan ve bunun önünde hangi engel olursa olsun aşan olmalarıydı. O nedenle Şahin'lerin yeri doldurulmakla kalmayacak, Hêzil, Kürt halkının kulağında bu acımasızlığıyla dilden dile dolaşan bir ağıt ve klam olarak yankılanacaktı kulaklara. Arkadaşları Ozan Sefkan'ın birkaç teli hep eksik sazının notasında ve davudi sesinden:

“Gümbür gümbür akar gider

Hêzil çayı Hêzil çayı

Kızıl kanlara boyandı

Hêzil çayı Hêzil çayı

Şahin yoldaş bir önderdi

Çetin yolda süre geldi

Yoksul halktan bir neferdi

Kürdistan gerillasıydı

Silahıyla partisiyle

Yedi yiğit yoldaşıyla

Direnmeyle ve coşkuyla

Savaş verdi Şahin yoldaş

Savaş verdi önder yoldaş

Ernesto Che Gueverayı, Delil Doğan'ı, Cuma'yı

Örnek aldı Şahin Yoldaş

Ölümsüzdür Şahin yoldaş

Ölümsüzdür önder yoldaş”

O zifiri gecede Azrail'in tırpanı, matem ayininde akarcasına yas tutan Hêzil'in sularında adaletsiz bir cengin izlerini bırakmıştı. O izler tıpkı zühre yıldızı gibi geride bıraktıkları ardıllarına yol gösterecekti. Tıpkı Hêzil'in hep bir acı matem ayininde akacak olması gibi.

Sabaha doğru Hêzil'in kıyısında uyanınca geceyi ve olanları hatırladı. Bir süre sonra ayağa kalkarak kendi gibi kurtulan vardır diye düşündü ve kıyı boyunca arkadaşlarını aradı. Hunharca akan Hêzil'in kıyısında kendisi dışında kimse yoktu. Kanları bedenlerinden aynı amaç için çekilen arkadaşlarını almıştı Hêzil. Özlemlerini, hayallerini ve aşklarını almıştı tüm acımasızlığıyla. Aynı kutsal ananın memesinden süt emmiş, halkının hakikatperest arayışçısı sekiz yiğit, ihanetin ve sömürünün saldırısıyla hayallerinin baharını, sonbahar mevsimine kaptırmıştı. Fakat mücadeleleri izlerinde yürüyenlerde can bulacak, onlar ardıllarına hayat verecek ve tutunulacak kök olacaklardı. Tıpkı Hêzil'in Mustafa'yı, hakikati kaynağına ulaştırması için sularına almaması gibi...

En iyi, nehirler anlatırdı. Denizine kavuşmaya sabırsız nehirler. Asla dönemeyecekleri kaynaklarından nasıl ayrıldıklarını en iyi onlar anlatırdı. Kaynağını eksiltircesine hüznün kalsa da o kaynaktan geriye. İnsan da kaynağından taşıp yatağında akan su gibi değil miydi? Attığı her bir adımı eskiten değil miydi? Bir daha dönemeyeceği geçmişine sadece arkasını dönüp bakabilirdi. Kaynağından kopan su gibi kendi zamanının eksileni değil miydi insan?

Hêzil'in azgın sularından kurtulan Mustafa, kaynağından kopmuş olmanın verdiği yarayla yakınında bulunan gerilla kampına yol aldı. İki gün sonra tek başına Haftanîn'in Komata bölgesindeki arkadaşlarına ulaşabildi. Kamptaki arkadaşlarına yaşanan her şeyi ayrıntılarıyla anlattı. O gün Haftanîn'de matem vardı. Yüreklere çelik gibi ışıldayan gerillalar dinledikleri bu olayla büyük bir öfkeye kapılmışlardı.

Öcalan, Şahin Kılavuz ve grubunun şehadet olayından sonra gerillayı daha fazla örgütleyerek, eğiterek, mabede taşıarak, yanıt olacaktı. Bu acı şehadet olayını:

“Varlıklarını adayarak ‘Hakikat budur’ diye haykıran bir davanın ilk şehitleri o davanın tutarlılığını ve zafere gidişini kanıtlar” diyerek ele almış ve anılarını bu sözlerle anlamlandırmıştı. “Onlar her biri bir parça vatan, her biri bir kahraman. Onlar özgür Kürdistan’ın çiçekleridirler. Onlar özgür toplumda bir gül gibi dipdiri yaşayacak, kıpkızıl bir gül gibi toplumun her köşesini süsleyecek ve özgürlük ateşinin sürekli yanan alevi olacaklardır”.

Bir davanın canları, ardından gelenleri her zaman kutsar ve yardım eder. Tıpkı geride kalanları amaçlarına ulaştıracak fener ışığı gibi izlerinde yürüyenlere pusula olur. Sekiz dava adamı

yok edilmek istenen Kürdistan toplumunun her bir hücreğine ruh veren bir direniş anısını bıraktılar Hêzil'den geriye... Şahin Kılavuz'un dile getirdiği gibi:

“Bir halkın gerçek yüzü, büyük insanlarda, kahramanlarda görülebilir. Başka bir yerde değil”.

Ve bu sözün yarattığı anlam kalmıştı Hêzil'in sularından...

Otun, yaprağın sarıya bürünüp toprağa düştüğü o sonbahar mevsiminde, Hêzil'in sularına kapılan arkadaşlarının eşine ender rastlanılan direnişlerini ölümsüzleştirmek isteyen gerillalar, ülke topraklarına hücre hücre akmaya devam ediyordu. Her gelen onların hikayelerini dinliyor, bastıkları yerden geçerken bu direnişin hikayesini yüreklerinde hissediyordu. Hêzil görüldüğünde, hem suratlar öfke ile doluyor hem büyük bir saygı ile onlara mezar olan Hêzil'den bir yudum su avuçlanıyordu. O yoldan geçenler sadece Şahin'lerin anılarını yad etmiyordu. Aynı zamanda amaçları yolunda o büyük savaş anına Egîd'in ve Xalid'in komutasında hazırlanmayı sürdürüyorlardı.

Fakat engeller ve zorluklar azımsanmayacak çapta karşılırlına dikiliyordu. En çok da içlerinde örölmek istenen inançsızlığın ağı sarıyordu etraflarını. Bu ağ ikinci kongrede sökülmüştü. Ama kalıntıları...

Semir aldıkları toplantılarda haklı çıktığını:

“Bırak savaşmayı gruplar daha üs alanlarına ulaşmadan yolda imha oluyor” diye izah ediyordu.

İkinci kongrede yapamadıklarını pratik sahada dile getiren Semir, Fatma, Süleyman ve Davut gibi yönetimde yer alan kişiler bu kez de Botan’da gerillayı geliştirmek isteyen Egîd’e: ‘Burada savaşılmaz, başarı elde edilemez’ diyerek var olan gerçekliğı yalın bir dil ile anlatıyorlardı.

Kemiksiz dili ağzının içinde taklalar atan Semir bastırılan isyanlardan dem vuruyordu:

“Hepsi o dağlarda yenildi” dedi.

Eli havada uzakları işaret ediyormuş gibi gözleri kocaman açılıyor, Egîd’i ve Xalid’i ikna etmekle uğraşırken ter içinde kalmıştı. Ona göre Avrupa’ya çıkıp fikir üretilmeli, aydınlanan insanlar ülkede devrim yapmalıydı:

“Dergi çıkartalım sömürgeciliğı en sert biçimde eleştirip yerden yere vuralım” diyor açık parmaklarını sıkıp yumruk biçiminde sallıyordu.

Dünyayı fethe kalkmış komutan edası vardı. Kimilerinin kafasını karıştırmayı başarmış, içlerinde çelişkiler oluşturmuştu. Kongre sonrası gerillalar şaşkındı: ‘Acaba hangisi daha doğru ve sonuç alıcı’ diye tartışıyorlardı. Semir’in buna da bulduğu bir çözümü vardı. Hakkı yenilmemeli söylediği her şeyin teorisini iyi yapıyordu. Bir de Egîd’i ikna ederse büyük iş başarmış olacaktı. Ama Egîd, dünya devrimlerini okumuş, araştırmış, hatta silahlı gerilla birlikleri üzerine broşür yazmaya niyetlenmişse de:

“Pratiğini uyguladıktan sonra yazarım” demiş ve Öcalan’a inanmıştı.

Bu teoriyi dile getiren Semir’e karşıtlığını:

“Devrimciler öncüdür. Dergi ve broşürle halka talimat vermek yerine onları bilinçlendirip öncü rolünü oynayarak başarıyı garantiler” diyordu.

Bir türlü ikna olmuyordu. Silahlı birlik kurma görevi verilmiş bir kumandandı. Daha küçük bir çocukken gördüğü haksızlıklara tepkilenmiş:

“Büyüyünce askeri komutan olacağım. Yapılan haksızlıkların hesabını soracağım” demişti.

Toplantı esnasında Semir öfkelenmişti. Vücut hakimiyetini yitirmiş her tarafı oynuyordu. Ama bu haliyle ne Egîd’i ne de başkasını ikna edemezdi. En iyisi en çıplak ve can alıcı biçimiyle olacakları söylemekti. Belkide ötekilerin hiçbirisi bu hesabı yapmadığından onu anlamıyordu. Suç kendisinin. Neden daha önce bu denli açık konuşup sade anlatmayı denememişti. Zihninde sonucu yoklarken sakinleşti. Dudaklarında yalın bir

gölümseme belirdi. Otuz iki dişinin hepsi görünmeden derinden aldığı nefesini bıraktı:

“Hakkari’ye giderseniz tabutlarla dönersiniz”.

Cümlesinin yarattığı etkiyi kendisinde yaşadığı değişimde fark etti. Çapkın, arsız, zevk düşkünü, hayasız bir canlının bakışlarının yansıdığı gözüyle herkesi süzdü:

“Avrupa’ya çıkıp bilinçlendirme faaliyetini dergi çıkartarak örgütleyelim en iyisi bu” dedi.

Ama kimseninde dergi çıkartarak devrim yaptığı görülmuş şey değildi. Bunu oda biliyordu. Hele emek insanını ikna etmek zordu.

Zindan direnişçilerinin avazına ulaşabilmesi için Egîd’in elinde bir tek yer, yön ve hedef vardı. Oda Botan dağlarında gerillayı geliştirmektir. Ama bu kişiler aldıkları yönetim toplantılarında onu hedefliyor, gerilla savaşına inançsızlıklarını formüle ediyorlardı. ‘Daha karnımızı doyuramıyoruz. Botan’a girsek düşman uyanır. Sınırı geçsek imha oluruz. Hakkari’ye girildimi düşman tüm silahlarını üzerimize doğrulttur. Oradan tabutlarla döneriz’ diyorlardı.

Semir ile aynı görüşte olan Süleyman ise Egîd’e:

“Sen düztabansın, ağır yürüyorsun, dağ koşullarına dayanamazsın” diyerek onu yönünden alıkoymaya çalışıyordu.

Egîd, fiziksel kusuru ile kendisine yönelen bu kişiye karşı kötü bir düşüncüyü def eden el hareketiyle:

“Sadece ayaklarım değil bedenim paramparça da olsa her yer de olacağım ve Botan’a gireceğim” diye yanıt veriyordu.

Aklından onu mücadeleye katan Mazlum Doğan'ın kalbinde bir vasiyet gibi sakladığı Öcalan'ın kendisine okuduğu mektubun bu sözleri çıkmıyordu:

“Bizim harekete yönelik önerimiz; birbuçuk veya iki yıla yakın bir hazırlık süreci içinde olmanız. Ondan sonra derli toplu ve örgütlü bir şekilde Kürdistan'a dönüp yeni bir askeri hamle başlatmanızdır. Bu noktada ne erken ne de geç davranılmalıdır. Çılgınlıklarımızı dünyaya duyurun”.

Süleyman ayrıca gerillayı Botan Dağlarında geliştirme görev ve sorumluluğu olan Egîd ve Xalid'e:

“Parti sizi gözden çıkardı. İkinci kongresine dahi katmadı. Size güvenmiyor. Oysa siz burda bir an olsun dahi boş durmadan akıl almaz şeyler yapmaya çalışıyorsunuz” diyerek onları da kendi fikrine çekmek istiyordu.

Şayet bu oyuna gelirlerse, onlar özlemini duydukları Avrupa'nın rahat yaşam tarzına kavuşacaktı! Ayrıca Egîd ve Xalid'in arasında bir soğukluk yaratmak içinde özel bir çaba içine girmişti.

Beyrut-Şam sınırı arasındaki çölde seksen iki yılının yirmi beş Ağustos'unda gerçekleşen İkinci Kongrenin aktarımını gerilla komutanlarına Hasan (Sabri Ok) yapacaktı. Fakat havayolu üzerinden gerilla kampına daha erken ulaşan Süleyman, kongre kararlarını gerilla komutanlarına tersyüz ederek aktarmaktan geri kalmamıştı. Kongre ortamında yapamadığını Botan'da gerillayı oturtma çalışmasını yürüten her iki gerilla komutanının arasında bir sorun yaratarak gerçekleştirmek istiyordu. Bu durum kış mevsiminin ilk günlerinde gerilla yönetiminin aldığı toplantıda kendisini dışa vuruyordu.

Gerilla yönetimi, kış kampına girmeden önce, ilk toplantısına Aralık ayının ilk haftasında başladı. Zirveleri dört mevsim kar kaplı Şekif, yaşam tanımazlığıyla Xinêre ve Xakurkê Dağlarını gölgesinde büyütüyordu. Bu zirvenin derin bir vadisinde toplantıya oturan Bakurê Kürdistan gerilla yönetiminden Xalid, Egîd, Hasan ve Terzi Cemal mevcut durumlarını tartışacaktı. Toplantı Xalid'in yönetiminde başlayacak, Terzi Cemal de toplantının tutanağını yazacaktı. Toplantının gündemi ise yürüttükleri çalışmaların değerlendirilmesi, parti merkez yürütmesinden verilen talimatın Terzi Cemal tarafından okunması, silahlı propaganda birliklerinin örgütlenmesini içeren parti merkez yürütmesinin planlaması, yeni kamp düzenlemesi ve eğitim gruplarının oluşturulması, mali kaynaklar sorunu ile yönetimin kendi içindeki iş bölümü maddelerinden oluşuyordu.

Xalid, seksen iki yılının Nisan ayından o güne kadar sınır hattı üzerinde yürüttükleri faaliyetlerin özetini yaparken toplantının ilk söz hakkını almış oldu:

“Egîd arkadaş bu alana geldiğinde iki grup biçiminde çalışmalarını yürütecekti. Bir grup Zap'ta kalacaktı. Diğeri de Haftanîn'e yerleşecekti. Fakat daha sonra bu değiştirilmiş. Kerim'in grubu da Haftanîn'den ülke içine gönderilmiştir. Ben İran'a geldiğimde Egîd arkadaş, buradaki arkadaşların eğitim sorunlarıyla uğraşmıştı. Dönemin özelliğini kavratmaya çalışmıştı. Yine Başur Kürdistan ve Rojhilat Kürdistan'ın bazı örgütleriyle görüşmeler yapılmıştı. Ben geldiğimde Egîd arkadaşla birlikte hareket etmemiz gerektiğini söyledim. Birlikte dış ilişkileri geliştirme yanında, ülkeyle ilişkileri geliştirmeyi kararlaştırdık. Yüksekova'da daha önce sorumlu olan Savaş Buldan ve Mehmet arasında çıkan çelişkiden dolayı Savaş

Buldan, Mehmet'e 'ajan' diyerek ayrılmış. İlişkiye geçmek istedik, not gönderdik fakat gelmek istemedi. Savaş Buldan'ın ağabeyi Nejdet ile görüşmemiz oldu. Aşiret ilişkilerine bağlılığından, üzerindeki uğraşlarımız sonuçsuz kaldı. MİT ajanı Cihangir Ağa, eskiden azalan nüfuzunu yeni dönemlerde aşireti üzerinde tekrar sağlayarak bölgedeki gericiliğin dayanağı durumuna gelmeye çalışıyor. Kars alanıyla ilişkimiz oldu. Aranan beş arkadaşı yanımıza çekebildik. Zamanında dışarı çıkabilmiş olsalardı, oldukça gelişkin arkadaşlardı. Yanlarında çok sayıda taraftar da kurtarabilirlerdi. Ağrı'yla tüm çabalarımıza rağmen ilişki kurmakta başarılı olamadık. Varto ve etrafında belli bir çevremiz vardı. Bunlar cuntanın ilk aylarındaki şaşkınlığı atlatmış durumdaydı. Varto'dan, bulunduğumuz alana iki arkadaş geldi. Biri Varto'da şu anda faaliyet yürüten sorumlu arkadaşla ilişki içindedir. Bizim de yazışmalarımız oldu. Şemdinli'de de dar bir çevremiz vardı. Bunlarla ilişkiye geçerek bu alana çekmek istedik. Fakat çok geri olmaları yüzünden, biri hariç hiçbirisi gelmek istemedi. Gelen de bir ay sonra geri gitti. Başkale'de dar bir çevremiz var. Gazete vb. yayınları gönderdik. İki arkadaşını çekmek istedik. Lakin İran Demokrat Partisinin o yolu bize kapatmasından dolayı ilişkimiz koptu. Ülkeye yönelik çalışmalar bana göre aceleye getirilmemelidir. Çünkü geçmiş deneyler şunu açığa çıkardı: 'Aceleye getirilen adımlar bize birçok kayıp verdi'. Bunun için yeni dönemdeki görevlerine gidecek arkadaşların, bu işlerin üstesinden gelebileceği inancına kani değildim. Nedeni ise geçmişte, hareketimizin bu alanlarda yeterli bir çalışmasının olmamasıdır".

Konuşması biter bitmez, Egîd, hemen söz hakkı aldı:

"Bu alana gönderildiğimizde bizimle yapılan tartışmalarda yapılacaklar hakkında genel bir çerçeve sunuldu. Buna göre, bu

alan uzun vadeli mücadelemizin geri bir üssü durumuna getirilecekti. Ayrıca faaliyet kapsamında, alanımız dışında olan bölgelerle ilişki kurmak, bu alanlardan yeni arkadaşlar çekerek eğitmek, sınır bölgelerine bazı küçük gruplar göndermek de yer alıyordu. Olanaksızlıklar yanında ülke içiyle ilişki yetersizliği, biraz da bizden kaynaklanıyordu. Mesela, bir kısım bölgelere sınırlı da olsa birkaç grubu çalışma yürütmek için göndermek gerekiyordu. Hatta bu konuda Xalid arkadaş ile aramızda tartışmalar geçti ki benim ısrarımla bir-iki girişimimiz oldu. Bu alana geldiğimizde ikimize ortak yetki verilmesine rağmen, arkadaş geldikten sonra, tavrı ve hareket biçimi, esas sorumlu kendisiymiş gibi bir durumu ortaya çıkarıyordu. Bana göre ülkeye yönelik çalışma yapılabilirdi. Fakat esas olarak uzun vadeli dışarıda barınma temel alınmıştı. Oysa böyle bir rolü Lübnan alanı oynamıştır. Biz, esas olarak ülkeye yönelik çalışma yürütmeliydik. Rapor sorununa gelince; arkadaşların eleştirisi tamamen haklıdır. Lenin ‘Bir kadronun görevini yapıp yapmadığı, bir üstüne vermesi gereken raporla ölçülür’ demektedir. Ben ‘Rapor gönderelim’ dediğimde Xalid arkadaş ‘Gerek yok’ dedi. Ben iki sene önce bilgi verdim ama arkadaş, ‘Durumlar değişmemiştir’ dedi. Bize yöneltilecek eleştirilere tepki göstereceğimize, kendimizi ciddi bir biçimde gözden geçirmeliyiz. Aramızda hiçbir zaman örgütlü çalışmadık. Xalid arkadaş her şeyi kendisiyle sınırladı. Beni de bir görevle sınırladı. Ve görevim yedi arkadaş eğitmek oldu. Arkadaş her şeyi örgüt yerine kendisinde somutlaştırdı. Bunu da herkese yansıtmak istedi. Esasında aramızda pratikte hiçbir görev bölümü olmadı. Bu tavrıyla örgüt yaratmadı. Oysa biz, örgüt üstü kişi tanımıyoruz, bize bu öğretili. Başarısızlığın nedenlerinden biri de budur. Çalışma kolektifleştirildiği oranda başarı şansı yüksek olur. Kişinin kendi rolünü oynaması,

yıkılmayan kalıcı örgütler oluşturmasına bağlıdır. Saman alevi gibi parlayıp snen ışık aldaticıdır, geçicidir”.

Sert ve sinirli bir üslupla konuşmuştu. Xalid onun söylediklerine cevap verme gereği duydu:

“Bir defa durum olduğundan farklı gösterilmektedir. Oysa ben buraya ilk geldiğimde yaptığımız toplantıda, ikimizin yetkisinin aynı olduğunu bizzat söyledim. Hatta merkezle yazışmaları siz sağlayın dedim”.

Eğid, söz hakkı almadan araya girdi:

“Hayır tam tersine siz bana, ‘Merkezle yazışmaları ben sağlarım’ dediniz. Hatta arkadaşlarla böyle konuştuğunuzu da eklediniz”.

Toplantı esnasında sinirler gerilmişti. Bu kez Xalid’de aynı tonda söz hakkı almadan araya girdi:

“O zaman ben diğer şeylere değinmeyeceğim. Çünkü böyle bir yöntemle bir sonuca varamayız. Yüksekova üzerinden gönderilecek grup sorunu üzerinde tartıştık. Ben o zaman KDP ve Cihangir Ağanın durumundan ötürü nerinize karşı ıktım. Bunun dışında hep ortak karar alıyorduk. Yani her kararda arkadaşın düşüncesine başvuruyordum”.

Xalit’a arkadaşları gibi Eğid de ‘Hoca’ diyordu.

“Hoca siz, bilginizin dışında bir arkadaşın hiçbir yere gitmesini istemiyorsunuz” dedi.

Cevap cevabı doğuruyordu. Xalid:

“Mesela rapor konusunda size bir not gönderdim. Ülkeye ilişkin faaliyeti sen yaz, dış ilişkiler konusunda da ben yazarım dedim”.

Egîd: “Rapor konusunda başından beri sakat, yanlış bir yöntem izlendi”.

Xalid: “Sorunlar bu noktaya getirildikten sonra doğru bir sonuca gidilemez”.

Egîd: “O zaman sonuçları değerlendirelim. Niçin rapor göndermedik?”

Xalid: “Şimdi iki zıt anlayış var. Yani, sanki ben buraya geldiğimde, arkadaşlar esas yetkiyi bana vermişler gibi bir tavır takındığım iddiası var”.

Egîd: “Benim hiçbir düşüncem dikkate alınmadı. İzniniz alınmadan hiç kimsenin bir yere gitmesini istemiyordunuz. Biraz konuştuk mu solcu oluyorduk”.

Xalid: “O zaman insiyatifinizi nasıl körelttim? Bunu sıralayın.”

Egîd: “Ülkeye iki grup gönderinceye kadar ne zorluklar çıktı. Ne denli sert çekişmeler oldu”.

Xalid: “Örgütlü çalışıldı, fakat uygun olmayan bir kısım öneriler oldu”.

Egîd: “O zaman parti çizgisi mi uygun değil? Çünkü ülkeyle ilişki partinin talimatıydı”.

Xalid: “Hasan’ın grubunun gönderilmesi sorunu; KDP’nin daha önce arkadaşların yolunu kesmeleri ve düşmanlarıyla

ilişkide olduğumuz için bizi de düşman kabul ettiklerini söylemeleri nedeniyle grubun gönderilmesine karşıydım”.

Egîd: “Bir buçuk sene önce gelen iki arkadaşın bize verdikleri bilgi üzerine ülkeye bir grup gönderelim dedim. Karşı çıktınız ve ‘Böyle bir sorumluluğu üstlenmem, kendin gönderiyorsan gönder’ dedin”.

Xalid: “Ben, o yolun tehlikesinden dolayı karşı çıktım”.

Egîd: “İkinci grup gönderilirken neye güvenildi? O zaman benim söylediklerim yapıldıysa sekiz ayda bir grup mu gönderebilirdik?”

Xalid: “Ben buraya geldiğimde iki komite biçiminde çalışacaktık. Kemal, Hasan, Ali ve ikimiz. Ve ben arkadaşlara bu birimin faaliyetlerinin merkezileşmesini önerdim. Fakat Kemal ve Hasan’ın içine girdikleri olumsuzluklardan dolayı bu gerçekleşmedi. Bu arkadaşlar Ağrı-Kars bölgesinde çalışma yürütecekti ve üçüncü olarak Xakurkê’ye kadar yol açılacak, dördüncü olarak belli başlı yolların açılması işi ile uğraşılacaktı. Bunlar acil görevlerimizdi”.

Xalid: “Ek olarak Hakkari yöresinin aşiretleriyle ilişki geliştirilecekti”.

Bir an duraksayan Xalid yutkundu sonra konuşmasına kaldığı yerden devam etti:

“Bunlar tespit edildi. Bu arada ben Tahran’a gittim. Biz ikimiz şunu kararlaştırdık; Irak örgütleriyle ilişki kurmamız söylendi. Daha sonra Delîl’in grubu geldi. Bizim merkezimiz Şêxan’a taşındı. Egîd arkadaş sınır yakınındaki kampa gitti. Ben burada kaldım. Sonra arkadaşların bulunduğu kampa gittim. Bir süre birlikte kaldık. Arkadaş bana ‘Yerleşeceğimiz alana bir an

önce yerleşelim’ dedi. Ben de ‘Hayır, KDP’nin yerleşmesini bekleyelim’ dedim. Çünkü onlara bağlıyız. Ülkeye gönderdiğimiz grubu bekledik, sonra ülkede başarılı sonuç alamayınca, Irak örgütleriyle görüşme kararı aldık. Bu arada Egîd arkadaş, Xakurkê’de arkadaşların barınmaları için Mesut Barzani ile görüşmek üzere KDP merkezine hareket etti. Giderken bir gün içinde dönmesini söyledim. Çünkü Irak örgütleriyle görüşmek üzere, Sosyalist Parti tarafından Irak’a götürülecektik. Nitekim Egîd arkadaş gecikti. Araba hazır olduğu için arkadaşşı bekleyemedim ve Irak’a gittim. Bu görüşme bir buçuk ay sürdü. Ve ben geldiğimde, Egîd arkadaş Lolan’a gitmişti”.

Süleyman her iki komutan arasında bir soğukluk mu yaratmıştı? Bunu başarmış mıydı? Kısırdöngüye dönen tartışmaları bunu gösteriyordu. Ama istedikleri hedeflere ulaşamamaları sinirlerin gerilmesinin esas nedeni olmuştu. Her iki komutan arasında seyreden ve kızgın bir söz düellosunu andıran tartışmada Egîd:

“Ortak sorumluluğumuz vardı. Konuştuk ve ortaklaşa hazırladığımız bir çalışma taslağı çıkardık. Daha sonra yerleşme durumumuz ortaya çıktı. Vardığımız kararların hayata geçirilmesi safhasına geçtik. Bu arada arkadaşlar Rajan’daydılar. Oraya taşındık. Ülkeye yönelik faaliyetleri ben yürüteceğim dedim. Bunun üzerine ayrılacaktık. Xalid arkadaş orada, ülkeye yönelik çalışmaların yürütülemeyeceğini, bu çalışmaların İran’da, yani kendisinin bulunduğu alanda yürütüleceğini söyledi. Bu arada ben arkadaşşı mektup yazdım. Bir kısım hazırlıkların yapılması için. Çünkü kış mevsimi yaklaşıyordu. Mektup üzerine arkadaş, benim bulunduğum alana geldi. Daha gelir gelmez bizim yerleşeceğimiz alana gidip gezeceğini

söyledi. Ben yine kendisine görev bölümü yapılması gerektiğini söyledim. İkimizin birden örgütlerle görüşme yapmasının zaman kaybına neden olduğunu hatırlattım. Bunun üzerine benim, çalışmalarda merkeziyetçiliği korumadığımı ve anarşist bir tavır takındığımı söyledi. Yine ülkeye grup gönderelim dediğimde, kendisi ‘Hayır’ dedi. Bu partinin önümüze koyduğu bir görev olmasına rağmen arkadaş hiç de acil olmadığını söyledi. Şimdi neden bu kadar atıl kaldığımızı şununla açıklıyorum; arkadaşın her şeyi kendisinin düşündüğü gibi olmasını istemesinden ve tüm çalışmaları kendi elinde merkezileştirme çabasından kaynaklandığını düşünüyorum. Hiçbir plan ve görev bölümü yapılmadı. Veya yapıldıysa pratikte işletilmedi”.

“Olaylar abartılıyor” diye çıkıştı Xalid.

Egîd’de: “Doğru değil!” diyerek aynı biçimde yanıt verdi.

Hasan, bu kısır döngüye dönüşen tartışmaya müdahale etme gereği duydu. Gerilen sinirleri yatıştırmak için:

“Bu yöntemle tartışılmaz” dedi ve toplantının yükselen nabzını düşürmek istedi.

Terzi Cemal ise kızışan ortamı daha da gürleştirme amacıyla:

“Şimdi olayı böyle tartışmak yerine, ortadaki iddia üzerinde tartışmak lazım. Egîd, kararların ortak alınmasına rağmen uygulamada her şeyin tek elde toplandığını belirtiyor. Burada şöyle bir durum ortaya çıkıyor; arkadaş kendi inisiyatifi boğdurmuş. Xalid ise çalışma yöntemi ile bu durumu yaratmış”.

Egîd tekrar söz hakkı aldı:

“Siz beş maddelik kararları okudunuz. Benim istemim bu kararların pratiğe uygulanmasında ısrar etmemdir. Fakat kabul edilmemiştir. Ben, durumun daha kötüye gitmemesi için sessiz kaldım”.

Xalid daralmıştı. Bağdaş kurduğu yerden başını kaldırıp zirvesinden dört mevsim kar eksik olmayan Şekif Tepesinin doruklarına baktı. Oradan nefes alırcasına iç çekti:

“Şimdi ortada şöyle bir iddia var. Benim arkadaşın insiyatifini köreltmem sorunu var. Bu asılsız bir iddia olmasına rağmen, bundan sonraki çalışmalarımızda bu durumu göz önünde bulunduracağım. Şimdi insiyatifinizi körelttiğimi söylüyorsunuz, nasıl benim karşımda birdenbire böyle konuşuyorsunuz?” dedi.

Egîd: “Burada örgüt var, hesap veriyoruz. Ben burada özgürüm ve her şeyi söylerim” diye yanıtladı.

Hasan da: “Burada söylenenler zaten tutanağa geçiyor. Kendi faaliyetlerinizi anlatın” diyerek toplantının sert giden seyrine yön vermeye çalıştı.

Terzi Cemal: “Ortada bir iddia var. Bana göre bunun nedeni şudur; Xalid konuşmasının başında şöyle söylemişti: ‘Geçmişte çok acele edilmesi nedeniyle birçok kaybımız olmuştur. Bunun için çalışmada acele edilmemesi gerekiyor’. Bu tespit yanında, göreve uygun arkadaşların az olması ve hareketimizin bu alana yönelik ciddi bir faaliyetinin olmaması da eklenince ülkeye yönelik çalışmalar için legal yollardan ön bilgilerin toplanması, esas çalışmanın ağırlık yönünün dış çalışmalar olacağı biçiminde bir faaliyet içine girilmiştir! Dikkat edilirse burada belli bir düşünce ve bu düşünceye uygun bir çalışma biçimi yürütülmüştür. Bu tespitle çelişen düşünceler

kabul edilmemiş veya ikna edilmiştir. Bu alanda yürütülen tüm çalışmalar yukarıda tespit edilen düşünce doğrultusunda yürütülmüş, mesela merkez yürütmeye raporun gönderilmemiş olması durumu yine aynı düşünceden kaynaklanmıştır. Yani esas çalışmaların ağırlığı dış faaliyetler olmuştur” diyerek görüşünü ortaya koydu.

Xalid: “Bazı arkadaşları etkisizleştirdiğim -ki bu iddia Egîd arkadaş tarafından dile getirildi- iddiasını kabul etmiyorum. Ve kesinlikle reddediyorum. Biz burada tembellik yapmadık. Önümüzdeki çalışma süresi içinde bana verilecek görevi yürütürken, bunlara dikkat edilmesini fakat önümüzdeki görev bölümünde benim bu birim dışında tutulmamı birimdeki arkadaşlara öneriyorum. Benim bu çağrışımımın, bir kısım olumsuz tespitlerin durumuyla aynı düzeyde görülmemesi gerekir. Sadece bu durumun dikkate alınarak birim dışında tutulmam ve bana uygun bir görevin verilmesi iyi olur. ‘Sen böyle yaptın, ben böyle yaptım’ gibi kısır tartışmaların yararlı olmadığı kanısındayım” dedi.

Egîd bu tavra karşı:

“Şunu belirtelim, bence Xalid arkadaşın eleştirilere vermesi gereken cevap bu olmamalıydı. Oysa bana göre yapılan çalışmalar ve yığınla yapılan eleştiri değerlendirilmeliydi. Ben şunu anlıyorum, ortada bir eğilim vardır. Bu veya şu arkadaş fark etmez. Yani neyse bu eğilim, ortaya çıkarılmalıdır” dedi ve eleştirilerini sürdürdü.

Düzeltilme yapma gereği hisseden Xalid:

“Hayır, yanlış anlaşıldı. Yukarıda bazı tipleri izah ettim. Yani bazı bahaneler ileri sürerek kaçan tipler. Yani bir Resul vardır, yine günümüzde bir Süleyman tipi ortaya çıkmıştır. İşte

bunlarla benim karıştırılmamam lazım. Yani yönetim dışında kalma önerim mücadeleden kaçmak için değil, yönetim dışında bir görev verilmesi içindir” dedi.

Egîd kısır döngüye dönüşen tartışmayı noktalama amacıyla:

“Ortada güven sorunu diye bir şey yok. Bizim birbirimize olan güvenimiz de sarsılmamıştır. Arkadaşın önerisine gelince, reddedilmelidir! Bence sorunu oraya kadar götürecek bir şey yok ortada” dedi.

Egîd bütün eleştirilerine rağmen Xalid’le birlikte çalışabileceğine ve başarılı işler yürütebileceğine inanıyordu. Bu nedenle Xalid’in yaptığı öneriye ilk karşı çıkan oldu. Yönetim de Xalid’in görevinden alınma önerisine katılmadı.

Tartışmalar sonrasında yerleşme, askeri üsler, şehir örgütlenmesi, özel askeri birlik oluşturulması, sığınak ve depoların hazırlanması, kamp ve eğitim düzenlemesi, propaganda, basın-yayın ve dış faaliyetler, mali durum gibi konular tartışıldıktan sonra alınan kararlar oybirliği ile kabul edildi. Yönetim kendi iç düzenlemesini de yaparak üç gün süren tartışmaları sonlandırdı.

Toplantının ilk iki günü Xalid ve Egîd’in karşılıklı çok sert eleştirileriyle geçmişti. Dışarıdan biri o eleştirilere tanık olsaydı: ‘Bu kişiler asla bir arada kalamaz ve çalışamaz’ derdi. Fakat toplantıdan sonra en iyi anlaşılan, birbirini tamamlayan, ahenkli ve uyumlu olan yine her iki gerilla komutanıydı.

Seksen İki yılını seksen Üç yılına bağlayan kış mevsiminde altmışa yakın gerilla Lolan kampında üslenmişti. Kamp, dibinden zirvesi görünmeyen Şekîf Tepesinin yamacında kurulan köyden adını almıştı. Meşe ağaçlarını ve kınalı kayaları dümdüz eden kar, Lolan Vadisini hükmüne almış, yolları kapatmıştı. Dağlarda ilk üslenmeleri idi. Ve hazırlıkları yok denecek kadar azdı. Derin vadide üslenen gerillaların çoğu hayatlarında ilk defa bu kadar çok kar yağışını görüyordu. Bir o kadar da az güneşi. Yağışın olmadığı açık havalarda bir ince hat gibi görünen gökyüzünde güneş ancak öğlen vakti yüzlerine vuruyordu. Kaldıkları vadiyi bir süre sonra teğet geçince yine kararan zamanlarına dönüyorlardı. Lambalarının gazı azalmıştı. Bu nedenle uzun kış gecelerini zorunlu bir işleri olmadıkça zifiri karanlıkta geçiriyorlardı.

İlk defa dağla ve gerilla yaşamıyla buluşmuşlardı. Ailelerinden ayrı kalmışlardı. Bu durum birçok gerilla için ilk deneyimdi. Kamplarından kilometrelerce uzaklaşıyor, balta ile odun kırıp kamplarına taşıyorlardı. Onca gerillanın dönüşümlü olarak giydiği beş-altı adet ayakkabısı vardı. Yaşadıkları açlık ve

yokluk birçoğunun bünyesini zayıflatmış ve hastalanmasına yol açmıştı. Sökülen sivil elbiselerini dikebilecekleri iğne iplikten dahi yoksunlukları mevcut durumlarını gözler önüne seriyordu. Üniversite kampüslerinden dağlara geçiş zordu ama bu koşullara adapte olmaktan başka çarelerinin olmadığını da farkındaydılar.

O dağların derin vadileri içinde devrime inanan, kendini sorumlu gören kişilerin yanısıra, daha Filistin kamplarındayken ‘Halk bizi alkışlarla karşılayacak’ diyen kimi hayalperestler de mevcuttu. Hayal ettiklerini bulamayan maceraperest kişilerin o kış mevsiminde yaşanan zorlukları bahane edip firar etmeleri de zorlayıcı başka bir etkeni. Yaşanan bu firarların bir diğer nedeni ise Lolan’da karşılarına dikilen devrimci halk savaşı karşıtı kişilerin geliştirdiği inançsızlıktı.

Öcalan, kendi deyimiyle enerjisinin yüzde doksan beşini içe dönük, parti dışı anlayışlarla mücadeleye harcarken düşmanına yüzde beş oranında güç ayırabiliyordu. Bu eğilim, sürekli olarak partiye, devrimci halk savaşına ve nihayetinde Kürdistan’ın özgürleştirilmesine ayak bağı olacaktı. Düşmandan daha fazla bir engel haline geldiği ise ortada duran bir gerçektir. Gücünü Filistin sahasına çekmesinin nedeni salt darbeye karşı aldığı bir tedbir değildi. Aynı zamanda bir geri cephe oluşturma, buradan devrimi yönlendirebilme, kadrolarını eğitebilme, lojistik oluşturma ve en önemlisi de tasfiyecilerle daha güçlü mücadele etme amacıydı. PKK, bir yandan On İki Eylül Darbesiyle mücadele ederken bir yandan da tasfiyeciliğin neden olduğu ağır sorunlarla boğuşuyordu.

Davut, gönül ilişkisi geliştirmek istediği Sakine Kırımıtaş’ın onun bu isteğini reddetmesi üzerine feodal erkekliği adeta şaha kalkmışçasına kıskançlık krizlerine girmişti.

‘Ya benim olursun ya da kara toprağın’ diyerek Sakine’ye saldırmıştı. Yönetimde olan Davut, sarsılan iktidarını Sakine’ye göstermek için onu ‘ajan’ olmakla suçlamıştı. Nihayetinde yönetim olmanın gücünü de kullanarak Sakine’nin masum olduğuna dair gösterdiği tüm çabaları boşa çıkarmıştı. Erkeğin iktidarı sanki koalisyon kurmuştu. Zeynel’in eliyle Sakine infaz edilmişti. Süleyman’da, Serhat’tan harekete katılan iki dürüst genci yine aynı ajanlık yaftasıyla suçlayıp infaz ettirmişti. Fatma, kadroları birbirine kırdırtan hizipçiliğin mimarı olmuştu. Semir ise PKK’yi Avrupa’ya çekmek için elinden geleni yapıyordu.

Öcalan, bu tür kişilere karşı tedbir alma gerekliliğinin farkına varmıştı. Türkiye devrim hareketlerinin yaşadığı deneyimlerden de biliyorduki devlet filizlenmekte olan hareketlerin içine ajanlarını sızdırmada su götürmez bir üne ve uzmanlığa sahipti. Çünkü örgütünü parçalamayı, dağlara ulaşımını engellemeyi ve dağıtmayı amaçlıyordu.

Yürüyen tarihsel ve toplumsal hakikatti Öcalan. Tarih ve toplum, evren ve doğa onun simasında intikamını sömürenlerden alarak ilerliyor gibiydi. Bu ilerlemeyi kim durdurabilirdi? Bu hakikat yürüyüşünün önünde kim engel olabilirdi? Tasfiyeciliğe karşı bir mücadeleyi, darbenin gölgesinde veremezdi. Hareketini bu kişilerden, ancak ender rastlanan bir atılımla arındırabilirdi. Tasfiyecilerin sebep olduğu kadro krizi ve örgütsel kaosu, eleştiri özeleştirme mekanizmasıyla aşır tutuklamalarla oluşan boşluğu, daha ileriye doğru bir adım geriye çekilip sıçrayarak yapılabileceğini öngörmüş, ülke dışına çekilmiş, partisinin aldığı yaraları sarmaya başlamıştı.

Dağlarda zorluklarla çatışan PKK’nin ruhu karşısında çakılıp kalan bu kişiler, rahat yaşam arayışları için ‘PKK’nin

batması gerekiyorsa batsın. PKK zayıflarsa biz büyürüz. PKK olmazsa biz zayıflıklarımızla yaşayabiliriz’ diyordu. İnancısız, hedefsiz, tarih yaratma derdi olmayanlar, devrim gerçekliğinin zorluklarıyla yüzleşince put gibi ruhsuzlaşmış ve soluğu firar etmede bulmuşlardı.

İkinci Kongre tasfiyecilere rağmen sömürgeciliğe karşı savaş kararı almıştı. Zaten bir yolda istikameti belirleyen pusula kararlılıktı. Pusulaları direniş ve savaş hedefini gösteriyordu. Kongre birleşeni: ‘Kürt halkını zulmün karanlığından kurtarmanın tek yolu, savaşmak ve direnmektir. Direnmek yaşamaktır. Direnmek, lanetle hesaplaşmanın silahıdır. Direnmek onurdur, tarihselleşmektir. Özgür gelecek ve insan kalabilmektir. İntikamın hazını, nefretini, kinin sarsıcı kudretini fazlasıyla hak etmiş bir düşman var karşımızda. Bu düşmana karşı Botan’da gerillayı oluşturup oturtacak maya, öz gücümüz ve irademizdir. Botan, özgürlük limanımız olacaktır. Bir özgürlüğe erme, varma limanı. Bu limandan ülkemizin diğer dağlarına açılım yapmayı hedefleyeceğiz’ demişti.

‘Savaşırsan, mücadele edersen her şey daha kötü olur’ diyen tasfiyecilere, dağları mücadele alanı seçtikleri için onları ‘Uygarlık düşmanı’ ilan eden küçük burjuva reformistlere ‘Kürdistan’da tek güç ben olmalıyım, bir tek benim sözüm geçmeli’ diyen KDP’ye ve zorluklara karşı direniyorlardı. Maddi olanaksızlıklar ve az olan sayılarına rağmen Botan’a sığınıp ikişer üçer kişilik gruplarla, ellerindeki en büyük dayanakları olan iradeleriyle, öz güçleriyle bir devrime kalkışmışlardı. Bu bir başlangıçtı ve belirsizlikleri vardı. Gerçeklik sislerle örtülüydü. Öyleki Botan’a ilk adım atma girişimleri, yüreğin harından sağalan ağıt misali karışmıştı Hêzil’in sularına.

Zaman, insanın doğası gereği zulme karşı direniş ve devrim iklimine uygundu. Evrenin, atomların, hücrelerin akışkan ve özgür bir öznellik inşasına çağrıda bulunduğu bir zamandı. Ne yapılacaksa tam zamanıydı. Ne de olsa zaman gecikmeyi asla affetmezdi. Kürt halkının varlığını savunmaları, özgürlüğünü sağlamaları, onurunu kazanmaları Botan'ın doruklarında direniş ateşini yakmalarıyla olasılık dahilinde olacaktı.

Ateşin, kavganın, direnişin önderliğini yapan, şehit düşen yoldaşlarını yaşatmaları, ancak dağların doruklarından sömürgecilere doğru susmayacak namluların kurşunlarıyla gerçekleşebilirdi. Ama daha başındaydılar yolun. Hiçbir şey sanıldığı gibi kolay olmayacaktı. Döktükleri kan, çektikleri acı ve direnişleri insani değerlere olan büyük tutkunun harmanında boy verecek miydi? Öcalan onları dağlara uğurlarken:

“Tohum toprağı, su yatağını nasıl buluyorsa ülkemizde varlığınıza özgürlük savaşçılarına kavuşacak” demişti.

Gerilla acı, kan ve zulüm çemberinin ateşten cenderesinin içinden geçen Kürt halkının bağrından doğmuş, bütün komplolara, baskı ve işkencelere rağmen dağ doruklarına ulaşmayı başarmıştı. Gerillanın ilk adımları zamanın ve hakikatin ruhuna denkti. Bu yürüyüşün komutanlarından Şahin Kılavuzun'da dile getirdiği gibi:

“Yaşamın güzelliği hareketliliklidir. Enerjinin potansiyelini yaymadır”.

Gerillalar, hayatını kavgalarına adayan arkadaşlarının izinde yaşamı güzelleştirmek için sürekli hareket halinde, enerjilerini bütünüyle topraklarının özgürlüğü için sarf ediyorlardı. Açlığa,

soğuğa, bilmedikleri sarp, zorlu, geçit vermez bir coğrafyaya meydan okuyarak halkın içine inmişlerdi. Öcalan:

“En diplerdeyim” derken ötekilerin sesi, yoksulların umudu, kadının soluğu olmayı hedeflemişti.

Cemil’in grubu Sonbahar mevsiminin başında Botan dağlarından Gabar’a ulaşmıştı. Planlamalarında olmamasına rağmen yoğun kar yağışı yüzünden yollar kapanınca o kış mevsiminde Gabar’da kalmak zorundalardı. Botan’ın en asi dağına yerleşmiş, toplumun en isyancı kökleriyle buluşmuşlardı. Yeni bir isyanın, yeni bir toplumsallığın yürüyüşüne taze bir kan gibi akmayı amaçlıyorlardı. Kuruyan, bentlenen, engellenen nehirlerle çağıldayan coşkun sular gibi. Bu yürüyüş, lanetin en girift çağında kendi kutsallarını arayacaktı. Çünkü Botan içkin abideler mabedi idi. O mabetlerde kirli ruhlar arınır, saf ve temiz özüne dönerdi. O yüzden Öcalan:

“Yürüyüşümüz mucizelere yol açmalı” demişti.

Ve bu yürüyüşü:

“Mabede dönüş” olarak adlandırmıştı.

Özelliklerini sert toprakları, kadim tarihleri ve asi soylarından edinmiş Botan halkı, geceleri çadırlarını ziyaret eden, aniden evlerinin kapılarını çalan, henüz tanımadıkları bu genç ve okumuş eli silahlı kişilere temkinli yaklaşıyordu. Ama karınca inadı zamanlar, ölü denizlerin atlasına umut kapılarını açıyordu artık. Gidenler, gelenler ve bekleyenler vardı. Zamanın nabızı, kendi görünmez tılsımında çarpıyordu. Botanlılar ‘Talebe’ dedikleri bu gençleri gecenin karanlığına uğurlarken arkalarından ‘Bu çocuklar buralara yabancı, dağların uğursuz

gecelerinde kaybolurlar' diyorlardı. Her an geleceklermiş gibi de geceleri yollarını gözler olmuşlardı.

Yürümek en temel uğraşlarıydı. Sarp, asi ve aşılması çok zor olan dağların görkemini aşarak yürüyorlardı. Bu yüzden hep terlidir yürüyenler. Onca ırmağın kıyısından geçse dahi bir avuç suyu yüzüne tutmaya fırsatı olmazdı çoğu kez. Bir avuç su ile soluklansa da adımlarını hiç bitmeyecek özgürlük yoluna yeniden sürerdi. O yüzden doğru düzgün banyo yapamaz, elbiselerini yıkayamazdı. Sabun veya toz deterjan bulamazdı ki! Balsa da düşman sahibiydi. Gün yüzüyle suya inip yıkayamazdı terin bir tabaka kir biriktirdiği elbisesini ve vücudunu. Yürürken her gerilla, enerjisinin yağlı posasını damıttırdı teninden giysilerine. Elbisesinin en ücra kıvrımlarında biriken, özellikle dikiş izlerinin hatlarında, kendi deyimleriyle sürüyle çete yumurtlardı. O yumurtalar bit idi. Siyah küçük yaratıklar kan emdikçe büyürdü. Büyüdükçe kanın en sıcak damarlarını hedeflerdi beslenmek için. Bitin geçtiği yerde, ten sökölürcesine kaşınırdı. Soğuk, bitlerin sıcak yerlere yerleşim gerekçesiydi. Bu yüzden elbisenin iç kısımlarında insan vücudunun en çok ısınan yerlerinde yuva kurardı. Zaten sıcak yerlerde üremeyi seven bir yaratıktı. Bedenin yağından üredikçe durdurulamaz bir hızla yayılırdı bedenin en muhkem köşelerine doğru.

Bu yüzden bazen üst üste günlerce yürümek zorunda kalan gerillaların da başına musallat olan en büyük bela olmuşlardı. Bu küçük, kanla beslenen yaratıklarla tanışıklıkları henüz yeni olduğu için kendilerini onlardan koruma yol yordamını bilmiyorlardı.

Bitler, metrelerce karın düştüğü Botan dağlarında bedenlerinde dolaşma takatini bulmada zorlanıyordu. Çünkü karın üstünde bir kefiyeyle uyuyan gerillaların bedeni de o kar

gibi donuyordu. Karın üstünde altlarına ağaç dallarını yatak niyetine seren ve üzerinde uyuyan gerillalar kar ile temaslarını ancak bu şekilde kesiyordu. Gabar, Cudî ve Besta'nın geniş coğrafyasında, ilk defa bir kışı geçiren küçük gerilla grupları vardı. Bazı geceler yeryüzünün kirlerine beyaz bir yorgan gibi çöken karın altında donmaktansa kendilerine en yakın duran köy evlerinin yolunu tutuyorlardı.

Kış mevsiminde Gabar Dağında üslenen Yaser, Sarı İbrahim ve Cemil, kaldıkları noktada kar yağışı altında kalmışlardı. Yoğun kar yağışından dolayı Miştuxe Köyüne yönlerini vermişlerdi. Birkaç evden oluşan bu köyün yurtsever insanları hemen sobalarını yakıp yerlere minderler serip o korkutucu ve dondurucu gecenin bağrından çıkan gerillaları odalarının başköşesine konuk etmişlerdi. Gerillalar, kurallarına sıkı sıkı bağlıydı. Sayılarına aldırmaksızın, kaç kişi olurlarsa olsunlar, mutlaka kaldıkları evin dışında nöbet tutuyorlardı. İlk nöbeti, grubun en genci, bıyığı hafiften terlemiş, kehribar tonunda sarıya çalan teninden dolayı arkadaşlarının Sarı İbo dediği gerilla tutuyordu.

Sarı İbo, daha on dakika nöbet yerinde kalmamıştı ki Yaser, onun burnunun dibinde belirip:

“Heval İbrahim sen git içeri, biraz ısın. Ben nöbeti tutarım” dedi.

Sarı İbo içindekini hemen dışa vuran biriydi. Yaser’e derin, pırlıl pırlıl gözlerinin ışıltısını sunarcasına bakışlarını doğrultup:

“Heval Yaser ben daha on dakikadır nöbet yerindeyim. Ne oldu? Bir çay içip öyle gelseydin nöbet yerine” dedi.

Yaser, muzipçe bir gülümsemeyle hem göğüs altlarını kaşıyıp bitleri kovalarken hem de İbrahim'e cevap yetiştiriyordu:

“Yok heval, hele sen bir içeri gir de başımıza nelerin geldiğini anlarsın”.

Yaser'in bu sözlerine pek bir anlam veremeyen Sarı İbo, eve doğru adımladı. Önce gaz lambasının loş ışığı altında mavi gözlü, kıvrırcık saçlı, uzun boylu Cemil'e göz attı. O loş ışıkta dahi Cemil'in yüzü terden acı içinde kıvrılır gibi kıpkırmızı gelmişti onun oldukça keskin bakan gözlerine. İliklerine dek donan bedeninin verdiği üşümeyi bir an önce üzerinden atacak olma şansına kavuşmuş olmanın heyecanı ile hemen yanmakta olan sobanın yanına bağdaş kurdu. Teni soba ısısının sıcaklığıyla yavaş yavaş çözüleli birkaç dakika olmamıştı daha. Sıcaklığın etkisi ve bedeninde donan bitlerin ısınıp harekete geçmesiyle Yaser'in neden nöbet yerine koştüğünü hemen anlaması bir oldu.

O an Cemil'e baktı. Olgun, sakin, sabırlı karakteri, Yaser'e oranla onu ancak beş dakika kadar sıcak odada tutabildiği için ayaklanıp nöbet yerine gitti. Çok geçmeden Yaser'de odaya geldi. Soğuk havanın teskin ettiği bitlerin sığağa tekrar kavuşacak olmasının tedirginliği ile Sarı İbo'yla göz göze geldi. Gözler birçok şeyi anlatır ya bu da kafiydi. Bu trafik gece geç saatlere kadar sürdü. Esas nedeni ise ev sahibine bu durumlarını yansıtmak istememeleriydi. Köylüden utandıkları için bitlerin tıpkı hızlıca üremeleri gibi fazlalaşan hareketliliğine vücutlarını kaşıyarak müdahale edemiyorlardı. Kar sürekli yağdığı için gidebilecekleri başka bir yer de yoktu. O havada askerlerin değil yürüyerek, kanatlanarak dahi Gabar'ın bu en ücra köyüne ulaşabilmesi olanaksızdı.

Miştoxe Köyünde kaldıkları evin sahibi Sabri, uyumaları için onlara yer yatağı sermiş, yorganları getirmişti. Ev sahibi her şeyin tamam olduğuna kanaat getirip odasına çekilince her üç gerilla aynı refleksle hala yanmakta olan sobaya baktı. Ateş beslemeyeceklerdi. Ev sahibi odasına gittiği için artık bitlerin hareket ettiğı tenlerini doyasıya kaşıyabileceklerdi. Bitlerin ısırp iz bıraktığı yerin acısını ancak kaşıyarak dindirebiliyorlardı. Fakat ellerini vücutlarına atmadan önce köylünün serdiği döşek ve yorganları katlayıp kendilerinden uzak bir yere istiflediler. Bitler yatalara dadanmamalıydı.

Sarı İbo, onların en kğyd. Zeki, hareketli ve oldukça kurnazdı. Sobada biriken kzleri de beslemedikleri epey olmuştu. Oda yavaş yavaş ısısını kaybedip onları soğuğun pençesine itiyordu. Gerçi bu durum bitlerin hareket alanını kısıtlamıştı ama bu sefer de soğuk başlarına bela kesilmişti. Dişleri birbirine değıyor. Soğuğ bastırmak için ellerini göğüslerine bastırıp bzlyorlardı. Bitler bulaşmasın diye bedenlerini ısıtacak yorgandan da uzak duruyorlardı. Sarı İbo, kendisinden yaşça büyük olan Cemil ve Yaser’e dönüp:

“Heval, bu çetelerin tedbiri nedir? Siz gngrmşsnz ama sanki bu yaratıkları yeni görüyorsunuz. Hele bir düşünelim bunlarla nasıl mücadele edip başa çıkarız” dedi.

Cemil, Sarı İbo’nun bu sitem ve sorularına gülümseyerek:

“Heval İbrahim ben de ilk defa bit görüyorum. Bunlar ısınsınca harekete geçiyor. Hele bir sobayı grleştirip atletimi ateşin üzerinde bir tutayım. Bakarsın elbiselerimizden sökülüp ateşe dökülürler” dedi.

Cemil sözünü henüz tamamlamıştı ki bu fikre kendini kaptıran Sarı İbo, sobaya odun atmaya başladı. Yaser’de

şutik'ini indirdi, gömleğini çıkardı, atletini eline aldı. Sarı İbo'nun harlandığı sobanın üst kapağını bir kenara verip atletini alevin üzerinde gezdirmeye koyuldu. Atlate yapışan, kan emip küçük birer canavara dönüşen bitler, birer birer ateşe dökülmeye başladı. Gecenin sesizliğini, ateşe düşen çetelerden çıkan çıt çıt sesleri bozuyordu.

Cemil bile bu fikri ortaya attığında böyle bir şeyin olasılık kabilin de olacağına inanmamıştı. Sırf, Sarı İbo'ya duyduğu sevgi ve saygıdan sorusuna cevap niyetiyle bu fikri ortaya atmıştı. Yalnız Sarı İbo ve Yaser'in ona inanıp girişim halinde olması, bu fikrinin sonuç alıcılığına hak kazandırmıştı. Her üçü de sabaha dek hiç uyumadan, besledikleri ateşin başına teker teker elbiselerini tuttu. Bitlerden arınma operasyonları başarılı olmuştu. Birkaç gün rahat edeceklerdi. Zira bitlerin kuluçkaya yatmış yumurtaları sökülüyordu. Ama yine de deneyimle bilinmezlikleri keşfetmenin zevkine varmışlardı.

En basit bir buluşun bile insanlığın gensel hafızasında ne büyük acılar sonucu yer edindiğini bir düşünseydi insanlık... Onlar da korkunç derecede zor ve çetin gerillacılık uğraşının deneyimsiz serüvencileriydi. Henüz aşına olmadıkları nice gerçek, onları bekliyordu. Ulaştıkça gerçeklere, ait oldukları halk, sömürgeciliğin kendisine biçtiği kefeni yırtıp üzerinden atacak, önlerine kader denilen yalanı alt edecek ve kendisine yakışan biricik devrim ve devrimcilik giysisini giyinecekti. Türk Devleti Kürdistan ülkesinin en yüksek dağı olan Ararat'a 'Kürdistan ve Kürt halkını gömdüğünü' karikatürize etmişti. Fakat gömüldü denilen hakikat yoğunlaşa yoğunlaşa öyle bir patlayıcı güç haline gelmişti ki ama bu patlayıcı güç tetikleyicisini bekliyordu.

Gerillaların elinde tek bir güç vardı. O da davalarına adadıkları hayatlarıydı. Hakikat ve özgürlük bu topraklarda ancak hayatlar adanarak yaratılabilirdi. İnsanı bir ana gibi besleyen, yaşatan, yaratan ve ölümsüzlüğünü sağlayan topraklarıdır. Toprak, besler, büyütür ve doğumla gelişen varoluş biçimini ölümle kendisine çağırırdı. Böylelikle alınanların ödenme ayını tamamlanmış olurdu. Üstünde ve altında sürekli dönüşen ise hayatın kendisiydi. Bu has, baki, nihai bir döngü halinin kusursuz uyumuydu. Lakin zulmün bu topraklara söylediği, anlattığı ve yaşattığı acılar da ölçülemeyecek, sayılamayacak kadar fazlaydı.

Botan halkı On İki Eylül faşizminin karanlığında, daha yeni tanıdığı ve okumuş bu genç insanları, talebe diye adlandırarak onlara karşı mesafeli duruşunu koruyordu. Lakin o soğuk kış gecelerinde, özellikle karın çok yağdığı zamanlarda:

“Talebeler bu acımasız kar altında ne yapıyordur acaba?” diye düşünmeden de duramıyorlardı. Gerillaların yaşadığı zorluklara tanık olan Botanlılar, gerçekliği, fısıltıyla da olsa kendi ifadeleriyle söylemekten çekinmiyordu:

“Ewê ji me çêtir, ew heval in, ew cennetine, ewê serê çiya, zarokên derva, ew teyrên çiyayîne”...⁴

O zor koşullara, ancak çok büyük dava ve inanç insanları tahammül edebilirdi. Ve Botan halkının onları tanımlama biçimi de kökünü buradan alıyordu. Her dile döküldüğünde bu sözler ve nicesi, gerillalar kutsanıyordu.

⁴ “Bizden daha iyi olanlar”, “Yoldaşırlar”, “Cennetten gelenlerdir”, “Dağlıdırlar”, “Dışarının çocuklarıdırlar”, “Dağların şahinleridirler”.

Artık sabah olmak üzereydi. Cemil, Yaser ve Sarı İbo, uykunun akınına dayanamaz hale gelmişti. Ama kanlarını emen parazitlerden kurtulmanın savaşını vermişlerdi. Nihayet uyuyabilmişlerdi. Gün tamamen ışıyınca ev sahibi de zorunlu misafir ettiği gerillaların odasının kapısını çaldı.

Kapıyı açan Sarı İbo, adamı odaya davet etti. Ev sahibi üst üste istiflenmiş döşek ve yorganları görünce:

“Siz neden kaldırdınız bunları. Binlerce yıllık geleneklerimize aykırıdır bu yaptığınız” diyerek sitem etti.

Sarı İbo içinden: ‘Bizim bitlerimiz bulaşmasın diye o döşek ve yorganları kendimizden uzak tuttuğumuzu bilse acaba ne derdi’ dedi. Fakat içindekini değil de diline doladığını saygınca kelimelere dökerek:

“Söyledikleriniz doğrudur. Biz de bu toplumun geleneklerinden doğduk. Fakat bütün ev işlerini kadının da yapmasını doğru bulmuyoruz. Döşek ve yorganları, biz kullandık. O yüzden bizim kaldırmamız gerekirdi” dedi.

Ev sahibi Sarı İbo ile daha fazla tartışmayı uzatmak istemiyordu. Akşamdan beri durmaksızın tül gibi dökülen kardan damını kurtarmalıydı. Bu nedenle kapı ağzında konuştuğu Sarı İbo’ya:

“Evinizdeymiş gibi rahat edin. Eşime kahvaltınızı hazırlamasını söyledim. Siz kahvaltınızı yapana dek ben de damın üzerinde biriken karı temizleyeceğim. Bu sütunlara günahıdır. Bunca ağırlığın altında fazla kalmaları ahlakımıza uygun değildir” dedi.

Tam sırtını dönüp gidecektiki Sarı İbo başını kaldırıp damı tutan kuru kavak ağaçlarına bir göz attı:

“Sabri amca bu ağaçlar neden günah olsunki zaten kurumu  gitmişler. Bir de ağırlık altında kalmalarının ahlakımıza uymayan yanı nedirki?” diye sordu.

Bilgeli i yüz hatlarındaki kırışıklıklara sirayet etmiş ev sahibi ona gülerek:

“Bu kuru ağaçların da bir ruhu var. O ruha saygılı olmamız gerekir. Peki bu barındığımız evi yaşanılır kılan o ağaçlar değil midir? Bizi bu karda koruyan cansız ağaç bize nasıl hizmet ediyorsa bizim de ona hizmet etmemiz lazım. Bir şey ne kadar önemsiz görünürse görünsün senin ona yaklaşımın onun da sana olan yaklaşımını belirler. Şimdi sen bana söyle bu cansız ta lar kaç defa seni mermilerden korumuştur? Kesinlikle hayatını o ta lara borçlu kaldığın anlar olmuştur. Bu yüzden zaman kaybetmeden dama çıkıp bu s t nları karın ağırlığından kurtarmam lazım” dedi.

Bu diyalogu oturduğu yerden dinleyen Cemil ayağa kalktı ev sahibine:

“Hele sen dur. Biz ne güne duruyoruz? Zaten geceden beri hiçbir i  yapmadık. Sen bize kar k reklerini göster, damı temizleriz” diyerek adamı durdurdu.

Adam, Cemil’in bu sözlerine itiraz etmek istediye de Cemil’in yeşil gözlerindeki kararlılığı gördü. Ona:

“Tamam, siz bilirsiniz ama ben de sizinle geleceğim” diyerek Cemil’in isteğini memnuniyetle karşıladı.

Her üçünün de oturup kalkmasından, konuşmasından ve davranışlarından çok etkilendiği her halinden belli oluyordu. Bu keyifle damın üzerinde yarım metreyi bulan karı zorlanmadan temizleyip indiler ve kahvaltılarını yaptılar.

Mücadelelerini anlatabilecekleri bir insan bulmuşlardı. Ev sahibide okumuş bu gençlere derdini anlatabilecekti. Konuşmaya aç bir ortamdı ve kahvaltı sonrası sohbet kendiliğinden başlamıştı. Cemil, köydeki herkesi toplayıp onlarla sohbet etmeyi kafasından geçirmişti. Düşüncesini ev sahibine:

“İsterseniz sohbetimizi geniş tutalım, zaten köyde beş-on hane var. Hepiniz de akrabasınız. Onları da çağıralım. Bu sayede sohbetimiz daha verimli olur” dedi.

Zaten silahlı üç kişinin köye geldiğini tüm köy ahalisi görmüştü. Birkaç meraklı köylü yeni yüz görme merakıyla zaten kaldıkları ilk gece yanlarına uğramıştı. Fakat bu tanrı misafiri gençlerin yorgun olduklarını gördükten sonra evlerine çekilmişlerdi. Köylülerin biraraya gelmesinde herhangi bir sakıncada yoktu. Gabar beyaza kesmişti, buralara onlardan başka kimse uğramazdı. Ev sahibinin cevabı da Cemil’i onaylar mahiyete oldu:

“Doğru söylüyorsunuz. O zaman hemen kalkıp onları da çağırayım” dedi.

Botan’ın genelinde köyler küçüktü. Her köyün sakinleri birbiriyle akrabaydı. Botan, neolitik köy yaşamını, binlerce yılın zaman aşımına aldırmaksızın en diri haliyle yaşıyordu. Kan bağına dayalı savunma içgüdüsünün oluşturduğu yaşamlar ortaktı. Botan toplumu, neolitik dokusunu yaşatarak ihtiyaçlarını kimseye bağımlı olmadan, öz gücüyle üretiyordu.

Neolitik kültür bir bütün Botan’da yaşıyordu. Yani Botan toplumu, hazıra konan sömürgeci bir topluluk değildi. Tarihsel toplumsal dokusu sömürgeciliğin reddiydi. Tarihin derinliklerinde kalmış bir felsefe ve yaşam tarzına sahiplerdi.

İnsanlık tarihinin yaşadığı ilk toplumsallık biçimi Botan’da, hiç bozulmadan tüm güncelliğiyle sürüyordu. Fakat bilinmeden, tanınmadan, farkına varılmadan. Çok sonraları, o gün o eve konuk olan bir grup insanın bilinçli çabalarının sonucu büyük bir düşünceye dönüşeceğini ise hiç kimse tahmin edemezdi. Botan, hazine üreten bir maden ocağıydı. Hazineyi işleyecek ve günyüzüne çıkaracak olanlar, konuk oldukları haneye gelen köylülerle merhabalaşıyordu.

Köylülerin gerillaların olduğu eve gelmesi uzun sürmemişti. Cemil, odayı dolduran köylülere dönerek:

“Biz PKK’liyiz. Amacımız da ülkemizi işgal eden, dilimizi yasaklayan, varlığımızı kabul etmeyen Türk devletini topraklarımızdan söküp atmaktır. Bunun için devlete karşı savaşıcağız. Savaş dışında insan gibi yaşamamızın başka yolu bize bırakılmamıştır” dedi ve konukların nabzını ölçmek için sustu.

Cemil’in susmasını fırsat bilen ev sahibi:

“Bu söylediklerin doğrudur. Bu devletin bize yaşatmadığı acı, kahır ve utanç kalmadı. Hele bu Evren Paşa’nın zorbalığına maruz kalmayanımız yok gibi. Bizim köy de dahil bütün köy evlerinin dış cepheleri zorla beyaz kirece boyatıldı. Evimizin rengi ve görünümü dahi bize karşı uygulanan işkenceye gerekçe oldu. Botan’ın her yerinde askerler, ev ev dolaşıp yorganlarımızı ve döşeklerimizi yırtarak silah aradı. Silah bulamayınca her aileye ‘Nereden bulursanız bulun, mutlaka bir silah teslim edeceksiniz’ dediler. Silahı bulmak için serbest bırakılan kişiler, o silahı temin edip getirene kadar aileleri işkenceden geçirildi. Ben de dahil hepimiz, her akşam yüzümüzü dağlarımıza verip ‘İnşallah bizim de bir öç alıcımız çıkar’ diye dua ediyorduk. Ama

tıpkı sizin gibi, kendilerine KUK’çu, DDKD’ci kısacası adlarını sayarak başınızı ağrıtmayayım başka silahlı kişiler de gelip aynı şeyleri söyledi. Ama onlar bize devletten daha fazla felaket getirdi. Bunların yaptıklarını dilim söylemeye varmıyor. Ama sizin hakkınızı da teslim edeyim. Bize, onlar gibi üstten bakmadınız. Ve şu an beni dinlemeniz, saygılı yaklaşımınız dahi farklı olduğunuzu hissettiriyor. Ama onlar gibi olmadığınızı nerden bilelim” dedi.

Uzun süredir yüreğini dolduran öfkesinden arınmış olmanın rahatlığıyla konuklarının kendisini nasıl karşılayacağını bekledi sabırla. Ama oda da oturanlardan aksakalı bir ihtiyarda Cemil’in: ‘Türk devletine karşı savaşacağız’ düşüncesini alaya alan bir ses tonuyla:

“Bir kalaşnikof, iki üç şarjör ve birkaç el bombasıyla hem de üç kişi koca Türk ordusuna karşı savaşacaksınız? De gidin işinize Allahınızı seversiniz. Siz delirmiş olmalısınız. Gençsiniz yazıktır size. Ta Şeyh Sait’en beri niceleri çıktı. Hiç biri bizi bu cebberut devletin şerinden kurtaramadı” diye yanıtladı ve sözlerini gülerek sonlandırdı.

Cemil, zihninin de özenerek seçtiği kelimelerle oda da toplanan köylülerin acılarına, kaygılarına ve onlara dair olan izlenimlerine hitaben:

“Özgürlüğümüz için savaşacağız. Gerektiğinde canımızı vermekten de çekinmeyeceğiz. Diyarbakır zindan direnişini duymuşsunuzdur. Onlar bizim arkadaşlarımızdı. Partimizin önderleriydiler. İşte Kenan Evren’e ve onun kanunlarına karşı önderlerimiz canları pahasına direndi, teslim olmadı; gerektiğinde diri diri ateşlerde kendilerini yaktılar, gerektiğinde günlerce aç kalarak ölüme gittiler. Onların tek bir amacı vardı.

O da halkımızın onurunu ve partimizin ilkelerini korumaktı. Diyarbakır zindan direnişimiz ve tüfeklerimizin namlusundan çıkacak kurşunlar, hepimizi zafere ulaştıracak. Doğrudur, Kürtlüğü kullanarak saltanatlarını inşa etmek isteyen KUK, KDP, DDKD ve KAWA gibi örgütler birlik olmamıza, mücadele vermemize engel oldu. Ama halkımız onları artık tanıdı. Artık kölece bir yaşamın, kaderimiz olmadığını biliyoruz. Özgürlüğümüz birliğimizin elindedir. Bu mücadelede gücümüz az olabilir ve zayıf da görünebiliriz. Size soruyorum Hz. Muhammed davasına başlarken kaç kişilerdi ne kadar güçleri vardı. Ama şimdi insanlığın yarısı onun inancının peşinden gidiyor. Onun inancıyla yaşıyorlar. Bizde şimdi üç kişiyiz yarın bin kişi olacağız ve gün geçtikçe çoğalacağız” dedi.

Hz. Muhammed’in adı anılınca köylüler salavat getirdi. O esnada Cemil sustu. Bir süre sözlerinin etkisini test etti. Odadaki köylüler sözlerinden etkilenmişti. Kendi aralarında: ‘Söyledikleri çok doğru yeterki bu halka insanlar doğru yaklaşsın bu halk onlar için her şeyi yapar‘ diye mırıldanarak söylenmeye başlamışlardı. Miştoxe köylüleri fırsat bu fırsat deyip merak ettikleri soruları ard arda sıraladı. Onlarda dilleri yettiğince soruları yanıtladı. Sohbetleri gecenin geç saatlerine kadar sürdü. Kimse evine gitmek istemiyordu. O gece köylüler konuklarını çok sevmişti. Bir de onların simalarında kararmaya yüz tutmuş geleceklerinin aydınlık zamanlarını görmüş ve hissetmişlerdi. Zaman keyifli ama hızlı akmıştı. Gerillaların konuşmaktan yorulduğunu gören köylüler birer ikişer evlerine dağıldı.

Kar yağışı durana kadar köyde, o evin bir ferdi gibi kaldılar. Kaldıkları süre boyunca herkese inanç aşıladılar. Köylülerin sorunlarını dinleyip yaşamlarına katıldılar. O kış Botan’a adım

atan küçük gerilla birimleri, tüm riskleri göze alarak deneyimlerini geliştiriyordu. Araziyi tanımak, gelişecek savaşın altyapısını hazırlamak, keşif faaliyeti yürütmek, halkı tanımak en temel görevleriydi. Bu uğraşları, nice zorluğu bağrında taşıyordu. Zorluklar hayatlarının bileme taşı haline geliyordu. Zaten karakterlerini de inşa edecek olan gerçeklik, yaşadıkları zorlukların sonucu oluşacaktı. Öcalan'ın onlara dediği gibi:

“Ancak iliklere işleyecek zorluklar, özgür bir irade yaratacaktır”.

Zorlukları aralarındaki güçlü bağla aşıyorlardı. Buda arkadaşlıktı. Arkadaşlıklarını kutsallaştıran bağın hakikati ise aşktı. Yola ve bu yolun arkadaşlarına aşk derecesinde

bağlanmamak, savrulup gitmek demekti. Hele hele zorluklar karşısında! Bu nedenle sarp ve zorluydu aşkın yolları. Botan dağları, küçük birimler şeklinde bağrına dağılan bu yiğit sevdalıları kutsayıp onları bin bir zorlu sınavla savaş anına hazırlıyordu. Onlar da bu zorlu sınavlardan geçerek Botan’da özgür yaşama gidecek yolun taşlarını döşemek için canla başla çalışıyordu. Özgür yaşam yolunun taş taş örülüğü, harcının karılığı ve inşası Botan’a alışmalarıyla mümkündü. Böylesine bir yaşamın harcı, tırnakla karılıp kanla sulanıyor olsa da...

PKK yönetimi, Şahin Kılavuz ve grubunun komplo sonucu Hêzil Çayına kapılmasının ardından, KDP ile olan ilişkisini ve ittifakını gözden geçirmişti. Varolan ittifaka dayanarak, Botan’a yerleşme ve adım atmalarının zor olacağının farkına varmıştı. Sınır hattında kaçakçılık yapan, sınır boyunu iyi tanıyan kişilerle ilişki geliştirip öz güç ilkesine dayanarak Botan’a adım atabiliydiler. İlk gruplarını sınırdan geçiren Hasan Cabadek ve Mehmet Sevilgen sınır kaçakçılığını bırakıp ilk onlara katılan kişiler olmuşlardı.

Türk devleti On İki Eylül Darbesiyle PKK’yi sınırladığını ama bitiremediğini biliyordu. Özellikle de Abdullah Öcalan’ın sınır dışına çekilmesinin engellenemeyişine oldukça hayıflanmıştı. Büyük bir fırsat kaçırmışlardı ve bunu biliyorlardı. Öcalan’ın hazırladığı gerilla birliklerinin Botan’a geçmesi kendileri açısından büyük bir tehdit ve tehlikeydi. Türk devleti, seksen üç baharının ilk günlerinde: ‘Sınır hattının denetimini kale gibi sağlıyorum’ diyerek gerillanın Botan’a girişinin önünü almayı hedefliyordu.

Mabede dönüş zorluklarla boğuşa boğuşa ve savaş içinde gerçekleşiyordu. Ferhan İl, evli ve dört çocuk babasıydı. Yoksul hayatı onu, bunun nedenlerini sorgulamaya götürmüştü.

Yaşadığı sorgulama ve Kürt kimliğinin sömürülmesi onda siyasal düşüncenin gelişmesine yol açmıştı. On İki Eylül öncesi PKK'yi tanımış ve katılmıştı. Sonrasında sınır hattında kuryelik yaparak gerilla gruplarına öncülük etmişti.

Mart ayıydı. Doğa, yeşil elbisesini giymenin sabırsızlığında ve rahminde yeşeren çiçeklerin demini yaşıyordu. O bahar devlet: ‘Sınır hattında kuş uçurtmayacağız’ diyerek gerillanın gelişecek olası direnişine karşı aldığı tedbirleri sıralıyordu. Seyyar karakollarla, döşediği mayınlarla, panzerler eşliğinde devriyeler atarak, ışıktandırma yöntemine başvurarak gerillanın olası geçiş güzergahlarını tahkim altına aldığını söylüyordu.

Ferhan İl, yedi Mart günü bir grup arkadaşının önünde böylesi devletin yoğun tedbirler aldığı bir atmosferde sınırı aştı. Önlerinde pusu vardı. Savaşın en etkili öldürme tuzağına düşmüşlerdi. Düşükleri pusuda askerlerin namlusundan çıkan ilk mermiyle en önde yürüdüğü için ağır yaralandı. Yaralı olmasına rağmen çatışarak arkadaşlarını korumaya çalışıyordu. Grubu, ulaşmaları gereken yere sağlam kavuşturmalıydı. Yarası ağırdı. Çok kan kaybetmişti. Arkadaşları, onsuz gidecekti ama o dağlara hayallerini ve umutlarını da taşıyacaklardı. Son mermisine, bedeninin son hücresine dek direndi ve grubun pusudan çıkması için savaştı.

Düşükleri pusuda yaralanan bir diğer gerilla ise Cevdet Günerhan'dı. Ferhan'a nazaran yarası hafifti. Cevdet'i alıp çatışma yerinden uzaklaştırmak istediler. Arkadaşlarının, yaralı bedenini taşıdığı için imha olma tehlikesiyle yüz yüze kalacağını anlamıştı:

“Beni taşımaya devam ederseniz grup risk altına girer. Beni bırakın gidin” dedi.

Kurtarılmasından çok, arkadaşlarının kurtulmasını istiyordu. Üstelik kalın bir tabakayı andıran kara bulutlardan bardaktan boşalırcasına düşen yağmur, yol alışlarını engelliyordu. İmha olmakla yüz yüze kalmışlardı. Cevdet, bir kez daha:

“Heval beni bırakın kendinizi kurtarın. Burada daha fazla şehadet yaşanırsa düşmanımız sevinecektir. Düşmanımızı sevindirmeye hakkınız yok” diyerek sert çıktı.

Onu bırakmak istemeyen eller naçardı. Şayet Cevdet’in dediğini yapmasalar, grup imha olacaktı. Ama ya arkadaşlık! İşte bu duygu herşeye baskın geliyordu. Ne ölümler, ne yaralanmalar, ne esaret ne de grubun tümünden yok olması; herşeye baskındı arkadaşlık. O nedenle eller kopmuyordu Cevdet’ten. Savaş, bir gerçeği daha tüm çıplaklığıyla onlara yaşatacaktı. Savaştı ve bazen güç, duyguyu aşıyordu. Güçleri, duygularını taşımaya yetmiyordu, onca can alma uğraşında hızla vınlayan mermiler arasında. Cevdet’i daha fazla taşımalarına ise güçleri tükenmişti.

Girdikleri pusu, çatışmaya evrilmişti. Belindeki raxtda mermileri kalmamıştı. Zifiri karanlıkta kendisinden ayrılan arkadaşlarından bir el bombası istedi. Sağ ele geçmemeliydi. Ve sonra bombasının pimini, askerlerin kurşunlarının içinde çekti.

Kanlarını, yeryüzünde var olan her şeyi besleyen toprağa, ülkelerinin özgürlüğü uğruna döken Ferhan ve Cevdet’in cezbeden karakterleri, bir dağın görkemini andıran izleri, umutlarını ve hayallerini dağlara taşıyan arkadaşlarının gönlüne düştü.

“Ölüme yazgılıdır her can

Ondandır sevdasına doğru

Gözler açık kalır

Geride bıraktıklarına bakarak”

Sicim gibi gecenin karanlığına düşen yağmur altında kalan Ferhan ve Cevdet’in görkeminden korkmuş olacaklarki cansız bedenlerini panzerlerin altında parçalamaktan çekinmediler. Dicle’nin kıyısında İpek Yolu’na yakın bir yerde gün doğuşuyla her iki gerillanın cenazelerine uygulanan vahşet, sömürgeci güçlerin insanca yaşamının kırıntısını dahi nasıl zehirlediğini gözler önüne seriyordu. Yapılan insan fitratına aykırı bir uygulamaydı... Her şeye rağmen Ferhan ve Cevdet’in direnişi sayesinde tüm çağlarda zulme karşı direniş kalesi olan Botan’ın görkemli dağlarına ulaşmışlardı. Yüreklerinde asla eksilmeyecek intikam duygularıyla.

Botan dağlarında o bahar haklı olanların öfkesi yeşeriyordu. Bu var olan haklı öfke, artık hayat veren dağlarda izahını, anlamını ve gücünü arayacaktı. Zulmün ölüm hükmünü dağlarıyla verebilecekler miydi? Bu uğurda toprağa düşen her can, çeliğe verilen su misali sertleştirecek miydi direnişi?

KDP yönetimi, gerillaların kendi özgünlüklerine göre hareket etmesi sonucu denetimlerinden çıktığını fark etmişti. Bu durum Lolan’da üslenen gerillalara gıda ambargosu uygulamalarına yol açmıştı. Egîd, KDP yönetimi ile bu konu üzerine tartışmaya gitmiş fakat moralsiz dönmüştü. Erdal onun bu haline içerlemiş olacak ki:

“Hayırdır Heval Egîd yüzünden düşen bin parça. Ne oldu? Nasıl geçti görüşmeniz?” diye sordu.

Erdal’ı çok seviyordu. O kış yaşadıkları açlığın bir deri bir kemik bıraktığı Erdal’a kaygısını yansıtan bir ses tonuyla:

“KDP bize parçamızı terk edin, kendi Kürdistanınıza gidin. Üslendiğiniz alanları boşaltacaksınız diyor. Yani gıda ambargosu ile yetinseler iyiydi. Belliki bizi çok fazla tanımıyorlar. Biz Diyarbakır cezaevinde o vahşet yangının içinde diz çökmedik. Bu dağlarda bu sözlere mi pabuç bırakacağız” dedi ve sustu.

Bir süre düşündü. Çektiği acı sicim gibi tere dönüştü simasında:

“Ama biz Kürtler düşmandan çok birbirimize iflah olmaz şiddet duygularına sahibiz. Aramızda bir çatışma çıkarsa dökülen kan bizim enerjimizi zayıflatır. Bundan kaçınmamız gerekir” diye de ekledi.

Erdal böyle bir sorun beklemiyordu. Kumral saçları uzamış, buğday teni kış kampında kalıp hareketsiz kaldığı için solgun bir beyazlığa bürünmüş Egîd’e:

“Yaşanan tam bir trajedidir. Aynı dili konuşuyoruz. Aynı toplumuz. Buna rağmen sömürgeciliğin parçaladığı ve her şeyine el koyduğu ülkemiz için KDP şimdi kalkmış ‘Bu benim parçamdır. Burada ben güçlüyüm. Bize burada yaşamaya hakkınız yok mu?’ diyor. Ve parçalanmış, posası çıkmış, topraklarımızın ganimet gaspına mı girişiyor. Bu kabul edilemez” dedi.

Egîd, gülümsedi. En zor an da umut büyütme onda bir tutku haliydi. Erdal’a gülümseyerek:

“Aslında böyle olması bir açıdan da iyidir. KDP’nin kontrolünde gelişen hareket tarzımızı değiştirip öz gücümüze dayanarak yol almaya çalışırız. Bu durum, bir türlü ispat edemediğimiz KDP’nin de doğasında var olan kirli ilişkileri ve karanlık yüzü açığa çıkarmaya yeter de artar. Bu durumda biz de gerilla gibi hareket eder ve yaşarız. Baksana halimize sivilleşmekten kurtulamıyoruz. Daha mermi sıkmadan içimizde bu kadar kişi kaçtı. Ortada ise yığınla sorunumuz ve derdimiz duruyor. Bizim bu durumu kendimize kabul etmemiz gerekiyor” dedi.

Erdal ise KDP’nin tutumuna öfkesini koruyordu. Gözleri şimşek parlaklığında çakarcasına ışıldamıştı. Boğazı kurumuştı. Dilini damağında dolaştırarak bu kuruluğu gidermeye çalıştı. Derin düşünşecelere daldığı zaman bu hemen anlaşılırdı. Alnı kırış kırış oldumu bu durum göze çarpardı. Sanki alnının kırışlıkları zihninin düşüncelerine biçim veriyordu. Yine öyle olmuştu:

“Ağalık, aşiret ve aile çıkarlarının egemen olduğu KDP, Barzanilerin ulusal duyguları sömürdüğü bir şirket halini almış. Bunlar bu şirketle servetine servet katıyor. Fakat bizler ülkemizin dört parçasında özgürlükten yoksun, dünyanın lanetlenmiş bir kavmi olarak yaşamaya devam ediyoruz. Heval Egîd bu durum topraklarımızın laneti midir?” diye sordu.

Egîd’in, yaşadıkları açlıktan dolayı çökmüş avurtlarında hafiften bir tebbesüm belirdi. Uzanmış sakalına hafiften dokundu. Bir şahinin bakışlarını andıran keskinlikte sağına soluna bakındı. Arkadaşı soru sormuştu. Ve yanıt bulması gerekiyordu. Sorunun yanıtını geciktirmedi:

“Topraklarımız diğer halkların toprağı gibi mahsumdur. Suçu üzerinde yaşayan insanlarda aramak gerekir. Ama sana şu kadarını söyleyeyim. Bu topraklar bir gün mutlaka üzerinde bu suçları işleyenlerden hesap soracaktır. Ona karşı suç işleyen kim olursa olsun mahşeri bir hesap verecektir” dedi.

Aç bir halde ama gururla bu ambargoya karşı direniyorlardı. Karı eşerek eriştikleri toprakta buldukları meşe palamutlarını ve yiyelebilecek otları tüketerek hayatta kalma mücadelesini kışın ortalarından beri sürdürüyorlardı. O kış yaşadıkları açlık öyle bir kerteye varmıştıki gerillalardan Cemşid (Ahmet Kesip), açlıktan kemikleri tenlerinden dışarı fırlayan arkadaşlarına:

“Babamın keçi sürüleri vardı. Söylediklerinden hatırlıyorum. ‘Sararmayan otlar dışında diğer otlar yenilir’ diyordu. Biz de o otlardan bulabiliriz” dedi.

Onu dinleyen gerillalar karı deşip, toprağı ulaşarak sararmayan otları bulup yiyince zehirlenmişlerdi. Ama yine de

o kış ı ambargo altında, açlık ve yoklukla boğuşarak atlatmış ve bahara ulaşmışlardı.

Nisan yağmurlarına karışan şimşeklerin çakmasıyla topraktan şapkalarıyla biten mantarlar, maruz kaldıkları ambargo altında bulunmaz bir nimetti. Beyaz kar örtüsü, yeryüzündeki hükmünü baharın yeşil doğasına karşı yitiriyordu. Yaşlı karın büzölerek içine çekildiği yerlerin dışında toprağı nazik, ince ve tüyü andıran yeşil dokusuyla kaplayan Heliz Otunun ve enerjisinin köklerinde karı dağıttığı Meşe ağaçlarının dibinde biten mantarlar açlıklarını giderecekti.

Yaşar Organ, Lolan Kampının komutanlarındandı. Haki Karer, hamallık yaparak onları o güne ulaştırmıştı. Mazlum Doğan, kent sokaklarında, park banklarında sabahlayarak direnişlerinin temellerini atmıştı. Onları o zamana ulaştıran, yollarını yeri geldimi kanlarını dökerek açan nice emekçiydi. Gelenek haliydi onlarda, arkadaşlarına her koşul altında hizmet edip emek vererek yaşam alanlarını açmak. Yaşar, birçok muharebeden geçmiş, Kürdistan'ın yurtseverlik dokusunu koruduğı Serhat'ta gerillacılığı başlatmış tecrübeli bir komutandı. Yağışlı havada kamp subayına:

“Heval ben arazide arkadaşlar için mantar toplamaya çıkıyorum” dedi ve kamptan ayrıldı.

Meşe ağaçlarının ve Heliz Otlarının köklerinde biten mantarları dikkatli bir şekilde toplarken kamptan oldukça uzaklaştığını fark etmedi. Kısa bir süre içinde epey mantar topladı ve kampın yolunu tuttu. Taş yatağını andıran vadide ilerliyordu. Kalın kara bulutlar tabaka halinde gökyüzünü istila etmişti. Bu havaya apayrı ürkütücü bir ton katıyordu. İlerlediği vadi ise karanlık bulutların rengini almıştı. Görüş açısı gittikçe

daraldı. Adımlarını daha da hızlandırdı. Arkadaşlarına yiyecek temin etmişti ve onlara bunu ulaştırması gerekiyordu. Her adım bir bilince aitti. Gittikçe hırçınlaşan kara bulutlardan gebe bir kadının ılıklarını andıran sesler yükseliyordu. Bu şiddetli bir yağmurun habercisiydi. Önce sert bir dolu tüm hiddetiyle düştü. Kısa süren dolunun ardından ansızın karnı yarılmışçasına yükünü boşaltmaya başladı kara bulutlar. Saydam vadi taşları, düşen kar ve yağmur karışımı damlacıklarla biley taşına dönmüştü. Nice sel sularından yassı şeklini alan taşlar bıçakları dahi sivriltecek bir kayganlığa sahipti. Düşen Nisan yağmurları ile birlikte kara ve yağmura zaten doyan taşlar ansızın bastıran yağışla parıldamıştı. Vadi çeşit çeşit renkli taşlarıyla bir mücevherat mozaigini andırdı.

Kamptakiler saatlerdir yolunu gözlüyordu. Atalarının böylesi durumları anlatan bir sözü vardı: ‘Bayê bir, brûskê lêda’. (Rüzgar götürdü. Şimşek vurdu) Şimşekler belli aralıklarla çarpıyor, esen sert rüzgar, yağmakta olan şiddetli karla karışık yağmuru durduramıyordu. Şimşek vurmuş, rüzgar götürmüş gibi saatlerdir kampa dönmedi. Bu durumu arkadaşları hayra yordu:

“Doğayı seviyor, herhalde yine kendisini, özgür hissettiği doğaya kaptırmış” diyerek kendilerini teselli ediyorlardı.

Karanlık çökene dek aradılar. Ortada yoktu. Ertesi sabah tekrar kar, dolu ve yağmur halinde toprağın düşen yağışın altında arkadaşlarını aramaya çıktılar. Fakat hiçbir izine rastlamadılar. Kış boyu yaşanan firarlardan onun da kaçtığını düşündüler. Durum böyle olunca aralarında farklı tartışmalarda baş gösterdi. Onu en iyi tanıyan Serhat’ta birlikte kaldıkları Cemşid’ti. Bu tartışmalarda en net tavrı o tartışmalarda dile getirdi:

“Ben kaçarım Yaşar Organ kaçmaz. Mutlaka bilmediğimiz bir şey başına gelmiştir” dedi.

Yağmur, yolunun üstündeki taşları kaygan birer silindire dönüştürmüştü. Bir an önce kampa ulaşarak topladığı mantarlarla arkadaşlarının açlığını gidermek istiyordu. Adımlarını seri atıyordu. Bir anda ayağı, bastığı bir taştan kayd. Yağış taşların arasındaki toprağı eritmişti. Bu da taş diplerinin boşalmasına yol açmıştı. Hızla ilerleyişinin etkisi ile sırt üstü düşmesi bir oldu. Kafası hızla o saydam taşlara çarptı. Bir daha ayaklanamadı.

Onlarca gerilla birer ikişer araziye dağılıp avazları çıktığı kadar adını haykırıp günlerce onu aramıştı. Ama kar yağışı izleri sildiği için ona dair hiçbir şey bulamadan kampa dönmüşlerdi.

Günler sonra bir çoban soluk soluğa kampa doğru koşuyordu. Hepsi bu çığlık karşısında ayaklandı. Çobanın telaşından önemli bir olayın yaşandığı anlaşılıyordu. Kampa ulaşan Çoban:

“Vadide bir arkadaşınızın cenazesini gördüm” dedi.

Akıllarına günlerdir kayıp olan Yaşar Organ geldi. Herkesin gözüne var olan havayı andıran kurşuni bir yas çöktü. O çobanın peşinde adımları koşarcasına oraya doğru gitti. Cenazenin üstüne ilk Cemşid ulaştı. İlk bakışta onu tanıdı. Komutanına iri bedeniyle sarıldı ruhunu ona verme isteminin tüm hücreleriyle. Kar altında kaldığı için naaşı bozulmamıştı. Herkesi bir hüznün sarmış bu hüznün gözleri doldurmuştu. Yere saçılmış mantarlar acı dolu sahnenin esas nedeniydi. Yaşar Organ’ın cansız bedenini toprağa verdiklerinde hepsi yirmi bir kurşunun gölgesinde mezarı başında saygı duruşuna durdu.

Zirvelerin dışında kış mevsimi yeryüzünde hükmünü yitirmiş, bahar güneşi ve yağışlarıyla eriyen karlar, beslemesi gereken kaynaklara ulaşmıştı. Bahardı ve gerilla gücünün harekete geçmesi gerekiyordu. Önlerinde ağır görevler ve sorumluluklar vardı. Gerilla komutanları, Lolan Kampını terk edip pratiğe çıkmadan önce toplantı yaparak planlamaya gidecekti. Kararlaştırılacak planlamalar, ilk kapsamlı adımların başlangıcını teşkil edecekti. Toplantıda askeri çalışmalardan sorumlu Xalid:

“Gücümüzü pratiğe hazırlamamızın yanısıra diğer örgütlerle de görüşmeler yapmalıyız. Bu görüşmeleri bir sonuca bağlamamız gerekir. Bu örgütler esas düşmanlarını unutmuş kendi aralarında çatışıyorlar. Arabulucu olursak çatışmaları durdurabiliriz. Onlarla son bir görüşme yapalım. Hem belki çatışmaları durdurabiliriz hem de bu örgütlerden biraz cephane desteği alırız” diyerek öneri geliştirdi.

Bazı arkadaşlarının silahı yoktu. Oysa Botan’a köklü adım atacaklardı. Başta silah olmak üzere her türlü askeri malzemeye ihtiyaçları vardı. Başurê Kürdistan örgütlerinin ve Saddam Hüseyin rejimine karşı birçok Irak örgütünün silah ve cephane

sıkıntısı yoktu. Xalid'in destek alma önerisi yüzünden diğer örgütlerle görüşme kararı planlamada kabul gördü.

Toplantı sonrası üç gruba ayrılan gerilla gücü alınan kararları uygulamak için Lolan'dan ayrıldı. Ve her grup görev yerlerine doğru harekete geçti. Oldukça sınırlı olan diğer örgütlerle ilişkileri, öncesinden de Xalid yürütmüştü. Merkez karargahları Qandil'de olan bu örgütlerle görüşmek üzere Said, (İbrahim Bilgin) Azad ve Fuat (Mehmet Ertürk) birlikte yola çıktı.

Bu alana ulaşır ulaşmaz KDP peşmergeleriyle Levcê köyünde görüştüler. Olumlu geçen görüşmenin ardından Kanî Cengê bölgesinde bulunan Komünist partinin kampına doğru yol aldılar. Kampa yorucu bir yürüyüşün ardından ulaştılar. Geceyi onların kampında geçirip gün doğumuyla YNK yetkilileriyle görüşmeye gideceklerdi.

YNK ve geceyi kamplarında geçirdikleri Irak Komünist Partisi arasında yoğun bir çatışma süreci yaşanıyordu. Bu çatışmanın nedeni ise bir ucunu KDP'nin, diğer ucunu YNK'nin tuttuğu cepheler arası çelişkiydi. Bu iki güç, asli düşmanlarını unutmuş, kendi aralarında, kanın gövdeyi götürdüğü bir savaşın içine girmişti. Irak Komünist Partisi ilk başlarda her iki cephede yer almış, her iki tarafı da idare etmeye çalışan bir pozisyon benimsemişti. Her iki cephe nihayetinde, bu örgütten tavrını belli etmesini isteyince, Irak Komünist Partisi, KDP'den yana tavır almıştı. Alınan tavır sonrası YNK, Irak Komünist Partisinin kamplarına yönelik saldırılar içine girmişti.

Onlar bu çatışmayı durdurmak için oradaydı. Komünist partinin yetkilileriyle akşama kadar tartışmalar yürüttüler. Onları YNK ile görüşmeye sorunu savaşız bir şekilde çözmeye ikna ettiler. Doğacak şafakla da YNK ile görüşmeye gideceklerdi.

Her iki gücü barış görüşmeleri için biraraya getirmeyi düşünüyorlardı.

İki Mayıs gecesiydi. Xalid günboyu ayakkabılarını çıkarmamıştı. Ayakları uzun yürüyüş boyunca kavrulurcasına yanmıştı. Kampa gelirlerken meşe ağacının dallarında kurumuş topacı andıran şeylerden birkaç tane koparmış, cebine koymuştu. Uyumadan önce biraz ilerde akan suyun yanına gitti. Önce ayaklarını ve sonra da çoraplarını yıkadı. Meşe ağacının topaçlarını birbirine sürterek sarımsı un gibi ufalanmış bir madde elde etti. Bunu yanmış ayaklarının her tarafına sürdü. Bu doğal tedavi yöntemi yanmış ayaklara iyi geliyordu. Yedek çoraplarından birini ayağına geçirdi. Uyuyacağı yere geldi. Raxtını çıkarıp başucuna yerleştirdi. Silahını baş hizasına bıraktı. Uzandığı yerden bir süre gökyüzünü izledi.

Gece sessizdi, taşların arasında akan suyun dışında ses yoktu. Arasıra nöbetçilerin ayak sesleri duyuluyordu. Xalid, battaniyeyi üzerine çekti. Tam bu sırada bir baykuş sesi duyuldu. Ses vadinin derinliklerinde yankılanıyordu. Gecenin en güçlü sesine dönüştü. Baykuşun sesi uğursuzluğa yorumlanırdı. Ama yol yorgunuydu ve gün boyu yürüttüğü tartışmalar onu yormuştu. Uykuya daldı.

Silâh sesleriyle uyandı. O an bu kurşunların kendilerine doğru geldiğini anladı. Hemen silahına sarıldı. Raxtını kuşandı. Etrafına bakındı. Kurşunların nereden geldiğini anlamaya çalıştı. Ona göre pozisyon alacaktı. Misafirlerdi ve orayı tanımıyorlardı. Beklemedikleri bir anda kurşunların hedefi olmuşlardı. Hemen yan tarafında uyuyan arkadaşlarına:

“Heval... Heval” diye seslendi.

Fuat ve Azad ona yanıt verdi. Ama Said'ten herhangi bir yanıt alamadı. Önce onun uyanmadığını düşündü. Kızdı ve sert bir şekilde silkeledi onu. Yine yanıt alamayınca üzerindeki battaniyeyi çekti. Tam o sırada kan kokusunu aldı. Said'in nabzını kontrol etti. Nabzı atmıyordu. Uyurken kurşunların hedefi olmuştu.

Yakınında Kürtçe konuşanların sesleri duyuluyordu. Saldıranların Irak askeri olmadığını anladı. YNK Peşmergeleri gece yarısı kampa baskın düzenlemişti. Duyduğu Kürtçe seslerden dolayı üzerlerine kurşun yağdıranlara:

“PKK’liyiz bu akşam misafir olarak buradayız. Bu çatışmaların yaşanmaması için arabulucu olmaya geldik. Saldırıyı durdurun, konuşalım” diyerek çağrıda bulundu.

Ancak dinleyen yoktu ve saldıranlar üstünlük sağlamışlardı. Amaçları baskın yapmak değildi. Orayı ele geçirmek ve Levçê, Enzê ve çok sayıda köyün olduğu vadiyi kontrol altına almaktı. Üstelik çağrının geldiği yeride yoğun ateş altına almışlardı. Bu yoğun ateşin altında kalan Xalid seslerin daha da yakınlaşması üzerine mevzi aldığı yerden tekrar çağrıda bulundu:

“Ateş açmayın biz PKK’liyiz” dedi.

Bu çağrı üzerine onlara ateş açan YNK’li peşmerge:

“O zaman ayağa kalk öyleyse” dedi.

Xalid bu yanıt üzerine ayağa kalktı. Fakat ayağa kalktığı gibi yoğun ateş altında kaldı. Bedeni üç mermi aldı. Uzun boyuyla gecenin karanlığına devrildi. Kanî Cengê Vadisinde silahlar sustu. Ama Xalid ve Said'in cansız bedenleri Qandil'in bağrında çift yara olarak duruyordu.

Irak Komünist Partililer kampta eşleri ve çocuklarıyla kalıyordu. Baskında kan oluk oluk akmişti. Çok sayıda kadın, çocuk ve militanların cenazeleri arasında dolaşan Peşmergeler hafif yaralar alan Azad ve Fuat'ı esir aldı.

O civarda ölen herkesi Şeyh Ömer yıkıyor dini vecibelerini yerine getiriyordu. Ona haber vermişlerdi. Peşmergelerin komutanı ona sağ kalan iki gerillayı göstererek:

“Bunlar PKK’lidir. Buraya gelmişler komünistlerin yanındayken bizimkiler saldırı düzenlemiş ve iki arkadaşları bizim elimizle şehit düşmüş. Senden onları yıkayıp toprağa vermeni istiyoruz” dedi.

Şeyh Ömer onların üzerindeki eşyaları toplayıp bir yere koydu. Çünkü hem kendileri hem de eşyaları ona emanetti. Çoraplarından, ayakkabılarına kadar tespihlerinden, taraklarına kadar her şeylerini toplayıp bir torbanın içine bıraktı. O cenazeleri yıkamaya hazırlarken aynı komutan ona:

“Sen bunları tanımıyorsun, bunlar büyük insanlardır” dedi.

Cansız bedenleri yıkadı kefenledi. Peşmergeler ondan tabutları hazırlamasını istedi. Tabutlarının üzerine isimlerini yazması ve bazı işaretler bırakması istendi. Fuat:

“İsimleri Xalit ve Sait’tir” dedi.

Fuat arkadaşlarının isimlerini söylerken:

“Bak bunlar bizim arkadaşlarımızdır. Senin yanında kalan emanetlerimizdir. Ve bir gün gelip bu emanetlerimizi alacağız. Biz gelmesek bile başka arkadaşlarımız gelecektir” dedi.

Fuat onunla yaklaşık yarım saat kadar konuştu. Geliş amaçlarını, kim olduklarını, ne zaman geldiklerini, ne için geldiklerini anlattı. Son olarak Şeyh Ömer’e:

“Komünistlerle, YNK’nin arasındaki savaşa son vermek için arabuluculuk yapmaya geldik. Kardeş savaşını istemediğimiz için bu görevi üstlendik. O esnada kampa yapılan baskında arkadaşlarımız yaşamını yitirdi” dedi.

Xalid ve Said’in şهادetlerinde bu cepheler birbirini suçluyor, PKK’yi yanlarına çekmeye çalışıyordu. Onlar cephelerin arasındaki çatışmaları durdurmak ve ulusal birliği sağlamak isterken hayatlarını feda etmişti. PKK yönetimi, bu güçlerin tahriklerine gelmeyerek anılarına bağlılığın gereği ulusal birlik amacını esas alacağını beyan etti.

Botan’a henüz yeni yeni adım atmanın eşiğinde olan gerillaların yürüttüğü pratik faaliyetler, yaşanan acı verici bu kayıpla ağır yara almıştı. Henüz devrimin başlangıç zamanlarında, Türk ordusuna karşı bir kurşun sıkmadan ağır kayıplar vermeleri, henüz dağlarında rüşeym halinde olan varlıklarına yönelik saldırıların kapsamını ve büyüklüğünü gösteriyordu. Yürüdükleri yol ateşlendi. Ama onur bu yolu yürümeyi gerektiriyordu. Aç bir halde, yabancısı oldukları doğa koşulları ve tanımadıkları coğrafyanın içinde, dost görünen komplocuların entrikaları ve saldırıları altında ancak iradeleriyle yürüdükleri yolun daha başında, genel komutanları Xalid’i (Mehmet Karasungur) kaybetmişlerdi.

Tutku yokluktan beslenirdi; özgürlüğe özlemleri, vahşetin kol gezdiği bir zamanda olmaları, direnişin tutkusunu besliyordu. Direniş ve silahla özgürlük kazanılacaktı. Hepsi de özgürlüğün, ölüme varabilecek bir tutkunun peşine düşmek olduğunu biliyordu. Ucunda ölümün olduğu tutkularını kölelikten koparabilecekler miydi? Tutkuları, ellerinden zorla, hileyle, bin bir entrikayla alınan özgürlüğe ulaşma amacıydı.

Gerillaların gözlerine hudutsuz ufuklar gibi dizilen Botan ve Zagros dağ silsileleri insani değerlerini çiğneyen devletlere karşı mücadelelerinde en temel dayanakları ve mevzileri olacaktı. Dağlar, kölelikten çıkışın ve özgürlüğe yürüyüşün zamanını ifade ediyordu. Onurlu bir yaşam, her türlü acıya, zorluğa katlanmaya değecek kadar kutsaldı. Tutku onurlu yaşamdı.

Yaşanan zorluklar salt devletin ve uzantılarının saldırılarıyla ve doğa koşullarıyla sınırlı değildi. Diplerden çıkışın ucunu nasıl

bulacaklardı? En önemlisi de tüm ölümcül virüsleriyle saldıran devlete karşı nasıl direneceklerdi?

Gerillanın savaş hazırlıkları karşısında Türk ordusunda sınıra askeri güç yığmıştı. Yirmi yedi Mayıs günü Saddam rejimiyle yaptıkları antlaşma sonucu Haftanın den içeri girerek beş kilometre sınır ötesini kapsayan operasyonu beş bin askerle başlatmıştı. Bu operasyonla sınır hattında gerillaları temasa çekerek hem gerillaların Botan'a geçişini engellemek hem de gerilla gruplarını imha etmeyi amaçlıyordu. Fakat Türk devleti, eski Kürt isyanlarına karşı aldığı benzer tedbirlerin deneyim ve tecrübelerine dayandığı için gerilla taktiği karşısında hazırlıksızdı. Sadece sınır hatlarının stratejik noktalarını tutmuş, önemli geçitleri denetime almış ve Başurê Kürdistan'a yönelik geliştirdiği operasyonun geri cephesini tahkim altına almaya çalışmıştı.

Türk devletinin operasyon düzenleyeceğinin bilgisini kamplarındayken çevrelerinde yakaladıkları istihbarat görevlilerinden öğrenmişlerdi. Edindikleri bilgi onları bir adım önde tutmuş küçük birimler halinde Botan'a geçmişlerdi.

Başurê Kürdistan sınır hattında üslenen gerillalar bu geçişlerle rahatlamıştı. Bilgisini önceden aldıkları olası operasyonu boşa çıkaracak bir konuma sahip olmuşlardı. Türk subayları oradaki peşmergelerle yaptığı görüşmelerde hedeflerinin: 'Apocularla savaşmak' olduğunu söylemişti.

Operasyonda Türk ordusunun zaafları kendini iyice göstermişti. Askerler arasında birlik yoktu. Hatta rütbeliler dahil bazı yerlerde aralarında kavga çıkıyordu. Aluş köyünde kendi kendilerini kazayla vurmuşlardı. Bu olayda bir asker ölmüş, iki askerde yaralanmıştı. Çukurca karayolunda ise operasyon konvoyunda bir araç devrilmiş sekiz asker yaralanmıştı.

Birde eylem boyunca korkularını köylülere izah ediyorlardı:

“Dağda çok peşmerge var mı? Niçin geldiğimizi bilmiyoruz, üç ay iznim var, kimseyi öldürmek istemiyorum”.

Operasyona çıkan askerlerin muhaberesinde durumları daha net anlaşıyordu:

“Açlıktan ve susuzluktan kırıldık. Bize yemek ve su ulaştırın”.

On üç Haziran’a kadar dayandıkları operasyonda zayıflıklarının farkına varan askerler perişan bir halde irkildikleri asi ve sarp dağlar karşısında geri çekilmek zorunda kalmıştı.

Türk devletinin bu ilk sınır dışı operasyonu sonrası Egîd, grubuyla Botan’ın yolunu tuttu. Sınırdışı operasyon karşısında gerilla gücünü korumuş, kayıp vermeden operasyonu boşa çıkaran bir taktik anlayış sergilemişti. Ama askerlerin direnme gösterilmeden operasyondan çekilmelerine de hayıflanmıştı. Egîd, gerillayı Botan’da üslendirme faaliyetlerinde zorlanmalarına, acı verici yol yürüyüşlerine rağmen daima arkadaşlarını mücadeleye sevk eden bir tavrın ve tarzın sahibi oluyordu.

“Halk deniz gibi. İçinde yaşamaya gerekli olan her şey var. Derinliklerde büyük zenginlikler gömülü, bulup çıkarmak pek zor olmayacak” diyerek yönlerini verdikleri halktan beklentilerini grubuyla paylaşmıştı.

Zirvesinden yamaçlarına bakıldığında, Goyî aşiretinin onlarca köyü, çember şeklinde semaha durmuş gibi Kêla Memê'yi çevreliyordu. Goyî aşiretinin insanı, Kêla Memê gibi asi, dik duruşlu, toprağına bağı, direngen ve güçlü bir iradeye sahipti. Kêla Memê'nin eşsiz coğrafyası onların karakteri, kimliğı haline gelmişti. Kapitalizmin Kürdistan'a yüzünü dönüp yutmaya çalıştığı bir dönemde, Goyîler daha çok bağlanmış toprağına. Her geçen gün kentlerin dışlileri arasında çiğnenen insan emeğinin dışında köyler de kentin birer mahallesi, sokağı haline getirilip eritilmek isteniyordu. Toprağına bağılılıkları gereğı ve sınırda yaşadıkları için geçimlerini kaçakçılıkla sağlıyorlardı. Coğunluğunu Goyîlerin oluşturduğu kaçakçılar, sınır hattında sürekli gerillalarla karşılaşılıyor.

Haftanîn sınır hattında konumlanan gerillalar, sınır ticaretine çıkan kervanların konakladığı çeşme başlarına yakın yerlerde kaçakçıları bekliyorlardı. Çeşme başlarına gelen kaçakçıların yanına inerek onlarla biraraya geliyor, kendilerini tanıtıyor ve ilişki geliştiriyorlardı. Yayın organlarından Serxwebun Dergisini de bilinç kazanmaları için bu kaçakçılara veriyorlardı. Böylesi çabalarının sonucunda kaçakçılık yapan Emin ile tanışmışlardı. Adı gibi inanç ve güven abidesi olan Emin, gerillayı pek anlamamış ve tanımamış olsa da o günden sonra onlarla çalışır olmuştu.

Emin, Haftanîn'den Botan'ın iç kısımlarına ilerleyen Egîd'in küçük grubunun öncüsüydü. İki gecelik yolculukları boyunca Egîd, gündüz dinlendikleri noktalarda uyumuyor defterine çizimler yapıyordu. Emin'in gözünden kaçmamıştı bu. Henüz tanıştığı Egîd'e:

“Sen bu çizimleri ne diye yapıyorsun ki?” diye sordu.

Sorular, bir merakın aleniyeti beklemesiydi. Egîd onu bekletmeden:

“Bu çizimlerle arazinin haritasını çıkarmaya çalışıyorum. Buna topoğrafya deniyor. Yani arazide var olan patikaların çizimini, gündüz kalınacak noktaları tespit ediyorum. Köylerin isimlerini, nerede hangi köyün olduğunu ve çeşme yerlerini işaretliyorum” dedi.

Aldığı cevaplarla Emin hayal kırıklığına uğramıştı. Ve bu duyguyla:

“Sen zaten araziyi görüyorsun, tanıyorsun. Buna gerek yok ki” dedi.

Egîd, gülümseyerek:

“Doğrudur ben araziyi görüyorum. Ama benden sonra bu alana gelecek arkadaşlarının zorlanmaması için haritaları çiziyorum. Arkadaşlar bu alana geldiklerinde, çizimlerden neyin nerede olduğunu daha kolay öğrenecek. Haritalar ellerinde olacağı için fazla zorlanmayacaklar” cevabını verdi.

Ellerinde tek bir askeri harita dahi yoktu. O güne kadar el yordamıyla yaptıkları haritalar üzerinden hareket ediyorlardı. Emin, grubu akşam karanlığının çökmesiyle akrabalarının bir köyüne götürdü. Köylüler önceden Apocuların adını çokça duymuştu. Adı mertlik ve yiğitlikle anılanların köye geldiği duyulunca, kaldıkları ev köylüler tarafından gece boyunca ziyaretgaha dönüştü. O gece köylüler evin dışına taşmış, merak ettikleri tüm soruları onlara sormuştu. Sınır dışına yönelik Türk ordusunun düzenlediği operasyona dair onlarca sorunun gelmesi Egîd’in dikkatini çekmişti. Merak, korku ve telaş içinde olan köylülerin tüm sorularına cevap mahiyetinde:

“Kutsal bir mücadele veriyoruz. Elbette mücadelemiz zorunlu ve bedel vermeye hazır. Çağın en modern askeri tekniğiyle ve silahıyla donatılan, milyonluk orduya sahip, sömürgecilerin Ortadoğu’da en güçlü güvencesi ve küresel güçlerin uğruna On İki Eylül gibi darbeleri bile esirgemediği faşist Türk devletine karşı başkaldırma cesaretini gösterdik. Giderek daha fazla var olup başta Botan olmak üzere bir orman gibi ülkemizin tüm dağlarında biteceğiz. Türk ordusu bunu farketmediği için kökümüzü koparmak istiyor. Bu yüzden büyük ve kapsamlı bir operasyon geliştirdi. Fakat tarihte yaşanan isyanlardan aldığımız dersler var. İsyanimız, atalarımızın çürüyen kemiklerinden yeşerdi. Ama kemiklerinin çürütülmesine neden olan hatalara da düşmeyeceğiz”.

Duygulandığı kumral teninde biriken terden anlaşıyordu. Gri renkli gömleğinin koluyla alnında biriken teri sildi. Sözlerine kaldığı yerden devam etti:

“Türk ordusunu istediğimiz zaman bulup vuracağız. Onlar da eski alışkanlıklarıyla üstümüze gelip ajanlarından aldıkları bilgilerle hareket ettiler. Biz bu kış, kampımızın çevresinde istihbarat taşıyan bu ajanlardan bir kaçını yakaladık, sorguladık. Bu ajanların ifadeleriyle yapılacak operasyon hakkında bilgi sahibi olduk. Aldığımız tedbirlerin neticesinde askerlerin ne hale geldiğini gördünüz. PKK, Kürt’ün sıradan bir isyan hareketi değildir. Bilimsel bir direniş ve mücadele hareketidir. Stratejisi, taktiği, programı olan bir harekettir. Hakikati yalanlarla öldüren çağa kafa tutuyor. Kürd’ün yaşadığı yanlış hayata bilimsel, felsefi, ahlaki, politik bir müdahalede bulunuyor. Bu noktada gördüğümüz onca zulüm inancımızın temelini oluşturuyor. Zulmün neden olduğu inançtan daha güçlüsü yoktur”.

Uğradıkları köylerde Dr. Baran, hastaları tedavi ediyordu. Elindeki kısıtlı olanaklarla halkın sağlık sorunlarını çözmeye çalışıyordu. Birçok köyde, muayene ettiği hastaların yakınları ellerini ceplerine atarak ne kadar ücret ödeyeceklerini soruyordu. Yıllarca devletin paralı sağlık sistemi, yoksul Kürt köylülerine bu durumu kanıksatmıştı.

Muayene ettiği yaşlı kadına birkaç ağrı kesici hap ve antibiyotik verdi. Köylülerin ücret sormalarına alışkındı. Sınır hattında uğradıkları ve tedavilerini yaptığı birçok insan, onlara bu teklifte bulunmuştu. Bu durum tekrar edince sakallı yüzüne çok yakışan çerçeveli gözlüğünü burun hizasından düzeltip odada oturan köylüleri tek tek süzdü, sonra tedavi ücreti teklif eden kadın nezdinde oradakilere:

“Biliyor musunuz, bu bizim görevimiz. İnsanlarımızın her türlü sorunuyla uğraşmak ve elimizdeki tüm olanaklarımızı, yetenek ve bilgilerimizi halkımızın hizmetine sunmamız temel görevimizdir. Uzattığınız şu paraları cebinize koyun, ben ücretle çalışmıyorum. Ben bir PKK militanıyım, zaten görevim size hizmet etmektir. Bu uğurda gerekirse ölürüz ama esas işimiz size hizmettir. En başta da sizi sağlıklı bir yaşama kavuşturacak Kürdistan Devrimini gerçekleştirmektir. Sömürgeciliği Kürdistan topraklarından kovmaktır. O zaman büyük hastanelerimiz olacak ve onlarca doktorumuz tek kuruş almadan size hizmet edecektir. Şimdilik olanaklarımız bu kadarına el veriyor. Birlikte kurtaracağımız ülkemizde olanaklarımızı artıracğız, birlikte hastanelerimizi kuracak, birlikte acılarımızı dindireceğiz. Ancak o zaman bir şeyler yapmış olacağız” dedi.

O eve tedavi için gelen hastalar ve yakınları, PKK’yi sadece duydukları kadar tanıyorlardı. Karşılıksız, hesapsız, çıkarsız, hayatlarını halkın özgürlüğüne adayan gerillalara yabancıydılar.

Dr. Baran'ın Türkçe belirttiği sözleri, düzgün Kürtçesiyle tercüme etmek de Propagandacı Kemal'e düşmüştü. Dr. Baran, Dersim'liydi. Anadili, Kürtçenin Dimilkî (Zazakî) lehçesiydi. Hastaları tedavi ederken karşılaştığı en temel sorunda bu lehçe farkından kaynaklanıyordu. Tedaviye gelen insanlar da para ödeme ısrarını sürdürüyordu. Köylüler gördüğü en ufak bir ilgiyi, yardımı dahi karşılıksız bırakmayacak kadar merttiler. Dr. Baran da onları kırmamak için:

“Tamam düşüncelerinizi anlıyorum ama biz bu paraları bir şartla kabul edeceğiz; Partiye ve devrime yardım olarak. Yoksa bir doktor ücreti olarak asla kabul etmiyorum” dedi.

Bunun üzerine köylüler, verecekleri parayı artırıp devrime yardımda bulundu. Kriz de böylece aşıldı.

Tedaviye gelen bir kadının apak saçları ve alnındaki derin çizgilerde yaşamı boyunca çektiği acıların tüm izleri görünüyordu. Dr. Baran, yaşlı kadının yüzüne sinmiş çizgilerde gizlenmiş olan kölece yaşamın, çileli, yoksul ve sefil sömürge yıllarının tüm acısını hissetmiş gibi içinden: ‘Bu yaşlı kadının fiziki yapısını izah etmek için sömürge tarihini bilmek gerekiyor’ dedi. Yaşlı kadının, derin bakışları, belleğine kazınmış tecrübesi ve tanık olduğu olaylar tarihin bir kesitiydi. Kürt kadını sömürge yaşamın en acı çekeniydi.

Dr. Baran birçok hastayı muayene ettikten sonra sohbetleri koyulaştı. Yaşam diye sunulan kölelik üzerine süren sohbetin ortasına dalan o yaşlı kadın, sömürge yaşamını anlatarak başladı sözlerine:

“Oğullarım, gördüğünüz gibi yaşım yetmişin üzerinde. Bugüne kadar iyi diyebileceğimiz bir tek gün dahi görmedik. Bahsettiğiniz o günler ise bana bir rüya, bir hayal gibi geliyor.

Ama o günlerde bir saat bile yaşamayı çok ama çok isterdim. Yaşamı bize ömür boyu zehir ettiler. Her günü, her yılı böyle geçirdik. Dedem ve babamın yaşamları da bizimkilerden farklı değildi. Onların çok çileler çektiğini bizzat gördüm. Yokluk ve yoksulluk, bize sunulmuş bir kaderdi” dedi.

Yaşlı kadın derin bir ah çekti. Sanki tüm o bahsettiği o acıları o aha gömerekten:

“Çekmemiz gerekiyordu! Ve çektik. Ama siz şimdi buna karşı çıkıyorsunuz. Ben de çoğu kez düşünürdüm acaba kurtulur muyuz bu yaşamdan diye. Baktım olmuyor, kurtuluş umudundan vazgeçtim. Değiştirmek, yıkmak, yok etmek gerekiyor diyorsunuz. İşte biz bunu hiçbir zaman denemedik. Hadi yapalım deseydik bile yol ve yöntem bilmiyorduk. Hiç kimse buna akıl erdiremiyordu. Dedem, Şeyh Sait isyanına bizzat katılmış, göğsünün sağ tarafından kurşun yarası almış ve bu kurşun onun sakat kalmasına yol açmıştı. Uzun yıllar hiçbir iş yapamaz olmuş ve en sonunda, ömrünün son çeyreğini yatağında felçli olarak geçirmişti. Babam da onun gibi devlete karşı duran birisiydi. Çemê Şêxan ayaklanmasında yer aldı. Bizimkileri görmeliydiniz, ne yaman savaşıyorlardı”.

Eski direniş günleri sanki gözlerinde canlanmış gibi kalp atışları lal kesmiş oda da duyuluyordu. Can kulağıyla kendisini dinleyenlerin merakını gördü. Onları daha fazla merakta bırakmamak için:

“Çok sayıda Romî askeri gözlerini kırpmadan öldürdüler. Düşmanı mınıtkadan söküp attılar. Ama daha sonra düşman çok kalabalık geldi. Çatışmalar aylarca devam etti. En büyük hatamız aşiretler arasında birliği oluşturmamamızdı. Bu isyanda Goyî aşireti, düşmana karşı en çok direnen aşiret oldu. Diğerleri de

direndi ama diyorum ya, birlik hiç olmadı. Birlik olsaydık kurtuluşumuz elimizde olurdu. Birlik olmamamız, huzursuzluğun yayılmasına yol açtı. Yoksa çok savaştık, çok direndik, ama yenilen biz olduk. Yenildiğimizde, çocuk, kadın hepimiz dağlara kaçtık. Yıllarca dağlardan inmedik. Ama yıllar geçtikçe teslim olma olayları gelişmeye başladı. Birgün babam da teslim oldu. Bir daha da geri dönmedi. Daha sonra öğrendik ki diğerleri gibi onu da darağacına çekmişler. O günler, isyan günleri; çok güzeldi. Aynı zamanda acılı günlerdi. Bir ara topraklarımızın özgürlüğü elimize geçmişti”.

O an yaşlı kadın derin bir iç çekti. Bu derin iç çekişinde özgür yaşamın bir anına ömür verilen özlem, tüm çıplaklığıyla oturdukları odanın içine yayıldı. Odadakilerin birçoğu, bırakalım özgür yaşamayı, özgürlük duygusundan da bihaberdiler. Herkes özgür yaşamın değerini o yaşlı kadının ‘Axx’ çekişinde görüp anlamaya çalıştı. Yaşlı kadın, bu isyandan bir anıyı aktararak konuşmasını sürdürdü:

“O günlerde komşularımızdan biri hayvanlarına ot biçmek için orağını alıp Xabur suyunun kıyısına iniyor. Bir bakıyor ki yedi kişiden oluşan düşman askeri, kıyıda bulunan asma ağacının dallarına tutunarak kafalarını suya daldırıp çıkarıyorlar. Meğer askerler böyle yaparak bizim komşudan saklanıyorlarmış. Ama hiç Kürt erkeğinin gözünden düşman askeri kaçır mı? Yavaş yavaş onlara yaklaşıyor, askerlerin hareketlerini iyice kontrol ediyor ve sonunda elindeki orağı havaya kaldırıp tek tek askerlerin tutunduğu asma dallarını kesiyor. Askerler tutundukları asma dallarının kesildiğini görünce yalvararak ‘Kurdo, biz de Muhammed’e selavat getiren sen gibi müslümanız’ diyorlar. Onların bize yaptığı zulmü hangi din kabul ederdi ki utanmadan müslümanlıktan söz ediyorlar.

Kadınlarımıza, çocuklarımıza, gelinlerimize yaptıklarını unutmayan komşumuz, hiç acımadan orağıyla asmanın dallarını tek tek kesiyor ve askerler de böylece suların akıntısına kapılıp cehennemi boyluyorlar”.

Yaşlı kadın konuşmasını keserek gülümsedi. Sanki bir suç işlenmiş de yanlışlıkla anlatmış gibi gerillalara bakarak bu sözlerini onaylamalarını bekledi. Gerillaların destekten ziyade intikam duygusuyla parlayan gözlerini görünce tatlı sesiyle konuşmasını sürdürdü:

“Oğullarım, gerçekten de derdimiz çoktur. Bu kafirler bize çok çekti. Nasıl onların suda boğulmalarına sevinmeyelim. Onlar Çemê Şêxan’da binlerce insanımızı öldürdü. Binlerce bebeği yetim bıraktı. Ben nasıl demeyeyim, onların da analarının ciğeri yansın ki evlat acısı nedir, baba acısı nedir bilsinler! Onların çocuklarının da yetim kalmasını nasıl istemem. Baba, oğul, ana acısının ne kadar zor olduğunu elbette bilirim; yaşadım. Yürek dayanmaz buna, bu yüzden derim ki onların kanlarını içsem, onların etlerini paramparça edip köpeklere atsam da acımı dindiremem. Yok, hiç mümkünü yok. Şeyh Sait isyanında kadınları süngülediler, doğmamış bebeleri öldürdüler. Genç masum kızları saçlarından ağaçlara astılar, ırzlarına geçtiler, insanlarımızın binlercesini kurşuna dizdiler, teyyarelerle her yanı ateşe verdiler. Dedem bize bir bir anlattı. Biz Şêxan’da gördük, şu gördüğünüz dağlar gibi Dersim’i bilirdi dedem. Derdi ki ‘Munzur’un gökyüzü kadar mavi olan suları yerine insanımızın kırmızı, pak kanı su gibi aktı. Akıtılan masum Kürt kanını toprak dahi kabul etmedi’. Yani toprak bile o gençlerin yasını tutarak yıllarca bir tek çiçek açmadı, yeşile durmadı. Sayılarını hiç kimse bilmez. Nerede, ne kadar savunmasız Kürt insanı toprağa karıştı? Ben Ağrı’yı, Zilan’ı da

bilirim. Ben Şêxan'ı bilirim. Ya! Bu yüzden düşman askerinin etlerini köpeklerin ağzında görsem bile acım dinmez. Yıllarca bu acıları dindirmek için uğraştık durduk. Ama bir türlü bir şey elde edemedik”.

Gözleri kederden dolmuştu. Sesine yansyordu. Bunu yansıtmamak için öfkesini daha çok sesine yansıtarak:

Molla Mustafa Barzani derlerdi, çıktı uzun yıllar Araplara karşı savaştı. Bizim bütün akrabalarımız bu savaşta yer aldı. Bir umuttu. Yüzlerce, binlerce şehit verdik, bu sondur dedik, yüreğimizi bastırdık, canımızdan çok sevdiğimiz insanları feda ettik. Olsun dedik ama umutlarımız hep boşa çıktı. O da varsa yoksa benim aşiretim diyor, ailem diyor. Bunun acısı ise bir başka geldi yüreklerimize, yani umutlarımızı tükettiler. Sözü bugüne getirmek istiyorum. Kalbimdeki neyse öyle söylüyorum. Aha şuramızda, yürek dediğimiz yerde bir şeyler canlandı, tükendi demiştik ama tükenmediğini PKK gösterdi bize. Artık her şey siz oğullarım için. Çok sordum, soruşturdum; bazı geceler iyice düşündüm. Sakın demiyesiniz ‘Bunlar doğruyu görmezler’ diye. Görürüz görmesine de doğrular şimdiye kadar ortaya çıkmamıştı. Ama nasıl ki doğru ortaya çıktı, hemen dedik ‘Tamam, aradığımız, yıllarca hasretini çektiğimiz buymuş’. Bunun için diyorum ki yılların intikamını alacak, düşmandan hesap soracak yiğitler varsa o da Apoculardır.

Bundan iki ay önce Uludere'deki akrabalarımın yanına gittim. Nereye gitsem, kime sorsam herkes ‘Apocular’ diyor. Kendi kendime dedim ‘Herşey bir yana, kendilerine Karker demeleri bile bize yeter’. Bütün dağ-taş, kadın-erkek hepsi

karker olmuş. Türk askerleri, cahşlar ⁵ sizden çok korkuyorlarmış; bütün köylüler anlatıyor. Albayın biri Kadunî Köyünün karakoluna gitmiş, askerleri denetlemiş ve ertesi gün askerleriyle Hondanê, Roboskî ve çevre köylerden insanları toplamış. Şişman, kötü bakışlı bir albaymış. Bizim köylülere bakarak ‘Bazı adamlar silahlı ortalıkta dolaşıyor. Bunlara dikkat etmek gerekir. Bunları gördüğünüz yerde devletimize haber verin, karakollarımıza şikayette bulunun. Bunları yapamıyorsanız kendiniz yakalayın bize teslim edin. Bunlar haindir, din düşmanıdır, Ermeni’dir. Üstelik komünisttirler, Allah’ı tanımazlar. Kendilerine Apocu diyorlar. Aman ha evlerinize bırakmayın, sonra huzurunuzu bozarlar. Birgün bomba olup patlayacaklar ve o zaman hepimiz çok büyük zararlar göreceğiz’ demiş. Bizim köylülerimizi kandırmak mümkün mü? Her şeyden önce konuşan albay, düşman. Şimdi, kim onun dediğine kulak asar. Ancak aklından zoru olanlar ve namusunu üç kuruşa satanlar kulak asabilir böylesi yalancılara. Albayın konuşmasından sonra evlerine dönen köylüler, bir karara varmış. Demişler ki ‘Madem devlet Apoculardan bu kadar korkuyor, onları yok etmek için her türlü yola başvuruyor; o zaman Apocular kötü olamaz’. Köylülerin içinden devleti tanıyan kimi köylüler ise ‘Bu Apocu dedikleri Partiya Karkerên Kürdistan’dır. Bunlar Kürt’tür ve Türk devletine karşı savaşıyorlar, Kürtlerin intikamını alıyorlar’ demiş. Oğullarım ben bunları bizzat duydum, onların bazılarıyla saatlerce sohbet ettim. Artık gerisi bize kalıyor”.

⁵ *Korucular*; yöre insanının, kendini reddettiğine, Kürdistan’a ihanet ettiklerine inandığı ve Türk devletinin koruculaştırma politikalarına gönüllü dahil olan Kürtler için kullandıkları terim.

Ana tanrıça zamanından gelmiş gibi bilge bir kadındı. Kürt toplumsallığının özetiydi. Yaşının da verdiği tecrübeyle büyüklerinin kendisine kazandırdığı tarih bilinciyle uzun bir değerlendirme yapmıştı. Yaşadığı acılardan yüreği örselense de acıların kendisini yenmesine izin vermemiş, aksine sırtını acılara dayayarak sömürgeciliğe duyduğu öfkeyi, intikamı alacağı güne ulaşmanın gerekçesi yapmıştı. Bir de gerillalara görev ve sorumluluklarının ciddiyetini hatırlatmıştı.

Dr. Baran pür dikkat dinlemişti o bilge kadını. Ne de olsa Dersim katliamının küllerinden doğmuştu. Yıllarca aile çevresi katliamı anlatmıştı. Anasının katliamda şehit düşen akrabaları için yaktığı ağıtlar tüm tazeliğiyle kulaklarında yankılanıyordu. Doğup büyüdüğü Dersim topraklarında gerçekleşen katliamı, soykırımı öyle bir anlatmıştı ki bilge kadın, yüreği yerinden sökülüp alınmışçasına bir acı hisetmişti vücudunda. Onun acısını hisseden bilge Kadın, onun Dersimli olduğunu öğrenince daha da bağlandı onlara. Akşama kadar köyde kalan ve köylülerle sohbet eden grup, sınırdışı operasyonun Kêla Memê arazisine kaydırıldığı haberini aldı. Emin ve Yasin, gerilla grubunu tanıdıkları gizli bir sığınağa götürdü. Yasin, birçok sefer işkencelerden geçirilmiş ve zindana atılmıştı. Kardeşi Emin’e oranla siyasetle daha içli dışlı biriydi.

Yasin, On İki Eylül’den sonra işkenceye alınmıştı. Gördüğü işkencelerin izlerini sadece vücudunda taşııyordu. Biri gözlerinin derinine odaklandığında, yaşadığı acıları hissedebiliyordu. Egîd’in:

“Biz PKK’liyiz” sözünü unutmamıştı.

Yasin, henüz yeni ulaştıkları sığınakta ona dönerek:

“İki yıl önce işkencedeydim. PKK’nin Kurtalan sorumlusu o zaman itirafçı olmuştu. Yüzlerce insanı tutuklattı. Belki tanırsın, ismi Recep’ti. Recep’in bize yaşattıklarını hiç unutmayacağım. İtiraflarıyla onlara yardım eden bir öğretmen ve eşini de işkenceye almışlardı. Recep de bu öğretmen ve eşine işkence yapıyordu. Bu hainin yüzünden size güvenmiyorum. Yarın içinizden birinin teslim olup ismimizi vermeyeceği ne malum. Recep’in o öğretmen ve eşinin başına getirdiklerini hiç unutmadım. Aklımda hiç çıkmadı” dedi.

Eğîd, Yasin’in birer mermiyi anımsatan sözlerine, kızgınlığını bastıran bir ses tonuyla:

“PKK, bir kişiyle oluşmaz. PKK, Recep değildir. Doğrudur, onu tanıyorum, halkın başına neler getirdiğini iyi biliyorum. Ama Recep’in ihaneti PKK’ye mal edilemez. Recep gibi soysuz birinin itiraflarıyla PKK’nin vebal altına alınması doğru değil. Vicdan da bunu kabul etmez” dedi.

Yasin ise:

“Vicdan kabul etsin etmesin, Recep’in yaptıkları ortada. Gözlerimle gördüm o öğretmene ve eşine neler yaptığını” diyerek ısrarını sürdürdü.

Bölgede halk destekleri yok denecek kadar azdı ve başka bir yerden de insan örgütleyip getiremezlerdi. Devrimin insan kaynağı onlardı. Devrim mücadelesini bu insanlarla yürüteceklerdi. Bu yüzden insanları saflarına çekmeleri için hoşgörölü ve soğukkanlı olmaları gerekiyordu. Mazlum Doğan’ın kendisini Batman’da mücadeleye katarken yaşadığı zorlanmalar gözünün önüne geldi. Günlerce ona dil dökmüştü. Onu zor da olsa ikna etmiş partiye katmıştı. İnsanı kazanmayı, ilgilenmeyi Mazlum Doğan’dan öğrenmişti.

Egîd, ikna olmayan Yasin'e:

“Bak ben sana her şeyi açıkça anlatacağım. Hatta ilerde sana neler olabileceğini de söyleyeyim. Herhalde ikimiz beraber ölmeyiz. Birimiz yaşar ve bunu görürüz. Unutma, Kürdistan devrimi zordur ve uzun sürecektir. Birgün arkadaşların olduğu bir eşiğe adım atarsan belki kimse sana selam dahi vermez. Çünkü hiç kimse sen ve kardeşinin bizi düşman operasyonuna karşı koruduğunu ve ilerde yapacağınız hizmetleri bilmez. Yani sizi tanımazlar bile. Dünyanın neresine gidersen git; Kürtlerin bilge insanlarını görürsün. Fakat gün gelirde kilolarca altınla Kürdistan'ı dolaşsan bile bir bilge insana dahi rastlamazsın. İleride ordumuz büyüdüğünde on beş yaşındaki bir genç, yetmiş yaşındaki bir ihtiyarla aynı mevzide düşmana karşı savaşıacak. Hatta devrimimize kendilerini adayanlar, yarın şehit düşecek; onların verdiği emeklere, kanlarıyla yarattıkları değerlere fırsatçılar ve kurnazlar konmaya çalışacak. Devrim öncesi eline ekmek dahi geçmeyen bu kişiler, devrim sonrası kurnazlıklarıyla zengin olacak. Yurtsever insanlarımız malını, mülkünü, canını bu yola adadığı için yoksul kalacaklar. İşte tüm bu düşkünlüklere karşı, kurnaz ve fırsatçılara karşı mücadele etmek gerek. Yoksa mücadeleyi onların şahsında değerlendirip mücadeleden uzak durmak olmaz. Böyle yaparsan başımıza bunlar gelir. Hak etmeyenler, her şeyin sahibi olur. Bu sözümü de unutma, devrimciler biriktirmez paylaşır! Şahsi menfaatleri için yaşamazlar. Ve kendileri için hiçbir şey istemezler. Devrimciliğin birçok amacı var. Ama bunlardan en önemlisi, Kürt toplumunu en temel haklarına kavuşturmadır. Yoksa zenginlere, fırsatçılara imkan kazandırmak değil. O nedenle devrim kaçkınlarının, ihanetçilerin yaptıkları partiyi bağlamaz. Bugün saflarımızda olanlar yarın düşman saflarında yer alabilir.

Bu, bizi mücadeleden soğutmaz. Aksine düşmana ve ihanete duyduğumuz öfkeyi büyütür. Bizi mücadeleye bağlar” dedi.

Sözleri Yasin’i sarsmıştı. Fakat pazarlık yapar gibi bu defa da:

“Madem sen, ben ve devrime kendilerini adayanlar, yok olacağız; bu işe ne diye bulaşıyoruz. Biz deli miyiz? O zaman mücadele etmeye değmez ki” dedi.

Egîd, bu inadında direten Yasin’e:

“Biz deli değiliz. Ve bu uğurda keşke canımızdan ötesini bu yola adasak diyeceğiz. Bu yol aşk yoludur. Bu yolda milyonlarca insan aşkla yürüyecek. Bak sen Recep’i anlattın, ben de sana vicdanı anlattım. Ama sen vicdan olsa da olmasa da sadece Recep’in gerçeğini öne sürdün. Senin bu öne sürdüklerine ileride olacaklarla cevap verdim. Elbette maddiyat önemlidir. Haki Karer ve daha nice arkadaşımız, partimiz daha grup aşamasındayken, hatta partimiz kurulduktan sonra da hamallık yaptı, arkadaşların ihtiyaçlarını karşılamak için. Yani ihtiyaçlarımızı büyük fedekarlıklarından ve emeklerinden damıttılar”.

Yaşadıkları zorluklar gözlerinin önünde belirmiş olmalığı konuşmasına ara verdi. Sonra kaldığı yerden sözlerini sürdürdü:

“Ama maddiyattan çok daha önemli olan maneviyattır. İnsan on gün de olsa ekmeksiz yaşayabilir. Fakat onursuz yaşayamaz. Onuruyla yaşamak isteyenler devrime akın edecek. Sayıları her zaman az olan bu çıkarıcı ve kurnaz kişiler sadece çıkarlarının kuklası olacak. O vicdan, her gün onların ruhunu kemirecek. Belki şatafatlarıyla herkesi kandırabilirler. Lakin bunlar kendilerini asla kandıramazlar”.

O an elleri gayri ihtiyari sıkılı yumruk olmuştu. Sesine karışan öfke kızgındı:

“Halkımız ve ülkemiz için yapacaklarımız her gün bir tokat gibi bu utanmazların suratına çarpacak. Zalimlerin bu topraklarda istedikleri gibi zulmü sürdürmelerine izin vermeyeceğiz. İnsanlığı ve onuru savunacağız. Bu, paradan ve çıkardan binlerce kat daha değerli bir çabadır. Onlar ihanet edecek, biz ölümüne bağlı olacağız. Onlar bize işkence edecek, biz sonuna kadar direneceğiz. Onlar çalacak, biz onlardan hesap sorup çalınanları halkımıza teslim edeceğiz. Onlar bizi korkutacak, biz cesareti yayarak irademizi zirveye taşıyacağız. Onlar onursuzluğu dayatmak için her türlü baskıyı geliştirecek biz lime lime olmuş vücudumuzda kalan en küçük hücremizle ayakta kalacağız ve onlara biat etmeyeceğiz. Unutma! Onurlu insanlar tüm insanlık için yaşar. Onursuz insanlar ise sadece kendileri için yaşar. Atalarımızın kanlarının aktığı toprakları savaşılarak savunacağız. Bu uğurda canımızı vermeye hazırız. İşte bu yüzden yarın, ardımızdan gelecek nesil de topraklarımızı hayatı pahasına savunacak. Bu mücadele topraklarımız özgürleşene dek böyle devam edecek” dedi.

Egîd’in dile getirdikleri az da olsa Yasin’de etkisini gösteriyordu. Yasin, altlarında kalan çeşmenin ismini anarak:

“Burası Şêxan Çeşmesidir. Şêxan, Goyî’lerin isyanıdır. Bak bu isyanda kıyıma uğradık. Ama ben bugün o yiğitliği senin yüzünde görüyorum. Ve senin gibi yiğitler hala yürüyorsa yarın senin yolunda yürüyecekler de olacak. Sen neye iman ediyorsan artık ben de o imanın bir neferiyim” dedi.

Egîd anlaşılmış olmanın tebessümüyle:

“Heval Yasin, iŖte anlattığım tam da bu. Geçmişteki isyanlar bize bir gelenek bıraktı. O isyanlar ‘Ölün ama kölece ve onursuz bir yaşamı kabul etmeyin’ dedi. Ucunda ölüm bile olsa, mücadele ederek yaşayacağız. Ama kendilerini kurnaz sananlar korku içinde, sadece kendileri için yaşayarak ölecek” dedi.

Gizli ve emniyetli sığınakta iki gün kaldılar. İkinci gün karanlığın çökmesiyle grup, Emin ve Yasin’in kılavuzluğunda Kêla Memê’den Cudî’ye geçecekti. Askerler Kêla Memê ve Besta arasını tuttukları için yollarını uzatmak zorunda kalmışlardı. Türk ordusu ne yaparsa yapsın çalışmalarını engelleyemezdi. Dağlarda çare ve yol tükenmezdi. Cudî arazisini avcunun içi gibi bilen Emin önde, Egîd arkasında, Yasin ve diğer gerillalar da ardısıra yürüyordu.

Sarp ve çetin bir dağ yamacını aşır sık meşe ağaçlarının kuşattığı bir tepenin zirvesine ulaştıklarında onlara pek uzak olmayan karakolun ışıkları, atmakta olan şafağın ışıkları karşısında soluklaşmıştı.

Egîd, dürbünüyle çevreyi kontrol etti. Askerlerin henüz tutmadığı köprüden geçeceklerdi. Zirveden hızla kendisini bırakan grup, askerlerin daima tuttuğu köprüye yaklaştı. Önce Emin ve Bedran keşif için köprüye doğru ilerledi. Sesizce köprüye ulaştılar. Askerler, berrak suyun üstünde karanlık bir çizgi gibi duran köprüyü tutmamıştı. Ellerini çabuk tutmalıydılar. Bedran, hızlı adımlarla Egîd’in yanına geri döndü:

“Heval köprüde asker yok. Yine de mesafeli ve çabucak köprüyü geçmeliyiz” dedi.

Egîd de:

“Tamam Heval sen yürüyüş koluna geç” der demez hızla köprüye doğru yol almaya başladı.

Grup da peşinden, aynı mesafe ve tempoyla yürüdü. Güvenli bir şekilde sınırı geride bırakıp, Bilika Köyüne ulaştılar. Şans yanlarında olmasaydı. Ya köprüyü geçemeyecek ya da çatışmak zorunda kalacaklardı. Çünkü askerler sürekli olarak bu köprüyü tutuyordu.

Egîd’in böylesi tehlikeli yollarda önde yürümesi Yasin’in gözünden kaçmamıştı. Bunu dışa vurmasa, ona söylemese, sanki nar gibi çatlayacaktı. Mola verdikleri esnada onun yanına oturan Yasin:

“Heval sana bir şey söyleyebilir miyim?” dedi.

Egîd de:

“Elbette söyleyebilirsin” yanıtını verdi.

Yasin aldığı onayın kendisine verdiği güçle:

“Heval ben sevdiğim insanlara karşı açık sözlüyümdür. İki gündür sizinle beraberim. Anladığım kadarıyla bütün arkadaşlarının gözleri senin üzerinde. Bak yukarıda Allah var. Bu kadar kişi sana inanıyor. Sen onlara güven ve umut vermişsin. Bu yüzden arkada yürümelisin. Ama sen hep önde yürüyorsun. Seni iki gündür tanımama rağmen, seninle ölene dek yürümeye de hazırım. Ama kendini de koruman gerekir. Böyle sürekli önde yürümen doğru değil” dedi.

Yasin’in gözlerinin içine baktı:

“Bir Apocucu her zaman en önde olmalıdır. Hele ben bir komutansam daima savaşçılarımla önünde yürümeliyim. Bir komutanın, önde yürümediği ordu dağılır. Herkes bir yere

savrulur. Fakat bir komutan, savaşçılarının önünde yürürse savaşçıları da onu izler. Elbette sen de doğru söylüyorsun; bir komutan kolay ölmemeli. Kendisini korumayı başardığı kadar savaşçılarında koruyabilmelidir. Belirttiklerin yerindedir katılıyorum ve bundan hiç şüphem yok. Fakat önde yürümeyi de göz ardı edemem. Bir komutan, savaşçılarının önünde yürürse zafer sahibi olabilir. Yürüdüğümüz bu yolda ölüm de var. Zaten ülkemizin güzellikleri ve zenginlikleri, uğruna ölmeyi hak ediyor. Ülkemizin özgürlüğü için canımızı adamamız kadar doğal bir şey olamaz, ama komutan olarak kendimizi korumaktan çok ülkemizi korumaya kafamızı yormalıyız. Ülkemizi korumayı bilmeden kendimizi koruyamayız” diyerek bu yeni dostlarını yanıtladı.

Cudî'nin göz korkutan zirvesine doğru yürüyorlardı. Botan dağlarının her bir zirvesi kutsallıklarla anılırdı. Cudî Dağı da görkemiyle yaşamı bağrında taşıymıştı. Dünya için kutsallığın tapınağı gibiydi. İnsanlığın neslini taşıyan Hz. Nuh'un gemisinin, zirvesine demirlediğı ve tufana gömülmeyen tek kara parçası olduğuna dair inanç onu büyüdü kılıyordu. ‘Yer gördü’ anlamına geliyordu Cudî. Ve insanlığın yaşama yeniden tutunması anlamına... Tufan efsanesi sadece Kürtlerin dilinde değil, dört kutsal kitabın dilinde de Cudî'yi işaret ediyordu. Bozulan ilahi düzen, tufanla birlikte yok olup gitmiş, Cudî ve Nuh Peygamber ile birlikte yeni bir zaman ve mekana açılmıştı.

İnsanlığa tarih boyunca komünal özgür yaşamın sığınağı olan dağların ilk anlatısıdır Nuh tufanı. Peygamber Nuh, kirletilen, zalimleşen, kötülükle dolup taşan dünyayı adı gibi yeni yaşama kavuşturmuştu, Cudî'nin zirvesinde. Binlerce yıl sonra Cudî, tüm asaletiyle kapısını yeni yaşam arayışlarına tekrardan açıyordu. Peygamberlere sığınak ve dost olan bu

dağlar, bu sefer de Öcalan'ın yeni yaşam arayışına sığınak oluyordu.

Cudî Dağı tıpkı o tufan da olduğu gibi zorunluluğun sebebiyet verdiği gerillaların meşru savunma savaşının arifesindeydi. Savaşla kaderlerini iradeleriyle çizmek istiyorlardı. Dağlar ise yeni karakterlerini biçimlendirecekti. Dağlar gerillaya, Egîd de direnişe mekan oluyordu.

Zirveye yaklaştıkça insan eliyle patikaya dönüştürülen kayaların tek geçiş yolu olduğu yanı başlarındaki baş döndürücü uçurumlar, yürümelerini zorlaştırıyordu. Her adım, her göze görünen kaya ve o zamanlardan kalan kalıntılar, tahta parçaları, onları o yaşanan efsanenin ötesine taşıyordu. Cudî, Öcalan'ın müjdecisi olan gerillalara bağrında yer açıyordu.

Nihayetinde bir yay gibi kıvrılan patikalardan tırmanıp Bilika'nın üstünde tüm heybetiyle duran Zêrînger Tepesine ulaşmışlardı. Cudî'nin en yüksek tepelerinden biri olan Zêrînger, çıplak, dik kayalar ve uçurumlarla çevrili yapısıyla kolay geçit vermiyordu. Bu hırçınlığı zorlasa da doruğundan ova ya bakmanın bitimsiz doyum ve keyfi, insanı kendinden geçiriyordu. Zêrînger'e uzaktan bakıldığında ise Cudî'ye demir atmış bir gemiyi andırıyordu.

Yöredeki efsaneye göre Nuh'un gemisi en son bu tepede durmuştu. Nuh Peygamber, gemisine burayı liman seçmeyi düşünmüştü. Bunu gören Zêrînger ise dile gelmiş ve ona:

“Sen değerli ve iyi birisin. Bu nedenle her zaman zirvemde yerin var. Lakin zirvem sana dar gelir. Biraz ileride sana daha uygun bir zirve göreceksin” demişti.

Nuh peygamber de dile gelen ve kendisine yol gösteren tepeye: ‘Altın gibi yer anlamına’ gelen Zêrînger adını koymuş ve rotasını onun gösterdiği yere kırmıştı.

Grup gün doğmadan Zêrînger’in hemen altında kalan vadi boyunca ilerleyerek Dola Şkeftan mağaralarına ulaştı. Şafak da sökmüştü. İnsanlığın en eski ve ilk barınağı olan yüzlerce mağaraya sahip bir vadiydi orası. Grup, mağaralardan birine girdi. O günü orada her varlığa zindelik veren bir uykuya dalarak geçirdiler. Güneş ise nazik bir nefes hızında gittikçe ısınıp doğanın ve zamanın işlemekte olan ince zekasının döngüsünü sağlıyordu.

Nihayetinde bu zorlu yürüyüşün sonu gelmişti. Grup o vadinin içinde yürüyerek tüm dinlerin kutsadığı yüce bir adayı andıran Cudî’nin zirvesine ulaştı. Tarihin tanık olduğu ilk kutsal mekanlardan biriydi bu zirve. Gören herkesin: ‘Aradığım yer burası’ diyeceği bir toprak parçasıydı. Gece boyunca yıldızlar ve ayışığı sanki Cudî’nin zirvesini gözetim altında tutuyormuşçasına ışıklarını esirgemiyordu. Ayın ve yıldızların nurani ışıklarıyla kutsanan bu zirve, sabaha doğru yerini zemheri ayaza bırakıyordu. Yamaçlarına öğlenin kızgın sıcağı düştüğünde ise zirvenin etrafına gölge düşüyordu. Bu bir döngüydü Cudî’de. Cudî, sadece tufanın dindiği yer değildi. Ayın ve yıldızların ışığında arınıp kutsanan özgür insanların da diyarıydı.

Nuh peygamber, o devran-ı tufandan hemen önce, doğanın en kutsal ve kirlenmeyen canlılarını gemisine almış, yaşamı Cudî’nin zirvesine ulaştırarak hayatı lanetlilerin pençesinden kurtarmıştı. Cudî de diğer Botan dağları gibi insan emeğiyle yaratılmış, Nuh-u Nebî’den beri insanlığın özgürlüğünü aradığı bir liman olmuştu. Botan Dağları, gün geçtikçe bağrına aldığı

gerillanın genlerine irade kazandırıyor, hiçbir karşılık beklemeden onlara yaşam ve mücadele alanı sunuyordu.

Cudî, gür ormanları ve sayısız sert, asi kayalarla örölmüş, hiçbir düzenli ordunun zapt etmeye muktedir olamayacağı bir dağ silsilesiydi. Gerilla savaşı açısından biçilmiş kaftandı. Bir ölke sadece nüfusu ve teknik gücüyle askeri gücün kaynağını teşkil etmiyordu. Coğrafyası da olası yaşanacak bir savaşta en az insan kaynağı ve teknik gücü kadar rol oynuyordu. Makedon Büyük İskender'in Kürdistan'ın en yüksek zirvelerinden olan Zagrosları geçememesi, oradaki askeri güçten çok, Zagros'un yol vermez, asi coğrafyasından dolayıldı. Cudî Dağı, gerilla üslenmesi ve savaşı için alt edilmesi imkansız bir kale gibi duruyordu. Güzelliğı ise başka öykülerin konusuydu, bitmek bilmeyen ve unutulmayan.

Gerilla grubu Cudî'nin eşsiz güzelliğı karşısında büyülenmişti. Son demlerini yaşayan bahar çiçeklerinin kokusu, en kutsal mekanlar da bile yoktu. Öyle güzel karışıyordu ki havaya, defalarca içlerine çekmekten kendilerini alamıyorlardı. Baharın esintisi güzellikleri taşıdıkça, hepsinin iştahı da kabarıyordu. Günlerdir sırt çantalarında sakladıkları kuru ekmek ve koçerlere özgü kuru ve yağsız, sert bir peynir türü olan keşk dışında yiyecekleri yoktu. Bedran, kahvaltı hazırlıklarını yapmaya başladı. Elindeki peyniri poşetlerin üzerine bırakırken:

“Biz bu devrimi keşk peyniri ile yapacağız. Bir yıldır bizi ayakta tutuyor” diye espri yaptı.

Herkesi bir gülme tuttu. Gruptaki tek kadın gerilla olan Azime ise:

“Ben de bir gün mutlaka bu keşk peynirin üzerine roman yazacağım” diyerek Bedran'ın esprisine espiri kattı.

Egîd kahvaltılarını yapan Yasin ve Emin'i yanına alarak kayalıkların arkasına çekildi. Gittikleri köyleri, ilişkiye geçtikleri kişileri, deşifre etmeme noktasında oldukça hassas davranıyordu. Devrimlerinin başlangıcında kendilerine kapılarını açan insanları korumalarının hayati bir önemde olduğunun bilincindeydi. Başlangıçta zorlukları, güven ve inanca dayanarak aşmaları gerekiyordu. İki yıldır köylülerle ilişkilendirilip, yeni taraftarlar kazanıyor, askeri deyimle milis örgütlenmesini geliştiriyorlardı. Kêla Memê alanındaki ilişkilerinin Cudî'dekileri tanınamaması gerekiyordu. Bunun için Yasin ve Emin kardeşlerle tartışıp onları uğurladı. Kardeşler, defalarca oralara gelmişti. Yöreyi ve insanını iyi tanıyorlardı. Onların yörede görünmesinden hiç kimse şüphelenmezdi.

Egîd'in grubunda bulunan Bedran, Erdal, İsmail ve Aziz, Cudî arazisini ve çevre köyleri iyi tanıyordu. Gundikê Remo, Spîndarok, Serê Dehlê gibi köylerde kimi sağlam ilişkiler edinmişlerdi. Diğer Kürdistanlılar gibi Cudî'liler de devletin köleleştirme saldırıları altında özgürlüksüzlüğün çoğalttığı tek bir dilek cenderesinde sıkışıp kalmıştı: 'Ölüm kurtuluşumuz, yaşamak zulüm gibi ekilmiş varlığımıza' diyorlardı.

Cudî'ye adım attıkları ilk günlerde, yamaçların derin vadilerine serpilen birçok köyde insanlar, hayatlarını zehir eden askerlere karşı savaş açacaklarını söyleyen gerillalara ardına kadar kapılarını açmış, onlara her konuda yardımcı olmuşlardı. Cudî'nin sert arazisinin ve doğasının şekillendirdiği birçok kişi, ülkeleri için bu davaya sahip çıkan gerillalar ile birlikte hareket etmeye başlamıştı. Canlarını adadıkları bir kavgayla toplumunun onurunu kurtarmaya çalışan gerillaların, bedenle ruhun birlikteliği gibi mücadeleleriyle yürümesi, kısa sürede çok sayıda kişinin davalarına katılmasına yol açmıştı.

Bölge halkı, Cudî'nin o eski zamanlardan gelen kutsiyetini yitirmemesi için gerillalarla birlikte yeni bir yola giriyordu. Binlerce yıl önce, dünyayı yaşanan çürüme ve kokuşmuşluktan tertemiz kılıp insanlığın apak olan bu toprağında yeniden yaşamı filizlendirmişti ataları. İyi ve güzel yaşamın işçiliğini, o dönem, Nuh peygambere yoldaş olarak birlikte yapanların torunları da o gün, o ahir zamandan bin kat daha lanete bulaşan hayatlarını kurtarmak için Öcalan'a yoldaş oluyordu.

O gece randevuları vardı. Nihayet gelmişti bekledikleri milisleri. Randevuya Bedran Gundikremo, (Sait Tanıt) Mahmut Spîndarok, (Üzeyir İlhan) Musa Spîndarok (Emin İlhan) ve Halit Kaydı gelmişti. Cudî'nin bu sadık insanları olmasa Cudî'de tutunmaları çok zordu. Bunun nedeni ise Cudî'nin kömür ocaklarına devletten aldıkları destekle el koyan ve yörede etkin bir güç olan Tatarlardı.

Egîd ve grubu donuk ve kasvetli bir karanlıkta devinen gecenin soğuğuna karşı korunmak için gecede çok sayıda bulunan çoban ateşinden dolayı yaktıkları ateşin etrafına bağdaş kurmuşlardı. Bedran Gundikremo gözlerini kıstı. Ateşe daldı. Sohbetleri yörenin durumu ve Tatarlar Ailesi üzerineydi. Sözüünü sakımayan biriydi:

“Bir asırdır, yörede devletin fiili yüzünü temsil eden Tatarlar denilen ailedir. Türk devleti tarafından, Kürt halkına düşmanlık etmeleri karşılığında suça ve ranta bulaştırıldılar. Devletin silahlı gücünün desteğini alan Tatarlar, bu güçle elde ettikleri maddi imkanlarla yöredeki diğer aşiret ağalarını denetime almış durumda. Mevcut konumlarıyla Tatarlar, bölgede ağaların ağalığını yapıyor. Bu ailenin, Türk devletine bağlılığı, babadan oğula geçen bir gelenek halini almış” dedi.

Dolgun vücutu, pala bıyıkları, güneşin kavurduğu esmer simasıyla Mahmut hemen söze girdi:

“Kürdistan’da sömürgeciliği yaşatmak için elinden gelen her çabayı büyük bir özveri ile gösteriyorlar. Şirnex kent merkezini karargahlarına dönüştürmüşler. Bunlar çevre köylere baskı ağını örmekle görevlendirilmiş” diyerek komşu köyden olan birlikte büyüdüğü Bedran’ın görüşlerine düşüncelerini ekledi.

Yörede faaliyet yürüttüğü için Tatarlar hakkında epey bilgi sahibi olan İsmail bu aileye duyduğu öfkenin kızgınlığıyla bir tarafı yanmış yüzüne çok yakışan bakışlarını ortama katarak:

“Genelde ihanetin uğursuz tohumu daima karanlık ve iç bulandırıcı yerlerde filizlenir. Zehirli kökleri ve pis kokusunun soluğu yaşamın havasını çürütür. Ama Tatarlar, Şirnex’te Kürt halkının örgütsüzlüğünden dolayı ve işbirlikçi örgütlerden de aldıkları destekle ihanetlerini gizleme gereği bile duymuyor. Şirnex halkını hergün açıkça sinsi bir biçimde zehirlemenin oyunlarını kuruyor” diyerek tartışmaya katıldı.

Egid’n yardımcısı Bedran’da, İsmail gibi yörede faaliyet yürütmüştü. Gittiği her köyde insanlar ona bu ailenin yaptıklarını anlatmıştı. Edindiği bilgileri komutanı Egid ve arkadaşlarıyla paylaşmak için daldığı ateşten bakışlarını kaldırdı. Alevler kara gözlerinde parlarken dile geldi:

“İhaneti iliklerine kadar yaşayan bu aile, ihanetin soykütüğünü Kürdistan’da yeniden yaratmak için canla başla çalışıyor. Pervasızlıklarını had safhaya vardırıran Tatarlar, Botan’da sömürgeciliğe ajanlık yapmakta, ajan ağını örgütlemekte ve adeta istihbarat merkezi gibi sömürgeciliğe hizmet etmektedir. Cuntanın toplumu silahsızlandırma seferberliğinde ise etkili bir rol üstlenmiştir. Varlıklı yurtsever

aileleri ihbar etmekle kalmıyor, insanları sömürgecilerin işkence tezgahlarından geçiriyor. Birçok insan ekonomik gücünü kaybetmiş, iş imkanlarını Tatarlara kaptırmış ve sürgünde yaşamayı kabul ederek cellatların ellerinden zor kurtulmuştur. Korkunç ihanet virüsünü bütün topluma yayıyorlar. En kirli, en tehlikeli mikrop taşıyıcıları olarak herkesi tehdit ediyorlar. Başlarında da aile reisleri Alihan Tatar duruyor. Her şey bu kişinin başının altında çıkıyor. Bu uğursuz ailenin tarihine bakıldığında, Kürdistan’da Hamidiye Alayları gibi haydut ve bir o kadar da lanetli bir örgütlenmenin geliştirilmesine ön ayak olmuşlar. Devlet yöredeki suç şebekesi olan bu ailenin üzerine bölge topraklarının çoğunu tapulamış ve bu aileyi sınırsız bir zenginlik sahibi kılmıştır. Yöre halkına yapmadıkları zulüm yok gibidir. Bu hain ailenin oyunları çoktur. O nedenle yöre halkı tarafından hiç benimsenmemişler. İstedikleri suçu işlemekle azade kılınan Alihan Tatar ve tayfası Türk ordusu tarafından dokunulmazlık zırhı ile korunmaktadır” dedi.

Sohbeti can kulağıyla dinleyen Egîd söze girmeden önce genzine kaçan ateşin dumanından arınmak için üst üste birkaç defa öksürdü. Boğazı dumandan arınınca:

“Tarihi boyunca Türk ordusu, Tatarlar v.b işbirlikçilerin yol göstericiliği ile cinayet, komplo, talan, yağma ve işkencede sınır tanımayarak Kürdistan’da yaşamı katleden ölüm makinesine dönüşmüştür. Bu ordunun mayası kan ve arkasında bıraktığı küldür. Bu ordu halkların büyük bir emekle yarattığı değerlere saldırarak, talan ederek, çalarak yaşayan geleneğin en soysuz ürünü olarak kendisini var etmiştir. Ortadoğu’ya geldiği günden bu yana ya egemenlerin basit bir ölüm makinesi ya da fırsat bulduğunda en yakınlarına dahi ihanet eden, arkalarında virane köy ve kentler bırakan acımasız bir ölüm kamçısı olmuştur. Türk

ordusunda tek bir kural geçerlidir. Oda: ‘Sonuna kadar yak, yık, gasp et ve katlet’ kuralıdır. Yaşamı kurutan, toplumu kıran böylesi bir sömürgecilikten kurtulmak için kanlı bir savaştan başka da bir çaremiz yoktur. Bu oldukça ağır bir yükür. Ve bu yük hepimizin omzunda namus meselesi haline gelmiştir” dedi.

Egîd’in yaptığı değerdendirme ortamda tıpkı o gece gibi derin bir sesizlik oluşturdur. O an İsmail (Ahmet Çelik) bu havayı dağıtmak için henüz kendileriyle yeni ilişki içine giren Bedran Gundikremo’ya bakıp gülümsedi. Savaşçıların dünyası olan Egîd, ona dönerek:

“Hayırdır Heval İsmail ne oldu, niye gülüyorsun?” diye sordu.

İsmail, ateşin ışığı ile aydınlanan bakışlarını ona çevirerek:

“Heval ben Bedran arkadaşla karşılaştığımız ilk günü hatırladımda ona gülüyorum” dedi.

Egîd, yine merak ve espriyle karışık:

“Bari karşılaştığınız günü anlatın, biz de gülelim” dedi.

İsmail, Bedran Gundikremo’nun gözlerinin içine bakıp onay alınca bu tanışmanın öyküsünü anlatmaya başladı:

“Ben, Ahmet ve Sertaç arkadaş, Gundikê Remo Köyüne, geçen sene sonbaharın son günlerinde gittik. Tesadüfen onun kapısını çaldık. Heval Bedran bize kim olduğumuzu sordu. Biz de PKK devrimcileri ve heval olduğumuzu söyledik. Oda ‘Siz mahkumsunuz, ben heval diye kimseyi tanımıyorum’ dedi ve aramızda bir gerginlik oluştu”.

İsmail, o ara gülerek:

“Vallahi neredeyse kavga edecektik. O bizi mahkum sandığı için evine almak istemedi. Biz de ona Kürdistan devrimcileri ve PKK’li olduğumuzu söyledik. O da ‘Peki ne yapacaksınız?’ diye sordu. Biz de Kürdistan’ın özgürlüğü için mücadele edeceğimizi ve Türk Devletine karşı savaşacağımızı söyledik. O, bu kez de ‘Siz de KUK ve diğer partiler gibi yalan söylüyorsunuz. Eğer Kürdistan için gerçekten devlete karşı savaşacaksınız, on dokuz kişiyse, ben de yirminci kişi olmaya hazırım’ dedi. Bedran arkadaşla tanışmamız böyle oldu. Bu tanışmamız aklıma gelince beni de bir gülme tuttu” dedi.

Şafağın tatlı esintisi Cudî’nin zirvesinde yüzlerine vuruyordu. Zifiri karanlıkta orada adım atmak derin yarıklara düşmelerine, uçurumlardan yere çakılmalarına neden olabiliirdi. Geceleri dolunay zamanları dışında Nuh’un konuk olduğu dağ da adım atmak zordu. Bu yüzden gece hareket edememişlerdi. Şafağın doğuşuyla noktalarını bırakıp Mahmut’un köyü olan Spîndarok’un yakınlarında bulunan bir başka yere gideceklerdi. Grubun içinde altı yedi kişi sigara içiyordu. İçtikleri sigara izmaritlerini rastgele sağa sola atmışlardı. Bir de çay kaynattıkları ateşin etrafına dizdikleri kararmış, taşlar olduğu gibi yerinde duruyordu.

Bunlar gerilla üslenmesinde tehlikeli noktalardı. Arkalarında iz bırakmamalıydılar. Egîd, harekete geçmeye hazırlanan grubun arkasında bıraktığı sigara izmaritlerini tek tek yerden topladı. Bir taşın altına gizledi. Kararmış taşları da o derin yarıklardan birinin içine attı. Arkadaşlarının oturmalarından ve uzanmalarından dolayı biçimi değişen toprağı da özenle elleriyle düzeltmeye başladı. Egîd’in bu davranışına anlam veremeyen Bedran Gundikremo:

“Heval sen ne diye böyle uğraşıyorsun? Buraya istesede kimse gelemmez. Burası uçurumlu bir yerdir” diye düşüncesini belirtti.

Egîd, çömeldiği yerden yüzünü ona dönerek:

“Doğrudur kaldığımız bu yer oldukça sağlamdır. Ama biz burada kalıyorsak düşman da buraya gelebilir. Düşman buraya gelip izmaritlerden, ateşte kararmış taşlardan, oturduğumuz yerden burada ne kadar kaldığımızı, kaç kişi olduğumuzu öğrenir eğer izlerimiz yeniyse bize yönelebilir veya buraya mayın döşeyebilir. Gizliliğe dikkat etmezsek kayıp vereceğiz. Kullandığımız bu sağlam nokta böylece deşifre olur. Ama şimdi bak noktaya, belki bir iki güne kadar burada insanların oturduğu anlaşılabilir. Ama sonra bu silemediğimiz izler de kaybolur. Düşman buraya gelse dahi burada kaldığımızı anlamamalı bunun için arkamızda iz bırakmamalıyız” dedi.

Egîd, Mazlum Doğan’ın ve Kemal Pir’in emanetleri olan mücadelelerinin en ağır yükünü kaldırmayı temel sorumluluk duygusu bellemişti. Onun bu yaşam duyarlılığına güç ve ilham veren, Diyarbakır Zindan direnişinde hayatlarını feda eden arkadaşlarının intikamını alma ahlakı ve duygusuydu. Gerilla mücadelesinde hiçbir ayrıntıyı gözardı etmemesi, intikam duygusu ve bağlılığından kaynağını alıyordu. İntikam, insani ve ahlaki bir duyguydu onun için.

Ve insanın geninde direnişin ve intikamın kutsiyetle hatırlandığı zamanlar vardı. Devlet sadece saldırmıyordu yok etmek için. Bir de buna karşı direnişi ve intikamı da unutturmayı hedefliyordu. Kürdistan topraklarında tıpkı bir çiçek gibi büyümüş hatıralar, efsaneler, destanlar, kahramanlar unutulsun yaşanmasın diye yaşamın her santimine yerleştiriyordu işkence

ve zulmü. Zorla unutturma, işkenceyle unutturma, baskıyla unutturma... Unutturacaklardı ki zulümleri baki kalsın. Adları, varlıkları, dilleri, zorla unutturulmak istenen bir halktı Kürtler. Dağları mesken tutan gerillalar, Kürt halkının unutturulmak istenen değerlerinin hatırlatıcı savaşçıları olacak mıydı?

Mahmut, grubu alıp yöre halkının Deriyê Bêserî diye adlandırdığı Cudî'nin bu kapısına yakın uçurumların arasında kalan bir noktaya götürdü. İnsan elinin emeğiyle zirveye girizgah olan o kapının ismi, yöre halkı tarafından, bir cenkte kafası kesilmesine rağmen başsız gövdesiyle Cudî'yi savunduğuna inanılan yiğit bir savaşçıya atfedilmişti. Bir savaşçının direnişinin anısıydı o kapı...

Mahmut evliydi. Eşi Eyşê, uzun zamandır gerillaları tanıyor, ekmeklerini yapıyor, köylerine yakın olduklarında yanlarına uğruyordu. Yine çok sevdiği kadın gerillalarla sohbet etmek için yanlarına varmanın beklentisini yaşıyordu her an. Son bir yıldır eşi Mahmut, ne zaman evden ayrılrsa gerillaların geleceğini biliyordu. Yine birkaç gecedir gözüne görünmemişti. Oda geleceğini tahmin ettiği gizli konuklarına yemek hazırlamayı ihmal etmemişti.

Öğle vakti Mahmut eve geldi. Eyşê ile birlikte yemeği grubun beklediği noktaya götürdüler. Eyşê, o güne kadar en fazla üç dört gerillayı birarada görmüştü. Fakat bu sefer kalabalıktılar. Gerillaların sayıca fazla olması kininden dolayı Eyşê'ye özgüven kazandırmıştı. Darbeden bu yana, Türk ordusunun yapmadığı zulüm kalmamıştı. Defalarca köy meydanında askerlerin namlularının gölgesinde işkencelerden geçirilenlerin arasında kendisi de vardı. Bu işkencelerin son bulması için elinden gelen her şeyi yapıyordu. Gerillalar 'Senin bu emeğinin hakkını nasıl öderiz' diyerek ona minnet duygularını çokça dile

getirmişti. Yine ona olan minetarlıklarını dile getirdiler. Eyšê, her seferinde olduđu gibi tekrar:

“Bu ekmeği devlete karşı savaşmanız için yapıyorum. Savaşın ki devletin zulmünün kökünü kurutun. Savaşın ki artık topraklarımızda işkence görmeyelim” dedi.

Bu görüşmelerinde Eyšê kızgındı. Otoriterliđini yüzüne yansıtıp gerillalara konuşma fırsatı vermeye niyeti yoktu. Köyde birkaç gün önce aileler arasında çıkan kavgada bir kadın ve bir erkek öldürülmüştü. Bu olayın da yüreğinde oluşturduğu acıyla:

“Daha geçenlerde aramızda kavga  ıktı. Yeni nişanlanmış Rind ’yi dahi vurdular. Eskiden kavgalarda, kan davası bile olsa kimse kadınlara dokunmazdı. Ama artık kadınlar da vuruluyor. Ancak düşmana karşı savaşırsanız, içimizdeki lanetler de ortadan kalkar” diyerek konuşmasını tamamladı.

Egîd, öfkesinden kalbi göđüs kafesini d ven Eyš ’ye:

“Hele otur bir soluklan. Sen hiç merak etme; savaşacağımız günler gelmiş, hatta geçmiştir” diyerek Eyš ’nin kızgın kalbini teskin ve teselli etmeye çalıştı.

Akşama kadar o noktada kaldılar. Grup, Cudî’den, Besta’ya geçecekti. Yöreyi avuçlarının içi gibi tanıyan Mahmut ve Bedran Gundikremo onların kılavuzu oldu. Besta’nın sık ve karanlık ormanları, el ele vermiş esine onları yemyeşil dünyalarının içine almayı bekliyordu. Cudî ve Besta arasında kalan Zirv  Köyünün hemen arkasında bulunan çeşmenin başında yemeklerini yemek ve dinlenmek için mola verdiler. Dinlendikleri  eşme birçok köyü birleştiren bir   gendeydi. Civar köylülerden biri, eşi ve çocukları ile o çeşmenin başına gelince silahlı gerillalarla

karşılaştı. Kısa bir merhabalaşmanın ardından Egîd, ailesiyle birlikte kendilerine selam veren adama:

“Kolay gelsin. Nereden geliyorsunuz?” diye sordu.

Köylü, mahkum sandığı gerillalara:

“Şirnex’ten geliyoruz” yanıtını verdi.

Adam da merak edip:

“Siz kimsiniz? Burada ne yapıyorsunuz? Silahlı olduğunuza göre kesin düşman sahibisiniz ya da Roma Reş’ten kaçan mahkumlarınsınız” diye üst üste sorularını ve tahminlerini dizdi. Egîd saygı dolu bakışlarını adama doğrultarak:

“Biz tüccarız, kaçakçılık yaptığımız için silah taşıyoruz” dedi ve köylünün sorusunu geçiştirdi.

Şirnex’ten ailesi ile birlikte köyüne giden adamdan, kenttin durumunu öğrenmek için:

“Peki, şehirde ne var ne yok?” diye sordu.

Saflığı yüzünden okunan köylü:

“Valahi Şirnex’te acayip söylentiler dolaşıyor. Herkes Apocuların çıktığını söylüyor. Apocularla gün, yoksul insanların yüzüne gülecekmiş. Artık topraklarımızda devletin ve ağaların zulmü kalmayacakmış” dedi.

Köylü, işittiği tartışmaların sevinciyle:

“Toprak, düşmanın ve hainlerin yüzüne; ne diyeyim. Bizi kurtaracak Apocular çıkmış” diyerek umuda ilencini de ilıştirmeyi eksik etmedi.

Egîd, yüzüne yayılan bir tebessümle:

“Sen Apocuları hiç gördün mü? Kimdirler? Nasıl kişilerdir?” diye sordu.

Köylü, sözlerine içtenliğini katarak:

“Ben daha onları görmedim, tanımıyorum ama milletin söylediğine göre, onlar cin gibiymiş. Herkesi görüyorlarmış ama kimse onları göremiyormuş” diyerek sorularını yanıtladı.

Aile çeşmeden suyunu içip biraz dinlenmişti. Karanlığa kalmamak için evlerinin yolunu tutmaları gerekiyordu. Adam, Botan kültürünün misafirperverliğiyle:

“Gelin köye gidelim. Konuğum olun” dedi.

Çeşme başında karşılaştığı ve kendileri hakkında umut yüklü haberler edindiği adama:

“Teşekkür ediyoruz. Başka zaman kesin misafirin olacağız. Şimdilik yolumuz var. Sizin de yolunuz açık olsun” dedi ve aileyle vedalaştılar.

Ailenin gözden kaybolmasıyla onlar da Besta’nın sık ormanları içine doğru yollarına devam etti.

Adımlar hareketliliğin ve özgürlüğün imgesidir. Dağlar adeta ‘Hepimiz adımlarınızı bekliyoruz. Siz, bizim için ne birer yabancı ne de birer konuksunuz. En değerli varlıklarımız, en yiğit evlatlarımızısınız. Yüzünüzü görmeye hasret koymayın bizi’ dercesine gerillalara duruşun, görkemin, sabrın, dayanıklılığın ve kararlılığın bilgece ezgisini muştuluyordu. Dağlar, diplerden çıkışın ve kurtuluşun tılsımıydı. Bunun, soluk kesici, eşsiz güzelliğini onlara sunmanın haklı hazı ve tadındaydı.

Kato Jırka, yaylaların önünde kayalık denizini andıran büyük bir set gibi görünüyordu gözlere. Aynı zamanda birbirinden dar ve derin vadilerle kesilen fakat hemen ötesinde eski yüksekliğine erişerek yoluna devam eden, virane bir duvarı da andıran Kato’ların önü-sonu birbirine bağlanıyordu. Yaylalarından bakıldığında ise dağ demeye bin şahit istiyordu. İlk başta kayalık, yer yer inişli çıkışlı ve kıvrımlı tepelerden başka bir şey görünmüyordu. Oysa bu görünümün ardında nice sevdalar, güzellikler, gizemler ve yaşamlar gizliydi. İnsan burayı görünce bu dağların adı gibi ‘Ka tu?’ (Nerdesin) diyesi geliyordu.

Katolar’ın zirveleri kolay yollardan adımları, gelişleri kabul etmiyordu zirvelerine. Belli kapıları ve geçitleri vardı. Bunları bilmeyen biri saatlerce dolanıp dursa da bir çıkış yolu bulamazdı,

zirveye açılan. Onun için habire soruyordu bilmeyenler ‘Nerdesin?’.

Yayla çiçeklerinin amberleşen kokusunun savrulduğu kayalıklara, hemen her yerden giriş mümkün olsa da Beytüşebap tarafından bu zordu. Uçurumlar yol vermiyordu. Esas mesele de uçurumlar arasında kalan kapılardı. Sadece oralardan Kato’ların zirvesine ulaşım sağlanıyordu. Bu kapılar, Kato’nun eteklerine kurulan köylerin ve yöre insanının, öykülerden yola çıkarak koyduğu isimlerle anılıyordu: Deriyê Helizê, Deriyê Beqê, Deriyê Garê, Deriyê Dêranan, Deriyê Şekalok, Deriyê Zerbil, Deriyê Kanî Keva, Deriyê Kaçê ve Deriyê Sedkarê.

Jırka aşiretinin hakim olduğu Kato Dağını görenler, görkemine ve büyüleyiciliğine kapılıyordu. Kilometrelere varan ince bir hat şeklinde başladığı uçtan, bittiği yere kadar uzanan, uzaktan testere görünümü veren kayalıkları korku vericiydi. Kato, bir de Yunanca: ‘Lanet’ anlamına geliyordu. Büyük İskender’den beri bu dağlar, çok çetin savaşırlara mekan olmuştu. O dönemlerden kalma, kocaman kayalarda örülmüş okçu mevzileri, yamaçlarda hala diziliydi. Mancınıklarla atılmış güle şeklindeki yuvarlak yassı taşlar bağrında duruyordu. Bu yamaçlarda kanlı çatışmalar hiç eksilmemişti. İskender’in, takılıp aşamadığı, ordusunun telef olduğu, kayalık ve uçurumlarla kaplı labirenti andıran bu aşılamaz dağı, Yunanca ‘Kato’ diyerek lanetlediği rivayet ediliyordu.

Kato’nun “Nerdesin?” diyerek kimi aradığı ise bir sırdı. Kimbilir belki de nice sırlar dalgalı bir deryayı andıran volkanik kayalıklarda saklıydı. Uçurumun kıyısı boyunca aynı genişlikle kaybolana kadar uzanan volkanlardan arınmış Kato’ların sivri uçlu kayalıkları, sonsuzluk duygusu uyandıran koçerlerin mabedi olan zozanlara, tıpkı penguenler gibi dans edencesine

bakmakta, savaş zamanlarının dar günlerinde ise insanına kol kanat geren bir kale görünümüne kavuşmaktaydı. Jırka aşiretine mensup devletten kaçan yüzlerce mahkum, aşiretlerinin ismiyle anılan Kato'ya sığınmıştı. On İki Eylül askeri darbesinin hükmüne karşı Kato'lara sığınan bu mahkumlar korkusuz, cesur ve mert insanlardı.

Öncü silahlı keşif biriminde yer alan Basri, Orhan ve Ahmet, Kato Jırka alanında faaliyet yürütüyordu. Jırka aşiretinin silahlı adamlarıyla önceden tanışıklıkları vardı. Önceki yıl on üç kişiden oluşan silahlı adamları, gruplarının sınırdan geçişlerine kılavuzluk yapmıştı. Tanışıklıkları oradan kalmaydı. Her üç gerilla suyu, bitki örtüsü ve ot türleriyle koçerlerin vazgeçemediği Kato Jırka zozanlarında halkı, araziye, aşiretleri tanıma faaliyetlerinde epey ilerleme kaydetmişti. Fakat devletin hakimiyetinin hiç olmadığı bu sert coğrafyada oyunları hiç eksik olmuyordu. Yörede etkinliği olan KDP'li bir imam:

“Apocular alanımıza gelmiş. Bunlar dinsiz, imansız, komünist kişilerdir. Görüldükleri yerde vurulmaları katlen vaciptir” diye fetva çıkarmıştı.

Yörede böylesine bir ölüm hükmünün tehdidi altında çalışmaları, tedbirli olmalarını zorunlu kılıyordu. Fetvadana dolayı halk, onları tanıyana kadar gerçek kimliklerini gizlemeleri gerekiyordu.

Birkaç gündür uğradıkları bir koçer çadırına akşam alacasının çökmesiyle tekrar girdiler. Çadır sahibi edindiği kültür gereği tanrısal katta gördüğü misafirlerine ikramda bulundu. Çadırdakilerin sıcak yaklaşımı kimliklerini açıklamalarına vesile oldu.

Orhan'ın “Apocuyuz” sözünü duyan adam birden hiddetlenerek:

“Ha demek ki kadınlarımızı dağlara kaldıracak, paramıza el koyacak, bize her türlü zulmü yapacak kişiler sizsiniz. Dinsizsiniz, imansızsiniz bir de komünistsiniz” dedi.

Çadır sahibinin bu ithamı karşısında soğukkanlılığını koruyan Orhan gülerek:

“Peki bu söylediklerinizi yaptığımızı gördünüz mü? Elinizi vicdanınıza koyun ve söyleyin. Biz şimdiye kadar kimin malını, mülkünü, parasını gasp ettik. Kimin namusuna el uzattık. Bunları yapanlar, bu tür şeyleri söyleyenlerdir. Doğrudur, namaz kılamıyoruz. Elhamdülillah biz de sizler gibi Müslümanız. Aksine bizden alınan ne varsa onları düşmanın pençesinden kurtarmaya çalışıyoruz. Bunun mücadelesini hep birlikte vermeliyiz” dedi.

KDP'li Mela'nın fetvasının neden olduğu önyargılara rağmen çadırdakiler göz ucuyla da olsa tüfeklerine ilgiyle bakıyorlardı. Bu kadar karalamanın altında, bağlı oldukları İslam dininin araç olarak kullanılması yatıyor olabilir miydi? Hz. Muhammed'e yapılan zulmü, iftirayı, karalamayı yöredeki din alimlerinden çok kez dinlemişlerdi. Yörede yaşayan insanlar daima zulme karşı direnişi ibadet görmüştü. Zihinlerinin bir köşesinde, böylesi bir benzerlik vardı: ‘Acaba bu tüfekler bu vahşetten kurtuluşumuzu sağlayabilir mi?’.

O gece zomdaki tüm çadırların ahalisiyle önyargıları bertaraf edici, sabırlı, yaratılan algıyı boşa çıkartıcı, derin bir sohbet yürüttüler.

Her üç gerilla geceleri Kato Jırka zozanlarında örgütlenme faaliyeti yürütürken sabaha doğru Besta'nın sık ormanlarına inerek gündüzleri gizlilik içinde saklanıyordu. Akşamüzeri hazırlıklarını yapıp tekrar Kato Jırka'ya gitmek için yola düşüyorlardı. Birkaç gündür aynı istikameti kullandıkları için bahçelerinde çalışan köylüler, onları görmüştü. O akşam ki yürüyüşlerinde Basri, arkadaşlarına:

“Heval bu köylüler birkaç gündür bizi görüyor. Bari onlara bir selam verelim” diye öneride bulundu.

Orhan da:

“Doğru söylüyorsun, bizim hangi istikameti kullandığımızı görmelerine rağmen, bize herhangi bir zararları da dokunmadı. Onları tanırsak belki de faydamıza olur” dedi ve Basri'yi onayladı.

Yönlerini ilerleyecekleri istikametten ayırıp bahçede ekinleriyle uğraşan köylülere verdiler. Uzaktan neyle uğraştıklarını kestiremedikleri köylülerin ne yaptığını, bahçeye yaklaştıkça seçebildiler. Bir kayısı ağacının üzerinde, ağacı silkeleyen bir adamla ağacın altına düşen yemişleri toplayan üç kişi vardı. Onlara doğru adımlarını hızlandıran gerillalar, kendilerini işlerinin akışına kaptıran köylülere:

“Selamün aleyküm” dedi.

Sesin geldiği tarafa bakan ağaçtaki adam onların selamına hışımila:

“Hiç de selamünaleyküm değil“ diye yanıt verdi.

Sonra hızla ağaçtan indi. Adamın verdiği cevabın şokuyla adeta donan gerillalardan Basri, yaşadığı şoku üzerinden atmaya çalıştı ve yüzündeki tebessümü eksiltmeden:

“Hayırdır amca nerede görülmüş Allah’ın selamının bu şekilde karşılanması, rededilmesi?” dedi ve hem sitemde bulundu hem de neden böyle karşılandıklarını anlamak istedi.

Ağaçtan inen adam karşılıksız her şeyini adayan gerillanın yaşam tarzını anlamış olmanın kendisinde yarattığı rahatlıkla:

“Kaç gündür sizi izliyorum. Neden hiç yanımıza uğramadınız, bir selam dahi vermediniz? Üstelik sağda solda Kürtlük için, halk için mücadele ettiğinizi söylüyorsunuz değil mi?” dedi ve yanıtını almak için sustu.

Basri:

“Evet, biz halkımız için mücadele ediyoruz” diye yanıt verdi.

Adam sitem dolu sözlerle:

“Eğer bizi insan yerine koysaydınız, en azından bahçemize girerek ihtiyaçlarınızı karşılardınız. Bir gün dahi bahçemize girip bir şey almış olsaydınız bile benim vicdanım rahatlayacaktı. ‘Yine bu bahçe halkımızındır’ deyip yanımıza gelebilirdiniz. Sizin kuru ekmek ve keşkle beslendiğinizi ve güneşten kavrulan dere suyunu içtiğinizi biliyorum. Hiç olmasa ihtiyaçlarınızı karşılamak için yanımıza gelseydiniz” dedi.

Böylece gerillaların selamına neden ters yanıt verdiğini açıkladı. Adam ses tonunu biraz daha yükselterek:

“Hadi daha ne orada dikilmiş bekliyorsunuz? Bahçeye gelin de biraz meyve yiyin” diye ekledi.

Bu davete dahi tereddütle yaklaşan gerillaların ikircikliğini fark eden adam, bu kez daha baskın bir ses tonuyla:

“Daha ne duruyorsunuz. Bahçemiz de dahil her şeyimiz sizindir. Ayrıca bu akşam evime gelecek, konuşum olacaksınız” diyerek oluşan ikircikli havayı dağıtmak istedi.

Adamın otoriter sesinin hükmüne kapılmışlardı. Yeni tanıdıkları bu kişileri devrimin hizmetine koyacak olmanın umuduyla bahçeye girip meyve yediler. Sonra onlarla birlikte köy evinin yolunu tuttular.

Böylesi kendilerini anlayan kişilerin yanısıra, devletin ‘Ezilen halkın birliğini dağıtma’ politikasının etkileriyle de karşılaşıyorlardı. Fakat halkla ilişkiler geliştirmek, devrimci ulusalcı bir güç olduğuna halkı inandırmak sabırlı, yöntemli ve zorlu bir çalışmayı gerektiriyordu.

Direnişlerinin başlamasına engel teşkil eden ilişki yokluğunu gidermek ve yabancıları oldukları coğrafyayı tanımak için sürekli hareket halindelerdi.

Kato Jırka zozanlarında, ‘Mezrê’ adlı bir merada kara kıl çadırlarını açan Koçerlerin çadırlarına gittiklerinde hiç de beklemedikleri bir tepkiyle karşılaştılar. Birer ikişer etraflarına toplanan koçerlerden biri, kendilerini ‘Devrimci’ diye tanıtan gerillalara:

“Siz MİT’e bağlı ajanlarsınız. Devlet için çalışıyorsunuz. Yarın gidip bizi karakola şikayet edeceksiniz” dedi.

Devlet devrimcilerin halkla bağını koparmak için zaman zaman devrimcileri ajan olarak lanse ettiriyordu. Buna yabancı değildiler. Bu durum, özgüvenden yoksun, gölgesinden bile ürker duruma getirilmiş ezilen bir halkın psikolojisini

yansıtıyordu. Devletin politikaları salt baskı ve zulme dayanmıyordu. Çünkü Kürtler salt şiddet uygulamalarıyla diz çöktürülecek bir halk değildi. Baskılar çok yönlü ve boyutluydu. Sömürgecilik, baskıyla Kürt halkını hem yok olmaya mahkum etme hem de bir susma emri; kendini ve öz değerlerini inkar etme işlevi güdüyordu.

Basri kendilerini bu ithamla suçlayan kişiye dönerek:

“Böyle şeyler söylemeyin, gün gelir bu söylediklerinizden utanabilirsiniz” diyerek yanıt verdi.

Ama kalabalık kendi arasında bildiğini okumayı sürdürüyordu. İçlerinden sözünün geçtiği aksakalından anlaşılan kişi aniden:

“Bunları devlete teslim edelim” dedi.

Bu atmosferin gerginliği onları istim üstünde tutuyordu. Onların bu halini gören, Kürt kadınının asaletini simasında taşıyan bir koçer kadını onlara teskin edici sözlerle:

“Eğer şimdi kalkıp giderseniz ben de diyeceğim ki bu kalabalık size yaptığı ithamlarda haklıdır. Siz o zaman devletin adamlarısınız. Yok, eğer gitmez de kalırsanız, Kürdistan devrimcileri olduğunuza inanırım” dedi.

Koçer kadının güven verici ses tınısı kalkıp gitmek isteyen gerillalarda ani bir karar değişikliğine yol açtı. Orhan, kadına:

“Bunlar bizi düşmana teslim etse dahi sabaha kadar bu çadırdan ayrılmayacağız. Ne olursa olsun gitmeyeceğiz” diye cevap verdi.

Birikmiş kalabalık gece yarısı çadırlarına dağıldı. Gerillalar ise kaygılı bir bekleyişin akabinde, gün ışığı doğmadan önce

çadırdan ayrılarak noktalarına yönlerini verdi. Ama büyük bir tehlike atlatmışlardı. Fakat orada sabaha kadar kalarak kendilerini koçerlere kabul ettirmeye de çalışmışlardı.

Aradan birkaç hafta geçmişti. Botan’a girişin ana üssü olan Haftanîn’e geçmeleri gerekiyordu. Yaz mevsimi boyunca Kato Jırka ve çevresindeki yol hatlarının, su kaynaklarının, düşman karakollarının harita ve krokilerini çıkarmış, yöre halkını örgütleme faaliyeti yürütmüşlerdi.

Sınırı geçecekleri güzergah, onları ajan olmakla suçlayan Mezrê koçerlerinin hayvanlarını kaçak yollardan Başur Kürdistan’a geçirdiği yoldu. İstikametleri aynıydı. Gerillaların kendilerine doğru geldiğini fark eden koçerler, onlara yaptıkları haksız ithamların kendilerinde oluşturduğu ezikliğin utancıyla sürüyü bırakıp saklanmışlardı. Aslında onlar, gerillaları suçlayıp düşmana teslim etmekle tehdit ederken bir gün utanacakları bu sözleri söylememeleri konusunda uyarılmışlardı. Tartışmanın üzerinden günler geçince halk, gerillaları: ‘Heval, talebe, bizden iyi olanlar, cenetten gelenler’ diyerek dilden dile anlatınca, koçerler de onların devrimci olduğunu anlamıştı. Fakat yollarının aynı geçiş hattında kesişeceğini, başlarını kaldırıp hakaret ettikleri bu kişilerin yüzlerine dahi bakamayacaklarını nereden bilebilirlerdiki.

Her üç gerilla sürünün yanına ulaşınca üç beş çocuğun hayvan sürüsünün çevresinde dolandığını gördü. Onlara doğru harekete geçmeden önce sürüyü yürütenleri farketmişlerdi. Orhan, çocuklara gülümseyerek:

“Gidip şu saklanan büyüklerinizi çağırın” dedi.

Çocuklar yalnız başlarına sürüyle baş edemeyeceklerini bilmenin tez canlılığı ile sürü sahiplerinin gizlendikleri yere

doğru sevinerek koştı. Kısa süre sonra gizlendikleri yerden çıkan sürü sahipleri, pişman oldukları sözlerinin utancıyla her üç gerillanın yüzüne dahi bakamıyordu. Basri, karşılarında ezilip büzülen sürü sahiplerine gülerek:

“Biz Mit’iz ve sizi takip ediyoruz” diye şaka yaptı.

Basri’nin şakası sürü sahiplerini rahatlattı. Artık bakışları yere değil gerillalara yöneldi.

Üç uzun sonbahar gecesi boyunca sürünün Başurê Kürdistan’a geçirilmesine yardımcı oldular. Haftanîn’e ulaştıklarında sürü sahiplerinden hatır isteme vakitleri de gelip çattı. O esnada sürünün sahiplerinden biri cebinden bir miktar para çıkarıp Orhan’a uzatarak:

“Bu parayı yardımlarınızın karşılığı olarak alırsanız, bizi vicdanen rahatlatacaksınız” dedi.

Orhan, kendisine para uzatan sürü sahibine:

“Yardıma ihtiyacınız vardı, biz de size yardımcı olduk. Size gönülden gelen bir içtenlikle yardımda bulunduk. Gönülden yardımın da karşılığı dostluktur. Dostluğunuz da dava arkadaşlarımıza kapılarınızı sürekli açık tutmanızdır” diyerek adamdan parasını cebine koymasını istedi.

Adam cebinden çıkardığı parayı yerine koyma niyetinde değildi. Bu yüzden daha etkili cümleleri zihninden diline dökerek:

“Ben bu parayı şahsi ihtiyaçlarınız için kullanmayıp davanız için harcayacağınızı biliyorum. Zaten çok bir şey değil. Ama birkaç tane de olsa silah ve biraz mermi alabilirsiniz” dedi.

Girdiği bu pazarlıktan kolay kolay vazgeçmeyeceğini, sözlerine basa basa vurguladı. Orhan, hem adamın ısrarlı tutumundan hem de paraya duydukları ihtiyaçtan dolayı adamın kendisine uzattığı parayı alırken:

“Bu parayı özgürlüğünüzü sağlamak ve cephane, lojistik ihtiyaçlarımız için bir destek olarak kabul ediyoruz” diyerek tartışmayı sonlandırdı.

Takvimler seksen üç yılı Ağustos ayının ortasını gösteriyordu. Gecenin karanlığını aydınlatan yıldızlarla birlikte damlara çıkan kederli insanlar, ılık rüzgarın altında yalnızlıklarını büyütüyordu. Besta'nın karanlık orman örtüsü altında. Tılsımını yitirmiş bir coğrafyanın görünmeyen köylerinin insanları, hayata nakşedilen umutsuzluğu bir diğer güne deviriyordu. Ölü bir denizdi atlas, insanlar ise gölgesiz birer silüeti andırıyordu. Ama kimi geceler zamansız çalınan kapılar da vardı. Tanımadıkları insanlara kapılarını açanlar bir yer sofrasının etrafında tedirginliklerini döküyordu ortaya.

Besta'nın, Serikê Mihemedê Osê ve Kêla Memê arasında kalan Hêzil vadisinde küçük bir köy olan Grek'e inen Egîd, Erdal, Şiyar, Sertaç ve İsmail, ilk defa uğradıkları bu köyde bir evin eşliğinden içeri girdi. Mele Süleyman'ın maharetli eşi Xeyîc, o gece kapılarını çalan bu davetsiz misafirlere bir sofraya serdi hemen. Hanedekiler onları kaçakçılardan sanmış, yemek boyunca kaş altından onları izlemiş, mesafeli yaklaşmıştı. Ev sahibi Mele Süleyman, yemeklerini yiyen silahlı misafirlerine:

“Hayırdır, gecenin bu vakti kaçacağımı çıkıntınız?” diye sordu.

İnce bir gülümsemeyle Egîd:

“Biz kaçakçı değiliz. Apocuyuz, Kürdüz, devrimciyiz ve Kürdistan'ın özgürlüğü için silahlı mücadele veriyoruz” dedi.

Ev sahibi aldığı bu yanıt üzerine:

“Baskıya, sömürüye, inkara ve zulme karşı mücadele etmek kutsaldır” dedi.

Ve sevinçten ayağa kalktı. Gecenin bir vakti evine uğrayan kişilere tek tek sarıldı. Zulmün, Mele Süleyman’ın zihninde biriktirdiği sorular vardı. Egîd, soruların tamamını yanıtladı. Sohbetin sonuna doğru Mele Süleyman:

“Söyledikleriniz iyi, güzel ve doğru da bu iş elli-yüz kişiyle olacak şey değil” dedi.

Egîd, mest edici hitabıyla:

“Yüz kişi bir araya geldikse artık on bin de, yirmi bin de yüz bin de oluruz. Bu daha ilk adım. Bu dağlarda binlerce genç, ayak basılmadık yer bırakmayacak. O kadar çok olacağız ki düşmanımız bizi öldürerek dahi yok edemeyecek” dedi.

Oldukça sıcak karşılandıkları evden ayrılma vakti gelip çatmıştı. Onlar hiçbir şey istemeden evin kadını yol katıklarını hazırlamıştı. Egîd’in ayağa kalkmasıyla diğer gerillalar da ayaklandı. Kendilerine hazırlanan yiyecekleri çantalarına yerleştirdiler. Egîd, kendilerini içtenlikle karşılayan hane sakinlerine:

“Gitmemiz gerekiyor ama yine geleceğiz” diyerek hatırlı istedi.

Mele Süleyman, gözleri gecenin karanlığında yiten gerillalara bakakalan eşi Xeyîc ve büyük kızı Nurê’ye:

“Bu buluşma aramızda sır kalacak” diye tembihle bulundu.

Mehmet Xalid İke, Besta’nın Hêzil Vadisinde bulunan Bacrîd Köyündendi. Başurê Kürdistan’da KDP saflarında Irak devletine karşı verdiği savaşla tanınıyordu. Kürtlük değerlerine

bağlıydı. Yurtsever olmasından dolayı Türk devleti nice sefer onu tutuklamış, zindana atmıştı. PKK'nin henüz kuruluş aşamasında işbirlikçi örgütlerce kötülenmesi:

‘Bu hareket bu kadar kötülendiğine göre kurtarıcımız olabilir mi?’ diye bir sorgulama yaşamasına yol açmıştı.

Darbenin olmasıyla birlikte Türk devleti onu da tutuklayıp zindana atmıştı. Zindandayken direnen PKK'yi yakından tanımış, bu tanışıklık kendisine bir söz verdirtmişti:

“Dışarı çıkar çıkmaz Apocularla ilişkiye gireceğim”.

Zindandan çıkınca Besta'nın köylerinden birçok insan onun ziyaretine gitmişti. Bu hareketlilik Besta'da silahlı propaganda faaliyeti yürüten gerilla biriminin gözünden de kaçmamıştı. Akşama doğru silahlı propaganda birliğinden İsmail, Sertaç ve Şiyar, Hêzil Vadisinde bulunan Mehmet Xalid Îke'nin Bacrîd'teki evinin yolunu tuttu.

Diyarbakır Zindanında yaşadığı vahşetten sonra onlara katılmaya söz vermişti. Sertaç, İsmail ve Bijî, onun kendi kendine verdiği bu sözün sıcaklığıyla karşılandı. Kısa süren bir tartışma ve tanışmanın akabinde yörede etkili ve tanınan biri olan Mehmet Xalid, gerillayla birlikte hareket etme ve çalışma isteğini belirtti. Sertaç, bu gelişme hakkında gerekli bilgiyi komutanları Egîd'e aktardı.

Grek ve Bacrîd, Kürt toplumsallığının ilk örgütlenme biçimi olan kan bağına dayalı klan özelliklerini koruyordu. Mele Süleyman, Mehmet Xalid ve Mele Nuredîn'in gerillalarla ilişkilenecekleri onların daha fazla bu köylere inerek ihtiyaçlarını karşılamalarına neden olmuş, ilişki ağlarının gelişmesine yol

açmıştı. Yine köye indikleri bir gece Egîd, Mele Süleyman'ın kızı Nurê'ye elindeki silahı uzatarak:

“Bunu al sakla, bu silahtan sen sorumlusun. Anne ve babana dahi söyleme, kendin sakla. Ne zaman istersem o zaman verirsin” dedi.

Silahı eline alan Nurê, onlar için bir şeyler yapacak olmanın heyecanı ile aldığı silahı hiç kimseye göstermeden bir kayanın altına deşerek sakladı. Aradan üç gün geçmişti. Egîd, Nurê'den saklamasını istediği silahı:

“*Emaneti getir*” diyerek istedi.

Nurê, hemen koşarak silahı sakladığı yerden çıkarıp getirdi. Egîd, bu kez ona birkaç şarjör ve biraz da mermi vererek:

“Bunları da iyi sakla kimse bilmesin” dedi.

Köye indikleri o gece Egîd, Mele Süleyman'a dönerek:

“Nurê sığınak kazmamıza yardım edecek, ne dersin?” diye sordu.

Mele Süleyman'ın onayıyla Egîd, Erdal, Sertaç ve Nurê köyün hemen dışında bulunan bir kayanın altına kazmaya başladı. Erdal, harıl harıl çalışan Nurê'ye gülerek:

“Sen benim mi yoksa Egîd arkadaşın mı milisisin?” diye sordu.

Nurê alnında biriken teri sildi:

“Ben ikinizin de milisiyim” dedi.

Erdal, ondan aldığı bu yanıtın ardından:

“İyi ama sen hep Egîd arkadaşın sana verdiği şeyleri saklıyorsun böyle olmaz” dedi.

O an Egîd, Nurê’nin gözlerinin içine baktı. Nurê de hışımla:

“Yok, kimse bana bir şey vermedi. Ben kimseden bir şey alıp saklamadım” dedi.

Erdal, Nurê’nin verdiği cevapla güldü. Egîd, kendini tutamayıp gülen Erdal’a:

“Ben Nurê’ye hiçbir şey vermedim. Sen Nurê ile aramızı bozamazsın” dedi.

Egîd’in, Erdal’a verdiği yanıt Nurê’ye güven vermişti. Sanki Nurê’nin içinden geçenleri okur gibi:

“Kendisine güvenen insan vicdanının aynasına artık bakabilir ve tüm ordulara karşı durabilir” dedi.

O an Egîd elini Nurê’nin omuzuna hafiften birkaç defa dokunarak:

“Kendine güven Nurê, kendine güven” dedi.

Hayatlar, onların varlığıyla değişiyordu. Geceye uyanan ağustos böcekleri, tüm yalnızlıkların dilini çözüyordu. Artık kendi sahibini bulmuş yürekler konuşuyordu haritasız atlasta. Artık gece eskisi gibi ıpıssız bir matem karanlığına bürünmüyordu.

Kazdıkları sığınağın yorgunluğuyla geri döndüklerinde Egîd, içeri girmeden önce Nurê’ye:

“Heval, leğen ve su getirebilir misin” dedi.

Nurê, tek kelime etmeden kendisinden istenileni yapmaya doğru koştı. Bir bidon su ve leğenle yanlarına gelene kadar onlar da kazdıkları sığınaktan dolayı kirlenen çoraplarını çıkarmışlardı.

Mele Süleyman ve Xeyîc de avluda duydukları sesler üzerine dışarı çıktı. Çoraplarını yıkamaya başlayan Egîd ve Nurê tartışıyordu. Evin içine kadar taşan sesin nedeni de anlaşılmıştı. Onun çoraplarını yıkamasına itiraz eden Nurê ısrarla:

“Heval Egîd, ben ölmedim yaşıyorum. Gözlerimin önünde çoraplarını yıkamana izin vermem. Bırak ben yıkayacağım” diyor ve sitem ediyordu.

Genç kızın sitemine aldırmandan çoraplarını yıkayan Egîd:

“Heval Nurê, çoraplarımızı kendimiz yıkayacağız. Elimiz var, işimizi kendimiz yapabiliriz. Uzatmaya gerek yok” diyerek tartışmayı noktaladı.

Ağustos ayının son günleriydi. Egîd’in geri üs alanları olan Haftanîn’e geçmesi gerekiyordu. Sınır hattını iyi tanıyan Mele Nuredîn ve Mehmet Xalid, ona bu yürüyüşte öncülük etti. Geliştirdikleri yeni ilişkiler sayesinde Egîd ve grubu, Sinaht Köyünün vadisinde bulunan kampa ciddi bir zorlukla karşılaşmadan ulaştı.

Basri, Orhan ve Ahmet de Haftanîn'deki kampa ulaşmıştı. Onlardan bir gün önce kampa ulaşan Egîd, mangasında harıl harıl çalışıyordu. Mangaya girdiklerinde, masasındaki krokilere ve haritalara gömüldüğünü gördüler. Bu uğraşından başını kaldırıp saygın bir edayla ayağa kalktı. Yol yorgunu arkadaşlarını kucakladı. Hal hatır sorma ve kısa bir selamlaşmanın ardından Egîd, çalışma yürüttükleri Kato Jırka bölgesi hakkında sorular sordu. Aldığı cevaplar, altından kalkılması zor olan gerilla savaşını geliştirme beklentilerini karşılamaktan uzaktı. Fakat üç aydır o alanda faaliyet yürüten arkadaşlarının yüz hatlarında yaşadıkları zorlukları okumada güçlük çekmedi.

Basri, üç aylık pratik faaliyetleri boyunca Egîd'in tembihiyle Kato Jırka coğrafyasında hazırladığı haritayla keşfini yaptıkları düşman karakollarına dair krokilerin çizimlerini çantasından çıkarıp ona uzatırken:

“Heval Egîd, mangan tam tapu kadastro müdürlüğü gibi kroki ve haritalarla dolu” diyerek takılmayı da ihmal etmedi.

Egîd normal koşullarda şaka yapmayı çok seven biriydi. Fakat sadık takipçisi olduğu Öcalan'ın, önlerine koyduğu hedefe ulaşamadıkları için ciddi bir ses tonuyla:

“Heval Basri ÷lkemizin özg÷rl÷ğ÷n÷ inşa etme aşamasındayız. Bu inşa da hedeflediğimize savaşı başlatmakla olur” dedi ve sözlerine devam etti: “Bu harita ve krokiler bizim için çok önemli. Aslında içinde bulunduğumuz arazinin bir bütün topoğrafiyasını çıkarmak oldukça hayati. Bu haritalarla her gelen yeni arkadaşımız alanı rahatlıkla tanıyabileceğ-i gibi, düşmanın üslenme alanlarını da bilmiş olacak. Yarın bu yollarda yürüyeceğiz. Bilmediğimize, tanımadığımız arazide, önümüze çıkabilecek tehlikeleri, ancak bu kroki ve haritalarla göğüsleyebiliriz. Yürüdüğümüz bu yolda tehlikeleri tanımamız ve bu tehlikelere karşı hazırlıklı olmamız gerekir. Tehlikeleri bertaraf edebilmek için karşılaşılabilecek olasılıkları çok iyi hesaplamak ve her şeye karşı hazır olmak gerekiyor”.

Eğid o bahar mevsiminden bu yana Kato Jırka, Besta ve Cudî’de çeşitli gözlemlerde bulunmuştu. Bu süreçte kendi gerçekliklerini de görmüştu. Bu gözlem sonucu belli düzeltmelere gitmesi gerekiyordu. Her üç gerilla, Eğid’in derin düşüncelere daldığını fark edince, dinlenme ihtiyaçlarını öne sürerek mangadan ayrıldılar. Arkadaşları mangadan ayrılır ayrılmaz su kaynakları, yol hatları, mağaralar, askeri karakollar, patikalar, araç yolları; özcesi arazi hakkında toplanan kroki ve haritaları büyük bir merak ve duyarlılıkla incelemesini sürdürdü.

Yüreğinin duygu yükü ağırdı. Onu devrime katan Mazlum Doğan Diyarbakır Cezaevinde hayatını kaybetmişti. Cunta sonrası gerillacılığ-a ilk adım attığı komutanı Kemal Pir, tutuklanırken o yaralı bir şekilde kurtulmuştu. Mazlum Doğan ve Kemal Pir’in direnişi onlara çığır açan mücadeleli miras bırakmıştı. Kemal Pir’in kendisine söylediğ-i:

“Bu halk mutlaka kurtulacak. Belki on yıl, belki yirmi yıl alır ama mutlaka bir halk savaşı verilecek” sözü bir an olsun bile aklından çıkmıyordu.

İşte o, bu mirasa sahip çıkmak için her şeyi ince eliyor, sık dokuyordu. En ufak bir ayrıntı dahi keskin gözleminden kaçmıyordu. Bu çabaları bütün arkadaşlarının takdirini kazanmasına yol açmıştı. Kamp yönetiminde bulunan üç kişiden biriydi. Yönetimde birinci derecede sorumlu olan Selahattin Çelik’ti. Fakat bütün gerillalar en fazla Egîd’i esas alıyor, dinliyor ve saygı duyuyordu. Selahattin Çelik’in sorumluluğu sadece kağıt üzerinde, isim düzeyindeydi. Egîd’in hitabı, duruşu, arkadaşlarıyla ilgilenmesi ve ciddiyeti, hepsinin gönlünde yer edinmesine neden oluyordu.

Basri, Orhan ve Ahmet dinlenmek için mangalarına çekilmişlerdi. Yorgunluk, bazen bedenin hücrelerine yaydığı sızıyla uykunun önünü alıyordu. Yorgunluktan dolayı uyuyamayan Basri, Orhan’a dönerek eliyle işaret ettiği Xantur’un uçurumlarını göstererek:

“Heval Egîd bana git kendini şu uçurumdan aşağı at dese, hiç düşünmeden gider kendimi atarım” dedi.

Orhan, Basri’nin komutanları Egîd’e bağlılığını ifade eden sözleri üzerine:

“Peki, heval sen gerçekten sormaz mısın kendini o uçurumdan neden atacağını?” dedi.

Basri de:

“Heval Egîd’in bildiği bir şey vardır ki benden kendimi uçurumdan atmamı ister” diye onu yanıtladı.

Orhan bu kez:

“Heval Basri ben de sana katılıyorum. Heval Egîd kendini uçurumdan atmanı istese muhakkak o durumdan daha önemli bir şey vardır” diyerek Basri’nin sözlerini onayladı.

Basri, Orhan’ın bu sözlerini noktalamak istercesine:

“Heval Egîd güvenin mekanı olmuş biridir. İnsanların zihninde ve yüreğinde yerini buluyor. O hepimiz için bir şanstır. Bütün arkadaşlar onun yanında kalmak istiyor. Heval Egîd’in yanında başarı, cesaret ve ruh kazanılıyor. İnsan onun yanında çok çabuk gelişiyor. Özgüven sahibi oluyor. Düşünsel anlamda da yerinde durmuyor. Korku tanımıyor; korku onda geçersiz kalıyor. Tepeden tırnağa cesurdur. İnsan da onun cesaretiyle kendini oluşturuyor. Bir yerden geçtiğinde, onu sadece bir kez görenler onu unutamıyor. Biz o yerlere gittiğimizde, insanlar ismini bilmediği için onu tarif ederek bir daha ne zaman geleceğini, neden gelmediğini soruyorlar. Bir kez bile uğradığı bir yerde insanlar onun tesiri altında kalıyor. Yaşamı emeğiyle yaratıyor ve oluşturduğu güvenle bütün arkadaşlarına umut oluyor ve saygınlığını büyütüyor. Bu yüzden varlığı herkeste unutulmaz izler bırakıyor. Daima pozitif enerji yayıyor” dedi.

Tıpkı her yana doğru giden ve yeni bir yaşam matrisi inşa etmeye çalışan deli moleküller gibi, PKK militanları da bölünmüş olanı yeniden birleştirmeye, yırtılmış olanı yeniden dikmeye, yeni bir toplumsal ve kültürel evren oluşturmaya çalışıyordu. Onların bu girişimini görenler: ‘Siz deli misiniz; elinizdeki bu silahlarla milyonluk ordusu ve her türlü silahı olan bir devlete karşı nasıl başkaldıracaksınız?’ diyordu.

Hatta kimi yerlerde onlar için: ‘Ay’a giden insanlar’ deniliyor alaya alınıyorlardı. Kimi yerlerde ise altın arayıcısı oldukları

sanılıyordı. Hatta onlara: ‘Sizin eviniz, anneniz, babanız var mı?’ sorularıyla da sık sık karşılaşılıyorlardı. Onların bu yargılara verdiği yanıtlar ise tıpkı o deli moleküllerin doğasında yaşananlar gibiydi: ‘Doğru, devletin milyonu aşan ordusu var. Ama bizim de haklı bir öfkemiz var. Sömürgecilik altında kölece yaşamaktansa özgürlüğümüz ve onurumuz uğruna ölümü kabul edecek bir hakikatimiz var’.

Okumuş bir avuç gencin, hiçbir dış destek olmadan, özgüçleriyle Türk devletine karşı giriştikleri devrim hareketi, sadece inanca dayanıyordu. İnançları, her yönden üzerlerine akın eden zorlu koşullarda onları ayakta tutuyordu. Sömürge yazgısını altetme hedefiyle yola düşen bir avuç genç, kendilerine biçilen sömürge kefenini yırtıp atabilecek miydi?

Onlar kiminin gözünde bir avuç maceraperest, kiminin gözünde ise deneyimsiz talebelerdi. Fakat kendileri için olmayan hayat tarzları, onları tutunulacak bir dal haline getiriyordu. Evrenin en temel yasasıydı çünkü. Kimbilir belki de birbiri için yaşamak, evrenin varlık ve oluşum gerekçesiydi. Evrende her şey birbiri için yaşıyordu. Nehirlerin kendi suyunu içtiği görülmüş müydü ki? Ağaçlar da kendi meyvelerini yiyemezdi. Rüzgar kendisi için esmez, bulutlar kendi yağmurlarında ıslanmazdı. Çiçekler kendileri için kokmazdı. Güneş kendisi için ısıtmaz ve aydınlatmazdı. Yıldızlar kendileri için ışıldamaz, ancak bütün bunların birlikteliği bir çiçeği yaşatabilirdi. Evrendeki her şeyin uyumuydu, toprağı doğurgan ve yaşamsal kılan. Gerillaların da tıpkı evrende olduğu gibi kendileri için olmayan hayat tarzları, evrenin bu en temel yasasını da ifade ediyordu. İnsanın kaybettiği, bu gönül hazinesiydi. Toprak, yağmur, tohum, güneş olmasa hangi ağaç meyve verebilir ki? Ve o meyveyi canlılar tüketmese, meyvenin oluşu neyi ifade ederdi

ki? Evrenin özgürlüğe adanmış sorumluluk ilkesi, birbirini özgürce yaşatmanın dostluğu, paylaşımı ve ruhuydu.

Basri, Kato'larda faaliyet yürütürken bir kişiden mermiler almış ve bu mermilerden birini uzun bir süredir kullanmadığı silahını denemek için yakmıştı. Basri, bu durumu Egîd'e anlatınca, hiç beklemediği bir yanıtla karşılaştı.

“Öyleyse sen bu konu hakkında örgüte yazılı rapor vereceksin”.

Basri, ilk başta onun şaka yaptığını sandı ama mimiklerinde dahi şakadan eser yoktu:

“Heval Egîd bunu size anlatarak zaten sözlü raporumu vermiş oluyorum” dedi.

“Heval Basri, bu yetmez. Bu konuda yazılı rapor vermen gerekir” diyerek tutumunu korudu Egîd.

Basri, onun net sözlerinden bunun bir şaka olmadığını kavradı:

“Heval Egîd, partinin bana verdiği mermilerin hepsi bendedir. Bir mermi dahi yakmadım. Ben o mermiyi uzun süredir kullanmadığım silahımı denemek için halktan aldım” dedi.

O an daha da sertleşen Egîd:

“Heval Basri, sen PKK'li olmasaydın, halktan o mermiyi alamazdın. O kişi o mermileri sana değil partiye verdi. Sense partinin mermisini kural dışı, keyfi bir şekilde kullandın. Halkımız sana o mermiyi savaşman için verdi. Bu durumu partiye yazılı bir raporla izah edeceksin” dedi.

Basri, Egîd'in bu sözleriyle kendisine neyi kavratmak istediğini anladı. Sonunda yazdığı bir sayfalık raporu da yönetimleri olan Egîd'e sundu.

Egîd, Basri'nin özeleştiri raporunu okuduktan sonra ona dönerek:

“Ha şöyle, meseleyi kavramışsın. Eğer herkes boş yere mermi yakarsa cephane fabrikamız olsa dayanmaz. Hepimizin mermileri tek tek sayılıdır. Kimi arkadaşlara henüz bir silah dahi veremedik. Halk bize bir şey vermişse -bu bir mermi dahi olsa- partiye teslim edilmelidir. Birinden aldığımız bir şeyi, tüm arkadaşlarımızın ortak ihtiyaçlarına katmalıyız” dedi.

Herkes aldığını kendisine ayırır ve değerlendirirse bu durum eşitsizliğe ve içlerinde sınıflaşmaya neden olacaktı; bunu iyi anlamıştı Basri.

O güz gecesinde gerillalar yaktıkları ateşin çevresinde kümелendi. Egîd ateş başında arkadaşlarıyla sohbet etmeyi ve ateşin etrafında gerillanın durduğu halayı çok seviyordu. Konuşunca tüm arkadaşları onu dinliyordu. O güz gecesini ayaz, berrak ve duruydu. Kamp yeni görevlendirmelerle birçok duygunun birarada yaşandığı bir mekan olmuştu. Egîd, tam o an konuşacağını hissettiren küçük ama duyulur bir öksürükle arkadaşlarının bakışlarını üzerine çekti. Zihninden diline dökülen kelimelerle önlerindeki zorlu yolu anlatmaya başladı:

“Biz topraklarımıza bir tohum serptik. Bu tohumla Ağrı Dağı'na gömülen Kürt'ün beton mezarı çatladı. Ve tohum filizlendi. Eğer filizlenmekte olan bu tohum toprağa kök salarsa halkımız devletlerin bu vahşi zulmünden kurtuluruz. Biz de bu filizin toprağa kök salması için yürüyeceğiz. Bu yolda terimizle,

kanımızla, göğüsleyeceğimiz binlerce zorlukla filizin toprağa kök salmasını sağlayacağız”.

Sefkan, ozanlarıydı. Bir iki teli hep eksik olan sazıyla yaşadıkları acıları ve sevinçleri sağaltıyordu. Sazdan dökülen yanık nağmelerle uyumlu, içli bir sesi vardı. ‘*Qandil Dağı*’ adlı yeni bir şarkıyı, KDP ve YNK çatışmasını durdurmak isterken bu güçlerin karşılıklı ateşleri arasında kalarak hayatlarını Kürt kanının dökülmemesi için adayan Mehmet Karasungur ve İbrahim Bilgin’in anısına notalara dizmişti. Her zamanki gibi ilk dinleyicileri arkadaşlarıydı.

“Qandil dağında ses var

Qandil dağı dumanlı

Dorukları gülmez olmuş

Yüreğin de çift yara.

Kanıyor Karasungur

İbrahim yoldaş kanda...”

Ve hüznü şarkılarının ardından herkes hareketli şarkıların ritmi eşliğinde halaya durdu. Halay, kültürlerinde birlikteliği, ortak mücadeleyi anlatıyordu. Her bir figüründe toplumlarının sevinci, acısı, duası, mücadelesi ve nice sayısız duygu, birer ritüel gibi dile geliyor ve anlama erişiyordu. Egîd de halayı çok seviyordu. Başını çektiği halayda sınıksız kenetlenmişlerdi. Kendilerini özgür hissettikleri halayı yorulana dek sürdürdüler. Sonra nöbetçiler dışında herkes uyumak üzere köşesine çekildi.

Ay ışığı olmadığı için o gece okuyup yazamamıştı. Her gece yaptığı gibi o güz geceside lacivert zemine saçılan yıldızlar altında uyuyan arkadaşlarını: ‘Üşüyorlar mıdır; üstlerindeki kefiyeleri kaymış mıdır?’ diyerek tek tek kontrol etti. Çoğu gece, cenin şeklinde soğugun, içine büzdüğü üşüyen bir arkadaşını farkedince, parkesini veya kefiyesini çıkarıp arkadaşlarına hissettirmeden üstlerini örter, öylece uyuyacağı yere adımlardı.

Soğuktan dolayı kapanamayan gözler, bir elin üstlerini örttüğünü hissedince usulca adımlarla yürüyen kişiye baktıklarında karanlıkta onun belirgin silüetini görürdü. Kendisini her bir arkadaşına karşı ayrı ayrı sorumlu hissediyordu. Önünde uzun bir yol olduğu için uykusunu almalıydı. Yarın yine düztaban olan ayaklarını sızlatacak uzun bir yürüyüş vardı. Bu durumunu hiçbir arkadaşına yansıtmıyordu. Çoğu arkadaşının bundan haberi dahi yoktu.

Sonbahar mevsiminin ilk günleriydi. Ağaçlarına tutunmakta zorlanan yaprakları birer ikişer, huşu içinde köklerine düşmeye başlamıştı, bir dahaki bahara ağaçlar daha iyi

açsın diye. Köklerini korumak için kendisini feda eden yapraklar hüznün izdüşümü gibiydi. Bu doğanın korunma, beslenme ve büyüme döngüsüydü.

Eğîd, kendisini, hayatlarını direnişlerine adayan arkadaşlarına borçlu görüyordu. Tıpkı köküne düşen yaprakların borcunu ödemesi gibi oda borcunu ödeyerek rüştüne ermeyi hedefliyordu. Adımları sınırdan geçmeye hazırdı. Botan’da sonuçlarını arayacaktı. Bu gidişi daha büyük bir deneyim ve donanıma sahipti. Botan coğrafyasını kısmen de olsa tanımış belli bir ilişki ağı oluşturmuşlardı.

Silahlı bir devrim gücü olarak Türk ordusunun karşısına dikilebilmek için çalışmaları istenilen düzeye ulaştırması gerekiyordu. Güçleri Botan’ın stratejik dağlarında birimler halinde konumlanmıştı. Bu birimler Botan’ın iç kesimlerinde

yürüttükleri faaliyetler neticesinde halkla ilişkiler geliştirmiş, yörenin aşiretleri hakkında incelemelerde bulunmuş, biraz da olsa araziyi tanımışlardı. Yine yürüttükleri istihbarat çalışmaları sonucunda, karşısında savaşma kararı aldıkları ordunun hedefleri ve ajanları, kısmen deşifre edilmişti.

Yönlerini Botan'a girişin ana üssü Haftanîn'den Kêla Memê'ye verdiler. Karanlığa doğru tükenen güneş, ufukta kaybolunca sınırı geçtiler. Egîd'in bir an bile amacından sapmayan iradesi, imkansız denilen birçok şeyi olanaklı hale getirmişti. Kêla Memê'nin bulutlara değen zirvesine, işte bu irade gücüyle tırmanıyordu. İlkbahara tezat olmayan tek şey yağmurdu. Bulutların terkisinden süzülen her yağmur taneciği suya ihtiyaç duyan herhangi bir canlıyı yaşatma yarışındaydı. Grup, sağanakta sıırıslık olmuştı. Kêla Memê'nin zirvesine tırmanmak kabusa dönüşmüş, sicim gibi boşalan yağmur, yürüyüşlerini aksatmıştı. Bu yüzden gün doğarken Kêla Memê'nin zirvesine ancak ulaşabildiler. Akşama kadar orada dinlenen grup yönünü Besta'ya verdi.

Besta bir orman deryasıydı. İnmeye başladıkları Kêla Memê'den, hafif bir rüzgarın esintisiyle titreyerek birbirlerine çarpan milyonlarca meşe ağacının hiçbir sayıya sığmayacak yapraklarının sesi bu orman deryasının gizemine ve gecenin zifiri karanlığına ürkütücü bir hava katıyordu.

Besta lavlarını yitirmiş, Kato Jırka, Kêla Memê, Çiyayê Filehan, Çêlê Nimêja, Pîro, Herekol, Qaplanê, Kor Qandîl ve nice asi volkanik dağlarla çevrilmiş, uçsuz bucaksız bir orman adası görünümündeydi. Serikê Mihemedê Oso, Serikê Hîryan ve Serikê Diryan gibi çıplak ve yüksek tepeleri de çevresini kuşatan dağlara meydan okurcasına duruyordu bağrında. Fakat yine de bu dağlar, baş döndürücü uçurumları ile Besta'yı, surlar gibi

içine alarak savunuyordu, nadiren kopukluklar olsa da. Bu dağların savunusu sayesinde Besta'nın birçok yeri, el atılmamış, ayak basılmamış topraklar olarak kalmıştı. İşte o topraklar yeni sakinlerinin adımlarını bekliyordu. Zamanla Besta'yı adım adım arşınlayacak ve burayı diriliş mücadelesinin temel alanlarından biri haline getirmeye çalışacaklardı.

Egîd ve grubu bizzat şahitti; Besta o gece gelgitli kara bir derya gibiydi. Adımları ise bu deryaya doğru akan nehirdi. Bir an önce Besta'daki arkadaşlarıyla biraraya gelmek istiyorlardı. Yol katıkları da azalmıştı. Sertaç öncüleriydi. Alana daha önce girmiş olanlardandı. Araziyi tanıdığı için grubun önünde yürüyordu. Önlerine aşılmaz bir tepe gibi dikilen Serikê Mihemedê Oso'nun kendilerine bakan yüzünde, çobanların yaktığı ateşler vardı. Kêla Memê'nin inişi de tırmanışı kadar zordu. İnişleri boyunca diz kapakları hızlanma ve ani duraksamalar yüzünden sızlıyordu ve neredeyse çatlayacaktı. Biraz olsun dinlenmeleri hepsi için iyi olacaktı. Egîd, önünde yürüyen Bedran'ın omzuna hafifçe dokunup fısıltıyla:

“Heval, önünde yürüyen arkadaşına bir mola vermemizi söyle” dedi.

Bedran da önündeki arkadaşına “Mola vereceğiz” dedi.

Yürüyüşlerinde bir kuraldı. Öncünün arkasında yürüyene söylediği söz emirdi. Bu söz artçıya kadar uzanıyordu. Bu durum tersi için de geçerliydi. Artçıdan giden söz, önde yürüyen öncüde fısıltı halinde biterdi.

Egîd'in talimatıyla Sertaç, (Fazıl Yıldırım) uygun bir yerde mola verdi. Uzun, gür, kıvrıcık siyah saçları, uzun boyu ve geniş omuzlarıyla, her zaman dayanılacak bir dağın güvenini veren Sertaç, gruptan kendisine doğru gelen kişiyi seçebilmek için

gözlüklerini burun hizasına doğru indirdi. O esnada gözlük çerçevelerinin esmer yüzünde biriktirdiği teri koluyla sildi. Kendisine doğru gelen silueti tanımakta zorlanmadı. Egîd, ona doğru adımlarken oda kendince: ‘Umarım öncülüğümde arkadaşlar fazla zorlanmamıştır. Acaba Heval Egîd beni uyuracak mı? Bu yüzden mi mola vermemizi istedi?’ gibi bir yargıya kapılmıştı. Bu, yaşadığı kaygı göz sorunundan kaynaklıydı. Gözleri gece görmekte zorlanıyordu. Ama onun dışında araziye tanıyan olmadığı için onun öne geçmesi mecburiydi. O bu düşünceler içindeyken Egîd onun önünde çömeldi ve sağ elini Sertaç’ın dizine bıraktı:

“Heval Sertaç, erzağımız tükendi. Sen bu çobanları tanıyor musun? Daha önce onların yanına hiç gittiniz mi? Onlardan ihtiyaçlarımızı temin edebilir miyiz?” diye sorular sordu.

Sertaç, inişleri sırasında arkadaşları düştüğü için uyarı ve eleştiri bekliyordu. Böylesi sorularla karşılaşınca biraz olsun rahatladı. Oysa dikat etmiş olmasına rağmen en çok da kendisi yere düşmüştü. Fakat esas arkadaşlarının düşüşlerini iştince canı acımişti. Sertaç, sorulara kısık bir ses tonuyla:

“Bu sürüleri otlatan çobanlar Goyî aşiretine bağlı Mijîn Köyündendir. Fakat Besta çok geniş bir alan. Sayımız az olduğu için herkesin yanına gidemedik. Bu yüzden bu çobanları tanımıyorum. Ama yol katığımızı onlardan temin edip yolumuza devam edebiliriz. Herhangi bir sorun yaşanacağını sanmıyorum” diye cevap verdi.

Egîd de:

“Tamam o halde, çobanlardan birinin yanına gidebiliriz. Hem ihtiyaçlarımızı temin etmiş oluruz hem de onlarla tanışırız” dedi.

Sofi Miho, dini bütün birisiydi. Uzun siyah sakallarına az da olsa sirayet eden aklık ona apayrı bir saygınlık katıyordu. O gece oğlu Tahir’le yaktıkları ateşin başında, köpeklerinin sürülerini kurtlardan koruyacaklarına olan güvenle Besta’yı çepeçevre saran dağlardan esen soğuk rüzgara direnerek ısınmaya çalışıyorlardı. Tahir daha on dört yaşında, bıyıkları yeni yeni terlemeye başlamış, babasına bir oğuldan ziyade arkadaşlık eden bir gençti. Ketum olgunluğunun, yaşını gölgesinde bıraktığı Tahir, görünüşünün aksine girişken ve birçok meziyete sahipti. Sofi Miho, bu özelliklerinden dolayı onunla gurur duyuyor, bir an olsun onu yanından ayırmıyordu. Köpeklerin havlamasıyla onlar da tıpkı gece gibi irkilir olmuştı. Köpeklerin havlamasının nedenlerini, yıllardır yaptıkları çobanlığın deneyimlerinden iyi biliyorlardı. Hisleri güçlü olan köpekler, sürüsünü korurken kurt saldırılarına karşı iyi birer savaşçı olmayı bilmiş sadık dostlardı. Bu sadık dostların havlamaları herhangi bir tehlikenin işareti değildi. Çünkü tehlike anında köpekler hemen saldırıya geçerdi. Onlara ve sürüye sadakatleri ölümüneydi. Sürünün mıntıkasının müdafaasını yapan köpekler, kokusunu aldıkları tehlikeye doğru harekete geçmişti.

Sofi Miho, köpeklerin tekin olmadığını bildiği için hemen onların önüne geçip neye ve kime havladıklarını öğrenmek amacıyla seri ve hızlı adımlarla havlama sesinin biriktiği o noktaya doğru yürüdü. Tahir de çiftesine sarıldığı gibi babasının peşine düştü. Sofi Miho, köpeklerin önüne geçince, gerilla grubuyla karşı karşıya kaldı. Gözleri silahlı kişileri görmeye aşinaydı. Ama yine de temkinli olmalıydı. Silah taşıyan adamlar, eski zamanlarda olsa güvenilirirdi. Fakat içinde bulundukları zaman kötüydü. Silah taşıyan adamlar, güce ve çapula tapan eşkiyalar olmuştı. Ama yine de yüreği, hayatında hiç olmadığı kadar ferah bir duygunun avuçları arasında kalmışçasına onu

rahat hissettiriyordu. Kendisi bile bu ruh haline bir anlam veremedi. Onları tanımıyordu. Kimdi bu esrarengiz kişiler?

İçinden geçen: ‘Bunlar kesin mahkumlardır, devlet kaçaklarıdır’ gibi tahminlerdi. Ama hemen def etmişti tüm bu düşünceleri. Onlardan, kendisine doğru yayılan özgürlük kokusunu en kılcal damarlarına kadar duyumsamıştı. Her zaman düştüğü cezbe kapılmıştı sanki. Köpekler de sahibinin huzuruna ortak olmanın sevincini, kuyruklarını sallayarak belli ediyordu. Gelen silahlı kişilerin etrafında dolanarak saflığı ve vefayı yayıyorlardı. Grubun komutanı Egîd:

“Selamünaleyküm, kolay gelsin” dedi.

Elini tokalaşmak üzere karşısındaki adama uzattı. Sofî Miho güngörmüş, dağları tarafından iyi olanı nerede olursa olsun keşfedebileceği sezgisel bir yetenekle kutsanmış biriydi. Yörede bu vasıflarıyla tanınıyordu. Kendisine dostça uzanan eli hızla, dostça ve sert bir şekilde sıkıp karşılıksız bırakmadı:

“Aleyküm selam. Allah size de kolaylık versin. Hadi daha fazla teriniz soğumadan ateşin başına geçin” dedi.

Bu içten daveti karşılıksız bırakmayan grup Tahir’in de elini sıktı ve ateşe doğru yürüdü. Sofî de diğer gerillaları selamlamaya devam etti. Ateşin çevresine bağdaş kurup silahlarını dizleri üzerinde tutan misafirlerine çay doldurmaya başlayan Tahir, bir yandan da babasının onlarla başlattığı sohbeti dinliyordu. Egîd, toplumu çok iyi tanıyan ve tahlil eden biriydi. Hayatı boyunca hiç köyde yaşamamış olmasına rağmen Kürdistan’da köylülük üzerine broşür yazabilecek bir birikime sahipti. Onlarla bütünleşmişti. Toplumun her kesiminden insanlarla ilişkilenebiliyordu. Gittiği her yerde insanların gönlünde iz bırakan bir karakteri vardı.

Ulaştığı köylerde o en çok ihtiyarlarla ve her kesin ‘Delidir’ dediği kişilerle diyalog kurmaya öncelik veriyordu. İhtiyarlara ‘Amca durumunuz nasıl? Ülkemiz nasıldır? Düşman bugüne kadar halkımıza ne tür zulümler yaptı? Biz ne yapalım?’ gibi sorular sorup yılların deneyiminden bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu. Buna benzer soruları, Sofi’ye de sordu kendilerini tanıtırken:

“Amca biz PKK’liyiz, Apocuyuz, amacımız Türk devletini silahlı mücadele ile topraklarımızdan atıp halkımızı özgürleştirmektir. Sen halkımızın durumunu nasıl görüyorsun. Böyle bir mücadeleyi başlatma koşulları var mı?” dedi ve sorular sordu.

Sofi Miho bilge, ermiş ve saygın vasıflarından dolayı halk tarafından dervişlik payesine erdirilmiş biriydi Egîd’e:

“Özgür olmayışımızdan dolayı kendime bu yaşında bile keşke doğmasaydım diyorsam artık bu devletin vahşetini sen düşün. Ama ben sizinle bu sorduğun soruları tartışmayacağım. ‘Neden?’ diyeceksin; sizi ilk defa görüyorum ve adınızı da hiç duymadım. Bu çok da önemli değil, hayatımda ilk defa sizinle karşılaşınca kendimi özgür hissetim. Bunun sebebini ben de bilmiyorum” dedi.

Sofi’nin bu beklenmedik cevabı bütün gerillaların yüzüne, anlaşılmış olmanın hazzını yaymıştı. Egîd’in daha sözüne başlamamış olmasını fırsat bilip elinde tuttuğu bastonu misafirlerine göstererek:

“Bu bastonu görüyor musunuz? Ağacın yaşken kesilen uygun bir dalından yapılır. Yeri geldiğinde elim, ayağım, yeri geldiğinde ekmeğimdir veya çölde beni yılanların saldırılarına karşı koruyan silahımdır. Belki siz bu sorularınızı birçok kişiye

sormuşsunuzdur. Her birinden ayrı ayrı cevaplar da almışsınızdır. Belki birçok kişi ‘Ülkemizi özgürleştireceğiz’ deyişinize gülmüştür de. Ama ben size inanıyorum. Ve bu geceden sonra bütün ailemle sizinleyim. Belki dersiniz ‘Bu kişi bizi tanımıyor. Bizi yalnızca bir kez görüp katıldığını söylüyor’ diye. Bu düşünceniz elbette normal” dedi.

Elindeki bastonla ateşi karıştırdı. Ateşten yükselen alazlar gecede ağustos böcekleri gibi parıldadı bir süre sonra sönerek gözlerden görülmez oldu. Bastonunu daldırdığı ateşten çıkarıp:

“Ama beni dinleyin; bu baston küçücük bir tohumun ürünüdür. Siz de biliyorsunuz ki küçük bir tohumdan bunun gibi yüzlerce dal veren bir ağaç yetişir. O ağaçtan da sayısız tohum düşer toprağa. Siz de ülkemize düşen tohumsunuz. Bu tohum, şu dağlar kadar büyük olan kin ve öfkedir zulme. Bugün gördüğümüz ve dokunduğumuz her şey, her görünen, bir görünmeyenden gelir. Gün gelecek şimdilik görünmeyecek kadar küçük olan bu tohum, hepimizin göreceği ve etrafında kenetleneyeceği, gölgesinde oturup dinleneceği, dal budak saçan bir çınara dönüşecek. Görünenin ötesinde anlamlara bürünecek” dedi.

Egîd, kerametlerinden dolayı halk tarafından sofilik payesiyle onurlandırılan, onları ilk defa gören bu adamın sözlerinden etkilendi. Sofî’nin zihninin, özenerek diline damıttığı kelimayı, ortama mistik bir ruh katmıştı. Onu can kulağıyla dinleyen Egîd, Tahir’in bu koyu sohbeti ateşe attığı odunlarla beslemesiyle oluşan alevin ısıltılarına karışan bir tebessümle yüz hatlarından nice yıkımlar biriktirdiği anlaşılan Sofî’nin gözlerinin içine baktı. Büyük bir tevazuyla:

“Amca ben şimdi şafak atana dek konuşsaydım senin kadar güzel ve isabetli sözlerle gerçeğimizi anlatamazdım. Biz de bu geceden sonra seni bir arkadaşımız, yakınımız ve çalışanımız olarak görüyoruz” dedi.

Egîd’in bu iltifatına Sofî Miho:

“Size bir nasihatta bulunmak istiyorum. Yolunuz tuzaklarla, oyunlarla doludur. Devlet ve topraklarımızdaki hainler halkı sizden soğutacak her türlü kirli yol ve yöntemle başvuracaktır. Bu tuzak ve oyunlara kapılarak halktan soğumayın. Sakın onlardan uzak durmayın Halk bu mücadelenizde suyunuz ve gıdanız olacaktır. Bir de çıkarlarını düşünen insanlardan uzak durun, davanıza zarar verirler. Bunlar da ağalar, zenginler ve beylerdir” dedi.

Egîd, onun: ‘Topraklarımızdaki hainler’ sözünü duyunca iliklerine dek öfkeye kapıldı. Öcalan’ın başlatmak istediği, Mazlum Doğan’ın mektubuyla kendilerine vasiyet ettiği silahlı mücadeleyi, içlerindeki hainler yüzünden başlatamamışlardı. Topraklarındaki hainler, hayati önemde olan değerlerini, hünelerlerini, sevgilerini, umutlarını, onur ve kavgalarını içten ve dıştan kemiren, çalmaya ve satmaya çalışan zevk düşkünü tiplerdi. Tarihteki tüm isyanların, bu gibi hainler yüzünden kırılıp yenilgi yaşadığını biliyordu. Bu yüzden halk ve ülke, devlet sömürsünün yağma nesnesi haline dönüştürülmüştü. Onları düşündükçe yumrukları sıkılıyor, vücudu kaskatı kesiliyordu.

Besta’nın içlerine yürümeleri gerekiyordu. Egîd, sevincinden neredeyse uçacak olan adama:

“Seni tanıdığımız için sevinçliyiz. Bundan böyle sık sık arkadaşlarımız yanınıza uğrar. Zaten işimiz çok, yükümüz ağır

ve bu mücadelede hepimize çok önemli görevler düşüyor” diyerek kalkmaları gerektiğini vurguladı.

Tahir, nefes nefese sürülerinden birkaç yüz metre uzak olan çadırlarına koşmuş, gerillalara yetecek kadar ekmek ve yiyecek getirdi. Gerillalar, Tahir’in kendilerine getirdiği ekmek ve yiyeceği aralarında bölüşerek çantalarına yerleştiriyorlardı. O esnada Sofi, yeni tanıştığı Egîd’e, oğlu Tahir’i gösterip:

“Oğlumun da size katılmasını istiyorum” dedi.

Egîd, ilk defa böyle bir şeyle karşılaşılıyordu. Çoğu defa tanınmadıkları için insanlar yüzlerine kapılarını dahi açmamıştı. Gülümseyerek:

“Sağol amca, şimdilik yolumuz uzundur. O daha gençtir. Biraz beklesin. Bundan böyle size sık sık uğrayacağız. O zaman oğlun bize katılır. Kış kapıya dayandı. Elimizi çabuk tutmak zorundayız” dedi.

Onun bu teklifine çok da şaşırılmamıştı. Nazikçe Tahir’in de düşünmesine zaman tanımak için bu teklifi ertelemişti. Aslında Sofi’nin önerisi şok olunacak bir durumdu. Çünkü kendisi ve arkadaşları devrimci direnişi örgütlerken dünyada çok az insanın karşılaşabileceği ciddi sıkıntılarla boğuşuyorlardı. Uğradıkları birçok köyde çoğunlukla kapılar yüzlerine açılmamış, çoğu zaman mideleri açlıktan kıvranmıştı. Egîd’in, yurtseverliği, yüzünden nur gibi saçılan Sofi’nin önerisi karşısında şaşırılmamasının nedeni ise yurtseverliğin doğasının bunu gerektirdiğini bilmesiydi. Sofi, yürüyüş düzenine geçen gerillaların ayrılıyor olmasına hüznünlendi. Hepsine tek tek sarılarak onları gecenin karanlığına doğru uğurladı.

Gün doğumuyla birlikte Besta'nın bağrına adım attılar. Besta, dere yataklarıyla sık bir şekilde parçalanmıştı. Bahar mevsiminde bu derelerin suları durdurulamaz olurken yaz mevsiminde koleraya yakalanmış bir hasta gibi bitkin düşüp kupkuru kalıyordu. Doğanın kendisini nasıl koruduğu en iyi Besta topraklarına bakılınca anlaşılıyordu. Besta'nın ormanı ve dereleri toprağını korumanın yarışındaydı. Yöre halkının 'Best' diye adlandırdığı böylesi binlerce minik derecik dışında, Besta Meryemê, Besta Bilûzer ve Besta Hincê gibi büyük ve en kurak zamanlarda bile kurumayan dereler de vardı. Besta'nın bağrından akarak büyük nehirlerle doğru yol alıyorlardı. Bu büyük dereler Geliyê Tirşikê, Avyan, Çakçako, Xirbikê Besta gibi yerlerden kaynağını alan sularla Gosinê'de birleşiyordu. Bu sular çok dar bir yatak istikametini izliyor, keskin bir bıçak gibi dağları ve kayaları keserek ilerliyor, Kêla Memê'nin yamaçlarından kaynağını alan Hêzil çayına karışıyordu.

Dar ve derin yatağında açgözlü bir kudurganlıkla akan Hêzil'in sularına Gosinê'de karışan bu dere suları, ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde Besta'yı kuşatan onlarca dağın yamacında eriyen kar, yağmur suları ve doğal küçük su kaynaklarının hovardalığına yatak oluyor ve Besta topraklarını koruyordu. Hêzil, özellikle sonbahar mevsiminde, binlerce dereciği içine çekerek karşısında durulması imkansız bir ejderha gibi azgınlaşıyor, yatağında debelene debelene her şeyi önüne katarak ilerliyordu. Hêzil'i bilmeyenler, içine girmemeliydi yoksa bir daha çıkamıyabilirlerdi. Direnişlerinin başlangıcında sekiz arkadaşlarını umarsızca yutan Hêzil'e duydukları öfkeden dolayı ona bakmadan, kıyısından ilerleyerek Besta'ya ulaşmışlardı.

O gece gördüğü gerillalardan büyülenen Sofî ve oğlu Tahir, sürüyü bêrîvanlara götürmek için gece kaldıkları yerden ayrıldı. Sofî, eşi Meryem’den o güne kadar hiçbir şeyini gizlememişti. Gerillaları görmüş olmanın kendisinde yarattığı parıldayan bakışlarını Meryem’e doğrultarak:

“Ben bu gece meleklerle rastladım. O melek görünümlü insanların muhabbeti benim gönlümü fethetti. İnan bana bu insanlar bu zamana ait olmayan kişilerdir. Ve ben onlara söz verdim. Bugünden sonra onlarla beraber ülkemizi özgürleştirmek için çalışacağım” dedi.

Büyük bir aşkla ağzından dökülen sözlerini:

“Hanım ben kurumuş bir ağaç gibiydim. Fakat onları dün gece gördüğümünden beri kendimi yeniden yeşermiş olarak görüyorum” diyerek noktaladı.

Meryem de en az Sofî kadar eşine büyük bir sevgi ve sadakatle bağlıydı. Sevincinden içi içine sığmayan kocasına:

“Sen evimizin direğisin, ben ve çocuklarım da tüm gücümüzle bu direğe güç vereceğiz. Sen ne yaparsan en doğrusunu yaparsın. Ben ve çocuklarım da bu kararının arkasındayız” demiş ve heyecanını, iradesini paylaşmıştı.

Egîd ve grubu, Besta’da faaliyet yürüten Erdal’ın grubuyla buluşacaktı. Daha önce planladıkları randevu için Bacrîd Köyüne yakın bir noktada buluştular. Silahlı propaganda birliğinin uzun süredir Besta’da yürüttüğü çalışmalardan edindikleri deneyimleri dinleyen Egîd, Erdal’ın kendisine verdiği bilgileri unutmuyor, hafızasına yerleştiriyordu. Erdal, başlarda Kürtçe az bildiği için halkla ilişkilerde zorlanmıştı. Zamanla Botanlılardan Kürtçe’yi de öğrenerek bir yandan

asimilasyonun yarattığı etkilerden arınıyor, diğer yandan bulunduğu bölgenin kültürünü alarak Botanlılaşıyordu. Ona göre Botanlılaşmak Kürdistanlı olmaktı.

Botan’da devletin etkisi sarp ve asi coğrafyasından dolayı cılız kalmıştı. Hatta birçok köyden, devletin dahi haberi yoktu. Köylüler doğalarını ve öz değerlerini yaşatan anadilleri Kürtçe dışında başka bir dil bilmiyordu. Zaten Botanlıların büyük kısmının devletin nüfus kütüklerinde kayıtları bile yoktu. O nedenle birçok kişinin kimliği yoktu. İhtiyarların çoğu Türk devletine askerlik yapmamıştı.

On İki Eylül askeri cuntası işkence, baskı ve saldırılarıyla baştan sona tüm Botan’ı algı ötesi oluşturduğu ağının içinde nefessiz bırakıp öz değerlerini yok etmenin peşindeydi. Erdal’dan edindiği bilgiler pek de iç açıcı değildi. Fakat gelişmeler de yok değildi. Botan’da Türk devletinin zulmüne karşı gelişen tepki, direnişlerine zemin oluşturunuyordu. Sınırlı da olsa yöreden bazı kişilerle sağlam denecek ilişkiler kurmuşlardı. Fakat bu ilişkiler, başlatmayı hedefledikleri savaşın ihtiyaçlarını karşılamada oldukça yetersizdi.

Egîd, kısa bir süre Besta’da kalacak, sonra yönünü Gabar’a verecek, kış mevsimine doğru tekrar Başurê Kürdistan’da bulunan kampa dönecekti. Kısa bir zamana çok şey sığdırması gerekiyordu. Sonbahar planlaması bu çerçevedeydi. Zamanı dardı. Çalışmalara başlamak için kollarını sıvamalıydı.

Çalışmalarına ivme kazandırıp, Besta’da köy köy dolaşmaya başladı. Örgütlemeye ağırlık verdi. Her akşam bir grup arkadaşıyla Besta’nın köylerine inerek PKK’nin gerçekliğini halka aktarmaya, asırların özlemi olan birliği PKK etrafında oluşturmaya çalışıyordu. Egîd’in bu tarzıyla yarattığı güven

Besta’da yaşayanlarda: ‘Bize söyledikleri tüm yaralarımızı iyileştiriyor’ düşüncesini geliştiriyordu.

Çabası atom molekülleri gibi bir rol oynuyordu. Her döngünün bir noktasında bazı atomlar kapıldıkları anafordan bağımsız hareket etmeye başlar ve bazı atomlar diğerlerine göre daha çabuk yorulur ve yavaşlardı. Düzen denilen şey, maddelerin evreninde bu yorgun atomlarla kuruluyordu. Dönmeye, hareket etmeye devam edenler çekirdeği oluşturuyordu, yorulan atomlarsa kabuğu. Onlar da hareketlerinin doğasında sürekli çalışan atomların işlevselliğiyle özerini yaratabilirlerdi. Kabuğuna sığınan bir anlayışla ulusal değerleriyle yaşamalarına izin vermeyecek bir çağın son çeyreğindeydiler.

Özlerini gece gündüz emek sarf edip yorulmaksızın herkesi daha fazla insanlık dışı hale getiren devletin zulmünden kurtarmalıydılar. Her şeyin alınır ve satılır olduğu, var olan düzeni baştan aşağı değiştirmeleri gerekiyordu. Verili düzenler yıkılmadığı sürece özeri ve biçimleri birbirine yabancı kalacaktı. Verili yaşamın atomlarıysa sadece kölece bir yaşamın sürdürölüşünü ifade edecekti. PKK var olan verili döngülerin dışına çıkarak kendilerine ait hücrelerin atomlarıyla özlü bir yaşamın savunusunu, Botan mabedinde an be an yaratıyordu.

Eğid, halkın sorunlarıyla ilgilenirken en çok da: ‘Mukadderatımız böyle, iki Kürt biraraya gelmemeli, gelirlerse dünyayı yıkarlar’ sözüyle karşılaşıyordu. Eğid de onları:

“Demek ki düşmanlarımız en çok birliğimizden korkuyor. Birliğimizden de korktuğu için bu tür karalayıcı anlayışlara sığınıyorlar. Bu, düşmanlarımızın en büyük oyunudur. Birlik olmamız halinde, elimize geçecek gücü biliyorlar. Bu sayede

asırlardır halkımızı ve ÷lkemizi parçalayıcı bir anlayış geliştirdiler. Doğrudur, onların var olan kana, acıya, gözyaşına dayalı zulüm dünyalarını, birlik olup başlarına yıkacağız. Amacımız tam da söyledikleri gibidir” diyerek yanıtlıyordu.

Toplumun hangi kesimlerini kazanırlarsa halkın içinde kısa sürede yayılacaklarını, Botan’ın yapısından dolayı iyi biliyordu. Özellikle din adamlarını, toplumda sözü geçen kişileri ve köylerin ileri gelenlerini mutlaka devrime çekmeleri gerekiyordu.

Bu çalışmalarında, önlerinde küçümsenmeyecek ve azımsanmayacak engeller ve sorunlar vardı. Özellikle ilkel milliyetçilik, öz güç ilkesinden yoksun olduğu için bir fırsat ya da herhangi bir devletin himayesini umuyordu. Botan halkına dayatılan bu zihniyet, kendine güvensizliğı geliştirmiş, yöre halkının bakışlarını somut mücadele stratejisi ve taktiklerinden uzaklaştırmıştı. Botan’da kirli ve karanlık bir oluşum olan KUK, parlak vaatlerle kayıt adı altında yurtseverlerin isimlerini listeleyerek bunları sıkıyönetim komutanlıklarına teslim ediyordu. Yurtsever insanları somut delillerle işkence tezgahlarına aldırıyordu. KUK üyeleri, köylülere ve koçerlere yönelik, eşkiyayı dahi aratacak yol kesme, zorla hayvanlarına el koyma, gasp ve talana girişen uygulamalarda bulunuyordu. Bu durum, reformist güçlere karşı yığınla tepkilerin gelişmesine neden olmuştu. Egîd, adım attığı Besta köylerinde:

“Peşmerge diye bağrımıza bastıklarımız, hayvanlarımıza el koyuyor, namusumuza göz dikeyor. Çoğumuz okuma yazma bilmiyoruz. İsimlerimizi alıp örgütlerine resmi üye yapacaklarını söylediler. Sonra da bu listeleri devlete teslim ettiler. Devlet bu listelerde isimleri olanları işkencelerle çürüttü. İşte bize bunları

yaptılar. Sizin de onlar gibi yapmayacağınız ne malum!” diyen köylülerin kuşkuları ve önyargılarıyla karşılaşılıyordu.

Gerillalar mücadelelerine adanmış olmanın mizaçlarında oluşturduğu güzel ve özlü davranışlarıyla köylülerde: ‘Bu talebeler hepsinden farklıdır. Bu talebeler bizden bile iyi olanlardır’ yargısını oluşturup bu kuşkuları alt ediyordu. Botan halkı, yüzyıllardan beri büyük bir baskı altında ve zifiri karanlıklar içinde tutulmasına rağmen, isyanı sürekli zihninde ve yüreğinde patlamaya hazır volkanik bir dağ gibi taşıyordu.

Bir gün bile kimse onların, kendileri için özel bir istekte bulunduğunu görmedi. Önerilerine verilen yemekleri yiyen, bulabildikleri kuru ekmekle yetinen, nefislerini ayaklarının altına gömen ve öyle yola çıkan kimselerdi. Onlar ulusal kurtuluşlarının temel sorunlarını ve çözüm yollarını belirleyen partilerinin düşüncelerini, Botan’lılara hayat tarzlarıyla aşıyorlardı. Varlığın kendisi, başkasının acısında anlam bulmaktan başka ne olabilirdiki?

Gittiği her yerde köylülerin hain olarak gördükleri kişilere olan ortak tepki karşısına çıkıyordu. Köylülere göre bu hainler ilk önce hedef alınması gerekenler olmalıydı. Onlara duyulan kin, sömürgecilere olan kinden çok daha fazlaydı. Egîd, bu duruma anlam veriyordu. Çünkü kalelerin sürekli içten fethedildiğini dünya devrimler tarihinden iyi biliyordu.

Botan köylüleri ve koçerleri, hain gördükleri kişilerin yaptıklarını:

‘İşgalcilerin askerlerine dağlarımızın kapılarını açan, Şirnex’te oturan Tatar ailesidir. Bu ailenin reisi Alihan Tatar, askeri şeflere istihbarat vermektedir. Yine jandarmayla bir olup silahını yakalattırdığı kişinin kızını aldıktan sonra o kişiyi

serbest bıraktıran Ahmet Zeyrek'tir. Sınır üzerinde gümrük şefi gibi durarak halkı haraca bağlayan, Xeloyê Hecî'dir. Bu Xeloyê Hecî, haraç vermeyenleri askerlerin pususuna düşüren, 'Devletin düşmanı, benim de düşmanımdır' diyen azılı bir haindir. Saddam'dan kaçan Casim Casim'a sahip çıktık. Şimdi bu kişi Türk askerleriyle bir olmuş, köy meydanlarında onlarla beraber kadınlarımıza el uzatıyor. Ahmet Paksoy ise tüm bu ihanetin tohumunu ekiyor. Casim Casim, Alihan Tatar, Ahmet Zeyrek, Ahmet Paksoy, Xeloyê Hecî ve bunlar gibi nice hainler ortalıkta cirit atarken kıpırdamamıza ve ayaklanmamıza olanak yoktur. Kürdistan devrimi başlarken bunları temizlemelisiniz. Bu hainler olmasa düşman yollarımızı, mağaralarımızı, evlerimizi nerden bilecek ki? Önce bunlar temizlenmeli. Böylece Türk sömürgeciliği kör ve sağır olur. O zaman biz de devleti vurup ülkemizden çıkarabiliriz!" diyerek dile getiriyorlardı.

Eğîd, ajanlara dair arkadaşlarına yaptığı bir değerlendirmede:

"Bu sorun halkımızın direniş mücadelesi açısından önemli bir sorundur. Ajanlık, kaynağını yerel gerici güçlerden ve bir bütün olarak ağalık sisteminden almaktadır. Bu nedenle aşiretler üzerine gitmede son derece titiz davranmalıyız. Aşiretlere karşı aşırı şiddeti barındıran yaklaşımlar içine girmemeliyiz. Yerel güçleri belli sınıflara göre tasnif edip ona göre yaklaşım göstermemiz en doğrusudur. Bunlara karşı güdülen politikada şiddet tek araç olmamalıdır. Durumu mutlaka şiddeti gerektiren güçlere karşı sonuna kadar mücadele edeceğiz. Diğerlerine karşı da onları düşmanın oyununa gelmekten alıkoyucu, tarafsızlaştırıcı esnek bir politika uygulamalıyız. Bir bütün olarak partimiz açısından devrim çıkarına uygun görülen bir yığın politikanın uygulanma koşulları vardır. Önemli olan her

zaman uygun yol ve yöntemleri bularak uygulamaya koymaktır” diyerek bu sorun karşısında nasıl bir yol ve yöntemle mücadele etmeleri gerektiğini dile getiriyordu.

Bir grup arkadaşıyla Besta’nın Hozê Köyünde bazı aşiretlerin önde gelenleri ve çevre köylerden insanlarla görüşmek için daha önceden birimleri tarafından hazırlıkları yapılan, hem randevu hem de toplantı mahiyetinde geçecek görüşmeye gidecekti. Bu toplantılar kendileri açısından önemliydi. Akşamın çökmesiyle toplantının yapılacağı köye ulaştılar. Köylüler onları tanımıyordu. Bazı aşiretlerin önde gelenleri ise KDP ile ortak hareket ediyordu. Onların Botan’a gelişini, varlıkları önünde tehlike görüyorlardı. Bu yüzden salt onları tanımak ve düşüncelerini öğrenmek için o toplantıya geldikleri her hallerinden belli oluyordu.

Koşullar ne olursa olsun insanlara doğruları ve gerçeği anlatıyordu. Doğru ve gerçeğin kendi hakikat mecrasını bulacağından emindi. Egîd, bir toplantı düzeninden çok, kalabalık bir köy sohbetini andıran bu ortama sakin ve teskin edici ses tonuyla:

“Biz PKK’liyiz. PKK olarak halkımıza yaşatılan zulmün en koyu ve en karanlık zamanında Botan dağlarında silah kuşanıp halkımıza zulüm yapan devlete karşı mücadele edeceğiz. Bu mücadeleyi de ancak sizinle, yani halkımızla verebiliriz” dedi.

Bir yandan da göz ucuyla odada toplananlara bakıyordu.

Köylülerin soru sormak için sabırsızlandıklarını fark edince bir süre sustu. Köylülerden biri bu suskunluğu bozarak:

“PKK nedir? Ben ilk defa ismini duyuyorum. Biz tanımıyoruz. Bize biraz anlatır mısınız?” diyerek sorular sordu.

Egîd, haklı oluşunun simasında yarattığı özgüvenle PKK'nin direnişini, kimlere karşı savaştığını, Diyarbakır Zindanında zulmü alt eden direnişi bir bir anlattıktan sonra:

“Biz tanıdığınız diğer partilere benzemiyoruz. Devletin beslediği partilerden değiliz. Biz Botan’da yeniyiz ve size şunu söyleyebilirim: Biz tehlikeli insanlarız” dedi.

Köylülerden biri ona dönerek:

“Siz neden tehlikelisiniz ki?” diye sordu.

Egîd:

“Tehlikeli olmamızın sebebi, Kürt ve Kürdistan meselesine dürüst yaklaşımımızdır. Bu nedenle düşman, partimize hunharca saldırıyor. Mahkemelerinde arkadaşlarımıza idam cezaları vermekte, halkımız içinde bize yakın olan kişilere akıl almaz işkenceler yapmaktadır. Düşman bize diğer partilere yaklaştığı gibi yaklaşmamaktadır. Ben size şimdiden tehlikeli bir parti olduğumuzu baştan söylemek istiyorum. Neden tehlikeliyiz? Biz devamımıza bağlıyız. Kürtlüğün sorunlarının ciddiyetinin farkındayız. Bize bir ekmek dahi verseniz, yıllarca zindanlarda kalabilirsiniz. Bir ayak izimizi dahi görseniz düşman, hepimizi incitebilir. Ama size şunu da rahatlıkla belirtebilirim ki çok yakında buralarda büyük bir savaş çıkacaktır. Siz bu savaşta ister arkadaşlığımızı yaparsınız, isterseniz de buraları terk edersiniz. Size son olarak şunu söylemek isterim ki haklı davamızda yer almanız dahi bize zararınız dokunmasın! Yok, eğer yardım ederseniz amenna. Zaten bu işleri sizin için yapıyoruz” diye yanıtladı.

Jırka Aşiretinin önde gelenlerinden Ebubekir:

“Madem siz tehlikeli kişilersiniz ben bu işte yokum” diyerek kendisinin onlarla birlikte hareket etmeyeceğini alenen beyan etti.

Jırka Aşiretindeki herkes tarafından sevilen sayılan biri olan Ebubekir’in küçük kardeşi Atman ise Egîd’in sözlerine ve davranışlarına karşı oluşan sempatisini gizleme gereği duymadan ama temkinli duruşunu da elden bırakmadan:

“Seni ilk defa görüyorum. Belirttiğin şeyler oldukça anlamlı ve derin konulardır. Bu şeyleri anlamakta zorlandığım için şimdilik herhangi bir yorumda bulunamam. Yüzeysel de olsa söylediklerinden bazı şeyleri ancak anlayabildim. Şimdi sizinle birlikte yürümeye dair bir söz veremem. Birbirimizi biraz daha tanıdıktan sonra bir söz verebilirim” dedi.

Egîd de:

“Tamam, daha çok görüşeceğiz. Birbirimizi daha iyi tanırız” dedi.

Besta’da gecelerini gündüzlerine katarak Omyanûs, Bacrîd, Grek, Çemikê Tehlo ve daha nice köyde kendilerine her an katılmaya hazır bir ilişki ağını oluşturmuşlardı. Besta, devrimde önemli rol oynayacaktı. Üstelik burası, gerilla savaşı açısından mükemmel bir araziye sahipti. Bir tepesinden diğerine tam anlamıyla hakim olunamayan, sık ormanlarla kaplı ve binlerce dere yatağıyla donanmış bir yapısı vardı. Böylesine etkileyici bir araziye yabancı olan Türk ordusu, burada kolay kolay hareket edemezdi. Böylece bu eşsiz coğrafya, kendilerine büyük avantajlar sağlayacaktı. İç içe savaş, sızma, saldırı ve pusu eylem biçimlerine yani gerilla taktiğine oldukça uygundu. Çevresini kuşatan zirvelere, ancak köylülerin açtıkları kapılarla girilebilen

onlarca dağ vardı. Gabar, Cudî, Garisa, Garzan, Colemêrg ve Çatak kırsalına da açılım yapabilecekleri bir merkezdi.

Canlı bir tarihi aynı zamanda Besta. Homojen, saf, doğal köylerin yapısıyla coğrafyasının kimlik kazandırdığı toplumsal karakteriyle geçmişin izleri tüm canlılığıyla buradaydı. Tarihin nasıl canlı bir organizma olduğu, bu coğrafyanın her zerresinde görülebiliyordu. Bu topraklar biraz eşilip incelendiğinde kimbilir hangi kanlı isyanların, aşiret kavgalarının, yiğitliklerin, mertliklerin, ihanetlerin ve yenilgilerin saklı duran ahları fışkıracaktı. Bin dokuz yüz on beş Ermeni katliamına kadar Besta'da Kürtler, Ermeniler, Asuriler birarada, uyumla yaşamıştı. Birçok toplumsal kültüre ve inanca beşiklik etmişti. Bu halkların mimari yapılarına da aşınaydı Besta. Ayvan, Diryan, Hozê, Mêhrê, Şiyê ve Baziyan, Ermeni ve Süryani toplulukların yaşadığı köylerden sadece bir kaçıydı. Ve bu köylerin inancını yansıtan uçurumlarda yapılan kiliseler, hazin bir yalnızlığın girdabını resmediyordu. Artık çan seslerinin duyulmadığı, ibadet edenlerin bulunmadığı bu kiliselerin yapısı, inançlarını ayakta tutmaya çalışıyordu.

Bir buçuk milyondan fazla Ermeni katledilmişti Kürdistan topraklarında. Osmanlı İmparatorluğu etnik bir kimliğe yönelik soykırımı insanlığın boynuna bir utanç vebali gibi asmıştı. Bir halkın soykırımından geçirilişinin ilk örneğini düşmüştü tarih sayfalarına. Besta'nın çevresinde yaşayan Kürt aşiretler, Osmanlı'nın yarattığı bu 'Büyük Felaketen' kendilerini azade tutmak için Ermeni köylerini birer ikişer aralarında bölüşmüştü. Ama katliamdan bile daha ağırını: 'Minnetle yaşamlarını kendilerine bağlama' yoluna saparak Besta'nın bu Ermeni köylerinin insanlarını çıkarları gereği korumuşlardı.

Kendal da bu ermeni köylerinden biri olan Avyan'dandı. Egîd'in Hozê'de yaptığı toplantıdan o kadar etkilemişti ki mecnun misali izlerini sürer olmuştu. Nihayetinde çabasının karşılığını almış, gerillaların kaldığı noktayı bulmuştu. Noktada bulunan gerillaların ilgisiyle karşılaştı. Ama onların birer-ikişer dağınık durmalarından işkillendi. Onları daha yeni tanıyan Kendal, Erdal'a:

“Arkadaşlar birbirine dargın mıdır, böyle ayrı ayrı duruyorlar?” diye sordu. Erdal ise:

“Hayır, hepimiz tek bir ruhez. Ama düzen ve disiplinimiz de her an düşmanla girilebilecek olası bir çatışma pozisyonuna göre olmalıdır. Gerillacılık, düzen ve disiplini, bir noktada ve ayrı ayrı sessizce durup olası bir durum karşısında hazırlıklı olunmayı gerektirir. Bu nedenle noktamızın çeşitli yerlerine fazla ses çıkarmadan dağılıyoruz” diyerek Kendal'ın hem merakını hem de kaygısını giderdi.

Egîd'in sürekli hareket halinde olması, diğer arkadaşlarını işlevli kılması, Besta'da Apocuların dilden dile isimlerinin zikredilmesine neden olmuştu. Uğradığı her köyde güven veren adımlarla ardından silinmez izler bırakıyorlardı. Egîd birkaç arkadaşıyla üç-dört gün sonra geçmeyi düşündüğü Gabar'a doğru yola çıkmadan önce, Besta'da uğramadığı birkaç köye daha gitmeyi planladı. Bu sefer Cudî ve Besta arazilerinin tam ortasında kesişen Gundikê Melê Köyüne bağlı Çemikê Tehlo mezrasına uğrayacaktı. Besta'nın en büyük köyü olan Gündikê Melê dışında hiçbir yerde Türk devletinin kalıcı izlerini belirginleştiren karakolları yoktu. Çemikê Tehlo da bu karakoldan iki üç kilometre uzaktaydı.

Egîd, Şiyar (Kazım Kulu) ve Bedran (Mehmet Sevgat) tek tük sarı yaprakları kalan çıplak ormanda yürüyerek köye ulaştı. İkinci sonrası köye girdiler. Sonbaharın son günlerinde evinin kapısının önünde gittikçe ısısı cılızlaşsa dahi, güneşin ısısından kopmak istemeyen, neredeyse yarım asırdan daha fazla bir zamana merdiven dayamış köyün önde gelenlerinden olan Ebubekir’e selam verdiler. Feleğin çemberinden geçtiği, küçülen gözlerinde nice büyük anılar bıraktığı herhalinden belli olan Ebubekir onların selamını aldı. Adeta ölümünü beklercesine aciz bir halde oturduğu sedirin duvarına sırtını dayayan ihtiyarın yanında oturdular. Ama Ebubekir, hiç de gözlerin gördüğü biri gibi değildi. Göz, belki de insanı en çok aldatan organıydı. Dil ile başkaları aldatılabilirdi. Ama göz ancak sahibini aldatırdı.

Ebubekir yaşlılığın getirdiği ufalan gözleriyle yeni gelenleri önce bir süzdü:

“Siz kimsiniz yeğen, ben daha önce buralarda size benzeyen kişileri hiç görmedim?” dedi.

Egîd:

“Amca biz Kürdistan devrimcileriyiz. Ülkemizin topraklarını sömürgecilerden kurtarmanın mücadelesini yürütüyoruz. Bunun için dağlardayız ve devlete karşı savaş açma hazırlıklarını yürütüyoruz. Bizler Apocuyuz” dedi ve kendilerini tanıttı.

Ebubekir, onun bu sözleri karşısında önce bir irkildi, sonra hadi oradan dercesine:

“Bak yeğen sözlerin çok doğru ve çok güzel ama ben bunu yapabileceğinize hiç inanmıyorum. Ben çok şey yaşadım ve gördüm. Bu devletin, şu gördüğün ağaçların yaprakları, bu Hêzil vadisinin çakıl taşları kadar askeri, silahı, tankı, topu var. Sen

elindeki keleşle mi bu zalim Roma Reş'i ülkemizden çıkaracaksınız? Siz delirmiş olmalısınız. Üçünüz de bakmaya kıyamayacak kadar yiğit gençlere benziyorsunuz. Ben insanları tanırım yeğen. Belli ki yüreğiniz temiz ve amaçlarınıza bağlı. Bu uğurda ölümü de göze almışsınız. Ama onları yenemezsiniz. Daha başlamamışken vazgeçin bu sevdadan”.

Bir süre yorulan boğazını dinlendirdi. Sonra eliyle Herekol'u işaret etti:

“Siz gençsiniz. Nerden bileceksiniz. Banada rahmetli babam anlatırdı. Yakup Ağa varmış. Aha şu Herekol'un yamacındaki tüm köyler ona bağlıydı. Oda yiğit bir adamdı. Üç bin adamıyla Eruh'u bastı. Ama birkaç ay dayanamadan serhıldanı yok edildi Hükümet tarafından”.

Onları bir süre süzdü. Sözlerine kaldığı yerden devam ederek:

Üstünüze başınıza bir baksanıza, elbiseleriniz artık yama dahi tutmuyor. Allah bilir siz şimdi çok açsınızdır da. Bu aç karnınızla, kolunuzdaki bu eski silahlarla mı, Roma Reş'i topraklarımızdan atacaksınız? Yapmayın yeğen! Belki duymuşsunuzdur, Şêx Seîd ve arkadaşlarını tek tek astılar. Kim başını kaldırıyorsa ezdiler. Yapmayın yeğen! Yazık olur size. Başınızı yakmayın yazık olur. Ne yapalım, biz Kürtlerin kaderi bu zalim devletlerin elindedir. Onlar gün geçtikçe güçsüzlüğümüzden beslenerek büyürken biz onların güçlenmesiyle hergün biraz daha zayıflayarak güçten düşüyoruz. Bizim savaştan önce birlik olmamız gerekir. Baksana, herkesten bir ses çıkıyor. Bu ayrı ayrı sesler nasıl birleşecek” dedi.

Ebubekir'in bu iç karartıcı, bir halkın çaresizliğini ifade eden sözleri karşısında Egîd, yanında oturduğu Ebubekir'e yüzüne çok yakışan tebbesümüyle:

“Evet amca, bu söylediklerinin hepsi doğrudur. Ben ve arkadaşlarım söylediklerinin bazılarını katılıyoruz. Karnımız açtır, halkımız bize bir elbise veriyorsa giyebiliyoruz. İmkanlarımız çok azdır. Böylesi vahşi ve barbar bir düşmana karşı elimizdeki silahlar, düşmanın bir karakolunda bulunan silahlarından dahi azdır. Ama senin gösterdiğin şu ağaçların yapraklarının tek bir amacı vardır. O da tohumu korumaktır. Vadilerin küçük çakıl taşlarında yatağını korur. Yani bu ağaçlar ve çakıl taşları kadar da olamıyorsak ölelim daha iyidir”.

Dağların doruklarından esen rüzgarın taşıdığı temiz havayı ciğerine çekti. Yarıda bıraktığı sözlerine kaldığı yerden devam etti:

“Biz Kürtler de varlığımızı ve hakikatimizi korumak için birlik halinde ayaklanıp özgürlüğümüz için mücadele vermeliyiz. Sen bütün dinlere baktığında bu dinlerin hepsinin büyük acılar ve zulümler içinde doğduğunu görürsün. Hz. Musa'nın, Firavun'a karşı gücü yok denecek kadar azdı. Hz. İsa, birkaç havarisiyle düşüncelerini yaydı. Şimdi düşüncelerine milyarın üstünde insan inanıyor. Hz. Muhammed birkaç sahabesiyle gericiliğe karşı mücadele etti. Şimdi halkımızda dahil birçok halk onun inancına iman ediyor”.

Hızlıca Muhammed'in adı geçince Ebubekir salavat getirdi. Sağ elinin baş ve işaret parmağıyla elini yüzünden aşağı indirdi. Her üç gerillada onun bu ritüeline uydu. Ebubekir salavat getirdiği için sözlerini yarıda kesen Egîd konuşmasına döndü:

“Yine birçok halk, özgürlüğünü ve onurunu çok daha zor koşullar altında mücadele ederek kazandı. Belki bazı halklar tümünden yok edildi ama onurlarını ve özgürlüklerini zalimlere ezdirmediler. Fakat bu zulme ve zalimlere başkaldıran güçler doğaları gereği güçsüzdürler. Onlar güçlü olsaydı, bu kadar zulüm yapmazlardı. O dönemdeki zalimlerin de silahları, sarayları, servetleri, imparatorlukları vardı. Fakat ellerinde imkanları yok denecek kadar az olanlar, hakikati hak ettiği yerde tuttular. Ve zalimlere haklı olmanın gücünü gösterdiler. En ihtişamlı zamanlarında onları alt etmesini bildiler. İşte şanlı Roma’nın generalleri, imparatorları bir avuç baldırı çıplak karşısında yenilmekten kurtulamadılar. Mesele güçsüzlüğümüzün ne kadar büyük bir güç haline gelebileceğini görmek ve bilmektir. Yeter ki senin de söylediğin gibi birlik olalım. Ama biz ancak savaşı başlatırsak birliğimizi yaratabiliriz”.

Egîd, konuşmaya kendisini o kadar kaptırmıştıki herkes pür dikkat onu dinliyordu. Bunu fark eden Egîd, bir ara duraklayarak gözlerini Ebubekir ve arkadaşlarının üzerinde gezdirdikten sonra sözlerine devam etti:

“Unutmayın, bizim kaderimiz ne devletlere ne de başka bir yere bağlıdır; bizim kaderimiz bize bağlıdır. Yani bizim elimizdedir. Hani derler ya insanın kaderi avuç içlerinde yazılıdır. Yeterki biz de avuçlarımızla kaderimize el atıp da değiştirelim. Ya kölelikte ısrar edip imansız bir biçimde bu dünyadan göçüp gideceğiz ya da bedeli ne kadar ağır olursa olsun özgürlüğümüzü sağlayarak, imanımızı en güçlü bir hale getirip gerçek manada ülkemizi kurtaracağız. Bu ülkede tek bir köle kalmayınca dek abdestimizi suyla değil kanımızla alacağız. Bu uğurda ne kadar bedel gerekiyorsa onu vereceğiz.

O nedenle kaderimizi biz belirleyeceğiz. İşte bütün peygamberler köleliğe karşı mücadele etti. Son peygamber Hz. Muhammed de köleliğe karşı mücadele etti. Hatta denilebilir ki ilk eylemi, kölesi Zeyd'i azad etmesiydi. Yani özgürleştirmesiydi. Biz de bu hareketlerin bir devamıyız. Tıpkı onlar gibi imkanlarımız azdır. Düşmanlarımızın ise silahları, askerleri, tankları ve topları var. Devletleri, her şeyleri var. Fakat biz haklıyız. Hakikatimiz, bu zulüm odakları karşısında bizi büyütecek ve güçlendirecektir”.

Egîd uzamış sakalını kaşıdı. Gözleri ıslıl ıslıl inanç bahçesindeymişçesine parıldadı. Genzini içine çekerek temizledi:

“Bak amca, bugün ülkemizi kendi aralarında bölüşen, parçalayan, insanlarımıza her türlü zulmü mübah sayan ve reva gören Türk, İran, Irak ve Suriye devletleri, kendilerini İslam kılıfına büründürmüşler. Bu devletler Müslüman olan halka ve biz Kürtlere zulüm yapmaktadırlar. Bunlar çıkarları gereği dini kullanarak saltanatlarını güçlendiriyorlar. Biz şu anda Kürdistan'da olan tüm dinlerin, bütün ezilen halkların hakikatini savunuyoruz” diyerek uzun süren konuşmasını tamamladı.

Egîd'in söyledikleriyle umudun anlamına eren Ebubekir, kendisinden beklenmeyen ama karşısındaki gencin sözlerinin, ruhunda oluşturduğu inanç ve coşkuyla ayağa kalktı. Egîd'e bakışlarını doğrulttu:

“Bak yeğen bu dünyada ben çok şey yaşadım, çok şey gördüm ama senin sözlerin ruhuma o kadar işledi ki bu sözlerinin yarattığı anlamın etkisiyle şu an kendimi yirmi yaşında bir genç gibi hissediyorum. Sen bana sadece bir Bruno silahını getir, tek mermiyle Roma Reş'in iki itini birden yere sererim. Nişanım da

o kadar iyidir bilesin. Siz yeter ki bu savaşı başlatın. Ben de sizinle omuz omuza düşmana karşı savaşsam namert olayım” dedi.

Böylece ilk söylediği fikirlerden arınmış olduğunu dile getirdi. Özgürlüğün emekle, inançla, ölümüne verilecek bir mücadeleyle olabileceğine ikna olmuştu. Egîd’in sözleri yılların acısını taşıdığı vücuduna yeniden derman olmuş, ruhunun kazandığı coşkuyla yeniden doğmuştu sanki.

Egîd, inançsızlıktan ölmekte olan bir kişiyi ikna etmek için tüm gücünü, devrim yoğunlaşmasıyla seferber ediyordu. Ebubekir’in, yurt sevgisine hasret duygularına su verirken onun yüz hatlarında saklı tuttuğu tecrübelerinden de dersler çıkarmayı ihmal etmiyordu.

Egîd’in cezbedici sözlerini, o güne dek gölgede kalmışlığıyla akşam yemeğini evinin kapısının hemen önünde bulunan ocağın üzerinde pişiren ve Ebubekir’e göre daha canlı görünen eşi Keser’de işitmişti. Keser, kendi tarihini, harflerin kelimeleştirdiği kitaplardan okumamıştı. Zulmün döl sürdürücülerinin, topraklarında uyguladığı zulümlere nice defalar gözleriyle tanık olmuştu. O da tartışmaya, düşüncelerini kendisine has üslubuyla ekleme gereği duydu:

“Oğul, çok dikkatli olun. Silahınız elinizde olsun daima. Unutmayın siz düşman sahibisiniz. Roma Reş’in askerleri, hainleri ve eşkiyaları, sizi gördükleri yerde vururlar. Mert ve yiğit insanların ömrü azdır oğul çünkü sırtları zayıftır. Bu nedenle genelde sırtlarından kallesçe vurulurlar diye anlatırlardı büyüklerimiz. Hani benim beg anlattı ya: Yakup Ağa’nın isyanını anlattı. Esas isyanı planlayan Şeyh Abdurrahman Garisidir. Oda sırtından bir hain tarafından vuruldu. Bu hainin

ismi Necmo'dur. Necmo ona: 'Şeyhim sen yaşlısın silahını ben taşıyayım ki çabuk yol alalım' diyor. Şeyh çok güvendiği Necmo'ya silahını verir. Biraz yol aldıktan sonra uygun fırsatı arayan Necmo bunu bulur. Hükümet tarafından aranan Şeyhi kurşunlar. Şeyh arkasını dönüp Mir Celadet Bedirxan'ın kendisine hediye ettiği hançeri çıkarırken Necmo ona birkaç kurşun daha sıkar. Orada sırtından kallesçe vurularak can verir. Necmo, Şeyhin başını keserek heybesine koyar ve Van-Çatak'a gider kesik başı kaymakama teslim eder. Bu hain bu şekilde kendisini hükümete afettirir”.

Hainliğe lanet okurcasına sustu Keser. Yüreği klanlarını ve öyküsünü dinlediği Şeyhe yanmıştı. Kirpiklerinde beliren yaşları sildi. Ocaktaki yemeği karıştırdı. Sonra tekrar yüzünü konuklarına çevirerek:

“Sadece sözlerinizden değil, yüzünüzden de belli iyi kişiler olduğunuz. İnsanı yüzü anlatır. İnsan yüzünden bellidir oğul. Ve yüzünden tanınır insan. O nedenle mertliğiniz ve yiğitliğiniz ayın şavkı gibi yüzünüzde parıldımda. Ama sakın unutmayın, yiğit insanların en zayıf yeri sırtıdır. O nedenle çok dikkatli olmalısınız. İkiyüzlü, sinsi, kalles ve hain kişiler haberiniz yokken hem önünüzden hem de arkanızdan vururlar. Düşmanla karşılaştığınızda sadece silahınız sizi korur. Ama arkanızdan, sırtınızdan vuracak olanlara da dikkat etmelisiniz. Hainlerin oyunları çoktur. Yılan gibi sürekli elbise değiştirerek yaşayabilirler. Bu yüzden onlara hiç acımadan siz de vurun. Vurun ki sizden korksunlar. Vurun ki topraklarımız ihanetin lanetinden arınsın oğul”.

Eğid, Keser'den işittiği sözlere yabancı değildi. Bu kadının söylediklerini tarihlerinden ve sömürgecilerin entrikalarından,

hilelerinden ve kötü doğalarından zaten biliyordu. Ama yine de kadının yüreğini teskin etmek için:

“Ana sen hiç merak etme, bu yolda ölümümüz nasıl olursa olsun, ister sırtımızdan bir hançerle, isterse önümüze atılacak hain bir pusuyla gelsin, silahımız elimizden düşmeyecektir. Bir de bizim öyle bir Önderimiz var ki başımıza ne gelirse gelsin, tek tek hesabını soracak, davamızı her şartta sürdürecektir. Senin yüreğin rahat olsun” dedi.

Kış mevsimi kapıya dayanmış, doğayı zamanına almanın soğuk rüzgarlarının esişindeydi. Yapraklar artık dalına tutunamıyordu. Hazan zamanının son demleriydi. Güneş ve ay, yeryüzünün iki hükmünü icra ederken iki yerde birleşiyordu. Zamanı düzenleme ve ışıklarının karanlığa karşı direnişinde. Güneş kudretli aydınlatıcılığıyla her şeye rengini bahşederken ay parıltısıyla bütün renkleri karanlığına çeken geceye direniyordu. Besta'yı çepeçevre kuşatan, bakıldığında dahi ürküntü verici olan dağların doruklarına kar tanecikleri serpilmmişti. Rüzgar, o doruklardaki karın soğuğunu alarak yüzlerine vuruyordu. Elini çabuk tutmalıydı. Daha önünde Gabar'a yapması gereken yolculuğu vardı.

Besta'yı, geliştirmeyi hedefledikleri gerilla savaşına göre hazırlamalıydılar. Bunun için örgütlenme, ilişki yaratma, gelişecek savaşa gençlerin katılımını sağlama faaliyetlerinin yanısıra gerilla savaşının mevzilenmesini de bitirmeliydiler. Bunlar, oldukça zaman isteyen işlerdi. Hele kış mevsiminin çetin koşullarına dayanacak ve aynı zamanda gizli kalınabilecek yeraltı sığınakları, erzak depoları gibi gerilla mahareti gerektirecek işler bir an önce yapılması gerekenlerdi. Egîd, arkadaşlarına:

“Biz kalabileceğimiz yeraltı sığınakları ve aynı tarzda erzak depoları yapmalıyız. Gelişecek savaşıla düşman her yeri tutarak erzak yollarımızı kesebilir. Bizi erzaksız bırakabilir. O yüzden her alanımızda erzak saklayabileceğimiz depolar yapmalıyız” diyerek geliştirmeyi hedefledikleri savaşıa hazırlıklı olmaları uyarısında bulunuyordu.

Sadece uyarı yapmakla yetinmiyor aynı zamanda çalışmanın başında bizzat duruyordu. Ayışığı Besta’nın ortasında yer alan Diryan Köyünü bütün haşmetiyle aydınlatıyordu. Diryan’a yakın bir yerde, gelişecek savaşıa göre yeraltı sığınağı ve erzak deposu için oldukça rahat kazılabilecek bir yer bulmuşlardı. Köyden alacakları kazma ve kürekle köye yakın uygun bir yerde barınabilecekleri bu sığınağı yapmaları gerekiyordu. Yönleri ve yüzleri sürekli savaşı geliştirme hedefindeydi.

Besta ormanında gittikçe yorulup dallarını bir süredir terk eden sararan yapraklara basarak köye ulaştılar. Karanlık da çökmüştü. Diryan’a girdiklerinde amaçları sığınaklarını kazmak için kullanacakları malzemeleri almaktı. Sonra hemen köyden çıkıp sığınağı yapacakları yere gideceklerdi. O gece sabaha kadar çalışıp sığınağı bitirmek istiyorlardı. Fakat henüz tanınmamaları ve anlaşılmamaları başlarına belaydı. Bu durumdan habersiz bir şekilde köylülerden aldıkları kazma ve kürekle sığınak yapacakları yere doğru yürüdüler.

Besta’nın kazılması oldukça rahat olan toprağında, uzun süredir çalışmalarına rağmen istedikleri sonucu alamamışlardı. Toprağın yumuşaklığı onları yanıltmıştı, kazıldıkça toprak daha da sertleşiyor ve tıpkı üzerinde yaşayan insanlar gibi direnişe geçiyordu. Bu yüzden saatler sonra ilerleme kaydedebilmişlerdi. Sığınağı önemli oranda kazmışlardı.

Gerillalar, Diryan'dan çıkar çıkmaz, kazma ve küreğini onlara veren köylü, birkaç yakınının kapısını alalecele çalarak:

“Köyümüzün altınlarını çıkarıyorlar” diyerek ortalığı velveleye verdi.

Köylü, yakınlarına:

“Kendilerine Apocuyuz diyen, okumuşa benzeyen silahlı kişiler gelip bu akşam vakti kazma ve kürek isteyince ben de içimden ‘Hele kurnazlara bak, burası Ermeni köyüdür. Bunlar da yıllar sonra atalarının kendilerine bıraktığı haritalardan hazinelerini çıkarmaya gelmişler’. Onlardan daha kurnazım tabi. Hemen istedikleri kazma ve küreği onlara verdim. Gerçi silahlı olmasalardı, hazinenin yerini silah zoruyla öğrenirdim. Ama korktuğum için buna cesaret edemedim. Kendi kendime ‘Hele siz bir gidin, ben köylülerimi de yanıma alarak izinizi bulurum! Kuş olup uçsanız, rüzgara karışıp kaybolsanız, buhar olup bulutlara karışsanız bile’ dedim. Onları bulmak kolay ne de olsa” diyerek zihninde kurguladığı görüşlerini sıraladı.

Altın, harita, Ermeni hazinesi gibi kelimeleri duyan köylüler heyecana kapılarak gerillaların izini sürmeye başladı. Bu iz sürme olayına sebep olan esas şey kolay yoldan köşeyi dönme umuduydu. Bir de laikliği ile övünen devletin: ‘Apocular dinsiz, imansız, sünnetsiz Ermenilerdir!’ propagandası vardı işin içinde.

Diryan'dan birkaç kişi silahlarını kuşanıp Besta'nın çok kolay iz bırakan toprağında Egîd ve iki arkadaşının izini bulup peşlerinde ilerlerken içlerinde hazine sahibi olacaklarına dair inanç ve birkaç kafiri vurarak nam sahibi olma hayali oldukça fazlaydı!

İz sürmede usta olan köylüler, kazma ve kürek seslerini işitecek kadar gerillalara yaklaştı. Duydukları sesler düşüncelerini daha da güçlendirdi. Bir an önce onları etkisiz hale getirip altınlara el koymak için kafalarındaki planı birbirlerine söylemeye başlamışlardı bile.

Egîd ve Şiyar, harıl harıl çalışıp kazdıkları toprağı, sığınağın dışında dağılmayacak şekilde yığmıştı. Harun ise nöbet tutuyordu. Pür dikkat gecenin olağan seslerini dinlerken köklerin dibinde biriken yaprakların hışırtılarını gecenin olağan seslerinden ayıran Harun, bu durumu hemen sığınakta çalışan arkadaşlarına ilettili. Egîd:

“Gecenin bir vakti kim olabilir ki?” diyerek sorduğı sorunun yanıtını beklemeyen sığınağın içinden çıktı.

Önce işittikleri ayak seslerinden sonra ay ışığından dolayı ağaç karartıları içinde izlerini süren birilerinin, belli belirsiz siluetini de almıştı gözleri. Köylüler sığınağı varmış ve sinsice onların üzerine yürüyordu. Egîd, sığınağın ağzında biriken toprağın oluşturduğu doğal mevziye geçip Harun’u da yanlarına çağırıldı. Her üç gerilla da üzerlerine doğru gelen kişileri heyecanla bekliyordu. Giderek siluetlerin, kendilerine doğru yaklaşmasıyla, köylülerin altın hayalinin körelttiğı bilinçlerinin etkisiyle yaptıkları tehlikeli işi unutup aralarında yüksek sesle konuşmalarını işitiyorlardı. Bunların köylü olduğunu anlayan Egîd, olası bir kazanın önüne geçmek için arkadaşlarının duyabileceğı bir fısıltıyla:

“Bunlar köylüdürler ama silahlılar, dikkat edin. Ne oldu, acaba bizim kim olduğumuzu bilmiyorlar mı? Yoksa bir yanlış anlaşılma mı var? Neyse şimdi bunları tartışmanın zamanı değil. Bu arada sakın ha! Köylüler heyecana kapılıp ateş açsa dahi siz

mermi yakmayacaksınız ve karşılık vermeyeceksiniz. Sadece siperde kendinizi koruyun. Kaza bile olsa bir insanımızın hayatına mal olabilecek bir yanlışın içine girmeyelim” uyardı.

Köylüler, hedeflerine vardıklarını hissetmiş olmanın bilincinin verdiği tehlike ile seslerini kırmış, adımlarını daha bir sesiz atar olmuşlardı. Fakat siperdeki gerillanın menziline girdiklerini bilmiyorlardı. Egîd, siperinden çıktığı gibi silahını onlara doğrultarak:

“Silahlarınızı hemen indirin bir kaza çıkmasın” diyerek sert ses tonuna kızgınlığını da ekledi.

Bu sert çağrının akabinde korkuya kapılan köylülerin elinden silahları kendiliğinden düştü. Egîd köylülere:

“Siz burada ne arıyorsunuz? Ne işiniz var burada gecenin bu vakti?” diyerek çıkıştı.

Hazine peşine düşmüş köylülerden biri, içinde bulundukları durumun ezikliğini sözlerine yansıtarak:

“Bizden kazma kürek aldınız. Bir de zaten daha önce uğradığınız zaman Apocu olduğunuzu bize söylemiştiniz. Bizim köylülerimiz bazen işleri gereği Şirnex’e gidiyor. Orada Alihan Tatar’ın başını çektiği bir kesim ‘Apocular dinsiz, sünnetsiz, imansız Ermenilerdir. Bunlar bu toprakların Ermenilere ait olduğunu söylüyor. Fakat bunu yaparken biz Kürdüz, Kürdistan’ı kuracağız diyerek milleti kandırmaya çalışıyorlar’ diyormuş. Biz de böyle biliyorduk. Siz de köyden kazma ve kürek alınca; size ne yalan söyleyelim, isterseniz bizi buracıkta vurun ama yine de doğruyu söyleyeceğim; Bunlar Ermeni’dir, harita üzerinden altın çıkarıyorlar diye düşündük. Çıkaracağınız

altınlara el koymak ve sizi vurmak üzere izinizi sürdük” cevabını verdi.

Egîd bu köylüyü dinlerken ne yapacağını şaşırılmış bir haleti ruhiye ile:

“Bir düşünün hazine avcısı olsak neden sizden kazma ve kürek isteyelim. Böyle işleri yapanlar bir kazma kürek bulamaz mı? Ama siz yine de doğruyu yanlış düşünmüşsünüz. Yani, evet, biz hazine arıyoruz ama aradığımız hazine birkaç küp altın değil. Biz hazinelerin anasını arıyoruz” dedi.

Korkularını dindiren sesinden çıkan sözleri can kulağıyla dinleyen köylüler onun sözlerini anlamamıştı. Kendi aralarında:

“Demek büyük bir hazine daha varmış?” diyerek haklı çıkmış olmanın verdiği rahatlıkla birbirlerine baktılar. Bu yanlış yaklaşımı fark eden Egîd sözlerine ara vermeden devam etti:

“Eğer bu hazineyi bulursak hepimiz kurtulacağız. Bu hazine ülkemizdir. Düşmanın söylediklerine inanmayın. Biz, altın da dahil tüm hazinelerin anası olan Kürdistan’ı arıyoruz. O hepimizin anavatanıdır. Biz bildiğiniz hazinelerin peşinde değiliz. Dağa altın için çıkmadık. Biz halkımızın ve ülkemizin özgürlüğü için mücadele ediyoruz. Eğer bu mücadelemizle ülkemiz özgürleşirse hazinelerin anası, tüm Kürtlerin ve ezilen halkların olacak. O zaman hiç kimsenin ekonomik sorunları da kalmaz. Çünkü bu hazine hepimizin olacak. İşte bizden çalınan, derinlere gömülen bu hazineyi arıyoruz” diyerek gerçek amaçlarını açıkladı.

Köylüler büyük bir şaşkınlık içindeydi. Birçoğu içinden ‘Hey hat’ dedi. İçine düştükleri bu durumun utancıyla başlarını önlerine eğip evlerinin yolunu tuttular. Gerillalar da onca emek

vererek yapmaya çalıştıkları sığınağın deşifre oluşuna öfkelen-di. Bir daha kullanamayacakları o sığınağa sırtlarını dönüp ormana girdiler. Önlerindeki belli belirsiz patikadan ilerleyip üslenme noktalarına doğru yürüdüler.

Yılın ilk karı düşmüştü. Engin dağ doruklarının kuşattığı Besta’da yürüyorlardı. Sayıları azdı. O koca dağların içinde yürürlerken Egîd, ardından yürüyen küçük grubuna göz attı:

“Size müjdemdir. Eğer birgün dağlarımızda on beş, yirmi arkadaş ardarda verip yürürse ve düşmana karşı mevzi alırsa o zaman ordumuzun kurulduğunu bilin. Ve o zaman kaybedecek

hiçbir şeyimiz de kalmamış olacaktır. Davamızda vurulsak bile gözlerimiz açık kalmaz” dedi.

Bütün grubun hayalinde canlanan gerilla ordusunu kurma fikri yol boyu onları hayli ısıtmıştı. Isıtan hayaller fısıltıyla söze dönüyordu. Dillerde buluşan her söz, büyük amacı daha da yakın kılıyordu. Coşku, yanında kaygıyı da taşıyordu. Egîd, verdikleri molada içine doğan bir öngörüyle arkadaşlarıyla paylaştı:

“Gün gelecek savaşımız büyüyecek. Düşmana büyük darbeler vurulacak. O zaman sömürgeciler bütün bu gördüğünüz köyleri yakarak insanlarımızı zorla kentlere göçertecek. Sömürgeciler, bütün kirli yöntemlerle mücadelemizi bitirmek ve karalamak için dilinden düşürmediği yalanlarla halkımızı bizden soğutmaya çalışacak. Fakat halkımız, sömürgecilerin bu kirli oyunlarına asla kanmayıp daima devrimimizin yanında yerini alacaktır” dedi.

Son sözleri arkadaşlarındaki heyecanı büyütmüştü. Egîd’in her sözü, halen baş edemedikleri bireysel kaygıları alıp götürüyor, devrime ve özgürlüğe olan inanç ve kararlılığı güçlendiriyordu. Bu kadar belirsizlik içinde Egîd’in bu kadar güçlü bir inancı taşıması, gruptaki birçok kişi için halen büyük bir gizemdi. O nedenle komutanları Egîd’e hep büyük bir hayranlık duyarak yaklaşıyorlardı. Onun yanlarında olması onlar için büyük bir güvenceydi. Öcalan’ın eğitim kampında söylediklerini tekrar tekrar ona sorarak derinleşmek istiyorlardı. Egîd’in bu kadar güçlü olmasının nedenini, Öcalan’ın liderliğinde ve eğitimlerinde arıyorlardı. O nedenle kampta, yolda, yürüyüşte, molada habire: ‘Heval Egîd, Önderlik bu konuda ne demek istedi? Önderliğin aradığı devrimci ölçülere nasıl ulaşabiliriz?’ diye sorular soruyorlardı.

Yılın ilk karının, Besta'yı çevreleyen yüksek dağ doruklarını beyaza kesmesiyle Egîd, grubunun önünde Şirnex-Eruh yolunu arkasında bırakıp yönünü Gabar'a veriyordu. Sırt sırta veren Gabar ve Çırav Dağlarının Şirnex kent merkezine bakan yüzün de o an yalnız kalan görkemli bir tepe gözüne ilişti. Yalnız bir tepeydi. Dört bir tarafı meşe ağaçlarıyla çevrili, Gabar ve Çırav'a uzanmak isteyen o tepenin çıplak zirvesine bakıldıkça uçurumların hükmü devreye giriyordu. Grup, o zirveye doğru yürüyordu. Caddeyi kesmeleri onları yormuştu. Caddenin hemen altında dinlenmek için bir mola verdiler. Karşılarında uzanan dağ silüetlerinin görkemine bakmanın doyumunu olmuyordu. Egîd, yanında oturan Şiyar'a dönerek diğer silsilelerden kopuk ve oldukça dik olan yalnız ve zirvesi çıplak olan tepayı eliyle işaret etti:

“Heval bu tepenin ismi artık ‘Serxwebûn’dur. Baksana diğer dağlardan ne kadar ayrıksı duruyor. Bağımsızlığını ilan etmiş gibi heybetini koruyor” dedi.

O tepeye nihai hedefleri olan Serxwebun adını verdi. Ve o tepe artık gerillalarca o isimle anılacaktı. Grup, Gabar'ın köylüleri tarafından zirvesine doğru yol yapılmış patikadan Girê Cotyar Boğazına ulaştı. Böylece nice zalim orduların karşısında titrediği Gabar'a ayak basmışlardı. Gabar'ın arazisi, mest edici kayalıkları ve parçalı ormanları, birbirine benzeyen küpler şeklinde binlerce irili ufaklı tümsek ve küçük vadeciklerden oluşuyordu. Bu dağ bir gerilla savaşı için Tanrı tarafından titizlikle çizilmiş gibiydi. Grup, boğazda bir mola daha verdi. Egîd, Botan'ın her karış toprağına alışmıştı. Fakat içinde yürünüldükçe nice halkın emeğiyle cennete dönüştürdüğü bu dağı daha fazla sevmişti. Tanımı ve tarifi imkansız gibi gelmişti ona bu dağ. Bu nedenle olacak ki arkadaşlarına:

“Gabar, Tanrı tarafından gerilla için çizilmiş bir cennettir. Halkımıza bunca tufan ve fırtınalar karşısında bu zamana kadar hayat veren, işte bu kutsal dağlardır” dedi ve devam etti sözlerine “Gabar’da yaşam, kayalıklar arasında yaratılmış. Baksanıza, buraların halkı bir avuç toprağın heba olmaması için ne kadar da çok emek harcamış”.

Gabar emekle yaratılmış bir cennetti. Zirvelerinin kaleleriyle, insan soyunun kudretli emeğinden miras kalan binlerce mağarasıyla, toprağının bereketli yumuşaklığının ılık haliyle ve çalışkan insanların onca engebeye rağmen ektiği üzüm bağları ve yüzlerce meyve ağacıyla Tevrat’ın Edeni’ni, Kuran’ın Cenneti’ni kiskandırıyordu.

Cemil, Yaser ve Sarı İbo ile buluşmaları gereken randevuya ulaşmaları gerekiyordu. Bu yüzden Gabar’ın ihya edici toprağına usul usul damlayıp sararmış otlara son kez güç veren sonbahar yağmuru eşliğinde, Findikê Dağına doğru yürümeye devam ettiler.

Randevu yeri Findikê’de bir mağaraydı. O mağaraya ulaştıklarında arkadaşları da oradaydı. Mağara, Dicle nehrine bakıyordu. Dicle bütün güzelliğiyle ayaklarının altında usulca akışıındaydı. Cemil ve grubu önce, ıslanan ve yol yorgunu arkadaşlarının kurulanması için büyük bir ateş yaktı. Ateşin üzerine koydukları çay da kaynadı. Gerillanın misafire en güzel ikramı, dağlardan süzüle süzüle vadilere inen buz gibi su ve kuru meşe dallarıyla harlanmış ateş üzerinde kara çaydanda demlenen çaydı. Damakta bıraktığı tat asla unutulmazdı. Uzatılan birer bardak çay, yol yorgunluklarını alıp götürdü.

Egîd bakışlarını, çevresinde olup bitene aldırmandan akan Dicle’ye doğrulttu. Kıyı şeridi boyunca Kürt halkını beslemişti

Dicle. Ruhunda beliren Dicle'nin tanımında bakışlarını arkadaşlarına doğrulttu:

“Gün gelecek, Dicle gibi ordulaşmış bir halkın gürleyerek ilerleyişi mutlaka görülecektir” dedi.

Devamla dudaklarından:

“Sularından kıyısına vuran nice ağıtların yatağı” sözleri döküldü.

Çocukluğu kıyısında geçmişti Dicle'nin. Bir film şeridi gibi çocukluk arkadaşlarıyla yüzmeye gittiği zamanlar belirdi hatırında. Su, onu alıp geçmişe çekmişti. Dicle neredeyse bütün Kürdistan'ı boydan boya dolaşıp toprağına hayat veriyordu. Toprağın can damarlarına durmadan akarak yaşamı her gün yeniden var ediyordu. Bakanlar nehirden gözünü alamıyordu. Çünkü oda diğer sular gibi yatağına aşık bir nehirdi. Onca uçurumları, engel ve bentleri aşarak en yükseklerden, en dip vadilere kadar, yorulmak bilmeden akıyordu. Toprağın her zerresine dokunuyordu. İçilen her avuç su da Kürdistan'ı derinden hissettiriyordu yüreklere. Dicle, yine de çevresinde büyütebileceği her şeye dokunmak için sularının bütün hiddetiyle koşturuyordu. En sonunda kayalarda biten sesiyle kendine geldi Egîd.

Dicle'nin dalgalarıyla yaşadığı boğuşmadan belli ki yorgun düşmüştü. Ama gözlerini kapattığı her saniye uyuma yerine ciddi bir yoğunlaşmaya geçtiği her halinden belli oluyordu. Yüzü oldukça dingindi. Dicle'den aldığı bakışlarını ateşe dikerek devrimin zorunluluğına inanmış bütün hücrelerinin bilinciyle, ateşin etrafında bağdaş kurmuş arkadaşlarına:

“Ancak ateşe benzeyenler, ateşten gerçeklikleri anlar ve ateşten bir mücadeleyi yürütebilir” dedi.

Egîd, gittikçe tutuşan ve söndürülemeyen kor bir ateş gibi zikrinin eylemini yaparak hayatının hakkını vermeye çalışıyordu. Yüzündeki içten anlam ve duygu yoğunluğu yönünü daima halkına vermişti. Halkının yoksulluğunun, sefaletinin izlerini gördükçe sadece efkarlanmıyor, bu yoksulluğa tek çare olacak Öcalan’ın fikirlerini bir an önce hayata geçirmenin heyecanını yaşıyordu.

Akşama doğru uğradıkları bir koçer çadırında yaşayanların perişan hali ve içinde bulundukları koşullar, kendisini hüzneltirmişti. Sömürgecilerin zenginliklerini, halkının yoksulluğundan sağaltmasına dur diyecek direniş ordusunu bir an önce yaratmalıydı. Uğradıkları o çadırda yaşayan insanlar hayvanları ile aynı sarnıçtan su tüketiyordu. O suyla yemek yapıyor, yıkanıyorlardı. Yağmur sularının sarnıcın içine toprakla sürüklediği çevredeki kirden doğan kurtçuklar ise sarnıcı doldurmuştu. Koçerler sonbaharın son günlerinde mabetleri olan yaylalardan dönmüştü. Cemil ve arkadaşları da tıpkı koçerler gibi, özellikle yaz mevsiminde, bu suyu kullanmıştı. Yedikleri kuru ekmek ve yağsız peynir de içtikleri suya eklenince can kalmamış gibi görünüyorlardı. Yüzleri sararmıştı.

Egîd bunu farketmişti. Fakat moralli oluşları ve dinç ruhları, halkla kurdukları sıcak ilişki bu fiziksel zorlanmayı önemsiz kılmıştı. Güven veren saygın karakteriyle Cemil, halkla ilişkilerinde ulaştıkları düzeyi, bir anısıyla Egîd’e anlatmayı ihmal etmedi:

“Birgün yolda yürürken arkamızda birkaç koçer kadını hızla yürüyerek bize yetiştirdi. Onlara yol vermek istedik. Koçer

kadınlar, bu yol verme girişimimize ‘Beraber yürüyelim. Eskiden buralarda dağdaki eşkıyalardan dolayı rahat dolaşamıyorduk. Sayenizde onlardan kurtulduk. Siz buralara geldiğinizden beri ortalıkta eşkıya kalmadı. Doğrusunu söylemek gerekirse sizi artık kardeşimiz gibi görüyoruz”.

Grubun konuk olduğu çadırda, teşisiyle yünü ipe dönüştüren yaşlı bir kadın, bir taraftan da gerillalarla sohbet ediyor diğer yandan teşisiyle yünü ipe dönüştürüyordu. Egîd, yaşlı kadına:

“Ana bizim yaptığımız çalışmaları nasıl değerlendiriyorsun?” diye bir soru sordu.

Yaşlı kadın, teşiyi hızlıca saran iplikten gözlerini ayırıp alışkın olduğu şartsız bir refleksle avuçlarının içine aldı. Gözlerini ona doğrulttu:

“Vallah oğul ben söylediklerinizden hiçbir şey anlamıyorum. Ama sizin neden olduğunuz şeyleri gözlerimle görebiliyorum. Cahil kalmışsak da kör değiliz. Siz buraya gelmeden önce buraları mesken tutan, namusumuza el uzatan, bize etmediği zulüm kalmayan bir eşkıya Hemo vardı. Başımıza bela kesilmişti. Devletin zulmü yetmiyormuş gibi bu ırz düşmanının yaptığı zulümleri anlatmaya dilim muktedir olamaz oğul. Hemo, bizi zorla haraca bağlamıştı. Çetesiyle birlikte göz koyduğu genç kızlarımızı ve gelinlerimizi dağa kaldırıyordu. Ama buralara gelmenizle eşkıyanın da kökü kurudu. Siz, aha bu kudretli Gabar Dağı gibi korudunuz, kolladınız bizi. Sizin olduğunuz yerde zulüm mü olur? Zulüm mü kalır? Fakat savaşağınız dediğiniz devlet bu eşkıyalar gibi değildir. Onlardan daha güçlüdür. Bu yüzden yapacağınızı söylediğiniz savaş için bir şey diyemem. Daha doğrusu oğul, halimizi görüyorsunuz. Durumumuz söze gerek bırakmıyor zaten” dedi.

Bir süre o çadırdı kaldılar. Karanlığın çökmesiyle Cemil, onları alıp gizli tuttıkları bir sığınağa götürdü. O sığınakta Gabar’da yürütülen faaliyetleri değerlendirecekleri toplantılarını yapacaklardı.

Diğer gerillaların da gelişiyile toplantı o gece başladı. Egîd, siyasal süreci kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tuttuktan sonra söz hakkını arkadaşlarına verdi. Gabar sorumlusu Cemil, yürüttükleri örgütsel faaliyetlerin raporunu sözlü olarak:

“Direnişe hazırlık çalışmalarında önemli gelişmeler kaydettik. Çiyayê Reş, Mawa, Kerboran, Mışar ve Haruna bölgelerinde gelişecek direnişe destek olabilecek ilişki ağlarını kurduk. Hatta Gabar’ın çevresini kuşatan bu yörelerin köylerine gittiğimizde halk bize ‘Size bu ekmeği veriyorsak savaşı başlatmanız için veriyoruz. Savaşı başlatın ve düşmanı artık ülkemizden çıkarın’ diyor. Gelişecek savaşa birçok gencin de katılacağını beyan ettiler. Arazinin çeşitli yerlerinde halkımızın sunduğu yardımlarla yaptığımız depoları erzakla doldurduk. Değişik noktalarda şu an içinde bulunduğumuz sığınaklar gibi yerler yaptık. Artık araziye de belli ölçülerde tanıyoruz. Yani halkımızla beraber direnişi başlatmaya hazırız” dile getirdi.

Cemil, bu olumlu gelişmeleri anlatırken Egîd’in aklı Gabar’a ilk geldiklerinde yaşadıkları zorluklara takılıp kalmıştı. Hatırladığı, çaldıkları onlarca kapının yüzlerine kapanışydı. Kapıların yüzlerine açılmamasının bir nedeni de bazı arkadaşlarının Kürtçe bilmemesiydi. Botan’da etkinliği olan kimi örgütler onlar hakkında kara propagandayı: ‘Bunlar Kürtçe bilmiyor. Bunlar devletin ajanlarıdır’ diyerek yapıyordu. O an Egîd, sağ kaşının üzerinde duran yara izine dokundu. Geride bıraktıkları sonbahar mevsiminden kalma bir yara iziydi. Birkaç arkadaşıyla birlikte o sonbahar soğuşundan dolayı donma

tehlikesi yaşamışlardı. Zarzor ulaşabildikleri bir köyde, gecenin o vakti çaldıkları bir kapıda ne deseler de ikna edemedikleri bir kadın onlara kapıyı açmamıştı. Bununla da yetinmeyen kadın eline aldığı taşları pencereden onlara fırlatmıştı. İşte o taşlardan biri eliyle dokunduğu yara izine sebep olmuştu. Sağ kaşı bu taşla yırtılınca, arkadaşları ona:

“Heval kapıyı zorla kırıp içeri girerek kadından yaptığının hesabını soralım” demişti.

Egîd, evin kapısını kırmak isteyen arkadaşlarının önüne geçerek:

“Biz bu evin içinde yaşayan insanlara ne verdik ki bu insanların kapısına bir gece vakti dadanmış, ekmek ve ısınacak barınak istiyoruz. Geri döneceğiz” demiş ve onları durdurmuştu.

Egîd’in kaşının kanadığını gören kadın vicdanının sesini dinlemiş, kapısını açmıştı. Geceye karışmaya hazırlandıkları esnada önlerine geçmiş:

“Ne olur geri gitmeyin. Bu soğuk ve uğursuz gecede ne yapacaksınız. Bir cahillik yaptım. Ne bilebilirdim ki sizin bu kadar mert ve yiğit olduğunuzu. Gitmeyin kurban olduklarım. Evim sizindir” demiş ve af dilemişti.

Onlar da fırsatı yakalamış, eşikten içeri girmişti. Kadın, davranışından duyduğu utançla Egîd’in yırtılan kaşına bakmış:

“Elim kırılıydı da o taşı almayaydım elime. Elim kırılıydı...” üzüntüsünü dile getirmişti.

Egîd, pişmanlığını üst üste belirten kadına:

“Böyle deme, kim olsa senin yaptığını yapar. Sen evini savundun. Evini savunman meşru hakkındır. Bizi tanıyorsun.

Zaten buralara da yabancıyız. Yeni geldik. Biz de aslında senin yaptığını yapıyoruz. Sen evini, biz de hepimizin ortak evi olan vatanımızı savunuyoruz. Bize kapıyı açmasaydın, dışarıda aç ve soğukta kalacaktık” diyerek kadının daha fazla üzülmesinin önünü almıştı.

Evden gün doğmadan önce ayrılırken kadın:

“Kapım size her zaman açık. İstedığınız zaman gelebilirsiniz” demişti.

Egîd de gülerek:

“Tamam geleceğiz. Ama unutma, bu gün dört kişi geldik. Yarın onlarca kişi ile kapını çalacağız. Hatta yıllar sonra grup grup köyünüze geleceğiz” demiş, hatır isteyerek oradan ayrılmışlardı.

İçinde bulundukları koşullar, ihtiyaçlarını böylesine tarifsiz çaba ve zahmetle elde etmelerine neden oluyordu. Bu anıdan sıyrılıp toplantıya döndü. Gece boyunca, yapılan çalışmalar aktarılmış, eksiklikler ve yetersizlikler eleştirilmiş, yeniden planlamalar yapılmış ve toplantı tamamlanmıştı.

Mele Bedri (Bedrettin Timurtaş) sayesinde Zivinga Şikaka Köyü PKK’nin Gabar’daki kalesi haline gelmişti. Gerillalar ise bu köye ‘Zivinga Şoreşe’ diyordu. Orası devrimin yeri idi onlar için. Gabar dağının köylerinde yurtseverliğiyle, dürüstlüğüyle, bilgeliğiyle tanınan ve herkesin gönlünde yer edinen Mele Bedri gerillalara katıldığından bu yana köy, gerillaların uğrak yerlerinden biri olmuştu.

Egîd’in Sason taraflarına kimi boşlukları doldurmak için kısa bir süreliğine geçmesi gerekiyordu. Zamanı dardı. Oradaki ilişki ağını devrim için harekete geçirmesi zorunluydu. On iki

Eylül öncesi ve sonrası o yörede faaliyet yürütmüştü. Batman ve çevresinde devlete ve adamlarına indirdiği darbelerden dolayı Çekiç lakabıyla nam salmıştı.

Egîd, yörede sözü dinlenen Mele Bedri'ye:

“Bizi Sason’a götürecek, yolu tanıyan bir kılavuz bulabilir misin?” diye sordu.

Mele Bedri ona:

“Guyîna Köyünden Fevzi Aydın arkadaş var. Yöreyi çok iyi tanıyor” dedi.

Partiye birlikte katıldığı arkadaşı Fevzi'ye haber saldı. Bu arkadaş kadar araziyi iyi tanıyan, güvenilebileceği başka biri yoktu. Cesur ve davaya bağlıydı. Bu kılavuzluk görevini ancak o yapabilir diye düşünmüştü. Evine çağırdığı arkadaş iki eli kanda olsa Mele Bedri çağırdı mı soluğu hemen onun yanında alırdı. Evinin oturma odasında arkadaşını karşılariken yan odayı el işaretiyle gösterip:

“Az işimiz var. Bir grup arkadaş içerdedir. Belli ki işleri önemli ve acildir. Hemen Sason’a geçmeleri gerekiyor. Bu işi sen yaparsın diye düşündüm” dedi. Fevzi, Gabar’dan Sason’a kadar uzanan araziyi avucunun içi gibi biliyordu. Çok sevdiği, bağlı olduğu ve bir dediğini iki etmediği arkadaşına:

“Olur, iyi düşünmüşsün” diye cevap verdi. Kısa süren bu tartışmadan sonra birlikte Egîd ve arkadaşlarının bulunduğu odaya geçtiler.

Mele Bedri, arkadaşını onlara tanıttı ve:

“Heval Egîd, bu bizim Fevzi Aydın arkadaştır. Yörenin kurdudur. Sizi Sason’a o götürecek” dedi.

Egîd tokalaştığı kılavuzlarının elini sıkıp öteki eliyle kapatırken o da onun gözlerinin içine baktı. İnsanın gözlerinin, ruhunun ve kişiliğinin aynası olduğunu biliyordu. Muştı yüklü gözlerinde ve yüzünde, o güne dek kimselerde rastlamadığı, güven veren, candan, sıcacık bir gülümseme farkettiler. Fevzi Aydın, gruptaki Erdal, Haydar ve Cahit'i tanıyordu. Grup yola koyulmaya hazırdı. Grubu sal ile Dicle suyundan geçirecek, Mawa Dağı üzerinden Sason'a ulaştıracaktı. Yol uzundu. Sonbahar'ın son demleriydi.

Dinlenmek için verdikleri bir molada Egîd, kaygısız adımlarla önlerinde yürüyen kılavuza:

“Heval Fevzi senin kod ismin yok mudur?” diye sordu.

Bu soruyu sormasının sebebi Mele Bedri'nin onu gerçek ismiyle tanıtmış olmasıydı. Bu durum Egîd'in dikkatinden kaçmamıştı. Fevzi Aydın, dolunayın şavkının yüzhatlarını belirginleştirdiği Egîd'e:

“Kod adım var. Ama bu kod isim işlerine çok aklım ermedi. Yine de arkadaşlar bana Selim ismini verdiler. Örgüt içinde kod ismim Selim'dir. Ama bana sivil adımla hitap edilmesi hoşuma gidiyor. Doğduğumdan beri Fevzi ismine kulağım aşına olmuş. Bu yüzden kod isme içim hiç ısınmadı ve aklımda ermedi” diye yanıt verdi.

Bunun üzerine Egîd yeni tanıştığı ve kod ismini o an öğrendiği kılavuzlarına kod adıyla hitap etti:

“Heval Selim biz kod ismi güvenlik nedeniyle kullanıyoruz. Örgüte katılan herkes bu anlayışla hareket etmek zorundadır. Senin içimizde gerçek adıyla tanınman, başta ailen olmak üzere birçok insanı hedef haline getirir. Bir de bize verilen eski

isimlerimiz ailelerimizin tercihiyle konulan isimler değil. Devlet insanımıza anadilinde isim verilmesini kabul etmiyor. Kürt çocuklarının analarının diliyle isimlendirilmesini yasaklamış. Kod isim kullanmamızın esas nedeni de artık tercihlerimizin olacağı bir hayatı yaşamak ve yaratmak istememizdir. Gün gelecek, yürüteceğimiz mücadele ile halkımız çocuklarını adadilleriyle isimlendirecek. Ve aslında insanlığın utanması gereken bu yasağı ve halkımızın üzerindeki bütün yasakları mücadelemizle ortadan kaldıracaağız. Yani kod isim kullanmamızın sebebi, devletin bize giydirdiği eski elbiseleri yırtıp atmakla ilgili. Senin de buna dikkat etmen gerekiyor” diyerek uyardı.

Zemheri ayazında etkisiyle daha fazla oturamadıkları molalarını kısa tutmak zorunda kaldılar. Uzun sonbahar gecesinde grubu Sason kırsalında bir köye ulaştırdı. Haber saldığı kişiler o köyde konuk oldukları eve gelmişti. Zaman dar, koşullar zorlayıcıydı. İşleri tamamlayıp gittikçe beyaza kesilen bulutların biriktirdiği kara yakalanmadan geri dönmeleri gerekiyordu.

Sason’da yurtseverliği ile herkesin direniş kıblegahı gibi gördüğü Mele Abdullahê Timoğî de Egîd’i görmeye gelenlerin arasındaydı. Bir ülkenin tüm acılarının, ölümlerinin izlerinin görüldüğü kırışmış yüz hatlarının arasında, kara gözleri safir gibi parlayan Mele Abdullah, Kürdistan halkının boyun eğmemiş, temiz bir kişiliğiydi. Ömrünü, din sahtekarlığı ile yabancılaşmayı, satılmayı, ajanlaşmayı farz kılan hainlere karşı dimdik bir mücadele yürüterek geğirmişti. Uzun zamandır tanıdığı ve çok sevdiği Egîd’in simasında gördüğü umutla özgürlük muradına eriyordu.

Egîd onca yolu Mele Abdullah ve birkaç dostu görmek için yürümüştü. Mele Abdullah önceden ona verdiği nasihatlere uyulup uyulmadığını öğrenmek için Egîd'e hemen:

“Disipline uyuyor musunuz? Düşmanın ulaşamayacağı dağların zirvelerinde kalıyor musunuz?” diye sordu.

Sonra Egîd'in gözlerinin içine baktı. Baktığı gözlerden aldığı onayın ardından:

“Heval Egîd, Mutki, Sason ve Kozluk hattına girmeniz gerekir. Bu alanları mutlaka tutmalısınız” diyerek yeni önerilerde bulundu.

Egîd'in de bu yerleri temel üs alanı haline getirme planı vardı. Mele Abdullah, geçmiş isyanlardan çıkardığı derslerden yola çıkıp sözlerine devam etti:

“Halka ters tek bir söz söylemeyin. Halka bir melek gibi yaklaşmalısınız. Yaşadığınız zorlukların sizi kutsayacağını unutmayın. Bu zorlukları aşarken ruhunuzu yüce tutun. Coşkulu olun. Birbirinize karşı asla eksilmeyecek değerleriniz, sevginiz ve saygınız olsun. Keşke şu bacaklarım tutmuş olsaydı da ben de sizinle birlikte dağlarda, özgürlüğümüz için mücadele yürütseydim. Böylesi vahşi bir düşmana karşı mücadele etme onuru herkese nasip olmaz. Keşke varlığımı sizin gibi özgürlüğe adanarak anlamlandırabilseydim. Biraz daha yaşayıp bağımsız Kürdistan'ı ve halkımın özgürlüğünü görebilseydim. Özgürlüğün olmadığı yer de iman da yeşermez. Sömürünün, zulmün ve baskının olduğu yer de yaşamak haramdır”.

Mele Abdullah çokça kapıldığı cezb ayinindeymişçesine bakışlarını Egîd'e doğrultup sözlerine devam etti:

“Ülkemizde her zaman kol gezen ölümle kucak kucağa yaşayan insanlarımızın acılarını mutlaka anlatmalıyız. Dersim, Zilan, Amed ve birçok isyanımızın zulme karşı kahramanca direnişini geleceğe taşımalıyız. Bu isyanlarımızda onur kavgası veren genç kız ve gelinler düşmana teslim olmamak için kayalardan ve uçurumlardan bedenlerini boşluğa bıraktılar. Henüz yaşama gözlerini açmış bebeler, hatta ana rahmindeki bebeler süngülerin ucunda döndürölüp kayalıklara çakıldı. Yaşlı-geç, kadın-erkek-çocuk demeden yakalanan insanlarımız, ot ve yığın haline getirilmiş ekin saplarının arasına atılıp gaz dökölerek diri diri yakıldı. Bu katliamları kaleme alanlar çıkmadı. Sezarları, Hitlerleri, Mustafa Kemalleri ve bu kişilere benzer bilcümle katilleri, tarih sayfalarına mal edenler, kan deryasında boğdurulan insanlarımızdan tek satır bile söz etmedi. Söz ettiklerinde ise katliama uğrayan insanlarımıza ‘Çağdaş insanlık tarihinin tekerleğine çomak sokan vahşiler ve haydutlar’ diye hakaret ettiler. Bu zulmü bilin ve anlayın diye anlatıyorum”.

Mele Abdullah, bir süre sustu herkesin gözü dolmuştu. Birçoğu zulmü yakından tanıyordu. Mele Abdullah gibi irade gücüne iman etmiş, örgütlü çok az bilge kişiler dışında, Kürt toplumunun geneli uğradıkları zulme ‘Kaderimiz buymuş’ diye boyun eğiyordu.

Onun gibi bilge insanlar hariç, uğrunda mücadele ettikleri halk, onları pek tanımıyordu: ‘Gerilla gelip bizi kurtaracak’ diye bekleyen bir halk yoktu ölkelerinde. Botan yoluna düşmeden önce Öcalan’ın kendisine söylediği:

“Halkımızı, eğittin ve örgütleyin. Halkımızı ne kadar eğittir ve örgütlerseniz halkımız o kadar size ait olur” sözü geldi aklına.

Bunu bir miheng taşı gibi görüyordu. Ve bu gerçeğin ne kadar yalın olduğu bir kez daha ortaya çıkıyordu.

O eve misafir olan kişilerden biri Egîd’e:

“Heval ben sizin arkadaşları geçenlerde Bismil’de gördüm” dedi.

Egîd, uğradığı şaşkınlığı üzerinden hemen atarak:

“Bizim Bismil’de arkadaşlarımız yok ki” diyerek cevap verdi.

Adam ısrarla:

“Bismil’de bir sürü tiröst vardı. Onlar sizin arkadaşlarınız değil mi?” diyerek görüşünde ısrar etti.

Egîd, Türk devletinin yaptığı ‘Bunlar Teröristir!’ propagandasına kanan bu adamın, gördüm dediğı kişilerin turist olduğunu hemen idrak etmişti. Gülerek:

“Onlar turisttir. Sen bu turistlerle, devletin söylediğı teröristleri karıştırmışsın” deyip adamın gördüğü kişilerin kim olduğunu izah etti.

İlişkilendikleri halkın onları anlama ve tanıma durumları bu düzeydeydi. Ve bu halkı Öcalan’ın dile getirdiğı formülle eğiterek ve örgütleyerek kendine ait kılacaklar ve kazanacaklardı. Egîd, tanındığı Sason ve Mawa’da yapılması gereken işleri tamamladıktan sonra Gabar’a dönüş yoluna düştü. Oradan da Başurê Kürdistan’a ulaşmaları gerekiyordu. Yığınla iş onu bekliyordu.

Kış kapıdaydı. Vardıkları Gabar’dan hemen ayrılarak Cudî üzerinden, Haftanîn alanında bulunan kampa bir an önce hızlı

adımlarla ulaşmaları gerekiyordu. Yeryüzünde Gabar kadar ter dökülmüş, emek verilmiş başka bir yer var mıydı? Oradan ayrılırken tane tane dökülen kar tanecikleri de Gabar toprağını beyaz örtüsüyle ihya ediyordu. Onlar yürüdükçe, zorlukları göğüsledikçe ve söylediklerini yaptıkça halk üzerindeki ölü toprağını atıyor, etraflarında kenetleniyordu.

Gabar'dan inip kızıl toprağının yatağında akan Rûsor Suyunu arkalarında bıraktılar. Grup uzun bir süreden sonra ilk defa ovada yürüyordu. Bu nedenle zorlanıyorlardı. Dağ koşullarına alışan adımları, otları sararan ve sonbahar sağanaklarıyla balçığa dönen ovada bedenlerini yoruyor ve yıpratıyordu. Gabar ve Cudî arasında kalan düzlüklerde gündüz hareket edemedikleri için beklemeliydiler. Durdukları noktalar da pek emniyetli değildi. Ama birçok defa burun buruna kaldıkları bu tehlikeli mesafeyi aşarak Cudî Dağına ulaştılar. Ulaştıkları Cudî dağında Türk ordusunun kapsamlı bir operasyonu ile karşılaştılar.

Cudî'nin gölgesindeki Şirnex'te yaşayan dört arkadaş, ailelerinin rızkı için kaçığa çıkmıştı. Adil, İsmail, Xelil ve Xalid, birçok defa Başurê Kürdistan sınırını geçip kaçığa beraber gitmişti. Seksen üç yılının son günleriydi. Kara yakalanmadan evlerine ulaşmak istiyorlardı. Başurê Kürdistan'dan yüklerini alıp yönlerini Cudîye Mirada'ya vermişlerdi. Sınır, pusuydu. Sınır, sayısız ölüm türüydü onlar için. Ülkelerini sömürenler tarafından dikilen sınır tellerine sayısız düş, sayısız acı takılıp kalmıştı. Ölüm pahasına kaçığa çıkan dört arkadaş bunu çok iyi biliyordu.

Sınırı aşip Cudîye Mirada Dağındaki Bilika Köyüne ulaştılar. Çay ve tütünden ibaret olan ağır yükleri, zor da olsa o kışı sorunsuz geçirmelerini sağlayacaktı. Ölüm pahasına borç

altına girerek aldıkları yükleri Şirnex'e ulaştırmaları gerekiyordu. Yoksa açlık ve yokluk, o kış zaten zayıf olan bedenlerini bitirecekti. Cudî'nin köylerindendi dördü de. Sınırı aşarken halden düşmüşlerdi. Cudî ve Başurê Kürdistan sınır hattı üzerinde bulunan Bilîka'da dinlenip dağın zirvesine öyle tırmanacaklardı.

Zifiri karanlıkta jandarmanın köye baskın yaptığı haberi herkesten önce kaldıkları eve ulaşmıştı. Yüklerinin ağırlığı yetmezmiş gibi bir de varlarını yoklarını biriktirerek biraz da borç-harç edip getirdikleri yükü jandarmadan kurtarmanın ağırlığı çökmüştü üzerlerine. Namerde muhtaç kalınmadan yaşama tutunmak için tek umutları yükleriydi. Ağır yüklerini sırtlayan her dört kaçakçı, silahlarının namlusuna mermi sürmüşlerdi. Köy, jandarma kaynıyordu. Karşılaşmaları an meselesiydi.

‘Dur, teslim ol’ seslerinin geldiği yöne doğru silahlarının namlularını çevirdiler. Açtıkları ilk ateşte tam üç jandarma vurulmuştu. Ama Adil’de jandarmanın açtığı ateşle ağır yaralanmıştı. Yiğitlik, ucunda ölüm olsa dahi arkadaşını yarı yolda bırakmamaktı. Adil’in yaralı ele geçmesi aklın hayal edemeyeceği işkencelere uğraması demekti. İsmail, Xelil ve Xalid, Adil’in:

“Beni bırakın gidin” demesinin geleneklerine aykırı olduğunu biliyordu.

Arkadaşlarını orada yaralı bir halde bırakmaları lanetlenmeleriydi. Lanetlenmektense ölümü kabullenecek kadar merttiler. Gelenek, başı dik yürümenin kanunuydu o topraklarda. Öne eğik başla yaşanmasını, kendilerine yediremeyeceklerini

bilen kaçakçılar, Adil'i sırtlayarak köyden çıkmanın yollarını aradı.

Bu arada gün doğmak üzereydi. Karanlık örtü dağılıyordu. Pusuya düştükleri yerden fazla uzaklaşamamışlardı. Üç jandarmanın öldürülmesi Türk ordusunun onlarca helikopterle köye asker indirmesine neden olmuştu. Operasyonun kapsamı genişletilmişti.

Bir askerinin ölümünü otoritesinin zayıflıyacağına yoran Türk ordusu, kaçakçıları yok etmek için tüm imkanlarını seferber etmekten çekinmeyecekti. Askerine karşı silah kullanma cüretini gösteren kaçakçıların üzerine en acımasız şekilde gitmeyi ve cezalandırmayı, sarsılmaz gördüğü otoritesinin yegane koşullu bellemişti. Binlerce askerle dört kaçakçının peşine düşmüştü.

Askerler, Adil'in yarasından akan kanın izini sürmüş ve onları bir kaya dibinde köşeye sıkıştırmıştı. İsmail, Xelil ve Xalid etraflarına çember ören askerlere ateş edince sert bir çatışma da başlamış oldu. Çatışmada Adil ve Xalid hayatını kaybetti. Xelil de ağır yaralanınca mermileri tükenen İsmail tek başına kaldı. İsmail, sağ ele geçmektense kendisini uçurumun boşluğuna bıraktı. Bu cesareti sayesinde hayatta kaldı. Adil'in ve Xalid'in cansız bedenleriyle yaralı Xelil, askerlerin eline geçti. Onun yaralı bir şekilde ele geçmesi İsmail'in de bir daha evine dönememesi anlamına geliyordu.

Grubun karşılaştığı operasyon olaydan sağ kurtulan İsmail Kıyas için sürdürülüyordu. Oda dağ, taş gerillaları arıyordu. Birkaç gün sonra Cudî Dağının zirvesinde onları bulmuştu. Yöreyi tanıyan böylesi kişilerin zorunlu da olsa saflarına katılması, devlete mecbur olunmadığını kanıtlıyordu.

Üç jandarması vurulan Türk ordusu intikam almakta kararlıydı. Köylere baskınlar düzenliyor, toplu tutuklamalar ve işkenceler yapıyordu. Bu operasyondan kaçan yaşlı bir köylü, sığındığı mağarada donarak can vermişti. Xalid'in akrabalarından biri kadın, iki kişi çırlıçıplak vaziyette köy köy dolaştırıldıktan sonra köylülerin gözü önünde kurşuna dizildi. Ama kaçakçıların yiğitliği tüm bu zulümlere rağmen yöre halkının dilindeydi. Yöre halkı askerleri vuran kaçakçılardan övgüyle söz ediyordu.

Egîd ve grubu bu operasyondan dolayı sınırı geçememişti. Ama Cudî'de faaliyet yürüten gerilla biriminin çalışmalarına katılmışlardı. Haftanîn'deki kampta yapılacak parti merkez toplantısına yetişmesi gerekiyordu. Operasyon yüzünden dağ yolunu değil de ovada yürümeyi tercih edeceklerdi. Sınırı öyle aşacaklardı. Aralık ayının son günleriydi. Ve kış mevsimi yürüyüşlerini aksatıyordu. On üç gün süren uzun bir yürüyüşün ardından kampa ulaşmayı başardılar.

Botan’da Türk ordusunda boş durmuyordu. Kendi otoritesi altında Özal’a hükümet kurdurtmuştu. Bununla Kürtlerin uyanışını tekrar ölümcül uykusuna geri döndürmek istiyordu. Seksen yılının ilk kış ayı olan Aralık ayında Özal’a hükümet kurdurtan Evren rejimi böylece meşruiyetini sivil zırha büründürüyordu.

Evren rejimi Ahmet isimli paralı subayını Şirnex’e her türlü baskı ve zulmü uygulama göreviyle özel yetkilerle donatarak atamıştı. Bu subay kendisine verilen görevi eksiksiz yerine getiriyordu. Uyguladığı zulüm nedeniyle halk içinde ‘Kara Bela’ lakabıyla anılır olmuştu. Türk ordusu böylesi acımasız subaylarıyla halkı özsavunmadan yoksun bırakmayı ve gelişebilecek bir direnişin içinde yer almasını engellemeyi amaçlıyordu.

Kara Bela, Botan’ı adım adım dolaşüyor, baskın yaptıkları köylerde insanları meydanlarda topluyor, askerlerine dayaktan geçiriyordu. Türk devletinin o kış başlattığı okuma yazma seferberliğine atıfta bulunup tehditlerini sıralıyordu:

“Bu birinci koşulumdur. Türkçeyi öğrenerek o pis Kürtçe’yi unutacaksınız!”.

İkinci tehdidini ise yöredeki ajanlardan edindiği bilgilere dayandırarak:

“Köyünüze Apocular’ın geldiğini ve onlarla dolaştığınızı duydum. Bir daha böyle bir şey duyarsam...”.

Soğuk benizli yüzünde duran çarpık ağzının yeraltı yaratığını anımsatan kokusuyla sözünün sonunda ağza alınmayacak, ahlaka sığmayacak küfürler savuruyordu.

Ordunun, gelişmesinden korktuğu direnişin önünün alınması için sınırsız yetki ve görevlerle donattığı Kara Bela, yöredeki Ahmet Zeyrek, Alihan Tatar, Abdullah Paksoy gibi ajanlarının da desteğiyle silah toplama adı altında, halkı soyguna uğratma uygulamasını doruğa çıkarmıştı. Besta, Gabar, Kêla Memê ve Cudî dağ köylerine baskınlar düzenliyordu. Askerlerine serbest kıldığı talan, gasp, işkence, gözaltına alıp günlerce aç susuz bırakma gibi uygulamalarla halkın iradesini kırmak istiyordu. Yardımcısı İzzet isimli başçavuş ise tutukladıkları köylülere:

“Silahlarınızın olmadığını biliyoruz. Fakat her biriniz bir silah ya da bir silahın fiyatı kadar para getirmeden serbest bırakılmayacaksınız” diyordu.

Devletin gücüne dayanarak neler yapabileceklerini de sırtarak sıralıyordu. Çaresiz kalan köylüler de bazen hayvanlarını satarak, bazen de tefecilik yapan ağa ve tücarlardan faizle borç para alıp Ahmet Zeyrek gibi ajanlardan silah satın alarak, devlete teslim edip rehin statüsünde tutulan yakınlarını kurtarmaya çalışıyordu.

Batman’dan Şirnex’e gönderilen iki bin komando da Yüzbaşı Ahmet’in emrine verilmişti. Bu güçle sadece dağ köylerine baskı ve işkence yapmakla yetinmiyor, o kış iki gün boyunca kentte yaşayan binlerce insanı okullara, camilere ve karakollara topluyor, işkence ve hakaret ediyor, sokağa çıkma yasağı uyguluyordu.

Apoletli paralı generaller, en çok silah toplayan subayları terfi ettirdiği için bu subaylar, yarış içine girmişti. Aynı silah

defalarca alınıp satılıyordu. Kara Bela, sadece bu subaylardan biriydi. Ve yaptıkları, insanın kanını dondurmaya yetiyordu. Silahı ve parası olmayanlar durumlarını anlatmaya çalışınca çılgına dönen bu subay işkence mağdurlarına:

“Annem birdir, babam bindir. Kardeşimi siz vurdunuz. Onun intikamını sizden misliyle alacağım” diye acımasızlığını ve vahşiliğini dile getiriyordu.

Tüm bu saldırılar Botan’da devlete karşı büyük bir nefretin oluşmasına yol açıyordu. Fakat nefret tek başına yetmiyordu direnmek için. Öncü bir gücün halkı örgütlemesi gerekiyordu. PKK de gerillayla bunu yapmaya ve yaşananların hesabını sormaya gelmişti.

Zorlu bir kış mevsimini Haftanîn de girdikleri eğitimle geride bırakan gerillalar, bahar mevsiminin toprağı ihya eden güzelliğinin kapısından geçeceklerdi. Toprağı koruyan kar,

yavaş yavaş hükmünü yitiriyor, yemyeşil otlar, rengareng çiçekler baharına kavuşuyordu.

Nisan ayının başında Egîd, Haftanîn'deki kampta Basri, Orhan ve Ahmet'i Uludere'de görelecek bir iş için görevlendirmişti. İki gün iki gece, aralıksız yürümüş, karı erimemiş dağları aşmış, dinlenmeden işlerini halledip sınır hattında ilerleyerek üslendikleri kampa doğru dönüş yoluna koyulmuşlardı. Sınır hattında ilerlerken gaz lambasının açık olduğu bir ev gördüler. Bu ev Nêrweh Köyünün biraz dışında, caddenin üst tarafında kalıyordu. Takatten düştükleri için: 'Bu evde biraz dinlenir, ısınır, sınırı sabaha doğru aşarız' demişlerdi.

Büyük felaketler bazen küçücük, masum arzulardan doğabiliyordu. Kapı açıktı. Evin eşiğinden içeri girdiler. Ev sahibi kaçakçıydı. Gün doğmadan kaçığa götüreceğı yükü hazırlıyordu. Kısa bir selamlaşmadan sonra katırları semerlemekle meşgul olan ev sahibine:

“Kolay gelsin. Hayırdır, ne yapıyorsun?” diye sordu Basri.

Adam:

“Yarın sabah erkenden kaçığa çıkacağım. Bu kumaşları oraya götürüp satacağım. Bu yüzden şimdiden katırları hazırlıyorum” diye cevap verdi.

Gerillalar da bu cevap üzerine birbirlerine baktı. O gece orada kalıp sabaha doğru kaçakçıyla birlikte sınırı aşma kararını verdiler. Basri ve Orhan hemen uykuya dalmış, Ahmet ise ev sahibiyle sohbete dalmıştı. Bir süre sonra Ahmet de uykuya dalmış ama nöbet için kimseyi uyandırmamıştı.

Ev sahibinin eşinin, gün doğmadan çığlık çığığa:

“Uyanın uyanın, ocağımızı başımıza yıktınız. Askerler evi kuşatmış” sözleriyle uyandılar.

Hemen kaldıkları odanın penceresinin perdesini aralayıp dışarıya baktılar. Askerlerin mevzilendiğini gördüler. Evin arka odasında bulunan pencereye de koşular. Her taraf asker kaynıyordu. Çembere alınmışlardı. Askerler silahlarını eve doğrultmuş öylece bekliyordu. Dışarıyı bir daha gözleyen gerillalar evin çevresinde en az üç çember atıldığını gördü. Bir anlık rahata erme isteği, onları, çıkışı zor bir kapana kısırmıştı. O esnada kaldıkları evin kapısı çalındı:

“Kimse yok mu, kimse yok mu?” diyen bir sesle irkildiler.

Bunu soran kişi aynı zamanda evin kapısını içeri doğru itiyordu. Basri, kapının itildiğini fark edince kapıyı aniden açtı. Kapıyı içe doğru iten kişi, Basri’nin aniden kapıyı açmasıyla evin içine düştü. Orhan, iki el ateş açtı. Basri, kapı önündeki iki askerin kaçtığını gördü. Gerillalar hızla içeri düşen kişiyi tutup evin içine aldı. İçeri düşen kişi bir askerdi. Askeri hemen kaldıkları odanın bir köşesine verdiler. Korkudan lal kesilmişti. Hücrelerine kadar işleyen korku, bedeninin iskeletini birarada tutamıyordu. Az önce kapıyı tekmelerken sahip olduğu cesaret buhar olmuş, havaya karışmıştı. Neye uğradığını şaşırان asker, gerillaların elinde köşeye yumulmuştu. Sorulan hiçbir soruya cevap veremiyordu.

Bu şok halini atlattıktan sonra gerillalar askere:

“Rütben nedir? İsmi nedir? Dışarda senin üstün var mı?” diye sordu.

Ellerindeki esir asker:

“Ben Başçavuşum. Adım da Ahmet Teker’dir. Komutanımız da bir yüzbaşısıdır. Sizi ihbar eden kişi, hangi eve girdiğinizi bilmiyordu. O yüzbaşı yandaki eve gidince ben de bu eve geldim” diyerek yanıtlar verdi.

Bir çatışma ortamıydı. Her an her şey olabilirdi. Gerillaların elinde bir de rehin asker vardı. Bu yüzden hemen kaçakçıyı ve ailesini evden dışarı gönderdiler. Kendi aralarında: ‘Hele şansa bak, o yüzbaşı bizim kaldığımız eve gelseydi, onu rehin alıp dışarı çıkabilirdik’ dediler. Başçavuşla dışarı çıkmayı göze alamıyorlardı. Öğlene doğru köyün muhtarı, kaldıkları evin kapısını çalana kadar köye gergin bir sessizlik ortamı hakim olmuştu. Elinde beyaz bir bezle gelen muhtara kapıyı açtılar. Askerler, gönderdikleri muhtar aracılığıyla gerillaların teslim olmasını istiyordu. Teslim olmamaları halinde çemberlerin dışında topladıkları köylüleri diri diri yakacaklarını belirtiyorlardı.

Muhtar, mesajı ilettikten sonra evden ayrıldı. Gerillalar ise akşama kadar vakit kazanıp gecenin bir vakti kaçmayı planlıyordu. Bu cephe hali artık taktikler üzerine işliyordu. Dışardaki askerler, başçavuş rehin olduğundan eve ateş açamıyordu. Ama askerler olası bir kaçış denemesinin de çatışmanın da tedbirini almıştı. Bu arada gerillalar, muhtara kaçakçı olduklarını söylemişti. Esir düşerlerse üzerlerindeki notların ele geçmemesi gerekiyordu. Oda da soba vardı. Orhan, askere:

“Çay içer misin?” diye sordu.

Çay teklifiyle biraz olsun rahatlayan askerden:

“Evet içerim” cevabını alır almaz, gerillalar, notları odunları tutuşturuyormuş gibi yapıp sobaya attı.

Notları yakan gerillalardan Orhan, askere: “Her an baskına uğrayabiliriz. Bu yüzden çayın sırası değil” diyerek sobayı tutuşturmayacaklarını söyledi.

Nihayet bekledikleri karanlık da çökmüştü. Askerler ise üç panzerin farıyla evi aydınlatmıştı. Bununla yetinmeyen askerler evin çevresinde köylülere yığdıkları odunları ateşe vermişlerdi. O aydınlatmayı ve ateşi görüntü vermeden aşmaları imkansızdı. Bunları aşsalar dahi diğer üç çemberi nasıl aşabilirlerdi ki?

Askerler sabaha kadar bu odunları ateşe vermeyi sürdürmüş, gerillaların gecenin karanlığından faydalanıp kaçabilmelerine olanak tanımamıştı. Gerillalar çıkışı olmayan bu kuşatmadan kurtulmanın bir yolunu bulamamıştı. Kuşatmanın ikinci günü de muhtar gelmiş ve askerlerin taleplerini, yine harfi harfine aktarmıştı. Askerler katılımını koruyordu.

Muhtar gider gitmez. Ahmet, Basri ve Orhan’a:

“Teslim olalım. Yoksa bizim yüzümüzden bu masum köylüleri vuracaklar” dedi.

Ahmet’in bu önerisine ilk başta her iki gerilla da tiksindiklerini bellirten bakışlar fırlattı. Zaten içinde bulundukları durum Ahmet’in onları nöbette uyandırmamasından da kaynaklanıyordu. Asla taviz vermemeleri gereken en temel güvenlik ilkesi olan nöbet tutmamaları, o duruma düşmelerinin temel nedenlerinden biriydi. Bu durum sadece bakışlarla sınırlı kaldı. Ahmet, onların nabzını ölçüp tartışmanın içine çekmek istiyordu. Bu emeline de ulaştı. Basri, Ahmet’e:

“Her üçümüz de önemli şeyler biliyoruz. Birimizin dahi çözülmesi partiye ciddi zararlar verebilir. Bu yüzden teslim olmayalım”.

Rehin askere de baktı:

“Zaten bu elimizde, onu vururuz. Belki biz de vurulacağız. Ama çatışarak bir iki asker öldürürüz” dedi.

Ahmet:

“Ya bunlar söyledikleri gibi köylüleri gerçekten öldürülürse ne olacak? Direnişimiz yarardan çok zarar görür. Bundan böyle hiç kimse arkadaşlara kapılarını açmaz” diyerek teslim olma teorilerini sıraladı.

Aslında her ikisi de Ahmet’in iradesinin kırıldığını görüyordu. Ama köy meydanında, silahların gölgesinde, iki gündür ölüm tehdidi ve soğuk altında tutulan köylülerin durumu da ürkütücüydü.

İkinci vakti muhtar yine kapıyı çaldı. Bu sefer askerlerin son sözlerini onlara aktarmaya gelmişti:

“Askerler tek bir mermi patlarsa meydana topladıkları herkesi vuracaklarını söylüyor. Bunu yapacaklarını siz de çok iyi biliyorsunuz. Silahlarınızı evin penceresinden atıp teslim olmanız halinde size hiçbir şey yapmayacaklarına dair söz veriyorlar”.

Ahmet muhtara:

“Tamam sen git, askerlere teslim olacağımızı söyle” cevabını verdi.

Basri ve Orhan'ı böylesi bir kararı almaya götüren ne Ahmet'in kırılmış ruh haliydi ne de hayatlarını kurtarma kaygısıydı. Meydanda tutulan kadın ve çocuklar tehdit altındaydı.

Muhtar evden çıkar çıkmaz. Gerillalar da kendi aralarında sorguda takınacakları tutumu tartışmaya başladı. Zaten iki gündür böyle bir durum yaşanması halinde birçok düşünce kafalarında oluşmuştu. Orhan, verecekleri ifade hakkında düşüncelerini belirtti:

“Sorguda İran Kürt'ü olduğumuzu, silah kaçakçılığı yaptığımızı, Basri ile amcaoğlu olduğumuzu söyleyeceğiz. Ahmet, sen de çok az Kürtçe bildiğin için Azeri olduğunu söyleyeceksin. Devleti üçümüz de tanıyoruz. Verdikleri sözün hiçbir kıymeti harbiyesi yoktur. Bize işkence yapacaklar. Kim olduğumuzu öğrenmek isteyecekler. Ama kesinlikle çözülmemeliyiz” dedi.

Bu görüş görünürde kabul görmüş ve ortak karar olarak besimsenmişti. Sonra silah ve rextlerini pencereden attılar. Ve dışarı çıktılar.

Askerler, hiçbir hakaret, tartaklama ve kötü bir davranışta bulunmadan onları köyün okuluna götürdü. Okuldaki ilk ifadelerinde evde konuştukları gibi ifade verdiler. Oysa başından beri rehin tuttukları askerle Türkçe konuşmuşlardı. Trabzon'lu olan asker, Türkçe bilmediklerini söyleyen gerillaların bu sırrını korumuş ve onları ele vermemiştir. Fakat hemen salıverilmediler. İlk ifadenin ardından elleri kelepçelenen gerillalar, Hakkari'ye sorguya götürüldü.

Olan olmuş, korkulan başa gelmişti. Hakkari de sorguya alınan Ahmet çözülmüştü. Bu durumdan habersiz Ahmet'ten sonra gözleri bağlı sorgulanan Basri'ye:

“İsmin nedir?” diye sordu sorgucu.

Basri “Ez Tırkî nizanım” (Ben Türkçe bilmiyorum) cevabını verdi.

Sorgucu Ahmet'e dönerek:

“Bu Türkçe biliyor mu?” diye sordu.

Ahmet:

“Evet biliyor. Mardinlidir” dedi.

Ahmet'in bu itiraflarını dinleyen Basri, her şeyin kötüye gidişinin başlangıcında olduklarını anlamıştı. Sorgucu tekrar Basri'ye:

“Türkçe biliyor musun” diyerek alaya alır gibi bir tavır sergiledi ve copla karın boşluğuna vurdu.

Aldığı sert darbeye nefesiz kalan Basri olduğu yere yıkıldı.

Basri, bayılana kadar işkence gördü. Nezarete götürüldü. Gözlerini açınca Orhan'ın durumunun kendisinden beter olduğunu gördü. Ahmet'i kaldıkları hücreye götürmemişlerdi. Çözülmüş ve her şeyi itiraf etmişti. Onların Apocu olduğunu öğrenmişlerdi. Hakkari Dağ Komando Tabur Komutanlığından her üçünü de ring aracına bindirip Amed'e gönderecektiler. Çünkü Hakkari'de Apoculara uygulayacakları işkence araçları yoktu.

Ahmet (Sıddık Korkmaz), sorguda çözülüp on sekiz köylünün ismini vermiş, kendisini işkenceden kurtarmıştı. Basri

ve Orhan ise altmış iki gün boyunca işkence gördü. Direnmişlerdi, üç ay da işkence yaraları kapansın diye sıkıyönetim komutanlığında tutuldular. Sonra cezaevine atıldılar. Onlara yapılan işkenceleri kelimeler dile getiremezdi. Bir tek işkence görenler o vahşeti anlatabilirdi.

Gerillalar, Uludere'nin Kiror Köyünde ajanlık yapan Xeloyê Hecî denen kişinin yaptıklarını yakından izliyordu. Sınır hattında çay, sigara ve hayvan kaçakçılığı yapanları haraca bağlayan bu kişi, haraç vermeyenleri ise ihbar ederek kan kusturuyordu.

“Devletin düşmanı, benim de düşmanımdır” diyerek ihanetini gizleme gereği bile duymuyordu.

Yaptıkları artık en yakınlarının bile canına tak etmişti. Xeloyê Hecî'nin bir akrabası bölgede faaliyet yürüten gerillaların yanına giderek:

“Böylesi kişilerin topraklarımızda nefes alıp vermemesi gerekir. Bunun için elimden ne gelirse size yardımcı olmaya hazırım” dedi.

Gerillalar, sınır hattında ajanlığıyla nam salan bu kişinin cezalandırılmasını zaten gündeminde tutuyordu. Özellikle Basri, Orhan ve Ahmet'in tutsak düşme olayı yörede ajanlık yapanlara bir ceza vermeyi zorunlu hale getirmişti. Çünkü arkadaşları bir ihbar sonucu yakalanmıştı. İhbarcılığın önünü almaları gerekiyordu. Eğer muhbirler cezasız bırakılırsa bu tür olaylar daha da sık yaşanacaktı.

Bu öneri, Xelo'yê Hecî'nin yakın akrabasından gelmişti. İhanetin kökünü kazıyıp cezalandırmadıkları sürece Botan'da direnişi başlatmaları olanak dahilinde görünmüyordu. Xelo'yu cezalandırma eyleminin planını bizzat Egîd yaptı. Onun cezalandırılmasını isteyen akrabasının sayesinde gerillalar, halk düşmanı, servet düşkünü bu kişiyi evinde ölümle cezalandırdı.

Muhbirler yılanın başıydı. Ezilmeleri gerekirdi. Gövdesini teşkil eden sömürgecilerin yok edilebilmesi biraz da buna bağlıydı. Başı güçlü olan yılanın kuyruğu da güçlü olurdu.

Ölümü yaptıklarıyla fazlasıyla hak eden Xelo'nun vurulması, sınır hattında, başta kaçakçılar olmak üzere, yöre halkını sevince boğmuştu. Bu eylem bölgedeki gerilla güçlerinin otoritesini güçlendirdi. Eylemin duyulmasıyla beraber yörede, ihanet batağında debelenen muhbirlerin yüreğine de korku düştü. Xelo'nun vurulması Botanlılarda:

“PKK'liler ne söylüyorsa onu yapıyor” inancının oluşmasına yol açmış, gerillanın simasında özgürlüklerini görmelerine neden olmuştu.

O kış oldukça çetin geçmişti. Birçok kez çığın altında kalma tehlikesi geçirmişlerdi. Birçok yerde sular donmuştu. Her geçen gün gerilla için yeni bir tecrübe oluşuyordu. Kışın en çetin şartlarında kardelen çiçekleri gibi gerillalar da yeni yaşama durmanın azmi geliyordu. Kış yavaş yavaş yerini bahara terk ediyordu. Ancak Kürdistan dağlarında baharı karşılamak da kolay değildi. Çünkü günlerce süren şiddetli yağmurun yanında, kış boyu biriken karların erimesiyle oluşan seller de yaşamı kolay kılmıyordu. Dere yatakları taşarken gerilla noktalarının ve yollarının sular altında kalması kaçınılmaz oluyordu. Bütün bunlardan korunmak ise gerillacılıkta an be an ulaşacakları tecrübeye bağlıydı. Bahara giriş ne kadar zor olsa da yaşanan tüm zorluklar, doğanın güzelliği ve umutla aşıyordu. Bahar cömertti, kendini gerillaya sunuyordu. Botan, kısa sürede yemyeşil kesmişti. Her taraftan fışkıran çağlayanlar ise kutsal kitaplarda anlatılan cennetin çok da uzak olmadığını hissettiriyordu. Saf, bakir görünümüyle insan gözünün temasına kapıldığı her karış toprağında yükselen çiçeklerle Botan, aşkı yeniden doğuruyordu.

Egîd, bin dokuz yüz seksen dört yılının baharında Haftanîn'de, KDP Peşmerge komutanı Sadık Ömer'le bir

planlamaya gidiyordu. Bu planlamayla peşmergelerin saldırıp da bir türlü alamadığı Saddam rejimine ait karakollara yönelik eylemler yapılacaktı. Egîd, böylesi planları geliştirirken kendisini sorumlu gördüğü gerilla savaşı için deneyim ve tecrübe kazanmayı hedefliyordu. Silahlı mücadele daha çok Hilvan ve Siverek'te olduğu gibi mevzi savaşı tarzında ve ağalara yönelik gerçekleştirilmişti. Türk sömürgeciliğiyle işbirliği yapan ağaların yanında bir de ajanlık yapan bazı kişiler de cezalandırılmıştı. Bu eylemler dışında planlı, bilinçli, örgütlü, istihbarata dayalı, sömürgeci güçlerin karakollarını hedefleyen askeri bir eylemleri olmamıştı o zamana kadar. Birçok alanda sömürgecilerin operasyonları, baskınları neticesinde çeşitli çatışmalara da girmişlerdi. Bu çatışmalarda nice arkadaşlarını kaybetmişlerdi. Sömürgeci güçlerin çok sayıda askerini de vurmuşlardı. Ama askeri bir hedefi, gerilla taktiğiyle doğrudan hedeflememişlerdi.

Sadık Ömer, dürüst, mert, davasına bağlı, yurtseverliğiyle peşmergeler arasında büyük bir saygınlığa sahipti. PKK ile özlü ve içten bir yaklaşımla ilişkilenebilirdi. KDP'nin doğasından çok farklı, yurtseverliğin özünü taşıyan güvenilir biriydi.

Hatta bir KDP komutanı olmasına rağmen gerillaları KDP'ye karşı duyarlı olmaları noktasında:

“KDP'den uzak durun onların Türk devletiyle ilişkileri vardır” diyerek uyardığıda oluyordu.

Egîd, Sadık Ömer'e esin kaynağı olan eylemler planladı. Onunla askeri bilimin inceliklerini paylaşıyor ve peşmergenin Irak devlet faşizmine karşı içinde olduğu savaşa katkı sunuyordu. Haftanın'ın Mêrgêşîş Köyüne tahkim edilmiş, Saddam'ın bir karakoluna Peşmergeler, nice seferler gün ortası

saldırıları düzenlemiş ve her seferinde bu saldırılarda ağır kayıplar vermişti. Lakin karakolu düşürememişlerdi.

KDP'nin kaba, düz, rastgele, gün ortası yüzlerce peşmerge ile gerçekleştirdiği ve bu yüzden çok sayıda kayıp verdiği saldırılar, Kürt savaşçılarına verdiği değeri de gözler önüne seriyordu. KDP'nin bu savaş anlayışının altında, Kürd'ün ölümüyle güçlenme gayesi vardı. Aile ve aşirete dayalı bir partinin halkın tüm kesimlerinin çıkarları için hareket etmeyeceği aşikardı. Üstelik KDP'nin savaş taktiği, mantıktan uzak, gücünün doğasına uymayan, askeri bilimin inceliklerine dayanmayan kaba ve köylü isyancılığına dayalı bir anlayışa sahipti. Eylem biçimleri de o karakola yönelik yapılan saldırılarda görüldüğü gibi nice defalar, çok sayıda peşmergenin sebepsiz yere ölümüne yol açmıştı. Ne de olsa ölen peşmergeler sıradan halktan kimselerdi. Ve isimlerinin dahi anılmadığı bir savaş tarihinin sahnesinde, taktikten yoksun oluşlarının mermi izleri kalıyordu bedenlerinde. Onlar ölmeliydi ki aileleri Barzani ağalığına bağlanabilsindi. Yurt sevgisinden nemalanan böylesi aşiret ağaları ve aileleri, isimsiz kahramanların kanıyla besleniyordu. Nedense savaşa kafaları çalışmayan Barzaniler, her nedense zengin olmanın yol ve yöntemlerinde oldukça mahirdi!

KDP, hanedan zihniyeti, aile ve kan bağına dayalı anlayışıyla ulusal çıkarları asla gözetmeyen politikalar güdüyor, Kürdistanı mülkü görüyor, değerlerini pazarlıyordu. Bu anlayış ve zihniyete karşıt duruşu olan Sadık Ömer, sınır hatları üzerinde üslenen gerillalarla sıcak ilişkiler içindeydi.

Sadık Ömer, çok sevdiği Egîd'e: "Barzanilerin, Kürtler için kullandığı bu söz den haberiniz varmı? Barzaniler Kürtler için: 'Ayakkabılarımızın üzerindeki toz kadar bile değerleri yoktur'

diyor. Siz neden arkadaşlarınızı KDP'nin denetimine koyuyorsunuz?” diyerek eleştiriler de yöneltmişti.

Çünkü yurt sevgisi Barzaniler gibi değildi. İçten içe KDP'nin bu savaş tarzına tepki duyan ve Zaxo'daki peşmerge gücünün komutanı olan Sadık Ömer, Egîd'le arkadaşlığını önemsiyordu. Onunla birlikte Başur Kürdistan'ın birçok köyünü dolaşarak gerillanın halkla ilişkileneşine de yardımcı oluyordu.

Nihayetinde Mêrgêşîş karakolu, Egîd'in gece saldırı planıyla yerle bir edildi. Bu eylemden sonra Saddam rejimine bağı Amediye kent merkezinde konuşlandırılan karakol da Egîd'in planı ile ortadan kaldırıldı. Egîd, sömürgeciliğe karşı savaş hazırlıklarını riskli de olsa deneyim kazanarak geliştiriyor, bu eylemlere kendisi de en ön cephede yer alarak katılıyordu.

Birçok devrim ve savaş doktrini üzerinde yoğunlaşmış, Bekaa'da gerilla eğitimi görmüştü. Özellikle Öcalan'ın gerilla taktiğı üzerine yaptığı çözümlemelerden oldukça beslenmişti. Gerilla taktiğini özümseyen doğası, haksızlığa tahammül etmeyen karakteri onu adım adım toplumunun ihtiyaç duyduğu önder bir komutan haline getiriyordu.

Gerilla ve peşmergenin Saddam rejimine ait karakol eylemleri, Mêrgeşîş ve Amediye karakollarıyla sınırlı kalmadı. Haftanîn sınır hattında bulunan Kêrê Dağı, uzun ince silsilesiyle Cudî ve Zagrosları birbirine bağılıyordu. Sadık Ömer komutasındaki peşmergeler ve Egîd'in sorumluluğundaki gerillalar Kêrê silsilesi boyunca uzanan Saddam Hüseyin'e bağılı Gundê Ereş, Gundê Biyê ve Bagêşkê karakollarını da gece baskınlarıyla vurmuştu. Üstelik az kayıp vermişlerdi ve karakolları da topraklarından silmişlerdi.

Egîd ve Sadık Ömer'in bu etkili eylemleriyle Zaxo sınır hattı Saddam rejiminin karakollarından temizlendi. Bu eylemlerle Kürtler bir oldu mu neler yapabileceklerini sömürgecilere göstermiş oluyordu. Özlem duyulan bir ilişkiydi. Bu, Kürt birliğinin nelere kadir olduğunu ortaya koyuyordu. Ama ihanet, kötü karakterli bir urdu. Ve Barzaniler zaten bu birliğin oluşmaması için sömürgeciler tarafından Kürtlerin başına musallat edilmişti.

Bu eylemler Egîd'in Botan'da geliştirmek istediği savaşa da prova niteliğini teşkil ediyordu. Karların iyice erimesiyle Gabar, Cudî, Besta, Kato Jırka, Colemêrg dağlarına gidecek öncü silahlı propaganda birimlerine, partinin önlerine koyduğu hedefleri ve planlamaları kavratıyordu.

Her bir savaşçının üzerinde, gideceği bölgeye ulaşmanın ve yeni çalışma sürecinin heyecanı vardı. Egîd, bu birimlerin her birine çalışma tarzlarını ve karşılaçakları olası tehlikelere karşı alacakları tedbirler noktasında uyarılarda bulunuyordu. Gerillaların düşünce netliğine ulaşması için elinden gelen çabayı gösteriyordu. Son hazırlıklarını tamamlayan öncü silahlı propaganda birlikleri, ağır görev ve sorumluluklarının bilinci ve baharın coşkusıyla Botan'a doğru yola koyulacaktı.

Egîd, emek verdikleri, bedel ödedikleri Başur dağları için de:

“Başurê Kürdistan ÷lkemizin parçasıdır. Ama Başur dağlarında artık gerilla gibi yaşamalıyız. KDP ile kurduğumuz ittifak ve ilişkide de gördük ki bizi denetime almak istiyorlar. Gerilla gibi yaşarsak, KDP'nin bizi sömürgecilere peşkeş çekmesinin önünü alabiliriz. Başurê Kürdistan'da varlığımızı sürdürmemiz için gerillacılık yapmamız şarttır. Lakin stratejimizin başarısını Botan'a dayanarak geliştireceğiz. Ama

Başurê Kürdistan Dağlarıda sağlam üslerimiz olacaktır” diyordu.

Mezopotamya halkının direniş sembolü dağları, Apocular öncülüğünde adım adım gelişen yeni isyanın yatağı haline geliyordu. Ahlaki dünyayı katleden ve insani duyguları öldüren bu çağa karşı isyan zorunluydu. Sömürünün olduğu yerde başkaldırı da olacaktı. Rüzgar eken sömürgecilerin, fırtına biçme zamanları dalga dalga yaklaşıyordu.

Kara Bela, kış mevsiminden bu yana Botan'da uyguladığı zorbalıkla işkencenin sınırlarını zorluyordu. Yaptıkları yetmezmiş gibi kentin mülki amiri kaymakam ve müftü de eşlik ediyordu ona. Botanlıların dilinden, kimliğinden, giyiminden, kültüründen rahatsız olan devlet, tüm güçlerini devreye koyarak halka yapmadığını bırakmıyordu. Kara Bela, baskın düzenlediği köylerde engerek zehri olan dudağının altındaki lanet olası ağzını açıyor, zehir damıtan dilinden dökülen sözlerle:

“Beni tanırıyorsunuz. Ben annesi bir, babası bin olan Türk ordusunun bir subayıyım. Zaten Kürtler kardeşimi öldürdü. Hemen dediklerimi yerine getirmezsensiz hepinizi evinizle birlikte benzin döker yakarım” sözlerini tekrarlayıp köy meydanında topladığı köylülerin üzerine komandolarını saldırtmaya devam ediyordu.

Kara Bela, dayak sonrası ayakta duramayan köylülere:

“Bu dediklerimizi yapacaksınız. Her bir aile nereden buluyorsa bulsun, nereden getiriyorsa getirsin. Bir silah getirip devlete teslim edecek” diyerek tehditlerini savuruyordu.

Kara Bela ile birlikte operasyonlara katılan kaymakam ise dayaktan geçirilen ve iskeleti üzerinde kalmakta zorlanan köylülere:

“Bir dahaki sefere geldiğimde okuma yazma kampanyamız çerçevesinde yapımını tamamlamanız gereken gece okulunun temeli kazılmalıdır. Temeli kazılmamış, taşları taşınmış olmasa bu gördüğünüz askerleri tekrar getireceğim” diyerek Kara Bela’dan eksik kalmıyordu.

Kaymakamın söylediklerine karşı cesaretini toplayarak ortaya çıkan bir ihtiyaç:

“Beyim, hepimiz perişan durumdayız, halimizi görüyorsunuz. Bu dediklerinizi yapamayız” diyerek itiraz etmeye çalıştı.

Kaymakam, ihtiyar adamın sözlerini ağzına tıkarak Kara Bela’nın küfürlerini aratmayacak cinsten:

“Sus ulan oruspu çocuğu, eğer bu söylediğim şeyleri yapmazsanız, Ahmet subayla tekrar gelirim. Bu sefer belalardan bela beğenirsiniz kendinize. Başınıza neler gelir o zaman görürsünüz” diyerek tehditlerini noktaladı.

Laik devletin Müftüsü de işkenceden geçirilen halka:

“Devletimizce okuma yazma seferberliği kampanyası başlamıştır. Siz de katılın. Türkçeyi öğrenmek dininizi öğrenmeniz açısından oldukça önemlidir. Devletimizin mülki amirleri ne yapmanız gerektiğini çok açık söyledi. Devletimize itaat ediniz. Devletine itaat etmeyen dinine de itaat etmez. Dikkatinizi çekmek isterim; kafalarınızı karıştıranlar oluyor. Bunlar din, iman bilmez kafır ve zındık komünistlerdir. Kanmayın onlara. Yok, eğer kanacak olursanız yüce devletimizi karşınızda bulursunuz” diyordu.

Türk devleti adım adım PKK’nin direnişini ve örgütlülüğünü ensesinde hissediyordu. Türk genelkurmayı ve Özal Hükümeti, Botan bölgesinde konumlanan tüm askeri ve sivil erkanlarına dönük yeni talimatlar göndermişti:

“Bölge, faaliyetlerini yoğunlaştıran teröristlerden temizlenmelidir. Devletimize bağlı aşiret reisleri öne çıkarılmalıdır. Teröristlere yardım ve yataklık edenler tespit edilmeli ve en sert şekilde cezalandırılmalıdır. Diyanete bağlı müftüler bölgede teröristleri teşhir etmelidir. Öğretmenler

bilinmeyen bir dil olan yörede konuşulan şiveyi bertaraf etmeli, çocuklara tek dil olan güzel Türkçemizi öğretmelidir!”.

Gerillanın Botan’da ilerleyişi, Türk ordusu ve devletini harekete geçirmişti. Uzun bir süredir Apocuları takip ediyor ve yaptıkları analizlerle diğer Kürt örgütlerine benzemediklerini, klasik sol örgütlerden farklı olduklarını, bu yönüyle ciddi tehlike arz ettiklerini idrak etmişti.

Egîd, Sadık Ömer’le geliştirdiği eylemlerin akabinde bir grup arkadaşıyla yönünü tekrar Botan’a verdi. Gün doğuyordu. Hareket edemezlerdi. Egîd, grubun o günü geçirebilmesi için uygun bir yer tespit etti. Herkesi gizlilik ve kamuflaj konusunda uyardı. Oradan ayrıldıklarında kendilerine ait en küçük bir iz bile kalmamalıydı. Asla buna müsaade etmezdi.

Gün ışığı Kêla Memê’ye yavaş yavaş ulaşıyordu. Dizginlerinden boşalmış bulutlar da dağılıyordu. Uyulması gereken kuralları:

“Kimse uyumak için yer yapıp toprağı yaralamasın, izmaritlerinizi toprakta, taşta söndürüp sağa sola atmayın. Kesinlikle görüntü verebilecek hareketlerde bulunmayın, ses çıkarmayın. Atılımımızın başlangıcında Türk ordusu bizi durdurmak için tüm uçaklarını üzerimize salar. Tüm gücünü kullanmaktan çekinmez” diye sıraladı.

Önlerindeki yolun her adımını bilinçle yürümeleri gerekiyordu. Her adım bir bilince sahipti. O koşullarda adımlarının rehavete kapılması, tutkularını bir kanca ve kıskaçla kuklaya çevirebilirdi. Egîd her anı, her yerde bir asker gibi yaşıyor, bunu arkadaşlarına da dayatıyordu. Rehavetin yaratabileceği tehditler ancak çelikten disiplinle bertaraf edilecekti. Sürekli arkadaşlarına:

“Gerilla plansız ve programsız olursa ne hareket eder ne de eyleme geçer” diyordu.

Savaş ortamında hayatlarının tehlikede olmadığı tek bir an bile yoktu. İnsan doğasının savunma içgüdüsünün bulunduğu koşullara göre şekillendiği söylenirdi. Koşullar ve karşılaşılması olası tehlikeler ve tehditler insanın kendisine uygun savunma tedbirlerini de oluşturmalarını sağlıyordu. Her varlığın özü, ancak

kendisini savunarak anlamını ve hakikatini yaşatabilirdi. O da bu direniş adımlarının anlamını ve hakikatini, gerillayı koruyan kurallara sıkı sıkı bağlı kalarak hayatta tutabilirdi. Büyük bir savaşın arifesinde küçük bir dikkatsizliğin neden olabileceği bir kural ihlali, bünyelerinde önemli hasarlara yol açabilirdi.

Gece, Kêla Memê'ye yağmur sağanağının altında tırmanmaları yorgun hücrelerini çoktan uykunun ellerine teslim etmişti. Egîd'in dışında grup üyeleri uyudu. Şafağı nöbetle karşılıyordu. Gün doğumunu nöbetle karşılamasının birçok nedeni vardı. Biri, tehlike en çok o saate gelebilirdi. Diğeri isr tehlikeyi herkesten önce o karşılamalıydı. Ayrıca uykunun en güzel saatinde arkadaşlarının uyumasını istiyordu. Şafağın, dağlara bir başka doğuyor olması da cabasıydı. Egîd, karanlık örtünün an be an çekilerek başka kıtalara akışını izlemeyi seviyordu. Kumral yüzüne günün ilk ışığının vurması hoşuna gidiyordu.

Uyku, kendisini de alemine çekmenin uğraşındaydı. Saatine baktı. Nöbeti bitmek üzereydi. Yol süreci olduğu için listeyi kendisi yazmıştı. Oda gün doğumuna değin arkadaşlarının güvenliğini almış diğer arkadaşlarını da gündüz tutulacak nöbet sistemine göre düzenlemişti. Kendisinden sonra nöbetçi Harun'du. Ona güveniyordu. Düşman bir orduyla bile üzerlerine gelse, gözü korku tanımazdı.

Onu uyandırmak için yanına gitti. Kısık bir sesle birkaç kez üst üste onun omzunu dürttü. Gözlerini ovarak günün ışınlarına açan Harun'a:

“Heval nöbetçisin” dedi.

Biraz da olsa uykusunu alan Harun, onun kendisini bu şekilde nöbete uyandırmasına alışkındı. Birlikte nice yol katetmişlerdi.

Listeyi aldı. Egîd de tuttuğu nöbete dair kısa bir tekmil verdi. Sonra ıslanmamış bir taşın altına sığınıp uzandı. Islak elbiselerine ve soğuğa rağmen yorgunluk onu uykunun içine aldı. Harun ise çevresini daha iyi göreceği yere doğru sessiz adımlarla yürüdü. Öğlen yedikleri yemek dışında akşama dek günü uyku ve nöbetle geçirdiler.

Akşam devam edecekleri yürüyüş için iyice dinlendiler. Gün bitmek üzereyken bir önceki gece ulaşamadıkları Kêla Memê'nin zirvesine doğru, sarp patikaları aşındırarak tırmanmaya başladılar. Mem'in mekanına doğru yürüyorlardı. Zirveye doğru attıkları her adımla yeryüzüyle bağları kopar gibiydi. Sanki gökyüzüne tırmanıyorlardı.

Egîd, Mem'in öyküsünü o yöreyi mesken tutan Goyî aşiretinin bilginlerinden ve aynı zamanda ilişkilerinin olduğu Mele Mustafa'nın anlatımından öğrenmişti. Botan'da uğradığı her köyde, en fazla ihtiyarlara zaman ayırıyordu. Fakat çocuklarla da ilgilenmeyi ihmal etmiyordu. Kadınların sorunlarını da onlarla diyaloga geçerek öğrenmeye özen gösteriyordu. Yani toplumun her kesimine gitme, hemen herkesle ilgilenme konusunda büyüleyici bir çaba sahibiydi.

Mele Mustafa'nın, bakışlarını Kêla Memê'ye dikerek Mem'in öyküsünü anlattığı sözleri geldi aklına. Mele şöyle demişti:

“Kêla Memê kutsal bir dağdır. Adının anlamı Mem'in Anıtıdır. Baksana zirvesine, o kadar yüksek ki gökyüzünü yırtıyor. Bu dağ adı gibidir. Anıtlar, hep ululuğu ve yüceliği anlatır. Yüksekliğiyle adını fazlasıyla hak eden bir dağdır. Bir de buralarda her dağın, taşın ve ağacın ismi kendi doğasını anlatır. Bu dağa ismini veren Mem ise uzun boylu, geniş omuzlu, esmer bir çehreye sahip, kara gözlü bir çobandır.

Mem ile bu dağın sırrıdır anlatacaklarım. Her sonbahar akşamı, Mem ovasından çobanlığını yaptığı hayvan sürüsünün yönünü bu dağa çevirir, dağ sürüyü kendisine çeker. Dağda bêrîvanlar⁶ vardır. Kürt kızlarının zerafeti, soylu simalarına yansır. Bir süre sonra Mem, bu dağda bir bêrîvanla göz göze gelir. Ha, sana söyleyeyim. Buralarda aşk bakışlarla yaşanır. Bu

⁶ Süt sağan kadınlar

yüzden aşk, ilkin gözlerle başlar. Mem ve bêtîvan birbirine tek söz bile etmeden, herkesten habersiz yaşar aşklarını. Kimbilir belki de Mem’i her akşam sürüsüyle dağa çeken o aşktır.

Mem’in bu dağın bereketli topraklarından beslenen sürüsü diğer çobanların sürüsüne oranla daha besilidir. Bu durum diğer çobanların ve köylülerin dikkatinden kaçmaz. Mem’in hayvanlarının bu kadar besili olmasının nedeni yüreklerine bir meraktan ziyade, dert gibi çöker. Fakat tüm çabalarına rağmen Mem’in ağzından tek kelime dahi alamazlar. Bu sırrı öğrenmek isteyenlere karşı Mem, tıpkı bu dağ gibi ketum kalır, sırrını ele vermemek için”.

Mele Mustafa bir an yüzünü Kêla Memê’nin beyaz bir gelini anımsatan zirvesinden alıp ona bakmıştı. Bilgece bir edayla:

“Bilir misin buralarda sırrını ele veren haindir. Sırrını ele veren bir hainden her şey beklenir. Sen de bu tür kişilerden her şeyi bekle” dedi.

Mele Mustafa hayat tecrübesinin kendisine kazandırdığı ve bir vahiy gibi içinde sakladığı bu nasihati, Egîd’e etmiş olmanın rahatlığıyla yüzünü tekrar Kêla Memê’ye çevirmiş, yarım bıraktığı öyküsüne devam etmişti:

“Lakin o dağda Mem’e sevdalanan başka bir bêtîvan daha vardır. Bu bêtîvan ne yaparsa yapsın Mem, göz ucuyla dahi ona bakmaz. Mem’in gözbebeklerinde gün geçtikçe büyüyen aşkı vardır sadece. Eskiden aşk öyle yaşanırdı. Aşğın gözü bir başka göze dokunursa ortada aşk kalmazdı. Aşk büyüdür, aşk tılsımdır, avuçların duasıdır. Mem, bu aşkla büyülenmiştir. Kalbi aşkına duasının ayinindedir. Mem’e aşık olan diğer bêtîvan ise bu çabasına karşılık alamamasının kıskançlığıyla hemen kavrar Mem’in bu halini. Çünkü Mem’in aşık olduğu bêtîvanla

birbirlerine bakışlarını fark etmiştir. Kıskanç bêrîvan, o ana değin Mem'in neden ona göz sürmediğini anlar. İşte Mem'in, bêrîvanla göz göze gelmesine tanık olan kıskanç bêrîvanın gözleri, bu kıskançlığın ateşiyle kavrulur. Kıskançlık, insanın bütün yüreğine kiri bulaştıran tek illettir. Kıskanç bêrîvan, Mem'in o dağa yabancı olduğunu bilir. Bir şafak vakti Mem, sürüsünün yönünü geldiği yöne verir. Sürü, gün doğumundan önce dağdan inmeli ve bêrîvanların süt sağımına amade olmalıydı. Bu nedenle onu dağa getiren aşk, onu yine aynı hızla ovaya doğru kanatlandırıyordu. Kıskanç bêrîvan o vakit, sürünün peşine takılır. Fakat takibi göz açıp kapayıncaya kadar sürmüştür. Bu bêrîvan, kıskanç olduğu kadar zeki birisiymiş de. Sürünün kayboluşunun, bir sırra nail olduğunu hemen anlamış”.

Mele Mustafa, bilginliğin derin izlerini taşıyan gözlerini Egîd'e doğrultmuş:

“Ben yaşlandım artık o zirveye çıkmamın imkanı yoktur. Ta gençliğimden birkaç sene öncesine kadar her gün Kêla Memê'nin zirvesini görmesem o günü ölüm sayardım. İşte bir gün o zirveye çıkarsan Kêla Memê'nin zirvesinin, cennetin bir parçası olduğunu göreceksin. O zaman neden böyle söyledığımı daha iyi anlayacaksın” demiş ve bir süre susmayı tercih etmişti.

Egîd, zirveye çıkarsa bu sırra nail olacakmışçasına azimle Kêla Memê'ye tırmanıyordu. Mele Mustafa'nın suskunluğu yarım bıraktığı öyküyü tamamlama itkisiyle sona ermişti. Egîd'i daha fazla merak içerisinde bırakmak istememiş kelimasına devam etmişti:

“Biliyor musun? Sır aslında bilinmediği için de acı çeker. Doğa'daki her şey gibi sırrın kendisi de bilinmek, görünmek ve anlaşılmak ister. Çünkü karanlıkta kalması ona acı çektirir. Bu

nedenle bir kişi de olsa görünür birine. Bir de sırrı öğrenerek güç olmak isteyenler var. Baksana, biz Kürtlerde Selahattin Eyyubi olmasaydı şimdi İslam diye bir din olmazdı. Müslümanız diyen Türk, Arap, Fars devletleri, kin üreten milliyetçilikleriyle bize saldırıyor olmayacaklardı. Müslümanız diye geçinen bu devletler, ülkemizi parçalayan devletlerdir. Halkımızın gözyaşlarını dahi kurutan bu devletler, Selahattin Eyyubi'nin Haçlı ordusuna karşı Ortadoğu'yu savunmasıyla varlar bugün. Örneğin Orta Asya'dan at sırtından gelen Türkleri de misafirperverliğimiz başımıza musallat etti. Ve şu an topraklarımızın canına okuyorlar. Fars'ların durumu da aynıdır. İskender'in saldırılarına karşı direnen Kürtler nesillerinin tarihten silinmesini engelledi. Bu devletlerin hepsi bizim binlerce yıllık kültürümüzün sırlarını ele geçirerek bize dünyanın kör, sağır ve dilsiz kaldığı zulmü yapıyorlar. Arap, Türk, Fars, Kürt: Bu dört kavmin isimleri de anadilimizde dört harften oluşur. Farklılıklarımız olsa da damarlarımızda akan kanın rengi aynıdır. Hepimizin gözlerinden yaşlar aynı acılardan dolayı akıtır kendini. Yani hepimiz insanız ama bugün bu devletler, konuştuğumuz anadilimizi de bize işkence yapma bahanesi haline getirmişlerdir” dedi. Mele Mustafa, bu sözün akabinde ter içinde kalmış, öfkeden titremiş ve “Ben sana soruyorum. Bir insan dili yüzünden hiç işkence görür mü?” diye sormuştu.

Eğid, Silvan'da ilkokula giden ablası Maşallah'ın söyleyemediği Türkçe bir kelime yüzünden yediği tokadı hatırlamıştı. Maşallah: ‘Devrildi’ diyememiş, bunun yerine Kürtçe ‘Qelibî’ demişti. Ablasının yüzünün nasıl şiştiğini ve hastaneye kaldırıldığını, dünmüş gibi hatırlıyordu. Bu olay yaşandığında yedi-sekiz yaşında bir çocuktı. Ta o zamanlar ahd etmişti:

“Zulüm yapanlara karşı mücadele edeceğim. Askeri, polisi ve fakirlere haksızlık yapanları öldüreğim ve gidip dağlarda yaşayacağım. Kürtlerin askeri olacağım. Bu tokadın intikamını alacağım”.

Bu acı olayın gözlerinde canlanması, Mele Mustafa'nın sorusuna cevap verememesine neden olmuştu. Mele Mustafa, onun bu suskunluğuna anlam biçmişti:

“Böyle bir soruyu senin gibi bir insana yönelttiğim için üzülüyorum, hatta kendimden dahi utanıyorum. Ama sadece sırrın ne kadar önemli olduğunu vurgulamak için sana böyle bir soru sordum. Cevap veremeyeceğini de adım gibi bilmeme rağmen. Çünkü bazı soruların cevapları verilemez. Soru sormak kul işidir. Cevap ise ilahi iştir”

Mele Mustafa, ara verdiği öyküsüne tekrar geri dönmüştü:

“Kıskanç bêtîvan, Mem'in sır sahibi olduğunu fark edince, bu sırrı çözenin kurnazca yollarını arıyordu. Bir sırrı öğrenmenin en kısa yolu kurnazlıktan geçiyordu. Biz Kürtler de saf olduğumuz için sırlarımızı koruyamadık. Sırlarımızı ele geçirenlere karşı güçlü mücadele edemedik. Saflığımızı hile ve kurnazlıklarıyla nasıl da tarumar ettiler, değil mi? Bak, dinimize mal edilerek bu devletler ‘Kölelik kaderinizdir’ diyor. Halkımız bile artık bu köleliğe ‘Kaderimiz’ diyor. Üstüne ‘Allah bize böyle bir durumu hak gördü. Biz ne yapabiliriz ki’ diye de ekliyor. Ama dinimizde kader inancı kadar, irade inancı da vardır. Ama bu kader anlayışı irade inancının önüne geçmiş durumdadır. Bunu Allah'tan sanmaktadır. Oysa Allah niye Kürtlere düşman olsun ki? Bunu söyleyenler sadece Kürt düşmanı değil, aynı zamanda Allah'ın da düşmanıdır. Fakat bu devletler insanlarımıza gece gündüz işkence etmek için bin

dereden su getiriyor. ‘Bu kaderinizdir’ derken bile tüm güçlerini seferber ediyorlar. Onlar iradeleriyle zulmün doğasının dahi tahammül edemeyeceği baskıyı, işkenceyi, şiddeti uygularken bize de bu zulmü kaderinizdir diyerek reva görmekteler. Neyse biz, Mem’in efsanesine kaldığımız yerden devam edelim.

Kıskanç bêtîvan aşık olduğu bêtîvan’dan Mem’in kim olduğunu, ovadaki bir köyün çobanlığını yaptığını öğrenir. Aşık bêtîvan ne bilsin ki ağzıyla Mem’in ölüm fermanını mühürlediğini. Kıskanç bêtîvan sırrını ele verenin zayıfladığını biliyordu. Hemen kafasında Mem’in sırrını ifşa edecek bir plan kurguladı. Çünkü o, kötülüğün birçok kirli maskeye sahip olduğunu çok iyi biliyordu.

Dünyada sadece Kêla Memê zirvelerinde yetişen gulnexîm çiçeğini koparıp Mem’in sürüsündeki koçlardan birinin boynuzlarına sarması yetiyordu. Gulnexîm, gölgeyi seven, kökü güneş görmeyen yerlerde biten, yarım metreye kadar uzayabilen, yaprakları bir parmak uzunluğunda, koyu kırmızı renkte ama ters açılan; sadece Kêla Memê topraklarına has bir çiçektir. Mest edici eşsiz buhurların bile kokusunun yanında sönük kaldığı bir gerçektir. Kıskanç bêtîvan, kopardığı gulnexîmi, sürüdeki koçlardan birinin boynuzuna doladı. Kurduğu bu komployla artık Mem’in başına gelecek şeyleri izlemek kalıyordu kendisine. Mem, dilsiz kavalını her zaman olduğu gibi, akşam alacası çökmeden çaldı. Tüm sürüye gitme vaktinin geldiğini hatırlatmıştı. Mem ovaya inince gün, karanlığa evrilmek üzereydi. Köylüler köyün girişinde Mem’den emanetleri olan sürülerini alıp bêtîvanların süt sağımına ulaştırmak üzere yollarını gözlüyordu. Nihayetinde Mem’in kavalının ezgisinin peşinde sürüklenen sürü de kanatlanırcasına, yollarını bekleyenlere görünmüştü. Köylüler, sürülerini alıp ahırlarına

götürürken sürü sahiplerinden biri koçun boynuzundaki gulnexîmi gördü”.

Öykü anlatıcısı Mele Mustafa, gulnexîmin güzelliğine olan bağlılığını da Egîd’e anlatmayı ihmal etmemişti:

“İnşallah bir gün gulnexîm çiçeğini görürsün. O kadar güzel bir kokusu vardır ki hiçbir iksir onun suyunu damıtmaya bile yanaşamaz. Hiçbir kutsal mekanın tütsülerinin güzel kokuları, gulnexîm çiçeğinin eşsiz kokusuyla boy ölçüşemez. Kadim diyarlarda kutsal sayılan bütün çiçekler biraraya gelse dahi bir gulnexîm çiçeğinin anlatısının ifadesini karşılayamaz. Ama dünyadaki tüm çiçekler gülerken bu çiçek ağlıyor. Dünyadaki tüm çiçeklerin yüzünde sevinç vardır. Fakat bu çiçeğin yüzünde hüznün vardır. Bu gül, yukarıya, güneşe değil de aşağıya, kara toprağa bakıyor; boynu sürekli büküktür. Eğik duran yaprakları daima gözyaşı döker. Gulnexîm, ‘Kan ağlayan gül’ demektir.

Heval Egîd sence bu gül neden boynunu bükerek, neden ağlar? Nehirler ülkesi olan Kürdistan’ın güzel topraklarında, künyesi bile Behr’un Nehreyn⁷ olan bu güzel ülkede doğduğu halde yüzünde niçin hüznün var gulnexîmin? Kêla Memê’nin zirvelerinde bu uçsuz bucaksız ovalara bakarken neler görüyor ki döküyor gözyaşlarını? Onu utandıran nedir? Utanç duyduğu şey nedir bu nazlı çiçeğin? Ve neden boynunu büküyor? Gulnexîm, zirvelerden kadim bir halka bakarak neden boyun bükerek ve neden ağlar?” diyerek üst üste sorular sordu.

Egîd, kendisine sorulan sorulara en az hiç görmediği o çiçek kadar hüznlenmişti. Mele Mustafa’nın kendisine sorduğu bu sorulara hüznü bir ses tonuyla cevap vermişti:

⁷ ‘İki nehir denizi’.

“Seyda, çünkü baktığı yerden parça parça edilmiş bir ülke görüyor. İşte baktığı yerden bu onursuzluğu ve ahlaksızlığı gördüğü için boynunu büküyor; bunun için utanıyor, bunun için ağlıyor gulnexîm. Seyda, çiçeklerin de insanlar gibi ruhları ve dilleri vardır. Gulnexîm çiçeği de doğduğu toprağın değersizleştirilmesinden utandığı için diğer güller gibi başı dik, kendinden emin, özgüven içinde masmavi gökyüzüne bakamıyor. Ama bizim direnişimizle gulnexîm artık utanmayacak. Onun utanabileceği her şeyi ortadan kaldıracacağız. Bunu başaracağız” dedi.

Mele Mustafa can kulağıyla Egîd’in verdiği yanıtları dinledikten sonra yarıda bıraktığı öyküsünün anlatısını sürdürmüştü:

“Yöredeki herkes, gulnexîm çiçeğinin sadece o dağda yetiştiğini çok iyi biliyordu. Köylü, koçun boynuna takılan gulnexîmi görmenin şokuyla bağırdı. Koçun boynuzuna dolanan Gulnexîmi eline alan köylü ‘Nasıl olur, bu bir mucize!’ diyerek içinden geçirdi. O şok sonrası eliyle havaya kaldırdığı çiçeği görmenin muhteşem işitme uyumuna uyarak ‘Bu nasıl olur? Mem nasıl sürümüzü o dağa götürüp otlatabilir, bu olamaz. Bu sürü o dağın zirvelerine nasıl gitmiş olabilir ki?’ diyordu. Ama olmuştu, gulnexîm, sadece o dağa has bir ayrıcalıktı. İlkin, sürülerini ahırlarına götürmekle meşgul olan köylüler, bu adamın elini havaya kaldırarak bağırmasına anlam verememişti. Lakin etrafında toplandıkları zaman, görme ve işitme duyusunun, sarsıcı anlam yaratma kudretine ermeleri çok da zor olmamıştı.

Mem, kimsesiz bir sığıntıydı o köyde. Ona dair bir bilgileri yoktu. Ama temiz siması, köylülerin güvenini kazanmasına neden olmuştu. O güne dek, bütün köylülerin sevgisini o dağın

zirvesinin kutsallığıyla kazanmıştı. Mem, tek gözlü evine doğru giderken o köylünün elinde çiçeği gördü. O an Mem'in yüreği yandı. Bu ateşsiz bir yangındı. Ateş de nedir, yanan bir yüreğin karşısında. Ateş külüne karışıp soğur. Lakin alev alan bir yüreğin soğuyacağı bir külü de yoktur. Her çarpıntısında kavrulur. Kavruldukça korlaşır, korlaştıkça narlaşır, narlaştıkça billurlaşır ve ateş küle dönmez; külden öte kendisinde eriyerek gayıpta sonsuza kadar yanar. Çünkü ateşten geriye ne kül ne de bir damla kıvılcım kalmıştır. O nedenledir ki kimse söndüremez yürek yangınını. Hangi şey onu boğarak öldürebilir ki? Kalp yandı mı böyle yanar işte. O yüzden derler ki 'Kimsenin kalbine ateş düşmesin!'. Mem'in yüreği, sırrının ele ve dile düşmesine yanmıştı. Bu yangınla, bu utançla Mem'in adımları, kalbinin yönüyle o dağı arşınladı. Mem, ne o dağa yürüdü ne de koştu. Mem'in yüreğindeki ateş, onu alevlerinin içine sararak o dağın zirvesine alıp götürmüştü.

Zirvenin dondurucu soğukunda Mem, eline dilsiz kavalını aldı. Sözü olmaz bir ezginin tınısıyla çaldı parmakları kavalını. Mem, o zirvede yavaş yavaş donuyordu. Lakin kavali dinmek bilmez bir acıyı yük eylemişti notalarına. Günler ve mevsimler hep başladığı yere döner. Mem orada, acısıyla toprağa kök salan bir taş olmak istiyordu; kavalının ezgisinde taş gibi devinimsiz ve ağır. Orada kalmak istiyordu. Orada donmak istiyordu. Tıpkı bir taş gibi.

O zirvenin çevresini kuşatan uçurumlar ve küçük çakıl taşlarının dışında, o zirvede hiç büyük taş yoktu. Gün doğmak üzereydi. Lakin hala ay ışığı, nadide bir elmas gibi parlatıyordu o dağın zirvesindeki karı. Kar, ay ışığı ve yıldızların ışıltısıyla elmas gibi parlarsa güneşin ısıyla buhar gibi tüterse ve ayakların altında gıcırdamaya başlarsa ve kar kirlenmeye yüz

tutmuşsa bil ki o kar, topraktaki çiçek tomurcuklarının açma zamanının gelmekte olduğunu haber verir.

Mem'in son menzili o dağın zirvesiydi. Donuncaya kadar kavalını çaldı. Kavalın ezgisi, ovaya inen bir ağıtta, sırrını ele ve dile vermenin acısındaydı. Köylüler gün doğmadan sürülerini otlatmaya çıkaracaktı. Çünkü akşamdan o saate dek, tüm aramalarına rağmen Mem, sanki rüzgara karışmış, bulutlara çekilmiş, şimşek çakışıyla ortadan yok olmuştu. Köylüler çitlerin kapısını açınca tek bir hayvanlarını dahi göremediler. Nereye gitmişti sürüleri, nasıl olurdu bu? Bu kadar büyük bir sürü nasıl olur da hiçbir iz bırakmadan buharlaşır? Sert sulara mı, deli rüzgarlara mı kapılmışlardı? Köylülerin hepsi bir ıslık komutuyla, bir sürüyü durdurabilen ve harekete geçirebilen usta çobanlardı. Fakat sürüye dair bir tek iz dahi bulamadılar.

Mem'in sürüsü, Mem'e doğru yürümedi ve uçmadı da. Lakin yavaş yavaş donmakta olan bedeninin çevresinde dönüyordu. Tıpkı ateşe pervane olan kelekler gibi sürü de Mem'in etrafında pervaneydi. Gün doğmak üzereydi. Sevdığı bêtîvan da koşmuştu, Mem'in ezgisine. Ezgisi tüm sevdiklerini kendine çekmişti. Onu seven ona koşuyordu. Mem'de pervane oluyorlardı. O bêtîvan ki güzelliğiyle dergah kurdurtur dervişlere. O bêtîvan ki ne yer ne de gök öyle güzel bir yüz görmüştür. Mem, bêtîvan ve sürünün taş kesildiği o zirvede yeni bir sır daha olmuştu. Bu sır onlara aitti. Kimseler bilmesin diye taş kesilmişti sır. Ele, dile ve dibe düşmesin, kıymeti bilinsin diye taş olmuştu sır".

Mem'in öyküsünü bitirir bitirmez Egîd'e dönmüş, Kêla Memê Efsanesi'nin hakikatine olan inancını dile getirmişti:

“O günden beridir, bu dağ Kêla Memê diye anılır. Yöre insanı her şafak, Kêla Memê’ye doğru yüz verip avuçlarını açarak dualarla Mem’e dileklerini sunar”.

Onu büyük bir saygınlıkla dinleyen Egîd’e olan hayranlığını katık ettiği sözlerle dile dökmüştü:

“Eğer birgün o zirveye çıkarsan sadece Mem, Bêrîvan ve sürüsüne ait olduğuna inanılan o taşları göreceksin. Mem, o dağın zirvesinde sırrın sırrına kavuşmadan önce –sır bir daha ele ve dile düşmesin diye- taş olmayı dilemiştir. Taş olup nesilden nesile aktarılan bir öykü oldular geride kalanlara”.

Egîd, Kêla Memê’nin zirvesine, bu öykünün içinde uyandırdığı duygularla ulaştı. Zirvede sonbahar mevsiminin dondurucu soğuğu, yüzlerine bıçak kesîği gibi izler düşüren sert bir rüzgar ile vuruyordu. Lakin bu sert sonbahar rüzgarı, Kêla Memê cennetine apayrı bir sunuydu. Onlar için bu dağlar hep kutsanmış, efsuni mekanlar olarak belleklerinde yer edinmişti. Bu nedenlerle yol bekleyenler, sevdiklerine koşmak isteyenler, acılarına çare arayanlar, köleliğin prangalarından kurtulup özgürlüğe koşmak isteyenlerin adaklar adadığı tapınağı, kutsalıydı bu dağlar.

Grup o günü Kela Memê’nin zirvesinde, Mem, Bêrîvan ve onları biraraya getiren sürünün taş kesilerek sırra kavuştuğu yerde geçirdi. Egîd uzun uzun o taşlara dokunarak onların yaşadığı zamana gidip geldi. Derin bir düşünce yoğunluğu içinde, o zaman ve mekanın ötesinde bir hazla huşu içinde kalarak geçirdi. Zirveyi kaplayan bıçak keskinliğindeki rüzgar, efsuni bir girdaba çekilen Egîd’i kendisine getirmişti. Şiddetli rüzgarın kaldırdığı toz bulutundan gözlerini kurtardığında,

Öcalan'ın çakmak çakmak bakan gözleriyle karşılaşmıştı. Hemen kendisine gelerek:

“Arkadaşlar hazırlanalım, bu kadar dinlenme yeter bize” dedi.

Botan'daki her bir zirvenin ayrı bir hikayesi vardı. Anlatıcılar dilden dile taşımıştı bu hikayeleri. Kêla Memê'nin bundan sonraki anlatıcıları, Mem gibi gecenin sırrı haline gelen ve Kêla Memê'yi kendisine kale haline getiren gerillalar olacaktı. Karanlığın basmasıyla yönlerini Besta'ya verdiler. Mem'in sırrına arkalarını dönüp bakmaları hepsine bir acı vermiş olsa da acılara son vermenin bilinciyle adımlarını hızlandırdılar. Her yol menziline beklerdi adımları, her yol yürünmek için vardı. Onların adımları zorunluydu ve mutlaka atılmalıydı. Yollar, arşınlanmak için uzanıyordu gözlerde ve gönüllerde. Düşükleri incecik bir patika, onları menzillerine ulaştıracaktı. Onları içine alarak büyüleyen Kêla Memê'nin zirvesinden Besta'nın ormanlarına iniyorlardı. Egîd, savaşıarak ordulaşacağı, ordulaşarak savaşıacağı mücadelesinde, Besta'yı, arazisinden dolayı temel üs ve karargah olarak öngörüyordu.

Besta'ya adım atar atmaz çalışmalarını hızlandıran Egîd bir grup arkadaşıyla birlikte Avyan Köyüne geçti. O akşam uğradıkları köyün önde gelenlerinden olan Heci Temer'in evine, köy köy dolaşan iki dişçi de misafir olmuştu. Bu dişçilerden biri karşılarında gördükleri silahlı kişilere:

“Siz kimsiniz?” diye sordu.

Konuk oldukları ev sahibini koruma amacıyla dişçinin sorduğu soruya Egîd:

“Biz kan davasından dolayı mahkum olup dağlarda yaşayan kişileriz” diye cevap verdi.

Fakat dişçiler, davranışlarından dolayı onların mahkum olmadığını anlamıştı. Özellikle dişçiler yemek boyunca gözlerini Egîd'en ayırmamıştı. Onun hiçbir söz ve davranışı mahkumlara benzemiyordu. Bu nedenle onun: ‘Biz mahkumuz’ sözüne kanmamışlardı.

Egîd de dişçilerin kendilerinden şüphelendiklerini fark etmişti. Yemek sonrası dişçilerin daha fazla şüphelenmemesi için evden ayrılıp gecenin karanlığına karıştılar.

İki gün sonra Kara Bela komando birlikleriyle Avyan’a baskın yaptı. Kendisi de asker olan Sıddık, o yöredendi. Kendi soyuna yapılanlara, zorunlu olarak tahammül ediyordu. Köyün içinde karşılaştığı genç bir kadına:

“Bacım senin soyadın Kabul’ mudur?” diye sordu.

Genç kadın:

“Evet soyadım Kabul’ dur” diye yanıt verdi.

Bunun üzerine Sıddık:

“Kara Bela’nın listesinde soyadları Kabul olan Heci Temer, Hacı Ali ve Sadi adlı kişiler var. Hemen git onlara haber ver. Kendilerini bir köşeye versinler. İnsan bin defa ölsün ama bu melunun eline düşmesin” diye uyardı.

Asker, genç kadınla Kürtçe konuşmuştu. Daha fazla uzatarak kendisini de genç kadını da riske atamazdı. Adının Bêrîvan olduğunu öğrendiği genç kadının yanından uzaklaştı.

Bêrîvan, amcası Heci Temer’in evine doğru koştu. Eve varır varmaz amcasına:

“Hemen Hacı Ali ve Sadi ile kaçmanız gerekiyor. Bir Kürt askerin söylediğine göre askerler sizi arıyormuş” dedi.

Heci Temer, telaşa kapılmış yeğenine:

“Kızım sakın ol. Ben bu yaşlı halimle nereye kaçabilirim ki!” dedi.

Yediği ekmeğe ihanet eden dişçiler Heci Temer ve ailesini ihbar etmişti. Oysa o gece Heci Temer onları konuk etmiş, önlerine en güzel yemekleri sermiş ve rahat etmeleri için elinden gelen ikramı esirgememişti. Ama karşılığında gördüğü, koca bir ihanetti.

Dağlara kaçamayacak kadar yaşlı olan Heci Temer, Hacı Ali ve Sadi Kabul, Kara Bela ve askerleri tarafından yakalandı. Kara Bela akşama kadar köyün bütün evlerini talan eden bir aramanın ardından, köy meydanında dayaktan geçirdiği köylülere:

“Yarına kadar sekiz adet silah teslim edeceksiniz. Yoksa hepinizi yarın Şirnex Tugayına götüreceğim” dedi.

Kara Bela, köylüleri rahat bırakacak değildi. Kadınları, çocukları ve yaşlıları önüne katarak Gundikê Melê Köyünde bulunan karakola götürcekti. Eski zaman köle tücarlarını andıran Kara Bela çoluk çocuk demeden onlarca köylüyü ardarda dizmişti. Eski zamanların kırbacı yerine G-3’lerin dipçiklerini kullanmışlardı, köylülerin sırtlarına vurmak için. Kara Bela elindeki bastonla kadınların sırtına vurup:

“Kürtleri siz doğuruyorsunuz. Bunun da hesabını soracağım” diyordu.

Kara Bela’nın Kürt halkına bu düşmanlığının nedeni ise Jırka aşiret ağası Ahmedê Kero’nun öldürüldüğü olayda askerlik yapan kardeşinin çatışma sırasında öldürülmesiydi. Kardeşi Jirkalılar tarafından vurulduğu için Kürt halkına özel bir kini vardı. Kinini kusmak, kardeşinin intikamını almak için subay olmuş tayininide kardeşinin vurulduğu Şirnex’e çıkarmıştı.

Türk Genelkurmayı da bu azılı Kürt düşmanını Şirnex’e atamıştı. Ertesi gün Avyanlıların dışarıda bırakılan erkekleri

temin ettikleri sekiz silahı Gundikê Melê Karakoluna götürüp Kara Bela'ya teslim etti. Heci Temer, Hacı Ali ve Sadi Kabul dışında kalan tüm kadın, çocuk ve yaşlılar silahların teslim edilmesiyle serbest bırakıldı.

Bu olaydan sonra Egîd, Avyan Köyüne tekrar yönünü verdi. Bêrîvan, ona:

“Heval Egîd duydun mu başımıza gelenleri?” diye sordu. Egîd, genç kadını teselli etmek için:

“Hevala Bêrîvan düşmanı yok edecek olan yaptığı zulmüdür. Bak bu sözlerimi iyi dinle. Biz bir savaşın içindeyiz; sağ mı kalırız, şehit mi düşeriz bu bilinmez ama siz yaşayıp göreceksiniz. Mücadelemiz geliştikçe düşman size sadece işkence yapmakla yetinmeyecek. Belki de köylerinizi yıkacak, yakacaktır. Sizi Mîr Bedirxanlar, Şêx Saitler gibi sürgün edecektir” dedi.

Sağ elinin işaret parmağıyla evlerinin avlusundaki ceviz ağacını işaret ederek:

“Büyük emeklerle yetiştirdiğiniz ceviz ağaçlarınız, tarlalarınız, evleriniz viraneye dönecek. Sincaplar yiyecek tek bir ceviz dahi bulamayacak. Baykuşların sesi dışından köyünüz diğer seslere hasret kalacak. Binlerce insan katledilecek ama bedelleri ağır da olsa halkımız sonunda özgürleşecek. Bunu unutma. Bütün ülkemiz savaş alanı olacak ama savaşımız her geçen gün büyüyecek. Gün geçtikçe güçleneceğiz. Ve mücadelemiz asla durdurulamayacak” diyerek Bêrîvan'ı daha zorlu günlerin geleceği noktasında uyardı.

Şerefxan, 400 yıl önce yazdığı ‘Şerefname’ adlı eserinde Botanlıları şöyle tanımlıyordu:

“Botan aşireti, Kürdistan aşiretleri içinde, korkusuzluğu, yiğitliği ve mertliğiyle tanınır. Savaş silahları, yanlarında, yüreğin üzerinde taşınan muska kadar kutsaldır. Düşmana karşı sözü birdir ve ittifak halindedir. Savaş, afet ve ağır zamanlarda hepsi birbirinin sırtını tutar”.

Ancak Şerefhan’ın dediği gibi Botanlılar henüz o düzeyde örgütlü değildi. Onlar için savaş zamanı geçmişte kalmış, bugün sömürgecilik karşısında kırılan gururlarını okşayacak bir eski zaman hikayesiydi. Ülkelerinin parçalanmışlığı toplumsal dokularına sirayet etmiş, yüreklerinin üzerinde taşıdıkları silahları düşmana değil, birbirlerine çevirmişlerdi. Sığındıkları dualarla, şafağa doğru dağlara avuç açarak öçlerini alacak birilerinin gelmesini diliyorlardı.

Beklenen an gelmişti. Dağlara savrulan ah tutmuştu. Cudî’nin Zawê Köyünün koçerlerinden, Botanlı yiğit bir genç, Kara Bela’nın yaptığı zulme artık dayanamayıp eline aldığı Bruno silahıyla, Besta Meryemê’de onun önüne yol başında pusuya yattı. Pusuya gitmeden önce çok düşünmüştü: ‘Ya ölürüm ya da onurumuzu ayaklar altına alan bu Kara Bela’dan halkımızı kurtarırım’ demişti. Pusuda tekrar tekrar düşündü yapabilir miyim diye; kendisini sorguladı. Bunları düşünürken Kara Bela, askerlerin önünde, elindeki bastonuyla tutukladığı iki köylüye işkence ederek ilerliyordu. İyice yaklaşmasını bekledi. Kafasına nişan aldı. Kara Bela hareket halinde olduğu için nişanı habire kayıyordu. Bir kez daha nişan aldı ve bütün gücüyle nefesini içine çekti. Pür dikkat kesildi içinde tuttuğu nefes duyarlılığında. Tetiğe dokunduğu an bin yılların kini adeta ciğerlerinden boşalırcasına derin bir oh çekti. Tek mermide Kara Bela denen subayı boğazından vurup ağır yaraladı. Subay yere düşmüş debeleniyordu. Onun vurulması tüm bölgeye yayıldı. Halk

sevinç içindeydi. Kara Bela, ömür boyu felç kalırken her gün ölümü dileyecek bitkisel bir hayata mahkum oluyordu. Zalim subayın bu şekilde belasını bulması, Kürt kadınlarının ahdı, ihtiyarların duası, çocukların gözyaşlarıyla gerçekleşmişti.

Dervişlik bu toprakların en eski geleneğiydi. Halk, onlara, inançlarına kendilerini adadıkları için derviş der. Dervişler hakikate vurgundur. Hakikat çehrelerini efsuni kılar. Bu nedenle çıkınındaki bir kuru lokma, sırtını örten bir hırka dervişe yeter. Gerillalar da bu çağın dervişleriydi. Onlar gibi nice zorluklara ve engellere göğüs geriyorlardı. Köy köy, dağ dağ, ev ev dolaşıyor

Botan halkını tanıyor, ilişkiler geliştiriyorlardı. İnsanları eğitip bilinç kazandırıyorlardı. Gecelerini gündüzlerine katıyor ama ‘Açım, yorgunum, susuzum’ diye yakınmıyorlardı. Zifiri karanlık gecelerde, yağmur ve kar altında, çoğunlukla yol yordam bilmeden dişle, tırnakla, yalçın kayaları aşarak yüksek dağlara tırmanıyorlardı. Pusulara düşüyor, vuruluyor, yaralanıyor, esir düşüyorlardı. Ama mücadele ederek yaşamasını biliyorlardı. Hiçbir zorluğa boyun eğip inançsızlığa düşmemişlerdi. ‘Bir avuç insanız, halkımız bilinçsizdir, örgütsüzdür, düşmanımız güçlüdür’ dememiş, bunlara karşı savaşılmaması, Kürt halkına giydirilen kölelik giysisinin yırtılıp atılması gereğine inanmışlardı. Ve bu inançlarını sonuna kadar koruyorlardı. Tıpkı dervişler gibi, kendileri için hiçbir bireysel özlem, talep, çıkar gütmüyorlardı. Hep halk için, devrim için yaşamayı düşünüyorlardı. O yüzden hep savaşacaklardı. Bu uğurda ölmeyi bir şeref ve onur payesi bileceklerdi. İşte bu dervişler, büyük bir savaşın arifesine gelmişti.

Sorî aşiret koçerlerinin önde gelen kişilerinden Kasım, Botan gerilla komutanlarından Hasan’a:

“Siz çok güzel şeyler söylüyorsunuz. Ama bu iş sadece söylemekle olmaz” diyerek eleştiride bulundu.

Hasan, beklemediği bu eleştiri karşısında

“Peki ne yapalım?” diye sordu.

Kasım, Hasan’ın bu sorusuna nasihatle yaklaştı ve:

“İyi bir şey yapmak istiyorsanız Pervari, aha burnunuzun dibindedir. Gidin orayı basın. Ama üç-beş kişi bu Herekol’un tepesindeyiz. Dünyanın sizden haberi yok. Eğer elinizdeki silahlar konuşursa ben de dahil herkes sizi dinler. Yöredeki

aşiretler dahi sizden daha güçlü. Kalkıp Pervari’yi basarsanız sizden daha güçlü olan aşiretler de size katılır, peşinizden gelir” dedi.

Hasan, üç aydır Herekol, Kör Qandil ve Kato Xelila dağlarının arasında bulunan Pervari mıntıkasında faaliyet yürütüyordu. Kasım’ın sözleri üzerine, bildiği, gördüğü, yaşadığı gerçeklerle bir muhasebeye girişerek:

‘Tam üç aydır bir sıcak yemek dahi yiyemedik. Bir gün açız, bir gün tokuz. Bu şartlarda nasıl olur da bir baskına kalkışabiliriz’ diye içinden geçirdi. En son birkaç gün önce yurtseverliğinden emin oldukları Direjkê Köyünden olan Reşid’in evine gitmişlerdi. Hasan, gelişen bu samimiyete güvenerek Reşit’e:

“Bize sıcak bir yemek yapın” diyebilmişti.

Tam üç ay sonra sıcak bir yemek yiyebilmişlerdi. İki köy arasında kendilerine yol gösterecek bir kişi dahi bulamıyorlardı. ‘Bize yol gösterin’ dedikleri kişiler ‘Geleceğiz’ demelerine rağmen belirlenen randevu yerine gelmiyorlardı. Tartışma yürüttükleri kişiler ise:

“Devlet güçlüdür. Hele halinize bir bakın. Bu halinizlemi devlete kafa tutacaksınız. On İki Eylül sizin dönemi bitirdi” diyerek onların anlatıklarına olan inançsızlıklarını söylüyorlardı.

Hasan, başından geçen bir olayı ise unutamıyordu. Ugradıkları bir köy evinde, sofraya oturup yemek yiyecekleri esnada, evin kadını sesizce Hasan’ın yanına iliştikten sonra, kısık ve ürkek bir ses tonuyla:

“O yemeği yemeyin, oğlum içine zehir koymuş” demişti.

O kadının insani duyguları olmasaydı, zehirlenerek yok olmaları içten değildi. Bütün koşulların, onların aleyhine işlediği o zorlu zamanlarda Kasım'ın:

“İşte Pervari burnunuzun dibinde, gidin baskın yapın” sözlerinin uygulanma şansının azlığı Hasan'ın zihnini yormaktan öteye gitmiyordu.

Yaşadıkları zorluklar, yokluklar, tecrübesizlikler, onlar açısından bir dayanma, direnme gerekçesi oluyor, kendilerini yeni arayışlara sürüklüyor, yaratıcı olmalarını zorunlu kılıyordu. Gerillacılığın doğası buydu. Gerillacılığın başlangıcında yaşadıkları acemilikler, olanaksızlıklar, onları bedel ödeye ödeye ve deneme yapa yapa bir devrime yürütüyordu. O güne kadar ayakta dahi kalabilmelerinin sırrı inançları ve onlara huzur veren dağlardı.

Mayıs ayının son günleriydi. Xirbikê Bestê Köyüne yakın bir noktada bir taşın üzerinde oturan Egîd'in saç ve sakalı birbirine karışmış şekilde uzamıştı. Morali ise ulaşamadıkları hedeflerinden dolayı oldukça bozulmuştu. Öcalan'ın “Bir yıl önce başlatmamız gereken savaş neden başlamadı?” eleştirisi ve hesap sorması yakasını tutmuş bırakmıyordu. Hasan onu bu atmosferden uzaklaştırmak için gülümseyerek:

“Heval, nedir bu halin; gören der sanki Karadeniz'de gemilerin batmış” dedi.

Egîd, onun bu niyetini sezince daha da durgunlaşarak:

“Heval Hasan, gel tartışalım. Bu iş böyle gitmez. Tartışmak lazım” dedi.

Egîd'e:

“Niye bu iş böyle gitmez diyorsun?” diye sordu.

Egîd acının okunduğu gözlerini ona doğru daha dikti:

“Heval Hasan, biz üçer, beşer kişilik birimlerle akşama kadar bu ormanların derinliklerinde kalıyoruz. Kimse bizi görmesin diyerek gizleniyoruz. Adımız silahlı propaganda birlikleri ama ben de dahil üç kişiyle hareket ediyoruz. Akşam olunca da köylere gizlice iniyoruz. Gittiğimiz yerlerde halk ‘Aman kimse sizin evimize geldiğini görmesin’ diyor. Biz de ‘Acaba bizi bir gören oldumu?’ diyoruz. Yani onlar tedirgin biz tedirgin böyle olmaz. Ailelere yirmi dört saatte bir uğramakla bu çalışmayı yürütemeyiz. Bu iş böyle gitmez. Mevcut sayımızla ve çalışmalarımızla otorite olamayız. Hiçbir şey de yapamayız. Baksana Tayê aşiretinin adamlarının elindeki silahlara, bizim silahlarımızdan daha iyi. Sayıları da silahları da bizden fazladır. Yani burada bir aşiret kadar etkinliğimiz yok. Benim görüşüm güçlerimizi birleştirip, Uludere ilçe merkezini basıp tarihi bir eylem yapmaktır. Ancak büyük ve başarılı bir eylem yaparsak bize katılımlar olur ve halk sözümüzü dinler” dedi.

Hasan’la birlikte Egîd ve Kör Cemal Botan’ın genel sorumlusuydular.

Hasan onun bu sözleri üzerine:

“Heval, o zaman yönetim olarak bir toplantı yapalım. Toplantıyla bir karara gidelim” dedi.

Botan gerilla gücünün yönetimi üç kişiden oluşuyordu. Kör Cemal’in de yanlarına gelmesiyle toplantı alındı. İlk söz hakkı alan Egîd:

“Bütün arkadaşlar biraraya gelelim. Uludere kent merkezine baskın düzenleyelim. Bir-iki gün Uludere’yi elimizde tutalım.

Yapacağımız baskın ses verir, ülkede yankılanır. Böylesi bir eylem üzerinden, etkili bir propaganda yaparak oldukça güçlü örgütlenebiliriz. Bu, örgütümüze katılımların önünü açar. Gelişebilmemiz için mutlaka güçlü eylemler yapabilmeliyiz. Yoksa dağlarda, o köyden bu köye dolaşmakla bu iş olmaz” diyerek görüşünü belirtti.

Her üçü de bu görüş üzerinden fikir birliğine gitti. Toplantı sonucu ulaşılan karar, onay istenmek üzere bir not haline getirildi. Ve not parti merkezine gönderildi.

Haziran ayının ortalarıydı. PKK merkez komitesi Lolan’da toplantıya alıyordu. Merkez komite üyesi Fuat’da Öcalan’ın yanından gelmişti. Oda toplantıda hazırды. Fuat, Öcalan’dan bizzat talimat almıştı. Talimat açık ve netti:

“Savaş için en kısa zaman da mutlaka adım atılmalıdır”.

Öcalan’ın talimatı, tartışmaya mahal vermeyecek kadar netti. Toplantı da en geç Ağustos ayına kadar güçlü eylemlerin yapılmasıyla ile birlikte Kürdistan Kurtuluş Güçleri’nin (Hêzên Rîzgariya Kürdistan) kuruluşunun ilan edilmesi yönünde karar alındı. HRK’nin ilanıyla birlikte flamasının da hazırlanması gerekiyordu. Müziğin yanısıra, resimde de hünerini konuşturan Ozan Sefkan, flamanın çizimlerini yapma görevini üstlendi. Toplantı neticelenmişti ama eylemlerin kapsamı, hedefi ve planlaması halen belirsizliğini koruyordu.

Bu toplantının akabinde Zap bölgesinde ikinci bir toplantı daha alınıyordu. Lolan’dakinin aksine, bu toplantının katılımcıları daha fazlaydı. Dola Şivê Vadisinde gerçekleşen toplantıda, Lolan’da netleştirilmeyen konular en ince ayrıntısına kadar irdeleniyordu. Toplantı sonucu: ‘Ağustos’ta aynı günde, eş zamanlı olarak Eruh, Şemdinli ve Çatak ilçe merkezlerinde

eylemler yapılacak ve HRK ilan edilecekti'. Eylemlere katılacak gerillalar da bu toplantıda belirlendi. Üç takım olacaktı. Takımların isimleri de netleştirildi. On dört Temmuz Silahlı Propaganda Takımı, Egîd'in öncülüğünde Eruh'ta; Yirmi bir Mart Takımı Gözlüklü Ali (Abdullah Ekinci) komutasında Şemdinli'de; On sekiz Mayıs Takımı ise Terzi Cemal'in denetiminde Çatak'ta eylem yapacaktı. Eylem yapacak birlikler, Amed Zindan Direnişinin tarihsel günlerinden adını alıyordu. Bu eylemin yaratıcıları aldıkları savaş kararının cesareti, ruhu ve kimliği idi.

Botan arazisini iyi tanıyan Egîd Ürek, sekiz kişiden oluşan gerilla gücünü ve Ağustos ayında planlanan eylemlere dair talimat ve belgeleri yanına alarak Besta'ya doğru yola çıktı. Tek iletişim hatları, kuryelerin not getirip götürmesiydi. Kuryeler, nice tehlikeler içinde, ayları aşan uzun yolculuklar neticesinde bir notu, bir yerden bir yere ulaştırabiliyordu.

Egîd, Bedran Gundikremo ile Xirbikê Bestê'ye yakın bir noktada görüşüp hazırladığı notu ona uzattı ve:

“Bu notları mutlaka Lolan'da bulunan arkadaşlara ulaştırmalısın” dedi.

Bedran Gundikremo, kendisine verilen bu yeni görev karşısında şaşkınlığını gizleme gereği duymadan:

“Heval Egîd, Lolan diye bir yer olduğunu ilk defa senden duyuyorum. Bilmediğim ve tanımadığım bir yere bu notu nasıl ulaştırabilirim ki?” diye sordu.

Egîd, kısa boylu, esmer, güçlü bir fiziğe sahip olan Bedran Gundikremo'ya:

“Heval biraz araştırdım. Sen oraya gidebilirsin. İmkanların el veriyor. Bu not çok önemlidir. Bu notu da Lolan’da bulunan arkadaşlara, sen ulaştırabilirsin” diyerek ona duyduğu güveni gösterdi.

Bedran, nerede, kiminle ve nasıl ilişkileneceğini en ince ayrıntısına dek dinleyip kavradıktan sonra, iki arkadaşıyla birlikte Lolan’a doğru yola çıktı.

Mazlum Doğan’ın:

“Çığlıklarımızı dünyaya duyurun” sözünü yerine getirebilmenin arifesindeydiler.

O ana dek yaşadıkları tüm zorluklar gözlerinin önüne geldi. Sonra gözleri tüm hiddetiyle akan Hêzil’in sularına takıldı. Şahin Kılavuz ve arkadaşlarının girdiği adaletsiz cengin izlerini arıyordu o hırçın akan su da. Gözleri Hêzil’in kıyısında bir süre daha gezindi. Büyük bir gizlilikle hazırlandıkları savaşı atıfta bulunarak:

“Yapacağımız ilk eylem sizin için” diye içinden geçirdi Egîd.

Şahin ve arkadaşlarının silüeti birer birer gözlerinin önünden geçiyordu. Hêzil, onu büyük bir hüznün dalgasının içine çekmek ve boğmak istiyordu sanki. Şahin ve arkadaşlarının o gece Hêzil’de yaşananları görür gibi oldu. Acı çekiyordu. Hêzil’in sularına batışları ve bir daha çıkamamaları canlanıyordu gözlerinde. Bağrışmalar, sesler kulaklarındaydı.

Egîd, Şahin’e elini uzatmış: ‘Tut elimi. Tut...’ diye haykırıyordu. Artık vücüdunda derman kalmamıştı. Düşmek üzereydi. Şahin, Hêzil’in sularına kapılmadan önce Egîd’in eline uzanmış:

“Komutanımız Mazlum, bir an önce hepimizin özlemi olan eylemi başlatmanı bekliyor, unutma sakın! Başarmadan dönme!” dedi.

Egîd o an arkadaşlarının gözü önünde yere yığıldı. Herkes şaşkıındı. Onun bayılması üzerine nokta da sesler birbirine karıştı:

“Ne oldu? Az önce Bedran’la konuşuyordu. Tansiyonu düşmüş olabilir mi? Dün geceden bu yana bir şey yemedi ki. Bünyesi zayıf mı düştü?”.

Bir süre sonra kendine geldi. Ama savaş başlatılmadan Egîd’in ruhunda yaşadığı fırtına dinmeyecek gibi görünüyordu.

Kimi papağan türleri dışında insanoğlu, evcilleştirdiği onca hayvan türüne tek kelime dahi söyletememiştir. Hayvanlar kendileri kalmada ısrar etmiştir. Kürtlere hayvan olmanın da ötesinde bir hakaretle kendi dillerini unutmaları ve hiç bilmedikleri yabancı bir dilde konuşmaları dayatılıyordu. Dilleri yasaklıydı. Konuşan para cezasına çarptırılıyor ya da ağır işkencelere maruz kalıyordu. Kimlikleri tanınmıyordu. Ülkeleri dört bir yöne savrulup parçalanmıştı.

Dağ, taş, hava, su ve her şey, sanki dile geliyordu gerillaların kulaklarında: ‘Giy artık özgürlük elbiseni; ülken, dilin, varlığın tanınmadıktan sonra, namusun kalmış mıdır? En insani değerlerin yok edilirken onu izlemekten daha onursuz bir şey olabilir mi? Gördüğünüz zulüm inancınız ve cesaretiniz olsun. Zalim ve vahşi bir başa boyun eğdirin artık’ dercesine dile geliyordu. Özgürlük ancak giyilmesi zorunlu olan direniş elbisesi ile sağlanacak, dağlarda silah kuşanılarak varlık korunacaktı.

O güne kadar yaşadıkları zorluklar silahlı propaganda birliklerini inançsızlığa düşürememiş, davalarından onları alıkoyamamıştı. Halk bilinçsiz ve örgütsüzdü. Devlet ise çok güçlü görünüyordu. Tüm bunların farkında olarak direniş elbisesini giymeyi göze almışlardı. Büyük bir gizlilik içinde Kürt halkını gömüldüğü karanlıktan eğiterek çıkarma, bilinçlendirme ve örgütleme yolunda önemli mesafe kat etmişlerdi. Türk devleti ve ordusu, Kürt halkına yönelik uyguladığı zulmün cevabını artık almalıydı. Onca acının boşa çekilmediği gösterilmeliydi.

Artık önemli bir olay için atacakları son adımın zamanına geldiklerini hisediyorlardı. Sömürgeciliğin ölüm çanlarını duyar gibilerdi. Onlar artık devlet kurşunlarının hedefi olmamalıydı. İstila altındaki cennetin birer intikamcılarını olunmadan dağ, su taş, hava, toprak, ateş onlara hayat vermekten utanmaz mıydı?

Adım adım menzillerine yaklaşıyorlardı. Varlığının her bir hücresi, ülkesine ve halkına olan aşktan beslenen Egîd, henüz daha çocukken:

“Dağa çıkıp. Mahkum olacağım. Halkımı bu alçak zalimlerin kanlı pençelerinden kurtaracağım” diye ahd etmişti.

Ahdını tutmanın zevkini hisseder olmuştu. Türk devletine darbe vurabileceğine olan inancı her geçen gün pekişiyordu. Verdiği o büyük söze sadıktı. Sözünü yerine getirmenin büyük gayretinin peşindeydi. Başta Mazlum Doğan ve Komutanı Kemal Pir olmak üzere, yoldaşlarının gözünün üzerinde olduğunu biliyor, onları her an hissederek yaşıyordu. O, sözünü ilk oluşumda olduğu gibi, eylemi ile kutsayıp mana aleminin zirvesine taşımanın ağır yükünü sırtlamıştı. Daima çevresine:

“Söz düşmemeli; söz düşerse insan da düşer!” diyordu.

Besta'ya adım atıklarından beri, kendilerine kapılarını açan, gece gündüz demeden onlarla hareket eden Mehmet Xalid, Mele Süleyman, Mele Nuredîn, yöre insanını, araziyi ve Besta'nın tüm köylerini iyi tanıyordu. En zor zamanlarda sürekli yanlarında yer almışlardı. Bacrîd ve Grek'in ileri gelenlerinin gerillalarla ilişkilenmesinin ardından neolitik köy toplumsallığının özlü doğasından kopmamış, birçok kişi de gerillalarla birlikte hareket eder olmuştu.

Mele Nuredîn, Türk ordusunda askerlik yapmıştı. Askeri deneyimi olması yüzünden Egîd, Türk devletine savaş açma konusunu onunla tartışmaya açtı:

“Seyda, biz bu devlete karşı şimdi savaşabilir miyiz?” diye sordu.

Mele Nuredîn, okumuş, güngörmüş biriydi. Egîd'in kendisine yönelttiği soruya:

“Fikrimi soruyorsan. Ben Türk devletinden şunu anlıyorum; Türk devletine karşı savaşmazsak kıyamete kadar da Kürt olduğumuzu söyleyip propagandasını yapsak da boştur. Türk devleti, böyle propaganda çalışmalarıyla bize iğne ucu kadar yaşam hakkı tanımaz. Eğer savaşmazsak bu halk, bizi bu gördüğün mide bulandırıcı hain örgütler gibi görür. Ama biz Türk devletine karşı savaş açarsak halk bize inanır. Çevremizde birlik olur, biraraya toplanır. Eğer savaşmazsak sonsuza kadar dağlarda kalsak dahi bunun hiçbir önemi olmaz onlar için”.

Egîd, Mele Nuredîn'in savaş düşüncesini öğrenince:

“Peki Seyda, sen de bizimle birlikte bu savaşta yer alırmısın?” diye yeni bir soru sordu.

Türk devletinin kendilerine uyguladığı zulüm ve işkencelerin verdiği acıyı halen unutmamış, duyduğu öfke yüzünden eksilmemişti. Ne de olsa zıtlar, birbirinden ayrılmaz birer doğaya sahipti. Biri diğeri gösterir ve anlatırdı. Türk devletinin zulüm ve zorbalığının neden olduğu kin, nefret ve öfke olduğu gibi Mele Nuredîn'in gözlerinden kendisini dışa vuruyordu. Bu duyguların okunduğu keskin bakışlarını ona doğrultarak:

“Heval Egîd, çok değil bir iki ay önce Allah'tan belasını bulan Kara Bela denen Ahmet subay, beni tokatlayarak ‘Kürtlerin okuduğu bütün kitapları s... Allah'a değil bana namaz kıl’ demiş ve bana işkence yapmıştı. Şimdi ben Müslümanım, benim kitabım da Kuran'dır. Ve bu subay benim kutsal bildiğim bütün değerlerimi ayakları altına alıp ezdi. Kürtlüğümü yok saymakla kalmadı, inançlarıma en büyük hakaretleri yaptı. İnsanlığımı, onurumu ayaklar altına aldı. Geriye ne kaldı, bir söylesene? İşte bu zulümden ve vahşetten dolayı... Ahdım olsun, siz mermi sıkmadan bana izin verin, bunlara ilk kurşunu ben sıkayım. Herkesten önce okuduğum ve kutsal kabul ettiğim kitaba, halkıma ve insanlığıma küfür eden bu düşmana karşı en önde savaşmaya her zaman hazırım” dedi.

Egîd, Mele Nuredîn'in haklı olarak duyduğu kin ve öfkesinden savaşa hazır olduğuuna ikna oldu. Türk ordusunda askerlik yaptığı için, silah kullanma noktasında tecrübe sahibiydi. Bir de onun imam olması ve bu savaşta öne atılması, dini duyguları güçlü olan Botan toplumunu çok etkileyecekti. Tüm bu verileri hesaba katarak:

“Seyda, sadece şimdilik bir savaşın yakında başlayacağını bilmeni istiyorum. Seni çağırdığımızda, eğer güvenilebileceğin sağlam birileri de varsa onları da getirirsen iyi olur. Çünkü bu savaşın başlangıcında insanlara çok fazla ihtiyacımız olacak” dedi.

Mele Nuredîn, Egîd’ten duyduklarının ruhunda oluşturduğu memnuniyetle:

“Benim böylesi bir iş için güvendiğim bir dostum var. İsmi Şahin’dir. Şahin, yıllardır devletten kaçan mahkum birisidir. Yiğit ve mert bir adamdır. Söylersem benimle ölüme de gelir. Eğer izniniz olursa beni çağırdığınızda onu da getireyim” dedi.

Egîd Ürek, gerilla grubunu sağlam bir şekilde Besta'ya ulaştırdı. Hêzil Vadisinin köylerinden Bacrîd'e vardığında, kendisine emanet edilen notları Egîd'e teslim etti. Eline ulaşan her belgeyi, talimatı ve notu özenle okuyup değerlendiriyordu. O gün eline ulaşan notlarda tarihi bir sürecin talimatları vardı. Bunu tahmin ediyordu. Notun beklediği yerden gelmesi, yüzünde bir rahatlamaya neden oldu. Sonra yeleğinin sol üst cebine koydu notu. Fakat yüreği merakın sarsıcı ritmiyle çarpıyordu.

Temmuz ayının son günleriydi. Gelenlerin sayısı, grubun önemli kararlar getirdiğini sezmelerine neden olmuştu. Akşam yemeğinden sonra köylüler konuyu her zamanki gibi silahlı direnişin neden başlatılmadığı meselesine getirdi. Böylesi sorularla sürekli karşılaştıkları için yine benzer ve köylüleri ikna etmekten uzak yanıtlarla: 'Silahlı mücadeleyi başlatabilmemiz için hazırlık yapmak zorundayız'.

Daha önce de böylesi cevaplarla karşılaşan köylülerden biri kendisini tutamayarak:

“Heval, eğer bu vahşi düşmana karşı savaş açmazsanız KUK'çuların nasıl başımıza bela kesildiklerini görüyorsunuz. Çünkü bir güç eğer düşmanıyla savaşmazsa bu gördüğün zirvelerin tepelerinde güneşin erittiği kar gibi erir ve yok olur. Karın gene bir faydası var bu topraklara. Fakat erimiş insanda kişilik kalmaz. Her türlü kötülük onda peyda olur. Bak onlara, bize devletten daha fazla zulüm yapıyorlar, zarar veriyorlar. Sağda solda 'Sizin için dağlardayız' diyorlar. Bu ayyaş takımı, her gün içki içip ellerindeki silahlara güvenerek namusumuza göz diyor. Sürülerimizin önünü kesip haraç olarak hayvanlarımıza istedikleri zaman el koyuyorlar. Bunlara bugüne kadar tahammül ettiysek devlete karşı savaşacak olmalarına

duyduğumuz inançtandı. Ha, elimi vicdanıma koyup konuşsam bugüne kadar bize en ufak bir kötülüğünüz dokunmadı. Kaç haini de vurduğunuzu ve bu meselede ne kadar ciddi olduğunuzu da gözlerimizle gördük. Ama devlete karşı savaşırmazsanız siz de zamanla bunlara benzersiniz. Bu da bizim felaketimiz olur” diyerek hem yergilerini hem de övgülerini dile getirdi.

Egîd, köylünün bu haklı serzenişine kısa, net ve her zamanki gibi etkileyici hitabıyla:

“En kısa zamanda, siz ve tüm dostlarımız, o ajan örgütlerden ne kadar farklı olduğumuzu göreceksiniz. Elbette daha önceki isyanlarımızda düşmana karşı düştüğümüz hatalara düşmemeliyiz. Önceki isyanlarımızda yiğitlik çoktu, fakat isyanlarımız ya bir kentle sınırlıydı ya da bir bölgeyle. Bir aşiret katılıyordu, onlarca aşiret ya düşmanın yanında yer alıyordu ya da tarafsız kalıyordu. Ayrıca isyanlar dar, dağınık, hazırlıksız ve örgütsüzdü. İsyân önderlerinin öngörüsü zayıftı. Sadece öfkeyle hareket ediliyordu. İsyânın önderi ya bir aşiret reisi oluyordu ya bir şeyh ya da zengin bir bey. Bütün Kürtleri, bütün aşiret ve parçaları birleştiren ulusal bir önder ortaya çıkmıyordu. Bu isyanlar ‘Bu hatalarımızdan dersler çıkarın ve bunları tekrarlamayın’ diyor ve bize yol gösteren pusula oluyor. Önderimiz bütün isyanları inceledi, büyük dersler çıkardı. Sürekli acıyı, işkenceyi, ölümü, zulmü, yıkımı kaderimiz yapmaya çalışan bu devlete karşı hazırlıklı, örgütlü olarak vereceğimiz bir savaş tüm Kürdistan’a yayarak geliştirmek istiyoruz” dedi.

Geç saatlere doğru Bacrîd’in diğer evlerine dağılan gerillalar, biraraya toplanınca köylüler sayılarının epey kalabalık olduğunu gördü. Kendi aralarında: ‘Bu sefer tamamdır. Bir şeyler olacak

galiba' demeye başladılar. Köyden ayrılıp, geceyi geçirmek üzere Mergumar ormanlarının karanlık arazisine birkaç grup şeklinde konumlandılar. Egîd gün doğumuyla iyi haberlerle karşılaşacağına inandığı için yeni gelen gruba bir şey sormadan, gecenin huzur dolu sesizliğine bıraktı ruhunu.

Sabah, tan atımına doğru uyandı. Göğе yayılan kızılık, meşе yapraklarını yaldızlı bir görünüme büründürüyordu. Sıcacık bir güneş eşliğinde serin bir esinti, ağaçların en uç dallarını yalayarak esiyordu. Kızıl ve siyah renklere bürünmüş sincaplar titrek adımlarla geziniyor, rengarenk kelebekler çiçekten çiçeğе uçuşuyordu.

Bir meşе ağacına dayadı sırtını. Dün gece eline ulaşan talimatı özenerek açtı. Oldukça uzun olan talimatı bir solukta okudu. Kendisinden Eruh ilçe merkezindeki devletin kurumlarına yönelik kapsamlı bir eylem yapması isteniliyordu.

O arada öbek öbek oturan gerillalar kahvaltılarını yapmıştı. Egîd ve yeni gelen komutanlar Selim Hoca ve Ebubekir bu yeni durumu tartışmak üzere sohbet etmeye başladı. Selim Hoca:

“Eruh, Çatak ve Şemzinan’da On Beş Ağustos günü yapılacak eylemlerle HRK’nin kuruluşu ilan edilecek. Zaten kuryemiz sana dün akşam bildiriye ve notları teslim etti” dedi.

Egîd:

“İyi ama çok geç alındı bu karar, daha erken alınabilirdi” diyerek serzenişte bulundu.

Egîd, Botan gerilla gücünün komutanlarından Hasan’ı bu yeni gelişen durumdan ötürü haberdar etmeliydi. Çemê Karê Köyüne yakın bir yerde konumlanan Hasan’a hemen bir not yazmaya başladı. Notta:

“Bu gece acil görüşmemiz gerekir” diye yazdı. Notu katlayıp iki arkadaşına teslim ederek Hasan’a gönderdi. Birkaç saat uzaklıkta bulunan Hasan, akşamüstü kendisine ulaşan notu okuduktan sonra beklenen anın geldiğini anladı. Gece karanlığı basar basmaz arkadaşlarıyla birlikte yönünü Egîd ile buluşacağı Xirbikê Bestê’ye verdi.

Noktaya ulaştı. Egîd, zaman kaybetmeden Hasan’a coşkusunu yansıtırcasına:

“Arkadaşlardan talimat geldi. Büyük bir eylem yapmamız isteniyor. Bunun için hemen bir planlamaya gitmeliyiz” dedi.

O an Hasan’ın aklına Uludere hakkında parti merkezine yazdıkları not geldi. Bu durumu Hasan, daha dile getirmeden Egîd, henüz tek kelime dahi ağzından çıkmayan Hasan’a:

“Ama Uludere değil. Eruh, Çatak ve Şemdinli’de eylem yapmamız isteniyor. Hemen yarın veya öbür gün Eruh eylemi için takımı oluşturmamız gerekiyor. Takımın başında da ben olacağım” dedi.

Egîd sözlerini sürdürerek:

“Bu eylemlerimiz tarihsel önemde olacaktır. Eğer başarısak çok güçlü bir başlangıç olacak. Bu başarının sonucunda gerisi kendiliğinden gelir. Ama başarısız olursak kırılma yaşayacağımız kesindir. Başarısızlık durumunda hainler ‘Bakın biz haklı çıktık’ diyecekler. Tüm bunlara hazırlıklı olmalıyız. Bu eylemler beraberinde, Başkanımızın belirttiği, Devrimci Halk Savaşını başlatacak. Tamamen yeni bir süreç olacak. O nedenle çok iyi hazırlanmalıyız” dedi.

Eruh eylemi onun denetiminde gelişecekti. Talimata göre: ‘Sorumluluğunda bulunan Eruh ilçe merkezinde eylem yapılacaktır’.

Zaman azdı ve var olan hazırlıklar yetersizdi. Bunun için erkenden kollarını sıvaması ve harekete geçmesi gerekiyordu.

Eruh kent merkezinde bulunan düşman hedeflerini keşfetmek için Bedran’ın komutasında bir birim oluşturdu. Yapacakları eylem için kurulması gereken birlik üyelerini de örgütlemesi gerekiyordu. Bedran’ın komutasındaki keşif birimi, Eruh kent merkezindeki düşman gücünün hedeflerini keşfedecek, düşman hakkında istihbarat toplayacak, geri çekilme hatlarını tespit edecek ve bu hattın yolunu öğrenecekti.

Mevcut sayıları böylesine kapsamlı bir eylemi yapmaya olanak tanımıyordu. Bu nedenle daha önceden tartıştığı birçok milisi eylem için kaldıkları noktaya çağırmıştı. Bacrid’ten Mele Nuredîn, söz verdiği gibi yanında Gundikê Melê’den olan, beşiğinde annesinin sütünü içemediği için can veren Feyruz’un amcası Şahin’i de getirmişti.

Akşama doğru gerillalar ve milisler biraraya geldiğinde eylem yapılacağını öğrendiler. Eylem kararı, her birinin içinde çok farklı duygulara yol açmıştı. Kabaran yüreklerinin yarattığı sevinç yüzlerinden okunuyordu. Mele Nuredîn “*Size demedim mi bir şeyler olacak*” diyerek haklı çıktığını milis arkadaşlarına gösteriyordu. İstisnasız, o gün orada bulunan herkeste ortak tek bir duygu oluşmuştu: ‘*Artık zulme son*’. Kürtlerde ortak bir sevinç hasıl olmuşsa, hele hele söz konusu bu savaşa ya da direnişe başlama anıysa dilansız olmazdı. O gün, Mergumar’ın derin ormanları içinde yakılan büyük ateşin etrafında, herkes halaya durmuştu.

Arkadaşlar 'bablayan' oynamak istiyorlar» dedi.

«Sessiz olmak zorundayız... bunu bilmiyor musunuz?» Agit'in gözleri hala aşağıları tarıyordu.

E... tekrarladı; «Bilmesine herkes biliyor da, şimdi kimi tutabilirsin ki?»

Kesik bir kahkaha çıktı Agit'in boğazından. Gülen gözlerini E...'ye çevirdi: «Yürü» dedi, «biz de oynayalım.»

Tepelerdeki üç nöbetçi dışında herkes oyunun ahengine kaptırdı kendini. Agit'in elinden tutan genç bir savaşçı herkesten daha çok dikkati çekiyordu. Sıkı sıkı kavradığı komutanının eli idi belki de onu böylesine canlı kılan.

Soluklarını tutmuş E...'yi bekleyen savaşçılar, karşılarında Agit'i de görünce, önce: «İşte şimdi iyi bir azar işiteceğiz» diye düşünmüşlerdi. Ama Agit en başa geçip de ezgiyi dudaklarında mırıldanmaya başlayınca coşkuyla bağırmaktan kendilerini alamamış ve ateşin etrafında kırılmaz bir çember oluşturmuşlardı. Kıvrak adımlar öne doğru gidiyor.... sonra birden yana kayıyor... tam saldırılacağı sırada geri çekilip, geri çekilindiğine inandırıldığı anda da saldırıya geçiyordu. Düşman avuçlarının içindeydi; sağdan-soldan, önden-arkadan her yönden çevirmişlerdi. Kürt halkının binlerce yıllık savaşçı yaşamının ürünü olan bu oyun kurnazlığı, atılğanlığı ve saldırı ruhunu çok güzel yansıtıyordu.

Agit bir adım geri çekildi. Ter içinde kalmıştı. Diğer grup komutanlarının omuzlarına dokunarak oyundan çıkmalarını işaret etti. Dört komutan hemen ilerdeki bir kayanın ardına sessizce süzülürken; savaşçılar yeni bir saldırıya daha geçmişlerdi. Omuzlan titriyor, el ele tutuşmuş kollar ayakların ritmine uygun olarak sağa sola, ileri geri doğru hızlı hızlı hareket ediyordu...

Egîd, halayın başını çekiyordu. Bir an ateşin kızılığıyla esmer sureti aydınlanan Mele Nuredîn'le göz göze geldi. Mele Nuredîn'in halaya girmemesinin nedenini öğrenmek için halaydan ayrılıp yanına gitti. Egîd, halaya girmeyen düşünceli bir ruh haline bürünmüş Mele Nuredîn'e *"Seyda, moralin mi bozuk? Neden halaya girmiyorsun?"* diye sordu. Mele Nuredîn yüzünü ateşten alıp onun gözlerinin içine gülümseyerek *"Heval Egîd inancın olsun şu an cennete gitseydim bu kadar sevinçli olmazdım. Hayatım boyunca halaya girmemişim. Bilmediğim için girmedim"* diye yanıtladı. Bunu gülerek karşılayan Egîd *"Seyda, o zaman sen şu sırta çıkıp nöbet tutmaya git. Belki nöbette olan arkadaş halay tutmayı biliyordur"* dedi. Seyda da *"Tamam heval"* dedi ve kalkıp nöbet yerine gitti. Egîd de tekrar halaya döndü. Gecenin geç saatlerine kadar halaylar çekildi, şarkılar söylendi; savaşa ve direnişe söz kesildi.

Xeyîc ve kızı Nurê, kendilerine yardımcı olan Fîraz ve Serdar'la sac üzerinde ekmek pişiriyordu. Nurê, bu kadar çok ekmek yapmayı istemelerinin nedenini merak edip Fîraz'a *"Heval ilk defa bizden bu kadar fazla ekmek yapmamızı istiyorsunuz. Bu kadar çok ekmeği ne yapacaksınız?"* diye sordu. Fîraz, uzun bir süredir tanıdığı Xeyîc ve kızı Nurê'ye bakarak *"Bu kadar ekmeği devlete karşı başlatacağımız savaş için istedi arkadaşlar"* diyerek Nurê'yi yanıtladı. Botan insanının tüm sadeliği Nurê'nin çehresinden okunabiliyordu. Oldukça açık sözlüydü. Nurê, Fîraz'a gülerek *"Sizin Türk devletine hayatta gücünüz yetmez. Onların her türlü silahı var. Siz daha karnınızı dahi doyuramıyorsunuz. Siz kim, Türk devletine karşı savaşmak kim. İki yıldır babam sayesinde tanıyorum sizi. Zaten sizi*

başımıza musallat eden de babam Süleyman, Mehmet Xalid ve Mele Nuredîn'dir. Allah var, hiç kötülüğünüzü görmedik. Hatta her gece çocuklar size alıştıkları için yolunuzu gözlüyor. Köye gelmediğiniz geceler ağlayarak "Bu gece arkadaşlar yok. Sabrımız gelmiyor" deyip kafamızı şişiriyorlar. Çocukların birer parçası olmuştunuz. Fakat ben size bakıyorum, karnınızı doyurmakta zorlanıyorsunuz. Doğru düzgün bir silahınız dahi yok. Sonra kalkmış devlete savaş açacağız diyorsunuz. De haydi işinize" dedi.

Her cevap özünde bir sorudur ve muhakkak yeni sorular üretir. Bu sonsuz bir döngü gibi uzar gider. Fîraz, Nurê gibi düşünen ve bu düşüncelerini dile getirmekten çekinmeyen çok sayıda yöre insanını tanıdığı için artık kendilerinde bu tür cevapların yarattığı alışkanlıkla gülerek "Türk devletini bir böcek gibi ezip eline vereceğiz demedim ki zaten! Tıpkı tilki gibi plan yaparak kurnazlıkla onları vuracağız. Bir de dağlarımız var. Bu dağlarda hangi ordunun gücü bize yeter ki?" dedi. Nurê, açık sözlü oluşunun dile getirdiği pişmanlıktan dolayı Fîraz'a tek kelime etmeden yarım bıraktığı ekmek pişirme işine döndü. O esnada Serdar da tartışmaya müdahil olup Nurê'ye döndü: "Sizin köye ilkin ben ve heval Sertaç geldik. Kesin hatırlıyorsunuzdur. Senin nişanlın Nusret ve her iki amcasının oğlu, üzerimize atlayarak, silahlarımızı alıp bizi vurmaya düşünmüştü. Bunu fark ettiğimiz için bir an bile silahlarımızı dizlerimizden indirmedik. Onlara evden ayrılana kadar bu mecali vermedik. Zaten geçen yıl Heval Egîd olmasaydı Mele Nuredîn, Nusret ve amcaoğullarının hepsini vuracaktı. Bu olay hepimizin gözleri önünde yaşandı. Ama bak şimdi, Nusret de dahil tüm köy bizimle. İlk geldiğimizde bizi vurmak isteyen, ikinci sefer de geldiğimizde bizi tutuklayıp para karşılığında devlete vermek isteyen köylüler gitmiş, yerine bizim için canını veren köylüler gelmiş, değil mi?

Hatta sen kendin söylüyorsun, çocuklar özlem dolu saf gözlerle her gece yolumuzu gözlüyor. Bu köy bu kadar değişmiş ve hepsi bizimle birlik olmuşsa o zaman biz Türk devletine karşı rahatlıkla savaşıabiliriz. Sen hiç merak etme, mesele silahın çok olması değildir; mesele, insanın haklı olması ve davasına inanmasıdır”.

Xeyîc bilge bir kadındı. Sadece kendi köyünde değil, çevre köylerde dahi bir hasta olunca yaptığı şifalı otlarla hasta yakınlarının ilk akıllarına gelendi. Bilge olduğu kadar şifacıydı da. Toprak, şifalı otların tüm sırlarını Xeyîc’e fısıldamış gibiydi. Hastalıklara göre bu şifalı otları ezip karıştırarak şurup ve melhemler yapar, yoksul Botan halkının derdine deva olmak için gayret sarfederdi. Ayrıca Besta’da Türkçe bilen tek kadındı. Şirnex’te doğup büyümesine rağmen erkenden okulla tanışmıştı. Oysa Şirnex’te geleneksel olarak kız çocukları okutulmamasına rağmen babası, Xeyîc’i baskılara rağmen okula göndermişti. Botan’da çok az kişinin Türk dilini bilmesi göz önüne alındığında, onun bu yabancı dili bilmesi, bazen devletle başı belaya giren yöre halkına tercümanlık yapması da onu ayrıcalıklı kılmıştı. Xeyîc de bu tartışmaya müdahil olmadan duramazdı. Hamur açtığı yerden, kendini biraz geriye çekti. Saygın bir eda takınan yüzünü kızı Nurê, Serdar ve Fîraz’a çeviren Xeyîc, Nurê’yi azarlar bir dille “*Biz Kürtler birlik olsak bu devlet bir gün bile topraklarımızda kalamaz. Siz gençsiniz, bilmezsiniz. Daima başkalarına asker olmuşuz. Bakmayın Türk milleti dediklerine. Kürtler olmasaydı, bugün onların ne devleti ne de milleti olurdu. Biz de bugün zulüm altında olmazdık. Ama ateş, ağaların, beylerin, sahte şeyhlerin evine düşsün. Bu zulmü bize yaşatan devlet değil, bunlardır aslında. Bunlar menfaatleri için Kürt’ü ve topraklarını satıyorlar. Halkımızın parça parça oluşu, sadece kendini düşünür oluşu, hep bu hainlerin yüzündendir”*

deyip bir süre sustu, onu can kulağıyla dinleyenlere bir bakış fırlatıp konuşmaktan kuruyan boğazını içtiği bir bardak su ile ıslattı. Sonra gözlerini kızına dönüp “Nurê, Fîraz ve Serdar doğru söylüyor. Onlar haklıdır. Eğer Heval Egîd, Mele Nuredîn’i durdurmasaydı, devletin ‘Bazı teröristler ortaya çıkmış. Halkı öldürüp malına mülküne el koyup çocukları öldürüyorlar!’ sözlerine kanan Nusret ve diğerlerini vurmuştu. Allahtan o gün Heval Egîd köye gelmişti. Yoksa onlar Mele Nuredîn’in kurşunlarıyla oracıkta can verecekti. Bu da hepimizin felaketi olurdu. Ailemiz, dökülen kandan dolayı birbirine girerdi. Kan davası ağırdır. Bu topraklarda gelenektir. Kan döküldü mü, bu kanı döken kardeş de olsa vurulur. Bu da devletin ve hainlerin başımıza açtığı lanetli bir beladır. Halk, birbirini vurunca güçsüz olacak ve devletin gücüne biat edecek. Siz görmediniz, o gün Nusret her şeyi itiraf etti. Demişti ki ‘Eğer sizi yakalayıp devlete teslim etseydik devlet de bizi parayla ihya ve gani edecekti. Ödüllere boğacaktı’. Nusret’gilin niyetini sezen Mele Nuredîn, elindeki silahıyla onların evini basmış, içerdekilere ‘Hepiniz ajansınız. Sizi vurup topraklarımızı sizin gibi hainlerden temizleyeceğim’ demişti. Heval Egîd o an ayağa kalkıp Mele Nuredîn’in önüne geçerek ‘Seyda dur, sen ne yapıyorsun’ diyerek onu engellemişti. Elindeki silahı Nusret onlara doğrultan Mele Nuredîn ‘Heval Egîd bırak bu namussuzların hepsini vurayım. Bunlar seni ve Sertaç’ı yakalayıp devlete teslim etmeyi planlayan ajanlardır. Bırak da bunları vurayım’ diye ısrar etmişti. Egîd ise metanetini koruyarak ‘Seyda gel otur. Bu zavallılar ajanlığın ne olduğunu dahi bilmezler. Henüz bizi tanımıyorlar. Tanımadıkları için de yarın daha kötü şeyler yapabilirler. Diğer köylüleri de çağırın toplantı yapalım. Bizi tanımamaları onların değil bizim suçumuzdur. Bu toplantıyla birbirimizi daha iyi tanıyalım’ dedi.

Bunun üzerine bütün köylüler evde toplandı. Heval Egîd o toplantıda Kürdistan tarihini, isyanları, ihaneti ve en sonunda ise partinin gerçekliğini çok güzel anlattı. Nusret de söz hakkı alarak ‘Biz bu içine girdiğimiz davranıştan utanıyoruz. Ben de bugünden sonra inandığınız değerlere iman ediyorum’ diyerek yaptığı kabahati kabul etti. Bundan sonra arkadaşlarla olacağına söz verdi. Tabi diğerleri de Nusret’in söylediklerine benzer şeyleri belirtti ve o gün bugündür, onlarla iç içeyiz ve ben sizin davanızı başarıya ulaştıracağınıza inanıyorum. Belki biz görmeyebiliriz ama Heval Egîd’in de dediği gibi ‘Biz Türk devletine karşı savaşıarak Kürdistan’ı onun kanlı pençesinden kurtaracağız. Özgür Kürdistan’ı savaşıarak yaratacağız. Bu savaşta çok kan dökülecek. Belki de çoğumuz şehit düşeceğiz ama doğacak çocuklar, Kürdistan’ın özgürlüğünü mutlaka görecek’. İşte böyle Nuramın, özgürlük mutlaka gelecek” dedi.

Keyîc, konuşmasını Egîd’in unutamadığı sözleriyle tamamlamıştı. İçinde biriken düşüncelere kendisini öylesine kaptırmıştı ki ekmek yapmayı bıraktığını fark etti. Serdar ve Fîraz’a “Elimizi çabuk tutalım. Konuşmaya daldık ekmekleri unuttuk. Hadi elimizi çabuk tutalım, ekmeği bitirelim. Nurê sen de hamuru çabuk aç” dedi yarım bıraktıkları işlerine döndüler.

Bedran Gundikremo, Egîd’in ona verdiği notları ancak iki ayda Lolan’a götürüp dönebilmişti. Egîd, Bedran Gundikremo’nun gidiş gelişinin teknilini aldıktan sonra yazdığı başka bir notu uzatıp “Bu notu alıp bir an önce Batman’da Mele Abdullah’a ulaştırman gerekiyor. Zaten geldiğinde bu tarihi sürecin sesini de eylemini de duyarsın” dedi. Bu yeni görevine gitmeye hazırlanırken Bedran Gundikremo, onun “Bir ses duyacaksın” sözünden bir şeyler olacağını sezinlemişti. Onun sözlerine karşılık olarak “Heval Egîd ben gitmesem olmaz mı?

Bu sesin içinde ben de olmak istiyorum” dedi. Egîd, onun bu itirazına “Seni anlıyorum ama bu da örgütsel bir görevdir. Görevin büyüğü küçüğü olmaz. Bizim bütün çalışmalarımız birbirine bağlıdır. Her çalışmamız önemlidir” diyerek onu görevine doğru uğurladı.

Egîd Ürek, Uludere kırsalına doğru yola çıkacaktı. Egîd, uzun süredir onu tanıyordu. Deşifre olmuştu. Bu yüzden eşi ve çocuklarıyla birlikte Haftanîn'deki gerilla kampında kalıyordu. Egîd ‘Kürdistan çiçekleri’ dediği çocuklarıyla çok ilgilenmişti. Yola çıkmadan önce Egîd Ürek’e *“Heval Uludere’ye gidiyorsunuz. Orada ilk göreviniz. Abdullah Paksoy adlı alçağı cezalandırmaktır. Alihan Tatar’dan sonra yöredeki en azılı ajandır. Bu sefil yaratık herkesi ajanlaştıracak kendisi gibi satılığa çıkarmak istiyor. KDP ve bu kişi, bir şebeke gibi çalışarak sınır hattındaki aşiretleri devletin boyunduruğu altına almaya çalışıyor”* diye talimatını verdi. Yöreyi avcunun içi gibi tanıyan Egîd Ürek *“Heval biz Kenan Evren’i vurabiliriz ama bu alçağı vuramayız. Bir tabur asker, bu hainin evini koruyor. Kapısına bir de panzer koymuşlar. Çevresinde bu kadar asker, kapısında panzer olan bu adamı nasıl vurabiliriz ki? Senin bu dediğin şeyi hayatta yapamayız”* dedi. Görevin zorluğu ortadaydı. Egîd, adaşının dile getirdiği olmaza gülererek *“Heval Egîd, vurulamayacak hiç kimse ve hiçbir hedef yoktur. Herkesin zayıf bir noktası vardır. Yeter ki o zayıf nokta aranıp bulunsun. Onu vuramasanız da zayıf noktalarını araştırın. Gözünüz bu hainin üzerinde olsun. Sonra bir ara onun da icabına bakar, bu yaptıklarının hesabını sorarız”* dedi. Ve son olarak *“Bir haftaya kalmaz bir ses yankılanacak dünyaya. Bu sesin yankısı çok büyük olacak. Ve dünya bu sesi konuşacak”* dedi. Tam olmasa da bir şeyler olacağını zaten içinde olduğu hareketlilikten anlayan Egîd Ürek *“Heval, Uludere’ye gitmeyip yanınızda kalsam daha iyi*

olmaz mı?” diye sorunca Egîd “Kalbimiz birdir. Yaptıklarımız hepimizindir. Ama Partinin önümüze koyduğu tüm işleri yapmalıyız” diyerek planlamaları doğrultusunda hareket etmesinin önemini vurguladı. Vakit gelmişti. Egîd Ürek, iki gerillayla birlikte Uludere’ye doğru yola çıkmıştı.

Mele Nuredîn de uyanmış, şaşkın gözlerle etrafında olan biteni izlemişti. Kimi gerillalar beyaz bezlere yazılar yazarken, kimi gerillalar da boş şişelere benzin doldurup şişelerin ağzına bez parçaları sıkıştırıyordu. Gerillaların bu hazırlıklarına bir anlam veremeyen Mele Nuredîn, içinden *‘Benim bildiğim, eylem silahla yapılır. Bunlar da nedir?’ dedi. Egîd, bir ağacın dibine oturmuş elindeki belgeleri okuyordu. Mele Nuredîn de cevabını aradığı sorularla onu arıyordu. Yine öyle yaptı. Gözleri ona takılınca usulca yerinden kalkıp Egîd’e doğru yürüdü. Karşısında birinin gölgesini fark eden Egîd, okurken oldukça ciddi görünen yüzünü kaldırıp o gölgeye baktı. Karşısında beliren Mele Nuredîn’di. Ona “Seyda gel otur. Ben de senin uyanmanı bekliyordum. Seninle haletmemiz gereken bir işimiz var” dedi. Mele Nuredîn, merakının içini kemirmesine daha fazla tahammül etmeden “Heval Egîd, arkadaşlar bu bez parçalarına yazılar yazıyor. Boş şişelere benzin dolduruyor. Tamam, eyleme gideceğiz, silahlarımız var. Peki, bu şişeler neyin nesi, bu büyük bez parçaları ne işimize yarayacak. Bir türlü akıl erdiremedim. Bunların ne olduğunu ve neye yarayacaklarını bana anlat, bu merakım da son bulsun” dedi. Egîd, yüzünden eksik etmediği tebessümüyle “Seyda, doğrudur. Biz eylemi silahlarımızla yapacağız. Beyaz bez parçalarına da partimiz PKK’nin ve onun silahlı gücü olan HRK’nin isimlerini yazacağız. Bunlara bomba bağlayıp halkın görebileceği yerlere asacağız. Bu yazı yazacağımız bezlere pankart diyoruz. Herkes bilsin ki bu eylemi PKK yapmıştır. Bu ajan örgütler vurduğumuz*

birçok ajanı ‘Bu kişileri biz cezalandırdık’ diye ortada cirit atıyor. Yaptığımız eylemleri üstlenerek halk üzerinde otorite kurmak istiyorlar. Biz bu pankartlarla eylemi üstleneceğiz. Şişelere gelince, onlar da molotof kokteylidir. O şişenin ağzındaki bezi ateşleyince tıpkı dinamit kullanır gibi şişeyi, tahrip etmek istediğin yere doğru fırlatırsın. Şişe yere çakılıp kırılınca içindeki benzin alev alır. Isınıp dağılan şişe parçaları yaralanmalara yol açarken hızla tutuşan ve dağılan benzin de kısa sürede tahrip etmek istediğin hedefe sıçrar ve orayı ateş içinde bırakır” dedi. Merakını gideren Mele Nuredîn “Az imkanla iyi ve etkili işler yapılabilir. Hiç de öyle düşünmemiştim. Peki, sen bana seninle işim var dedin. Nedir işin?” diye sorunca Egîd de “Seyda biz eylem için Çirav’a gideceğiz. Sana da bir kod isim vermemiz gerekiyor. Ben çok düşündüm. Senin yeni ismin Keleş olsun” dedi. Yeni isminden pek memnun kalmayan Mele Nuredîn “Heval Egîd, ben bu ismi hiç sevmedim. Başka bir isim olmaz mı?” diyerek yaşadığı hoşnutsuzluğu dile getirdi. Onu dikkatle dinleyen Egîd ise “Keleş’in iki anlamı var. Birincisi dilimizde biz kalaşnikof’a Keleş deriz. İkincisi de değerli manasına geliyor. Sen de hem değerlisin hem de savaşımayı çok istiyorsun”. Kendisine verilen isim noktasında ikna olan Mele Nuredîn, diğer gerillalara yardım etmek için kalktı. Egîd de yarıda bıraktığı belgeleri okumayı sürdürdü.

Böylesine kapsamlı bir eylem için hazırlıkları yetersizdi ve zamanları oldukça dardı. Ellerini çabuk tutmaları gerekiyordu. Lübnan sahasındayken Önder Öcalan, ona “*Garisa’nın bir köyünde yurtsever bir aile var. Onlarla ilişkilenin, neye ihtiyacınız varsa temin ederler*” demişti. Ayrıca kendilerine katılacak iki üniversiteli genci de o evden almaları gerekiyordu. Bu görev için en uygun kişiler, Cemil ve Selim’di. Bu her iki gerilla yöreyi iyi tanıyordu ve Çirav’da onları rahatlıkla

bulabilirlerdi. Ayrıca Gabar’da bulunan Zivinga Hacî Aliya Köyünün ağasını vurma kararı da vardı. Servet düşkünü ve çıkarıcı hainler temizlenmeden yol almaları mümkün değildi. Egîd, Cemil ve Selim kendilerini bir köşeye vererek bu konular üzerinde tartışıyor. Egîd, karşısında bağdaş kurup oturan her iki arkadaşına *“Heval gideceğiniz köyü biliyorsunuz. O köyde Aziz adında birinin evine gideceksiniz. Sizin gideceğinizden haberi var. Yurtsever bir insandır. Ona Zivinga Hacı Aliya Köyünün ağasını vurmak için destek talebinde bulunacaksınız. Biz de bu akşam Çirav’a geçeceğiz. Eliniz kanda da olsa üç gün sonra Aval Köyüne ulaşır oradaki milisimizden hangi noktada kaldığımızı öğrenirsiniz”* diyerek görevin kapsamını tüm detaylarıyla anlattı. Nihayetinde göreve gönderdiği her iki gerillaya *“Heval çok dikkatli olmalısınız. Hem görevde hem de buluşma randevumuzda hiçbir aksilik çıkmamalı. Her şey şu anda planladığımız gibi anı anına yürümeli”* dedi. Ortada anlaşılmayan bir durum yoktu. Geriye her iki gerillanın görevlerini kusursuz yerine getirmesi kalıyordu. Gün ağarmak üzereydi. Cemil ve Selim, Köye doğru hareket ederken Egîd ve eylem grubu da Besta’da kalacak güçle vedalaşır Çirav’ın yolunu tutmaya hazırlanıyordu.

Aynı gece sabaha doğru Cemil ve Selim, Aziz’in evinin kapısını çaldı. Onları bekleyen Aziz bütün yurtseverlik duyguları ile onları içeri davet etti. Yol yorgunu olan gerillalara *“Hayırdır, bu saatte geldiğinize göre önemli bir şeyler olmalı”* diyerek niyetlerini öğrenmek istedi. Cemil, lafı fazla uzatmadan *“Biz Zivinga Hacı Aliya Köyünün ağasını vuracağız. Senden istediğimiz ise yardımcı olmandır”* dedi. Cemil’in bu sözlerine hiç bir cevap vermeyen Aziz, ayağa kalkıp evden dışarı çıktı. Çok sürmeden elinde tuttuğu iki kalaşnikof silahıyla içeri gelen Aziz *“Bu her iki silah ve ailemle yanınızdayım”* dedi. O esnada

gerillaya katılacak iki üniversiteli genç uyanmış ve yanlarına gelmişti. Akşama kadar hepsi Aziz'in evinde kaldı. Uzun uzadıya metropollerde gençliğin yaşamını, üniversitelerdeki örgütlülükler üzerine sohbet ettiler. Karanlığın çökmesiyle Cemil ve Selim, gençleri ve Aziz'in kendilerine verdiği iki silahı alıp köyün hemen karşısına düşen Çirav'ın ürkütücü yüceltisinin silüetine doğru yola çıktılar.

Kürt toplumuna yeni bir yaşam yolunun açılacağı günlerin arifesindeydiler. Egîd sürece oldukça ciddi yaklaşıyordu. En küçük bir zaafiyete, aksiliğe mahal vermeyecek biçimde yirmi dört saat çalışıyordu. Arkadaşları yemek yiyip yemediğini, uyuyup uyumadığını takip edemiyordu artık. Her mesele ve engel, varlığının karşı konulamaz enerjisi karşısında küçülüyordu. Tempo ve tarzıyla biriken sorunlar büyük bir hızla sonuç alıcı biçimde çözülüyor, çözülen her sorun yerini örgütlemeye bırakıyordu. Bu bazen bir savaştının örgütlenmesi, bazen bir milisin, bazen de bir köyün örgütlenmesi oluyordu. Bütün bu örgütlülük eyleme evrilecekti. Nicel birikimler nitel bir güce dönüşüyordu. Eylem nicel birikimin en yoğun haliydi. Nihayetinde ortaya çıkacak eylem, beraberinde onlarca teoriyi, örgütlenmeyi ve örgütü ortaya çıkaracaktı. Bu da örgütten eyleme, eylemden örgüte dönüşüp birbirini besleyen, etle tırnak gibi birbirine bağlı olan PKK diyalektiğinin kendisiydi.

Direnış, büyük zorluklar ve imkansızlıklar içerisinde sadece öz güçlerine dayalı gelişıyordu. Zaman daralıyordu. Gerilla aynı gün içerisinde üç farklı ilçe merkezinde, eş zamanlı eylem yapacaktı ve o gün yaklaşıyordu. Hiçbir bahane, hiçbir zorluk, engel veya aksilik kabul edilemezdi. *'Başarmak, Başarmak, Başarmak'*; Bir tek bunu düşünüyordu. Hedefine kilitlenmişti. Sosyalist devrimin dehası Lenin'in *"Kumaşı kesmeden önce yedi*

kez ölçün” sözü bir an bile olsun aklından çıkmıyordu. Bu eylem için attığı her adımı, ince bir titizlik içinde defalarca tartıştıktan sonra atıyordu. Eylem mutlaka başarılmalıydı. Çünkü bu eylem, bir ilki ve tarihi bir anı ifade edecekti. Kürtler için her yönüyle bir milat olacaktı.

Sayıları otuzu bulan gerilla ve milisden oluşan On Dört Temmuz Takımının başında bulunan Egîd, Xirbikê Bestê Köyüne yakın olan noktadan, Çirav’a doğru harekete geçmeye hazırlanıyordu. Hareket düzeni alan birlik, Besta’da kalacak gerillalarla tokalaşıyordu. O esnada Hasan, Egîd’in kolundan tutarak onu kendine doğru çekti. Uzun boylu, sakin ve güven veren bir karaktere sahip olan Hasan, Egîd’e gülerek *“Bak sen de bizim Giap’sın. Zaten ona benziyorsun. O da senin gibi kısa boylu tıknazdır. Giap, otuz dört kişilik silahlı propaganda birliğiyle Vietnam devrimini başlattı. Sende böyle bir sorumluluk üstleniyorsun”* dedi. Hasan, Giap’ın şapkasına benzer bir şapkayı da Egîd’in başına geçirdi. Böylece gerilla takımı Besta’dan, Çirav Dağına doğru tarihi yürüyüşüne başlamış oldu. Hedef Eruh’tu.

Egîd ve kalabalık grubu, Çirav’ın kayalık tepesi olan Kursê Awal noktasına ulaşmıştı. Eylemin kalan hazırlıkları buradan yürütülecekti. Selim ve Cemil de Awal Köyüne ulaşmıştı. Egîd bu köydeki ilişkileri Ömer’e *“Selim ve Cemil yanına ulaşınca, Kurse Awal’da onları beklediğimizi söylersin”* haberini ulaştırmıştı. Selim ve Cemil beraberlerinde getirdikleri iki gençle Çirav’ın, Gabar dağına bakan Awal Köyünün yamaçlarına sabah ulaşmıştı. Randevularına bir gün kalmıştı. Akşama kadar Çirav’ın yamacında köyü gözetlediler. Her şey olağan görünüyordu. Karanlığın çökmesiyle cenneti andıran köyün vadisine girdiler. Derin vadiden köyün içine doğru

ilerledikleri cadde boyunca henüz salkımında olgunlaşıp tat kazanan üzümlerin kokusu sarmıştı her yanı. Çirav'ın zirvelerinden köyün içine doğru minik yataklar açarak akan doğal kaynak suları, ceviz, badem, elma, erik, ayva, uzun kavak ağaçlarını besliyor, bu derin vadinin cenneti andıran tablosunu tamamlıyordu.

Selim ve Cemil, Ömer'in kapısını çaldı. Ömer de kapıyı açtı. Her iki gerillayı da çok iyi tanıyordu. Gerillalar eşikten içeri girer girmez etrafta kimsenin olup olmadığına baktı. Sonra gerillaların peşinden kapıyı kapatıp eve girdi. Xurşo, köylüsüydü ve açıkça devlete ajanlık yapmaktan çekinmiyordu. Ömer'in tedirgin olması, ajanlığıyla yörede nam salan Xurşo'nun yüzündendi. Her iki gerilla da onun bu haline anlam veriyordu. Xurşo'yu tanıdıkları için zaten oldukça dikkatli hareket etmişlerdi. Ömer, sözü fazla uzatmadan *“Heval Egîd, tanıdığım birinin aracılığıyla haber gönderdi. İkinizin zaman kaybetmeden Kursê Awal'a gitmesi gerekiyor”* dedi.

Egîd'in hemen gelmelerini istediği gerillalardan Cemil *“Tamam heval, sağolasın. Biz arkadaşın belirttiği yeri biliyoruz”* dedi. Oturmadan, henüz adım attıkları eşikten geri çıktılar. Ömer'den hatır isteyip köyün üstünde kalan ve yılan gibi kavisleriyle belirgin olan patikadan Çirav'ın zirvesine doğru yola koyuldular. Yorucu bir yürüyüşün ardından, dar bir kapının aralığını andıran zirveye yaklaştıkça dik uçurumlar ve asırların birbirinden kopardığı büyük kayalıkların arasından geçtiler. Çirav Dağının zirvesine ayak basmışlardı.

Çirav, yarı zozanlık, yer yer kayalık ve seyrek ağaçlarla kaplı, oldukça sert arazi yapısıyla akşam karanlığında, dümdüz geniş bir ovayı andırıyordu. Fakat bu sadece bir görüntüydü. Gerçekte ise zozanlık yerler dışında, Çirav'ın zirvelerinde

bulunan, kaya ve seyrek meşe ağaçlarıyla kaplı yerlere adım atıldığında labirent gibi olan devasa kayalıklarla karşılaşılırdı. Zamanın yonttuğu kil taşlar zirveye apayrı bir görüntü sunuyordu. Uçsuz bucaksız huzur veren bir tapınağı andırıyordu Çirav. İnsan sadece içinde kaybolmuyor, dışarıdan bakan birinin insanı görmesini imkansız kılıyordu. Kursê Awal, Çirav'ın, Gabar'a bakan son yüzünde kalıyordu. Çirav'ın Gabar'a bakan yüzünde bu dağın onlarca kilometre çevresi dönülse dahi sadece zirvesine üç yoldan adım atılabiliyordu. Kalan yerler ise yürünerek aşılması imkansız olan korkunç uçurumlardan ibaretti. Çirav'ın Gabar'a bakan yüzü, yarım hilal şeklindeydi. Bu hilal üzerinden kilometrelerce yol alan Selim ve Cemil, yanlarındaki gençlerle Çirav'ın zirvesine yol veren üç kapıdan biri olan Awal Boğazından, Egîd'in bulunduğu noktaya doğru yol aldılar. Çirav'a yol veren diğer boğazlarda bulunan kapılar ise Awal Köyünün altında kalan, Çirav'ın Gabar Dağına bakan yamacın altında bulunan Bokat Köyüne açılıyordu. Üçüncü kapı ise Awal Köyünün üst kısmında kalan, Geliyê Gordila denen çok sayıda köyün bulunduğu, uzun ve derin olan vadinin son bulunduğu Nehkê Köyüne açılıyordu.

Egîd, noktaya ulaşan arkadaşlarını her zamanki içten sıcaklığıyla karşıladı. Cemil ve Selim ise bunca gerilla ve milisi ilk defa bir üs noktasında birarada görüyordu. Bu kadar kalabalık oluşları, o güne kadar sürekli yaşadıkları yalnızlık hissini bir anda onlara unutturmuştu. Çünkü uçsuz bucaksız dağlarda ikişerli, üçerli birimler halinde faaliyet yürütmeleri, yalnızlık hissini doğallığında geliştiriyordu. Egîd, sayılarına atfen kimi sözler sarf etmişti.

Birgün ihtiyar bir köylü ile gelişen diyalogunda “*Amca, biz Apocuyuz. Ülkemiz işgal altındadır. Biz de Türk devletinin*

işgaline karşı gerilla savaşını geliştirerek halkımızı devletin zulmünden kurtarmak istiyoruz” demişti. İhtiyar onun uzamış saç ve sakalına, oldukça yıpranmış kıyafetine ve omzundaki keleşe bakarak “Yeğen sen bu silahınla, olmayan imkanlarınla bunu nasıl yapacaksın? Koskoca devlete nasıl kafa tutacaksın” diyerek anlattıklarının hayalden ibaret olduğunu dile getirmişti. Egîd, umudu kırılmış, inanç fukarası ihtiyara “Umudumuz ve Önderimiz Abdullah Öcalan’ın duygu ve düşünceleri çok büyüktür. Gördüğün bu vadi ve doruklar, gün gelecek gerillalar ile dolup taşacak. Binlerce gerilla düşmana karşı silah kuşanıp savaşıyor. Gerilla bu dağları yeniden canlandıracak. Kürt kızları ve oğulları silahlarıyla ve görkemleriyle bu dağları süsleyerek Kürt halkına ve insanlığa güç, umut ve inanç aşılayacak” demişti. İhtiyar ise “Keşke bu dediklerin olsa da o günü görsem. İşte o an isterse Allah canımı alsın” demiş ve dileğini belirtmişti. Egîd de “Amca keşke değil; bu dediklerim olacak” demişti.

Yaşadıkları zorlukları an be an, direnerek alt edip amaçlarına doğru yürümüşlerdi. Tüm zorluklara rağmen, Kursê Awal noktasında bulunan gerilla ve milislerin onca emeklerinin karşılığını alacakları zamanın geldiğini görmeleri, onlara büyük bir coşku ve heyecan vermişti. Birkaç yıl önce ‘Botan’da savaşılmaz. Botan’da savaşın yeri tabuttur’ diyenler yanılacak mıydı? Bir davaya inanmanın ne kadar büyük bir güç olduğu keşfedilecek miydi? İnanmanın, işi başarmanın yarısı olduğu hep söylenirdi. Dün ‘Bir kış ayakta kalamayız’ diyenlerin çürümeye yüz tuttukları, aslında ne kadar büyük inançsızlık yaşadıkları ortaya çıkmıştı.

“Direnerek Savaşıyoruz” diyen Önder Öcalan’a inananların kazanacağı yeni bir zamana durmuştu mevsim. Önlerinde son bir

adım kalmıştı; o da namludan çıkan kurşunu hedefine ulaştırmaktı. Kürt’n kafasında kurduğu karakol yıkılmadan, binlerce gerilla ve silahla başarı sağlanamayacağının bilincindeydi Egîd. Bu eylemde düşmanın karakolunu kaldırmaktan çok, Kürt’n kafasında kurduğu *‘Türk ordusu yenilmez’* tabusu paralanmalıydı. Egîd, bu sözleri içinde uzun uzun tekrar etti.

Egîd, Selim ve Cemil’e dönerek *“Bu gece çok geç oldu. Dinlenin, yarın sabah konuşuruz”* diyerek yanlarından ayrıldı. Dolunaya doğru ilerleyen şavkın altında, elindeki kitabı okumak için yerine çekildi. Okumayı seviyordu ve her fırsat bulduğunda çantasından çıkardığı kitapların sayfaları arasında dolaşıyor, işlerine yarayacak bilgileri edinmeye çalışıyordu. O günlerde ise *‘Mao’nun Askeri Yazıları’* kitabını elinden düşürmüyordu.

Ay ışığının puslu, kırılğan, duygu yüklü hali yerini güneşin aydınlığına bırakıyordu. Gecenin en karanlık demi olan şafağa doğru uyanan gerillalar, sessizlik içinde gün doğumunu bekliyordu. Ve kaldıkları arazinin yceltilerinde keşif yapan arkadaşlarından herhangi bir komut almadılar mı, erkenden günün hazırlıklarına girişiyorlardı. Kurs Awal’da eylem için toplanan gerillalar ve milisler, eylem olacağını biliyorlardı. Ama kuralları gereği birlik komutanları dışında hedeflerini bilmiyorlardı.

Egîd ve Erdal, kahvaltı sonrası, görevleri hakkında Selim ve Cemil ile tartıştı. Tartışma sonrası yöreyi iyi bilen Selim’e *“Heval seninle tartışmamız gereken başka bir konu var”* dedi. Egîd zaman kaybetmeksizin, yöre hakkında sorular sormaya başladı. Selim, başta anlam veremedi. İçinden *‘irav’a yeni geldiği için alan hakkında bilgi edinmek istiyor’* diye düşündü. Eruh hakkında ayrıntılı bilgi veren Selim, onun *“Peki, bize adam*

lazım olursa bulabilir misin? Ayrıca silaha ihtiyacımız var, temin edebilir misin?” diye sordu. Selim “Evet Heval, istediğin kadar adam ve silah bulabilirim sorun olmaz” dedi. Bunun üzerine sorduğu sorulara aldığı olumlu cevaplar, zaten her zaman gülümseyen yüzünü daha da güleç kıldı. Egîd “Heval Selim bize katırlar da lazım olacak. Ayrıca yirmi beş arkadaşa, en az beş gün yetecek kadar da ekmek ve yiyecek temin etmeliyiz. Bu ihtiyaçlarımızı da karşılayabilir misin?” diye sordu. Ardı arkası kesilmeyen ama kapsamlı bir eylemin ihtiyaçlarını karşılayacak sorulara, yöre insanı oluşunun öz güveni ile olumlu cevaplar veren Selim “Evet Heval, bunları da rahatlıkla çevre köylerden temin edebilirim” diyerek tüm istemlerini yerine getirebileceğini söyledi.

Selim, birçok kez Eruh ilçe merkezine gitmişti. Egîd, ilçe merkezi hakkında ve eylem yapacakları hedeflere dair bilgiler edinmek için *“Peki, sen Eruh merkezini tanıyormusun?”* diye sordu. Selim *“Heval köyümüz Goyîna Gabar’da olsa da esasta Eruh’a bağlıdır. Bu nedenle ilçe merkezine çok gittim. Kent merkezini ve insanlarını tanıyorum”* diye yanıtladı. Aldığı yanıtlar üzerine *“Heval Selim, düşman karakolu nasıl bir yerdedir. İçinde ne kadar asker var?”* diyerek bu sefer de hedefe dair sorular sordu. Selim onun bu sorusuna *“Heval karakol iki katlı bir binadır. İçinde çok fazla asker yok. Bildiğim kadarıyla bir bölük güçleri var”* dedi.

Egîd, hem Selim’in eyleme hazır olup olmadığını hem de eylem hakkında niyetini öğrenmek için de bu sefer *“Peki, biz kaç kişiyle bu bölüğün üzerine gidebiliriz?”* diye sordu. Selim *“Heval Egîd biz on, on iki kişiyle bu gücü dağıtıp bir kenara fırlatırız”* dedi. Aldığı son cevapla sol yanında oturan, saygınlıklarının bir gereği hiç konuşmadan gelişen diyalogu

dinleyen yardımcısı Erdal'a dönerek *"Heval bu iş tamamdır. Düşman gücü bir tabur da olsa üzerine yürüyebiliriz"* dedi. Sonra Selim'e dönüp *"Heval öğlene kadar dinlen. Sonra Eruh merkezini keşfe gideceğiz. Sen de bizimle geleceksin"* dedi. Artık harekete geçme zamanıydı.

Öğlen vakti çantalarını sırtlarına alan, silahlarını omuzlarına atan Egîd, Bedran, Erdal, Selim ve Bozan, Eruh ilçe merkezini keşfedecekleri yere doğru harekete geçtiler. Keşif yapacakları yere doğru yürürlerken onları fark eden bir çoban, hemen yanlarına gelerek *"Heval, bêrîvanlar kendi aralarında konuşurken duydum. Arkadaşlarınızla askerler arasında çatışma çıkmış diyorlardı"* dedi. Noktadan ayrılmasının üzerinden iki saat geçmişti. Fakat bu ihtimali hesaba katması gereken Egîd'ti. Çobanın verdiği bilgi üzerine Egîd, Selim'e dönerek *"Arkadaşların yanına gidip bir bak. Ben öyle bir şeyin olabileceğine ihtimal vermiyorum. Ama yine de sen bir noktayı kontrol et. Biz burada seni bekleyeceğiz"* dedi.

Ağustos sıcaklığının teninde su gibi ter akıttığı Selim, bir süre sonra ayrılmak zorunda kaldığı keşif grubunun yanına ulaştı. Sinir küpüne binmişti. *"Heval Egîd, böyle bir şey yok arkadaşların durumu iyidir. Bu söylenti de bizi gören yöre halkının dedikodusudur"* dedi. Böyle bir olumsuzluğun olmayışı onun öfkesini törpülediği için gülümseyerek Selim'e *"Heval bu çatışma haberi dedikodu değil, halkımızın özlemi ve hayalidir. Halk savaşmamızı istiyor. Bu özlem ve hayali gerçekleştirme sorumluluğumuz var. Hadi daha fazla oyalanmayalım, işimize bakalım"* diyerek yollarına kaldıkları yerden devam ettiler.

Yoksulluğun derin izlerini taşıyan Eruh, akşam karanlığının çökmesiyle loş ışıklarını Çirav'ın yamacına yansıtıyordu. Bir süre sessizce Eruh'u izlediler. Egîd, özgürlüğü gören, korku

tanımaz bakışlarını arkadaşlarına doğrultarak “*Birkaç gün sonra dünyaya bir ses dağılacak. Bu ses, zulme karşı direnenlerin çığılığı olacak*” dedi. Eruh eyleminin onda yarattığı duygu ve hissi kelimelere dökmüştü. O gece hiçbirini uyku tutmamıştı. Asırların uykusundan uyanmanın zamanındaydılar.

Gün doğumunda gözlerini Eruh’a dikmişlerdi. Yüzlerinde büyük bir kararlılık ve öfke vardı. Birkaç saat boyunca Egîd, gözlerinden dürbünü indirmeden Eruh ilçe merkezini ve çevresini keşfetti. Beş bin insanın yaşadığı Eruh’ta, viraneyi andıran yoksul halkın evlerinin üzerine bir heyula gibi çöken devlet kurumlarının şatafatlı binaları belirgindi. Halkın yaşadığı yerler silik bir çizgi gibi görünürken devletin kurum ve lojmanları bir canavar gibi geliyordu göze. Egîd, devletin güç gösterisinin sembolleri olan idari binalarına uzun uzun baktı. Bir yanda o sömürgeci devasa yapılar, diğer yanda da bu yapıların sömürdüğü, dizi dizi sıralanmış toprak damlı gecekondular vardı. Bu gerçeklik çocukluğunun geçtiği Farqîn’de tanıştığı çelişkinin aynısıydı.

Her sabah bilmedikleri bir dilde konuşmak zorunda oldukları o okul büyüktü! Kapılarında sefil oldukları, ilaçlarına para yetiştiremedikleri hastane de büyüktü! İşlevine o an bile anlam veremediği hükümet konağı, işkencelere uğradıkları karakollar, tıkıldıkları hapisaneler, soyuldukları vergi daireleri, bu yerlerde çalışanların lojmanları, bankalar, postahane... Hepsi, şehrin sakinleri üzerine atılmış dev ağlar gibi her yanlarını sarmıştı. Bu ağın içinde can çekişen balık gibiydiler. Devletin soğuk ve kaskatı yüzü, bu beton yapılarda görünüyordu.

Şehri daha yakından keşfetmek gerekiyordu. Egîd ve Bedran, keşif yerinde kalacaktı. Erdal, Bozan ve Selim de Eruh’a

yakın bir yerde karakol keşfini yapacaktı. Planlamaları buydu. Yaklaşık dört-beş kilometre mesafeden net bir gözlemin sahibi olmaları imkansızdı. Her ihtimale karşı tabancalarını bellerine takan üç gerilla, yöre insanının giydiği kıyafetleri giyerek yola koyuldu. Fakat yola düşmeleri birkaç dakika olmuştu ki duydukları ıslık sesiyle durdular. Islık Bedran’a aitti. Bedran, yetiştiği gruptan Selim’e *“Heval Egîd, gelmeni istiyor”* dedi.

Selim, Egîd’in yanına vardığında *“Hayırdır heval Egîd ne oldu, neden geri dönmemi istedin?”* diye sordu. Egîd, düşünceliydi. Ağır bir ses tonuyla *“Heval Selim, Eruh halkının seni tanıdığını unutmuşum”* dedi. Büyük bir hatadan dönüşünün kendisinde yarattığı bir rahatlamayla *“Senin yerine heval Bedran gidecek”* dedi. Selim göreve gidemeyecek olmanın kırıklığıyla *“Heval Egîd, ben bu çalışmaya katılmayı çok istiyorum”* diyerek üzüntüsünü belli etti. Egîd, Bedran’ın keşfe gitmesini istedi. Merakla cevap bekleyen Selim’e *“Heval seni bir gören olabilir. Bu yüzden gitmen doğru olmaz. Seni tanıyan biri görürse eylemimiz deşifre olabilir. Neyse ki son anda hatadan döndük”* dedi. Olası bir deşifrasyonun önü böylece alınmıştı. Egîd, her zaman yaptığı gibi pratikten dersler çıkarmakla kalmıyor, yanındaki arkadaşlarını da pratikte eğitiyordu.

Akşam saatlerinde Eruh merkezini keşfe giden grup, yakın bir mesafede devletin kurum ve lojmanlarını keşfedip döndü. Egîd, yakın keşif yapan gruptan hedefler hakkında ayrıntılı bilgi edinince planlaması da yavaş yavaş netleşmişti. Artık keşif yerinde kalmalarına gerek yoktu. Zaman oldukça önemliydi. Eylem vaktine sadece dört günleri kalmıştı. Zaman kaybetmeksizin gücü eylem için hazırlamalıydı. Çünkü henüz kapsamlı ve koordineli bir eyleme hiç girmemiş olan bu gücü

eğitmesi ve eyleme motive etmesi, aynı zamanda eyleme katılacak güce, vuracakları hedefleri tüm detaylarıyla kavratması gerekiyordu.

Egîd önceki eylem deneyimlerinde olduğu gibi yine hedefine yoğunlaşıp, olasılıkları hesaplayıp, fırsatları ele geçirip, hedefine ulaşmak için bütün enerjisini sarf edecekti. Askeri karakterinin birçok belirgin özelliğinden sadece birkaç tanesiydi bunlar. İki-üç saat yürümüşlerdi. Çirav'ın tek su kuyusunun başında mola verdiler. Yöre insanının Bîraska adını verdiği su kuyusunun çevresindeki çok sayıda tümseğin küçük vadileri mevcut sayılarının kalması için elverişliydi. O vadiler kayalık ve ormanlıktı. Orada eylem hazırlıklarını yapabilirlerdi. Egîd, yardımcıları Erdal ve Bedran'la tartıştıktan sonra iki arkadaşlarının gidip ana grubu o su kuyusunun bulunduğu yere yakın konumlanacakları noktaya getirmeleri kararını aldılar. Bedran ve Selim'in grubu getirmek için Kursê Awal'a dönmesi gerekiyordu.

Egîd, Erdal ve Bozan ise su kuyusunun çevresinde ormanlık ve kayalık, küçük vadilerin iç içe geçtiği, yüzlerce tepeliğin olduğu alanda kalabilecekleri uygun bir yer aramaya koyuldular. Bedran ve Selim, Kursê Awal'da bulunan grubu o kuyunun başına getirdiğinde ise gece yarısı olmuştu. Grup gelene kadar onlar da kalabalık bir gücün rahatlıkla üslenebileceği yeri tespit etmiş ve hazırlamıştı.

Buldukları noktayı tercih etmelerinin temel nedeni ise su sorunuydu. Onlarca kilometre kareyi kapsayan Çirav'ın zirvesinde sadece birkaç yerde, o da oldukça küçük olan birkaç su kaynağı vardı. Bir yüzü Siirt'e, bir yüzü Eruh'a, öbür yüzü Şirnex'e bakan; geniş, yarım hilali andıran yüzü de Gabar'a dönük uçurumlarla çevrili eteklerinde ise adı gibi sert sular

çağlarcasına akıyordu. Kimi yerde şelaleler, kimi yerlerde akarsular, bazı noktalarında ise çeşmeler şeklinde küçük dereciklere dönüşen kar ve yağmur suları, zirvelerden yamaçların zeminine süzülüyordu. Çırav çok eski zamanlarda patlamış volkanik bir dağdı. Kış mevsiminde, rakımın yüksekliğinden dolayı metrelerce kar tutuyordu. Bu patlamış volkanik dağın zirvesine biriken karın zamanla erimesiyle dört bir tarafında akarsu yatakları oluşuyordu. Eriyen kar Çırav'ın sert kayalarının minareleriyle beslenerek tadına doyulmaz, buz gibi bir su halini alıyor ve yeni mecralara akıyordu.

Egîd, o güne kadar Botan halkına söylediklerinin mührü olacak eylemin planlamasını, toprakta kurduğu düşman hedeflerinin maketleri üzerinde anlatıyordu. Eyleme katılacak savaşçılar dikatle onu dinlemiş, sonra prova çalışmalarına girişmişlerdi. Egîd o an arkadaşlarını izlerken gerilere gitti. Aklına Önder Öcalan'ın sözleri gelmişti. *“Bugünlere gelene kadar en basit bir etkinin yaratılmasından tutalım, en geniş yönetme gücüne ulaşıncaya kadar, sıradan bir ilgi yaratmak, bir aileyi partiye kazandırmak, bir kadroyu geliştirmek ve onu her türlü hizmeti savunmak için akla hayale sığmayan bir çalışmayı, bıkmadan usanmadan sergilediğimiz çaba acaba hiç hatırlanmıyor mu?”* demişti. Egîd, içinden *“Bugünler hatırlanmalıdır. Büyük yokluklarla bugüne gelindi. Bu eylemden sonra, artık herkes bizi duyacak, herkes bizi anlamaya çalışacak. Yaşadığımız yokluklar anlaşılmadan, kimse PKK'li olamaz”* dedi.

O güne aç, susuz, elbisesiz, ayakkabısız, kar ve yağmur altında yokluklar içinden geçerek ulaşmışlardı. Arkalarında olumlu miras yok denecek kadar azdı. Varolan birkaç Kürt örgütü de zaten PKK'yi bir kaşık suda boğmak istiyordu. Birkaç

gün sonra örgütün devam edip edemeyeceği de ortaya çıkacaktı. Eylemin başarısız olması durumunda başta Botan köylüleri olmak üzere birçok kesim örgütü desteklemekten vazgeçecekti. Başarısızlığın örgütün içinde nasıl bir bölünmeye yol açacağı ise meçhuldü. Bilinen bir gerçektir. Baştan beridir Önder Öcalan'ın başarısız olmasını bekleyen gruplar vardı. Avukat Hüseyin Yıldırım, Semir ve Fatma bu hizbin başını çekenlerden sadece birkaçıydı. Eylemin başarılı olması durumunda ise bu kesimlerin çoğu, ya yeniden örgüte katılacaklardı ya da örgütten kaçacaklardı. Özünde herkes için yeni bir süreç başlayacaktı. Etkileri ve sonuçları yakın zamanda anlaşılacaktı.

Eğid eylemi tüm yönleriyle savaşçılara kavratmaya devam ediyordu. Hazırlıkların sonuna doğru yaklaşıldığında gündem artık yapılacak eyleme ilişkin düzenlemeydi. Böylesi tarihi bir eylemde yer almak için herkes kendisini öneriyordu. Eğid tüm arkadaşlarına bakarak kimlerin hangi kolda, nerede duracağını birer birer açıkladı. Büyük bir çoğunluk eylemin içinde yer almıştı. Eylemi, en ince ayrıntıyı bile es geçmeyen askeri dehasıyla kusursuz tasarlamıştı. Fakat bir plan ne kadar kusursuz olursa olsun o planı hayata geçirenlerin birbiriyle uyumu, yeteneklerine göre konumlandırılmaları da en az plan kadar titizlik ve incelik gerektiren önemli bir başka husustu.

Eğid, yapacakları eylem için beş grup hazırlamıştı. Birinci grup karakolu vuracak, ikinci grup subay lojmanlarını hedefleyecek, üçüncü grup bankada bulunan paraya el koyacak, dördüncü grup kahvelerde propaganda yapacak ve pankartları asacak, beşinci grup ise cami hoparlöründen HRK kuruluş bildirisini okuyacak halka sakin olmaları çağrısında bulunacak ve devrim marşları okuyacaktı. Fakat askerler ilçe merkezine takviye güç isteyebilirdi. Bu yüzden Sêrt-Eruh ve Eruh-Şîrnex

yollarına da iki grup şeklinde pusu atmaları gerekiyordu. Eruh, Sêrt ve Şirnex'in tam ortasıdaydı ve her iki yerden de Eruh'a müdahalenin önü alınmalıydı.

On Dört Ağustos günü eğitim tamamlanmıştı. Egîd, eğitim sonrası eyleme katılacak güce eylem planını, düzenlemesini, amacını son bir defa tüm ayrıntılarıyla anlatacaktı. Hepsî çok coşkulu ve sevinç içindeydi. Özellikle üç gündür gördükleri askeri eğitimlerde neşeleri, şakaları, birbirlerine takılmaları, hepsinde biriken heyecanı dışa vuruyordu. Taşlardan ördükleri mevzilere bomba niyetine attıkları taşlar, gerillaların ve milislerin çocukluk günlerinden kalma oyunlara duyulan özlemi de depreştirmişti. Bu durum hepsini neşelendiriyordu. Egîd bütün bu süreçleri gözleyerek arkadaşlarının yaşanacak savaşa ne kadar hazırlıklı olduğunu görmek istemişti.

Savaş, belirsizliğin en çok hakim olduğu sahaydı. Bu belirsizliğin doğuracağı olumsuz sonuçlar planlı, düzenli ve disiplinli bir biçimde hareket edilirse aşılabiliirdi. Belirsizliği ve bilinmezliği karşılamanın en iyi yol ve yöntemi de hazırlıktı. Öğlen yemeğinden hemen sonra, eylem öncesi son toplantı düzenine geçildi. Önce saygı duruşunda bulundular. Devrim yolunda yaşamlarını yitiren arkadaşlarının anısına bağlılıklarını yenilediler. Ardından Egîd eylemin amacını anlattı: *“Mazlum, Kemal ve Hayri’lerin intikamını alma zamanı gelip çatmıştır. Önder Öcalan öncülüğünde biz, baş aşağı giden tarihimizin bu lanetli akışını durduracağız. Ve tekrardan halkımızı tarihimizin kutsallarına kavuşturacağız. Eğer bunu yapamazsak Kürdistan halkı, tarih sahnesinde unutulacaktır. Bu amaçla partimiz tarafından oluşturulan silahlı kuvvetlerimizin örgütü HRK’nin kuruluşunu ve amaçlarını Eruh’ta yapacağımız eylemle halkımıza ve dünya kamuoyuna güçlü bir ses ile duyuracağız. Bu*

nedenle ilçe merkezini geçici bir süre denetimimize alacağız. Bu eylemle düşmanın askeri ve idari kurumlarına darbe indireceğiz. Ve kölelikten kurtuluşun savaş ilanını gerçekleştireceğiz”.

Tarihi bir andı. Herkes pür dikkat Egîd’in dudaklarından dökülen kelimeleri ölçüp, biçip anlamaya çalışıyordu. Nihayetinde anlamak başarının yarısıydı. Anladıkları kadar yapacaklardı. “*Planlamaya geçeceğiz*” dediğinde Egîd. Herkes yerinde kıpırdarak, kendisine çeki düzen verip algılarını en yüksek seviyeye çekmişti.

Egîd oldukça sakin ve vakur bir edayla: “*Eylem planına dair şu an hazırlıklarını yürüttüğümüz eylemi önceki yıl, On Dört Temmuz günü yapmamız gerekiyordu. Lakin çeşitli nedenlerden dolayı bunu gerçekleştiremedik. Bu nedenle şimdiye kısmet olacak. Bu eylemle silahlı propaganda dönemi sonlanacak, Ulusal Kurtuluş Mücadelesi başlayacaktır. Yaptığımız keşifler sonucu yöneleceğimiz bütün kurum ve noktaların, dar bir küme içinde bulunduğu tespit edilmiştir. Bu kurumların tam ortasında bir bölük düşman askerinin gücü bulunmaktadır. Planını yaptığımız eylemin başarısı durumunda halka sözlü ve yazılı propaganda yapma olanağı elde edilecektir. Ancak bölüğün etkisizleştirilip ya da teslim alınması durumunda propoganda yapmak mümkün olacaktır. Burada bir hususun altını özenle çizmek istiyorum. Bildiğiniz gibi Türk devleti, halkların yoksul evlatlarını zorla askere almaktadır. Bu savaşın daha başlangıcında, zorla gönüllü alınmış gençleri vurmamız doğru olmaz. Bize karşı savaşmayıp teslim olan askerler kesinlikle vurulmayacak ve esir alınacaktır. Esir alınan askerler, eylemi koordine edeceğim yere getirilecektir. Teslim olan askerleri rencide edecek hiçbir yaklaşımın içine girilmeyecektir. Bunun özellikle unutulmamasını istiyorum. Bundan kaynaklı*

saldırımızın odağında, ilk sırada askeri bölük yer alacaktır. Saldırımızın odağında yer alan bir diğer önemli hedef ise subay lojmanları ve askerlerin eğlence amaçlı uğrak yeri olan askeri gazinodur. Diğer hedeflerimiz de bu saldırılara paralel ve onları tamamlayacak niteliktedir. Yani kahvehanelerde bildiri dağıtma, pankart asma, banka soygunu ve cami hoparlöründen HRK'nin kuruluş bildirisini okuma ve halka ayaklanma çağrısında bulunmaktır. Eylemimizin son halkasında ise yollara barikat kurma, Şirnex ve Sêrt'ten gelebilecek düşman müdahalesine pusu atma ve telefon hatlarını kesmektir. Özetle planlamamız budur”.

Egîd, zihninde defalarca eyleme katılacak kişilerin nitelik ve konumlarına göre düzenlemeler yapmıştı. En sonunda ulaştığı kanaat çerçevesinde eylem düzenlemesini de savaşçı yapısına açıkladı: “Askeri karakola saldıracak grubun komutanı, Erdal arkadaşdır. Onun denetimindeki kolda Selim, Şiyar, Fikret, Musa, Haydar, Azad ve Ferhan arkadaşlar yer alacak. Bisving⁸ grubu ise Dr. Baran, Haşim ve Keleş arkadaşlardan oluşacak. Koordine de ben ve Serdar arkadaş olacağız. Karakolun avlusunda bulunan gazino ve lojmanlara baskın gerçekleştirecek arkadaşlar ise Bedran, Bijî ve Kerim arkadaşlardır. Savunma grubunda yer alacak arkadaşlar, Kazım ve İbrahim'dir. Cami hoparlöründe halka çağrıda bulunacak, bildiri okuyacaklar Teyfik, Ömer ve Şoreş'tir. Bildiri dağıtacak, banka soygunu yapacak, pankartları asacak grup da Botan, Cengo ve Bozan'dır. Eruh ve Sêrt yolunu Hacı, Xelîl ve Salih kesecek. Eruh ve Şirnex yolunu ise Ali, Cuma ve Xelîl denetime alacaktır” dedi. Egîd, vuruş tarzlarını, nasıl hareket edeceklerini ve mevzi

⁸ Roketatar; SSCB'nin ürettiği ve PKK gerillalarının, kullandıkları RPG-7 modeline verdiği isim.

düzenlerini net ve kesin bir dille bütün ayrıntılarıyla anlatmıştı. Kimin ne yapacağını, nasıl davranacağını, bütün boyutlarıyla en ince detaylarına inerek anlatmıştı. Askeri eğitimlerde ve yaptıkları eylem provalarında tekrar tekrar dile getirdiği bu hususları toplantıda bir kez daha üstüne basarak vurguladı.

Egîd'i endişelendiren önemli bir konu ise eylem içinde veya sonrasında düşmanın olası bir müdahalesinde savaşı yapısının zaiyat vermeden geri çekilmesini sağlamaktı. Bunun için de olası bir müdahale durumunda savaşı yapısını, alınan tedbirler konusunda bilgilendirdi ve özellikle de pusu gruplarını görevleri konusunda tekrar uyardı: *“Pusu atanlar, yolu kesen gruplar olacak. Bunlar belirlediğimiz dar geçitlerde uygun mevzilenmeyi sağlayacak, telefon hatlarını kesecek, ilçe merkezinden silah seslerinin işitilmesiyle virajlı ve uçurumlu yola taş dizip trafiğe kapatacak, müdahaleye gelen düşman gücünü oyalayacaktır. Geri çekilmeleri, kendilerine doğru izli mermi sıkmamız ile olacak. İşaretin görülmemesi durumunda, ilçe merkezinden silah seslerinin kesilmesinden yarım saat veya kırk beş dakika sonra yerlerini terk edecekler. Sêrt-Eruh yolunu kesen grubumuz Çırav'a geri çekilip sonradan bizimle kararlaştırılan noktada ilişkiye geçecek. Eruh-Şirnex yolunu kesen grup ise bizim gelmemizi bekleyecek. Çünkü geri çekilme yönümüz o tarafta. Eğer bu grubumuz çatışmaya girerse bize doğru üç el izli mermi ateşi açarak mevzilerini terk edecekler. Bu da mümkün olmasa ilçe merkezinde silah seslerinin kesilmesinden kırk beş dakika sonra eyleme giderken belirleyeceğimiz noktada takımın gelmesini bekleyecek. Eğer takım onlara geç saate kadar ulaşamazsa Garisa'dan Besta'ya doğru geri çekilecek”.*

Böylece yolları kesen ve çoğu milislerden oluşan gruplara görevlerini tüm yönleriyle hatırlattı. Egîd, ilçe merkezinde

eylemi gerçekleştirecek geri kalan grupların mevzilenme, hareket ve vuruş tarzında en ufak boşluğa mahal vermeyecek şekilde, hatta bireylere dahi indirgeyerek ne yapmaları, nasıl hareket etmeleri noktasında kesin kural ve ölçülerini anlatmıştı. Savaş ciddiye ve Egîd'in dile getirdiği gibi *“Savaşın kanunlarıyla yürümeliydiler”*.

Savaşta en ufak hata ve boşluk bazen *‘Keşke bu olmasaydı’* dedirtebilir, pişmanlıklara götürebilir ve düşmanın karşısında zor bir pozisyona düşmelerine neden olabilirdi. Keşke demek veya pişmanlık yaşamak Egîd'in doğasına aykırı şeylerdi. Bu kavramları bırakalım kabul etmeyi, bu kavramların sözüne bile tahammülü yoktu. O gerekçelere sığınmayan bir mizaca sahipti. Bu tür kavramlar karakterine yabancıydı. Ama bu tür durumlara düşmemek için de tedbir geliştirme konusunda tam bir dehaydı. Eylemi en ince ayrıntısına değin tasarlamıştı. En küçük bir boşluk bırakmak istemiyordu. Daha sonra eylemin tarihselliğine ilişkin kimi değerlendirmeler yapmaya başladı: *“Yapacağımız ilk baskın eyleminin sonucu ne olursa olsun bugüne kadar Kürt halkından bahsetmeyenler bundan sonra adımızı anmaktan kaçamayacaklardır. PKK ve Kürtler kesin olarak artık tarihte yerlerini alacaktır. Kimse Kürtleri tarih dışı bir topluluk ve halk olarak göremeyecektir. Diliyle, kültürüyle, toprağı ve yönetimiyle birleşik, bağımsız, müreffeh Kürdistan'ın tohumları atılacaktır bugün. Biz, böylesi haklı ve kutsal bir davanın neferleriyiz. Şunu unutmamalıyız; kutsanma, kutsallaşma daima çekilen büyük acıların sonucunda oluşur. Biz de bugüne ve bu aşamaya gelene kadar çok büyük acılar yaşadık, ağır bedeller ödedik ve bundan sonra da ödemeye devam edeceğiz. Ta ki özgürlüğümüzü kazanana dek bedeller ödemeye devam edeceğiz. On Beş Ağustos günü düşmana sıkılacak bu kurşun aynı*

zamanda Kürt'ün makus talihine de sıkılmış olacak. Tüm yoldaşlar bu bilinçle yoğunlaşmalı ve yarına öyle hazırlanmalı”.

Bazı zamanlar vardır, bir iz, bir yara veya bir an, tüm ömrü alır içine. O ana bakıldıkça hatırlanırdı tüm geçmiş. Tüm zamana isyan edilirdi. Egîd eylem öncesi, yine böylesi bir duyguyla kopup gitmişti içinde bulunduğu yer, zaman ve mekandan. Bütün arkadaşlarına çok bağlıydı. Fakat silahlı mücadele başlatma göreviyle görevlendirildikleri bin dokuz yüz seksen bir yılında komutanı olan Kemal Pir'in isminin geçtiği her yer, mekan ve zaman, onu alıp o olaya götürüyordu.

İlk komutanı Kemal Pir tıpkı Mele Abdullah Timoqi gibi ona *“Gerillayı Garzan’da geliştireceğiz. Garzan Kürdistan’ın göbeğinde olduğu için askeri karargahımızı burada oluşturacağız. Buradan Kürdistan’ın tüm dağlarına açılım yapacağız”* demişti. Bunun için Silvan’dan Batman’a doğru bir araçla yola çıkacaklardı. Kemal Pir aracı görünce *“Ben iki defa yakalandım. Yakalanmalarım aracın içinde oldu. Bu yüzden hayatta bir daha arabaya binmem. Gideceğimiz yere kadar yürüyelim”* demişti. Egîd’in ağabeyi Fahri, Kemal Pir’e *“Sen hiç merak etme hiçbir kontrol noktasından geçmeyeceğiz”* demiş ve onu araca binmesi için ikna etmişti.

Bin dokuz yüz seksen Temmuzunun ortalarıydı. Gidecekleri yere yaklaştıklarında pusu sandıkları askerleri fark etmeleri ve ardından Kemal’in *“Arabadan atlayalım”* sözünü hatırladı. Son kez Kemal’in gülen gözlerine bakmıştı. Her zamanki gibi, son süratle giden araçtan, ilk Kemal Pir atlamıştı. Araç hızlıydı ve durmaları durumunda pusudaki askerlerle çatışmaya girmeleri kaçınılmazdı. Hemen ardından kendisi atlamıştı. Sonra bir diğeri... Zaman susmuştu, her şey bir toz bulutu arkasına gizlenmişti sanki. Uzun bir süre kıpırdayamamıştı. Sağ kolunu

hareket ettirmeye her çalıştığında derin bir acı bütün vücudunu sarmıştı. Vazgeçmişti kıpırdamaktan; bir süre acısının dinmesini beklemiş, sonra kısık bir sesle *“Kemal, Kemal sanki omzum yerinden çıktı”* demişti. Hiçbir cevap alamamıştı. Toz bulutu yavaş yavaş dağılmış, zor da olsa kendisini döndürüp etrafını daha iyi görmeye çalışmıştı. Kimsecikler yoktu. Askerlerin kendilerini attığı aracın şoförünü sorguya çeken seslerini işitmişti. Bu ciddi bir tehlikeydi. Hemen kendini toparlamış, ayağa kalkmaya çalışmıştı. Ama sağ omzu kırılmış, sol eli, kaburga kemikleri, her iki ayağı ve anlinin bir tarafıda yara bere içinde kalmıştı. Yaşadığı acının verdiği sancıyla alnından damla damla terler dökülmeye başlamıştı. Son bir kez daha zorlamıştı bütün vücudunu. Nihayet ayağa kalkmış ama her tarafı acı içinde yanmıştı. *“Bir kez kalktım, bir daha oturmam”* demişti kendi kendine. Sonra yavaş adımlarla tanıdığı en yakın köye doğru yol almıştı. Yol boyunca *“Heval Kemal nereye gider?”* diye düşünmüştü. Fakat gerilla savaşını Kürdistan dağlarında gerçekleştirme görevini birlikte yürüttüğü Komutanı Kemal Pir, pusuyu atan askerler tarafından tutuklanmıştı.

Kemal Pir On Dört Temmuz Ölüm Orucu Eyleminin kararını açıkladıkları mahkemede *“Ben çok önemli bir şey söyleyeceğim”* demişti. Mahkemedeki herkes onun ne söyleyeceğini merak etmişti. Mahkeme Heyeti onun ne söyleyeceğini merak ettiği için ona söz hakkı vermişti. Kemal Pir *“Söyleyeceğim kısa şey lütfen tutanağa geçsin. Benim yakalanmamda Mahsum Korkmaz’ın hiçbir hatası yoktur. Ben tamamen kendi hatam yüzünden yakalandım”* diye açıklamada bulunmuştu. Mahkeme Heyeti *“Bu söylediğin şeyin davayla ne alakası var. Tutanağa geçmesini istiyorsun”* diye çıkıştı. Kemal Pir, mahkeme heyetine *“Söylediğim şeyin tutanağa geçmesini istiyorum. Tarihi önemi vardır. Tarihe geçsin”* diyerek ısrar

etmişti. Kemal Pir, yakalandığı için Egîd'in eziklik yaşamaması için bu sözleri mahkemede söylemişti. Kemal Pir ölüme giderken dahi Egîd'in psikolojisini rahatlatmayı esas almış, On Dört Temmuz Ölüm Orucu Eylemiyle ardıllarına büyük bir direniş mirası bırakmıştı.

Bir ara kendine gelir gibi oldu. Gözlerini açıp eyleme katılacak arkadaşlarına baktı. Sanki Kemal'i arıyordu, onu göremeyince tekrar gözlerini yumdu. Yüzüne ağır ağır inen sevinç hüzmeleri, Kemal'in ruhuna ermiş gibiydi. O an yaşadığı duygularını arkadaşlarıyla paylaştı: *"Partimizin önderleri olan Haki Karer, Mazlum Doğan, Hayri Durmuş ve Kemal Pir yoldaşlar şehit düştüler ve ben de bir gün şehit düşeceğim. O zaman yerimi sizler dolduracaksınız. Bıraktığım göreve sizler devam edeceksiniz. Kemal Pir arkadaşın bize vasiyet mahiyetinde bıraktığı bir söz vardı. Kemal Pir 'Geçmiş Kürt isyanlarında olduğu gibi düşman insiyatifi ile gelişen bir savaşa girmeyelim. Kendi insiyatifimizle savaşalım ' diyordu. Şimdi kendi insiyatifimizle düşmana saldıracağız"* dedi.

Egîd bu anılardan sıyrılıp, eylem gruplarının uygulanması zorunlu kuralları, uyulması gereken disiplini, ayrıntılandırarak konuşmasına devam etti: *"Savaşın kanunlarıyla yürüyoruz. Ancak bu kurallara uyarak, bu kanunlarla yürüyerek sonuç alabilir ve başarılı olabiliriz. Geri kalan tüm gruplar aynı anda birlikte hareket edecek, mevzilenecek ve karakolun çevresinde herkes, mevzilerine doğru dağılıp silahının namlusunu hedeflerine doğrultacak. Öncelikle karakolun içine saldırı yapacak sekiz kişilik grup da kendi içinde üç birime bölünecek. Erdal önde, yardımcısı Selim arkasında, karakolun kapısında bulunan kulübede nöbet tutan askere doğru yürüyecek ve nöbetçiyle karşılaştıkları an, onu vurup karakolun kapısını*

tutacaklar. Binanın dışında mevzilenen Dr. Baran ve grubu, mermi sesini işitir işitmez, roketatarla binanın ikinci katına ateş açacak. Roketatar atışının ardından Erdal ve Selim, karakolun girişine el bombalarını fırlatıp içeriyi tarayarak binaya girecekler ve yoğun ateşi sürdürecekler. Onların hemen ardından Şiyar, Fikret ve Musa, Erdal ve Selim'in mevzisini devralacak. Mevzilerini Şiyar'lara bırakan Erdal ve Selim üst kata çıkarak aynı tarama atışlarını bu katta da sürdürecek. Şiyar, Musa ve Fikret'in peşinden karakolun ilk katına girecek Haydar, Ferhan ve Azad üçlüsünden Haydar ve Azad hiç vakit kaybetmeden üst kata çıkıp Erdal ve Selim'in yanında yer alacak. Ferhan da Şiyar'ın grubunun yanında kalacak, böylece karakolun her bir katında dörder kişilik timlerimiz bulunmuş olacak. Alt kattakiler komutan ve telsiz odasını, üst kattakiler ise koğuş odalarını hedef alıp içindeki askerleri etkisiz hale getirecek. Hedef alınan odaların kapıları taranacak ve odaların kapılarından içeri el bombaları atılacak. Odalarda bulunan askerlere teslim ol çağrısında bulunacak. Bütün odalar aynı tarzda yoklanıp boşaltılacak. Teslim olacak askerler olursa bizim bulunduğumuz karakol avlusunda, Serdar'ın başında olacağı diktiryof silahının gölgesinde toplu halde tutulacak.

İlk mevzilenme yürüyüşünde sekiz kişilik Erdal'ın grubunun arkasında, Dr. Baran'ın bisving grubu yer alacak. Dr. Baran'ın grubunun arkasında şehir meydanını kontrolünde tutacak üçüncü savunma grubu yer alacak. Subay lojmanları ve gazino baskın grubu ise karakolun güneyindeki avlu duvarının dibinde mevzilenecek. Bu grup, nöbetçiye açılan ilk ateşi fark eder etmez hemen karakolun avlusuna atlayarak gazinoya yönelecek ve orada karakola giren Erdal'ın grubunun arkasını emniyete alacak. Bedran, Kerim ve Bijî, gazino ve subay lojmanlarında komutanları esir almaya ya da vurmaya çalışacak. Bu her iki

grubun da arkasında yürüyüşte yer alan propaganda ve banka soygun grupları, hedeflerine, açılan caddeye girerek ulaşacaklar. Dr. Baran karakola bir roketatar güllesi attıktan sonra onun grubu benim yanıma gelecek. Bu şekilde Dr. Baran, koordinenin yanında doktorluk görevine hazır olacak. Yine hazır olan bisiving, eğer karakoldaki askerler direnirse ve karakolun içine girecek olan grubumuzu geri püskürtürse karakola yönelik ikinci atışını yapacak. İkinci etapta konumunu değiştirebilen ve karakolun içine baskın düzenleyen grup, bu olacak. Bu grup, hem başarı hem de başarısızlıkta yanıma gelip durumu bildirecek ve bu durumlara göre yeniden tavır belirlenecek. İç saldırı başarısız olursa dış saldırıya devam edilecek ve ilçe merkezindeki tüm gruplarımız belirlediğimiz toplanma noktasına çekilinceye kadar saldırıyı sürdürecektir. Sadece verdiğim işaretle karakolun çevresini terk edecekler. Ana saldırı grubumuz ve savunma grubumuz tüm diğer eylem güçlerimizin belirlenen noktaya doğru geri çekilmesinden sonra, mevzilerini bırakıp geri çekilecek. Yani en son geri çekilecek gruplar bunlar. Eğer karakola yönelik saldırımız başarılı olursa karakolun çevresinde güvenlik tedbirlerimizi aldıktan sonra el konulan cephaneye boşaltılacak, komutanların evlerine girilecek, cezaevine girilecek ve tutuklular özgürlüklerine kavuşturulacak. Cami hoparlöründe, Tevfik konuşma yapacak, Şoreş caminin iç güvenliğini, Ömer de dış güvenliğini sağlayacak. HRK'nin kuruluş bildirisi okunacak, düşmana teslim ol çağrısında bulunulacak ve silah seslerinden dolayı tedirgin olabilecek halkı teskin edecek konuşmalar yapılacaktır. Karakolun on metre arka cephesinde bulunan camideki bu grubumuz, düşmanın direnmesi veya karakolun arka pencerelerinden kaçması durumunda, koordine edilerek alacağı izinle çatışmaya, geriden ve savunma

pozisyonunda katılabilecek. Geri çekilme işareti verilince de derhal camiden çıkıp koordinenin yanına gelecek.

Botan'ın grubu ise ilk görevi olan her üç kahvehaneye bildiri dağıtacak. Bildiriler kahvehanelere dağıtıldıktan sonra, banka müdürü ve veznedarın evine gidilerek, kasa anahtarları alınıp, soygun yapılacaktır. Son olarak bankaya biri bombalı olmak üzere, her iki pankartı asıp gelişmeleri, telsizle koordineye bildirecek ve görevini tamamladıktan sonra koordinenin yanına gelecek. Ayrıca evi bilinmeyen, ancak şahsı tanınan yerel ajanlar, görüldükleri yerde ölümle cezalandırılacak. Bütün bu görevler yerine getirildikten sonra, eğer yüklü ganimet ele geçirilmiş ise bir arabaya doldurulup uzaklaştırılacak. Bu mümkün olmazsa beraberimizde götüreceğimiz üç katıra ganimetleri yükleyip geri çekileceğiz. Tam bir yenilgi ve dağılma durumunun doğması halinde, Çirav'ın yamacındaki son noktamızdan hareket edeceğimiz yere, en geç bir buçuk saat içinde birikme sağlanacak ve sürenin dolmasından sonra nokta terk edilecek. Eylem esnasında planlama dışına kesinlikle izinsiz çıkılmayacak, mevziler asla terk edilmeyecek, silah kullanımı isabetli ve ölçülü olacak, gereksiz yere cephane tüketimi olmayacaktır. Bir kaza yaşanmaması için arkadaşlar birbirini vurmamaya ve sivillerin vurulmamasına aşırı dikkat edecek. Çapula girilmeyecek. Geri çekilme ise kademeli ve savunmalı bir biçimde olacak”.

Eğid, dikkat çektiği bu hususlarla birlikte, eylem planının tüm aşamalarını, komutanlığını yaptığı On Dört Temmuz Silahlı Propaganda Takımının üyelerine en ince detaylarına inerek kavratmaya çalıştı. Zaten askeri eğitim esnasında her bir gruba, ayrı ayrı ve özgülüklerine göre görevlerini birkaç kez

hatırlatmıştı. Yine de en küçük bir detayı gözden kaçırmamaya büyük özen gösteriyordu.

Sömürgeciliği parçalayacak somut gerilla taktiğinin kapsamlı ilk eylem planıydı bu. Ve bu plan ancak gereklerine uyulduğunda başarıya ulaşabilirdi. Bu nedenle Egîd, daha baştan işi çok sıkı ve sağlam tutarak planın kusursuz hayat bulması için en ince ayrıntısına bile hakimiyet kuracak şekilde, disipline etmişti planlamayı. Savaşçılar planlamanın detaylarına yoğunlaşmıştı. Egîd *“Heval, Eruh’a yönelik eylem planımız bu. Arkadaşlar, anlatımını yaptığım planlamada eksik, yetersiz ya da eklenmesi gereken bir nokta görüyorsa belirtebilir. Çünkü bir planın başarıya ulaşmasının ilk koşulu, o plan üzerinde düşünce birliğinin sağlanmasıdır. Arkadaşlar bu doğrultuda düşüncelerini ifade edebilir”* diyerek planını savaşçıların onayına sundu.

Savaşçılar, ilk defa böylesi kapsamlı bir planlamayla baskın eylemi yapacaktı. Karşılarındaki düşman sıradan bir güç değildi. NATO’nun ikinci büyük kuvveti olan Türk ordusunun karakolu basılacaktı. Sadece karakol basılmayacak, aynı zamanda ilçede olan tüm devlet kurumları tahrip edilecekti. Savaşçıların önemli bir kesimi söz istemese de *‘Plan kusursuz görünüyor. Hem biz daha önce planlı karakol mu bastık?’* diye sesli ya da sesizce planı onaylıyorlardı. Tarihi eylemi gerçekleştirecek olan On Dört Temmuz Silahlı Propaganda Birliği, eylem planını onaylamıştı. Eylemin onaylanmasıyla birlikte savaşçıların inkara, imhaya, zulme ve haksızlığa karşı biriktirdikleri öfke, o gün nefret tufanına dönüşmüştü. Onlarda dağların doruklarından tufan gibi zulmün üstüne kin, öfke ve nefretle çökecekti. Egîd bu kin, nefret ve öfkeyi arkadaşlarının gözlerinden okumuştı. Savaşçılarına cesur bakışlarını diktikten sonra *“Nefret sadece*

yıkamaz, aynı zamanda yaratırda. Bizim sömürgecilere olan nefretimiz, halkımızın ve ülkemizin özgürlüğüne olan bağlılığımızdır. Bu nefrete yol açan devletin zulmü sürdükçe bizim de kinimiz, nefretimiz ve öfkemiz aşk ile sürecek” dedi.

Egîd, Türk devletine savaş açmanın zorluklarını çok iyi biliyordu. İlk adımlarıydı ve bu ilk adımlarında zorlukların tümünü, ancak kararlı adımlarla aşabilirlerdi. Birliğin kararlılık düzeyini ölçmesi gerekiyordu. Savaşta en ufak bir aksama ve tereddüt, her şeyin ters yüz olması demektir. Birliğe “Son olarak değinmek istediğim bir konu daha var. Yaptığımız bu iş, bir kadın kaçırma veya bir adam öldürme meselesi değildir. Bu iş, bir halkın varolma-yokolma mücadelesi ve davasıdır. Biz bu eylemle Türk devletine karşı Kürdistan halkının ulusal kurtuluş mücadelesini başlatacağız. Bu basit ve kolay bir şey değildir. Bir avuç diyebileceğimiz sayımız ve imkansızlıklarımızla halkımızın düşmanına savaş ilan edeceğiz. Bu bir halk savaşıdır. Halk savaşları da daima acılı, zorlu ve uzun olmuştur. Bu eylemden sonra ölüm, tutuklanma ve yıkım, hayatımızın gündelik bir parçası olacaktır. Eğer içinizde bu işe hazır olmayan ya da kendisine güvenmeyen varsa eyleme katılmayabilir. Ben bunu çok iyi biliyorum. Bir avuç olan sayımızla Türk devletine başkaldırmak ve ilk kurşunu sıkmak kolay bir uğraş değildir” dedi. Ve bir süre sustu. Sözlerine hiçbir karşılık almaması onu oldukça rahatlattı. Çünkü birliğin tümü yekvücuttu ve eyleme tüm varlıklarıyla hazırды.

Egîd bu kısa süren sesizlikten sonra; gerilla komutanlarından Hasan’la birlikte bildiriyi okurken “Heval Abbas muhteşem bir bildiri yazmış” dediği metni okuyacaklardı. Bunun için “Şimdi Heval Erdal HRK’nin kuruluş bildirisini okuyacak. Son olarak bir şey ifade etmek isteyen arkadaş yoksa toplantımız, Erdal

arkadaşın bildiriği okumasıyla son bulacak” dedi. Erdal birçoğunun ilk defa dinleyeceği metni Egîd’in elinden alarak gür sesiyle okumaya başladı:

HRK KURULUŞ

BİLDİRİSİ

“Yüzyıllardan beri yabancı egemenler, işgalciler ve sömürgeciler yurdumuzu egemenlikleri altına almak ve halkımızı köleleştirmek için çalıştılar. Sayısız katliam ve imha etme planını uygulamaya koydular. Bunların sonuncusu olan Türk burjuvazisi 1925-1940 yılları arasında ülkemizin hemen her yerinde en vahşi katliam ve sürgün politikası uyguladı. Katliam uygulamalarını asimilasyon politikalarıyla birleştirerek halkımızın ulusal varlığını yok etmeye, yurdumuzu kendi toprakları haline getirmeye çalıştı. Her türlü ekonomik, toplumsal, siyasal, ulusal ve kültürel yaşamımıza el koydu. Çıplak zor uygulamasıyla toplumumuzun bağımsız gelişimini durdurmayı ve her türlü değerimizi kendisi kulanmayı hedefledi.

On İki Eylül faşist askeri darbesi ile faşist bir nitelik kazanan barbar Türk sömürgeciliği, baskı ve katliam politikasını en ileri düzeyde ve en vahşi yöntemlerle uygulamaya başladı. Yurdumuzun her tarafını askeri bölge ilan etti. Köy köy, mahalle mahalle ülkemizi yeniden işgale kalkıştı. İnsanlarımızı işkenceden geçirdi ve zindanlara doldurdu. Ulusal değerlerimizle ve insanlık onurumuzla oynamaya çalıştı. Bütün bu vahşetini emekçi Türk halkı üzerinde de uyguladı. Faşist sömürgeciliğin dört yıllık uygulamaları gözler önündedir. Ekonomik sömürü ve talan, had safhaya çıkarılmıştır. Yurdumuzun her türlü zenginlik kaynakları talan edilmektedir. Halkımızın varı yoğu yağmalanmakta ve elinden alınmaktadır. Her şey bir avuç tekelci burjuva ve feodalin hizmetine

konulmuştur. İşsizlik, pahalılık, yokluk ve yoksulluk en yüksek noktaya çıkarılmış, insanlarımız açlık tehlikesiyle yüz yüze getirilmiştir. Sosyal yaşamda burjuva-feodal yozluğu, ahlaksızlığı geliştirilerek toplumumuz çürütölmeye çalışılmıştır. Siyasal yaşama egemen olan biçim, en kaba ve açık askeri zor kullanımıdır. Sömürgeciliğin üzerini örtmeye çalıştığı savaş hali açığa çıkmış, halkımıza karşı faşist-sömürgeci savaş geliştirilmiştir. Kürdistan'da her şey askeri güçlerce ve savaş içinde yürütölür olmuştur. Baskı, katliam, operasyon, işkence, tutuklama ve zorbalık günlük uygulamalar haline getirilmiştir. Yüzlerce dürüst ve yurtsever insanımız katledilmiş, on binlercesi zindanlara doldurulmuş, yüz binlercesi işkenceden geçirilmiş, Kürdistan'da bu vahşet uygulamasına uğramayan insan kalmamıştır. Bütün bunlar faşist sömürgeciliğin Kürdistan'daki günlük uygulamalarıdır. Bu uygulamalar devam ediyor ve bu rejim yaşadıkça devam edeceği de açıktır.

Faşist sömürgeciliğin amaçları ve halkımız için öngördüğü gelecek açıktır; Sömürgeci kölelik altında ulus ve halk olarak yok etme. Kürdistan'ı ve Kürt halkını Türkiye'nin ve Türk ulusunun bir parçası haline getirme, insanlarımızı efendilerine hizmet eden köleler durumunda yaşatma; bunu gerçekleştirebilmek için baskı, katliam, eritme, soykırım uygulamalarını vahşice geliştirme. Bütün bunlar son derece açık şeylerdir. Faşist-sömürgeci egemenlik altında halkımızın ulusal ve toplumsal geleceğı tehlikededir. İnsanlarımız açlıkla tehdit edilmektedir. Kölelik, halkımızın kaderi haline getirilmek istenmektedir. Kürdistan'da insanca onurlu yaşamın olanağı kalmamıştır. Bu gün bu gidişe dur demek, kesin ve en önde gelen insanlık görevidir. Faşist sömürgeciliğin öngördüğü geleceğı tersine çevirmenin, ulusal ve toplumsal kurtuluşu sağlamanın, toplumumuzun bağımsız gelişiminin yolunu açmanın olanakları

vardır. Bu, her alanda, faşist-sömürgeciliğe karşı ulusal ve toplumsal kurtuluş uğruna topyekûn direniş mücadelesine atılmakla mümkündür. Böyle bir mücadele PKK hareketiyle başlatılmış ve geliştirilmiştir. Bugün de bütün zorluklara karşın yiğitçe sürdürülmektedir. Halkımız bu mücadeleden yana olduğunu açıkça göstermiştir. Faşist teröre karşı direniş mücadelesini geliştirmek, bugün kesin bir zorunluluk haline gelmiştir. Sürdürülen faşist sömürgeci savaş ve katliam ortamında halkımızın silaha sarılmaktan ve silahlı mücadeleye başvurmaktan başka çıkar yolu kalmamıştır. İşte bu ortamda, faşist-sömürgeciliğe karşı halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluşunu sağlama, bağımsız ve özgür geleceğini yaratma mücadelesini silahlı yöntemle sürdürme amacıyla HRK, 'HÊZÊN RIZGARIYA KURDISTAN (KÛRDÎSTAN KURTULUŞ GÜÇLERİ)' kurulmuştur.

HRK, halkımızın PKK önderliğinde emperyalizme, faşist Türk sömürgeciliğine ve yerli uşaklarına karşı yürüttüğü ulusal bağımsızlık, demokratik toplum, özgürlük ve birlik mücadelesini silahla sürdürme amacındadır. Bu açıdan faşist sömürgeci teröre karşı devrimci şiddet uygulayacak, halkımızın devrimci gücünü bu alanda da ortaya çıkarıp örgütleyecektir. HRK, halkımızın devrimci silahlı kuvvetleridir. Halkımızın kahramanlıklarla dolu direniş tarihi ve PKK'nin altı yıllık şanlı mücadelesi üzerinde yükselmektedir. Gücünü PKK'nin doğru devrimci önderliğinden, devrimci siyasal, askeri bilimden, halkımızın devrimci dinamizminden, bağımsızlık ve özgürlüğe olan derin özlem ve inancından, kendi bilinçli ve örgütlü yapısından almaktadır. HRK, en vahşi yöntemlerle sürdürülen faşist sömürgeci terör ortamında ve buna karşı mücadele içinde doğmaktadır. Faşist sömürgeci caniler, kan emiciler, siyasi ve askeri zorbalar ve halk düşmanları HRK eylemlerinin hedefi

olacak ve devrimci mücadeleyi geliştirmenin yolunu açacaktır. Faşist teröre karşı Kürdistan ve Türkiye’de devrimci mücadele platformunu açıp devrimci mücadeleyi kitlelerin katılımıyla sürdüren bir düzeye yükseltiğinde esas hedeflerine ulaşmış olacaktır.

HRK, her türlü faaliyetlerinde ulusal demokratik bilincin geliştirilmesini, ulusal kurtuluşçu örgütlenmesinin ve birliğinin yaratılmasını esas alır. Bu nedenle, halkımızın ulusal direnişçi örgütlenmesini ve birliğini engelleyen, düşmanla birlik içinde olan ajan, işbirlikçi, ihbarcı yapı ve güçleri dağıtmayı ve etkisiz kılmayı hedefler. Faaliyetini, siyasal propaganda ve ajitasyonu silahlı şiddetle birleştirerek yürütür. HRK’nin mücadelesi halkımızın, PKK önderliğinde yürüttüğü bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin bu en demokratik haklı ve onurlu mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu mücadele, dünya çapında ilerici insanlığın ve bölge halklarının emperyalist, sömürgeci ve faşist barbarlığa karşı yürüttüğü bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm ve barış mücadelesinin Kürdistan’daki koludur. Bundan dolayı HRK, ilerici insanlığa buradan şunu bize bir kez daha bildirmek ister. Halkımız, faşist Türk sömürgeciliğine karşı ulusal bağımsızlık ve özgürlük, uğruna mücadele etmede kararlıdır. Bu mücadelede her türlü zorluğu yenmek için azimlidir. Ve son ferdine kadar mücadelesini sürdürecektir. Bu tamamen haklı ve demokratik mücadelesinde halkımızı desteklemek ve faşist sömürgeci barbarlığa karşı çıkmak, tüm ilerici insanlığın gerçek ilericilik görevi olmalıdır.

HRK’nin mücadelesi, faşist barbarlığa karşı emekçi Türk halkının yürüttüğü direniş mücadelesiyle bütünlük oluşturur. HRK’nin faşist sömürgeciliğe vuracağı her darbe Türkiye’de faşizme indirilmiş bir darbe olacaktır. Bu nedenle, Türkiyeli tüm

devrimci ve demokratlar, emekçi Türk halkı; HRK sizi yaşamınızı ve geleceğinizi karartan faşist barbarlığa karşı direniş mücadelesini yükseltmeye, bunu Kürdistan halkının yürüttüğü kurtuluş mücadelesiyle birleştirmeye, Kürt halkının haklı mücadelesini desteklemeye, faşist zindanlarda ve Kürdistan dağlarında yükselen direniş mücadelesine sahip çıkmaya çağırır!

Yurtsever Kürdistan halkı!

Yüzyıllardır ulus ve halk olarak bizi yok etmek isteyen sömürgeciliğe karşı mücadeleyi yükseltme, yüzyıllardır süren ve özellikle sOn Dört yıldır en barbar biçimleriyle uygulanan baskı, işkence ve zorbalığın, akıttıkları kanın hesabını sorma zamanı gelmiştir. Bu, onurlu yaşamak isteyen her Kürdistanlının yurtseverlik görevidir. Yurdumuzun kurtuluşu ve geleceğimizin yaratılması davasına sahip çıkın! Gücünüzü ulusal kurtuluş uğruna direniş mücadelesinde birleştirin! Faşist sömürgeci zorbalara karşı çıkın, evlatlarınızın onlara hizmet etmesine ve faşist orduya katılmasına izin vermeyin! Kurtuluş kuvvetlerine katılın ve destekleyin, kurtuluş kuvvetleriyle birlikte faşist sömürgeci düşmanı yok etmeye ve yurdu kurtarmaya çalışın! Faşist ordu içindeki Türk ve Kürt emekçi halklarının evlatları askerler! Silahlarınızı Türk ve Kürt halklarına ve kurtuluş kuvvetlerine karşı değil, faşist yönetime ve faşist subaylarınıza karşı çevirin. Subayların emirlerini dinlemeyin, halka baskı yapmayın, kurtuluş kuvvetlerine karşı silah kullanmayın! Faşizme ve sömürgeciliğe karşı kurtuluş kuvvetleriyle birleşin ve kurtuluş kuvvetlerine katılın!

Erkeği ve kızıyla Kürdistanlı genç faşist sömürgeci zorbalığa karşı halk kurtuluş mücadelesine aktif katıl! Faşist ordunun emrinde askere gitme, firar et, kurtuluş kuvvetlerine katıl!

Kurtuluş kuvvetleriyle birlikte düşmanı yok etmek ve yurdu kurtarmak için cesaretle savaş!”

FAŞİST SÖMÜRGEÇİ ZORBALARDAN VE UŞAKLARDAN HESAP SORALIM!

PKK’NİN AYDINLATTIĞI KURTULUŞ YOLUNDA YILMADAN YÜRÜYELİM!

KÜRDİSTAN KURTULUŞ BİRLİĞİNE KATILALIM VE ONU DESTEKLEYELİM!

HÊZÊN RIZGARÎYA KURDÎSTAN (HRK)

ON BEŞ

AĞUSTOS 1984

Silahlı mücadeleyi yürütecek HRK’nin ilanını duyuran bildiri dakikalarca ayakta alkışlandı. Savaşçılar arasında büyük bir coşku ve heyecan yaşanıyordu. Kürt halkının kurtuluş manifestosunun önemli yol haritalarından biri olan silahlı mücadele resmen başlatılıyordu.

O gün akşama kadar gerillalar, hedeflerin krokileri üzerinde iki-üç sefer daha prova yaptı. Akşam karanlığı çökmeden önce yakılan ateşler eşliğinde moral etkinliği düzenlendi. Bu büyük eyleme girişmeyi halayla kutluyorlardı.

On Beş Ağustos günü haritalarda yok sayılan bir ülke hayata ve özgürlüğe durmanın zamanını yaşıyordu. Toprağa tohum atılmıştı ama çiçek verip vermeyeceği o gün belli olacaktı. O gün çok önemliydi. O gün sadece Kürtler için değil, tüm Ortadoğu ve insanlığın kaderini belirleyecek bir zaman dilimini içinde barındırıyordu. Tarihi bir çıkışa tanıklık edilecekti. Nefesler

tutulmuş, bir an önce eylem yerine gitmenin sabırsızlığı yaşıyordu. O gün, sömürgecilikten hesap sorma günüydü. Gün, zulmün kanlı pençesinden kurtulmaya durmuştu. O gün; devrimle fethetmeye, direnişle onur kazanmaya ve tüm oyunları alt etmeye yemin etmiş Kürt suvarilerinin günüydü. O gün, Kürdistan’da yeni bir kahramanlık çağı başlayacaktı. O gün, bir halk yeniden doğacaktı. İnsanlığın özgürlük tarihinde hak ettikleri yeri alacaklardı. Çünkü bu halkın ne coğrafyası ne de dili tanınıyordu. Yasaklarla her gün, her saat, her geçen saniye katlediliyorlardı. O gün; bu yasaklarla örülen ölüme dur diyeceklerdi. Ve cennet özlemi... Köle bir halkın evlatları olarak cennette yer alamazlardı. Çünkü onların dilinde Tanrı, Xweda idi. Xweda; kendisini yaratan, kendisi olan, özgür olan demektir. Cennet, Tanrının mekanıysa oraya köleler değil, ancak özgür insanlar girebilirdi. Özgürlüğe yürüyüş, cennete yürüyüştü. Cennet uzakta değil, hemen yanıbaşlarında, hergün bastıkları topraklarda gizliydi. Bu hazineyi, ancak özgür düşünenler, özgür bakabilenler görebilirdi. O, korunması gereken cevherdi. Şimdi o kutsal cevher için savaşma vaktiydi. O gün özgür bir toplum yaratma yolunda aşkla, bilinçle bir adım atılacaktı.

Yol görünmüş, yolcular yola çıkmıştı. Yolda bin bir hile ve tuzak gizliydi. Ama aşkın bilinci korku bilmez, engel tanımazdı. Onlarca engel gün ışığı altındaki buz kalıpları gibi birer birer eriyip engel olmaktan çıkmıştı. Böylesi haklı bir davanın kutsanmış neferlerinin yürüyüşünü kim durdurabilirdi ki? Bu yürüyüş ders yüklü, saygı doluydu. O gün; ölüm tacirlerini topraklarından söküp atma aşkıyla yanan özgür yürekliilerin tetik çekecekleri gündü. Kalaşnikoflarında sakladıkları öfkelerini savuracaklardı düşmanın üzerine. O gün; insan diliyle ifade edilemez zulmü, savaşarak yok etmenin miladındaydılar.

Egîd, arkadaşlarına *“Bu eylemde ölsek dahi sadece köleliğimizi kaybedeceğiz. Kölece yaşamaktan daha acı ne olabilir ki? Kölece bir hayatın dilsizliğinde acı çeken halkımızın sesini bu eylemimizle dünyaya duyuracağız”* demişti.

Akşama kadar çekilen halayın ardından eyleme gidecekleri noktaya doğru uzanan patikadan yola koyuldular. Gerilla aşama aşama hedefine doğru yaklaşıyordu. Eyleme gidecekleri noktaya ulaştılar. On Beş Ağustos gününün karanlığının şafağını o noktada hedeflerini tekrar tekrar düşünerek karşılayacaklardı. Buna göre uygun bir mevzilenişe geçtiler. Uzun günün ve akşam yürüyüşünün sonunda oluşan yorgunluğun ardından, nöbetçiler dışında herkes uyudu. Sabaha kadar esen sert rüzgar, gerillaların rahat uyumasına fırsat tanımıyordu. Birçok gerilla defalarca uyandı. On Beş Ağustos şafağı aralandığında rüzgarın azizliğine uğrayanlardan biri de Egîd’ti. Gece boyunca yaşadığı bin bir duygu uyumasını engellemişti. Birçoğu aynı durumdaydı. Bu durumu dağıtmak isteyen Egîd, eyleme katılacak gerilla ve milis gücüne Eruh’u parmağıyla göstererek *“İşte hedefimiz”* dedi. Kürtler son iki asırdır, ilk defa zulme karşı direnmeyeceklerdi. Bu defa zulme saldıracaklardı. Son iki asırdır isyanları, düşmanlarının zalimane saldırıları sonucu başlamıştı. İlk defa zalimlere saldırarak savaş başlatacaklardı.

PKK’nin önder kadrolarından Mehmet Hayri Durmuş, Türk sömürge mahkemesinde On Dört Temmuz günü ölüm orucu eylemini açıklarken son sözlerinde izleyecekleri yolu da belirtmişti: *“Bu halk için mücadele edeceğini söyleyenler, silahlı mücadeleyi esas almalıdırlar. Silahlı bir mücadele olmadan sömürgecilik asla yenilgiye uğratılamaz”*.

Egîd, bakışlarında biriken intikam duygusuyla *‘İşte hedefimiz’* derken sanki o güne dek yaşadıkları tüm acıları,

zorlukları, özlemleri o iki kelimeye sığdırmıştı. Bu hedefi belirleyense sonu gelmez öfkeydi... Sömürüye, zulme, aşağılanmaya, açgözlülüğe, işkenceye duyulan öfke... O öfke büyük bir cesarete, büyük bir hamlenin öncülüğüne ve komutanlığına götürmüştü Egîd'i.

Ancak o gün düşmanın yaptıklarını unutmuş, nefretini korkuya dönüştürmüş biri vardı. Üstelik bu büyük atılımı tehlikeye atmasına ramak kalmıştı. Gabar'ın Hirareş Köyünden Mele Abdullah, gerillalara katılan oğlu Abdurahman'ı aramak için izlerini sürmüş ve onları tam da Eruh'un karşısına düşen noktada bulmuştu. Abdurahman, babasını görünce kararsız düştü. Babasının *"Bu devrimden bir şey çıkmaz, Türk ordusu evlerimizi başımıza yıkar"* sözleri, onun korkularını yeniden depreştirmiş, babasının da etkisiyle eyleme katılmaktan vazgeçtiğini Egîd'e açıklamıştı. Eyleme gidilirken yaşanan bu durum oldukça vahimdi. Korku ve kararsızlık, tam da cesaretin şaha kalktığı bir zamanda, gerillanın içine girmeye cüret etmişti. Böylesi bir korku gerillanın içine düştüğünde ateş gibi iradelerini yakıp kül edebilirdi! Egîd savaşçılarına güveniyordu ve bu sorunu bir şekilde aşabileceğine inanıyordu. Sorun Abdurahman'ın babasıyla gitmesi değildi; gidebilirdi de. Gönüllü olmayan birinin bu kadar zor şartlar altında dağlarda tutulmasının oldukça zor olduğunu iyi biliyordu. Dağlar, iradenin ateşle imtihanı gibiydi. Dağlarda kalmak ve Türk ordusu gibi bir güçle savaşmak dağ kadar yürek isterdi. O nedenle Abdurahman babasıyla gitmek istiyorsa bu konuda ısrar etmenin anlamı yoktu. Ama eyleme gidecekleri gün böylesi bir sorun normal değildi. Egîd *"Kimse yerimizi bilmezken Mele Abdullah nasıl oldu da bizi buldu?"* diye sorguluyordu bu durumu. Ardından da *"Belli, oldukça korkmuş ama korkusunu getirip oğluna da bulaştırdı. Kürdistan'da korku, sömürgeciliğin*

zorla ruhumuza zerk ettiği bir hastalık. Tam da bu durum, korkunun Kürdistan'daki merkezleri olan karakollara kurşun sıkacakken ortaya çıktı. Böylesi tarihi bir anda hem korku hem de cesaret, atbaşı çıktı karşımıza. Direniş sahneye çıktığında hemen teslimiyetçiliği örgütleyip sahaya sürüyorlar. Hem direniş hem de teslimiyetçilik, bir damar olarak bu topraklarda var. Direniş halkımızın gerçek özüyken teslimiyet, sömürgecilerin elleriyle besleyip büyüttüğü bir hastalıktır içimizde” diye yaşananları mutaala etmeye devam etti içinden.

Direniş ve teslimiyet böylesi tarihi bir anda tekrar karşı karşıya gelmişti. Nasıl Kürt halkının özgürlüğü için baş kaldırılıp tarihi eylemi gerçekleştirmek için Egîd komutasında Eruh kent merkezine baskın düzenlenecekse Mele Abdullah da dağlara çıkarak özgürlük saflarında olan oğlunu tarihi eylemin arifesinde alıkoyarak teslimiyeti dayatıyordu. Egîd, uzun süre düşündükten sonra “*Bu teslimiyetçiler düşmanın yenilmez kalesi olan karakollarının nasıl düşürüldüğünü Eruh baskınıyla görmeliler. Böylesi inançsızlar belki de gözleriyle bunu gördükten sonra devrime inanırlar. Sömürgecilik halkımızın aklının yerini gözüyle değiştirmiş. Ancak görürlerse inançları gelişir. Evet, Abdurahman babasıyla gidebilir ama hemen olmamalı”* dedi kendi kendine. Gün uzundu ve onları hemen salamazlardı. Türk ordusunun eylem bilgisini alması durumunda yıllarca yapılan hazırlıklar heba olup gidecek, bir halkın özgürlük umudu kırılıp dağılacaktı. O nedenle onları, eylem başlayana dek yanlarında tutmaya karar vermişlerdi. Gerillaların kendisini oyalamasından bıkan Mele Abdullah, Egîd’e “*Oğlumun suçu nedir? Yoksa onu cezalandırdınız mı? Bırakın evimize gidelim. O da sizinle kalmak istemiyor”* diyerek tepki gösterdi. Egîd, eylemin tüm hazırlık aşamasından geçmiş olan Abdurahman’ı bırakamazdı o an. Düşmana giderek eylem

olacağını söyleyebilirdi. Egîd bu kaygısının tedbirini aldı ve Mele Abdullah’a gülerek *“Bak Seyda, sen Eruh’u görüyorsun. Biz bu akşam Eruh’u vuracağız. Eğer istersen sen ve oğlun da bizimle birlikte gelirsiniz. Yok, eğer gelmek istemiyorsanız, ancak akşam saatinde, biz Eruh’a baskın yaptığımızda gidebilirsiniz”* dedi. Kararlı ses tonu karşısında Mele Abdullah ona *“Heval tamam, akşama kadar yanınızda kalacağız, akşam olunca evimize gideceğiz”* dedi ve akşamın çökmesini beklemeye koyuldu.

On Dört Temmuz Takımının üslendiği nokta, Çırav Dağının etrafını kale surları gibi çevreleyen yalçın, sarp kayaların içerisindeydi. Kaya yarıklarını delerek yükselen çalılıklar ve tek tük farklı bir meşe türü olan dîndar ağacının yaprakları, kaldıkları noktayı kamufle etmeye yetiyordu. Dîndar’ın yaprakları, türü olduğu meşe yaprağından daha kalındı. Daha geç dökülüyordu. Soğuk iklime dayanıklı olan dîndar, Botan’da sadece Çırav Dağına has bir ağaç türüydü. Çırav’ın sert iklimine karşı yaşamak ve yaşatmak için mücadele verip ayakta kalabiliyordu. Ağaçların kamuflej etkisi yanında, üslenme noktası geçit vermeyen, yüksek bir uçurumun kenarındaydı. Noktanın bu güvenli konumundan dolayı rahatlıkla hareket edebiliyorlardı.

Öğleden sonra, belli aralıklarla akşama kadar, her birim hedeflerini keşfetmeyi sürdürdü. Akşama doğru herkes hummalı bir hazırlığa koyuldu. Silahlar gözden geçirildi. Yedek cephaneler dağıtıldı. On Dört Temmuz Silahlı Propaganda Takımı, Eruh’u basmaya hazırды. Hareket etmeden önce tüm gerilla ve milis gücü içtima düzeni aldı. Egîd silahını omzundan indirerek takım gücünün karşısına geçti: *“Uzun bir konuşma yapacak değilim. Bir süredir hazırlanıyoruz. Gün boyunca*

dürbünle baktığımız Eruh'a hareket edeceğiz. Burada daha önce belirlediğimiz planlama temelinde hedeflerimize yöneleceğiz. Başlattığımız hamlenin ve bu çerçevede yapacağımız ilk baskın hareketinin sonucu ne olursa olsun bu eylem, tarihte yerini alacaktır. Kürdistan tarihinde de bu tür baskınlar, başkaldırıları hep olageldi. Ancak geriye miras olarak payımıza büyük yenilgiler düştü. Şimdi de birçok Kürt örgütü var. Ama bunlar Türk sömürgeciliğinden topraklarını isteme yerine, elektririk, su ve yol istemekteler. Bu utanç tablosunu tersine çevireceğiz. O nedenle partimizin bize verdiği görevin zor ve sorumluluğunun oldukça ağır olduğunu biliyorum. Bir kez daha sormak istiyorum; bu eyleme katılmak istemeyen varsa şu anda belirtebilir. Yoksa gerilla savaşını başlatan ilk baskın hareketinin, sonraki gidişat üzerinde kader belirleyici bir rol oynayacağını biliyorsunuz. O nedenle bu eylem mutlaka başarılmalı ve tarihimize sadece bir başlangıç değil, aynı zamanda bir miras da bırakmalıdır. Bu miras zaferden başka bir şey olmamalıdır. On Dört Temmuz Silahlı Propaganda Birliği, tarih sayfalarına bir zafer abidesi olarak geçmelidir. Halkımızın, ülkemizin ve partimizin buna çok ihtiyacı var. Halkının evlatları, partimizin militanları olarak bizden istenen, bu başarı ve zaferi, kanımız ve canımız pahasına ortaya çıkarmaktır. Biz başarıya ant içtik. Sömürgeci ve yerli işbirlikçi uşakların kalelerini yerle bir edip, Eruh'tan söküp atacağız. Tüm dünya halkları Kürdistan'da şanlı gerilla savaşının başladığını duyacak. Kürt halkına tarihinin en anlamlı zaferini hediye edeceğiz. Tüm yoldaşları şimdiden kutluyorum”.

Konuşmadan sonra tüm gücü tarif edilemez, duygusal bir atmosfer sardı. Kürdistan'da gerilla savaşının ilk kurşunu sıkılacaktı. Eylemin parlak bir zaferle sonuçlanacağına dair, kimsede en ufak bir kuşku yoktu. Ama yine de eylem kolay

değildi. Yıllardır kendisini şehirde tahkim etmiş bir karakol vardı karşılarında. Kaçının bu eylemden sağ çıkacağı belirsizdi. O nedenle herkes birbirine sıkı sıkı sarılıyordu. Kimileri vasiyetlerini veriyordu bir diğerine. Hepsinde tek bir düşünce hakimdi: *‘Sömürgeci Türk ordusu halkımıza yaptıklarının hesabını bu eylemle verecektir’*.

On İki Eylül faşizmine karşı gerilla savaşını başlatmak, başta KDP gibi kimi Kürt örgütler tarafından çılgınca bir girişim ve köşe bucak kaçınılması gereken tehlikeli bir algı olarak görülüyordu. Hazırola bekleyen On Dört Temmuz Silahlı Propaganda Takımı ise gözünü kırpmadan ölümün üzerine atılmaya sabırsız, tepeden tırnağa ölümde yaşamı gerçekleştirmeye ant içmiş bir avuç savaşıdan oluşuyordu.

O gün güneş bir mum gibi ufuktan kaybolup yerini ay ışığının lacivert, ipekten atlas zeminine bırakınca saat yedi buçuk olmuştu. Silahlarını çekmişlerdi ve Kürt halkının kötü yazgısını dize getireceklerdi. Gerilla birliği, kendilerine çok uzun gelen bir günün ardından Eruh’a doğru yola çıkmaya hazırdı. Önce, yolları ve telefon hatlarını kesecek pusu grupları, belirlenen yerlere uğurlandı. Karanlık iyice çökünce birliğin ana gövdesi görev kollarına göre düzenlenmiş bir yürüyüşle şehre doğru inişe geçti. Çirav’ın sarp kayalıklarından aşağıya akan sert bir şelale gibi derin vadiye doğru usul usul akmaya başladılar.

Dola Aşan’ı (Değirmenler Vadisi) arkalarında bırakıp caddeye ulaştıklarında, askeri bir jip olduğu farlarından belli olan bir aracın geldiğini gördüler. Tüm gerillalar ve milisler kendilerini hemen yürüdükleri caddenin kenarında yere attı. Hareket etmeden yerde uzanan gerillalar, jip’in Şirnex’e doğru gittiğini anlayınca rahatladı. Jip, onları fark etmeden son süratle uzaklaşırken, yollarına kaldıkları yerden devam ettiler. Gerilla

grupları sonunda eylem yerine hiçbir aksilik yaşamadan ulaşım planlamalarına göre mevzilendi. Saat sekizi elli dakika geçiyordu. Tüm gruplar yerlerini almıştı. Nefesler tutulmuş, gözler hedefte, eller tetikteydi. Herkes ilk kurşunun sesini bekliyordu. Saniyeler birbiriyle yarışyordu. Çanlar bu kez sömürgeciler için çalacaktı. Karakol baskın grubunun komutanı Erdal ve yardımcısı Selim, karakol kapısının önüne ulaşmıştı. Nöbet tutan asker, Erdal ve Selim'i görmemişti. Her şeyden habersiz nizamiye kulübesinde etrafı gözetlemeye devam ediyordu. Erdal, ilk kurşunu sıkmak için askere nişan aldı. Nefesinde düzensizlik yaşanınca bir süre daha kıpırdamadan durdu. Derin bir nefes alıp verdikten sonra tekrar hedefine nişan aldı. İlk kurşun namludan çıktı. Kulübede nöbet tutan askeri ilk atışta yere yıkıldı. Nöbetçi vurulmuştu.

İlk kurşunun sesiyle Dr. Baran bisving atışını, karakolun ikinci katına tam isabetle gerçekleştirdi. Karakola her yerden kurşun yağıyordu. Neye uğradığını şaşırان ve böyle bir saldırıyı beklemeyen askerler, korkudan donup kalmıştı. Böylesine ani ve etkili bir saldırı karşısında, kaldıkları yerde mih gibi çakılıp kalmışlardı. Askerler ellerini silahlarına atabilecek fırsatı bulamamıştı. Erdal, askerlerin bu şok ve panik halini fırsat bilerek karakolun kapısına doğru koştu.

Gazino ve subay lojmanlarına baskın yapacak olan Bedran'ın grubu ise yollarını şaşırdıkları için hedefe henüz ulaşamamışlardı. Karakolun vurulduğunu gören gazinodaki bir asker, karakola son sırada girmek üzere olan Ferhan'a tabancasıyla ateş açtı. Ferhan, sendeledi. Parmağından yaralanmıştı. Hemen mevzi aldı ve kendisine tabancayla ateş açan askere silahının namlusunu doğrultup tetiğe dokundu. Fakat

silahı tutukluk yapmıştı. Bunu fırsat bilen asker karanlığa karışıp ortalıktan kayboldu.

Bedran ve grubu geç de olsa hedefe ulaşmıştı. Hemen yerini alan grup gazinoyu yayılım ateşine tuttu. Ateş altında kalan iki subay çocuğu, kol ve bacağından yaralanmıştı. Gazinonun içine girdiklerinde yaralanan çocukların başında korku dolu gözlerle gerillalara bakan subay eşleri vardı. Yaralanan çocuklarına sınıksız sarılmışlardı. Kadınlar çocuklarını koruma içgüdüsü ve çaresizliğin neden olduğu bir ses tonuyla karşılarında beliren gerillalara *“Ne olursunuz bizi bağışlayın. Masumuz, hiçbir günahımız yok”* diyerek yalvarmaya başladılar. Gerilla grubunun komutanı Bedran ise güven veren bir ses tonuyla *“Sakin korkmayın. Siz hedefimiz değilsiniz. Çocuklarınızın yaralanması kesinlikle kapıda arkadaşlarımıza ateş açan o asker yüzünden oldu. Bizim Türk halkı ile katiyen bir sorununuz yok. Biz PKK gerillaları olarak topraklarımızı işgal eden Türk devleti ve ordusuna karşı mücadele ediyoruz”* dedi ve kadınları teskin etmeye çalıştı. Hemen dönüp Bijî’ye *“Heval çabuk koordinenin yanına git ve istemeden gelişen bu durumu Heval Egîd’e bildir”* diye talimat verdi. Bijî, gazinonun hemen yanında bulunan karakolun avlusuna giderek karakol grubunun esir aldığı askerlerin başında bekleyen Egîd’e *“Gazinoya açtığımız ateş sonucu iki çocuk yaralandı. Heval Bedran doktorun gelmesini istedi”* diyerek durumu bildirdi. Egîd, yaralanan Ferhan’ın parmağını sarmakta olan Dr. Baran’a *“Heval hemen sağlık çantasını yanına al ve gazinoya git. İki çocuk yaralıdır. Onlara kesinlikle bir şey olmamalı. Eğer onlara bir şey olursa eylemimiz sivillere zarar geleceği için gölgede kalacaktır. Onlara kesinlikle bir şey olmamalı”* dedi. Hemen gazinoya koşan Dr. Baran, annelerinin kucağında ağlayan çocukların tedavisine başlamıştı bile.

Cami grubu ise kapıyı geç açmıştı. Gecikmeli de olsa Tevfik, HRK'nin ilan bildirisini okumaya başlamıştı. Silah seslerinden tedirgin olan Eruh halkı, cami hopperlöründen okunan HRK bildirisiyle yaşananlara anlam vermeye çalışıyordu. Bütün şehir pür dikkat bildiriyi dinliyordu. O ana kadar, şehirde yükselen silah sesleri halkı oldukça ürkütmüştü. Bildiriyle beraber yaşadıkları sevincin tebbesümü indi yüzlerine. Herkes olduğu yerden yaşananları tartışmaya başlamıştı bile... Bir ihtiyar *“Apocu egîdler⁹ Eruh'a indi. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak”* diyerek anladığını anlaşılmak için dile getiriyordu.

Ana saldırı grubu ise karakolun ilk katını tamamen kontrolüne almıştı. Selim ve Erdal, ilk etapta karakolun ikinci katına çıkacaktı. Selim, mermisi biten şarjörlerinden birini ikinci kata yönelirken merdivende bırakmıştı. Kol komutanı Erdal onun bıraktığı boş şarjörü görünce *“Heval bu boş şarjör kime ait, neden buraya bırakıldı, kim bıraktı?”* diye sordu. Selim bunu duyunca *“Heval Erdal, o şarjör bana aittir. Ben bıraktım. Zaten karakol elimizde. Aşağı inerken alırım”* diye cevap verdi. Bin bir zorlukla elde ettikleri boş şarjörün merdivenlerin basamağında Selim tarafından bırakılmasına sinirlenen Erdal, ona daha da sert sözlerle *“Heval Selim hemen bu şarjörü raxtının kılıfına yerleştir. Askeri malzemelerini rastgele bırakamazsın”* dedi. Erdal edindiği askeri disiplinin yanı sıra, bu askeri malzemelerin nasıl elde edildiğini çok iyi biliyordu. Elindekini koruma ilkesine riayet etmesini istemişti Selim'den. O da birkaç basamak gerileyip merdivene bıraktığı boş şarjörü aldı. Kılıfına koydu ve tekrar hedefine odaklandı. Selim, kapısının şatafatından karakol komutanının odasının önüne geldiğini anladı. İçeri girdi. Karakolun komutanlığını geçici yürüten

⁹ Yiğitler.

başçavuş, ilk kurşunla askerlerini bırakıp kaçmıştı. Selim, oradan çıkıp diğer odaları kontrol edince odaların birinde, korkudan varlığı içine büzülerek donup kalmış bir askerle göz göze geldi. Selim, korkudan beti benzi atmış askere *“Burada ne yapıyorsun lan?”* diye bağırınca tir tir titreyen asker *“Ağabey bir şey yapmıyorum”* diye yanıtladı. Askerin bu halini gören Selim *“Korkma seni öldürmeyeceğiz, artık esirimizsin. Biz esirlere sizin gibi kötü muamele ve işkence yapmıyoruz”* dedi ve ekledi: *“Düş önüme, gidiyoruz”*.

Karakol beş dakika bile sürmeyen bir saldırıyla tamamen gerillaların denetimine girmişti. Egîd, karakolun avlusunda toplanan onlarca esir askeri teskin ederek sakinleştirmeye çalıştı. Türk ordusunda insani değerleri ayaklar altına alınan askerlere bir konuşma yaptı. Egîd, konuşmasında *“Sizin için ordu bir ıslah evidir. Ordu içinse siz, istendiğiniz gibi kullanılan birer malzemesiniz. Orduda beyni çıkarılıp robotlaştırılan birer kobaysınız. Komutan ve subaylar dışında, siz askerler yoksul, köylü ve emekçi halktan zorla koparılan kimselersiniz. Subaylar, bu ıslah evinde en çok değer verdiğiniz ve kutsal saydığınız annelerinize ve kız kardeşlerinize en ağır küfürü ve hakareti yağıdırıyor. Bunları bizden daha iyi biliyorsunuz. Artık bu devlete askerlik yapmayın. Siz bu komutan ve subaylara eğer asker olmazsanız, bu ağır küfür ve hakaretlere de maruz kalmazsınız”* dedi. Hem savaşıyor hem de karşısında savaştığı askerlere, bilmedikleri ya da söylemeye korktukları Türk ordusunun gerçeklerini anlatıyordu.

Egîd’in her sözünü uğradıkları şok baskından dolayı korkudan titreyerek dinleyen esir askerler ise *‘Ağabey böyle bir yerde ailemizden uzakta yaşamayı biz de istemiyoruz. Bu söylediğiniz şeyleri komutanlar her gün fazlasıyla bize*

yaşatıyorlar’ diyerek söylenenlerin gerçekliğini onaylamışlardı. Egîd, esir askerlerden yüzbaşının izinde olduğunu, görevi geçici yürüten başçavuşun ise gazinoda bulunduğunu ve eylemin başlamasıyla onun da kaçtığını öğrendi. Egîd, bu bilgi üzerine Ferhan’ı yaralayanın başçavuş olduğunu öğrenmiş oldu. Bedran ve grubu zamanında mevzi almış olsaydı. Başçavuş’un Ferhan’ı vurarak kaçması mümkün olmazdı.

Askerlerin sayısı oldukça azdı. Yarıya yakını karakolda değildi. O gece bir köy baskınına gitmişlerdi. Sonunda baskın bitmiş, sonuç ortaya çıkmıştı. Esir alınan onlarca asker ve karakolun muhaberecisi olan yaralı askerin dışında Süleyman Aydın isimli asker de nöbet yerinde vurularak öldürülmüştü. Başçavuş ise kayıptı. Gerillalarda ise Ferhan’ın hafif yaralanması dışında herhangi bir zaiyat söz konusu değildi.

Eruh ilçe merkezi artık tamamen ellerindeydi. Gerillalar karakolun çevresini çembere alınca Erdal’ın grubu da cephane deposunu boşaltmaya başladı. Çok sayıda silahın olması yüzünden bu durum epey zamanlarını alacağa benziyordu.

Egîd, karakol ve gazinonun tümünden ele geçirilmesiyle Erdal ve Bedran’a *“Heval şimdi cezaevine gidip kapıları kırarak tutsakları özgürleştirelim”* diye direktif verdi. Eylemin üç komutanından biri olan Bedran ise *“Heval, eylemimiz şu ana kadar başarılıdır. Fakat cezaevine şimdi gidersek baskından dolayı cezaevi nöbet kulübelerinde mevzilenen askerlerin ateşi altında kalıp kayıp verebiliriz. Zaten ilçe cezaevleri, cezaları az kalan mahkumların bulunduğu yarı açık hapishanelerdir. Kapıları kırıp cezaevinde tutsak edilen kişilere özgürsünüz desek dahi onlar bir yere gitmez. Yani koşuşlarını bırakmayacak kişiler için böyle bir risk almayalım. Bir de kayıp verirsek şu ana kadar başarıyla süren eylemimize de gölge düşer”* diye yanıt verdi. Her

üç komutan kendi aralarında tartışma yürütüp cezaevine eylem yapılmaması konusunda fikir birliğine gitti. Erdal ve Bedran'ın yapacakları başka bir eylem daha vardı. *“O zaman postahaneyi ateşe vermeye gidin”* diye Egîd başka bir emir vermişti. Fakat postahanenin kapıları açılammıştı. Yanlarında gerekli malzeme de yoktu. Bu eylem de yapılamamıştı.

Zaman geçtikçe küçümsenmeyecek aksilikler birer birer ortaya çıkmaya başladı. Botan, banka müdürü ve veznedarın evini bulamamıştı. Koordinenin yanına gelmişti. Egîd'e *“Müdür ve veznedarın evini göremedik. Bu yüzden banka soygununu yapamadık”* diye kısa bir tekmil verdi. Sadece ilçe merkezinde birbirine yakın olan kahvehanelere bildiri dağıtan Botan, şaşkın bir vaziyette bu belirtiklerine bir de *“Ne yapalım”* diye ekleyince çileden çıkan Egîd *“Ne yapacağınızı defalarca söyledim. Şimdi gidin yanınızdaki pankartları bankaya asın”* diye oldukça sert çıktı. Tüm hantallığıyla bankaya pankart asmaya doğru yürüyen Botan'a öfkesini hissettiren alaylı bir ses tonuyla *“Pankartları astıktan sonra buraya yanımıza gelmeyi de unutmayın”* diye espri yapmayı da ihmal etmedi.

Eylemin beklenenden çok daha erken sonuç alması zafer sarhoşluğuna neden olmuş, disiplinlerine de yansımaya başlamıştı. Selim'in derdi askerlerden çok halkı ihbar ederek devletten asalakça beslenen ajanlardı. Karakol mevzisini bırakan Selim içinden *‘Hele bu kahvehanelere bir göz atayım. Belki birkaç ajan bulup oracıkta vururum’* demişti. O esnada Egîd'le karşılaştı. Egîd *“Heval Selim, neden grubunla hareket etmiyorsun? Burada ne arıyorsun? Grubunla hareket etmen gerekiyor”* diyerek orada ne yaptığını öğrenmek istedi. Yüreği, ajanlara kin ve öfke ile dolu olan Selim *“Heval Egîd, ben kahvehaneleri kontrol edip birkaç ajan bulursam*

cezalandıracağım. Bu yüzden grubun yanında değilim” diye yanıtladı. Egîd ise “Çabuk mevzine, grubunun yanına dön. Eylem esnasında herkes kafasına göre hareket ederse bu işin içinden çıkamayız” diyerek kızdı. Egîd’in kızdığını farkeden Selim, daha fazla üstelemeden ama ajanları cezalandırma hevesi içinde kalarak grubunun yanına geri döndü.

Dr. Baran, gazinodaki çocukların akan kanını durduruncaya kadar ter içinde kalmıştı. Ama çocuklar hayatta kalacaktı. Mevzisine dönünce her yerin denetimlerinde olduğunu gördü. İleride ilaç lazım olur diye düşününce görev yeri olan koordine yerini terk edip yönünü ilçenin sağlık ocağına verdi. Dr. Baran’ın grubunda bulunan Keleş de tek başına subay lojmanlarına girerek saklanma olasılığı olan subayları aramaya çıkmıştı.

Keleş, lojmanlardaki evlerden birinin eşliğinden bir tarama atışı yaparak girdi. Onu evin içinde gören uzun boylu, mavi gözlü, sarı saçlı bir kadın üst üste “*Terör, terör, terör*” diyordu. Korkudan sadece bu sözleri sayıklayan bir subayın eşiyile karşılaşmıştı. Keleş onun bu sözlerine hiddetlenerek “*Sizin dışınızda bu topraklarda başka terör yok*” diyerek kadını bir kenara itti. Korkudan sadece terör diyen kadının bir kenara savrulmuş olmanın da etkisiyle baygınlık geçirdi. Keleş, evin içini aramaya koyuldu. Açtığı gardropta daha önce Türk askerliğini yaptığı için rütbelerinden tanıdığı yüzbaşı üniformasını görünce, karakol komutanının evinde olduğunu anladı. Yüzbaşının göz kamaştıran giysilerini ne yapacağını bilemeyen Keleş bir an durup o giysileri elbiselerinin üzerine giydi. Yüzbaşının MP-5 silahı da giysisinin yanında duruyordu. Keleş, silahı da koluna takıp evden çıktı.

Karakol avlusuna ulaştığında esir alınarak yüzüstü yere uzatılan askerlerden birini, Ferhan’a benzetti. Ona “*Heval*

Ferhan neden böyle yerde yüz üstü uzanmışsın, ne yapıyorsun?” diye sordu. Cevap alamamıştı. İyice bakınca bunun esir alınan askerlerden biri olduğunu fark etti. Sonra asker, Keleş’e ses tonunu Kürtçe’ye benzettiği bir Türkçe ile *“Abe, anam da, babam da Kürttür”* dedi. Keleş, askerin bu sözlerine *“Zoru görünce Türklüğünü unutup Kürt’ mü oldun”* diyerek askeri alaya aldı.

O esnada Keleş’i yüzbaşı kıyafetleri içinde, omuzunda MP5 silahıyla gören Erdal onu subay zannedip bütün gücüyle silahının kundağını Keleş’in ensesine indirdi. Keleş, bu ani darbe karşısında neye uğradığını şaşırdı. Darbenin geldiği yöne dönüp baktı. Ona vuran Erdal’dı. Keleş, çektiği acının ızdırabına rağmen saygı dolu bir çehreyle ona sert bir darbe indiren Erdal’a *“Hayırdır, neden bana vurdun”* dedi. Erdal, arkadaşına vurmanın acı dolu hüznünü kattığı ses tonuyla *“Heval Keleş, sen bu elbiseyi nereden buldun? Neden giydin? İnsan hiç böyle bir durumda subay kıyafeti giyer mi?”* dedi. Keleş, sorular karşısında afallamıştı. Zihni cevap bulmaya çalışırken Egîd’in gözleri Keleş’e ve giydiği kıyafete takıldı. Egîd, olası bir kazanın önüne geçmek için *“Çabuk o elbiseyi üzerinden çıkar. Arkadaşlar seni asker sanıp vurabilir. Az önce Erdal’ın yaptığı gibi! Dua et şanslı günündesin, silahın kundağı yerine bir mermi alabilirdin ensenden”* dedi. Keleş bu kadar soruya ve Egîd’in sinirle ağzından çıkan sözlerine hiçbir yanıt verme arayışına girmeksizin kıyafetleri çıkardı. Kabahatini anlamıştı. Ve yaptığı şey, ucuz bir şekilde hayatına mal olabilirdi.

El konulan cephane çok fazlaydı. Bunun için bir araç temin etmeleri gerekiyordu. İçlerinde araba kullanmayı bilen Haydar’dı. Keleş’le birlikte cephaneyi ilçe dışına çıkaracak bir araç temin etmek için kahvehaneye gitmişlerdi. Zaten yoksul

olan Eruh halkından birkaç kişinin aracı vardı. Haydar ve Keleş kahvehaneye girdi. Haydar, girer girmez havaya birkaç el ateş açmış, halkı yere yatırmış ve iskambil oynayan insanları azarlamaya başlamıştı. Keleş ise oyun oynayanlara gür bir sesle vaaz vermeye başlamıştı: *“Utanmazlar, bütün zamanınızı kahvede kumar oynayarak geçiriyorsunuz. Çocuklarınızın rızkını bu masalarda bırakıyorsunuz. Yazıklar olsun size”*. Keleş, kumarın zararlarını, İslam dinine aykırılığını, kötülüklerini hem anlatıyor hem de yaptığı eleştirilerle orada bulunanları azarlıyordu.

Egîd, Haydar ve Keleş’in bu yaptıklarını işitir işitmez, müdahale etmek için soluğu yanlarında almıştı. Halka düşmanca tutumlara karşı daima sert bir tavır gösteren Egîd, Haydar’a sinirlenerek *“Sen bu halk için dağlara çıktığını söylüyorsun. Bu halka yaptığın zulmü zaten Türk askeri yapıyor. Sen de bunu yaparsan onlardan ne farkın kalır ki? Zorla, baskıyla kimseyi hizaya getiremezsin”* diyerek tepkisini dile getirdi.

Egîd, kahvedekilere *“Biz sizin için savaşıyoruz. Ülkemizi artık kolay kolay sömüremezler. Birlik olmamız halinde özgürlüğe ulaşacağımız günler yakındır”* diyerek kahvehanedeki insanlara gerçek amaçlarını açıkladı. Belirttiği şeyler orada bulunanların da hayaliydi. Zaten onları yoksul bırakan, kumara sevkeden, zamanlarını tüketen, devletin onları kişisizleştirme politikasıydı. Egîd’in sözlerinden sonra kahvehanedekiler topluca yerlerinden kalkıp onlarla kucaklaşmak istedi. Gerillalara sigara, çay ve su ikramında bulundular. Egîd, bir bardak su içtikten sonra, Keleş’i de yanına alarak kahveden ayrıldı.

Dışarı çıktıklarında, Keleş *“Heval Egîd inan önce ben de senin söylediğin şeylere benzer şeyler söyledim. Fakat onlar put*

gibi karşımda öylece durmuşlardı. Bak söylediklerinden etkilenmişler hala slogan atıyorlar. Bana söyler misin, bu nasıl oluyor?” diye sordu. O akşam zaten arkadaşlarının yaptığı hataları, çıkan eksiklikleri gidermek için çok çaba harcayan Egîd durdu. Onun duran adımlarının komutuna uyan Keleş’e “Seyda, neden herkes yalanlara inanır?” diye sordu. Keleş “Herhalde inanmak işlerine geliyor da ondan” diye kısaca yanıtladı. Egîd, iç geçiren bir ses tonuyla “Hayır Seyda, hayır. Yalanlara inanmak hiçbirinin işine gelmez. Ama onlar yalanlara alıştırılmış ve bu yalanların hayatlarını nasıl kemirdiğinin farkında bile değiller” dedi ve bir an durduğu yürüyüşüne devam etti.

Haydar, en sonunda devletin YSE kurumuna ait bir kamyon bulmuştu. Gerillalar zaman kaybetmeden el koydukları ve depodan çıkardıkları yüklü miktarda cephaneyi kamyonu yüklemeye başlamışlardı. El konulan malzemeler oldukça fazlaydı. Ellerini çabuk tutmaları gerekiyordu.

Bedran ve grubu ise bu arada kimi ihtiyaçları olan sigara, çakmak vb. şeyleri temin etmek için ilçenin içine dağılmış, kapıları açık olan dükkanlara dadanmışlardı. Egîd, Bedran’ın böyle bir şeye kalkıştığını işitince çok öfkeleni. Halkın malının kamulaştırılma durumunun önüne geçmeliydi. Bu olayın önünü de zaman kaybetmeden almıştı. Fakat zaman geçtikçe sorunlarda çoğalarak baş gösteriyordu.

Silah sesleri duralı epey zaman olmuştu. Öfkesine hakim olamayan Ömer, cami kapısında nöbet tutarken karakolun camlarına keyfi bir biçimde ateş açtı. Aynı sokakta bulunan savunma grubu da hiç gereği yokken Ömer’in karakola açtığı ateşe eşlik etti. Tevfik de konuşma yaptığı hoparlörü bir kenara fırlatıp caminin penceresinden aynı yere namlusunu doğrulttu ve

tetiği çekti. Binanın ateş altına alınmasıyla yeniden bir çatışma mı çıktı diye telaşlanan Egîd, öyle olmadığını anlayınca açılan bu yersiz ateşi de durdurdu. Bu tür disiplinsizlikler siyasal amaçlarına zarar verebilirdi. Neyse ki önü alınmıştı. Artık daha fazla ilçe merkezinde kalmalarına gerek yoktu. Geri çekilme işaretinin verilmesiyle tüm birlik gücü karakolun avlusunda toplandı. Cephane deposundan çıkardıkları altmışın üzerinde silah ve bu silahlara ait mermi ve diğer malzemeler kamyonu yüklenmişti. İlçenin dışına çıkmak için harekete geçmişlerdi.

Gerillalar eylem öncesi kendileriyle götürdükleri katırları, Eruh'un çıkışında bulunan köprüde bağlamışlardı. Fakat Haydar'ın araç kullanırken yaptığı acemilik, epey zaman kaybetmelerine neden olmuştu. Haydar, yolu karıştırmıştı. Katırları bağladıkları köprüyü bulmaları epey zamanlarını almıştı. Dakikası dakikasına planlanmış böylesi eylemlerde zamanlama oldukça önemliydi. En küçük bir zaman sapması, kayıpların önünü açabileceği gibi düşmanın onları takip etmesi ve ulaşmasına da neden olabilirdi. İşleri zorlaşmıştı. Êrs Köyüne geri çekileceklerdi. İlçerinde o araziye en iyi tanıyan Ali' idi. Gerillalar ilçe merkezinde gereğinden fazla oyalanmış, geri çekildiklerinde katırları aradıkları için zaman kaybetmişlerdi. Şirnex-Eruh yolunu kesen grupta yer alan Ali de her iki arkadaşıyla pusu yerini bırakıp gecenin karanlığına karışmıştı. Köprüye ulaşır ulaşmaz, cephaneyi indirdikleri kamyonu, yönleri tespit edilmesin ve peşlerine düşecek askerler izlerini süremesin diye farklı bir yerde park ettiler.

İlçeden çıkarlarken Hükümet Konağını, bankayı, postahaneyi, karakol komutanının özel otomobilini ve bir askeri jipi molotof kokteylleriyle ateşe vermişlerdi. Fakat ilçenin dışına çıktıklarında ateşin istedikleri gibi yanmadığı anlaşılıyordu.

Ama yine de o dev yapılar ufalanan dayanıksız dokusunun içine çökmüştü.

Bu arada Haydar, aracı park edip gelene kadar, gerillalar her üç katırı da olabildiğince yüklemişti. Bu katır yüklerinin dışında herbiri iki-üç silah yanına almasına rağmen, cephanenin bir kısmı hala yerde duruyordu. Egîd yerde kalan askeri malzemelerin yola yakın çalılıkların içinde saklanması istedi. Malzemeler saklandıktan sonra hareket etmeye hazırıldılar. Fakat katırların, grubun yürüyeceği arazide yol alması mümkün değildi. Bu istikameti bilen bir tek Selim kalmıştı. Katırlar Selim'in bildiği yoldan götürülecekti. O yüzden Selim ve iki arkadaşı gruptan ayrılıp kendi yollarına düşüverdi.

Geri kalanlar Egîd ile birlikte yüksek ve dik bir dağın zirvesine doğru tırmanışa geçti. Yorgunluk ve susuzluk da eklenince arazide yürümeleri iyice zorlaştı. Eylemin başarıyla tamamlanmasından aldıkları güçle yürüyüşlerine ara vermeden devam ettiler. Rastlantı sonucu küçük bir akıntının oluşturduğu pınar başına ulaşmaları ile bir süre dinlendiler. Egîd, oradan rahatlıkla görülen Eruh'un ışıklarına bakarak içinden *'Birçok kimsenin varlığından bile haberdar olmadığı Eruh kasabası, artık herkesin yakından tanıyacağı bir yer olacak. Ve bu vesileyle Kürt'ün adı da artık dünyada konuşulacak'* dedi. Kürt halkının tarihi değişmişti. İlk kurşun atılmış, kıvılcım yakılmıştı. O günden sonra On Beş Ağustos her Kürt için diriliş anlamına gelecek ve gururlanacağı gün olacaktı.

Êrs'e sabaha doğru ulaşabilmişlerdi. Köy halkı halen uyanmamıştı. İlişkilerinin olduğu eve girdiler. Evden araziye iyi bilen iki kurye almaları gerekiyordu. Fakat ev ahalisi *"Sizden önce üç kişi gelip onları götürdü"* cevabını verdi. Egîd kendi kendine *"Kesin katırlarla gelen gruptur"* dedi. Grup su ve

yiyecek ihtiyacını karşıladıktan sonra köyün çevresinde bulunan kayalık ve ormanlık araziye doğru yöneldi. Gündüz dinlenecekleri noktaya henüz yeni ulaşmışlardı ki Egîd, köydeki köpeklerin havlamalarını işitince katırlarla gelen grubun köye ulaştığını anladı. Köye giren grubun önüne hemen iki gerilla gönderdi.

Êrs Köyündeki ilişkilerini tanıyan Selim de aynı eve uğradı. Fakat kuryeler evde yoktu. Bu durum üzerine Selim, kuryenin ailesinden iki kişinin kendilerine yolu göstermeleri için gelmelerini istedi. Selim'in bu istemine kuryenin yakınlarından biri *"Senden önce üç arkadaş geldi. Biz onlara yolu göstereceğiz diye iki kişi verdik"* diye yanıt verdi. Aldığı yanıt üzerine Selim de *"Demek ki kuryeleri arkadaşlar almış"* dedi ve evden ayrıldı.

Egîd'in köye giren grubu karşılaması için gönderdiği Tevfik ve Keleş, köyün çıkışında onlarla karşılaştı. Selim de köyün çıkışında Tevfik ve Keleş'le karşılaşınca grubun kuryeleri almadığını öğrenmişti. Sonra Egîd'in yanına geçtiler. Gün doğumuna az kalmıştı. Kurye için köye üçüncü kez girme şanslarıda kalmamıştı. O aile iki kuryeyi eve gelen üç gerillayla göndermişti. Bu üç kişi, Eruh-Şirnex yolunu kesen gruptu.

Egîd, el koydukları cephanenin dökümünün ardından, silahları sağlam ve asla ele geçmeyecek bir şekilde saklaması için Selim'e *"Heval, biz bu silahları düşmanın karakolunda el koyup getirerek devletin şerefini kıldık. Fakat senden şimdi saklamamı istediğim bu silahlar tekrar devletin eline geçerse bu sefer PKK'nin şerefi kırılır. Yani bu silahlar artık bizim için şeref meselesidir. Bu silahlar hareket tarzımızı oldukça ağırlaştırıyor. Büyük bir ihtimalle bugün kapsamlı bir operasyon başlatırlar. Bu operasyona takılmamamız için bu ağır yükten kurtulmalıyız. Senden istediğim, bu silahları sağlam şekilde gömendir. Öyle*

sağlam olmalı ki gömüyü kontrol etmeye geldiğimde görmeyeyim” diye talimat verdi. Selim, hiçbir yanıt vermedi. Yapması gerekeni anlamıştı. Ama önce karakol komutanının odasında bulunduğu ve çok beğendiği, güneşte siyah yılan derisi gibi parıldayan Astra marka tabancayı belinden çıkardı ve Egîd’e “Heval biliyorum savaşta komutanlar askerlerini ödüllendirir. Ama bu sefer ben bu tabancayı sana vererek komutanımı ödüllendirmek istiyorum” dedi. Göz kamaştıran tabancayı ona uzattı. Egîd tabancayı alıp beline taktı. Fakat onun aklı Selim’den saklamasını istediği silahlardaydı. “Heval Selim en ufak bir hata olmamalı, silahların yerini çok iyi kamufle etmelisin” dedi.

Selim, kısa sürede silahları saklayacağı bir gömü yeri kazmıştı. İki gerilla cephaneyi katırlara yüklemiş, gömüye yakın bir yere bırakmıştı. Selim, tek başına onlarca silahı gömüye taşıdı. Gömünün yerini ondan başka kimse görmemeliydi. Silahları gizledikten sonra noktaya döndü. Silahları saklama işini bitirince Egîd’in yanına giderek *“Heval belirttiğin gibi silahları sakladım”* diye kısa tekmil verdi. Egîd *“Tamam heval Selim, şimdi beni silahları sakladığın yere götür. Bakalım ne kadar sağlam saklamışsın”* dedi. Silahların saklandığı yere gittiler. Selim, gömünün başına götürdüğü Egîd’e *“Heval, silahları buraya gömdüm”* dedi. Egîd, bir süre Selim’in silahları gömdüğü yeri inceledi. Selim’in verdiği emeği takdir ederek *“Heval eline sağlık. Gerçekten sen yerini bana göstermeseydin, hayatta onlarca silahın buraya saklandığını anlayamazdım”* dedi.

O gün akşama kadar Êrs Köyünün çevresinde, Türk ordusunun hava hareketliliği dışında olağanüstü hiçbir şey yaşanmadı. Ağustos güneşinin altında aç, susuz ve tanımadıkları

Garisa arazisinde bir süre daha üslenmeye devam ettiler. Askerlerin peşlerine düşme riski halen devam ediyordu. Egîd, akşam saatlerine doğru Erdal, Selim ve Fikret'i tekrar Êrs Köyüne gönderecekti. Her üç gerillaya gerekli uyarılarda bulundu: *“Heval halimizi görüyorsunuz, büyük bir ihtimalle düşman eylemin ilk günü şoka uğramıştır. Saldırıyı anladıktan sonra planlı bir şekilde harekete geçecektir. Zaten bize yönelik gerçekleştirdikleri kaba ve tek düze operasyonlarını bu bahar Haftanîn’de gördük. Bu sefer bize yönelimleri bu operasyonu kat be kat aşacaktır. Biz bu yönelimleri, ancak hazırlıklı olursak alt edebiliriz. Gördüğünüz gibi içecek suyumuz dahi yok. Her üçünüz bu köye gidip su, ekmek ve kurye ihtiyacımızı temin edeceksiniz. Köye girerken çok dikkatli olmalısınız. Düşman köye girmiş olabilir. Siz de köyde asker olma ihtimalini göz önünde bulundurarak temkinli hareket etmelisiniz”*.

Üç gerilla köye doğru harekete geçti. Köyün girişine vardıklarında, karanlık çökmek üzereydi. Egîd’in ‘Köyde asker olabilir’ uyarısının duyarlılık reflekslerini zinde kıldığı gerillalar, köy girişinde kayalık ve tek tük ağaçların olduğu bir yerde köyü dürbünle kontrol ettiler. Köy, asker kaynaklıydı. En kötüsü de bir grup asker, patikadan ilerleyerek üzerlerine doğru geliyordu. Bunu gören Selim, hızlı ama sesiz bir şekilde silahının mekanizmasını çekip altlarındaki patikaya sapan asker grubuna namlusunu doğrulttu. Tetiğe tam dokunacağı esnada Erdal onu yeleşinden çekip mevzilendiği kayaya sırtını dayadıktan sonra *“Sen ne yapıyorsun”* diye sert çıkıştı. Selim de Erdal’a kısık bir sesle *“Askerleri görmüyor musun, onları vuracağım”* dedi. Erdal, neye uğradığını şaşırarak Selim’e *“Sen şimdi bu askerleri vurdun diyelim. Peki, arkadaşları ne yapacaksın. Bu askerleri vurursan noktada bulunan tüm arkadaşların güvenliğini tehlikeye atmış olursun”* dedi. Uyarı yerini bulmuştu. Askerlere

görüntü vermemek için akşam karanlığı çökene dek, kıpırdamadan kayalıkların arasında beklediler. Karanlık çökünce de arkadaşlarının yanına döndüler. Hiçbir ihtiyacı karşılayamamış olmanın mahcupluğunu yaşıyorlardı. Üstelik etrafları düşman askeri kaynıyordu.

Oradan ayrılmaları gerekiyordu. Geç kalmaları durumunda aç, susuz ve tanımadıkları Garisa arazisinde düşmanın pençesine düşmeleri büyük bir olasılıktı. Selim, yirmi dokuz adet mavzer, bir simirnof silah ve iki adet büyük teybi saklayarak yüklerini önemli oranda hafifletmişti. Ama halen cephanenin büyük kısmı duruyordu. Bir de aç, susuz ve kuryesizdiler. Bu durum böyle devam edemezdi. Sezileriyle hareket edip yönlerini Besta'ya verdiler. Büyük eylemin ikinci gecesiydi. Gömü yapılmasına rağmen elde ettikleri önemli bir cephane yükü halen katırların sırtındaydı. Kayalık, yer yer seyrek ormanlık ve Ağustos sıcağının kırdığı, kuraklıktan çatlamış sert arazide yürümeleri onları fazlasıyla halden düşürmüştü. Özellikle de araziye tanımamalarından kaynaklı yaşadıkları susuzluk, sadece onları zorlamamış, aynı zamanda yük taşıyan katırlara eziyet olmuştu. Bir yandan ağır yükleri, diğer yandan yaşadıkları susuzluk, katırları sinirlendirmişti. Katırlardan biri bu çileye daha fazla dayanamayıp kendisini uçurumdan boşluğa bıraktı. Katır intihar etmişti. Birkaç gerilla ölen katırın yükünü çözdü. Susuzluğa ve yorgunluğa bir de intihar eden katırın yüküde eklenmişti.

Egîd yorgunluktan bitap hale gelen arkadaşlarını, çok az yol kat etmelerine rağmen uygun bir yerde konumlandırı. Gücünü mevzilendirdikten sonra Selim ve Erdal'a *"Heval etrafı kolaçan edin. Belki bir bağ veya bostana rastlarsınız. Eğer bulursanız bu parayı, sahibinin görebileceği bir yere bırakın. İhtiyacımız*

kadar meyve alın” dedi. Her iki gerilla hemen araziye göz atmaya koyuldu.

Gece yarılanmıştı. Hiçbir köy ışığı görünmüyordu. Belliki civarda olan köyler halen uykundaydı. Gerillalar biraz ilerleyince olgunlaşmış kavun ve karpuz kokusunu aldılar. Açlıkları fena şekilde depreşmişti. Işığa hacet yoktu; koku tek başına birşeyleri bulmaya yetiyordu. Kokunun izini süren Erdal ve Selim kısa sürede bostanı buldu. Kopardıkları kavun ve karpuzların ederini aşacak kadar parayı, bostan sahibinin dinlendiği belli olan yere bıraktılar. Topladıkları kavun ve karpuzları, kefiyelerinin içine doldurup noktaya doğru yürümeye başladılar. Daha iki adım dahi atmamışlardı ki Selim’in, kirden çürümüş kefiyesi o kavun ve karpuzların ağırlığını taşıyamadığı için yırtıldı. Kavun ve karpuzlar da etrafa saçıldı. Kefiye yırtılınca meyveleri taşıyacak bir şeyleri de kalmamıştı. Ama susuzluktan kırılan arkadaşlarına mutlaka topladıkları meyveleri götürmeleri gerekiyordu. Selim, iri yarı bir gerillaydı. O an Erdal ona gülerek *“Heval Selim, sadece bu yere düşen kavun ve karpuzlar değil, bostandaki bütün kavun ve karpuzlar senin şalvarının içine girer”* diyerek espri yapmayı ihmal etmedi. Selim, Erdal’ın şakasıyla ne demeye getirdiğini anlamıştı. Hiçbir kaygıya düşmeden hemen şalını indirip yere saçılan kavun ve karpuzları içine doldurdu. Erdal da birkaç kavun ve karpuz daha koparmıştı. Selim’in yükü biraz daha ağırlaşmıştı.

Noktaya ulaşır ulaşmaz, suzsuzluğun dayanılmaz etkisiyle kavun ve karpuzları yemeye başlayan gerillalardan hiçbiri Selim’in o yarı çıplak halini görmemişti. Bir köşede dizlerini kırıp içine büzülen Selim ise arkadaşlarının kendisine şalını vermelerini bekliyordu. O esnada Selim’in ortalarda görünmediğini farkedene Egîd, onu büzüldüğü köşede buldu. Ay

ışığı uzaklara doğru süzölüp gittiği için Selim'in yarı çıplak olduğunu göremeyen Egîd *"Heval Selim, neden arkadaşların içine gelip kavun ve karpuz yemiyorsun?"* diye sordu. Selim de *"Heval bir arkadaş zahmet edip de şalımlı bana uzatırsa ben de arkadaşların arasına gelebilirim"* dedi. Egîd, susuzluğun yakıcı etkisinden kurtulmak isteyen arkadaşlarının ortasında bulunan şalvardaki kavun ve karpuzları yere boşalttıktan sonra Selim'e ulaştırdı. Ve onu bu durumdan kurtardı.

O geceyi orada geçiren gerillalar, öğleden sonra, tahminen girdikleri yola devam etti. Henüz çok fazla ilerlememişlerdi ki evinin damında buğdayını rüzgara savuran köylüleri gördüler. Bu köyden ihtiyaçlarını karşılayabilirlerdi. Köyün ismi Şukal'dı. Gerillaları, köyün ileri gelenleri karşıladı. Grubun en başında köye giren Egîd'in etrafı köylülerle doldu. İleri gelenlerden biri Egîd'e yalvaran bir ses tonuyla *"Apo'nun bahtının hayrına, devlet buraya uğradığınızı duyarsa hepimizi öldürür. Size yardımcı olamayız. Hemen köyü terkedin!"* dedi. Gerillalara henüz bir selam verme fırsatı dahi tanımamıştı. Egîd, önüne geçip yalvarırcasına ürken adamı teskin etmeye çalıştı: *"Burada kalmayacağız ama bazı ihtiyaçlarımızı karşılamanız gerekir. Ekmek ve suya ihtiyacımız var. Bir de bize yol gösterecek iki kişiyi yanımıza vermenizi istiyoruz"* diyerek isteklerini sıraladı.

Köylülerin devletten çok korktukları her hallerine yansıyor. Herkes gibi onlar da Eruh'un isyancılar tarafından basıldığını duymuştu. Köyden kimseyi vermek istemiyorlardı. Ancak Egîd ısrarlıydı, çünkü gerilla grubu bu şekilde yol alamazdı. Ani bir çatışma durumunda alanı tanımadıkları için darbe yiyebilirlerdi. Köylüler, Egîd'in istekleri karşısında diretmenin anlamının olmayacağını görmüştü. Bunun üzerine köylüler, araziye tanıyan iki kişiyi onların yanına vermek

zorunda kaldı. Ekmek ve su ihtiyaçlarını da o köyden tedarik eden gerillalar, bu sefer güçlenmiş bir halde tekrar yola koyuldu. Çok geçmeden Tevfik’in, kuryelere gidecekleri alanı söylediğini duyan Egîd, zor bela buldukları kuryeleri köylerine geri gönderme kararı aldı. Köylüleri yanına çağıran Egîd *“Bizi buraya kadar getirdiniz. Artık evinize gidin. Bundan sonrasını biz biliyoruz”* dedi. Bu arada konuşmaya müdahale eden köylü *“Herekol’a daha çok var”* deyince Egîd de *“Evet, doğru Herekol’a çok var ama biz bilinçli olarak size Herekol’a gideceğimizi söyledik. Biz Herekol’a gitmiyoruz, başka bir yere gideceğiz. Sadece buraya kadar yolu bilmiyorduk. Burdan sonrasını biliyoruz. Nerede ayrıldığımızı da köylülerinize söylemeyin. Çok sağolun, bu hizmetlerinizin karşılığı topraklarımızın, ülkemizin özgürlüğü olacaktır. Bundan daha değerli şey de yoktur. Kendinize dikkat edin”* deyip ikisini de uğurladı.

Kuryeleri göndermeliydiler. Aksi halde düşmana bilgi verebilirlerdi. Grubun nereye gittiğini bilmiyorlardı ama alanı tanıyorlardı. Egîd kuryeleri bir gün daha tutmak istiyordu. Tevfik’in boş boğazlığı bu fırsatı ellerinden almıştı. Yine de geri çekilmeye başladıkları gecedен daha iyi durumdaydılar. Zira kuryelerden, arazi hakkında epey bilgi edinmişlerdi. Bir de gerilla yürüyüşünün olmazsa olmazı ekmek ve su da temin etmişlerdi.

Kuryeleri gönderdikten sonra sadece bir saat yürümüşlerdi. Kalabalıktilar ve gün doğmak üzereydi. Bir süre sonra durup yol kenarındaki kayalıklara çekildiler. Katırların yükünü bir kaya kovuğuna gizlediler. Sonra da katırları kendilerinden uzak bir yere bağladılar. Zifiri karanlık gün doğumuna evrilmişti. Köylülerin katırları görüp onları fark edebileceklerini hesaba

katmamışlardı. Nitekim yanlarına gelen Kotranis köylülerinden, kurye aldıkları Şukal Köyünün gece askerler tarafından basıldığını öğrendiler. Bu bilgi denetime girdikleri anlamına geliyordu. Ciddi bir tehlikeydi. Düşmanla her an çatışmaya girebilirlerdi.

Akşama doğru yol hazırlıklarını yaptıkları esnada çok sayıda askerin, bulundukları noktaya doğru ilerlediğini fark ettiler. Askerler, grubun kaldığı noktanın tam da karşısına düşen sırta gelip durmuştu. Operasyona çıkan askerlerin, kavruk toprağa düşen belirgin ayak izlerinden ve Şukal köylülerinden edindiği istihbaratla yönlerini tespit ettiklerini anlamaları zor olmamıştı. Egîd, kısa bir durum değerlendirmesi yapmak için yardımcıları Erdal ve Bedran’la ayaküstü tartıştı. Kalabalık sayıları ve ağır yükleriyle girecekleri olası bir çatışma durumu kendileri açısından oldukça tehlikeli sonuçlar doğurabilirdi. Ama istikametleri askerler tarafından tutulmuştu. Öncelikle ellerindeki cephanenin gömülmesi kararını almışlardı. Eylemde el koydukları cephaneyi kısa sürede kaya oyuklarına gizlemişlerdi. Bu işler biter bitmez Egîd birliğin başına geçti. Dar zamanlarda bütün gözler kendisindeydi. Yönlerini milislerinin olduğu kayalık ve ormanlık Garisa arazisinden yol alacakları Hut Köyüne vermeden önce, yürüyüş düzenine geçen arkadaşlarına *“Heval gördüğünüz gibi askerler, Hut Köyüne ulaşarak önümüzü tutmaya çalışacak. Onlar ovadan ilerleyeceği için bizden daha avantajlı bir konumda. Bu yüzden her arkadaşın fedakarlık göstermesi ve yürüyüş kurallarına kesinlikle tam uyması gerekiyor”* diyerek gerekli uyarılarda bulundu.

Egîd, askerleri fark eder etmez hemen Şiyar, Bijî, Azad ve Ömer’i mutlaka ulaşmaları gereken Hut Köyüne öncü olarak

göndermişti. Onlardan köyde asker olup olmadığını öğrenmelerini istemişti. Bir de bu öncü grup su ve yiyecek ihtiyaçlarını da temin edecekti. Planlamaya göre Bijî ve Ömer, gerilla gücünü köyün dışında karşılayıp olası gelişmelerden haberdar edecekti. Şiyar ve Azad ise köye girip grubun ihtiyaçlarını temin edecekti.

Egîd ve grubu dağlık araziden, askerler ise ovadan, Hut Köyüne doğru ilerliyordu. Her iki gücün hedefinde bir an önce bu köye ulaşma istemi vardı. Çünkü köye hangi taraf önce ulaşırsa o taraf karşı tarafa üstünlük sağlayacaktı. Bu yarışta ovadan Hut köyüne doğru ilerleyen askerler, ormanlık ve kayalık arazide yürümek zorunda olan gerillalardan daha avantajlı konumdaydı. Fakat bu avantajı ters yüz eden öngörülü bir komutan vardı karşılarında. Düşmanın hamlelerini kestiriyor ve karşı hamleler geliştiriyordu. Tüm yoksunluklara rağmen.

Bijî ve Ömer, köyün girişinde gerilla grubunu karşılayacakları yerde mevzilenmişti. Şiyar ve Azad ise köye girmişti. Grubun ihtiyaçlarını, milisleri Emer “Ömer Aydar” ile birlikte temin edeceklerdi. Şiyar ve Azad köyün farklı noktalarına ayrılarak yönlerini ihtiyaçlarını temin etmeye vermişti. O esnada köylüler, Şiyar’a, askerlerin köye girdiğini söyledi. Bu haber üzerine Şiyar, Azad’ı arama fırsatı bulamadan köyden çıkmak zorundaydı.

Emer, yiğit biriydi. Uzun boyu ve esmer siması, güven veren karakterine bir ayrıcalık katıyordu. Genç yaşında töreler gereği evlenmiş, çoluk çocuğa karışmıştı. PKK gerillaları Herekol Dağının zirvelerini mesken tutar tutmaz, dağın yamacına kurulmuş Hut Köyünde yaşayan Emer de onlarla çalışır ve hareket eder olmuştu. Hut’un yurtsever insanların PKK gerillaları ile ilişkilendirilmesinde de çok çaba sarfetmişti. Emer,

gittiği askerlik dışında köyünden hiç ayrılmamıştı. Köyünün çevresini ve kırsal araziye avcunun içi gibi iyi tanıyordu. O da Şiyar ile birlikte evleri dolaşıyordu.

Şiyar, gelen bilgi üzerine Emer'e *"Heval, sen evine git. Ben bir yolunu bulur, başımın çaresine bakarım"* dedi. Emer, Şiyar'ın onu koruyan bu yaklaşımına alinganlık göstererek *"Heval Şiyar, benim kanım sizinkinden kırmızı mı? Benim sizden ne farkım var ki? Bu düşman, bütün Kürtlerin düşmanıdır. Öleceğimi bilsem seni asla bir başına bu tehlikenin içinde bırakmam"* deyip Şiyar'ı kuşatmaya alınan köyden çıkardı. Gerilla grubunu köyün girişinde karşılayacak olan Bijî ve Ömer'in bulunduğu yere götürdü. Fakat Bijî ve Ömer ortalarda yoktu.

Egîd ve grubu, Şiyar ve Emer'le köyün girişinde karşılaştı. Ancak Bijî, Ömer ve Azad ortalıkta yoktu ve orada daha fazla kalamazlardı. Araziyi avcunun içi gibi tanıyan Emer, ovoidan ilerledikleri için köye daha erken ulaşan askerlere rağmen, gerilla grubunu köyün arkasında bulunan dağın arka yamacına, askerlere görüntü vermeden ulaştırdı. Grup, yörede Emerê Şebo olarak tanınan bu dürüst ve özlü yurtseverin fedakar çabası sayesinde bu badireyi de atlatmıştı. Grubu, askerlerle hiç bir temasa girmeden, köyün hemen arkasına düşen dağın vadisine konumlandırmıştı. Fakat risk devam ediyordu. Çünkü bulundukları vadinin üst ve alt tarafı askerlerce tutulmuştu. Ve şafakla birlikte askerler o vadide operasyon başlatacaktı. Bu kesindi. İşi şansa bırakmayan Emer sabaha karşı harekete geçti. Grubu, bulundukları dar ve uzun ama derin olmayan vadiden çıkarıp daha emin bir noktaya götürdü. Grup o gün akşama kadar operasyona çıkan askerleri takip etti. Askerler, gerillaları çemberlerine aldığını düşünmüştü. Tam gün arazide arama

yapmışlardı. Yaz sıcaklığıydı ve böylesi bir operasyon zorlayıcıydı. Öyle ki grup, Türk askerinin operasyonu yürütürken perişan olan haline bakıp bakıp gülüyordu.

Türk devleti, PKK gerillalarının On Beş Ağustos tarihinde Eruh ve Şemdinli’de gerçekleştirdiği eylemleri ilk üç gün kamuoyundan saklamıştı. Böyle bir olay hiç yaşanmamış gibi yaklaşmıştı. Ama mızrak çuvala sığmıyordu. Eylemin olduğu gece dünya basını ‘*Kürt Gerillaları karakol bastı*’ manşetiyle haber geçmişti. Amerikan’ın Sesi, İran Resmi Haber Ajansı İRNA, BBC, haber bültenlerinde Eruh ve Şemdinli baskınlarını son dakika olarak geçmişti. Üç gün sonra ise Türkiye’nin resmi yayın organı TRT, Milliyet ve Hürriyet gazeteleri Türk devlet yetkililerinin ağzından kimi haberler yapmıştı. Haberlerde, baskını eski isyanlara benzeterek “*Eylemler birkaç eşkiyanın işi. Yetmiş iki saate bitireceğiz. Mehmetçik enselerinde. Önemli bir durum yok. Bir avuç eşkiya. Sonunu getireceğiz. Kırıntılarını da ortadan kaldırılıyor. Köklerini kurutacağız. Eruh’ta otuz altı terörist öldürdük. Onlarcasını da tutukladık*” gibi tonlarda izah etmeye çalışıyorlardı. Oysa bunların hiçbirisi gerçek değildi. Fakat öldürdükleri vardı. On Beş Ağustos Eyleminin hemen sonrası Eruh ilçe merkezinde yapılan aramalarda evi basılan İsmet Sönmez’in, sekiz buçuk aylık hamile eşinin karnına silahlarının dipçiğiyle vuran askerler, doğmamış bebeği annesinin karnındayken öldürmüşlerdi.

Darbeci Kenan Evren ise gerilla karşısında aldığı yenilgiyi gizlemek için ha bire açıklamalarda bulunarak vaziyeti kurtarmaya çalışıyordu. “*Bunlar kılıç artıklarıdır. Yirmi dört saatte işlerini bitireceğiz. Çapulcular dersini alacak*” gibi beyanatlarla tehditler savuruyordu. Türk ordusu bütün gücüyle gerillaya dönük operasyonlar başlatmıştı. Türk devletine göre,

yirmi sekiz Kürt isyanı bastırılmıştı, bu isyan da kısa sürede bastırılmalıydı. İsyen zamanında bastırılmadı mı, bir daha asla bastırılamaz ve kısa sürede taraftar toplayarak güç haline gelebilirdi. O nedenle ordu elini çabuk tutmalı ve bir an önce eski isyanlarda olduğu gibi halkın kolay kolay unutamayacağı bir son yaratılmalıydı. Dar ağaçları kurulup isyan edenler birer birer asılmalı, kurşuna dizilmeliydi. Türk devlet yetkilileri için bu, olmazsa olmazdı. Başka da bir yolu yoktu. *‘Niye isyan ediyorsunuz’* diye bir soruyu sormaya bile gerek görmüyorlardı. Böylesi bir düşünceyle hareket eden Türk devleti bir yandan gerillaya dönük operasyonlarını hızlandırırken diğer yandan da evlere, köylere dönük baskınlarla halkı korkutup gerillaya katılımı engellemeye çalışıyordu. Eylemle hiç ilgisi olmayan, onlarca suçsuz insan, gözleri bağlanarak tutuklanıyor, tek televizyon kanalı olan TRT’de *‘terörist’* denilerek teşhir ediliyordu. Masum siviller aylarca sıkıyönetim komutanlıklarının işkence tezgahlarından geçiriliyordu. Türk toplumuna ise tamamen yalanlardan oluşan haberler servis ediliyordu. Milliyetçilik körüklenerek terörizm algısı yaratılıyordu.

Türk kolluk güçleri Hut’u çembere almasına rağmen gerillaları elinden kaçırmıştı. Gün boyu Hut’u ve çevre araziye aramış ama herhangi bir sonuç alamamıştı. Akşama doğru halden düşen askerler geri çekilmek zorunda kalmıştı. O gün Egîd ve grubu sakin bir gün geçirmişti. Bu nefes kesen takibi hiçbir çatışmaya girmeden, dezavantajlarına rağmen güçlü bir iradenin disipliniyle aşmışlardı. Gerillalardan birçoğu Hut’tan ötesini tanıyordu. Egîd, güvenli bir araziye çekilip operasyon ve takip çemberi dışında kalmanın tek yolunun Herekol’a tırmanmak olduğunu düşünüyordu. Fakat bir şey onu huzursuz

ediyordu. Akli, gruptan kopan arkadaşlarındaydı. Sanki yer yarılmış içine girmişlerdi.

Bijî, Ömer ve Azad, o gece mecburen biraz da tesadüfen biraraya gelmişti. Çaba göstermelerine rağmen gruplarına ulaşamamışlardı. Ve birkaç sefer askerlerle içiçe girmiş, uyanıklıkları sayesinde askerlerin içinden sıyrılıp geçmişlerdi. Arazide saklanarak operasyonun dinmesini beklemişlerdi. Operasyon çekilince, bir süre daha arkadaşlarını aramışlardı. Bulamayınca yönlerini son buluşma noktası olan Besta'ya vermişlerdi.

Herekol'un zirvesi, hayvanlarını otlatan Koçerlerin açtığı kıl çadırlarla örtülüydü. Kıl çadırlar keçi tüyünden ve bizzat koçerler tarafından yapılıyordu. Koçerler, tüm ihtiyaçlarını emekleriyle üretiyorlardı. Tamamen doğal yaşıyorlardı. Baharla birlikte hayvanlarını alıp dağ zirvelerine ve zozanlara çıkıp kıl çadırlarını kuruyorlardı. Herekol'ün zirvesine de çıkan koçerlerin gözlerinde yaz mevsiminin son günlerine yaklaşıyor olmanın hüznü vardı. Çünkü yaz mevsimi bitince kendilerini ait görmedikleri ovalara inmek zorunda kalıyorlardı. Onlar, zirveleri mesken tutan, Kürt halkının tarihsel toplumsal dokusundan kopmayan, hayvancılıkla uğraşıp kentlerin şatafatlı modernitesine bulaşmadan, cenneti kıskandıran yaylalarda yaşayan özgür bir topluluktu.

Herekol'ün zirvesinde gün doğumuyla onlarca gerillayı birarada gören koçerler, bir de Eruh'ta eylem olmasının sevinciyle çevrelerinde kümelendi. İçlerinden biri "*Siz Eruh'u basanlarsınız*" dedi. Sonra hepsi birlikte gerillalara sarılmaya başladı. Gerillalar ise "*Ne Eruh'u? Bizim baskınla alakamız yok*" diyerek bu sevgi yoğunluğundan sıyrılmak istiyordu; biraz da güvenlik nedeniyle. Koçerler ise onları dinlemiyordu bile.

Habire gerillalardan gelip çadırlarına konuk olmalarını istiyorlardı. Egîd, milislerin tanınmasını istemediği için koçerlerin teklifini, teşekkürlerini sunarak reddetmişti. Fakat koçerler ısrarla ve kararlı bir tutumla *‘Eğer gelip çadırlarımıza konuk olmaz ve yemek yemezseniz biz de hepinizin gözü önünde çadırlarımızı ateşe vereceğiz’* demişlerdi. Egîd, kayalıkların arkasında deşifre olmamak için gizlenen ama minnet ve saygı dolu bakışlarını üzerlerinden eksik etmediği milislerin dışında gerillaları ikiye, üçer gruplar halinde çadırlara gönderdi. Dört gündür zorluklar yaşayan gerillalar, koçerlerin sıcak yaklaşımlarıyla yaşadıkları zorlukları bir nebze de olsa unutmıştı. Botan halkında devrim heyecanı yaşanıyordu. Herkes devrim olduğunu sanıyordu. Yenilmez denilen Türk ordusu On Beş Ağustos gecesi neye uğradığını şaşırmış büyük bir yenilgi almıştı.

Yörede, eylem sonrası dilden dile anlatılan bir başka olay daha vardı. Eruh’lu Yakup Ağa’nın oğlu Halil Ağanın bu eylemle muradına erdikten sonra hayatını yitirdiği anlatılıyordu. Halil Ağa, eski bir isyan önderiydi. Cumhuriyetin ilk yıllarında babası Yakup Ağa ve ağabeyi Yusuf’la birlikte Eruh’u ele geçirdikleri isyana önderlik etmişti. Halil Ağa özgür bir Kürdistan hayaliyle yaşamıştı. Kendisinden sonra da birçok isyan olmuştu. Fakat hiçbiri bu hayali gerçekleştirememişti. Ölmeden önce gerillaların gerçekleştirdiği Eruh eylemiyle muradına ermişti. Görmek ve duymak istediği de birilerinin davalarını sürdürmesiydi. Dileği gerçekleşmişti.

Bin dokuz yüz yirmi altı yılının Ağustos ayının ortasında Eruh’lu Yakup Ağa, oğulları Halil ve Yusuf’la birlikte önderlik ettikleri üç bin silahlı kişiyle Türk devletinin işgali altında olan Eruh’u basarak kenti ele geçirmişti. On yedi gün süren isyan,

Türk devlet sömürgeciliğinin, Eruh'u ele geçiren isyancıların üzerine gönderdiği binlerce askerle bastırılınca Yakup ağa ve oğullarının silahlı adamları kentten çekilmek zorunda kalmıştı. Yakup Ağa, isyan sonrası sürgün yollarına düşmüştü. Hayatını ülkesinden uzakta yitirmişti. Oğulları Halil ve Yusuf da isyana kalkışmalarının bedelini yine sürgünlerde ve zindanlarda ödemişti. Yusuf da yıllar sonra acılı ömrünü ecelin halden bilmez pençesine kaptırınca isyanın o zamandan olan tek canlı tanığı Halil Ağa kalmıştı.

Halil Ağanın evi, Eruh'a nazır bir noktadaydı. Halil Ağa, yıllar yılı, dama kurulu sedirinde oturur, Eruh'a bakar hayıflanırdı. Bu durum gözlerini kaybedene dek sürmüştü. Aradan geçen uzun yıllar sonunda, iyice yaşlanan Yakup Ağa'nın oğlu Halil Ağa, kör bir ihtiyar olarak bir köşede sessiz, sakın oturur olmuştu. Yenik, kırgın, kendine küskün, kör bir ihtiyar olarak köşesinde ölümü bekleyen Halil Ağa, Eruh'un basıldığını işitince, birden canlanıp ayaklanarak oğullarını yanına çağırması ve onlara *"Hemen beni dama çıkarın"* demişti. Oğulları, Halil Ağa'yı, yüzünü Eruh'a dönük biçimde sedirine oturtmuştu. Halil Ağa, oturduğu yerden başını kaldırıp bu defa Eruh'a aklıyla, ruhuyla bakmış, sevinç ve heyecandan titreyen bir sesle *"Doğru mu duyduklarım? Essahtan basıldı mı Eruh?"* diye sormuştu. Vefalı oğulları *"Doğrudur baba, Eruh basıldı!"* diyerek onu yanıtlamışlardı. Halil Ağa aynı sevinç ve heyecan içinde titreyen ses tonuyla *"Nasıl olmuş? Ne biliyorsanız, her şeyi anlatın bana! Eruh'u almışlar mı?"* diye sorular sormuş ve kendi karanlığının sesizliğine kapılarak can kullağıyla oğullarını dinlemeye başlamıştı. Oğulları da *"Baskını yapanlar garnizonu ele geçirmişler. Kapıdaki nöbetçi dışında, sağ yakaladıkları askerlere zarar vermemişler. Sadece silahlarına el koymuşlar. Karakol komutanı ve kaymakam ise tebdili kıyafetle Eruh'tan*

kaçmış. Baskından dolayı herkes fazlasıyla şaşkın, epeyce kaygılı ama bunlara rağmen mesut ve bahtiyardır” demişti.

Halil Ağa, oğullarını dinlerken keyfinden dört köşe olmuştu. Avcunun içiyle göğsünü ovarak öcünün alınmış olmasına gülümsemiş, içten içe derin bir oh çekmişti. Ardından merakla *“Kimmiş bunlar? Kimler, hangi aşiretler basmış Eruh’u”* diyerek yeni bir soru sormuştu. Kadirşinas oğulları *“Bütün aşiretlerden talebeler, karkerler basmış”* diyerek yanıtlamışlardı babalarını.

Duyduklarına inanamayan Halil Ağa, kuşku içinde *“Doğru mu? Emin misiniz? Bunların hepsi oldu mu? Kesin mi?”* diye ardısıra sorular sorup duyduklarını teyit ettirmek istemişti. Onlar da *“Kesindir baba!”* diyerek onaylamıştı. Halil Ağa, o an oturduğu yerden iyice doğrulup başını biraz daha yukarı kaldırmış, coşkuyla dirilmiş ruhuyla *“Demek öyle? Bunları duydum ya ölsem de gam yemem artık! Gözüm arkada kalmaz. Gidin, onlara saygı ve bağlılığımızı bildirin. İhtiyaçlarını, hizmetlerini görün. Bize de buyursunlar. Mazeretimi bildirin, beni mazur görsünler onları bizzat ziyaret etmeye gidemediğim için”* demiş tavrını ortaya koymuştu. Bu konuşmasından sadece birkaç gün sonra Halil Ağa, gözü arkada ve açık kalmadan, yaşama huzur içinde veda etmişti.

Gerillalar o gün öğleden sonra kıl çadırların serin gölgesinde tüm yorgunluklarını üzerlerinden atmıştı. Dinlenmelerinin bedenlerine verdiği enerjiyle Herekol’un zirvesinden, esas üsleri olan, sık ve koyu renkteki Besta ormanlarına bırakmışlardı kendilerini. Egîd, temel üs alanı olan Besta’ya ulaşmasına rağmen hiçbir rehavete kapılmayarak Geliyê Evdalkovî’de bulunan noktaya ulaşana dek, izleri çıkmasın diye tüm grubu, yöre insanının Besta Hincê diye adlandırdığı suyun akışına karşı

yürütmüştü. Besta Hincê, küçük küçük suların birleşerek büyük bir dereye dönüştüğü, çevresindeki ekilebilir düzlüklerin arasında uzanan, kıvrımlı bir akarsuydu. Baharları Herekol'un eteklerindeki karların erimesiyle taşan, bulanık; taş, toprak ne bulduysa önüne katıp sürükleyen korkutucu bir dere yatağıydı. Yazları ise çelimsiz, suyu oldukça azalmış, sadece kurumamak için yalvaran uysal bir dere yatağına dönüşüyordu.

Suyun akıntısı yönünde yürüyen gerillalar toplanma noktasına ulaşmıştı. Vardıklarında Hut Köyündeyken onlardan kopan Bijî, Azad, Ömer ve Eruh-Şirnex yolunu kesen grupla karşılaşmaları hepsini rahatlatmıştı. Ama hala noktaya ulaşmayan, Sêrt-Eruh yolunu kesen milisler Hacı, Xelîl ve İbrahim'in durumları Egîd'i düşündürüyordu. Ayrıca Hasan, Selim Hoca ve Ebubekir'le randevuları da vardı o noktada ve henüz onlar da gelmemişti.

Ertesi gün eylemin sonuçları, eylem esnasında yaşanan eksiklikler ve eylem öncesi yapılan hazırlıkların değerlendirileceği kapsamlı bir toplantı yapıldı. Çünkü yaşananlar değerlendirilmediğinde bir sonraki eylemde hatalar, eksiklikler devam edecekti. Yeni yeni gerilla savaşına başlayan Kürtler için bu oldukça önemliydi. PKK'nin Kürdistan'da tarihsel olarak dayanacağı bir gerilla savaşı yoktu. Olan da genelde Kürtler arasında '*kozik*' (Mevzi) denilen savaş tarzıydı. Bir taşın arkasına girilip saatlerce, hatta günlerce çatışma sürdürülebiliyordu. O taşın arkası onun mevzisi, cephesiydi. Ölünceye kadar orası bırakılmazdı. Orası bırakıldığında savaş kaybedilmiş demektir. Bu psikolojik olarak da böyleydi. Dolayısıyla ağır silahlarla donanmış, NATO'nun ikinci büyük gücü olan Türk ordusuyla girişilecek bir kozik savaşı, daha baştan kaybetmek demektir. Önder Öcalan gerilla savaş tarzını

esas almıştı. Gerilla savaş tarzında bir cepheye çakılı kalmak yoktu. Düşman neredeyse gerilla da oradaydı. Vur-kaç taktiğiyle düşmanını en zayıf anında vuruyor, düşmanın en güçlü olduğu zamanda da görünmez oluyordu. Önder Öcalan her ne kadar Vietnam, Küba, Eritre, Çin gibi ülkelerde verilen gerilla savaşından yararlanmışsa da esas olarak kendi pratiklerinden dersler çıkarıp bunları gerillanın teorik derslerine, materyallerine dönüştürmüştü. On Beş Ağustos eylemi de her yönüyle değerlendirilmeye muhtaçtı. Hele hele askeri olarak değerlendirilmesi, Kürtlerin kurtuluşu için oldukça elzemdi. Egîd tam da bu noktada eylemde yaşanan yetersizlikleri açığa çıkarıp silahlı mücadele tarihine güçlü bir iz bırakacaktı.

Egîd, toplantıda eylemin siyasi boyutlarını değerlendirdikten sonra “Geri çekilmemiz önceden planlanmadığı için düzensiz oldu. Bu düzensizlik zaman kaybına uğramamıza neden oldu. Zaman kaybı, el konulan askeri malzemelerin tamamen kurtarılamamasına ve bizim de risk altına girmemize neden oldu. Oysa eylem kararının bize ulaşmasından, eylem gününe kadar yirmi günlük hazırlık zamanımız vardı. Selim Hoca ile birlikte Eruh alanına giden Bedran’ın grubu planlamamıza göre, keşif ve geri çekileceğimiz yol güzergahını hazırlayacak, yolu tanıyacak veya farklı kuryeler bulacaktı. Selim Hoca ve Bedran’ın yanına ulaştığımızda her iki noktada da bir hazırlık yapılmadığını gördük. Eylemi yapmamıza beş gün kalmıştı. Biz ancak bu beş günün üç gününü eylem hazırlığına ayırabildik. Bu üç günü de arkadaşları, sadece ilçe merkezine gönderip keşif yapmakla ve eyleme hazırlamakla geçirdik. Ganimet almada fazla aç gözlü davrandık. Ve bu durum geri çekildiğimiz gece bizi epey hantallaştırdı. Ganimet için bir grubu görevlendirdik. Ancak yönetim olarak el konulan ganimetin korunup korunamaması

konusunda tereddüt yaşadık. Ganimeti yanımıza almakla da hareket tarzımızı oldukça ağırlaştırdık. Tüm bu olumsuzluklara rağmen ganimeti yine de araziye çıkarıp saklayabildik. Yine de ganimetin bir kısmını sağlam araziye kadar çıkarıp kurtarmaya çok az bir mesafe kala, yeterli uyanıklık ve dikkati gösteremeyişimizden ötürü, düşmanın eline kaptırdık. Ayrıca düşmanın bizi takip etmesine engel olamadık. Ve nihayetinde son günde düşmanı üzerimize kadar getirdik. Eylem sahası içinde düşmana vurulan ilk darbenin coşkusuyla arkadaşlar, kendilerinden geçip zafer sarhoşluğuna kapıldılar. Böylece herkes ne yapacağını şaşırıp ortalığı darmadağın etti. Toparlanmamız oldukça zaman aldı. Zamanımızın bir kısmı böylece boşa tüketildi. Böylesine kapsamlı bir eylemin tecrübesizliğini yaşayan arkadaşlar, eylem öncesi yaptığımız ve üzerinde oldukça çalıştığımız eylem planlamasına tam anlamıyla bağlı kalmadılar. Gerekli atış disiplini, mevzilenme, irtibat, hız ve duyarlılıkta yetersiz davrandılar. Cami grubu ve ikinci savunma grubu gereksiz atışlarda bulundu. Çok fazla mermi harcadılar, elimizde olan karakolu bizden haber dahi almadan izinsiz bir şekilde vurdular. Arkadaşlar yürüyüşte ve yük almada isteksiz davrandı. Kurallara, kavrayışsızlık ve yorgunluğun tesiri nedeniyle fazla aldırış edilmedi. Oysa bir gerilla grubu kurallarıyla varlık kazanıp yaşayabilir ancak. Bu durum sürekli uyarılarımıza ve eleştirilerimize neden oldu. Asker olmanın ruh ve anlayışında son derece eksiklikler yaşandı. Talimat ve uyarılara, temel askeri anlayışlara aldırış etmeme, kendini koyverme, vurdum duymazlık sürekli yaşanan haller oldu. Özel eşya ve silahlara yeterince sahip çıkılmadı. Yol boyunca eşyalar döküldü. Ben de her konuda Bedran ve Erdal arkadaşla ortak karar almaya çalıştım. Savaş içindeki yersiz kolektif tarzım, hareket tarzımızda hantallığın oluşmasına yol açtı.

Kahvehanede Haydar ve Keleş arkadaşlar, halka yanlış davranış ve yaklaşımlarda bulundu. Bedran ve Dr. Baran arkadaşlar da çapul zihniyetine sebep olabilecek davranış ve yaklaşımlar içerisine girdi. Belirgin olan bu hata ve eksikliklerimize rağmen tüm arkadaşlarda cesaret, coşku ve azim tamdı. Fakat daha ciddi savaşlar için epey güçlenmemiz ve bütün enerjimizi, düşmana indireceğimiz yeni darbeler üzerinde yoğunlaştırmamız gerekir. Halkımızı sefalet ve acının dünyasından kurtaracağımız bu yolda atmamız gereken daha çok adım var” diyerek eylemi ve eylem sonrasını kapsamlı değerlendirmeye tabi tuttu. Kendisinden başlayarak eksiklik ve yetersizliklere düşen arkadaşlarını eleştirerek gerçekleştirdikleri tarihi eylemin analizini yaptı. Egîd’in yaptığı değerlendirme sonrası, toplantıya katılan diğer gerillalar da söz alarak değerlendirme ve eleştirilerde bulundu. Eylemin bütünlüklü analizi ortaya çıkarılmıştı. Bu değerlendirmeler bundan sonra verilecek olan gerilla savaşında eylem klavuzu haline getirilecekti. Fakat genel toplantıda herkesin ortak yargısı Egîd’in toplantıda yaptığı belirlemelerdi.

Egîd, Türk sömürgeciliğine karşı geliştirilecek olan gerilla savaşına dönük yoğunlaşmalarını sürdürüyordu. Önder Öcalan’ın On Beş Ağustos Eylemi sonrası gönderdiği talimat ve perspektifleri bir kez daha okuyarak gerilla savaş tarzında nasıl bir derinleşme gerçekleştirebilecekleri sorusuna cevap arıyordu. Önder Öcalan gönderdiği talimatta On Beş Ağustos Eylemini *“Bir ulusun varlığı tümüyle tehdit altındaydı. On Beş Ağustos Atılımı bu yok olmanın önüne geçilmesi için bin bir emekle hazırlanmış, başta zindan direnişiyle, zindan şehitlerinin anılarına bağlılığın bir gereği olarak ve en başta da bir ulusun son nefesini vermemesi için atılması gereken bir adımdı. Ve biz de bu adımı atmaktan çekinmedik”* diyerek değerlendirmişti.

Gerillanın büyütülmesi gerektiğine inanıyordu. Bunun için de yeni alanlara açılım yapılmalıydı. Gerilla, Kürdistan’da yaygın biçimde oturtulmalıydı. Diğer yandan Türk ordusunun geliştirdiği son operasyon, grubun yeniden örgütlemesini ve mevzilenmesini zorunlu kılmıştı. Egîd, Evdalkovî Vadisindeki noktada gece gündüz, nasıl bir planlama ve örgütleme tarzı yapabileceği üzerine kafa yoruyordu. Kamptaki tüm gerillalar da hem üslenme çalışmaları yürütüyor hem de önlerindeki sürece yoğunlaşıyordu. Fakat erzakları tükenmek üzereydi. Özellikle de çay ve tütünlerinin bitmesi ise cabasıydı. Avuçları ısıtan, sıcak demli bir çayın olmaması ve ince bir yaprağa sarılan tütün dumanını içlerine çekememeleri zordu. Ve uzun bir zaman olmuştu çay ve sigara içmiyorlardı. Tütün ve çaysızlığın yarattığı baş ağrısı ve sinirli haller ise çekilmez oluyordu. Böylesi durumlarda Egîd’in sert eleştirileri gruptan yükselen *‘Sigara olmayınca sinirlerim artıyor’* gibi bahanelerin önünü almaya yetiyordu.

Çantalarında bu tür yaşamsal ihtiyaçları zulalayan gerillaların aldığı tedbirler çoktan suyunu çekmişti. Ama Selim’in tedbir için dar günlere sakladığı çay, tütün ve şeker zulası, hala çantasındaydı. Egîd, bir taraftan yoğunlaşırken diğer taraftan eylemin raporunu yazmaya dalmıştı. Selim’in, matarasını aldığından dahi haberi olmamıştı. Selim, o matarayı birkaç kez kaynatıp demlemiş ve arkadaşlarına birer bardak çay ve sigara vermişti. Eline aldığı bir bardak çayı ve sardığı bir sigarayı da usulca Egîd’e götürdü.

Yazdığı rapora o kadar kapılmıştı ki Selim’in geldiğini fark etmedi. Selim, elinde tuttuğu bir bardak çayı *“Heval Egîd, alırmısın”* diye uzatınca başını kaldırıp Selim’e baktı ve *“Heval Selim çayı nereden buldun? Diğer arkadaşlara da çay verdin*

mi?” dedi. Selim *“Evet heval, tüm arkadaşlara çay verdim. Bunu da sana getirdim”* diye cevapladıktan sonra elinden bardağı aldı. Selim, onu az da olsa tanımıştı. Yeme, içme, giyinme, ısınma ve daha birçok konuda Egîd’in *‘Önce arkadaşım’* dediğini biliyordu. Kendisine kimsenin ayrıcalıklı yaklaşmasına izin vermiyordu. Tüm arkadaşları çay içmeden o bir bardak çayı, mümkünatı yok almazdı. O yüzden onun çayı alması için önce son sorduğu soruyu yanıtlamıştı. Sorduğu ilk soruya da *“Heval zor zamanlar için çantamda biraz çay, şeker, tuz ve tütün saklamıştım. Bundan daha zor bir zaman olamaz diyerek çay, şeker ve tütünü çantamdan çıkardım”* dedi. Selim, özenle sardığı kalın bir sigarayı da ona uzattı. Egîd kaç gündür sigara içmemişti. Sigaranın küçülen kısmını marsist ağacından yapılmış, Kürtlere özgü uzun darcıgarasının ucuna özenle yerleştirdi. Sigaradan aldığı ilk nefes, birkaç gündür tütünsüz kalmalarından dolayı tatlı bir baş dönmesi yaşamasına neden oldu. Sonra da *“Heval Selim peki, sen çayı neyle kaynattın. Bizim çaydanımız yok ki”* diye sordu. Selim, gülerek *“Heval yazı yazmaya dalmıştın. Ben de seni rahatsız etmeden ve sana hissettirmeden mataramı aldım. Çay suyunu onda kaynattım”* deyince Egîd de gülümseyerek *“Mataram şimdi bizim kara çaydanımız gibi olmuştur. Sakın ha matarayı eskisi gibi beyazlatmadan yanıma getirme”* dedi.

Uzun süredir gerillanın geleceğine ve özellikle de Türk ordusunun geliştirdiği operasyonlara karşı kafa yoran Egîd, Evdalkovî Vadisinde Bedran, Erdal, Hasan ve çok sayıda gerilla komutanının katılımıyla aldıkları toplantıda *“Devlet tüm hışmıyla üzerimize gelip kapsamlı operasyonlar yapabilir. Bu saldırılar karşısında tümünden savunma pozisyonunda kalmamız ya da tümünden saldırı halinde olmamız da doğru olmayacaktır. Hem gücümüzü koruyalım hem de fırsat bulduğumuzda*

operasyona çıkacak askerleri vuralım” diyerek yoğunlaşmasını aktardı.

Toplantının bir diğer önemli kararında yeni bir mevzilenme düzenlemesine gidilmesiydi. Eruh eylemini gerçekleştiren On Dört Temmuz Silahlı Propaganda Takımı üç manga şeklinde yeniden örgütlenecekti. Bu örgütlenme, gerillanın Botan’da daha yaygın olacağı anlamına geliyordu. Botan, gerillayı ana kucağı gibi sarıp sarmalamıştı. Üstü örtük ve küllenmiş olsa da biraz eşelendiğinde, demokratik uygarlığın cevheri büyük bir damar olarak halen varlığını koruyordu. Buranın toplulukları, insana ait gördüğü değerleri korumuş ve savunmuştu devletçi uygarlığa karşı. Devletçi iktidarlara karşı, doğasıyla, tarihiyle ve kültürüyle direnmiş demokratik komünal uygarlık değerlerine beşiklik etmişti. Gerillaların da en büyük avantajı, Botan halkının direnerek özsel değerlerini korumasıydı.

Botan gençleri de On Beş Ağustos Eylemi sonrası zulme, sömürüye ve ölüme karşı özgür yaşam duygusuyla gerilla saflarına yönelmişti. Savaş, ezilen halkın biricik kurtuluş umuduydu ve ezilen halk tarafından kutsanması doğası gereği idi. Böylesi büyük katılımları hesaba katmayan gerilla komutası şaşkındı. Botanlı gençlere *“Şimdilik evlerinize gidin. Hepinizi silahlandırarak gücümüz ve olanağımız yoktur”* diye telkinde bulunmuşlardı. Oysa tarihi bir fırsat, elden geçiriliyordu. Dağlara akın eden, gerillaya katılmaya gelen, Türk devlet zulmüne karşı savaşmak isteyen Botanlı gençlerden rahatlıkla bir gerilla ordusu oluşturulabilirdi. Yeni gerilla adaylarını almamalarının gerekçesi, söyledikleri gibi güçlü değildi: *“Sayımız artar. Operasyon olursa büyüyen gücümüzü koruyamayız. KDP ile ilişkilerimiz bozuktur. Katılımları Başur Kürdistan dağlarında üslendiremeyiz. Eğer gençleri alırsak*

onlara verebilecek silahımız dahi yoktur...". Elbette gruplar halinde katılmak isteyen Botanlı gençlerden gerillaya aldıkları da vardı. Ama alınanların sayısı çok azdı.

On Beş Ağustos Eylemiyle birlikte sadece gençler ayağa kalkmamış, aynı şekilde umutları yeniden dirilen kadınlar, yaşlılar ve halkın bir bütünü gerillanın ilk kurşunuyla diriliş devrimine akmıştı. On İki Eylül'ün vahşetine isyan eden salt gençler değildi. Zulmün yıkılış kurşununun kıvılcımına Botan halkı da koşmuştu. Başta Goyî aşiretinden olmak üzere, halktan çok sayıda insan, On Beş Ağustos Eylemini klasik isyan hareketi sanarak dağlara akın etmişti. Botan gerilla komutasının, gerçekleşen bu ayaklanmayı yönetme ve örgütlemeye herhangi bir hazırlığı yoktu. Beklemedikleri bu ayaklanma karşısında dağlara akan ve devrim olduğunu zanneden halkı yatıştırırken *"Köylerinize, evlerinize dönün"* tavsiyesinde bulunuyorlardı. Mevcut gerilla yönetimi hem anlayış ve kapasite olarak hem de örgütlü gücüyle bir ayaklanmayı yönetebilecek düzeyde değildi. Eylem sonrası gelişebilecek olasılıklar hesaba pek iyi katılmamıştı.

Gerilla cephesinde *"Türk sömürgeciliği büyük operasyonlarla üzerimize gelecek. Bu operasyonlara karşı gücümüzü koruyalım"* anlayışı hakimdi. Sürekli bu beklentide olmaları ve bu beklentiye göre hareket tarzı geliştirmeleri, kendilerine katılan gençleri ve ayaklanan halkı örgütlemelerine de engel teşkil etmişti.

Eruh eyleminin şokunu üzerinden atamayan Türk ordusu ise sonuç alamayan operasyonları sonrası kabuğuna çekilmiş, yeni saldırılar olabileceği korkusu içine girmişti. Eruh eylemiyle neye uğradığını şaşırان Türk ordusu, zayıf olduğu yerlerden çekilirken geri çekildiği karakollarını ise tahkim ediyordu. Türk

ordusunda *‘Dün orayı bastılar, acaba yarın nereyi basarlar’* kaygısı yoğun yaşıyordu. Birçok yerde Türk subayları halka *‘Onlara söyleyin bize karışmasınlar. Onlar bize karışmazsa biz de onlara göz yumarız’* diyorlardı. On Beş Ağustos Eyleminden önce Kürt köylülerine her türlü vahşi saldırılar içinde olan Türk ordusunun subayları, eylem sonrası, köylülere yalvarır hale gelmişti. Türk ordusu sayısal ve teknik üstünlüğüne rağmen, Botan’da gerillayı yutmaya muktedir olmadığını, eylem sonrası gerillanın peşine düştüğü ilk operasyonda fark etmişti. Operasyon sonrası, Kürtlerin eski isyanlarına benzemeyen bir hareketle karşı karşıya olduğunu görmüştü. Her an kendisinden bir parça alıp götürebilecek, görünmeyen bir güçle savaşıcağının bilincine varmıştı.

Eylem sonrası her iki cephede de yaşanan durum buydu. İki taraf da şaşkınlığın sarsıcı kudretinin ikliminde güçlerini gözden geçiriyordu. Bir ay süren bu durumdan ilk kurtulup harekete geçen Türk ordusu oldu. On Beş Ağustos Eylemiyle birlikte gerillanın büyütülüp ordulaşmaması, yeni hamlelerin geliştirilmeyişi, kazanılan insiyatifin Türk ordusuna kaptırılmasını beraberinde getirmişti. Türk ordusu bu zaafiyeti değerlendirerek harekete geçmişti. Zira Botan gerilla gücünün On Beş Ağustos Eylemi sonrası hazırlık düzeyi oldukça yetersizdi. Böylesi tarihi bir eylemin sonuçlarını hesaplayacak ve yeni bir örgütlülüğe kavuşturacak yetenek sergilenememişti. Gerilla bu nedenlerden dolayı daha çok savunma pozisyonunda kalmıştı.

Türk ordusu gerillanın bu hamlesine, bilinen, kaba ve tekdüze bir tarzla cevap vermişti. Botan dağlarına açılan tüm kapıları tutarak gerillayı alana hapsetmeye çalışmıştı. Dağlık alandaki bilinen köylere, mezralara, bölük bölük asker

yerleştirerek gerillayı hareketsiz bırakmayı ve ezmeyi istiyordu. Bu kapsamlı işgal saldırısıyla Türk devlet sömürgeciliği, PKK gerillasının Botan coğrafyası ve insanıyla bütünleşmesinin önünü almayı amaçlıyordu. Aksi halde Kürt soykırımını sürdüremeyeceğini ve Kürtlerin direnişini durduramayacağını çok iyi biliyordu. Bu yüzden saldırıların merkezine, gerilla ve gerillayla hareket eden milisleri ve yurtsever insanları almıştı. Çünkü gerilla, Botan'da hem her yerdeydi hem de hiçbir yerde. Botan milisleri, gerillanın gözü, kulağıydı. Milisler sayesinde Türk ordusunun Botan arazisindeki tüm hareketliliğinden haberdar olabiliyordu gerilla. Aynı şekilde milislerin Botan arazisine olan hakimiyeti, gerillayı Türk ordusu karşısında görünmez kılıyordu. O nedenle Türk ordusunun hedefinde sadece gerilla yoktu.

Türk ordusu bütün gücünü kullanarak gerillanın Botan sahasına oturmadan bitirilmesini hedeflemişti. Orduya, Türk sömürgeciliğinin başkenti Ankara'da en geniş inisiyatif tanınmıştı. On Beş Ağustos Eylemi sonrası NATO, müttefiki olan Türkiye lehine açıklama yaparak PKK'ye karşı savaşta Türkiye'yi destekleyeceğini belirtmişti. Böylece Türk ordusunun vahşet saldırılarına uluslararası güçlerden de destek gelmişti. O nedenle ordu fütursuzca Kürt köylerini basıyor, insanları köy meydanlarında işkenceden geçiriyordu.

Yaygın tutuklamalar sonucu, Egîd'in birliğini sağlam bir şekilde operasyondan çıkaran Emer de gözaltına alınanlar arasındaydı. Türk devlet sömürgeciliğinin bütün işkencelerine direnmişti Emer. Ağzından tek bir kelime dahi alamamıştı sömürgeci güçler. Günlerce işkenceye dayanmıştı. En korkunç işkenceler karşısında sınanan insan iradesi yine büyük bir zafer kazanmıştı. Diyarbakır zindanında yenilen faşizm, bu sefer de

Kürdistan’da direnen halk gerçekliği karşısında kaybediyordu. Kaybettikçe vahşileşiyordu. Gelişen direnişe, uğradıkları zulümden dolayı akın eden Botan’lılara gözdağı vermek için de Emer’i, Herekol Dağının kayalıklarına helikopterden atmıştı.

Herekol Dağı kutsal bir dergahtı. Terk etmezdi dervişleri. Nuh Nebi’den beri dervişane yürüyüşlerin kutsal mekanıydı. Koçerlerin yanı sıra, kendi köklerinden kopmayan, kaybettirilen geçmişlerini arayan, özülle yeniden buluşma istemi içinde olanların çekim merkeziydi Herekol. İster kuzeyden, ister güneyden; nereden bakılırsa bakılsın hep heybetli dururdu. Asi kayalıkları, ulaşılması zor olan zirvesi, gizemle dolu derin vadileriyle insanı kendisine çekerdi. İnsanın bir patikada kaybolmasının korkusunu alırdı ve cesaret salgılardı. Hele kuzeyden bakıldığında, çok yükseklerde ama okyanusta duran ve çevresine tümüyle hakim dev bir gemiyi andırırdı. Tıpkı dünyayı taşıyan Nuh’un Gemisi gibi. İşte, Emer, o limana özgürlük taşıyan bir aşıktı. Helikopterden atılarak vahşice katledilmesi Botan halkına bir mesajdı: *“PKK’den uzak durun, yoksa sonunuz böyle olur!”* Bu katliam mesajları özellikle halkın çok sevdiği, güvendiği, saygı duyduğu, toplumun önde gelen insanlarını hedefliyordu.

Ağustos ayının son günlerinde Cudî’de yaşanan bir çatışmada Silahlı Propaganda Güçlerinin ilk milislerinden Halit Kaydı yaşamını yitirmişti. Halit Kaydı, Silahlı Propaganda Öncü Birimlerini tanıdıktan sonra, gece gündüz, büyük bir aşkla ülkesinin özgürlüğü için çalışmaya başlamış, kendisine verilen görevleri büyük bir özveriyle yerine getirmeye çalışmıştı. Türk devleti, onu defalarca işkence tezgahlarından geçirmişti. O ise her seferinde işkence tezgahlarından kurtulup serbest bırakıldığı gibi dönüp gerillalarla ilişkilenerек çalışmalarına kaldığı yerden

devam etmişti. Onda, ülkesi için çalışmak, düşmandan intikam almaktı.

Halit Kaydı, iki arkadaşıyla birlikte Cudî üzerinden Başurê Kürdistan’a gitmesi için görevlendirilmişti. Cudî’nin Serê Dehlê Köyündendi. Araziyi tanıdığı için küçük grubun öncüsüydü. Türk ordusu aldığı bir ihbar sonucu izlerini sürmüş, Bilika Köyü civarında onlara dönük kapsamlı bir operasyon başlatmıştı. Operasyon sonucunda yerleri tespit edilmişti. Tek çareleri direnmektir. Günboyu çatışma yaşanmıştı. Türk askeri sayıca fazlaydı. Ellerindeki ağır silahlarla saldırıyorlardı. Buna rağmen Türk ordusu çok sayıda kayıp vermişti. Akşama doğru da gerillaların cephanesi tükenmişti.

Cudî’nin evladıydı Halit Kaydı. Cudî’nin asil ruhu, olanca ağırlığıyla karakterine nüfuz etmişti. O da Cudî gibi asi ve direngendi. Direnmek, PKK’nin en temel ilkelerindendi ve şöyle tanımlamıştı: *“Yurtsever insan, yurdunu düşmanına karşı son nefesine kadar savunan insandır”*. İşte Halit de böyle bir yurtseverdi ve son nefesine kadar sonsuz bir sadakatle bu ilkeye bağlılığını ortaya koymuştu.

‘Bir ölür bin diriliriz’ sözü bu yüzden gerçek oluyordu. Vurulanlar saflarına yeni savaşçılar davet ediyordu. Cudî’nin Spîndarok Köyünde Halit ile birlikte milislik yapan Mahmut ve Musa Kardeşler yakın akrabaları Yaşar ile birlikte, Cudî’den gerilla saflarına katılan ilk kişilerdi. Mahmut, Musa ve Yaşar evli ve çocukları olmasına rağmen, aileleriyle bağlarını kesip Cudî’nin, Botan’ın zirvelerini mevzi tutmuştu. On Beş Ağustos, sözün ve eylemin birlikteliğini ispatlamış, Kürt halkının sönmüş inanç ateşini yeniden yakmıştı. Gerillaların oturuşu, kalkışı, halkın malına, namusuna ve inançlarına verdiği değer, halkın gerillalara günden güne bağlanmasını sağlamamakla kalmamış,

ölümüne canlarını davalarına cesurca adayacak gerilla katılımlarına da neden olmuştu.

Dolunay geceyi tüm parlaklığı ile aydınlatıp dolduruyordu. Ağaç yaprakları arasından sızan ay ışığı pörsümüş kuru otlara değin ulaşıyordu. Rüzgar efil efil esişindeydi kendi dilinde. Hasan ve Abdullah, köyleri Kalê'nin arazisine koyunlarını otlatmaya çıkarmıştı. Köyden uzaklaşır uzaklaşmaz koyunlarını serbest bırakmış, bir ağacın dibinde uykuya dalmışlardı. Koyunların tarlalara girdiğinden, köylülerin yeni biçtiği otları yediğinden haberleri yoktu. Uyku aleminin derin havasından, duydukları bir sesle uyanmışlardı. Hasan ve Abdullah karşılarında duran silüeti çıkaramamışlardı ilk bakışta. Uykudan yeni sıyrılan gözlerini ovduklarında karşılarında duran kişi, birkaç ay önce gerillalara katıldıklarını haber aldıkları, köylüleri Resul'du.

Onu karşılarında gördüklerinde ayağa kalkmışlardı. Resul, çobanlara *“Bir arkadaş sizi bekliyor. Sizinle konuşmak istiyor”* dedi. Onlarla konuşmak isteyen kişi ise bir kayanın önünde belli belirsiz bir gölge gibi duruyordu. Koyunları da etrafına toplamıştı. Elinde bastonu, üzerinde askeri bir parke vardı. Ona doğru yürüdüklerinde, ayışığının, mahrur gözlerinin içinde ıslıl ıslıl parıldadığı görülüyordu. *“Bu kim ki? Bizimle ne konuşacak acaba?”* diye yanına ulaştılar. Merak içinde ne diyecek diye önünde durdular.

Egîd *“Hangi köydensiniz? Adınız nedir?”* diye sordu çobanlara. Çobanlardan yaşça büyük olanı *“Kalê Köyündeniz. Benim adım Hasan, arkadaşımın adı da Abdullah”* dedi. Egîd aldığı yanıtın akabinde sesini bir ton daha yükselterek *“Köylüler sabahtan akşama kadar ot biçiyor, siz ise koyunları tarlalara bırakıyor, sonra da uyuyorsunuz. Günah değil mi? Bu suç değil*

mi? Suç işliyorsunuz. Köylülerin emeğini boşa çıkarmamalısınız, dikkat edin!” diyerek kızdı. Çobanlar yaptıklarından utanmıştı. Egîd, onları uyardıktan sonra tam yola koyulacaktı ki çobanlara dönerek *“Şimdi hatırladım. Siz Fîraz arkadaş’a bize katılmak için söz veren kişilersiniz. Uygun bir zamanda gelerseniz iyi olur. Sözüünüzü tutmanız gerekir”* dedi ve yoluna devam etti.

Gerilla grubunun en arkasında yürüyen Resul, çobanların önünde durdu. Onlara *“Onu tanıdınız mı?”* diyerek sordu. Hasan, gerillalara katılan köylüsü Resul’e *“Hayır tanımıyoruz. Kimdir?”* diyerek Resul’un sorusuna soruyla yanıt verdi. Resul ise göğsünü gere gere *“O heval Egîd’tir”* dedi.

Eylemlerini duydukları, kahramanlıklarını masal tadında dinledikleri Egîd’i hiç göremeyeceklerini, kendilerinden çok uzak olduğunu düşünmüşlerdi o zamana kadar. Hasan ve Abdullah, günler üst üste yığılmasına rağmen o kayanın önünde gördükleri Egîd’in bakışlarını, el hareketlerini, o kayanın önünde ayışığı vurmuş saçlarını, elinde tuttuğu bastonu, birbirlerine anlatmışlardı günlerce. Hasan ve Abdullah öncesinden hem Fîraz’a verdikleri sözden dolayı hem de üç-beş dakika da olsa gördükleri ve konuştukları Egîd’ten etkilendikleri için Besta’dan gerillaya katıldılar. Gerillaya katılan Hasan’ın kod ismi Azad, Abdullah’ın aldığı isimse Xoşnav’dı.

Türk ordusu ve devletin, On Beş Ağustos Eylemi sonrası geliştirdiği operasyonlar kısmi boşa çıkınca bu sefer de yerel işbirlikçi ajan feodal komprador kesimleri devreye koyarak sonuç almak istiyordu. Devletin yerelde koruculuğunu yapan bu kesimlere, devletin rahminde büyüyüp göbekten bağlı, kimi kırıntılarla yaşam şansı arayan sözde Kürt örgütleri de katılmıştı. On Beş Ağustos Eruh ve Şemdinli baskınını savunacaklarına, devletin saldırı konseptine destek veren bu kirli örgütler koro

halinde PKK'ye saldırmışlardı. Tıpkı sahiplerinin sesi gibi sözlerle *'PKK'nin bu saldırısı provakasyondur. PKK'nin Türk ordusuna savaş açması Kürt halkının katliamlara uğraması demektir'* diye yayın organlarında yazdıkları yazılarla PKK'ye hakaretler yağıdırıyorlardı. PKK'nin varlığını ve savaşını Kürt halkına zulüm gerekçesi yapanlar dönüp arkalarına hiç bakmak istemiyorlardı. Botan'da PKK'nin esamesi dahi okunmazken Şirnex'in Balveren Köyünde Türk ordusu tarafından Feyruz ve iki bebeğin anne sütünden mahrum bırakılarak beşiklerinde öldürölmesinden utanmıyorlardı. Ah hainler... Çıkarları için yaşayan hainler... İhaneti meşrulaştırmak için çırpınan zavallı mahlukatlar...

PKK'nin On Beş Ağustos Eylemini gerçekleştirmesiyle bu sözleri sarfedenlere yaşam hakkı kalmamıştı. KDP, KUK, KAWA, DDKD gibi örgütler yüksek perdeden gerilla savaşına itirazlarını sürdürüyordu. Türk sömürgeciliğiyle işbirliği içinde bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine karşı çıkarak reformizmi geliştirmeye çalışıyorlardı. Kürtçülüğü sermaye haline dönüştüren bu tür reformist örgütler *'Ulusal Demokratik Güçler'* çatısı altında, Türk devlet sömürgeciliği tarafından PKK'ye ve onun önderliğine karşı örgütlendirilmişti. PKK'nin Kürdistan'da geliştirdiği gerilla direnişinin önünün bu biçimde alınabileceğine inanıyorlardı. Kuruluşundan bu yana PKK'ye karşı tetikçilik rolüyle görevlendirilen KUK, On Beş Ağustos Eylemine saldırma cüretini açıktan göstermişti. Bizzat KUK Merkez Komitesi imzasıyla On Beş Ağustos Eyleminden hemen sonra yayınlanan bildiride *"PKK ve Apocular tarafından gerçekleştirilen Eruh-Şemdinli olayları, sömürgeci askeri faşist diktatörlüğün son işgal hareketine girişmesi için tertiplenen bir provakasyondan başka bir şey değildir"* diyordu. Görende derdi

ki sanki On Beş Ağustos Eylemi öncesi Kürdistan işgal altında değilmiş.

Oysa Kürdistan, On Beş Ağustos Eylemi öncesinde de işgal altındaydı. Son işgal hareketine girişmesi ne demek oluyordu? Daha önce değil de şimdi mi işgal ediliyordu Kürdistan? Türk sömürgeciliğinin işgal gerekçesi On Beş Ağustos Eylemi miydi? Sanki On Beş Ağustos Eylemi öncesi bastırılan isyanlarda Kürtler Zilan Deresine doldurulup kurşuna dizilmemişti. Dersim’de onbinlerce Kürt katledilmemişti. Şeyh Sait ve arkadaşları Amed Dağkapı Meydanında darağaçlarına çekilmemişti. Sanki Feyruz bebeler öldürülmüyormuş, sanki Türk ordusunun terör darbesiyle Kürt halkı nefes alıp verdiğine pişman ettirilmiyormuş gibi. Bu örgütler, akla ve vicdana sığmayan bu tür demogojik söylemlerle dağlarda gelişen gerilla direnişini karalama saldırılarını had safhaya vardırmışlardı. Bu oluşumların ve Kemal Burkay gibi kişiliklerin PKK’ye bu kadar saldırmalarının nedeni ise bizzat uluslararası hegemonyanın mülteciliğine sığınan, onların beslemeleri olan, sömürgeciliği soldan ve Kürtlük adına tamamlayan bu kesimin aldığı görevdi. Görevleri ve aldıkları talimat gereği Kürdistan’da isyan çıkmayacaktı. Ama görevlerinde başarısız olmuşlardı. Ağrı dağına gömüldüğü sanılan Kürdistan, halkıyla dirilmişti.

PKK gerillalarının Eruh ve Şemdinli’de gerçekleştirdiği eylemlerde sıkılan kurşun salt Türk devlet sömürgeciliğine sıkılan kurşun değildi. Bu kurşun aynı zamanda, sömürgeciliği yaşıtan her türden gericiliğe, işbirlikçi, hain kesimlere de sıkılmıştı. Kemal Burkay, İbrahim Güçlü, Mümtaz Kotan, Derwîşê Sêdo gibi örgüt liderleri ve örgütleri, PKK direnişine, Kürt halkının ulusal dirilişine saldırı içindeydi. Bu saldırıları tamamen bireysel çıkarları gereği idi. Bu hainlerin tümü

mültecilikten, Türk sömürgeciliğinden ve KDP'den aldıkları paralarla kendilerini besliyorlardı. O nedenle On Beş Ağustos'ta sıkılan kurşunun kendilerine sıkıldığıının da bilincindeydiler. Yaptıkları açıklamalarla Kürt halkının bağrından doğan özgürlük ruhuna kudurmuşçasına saldırımları ruhlarını satıkları içindi.

Omyanûs Köyünün yakınlarında biraraya gelen kırka yakın gerilla, Türk ordusunun bu yeni saldırılarını ve kendi durumlarını değerlendirmek için toplantı yapıyordu. Egîd toplantıda, mevcut duruşlarını eleştiriye tabi tutarak kapsamlı bir değerlendirmede bulundu: *“Saldırı ruhundan çok, kendimizi operasyon dışında tutma anlayışımız, sömürgeciliğin bu saldırılarının temel nedenidir. Aşırı savunmada kaldığımız için sağa sola koşuşturan bir tarz ortaya çıktı. Gücümüzü koruyalım kaygısı, edilgen kalmamızın temel nedeni oldu. Eylemler için birçok grup çıkardık. Ama arkadaşlar ‘Düşman gelmedi, keşif yapamadık’ gibi bahaneler öne sürerek eylem yapmıyor. Planlamamız var, karar alıyoruz. Ama arkadaşlar düşmanın zayıflıkları olmasına rağmen eylem yapmıyor. Bu durum kabul edilebilir bir durum değildir. En temel hatamız edilgen duruşumuzdur. Düşman savaş ve çatışma ruhundan çok, kendimizi korumaya çalışmamızın oluşturduğu zaafî gördü. Savunmada kaldığı süre zarfında hazırlık yapan düşman şimdi saldırıya geçmiştir. Düşmanın bu saldırılarını kırmamızın yolu, yeni eylemler yapmaktan geçer. Çünkü savaştıkça halkımızı kölelikten kurtaracağız ve özgürlüğe ulaştıracacağız. Bu mevcut durumu kabul edemeyiz ve tersine çevirmemiz gerekir. Oluşan bu çatışmasızlık atmosferinden kendimi de sorumlu görüyorum. Bunun özeleştirisini veriyorum”*. Gerilla gücünün eleştirileri ve özeleştirileri de genelde bu çerçevedeydi. İçine düştükleri

eylemsizlik durumunu mutlaka aşmaları ve oluşan bu atmosferi muhakak dağıtmaları gerekiyordu.

Adı gibi Egîd'ti. Halkının hak arayışçısı, derin bir askeri dehaydı. Askeri ve politik teorisi çok güçlüydü. Dünya devrimlerinin deneyimlerini, gecesini gündüzüne katarak araştırmıştı. Ulaştığı sonuçları arkadaşlarıyla paylaşıyordu. Yaşamını *'Devrimciler biriktirmez paylaşır'* ilkesi üzerine inşa etmişti. Askeri strateji ve taktikte daima yoğunlaştığı için zor anları aşmak onun temel çıkış noktası oluyordu. Her gerilla onun kişiliğinde kendini buluyordu. Onun yanında bulunmayı, kendisi için şans görüyordu herkes. Arkadaşları onunlayken *'Başarılır, hamle yapılır, gelişilir'* diyordu. Onun olduğu yerde başarı inancı her daim vardı. Daima mükemmelin peşinde koşuyor, onu hedefliyordu. Egîd, geçen bir aylık süreçte eylemsizlik durumlarını ve edilgen duruşlarını *"Bu içinde bulunduğumuz hal kabul edilemez. Bizim hamle yapmamız gerekir"* diyerek sert dille eleştirmişti. O, sözüne sadık bir komutandı. Önüne sürekli hamleler, yeni hedefler koyan cesur ve atak bir komutandı.

Gerillalar Omyanûs toplantısının akabinde, saldırıları bertaraf etmek için üç gruba bölünerek Cudî, Kêla Memê ve Kato Jirka'ya doğru yola çıktı. Planlamalarına göre bu dağların gölgesinde bulunan ilçe merkezlerinde eylemler yapacaklardı. Hasan grubunun başındaydı. Çatak kırsalında örgütlenme faaliyetlerini yürütüyordu. Uğradıkları Kato Xelîla yaylalarındaki koçer çadırlarının birindeydi. İçinden *'Neden eylem olmuyor? Son toplantıda o kadar karar aldık'* diye geçiriyordu. Bu düşüncelerle çadırdan dışarı çıkıp radyo haberlerini dinleyecekti. Tam o esnada on yaşlarında sarışın bir kız çocuğu, ancak ulaşabildiği Hasan'ın pantolonun cebinden tutarak *"Beni de kendinizle götürün. Ben de dağa çıkmak, silah*

kuşanmak istiyorum. Bu devletin bize yapmadığı zulüm kalmadı” dedi. Hasan, o an neye uğradığını şaşırđı. Botan’a ilk girdiklerinde onlarla birlikte sadece üç-dört kadın gerilla vardı. Uğradıkları birçok köyde genellikle köylü kadınların giysilerini giyen Havva, Azime, Saadet ve Rojin’i gören köylüler, erkek gerillaların kulaklarına eğilip “Tamam siz iyi insanlarsınız ama bu kadınların sizin yanınızda işi ne?” diye sormuşlardı. Hasan, ancak cebine uzanabilen bu küçük sarışın kıza sevecen gözlerle baktı. Uzun boylu, yapılı bir gerilla komutanı olan Hasan, çocuğun önüne çömelerek ellerini altın sarısı saçlarına sürdü ve “Senin adın nedir?” diye sordu. “Adım Guhar” diye yanıtladı çocuk. Hasan, henüz küçük bir kız çocuğu olan Guhar’a gülümseyerek “Peki, sen neden bize katılmak istiyorsun?” diye de ekledi. Guhar, kendinden emin, koçerlik yaşamının zorluklarının sindiğı utangaç bakışlarını bir dağın görkemini yansıtan Hasan’a çevirerek “Ben de bir Kürt insanı gibi size katılıp ülkem için savaşmak istiyorum” dedi. Çocuğun yanıtı o an Hasan’da ‘Biz Kürdistan devrimini başardık’ düşüncesine yol açtı. Hasan, ismini yeni öğrendiğı Guhar’a “Ama bunu yapabilmen için biraz daha büyümen gerekir. Büyüdükten sonra sen de iyi bir gerilla komutanı olabilirsin” dedi. Bu arada haber saati de gelip çatmıştı. Hasan bulunduğu çadırdan çıktı. Daima dinledikleri BBC haberlerini açtı. Hışırtilar içinde dinlediğı haber bülteninde “Beytüşebap’ta bir yüzbaşı, dört asker öldürüldü” diye haber geçince Hasan, çadırın içinde oturan arkadaşlarına “Heval Egîd eylem yaptı” diyerek sevincini paylaştı. O an kendilerine uğur getiren Guhar’a bilgelik okunan gözlerini çevirerek “Heval başımıza ne geleceğı bilinmez ama eğer bir gün dağlara çıkarsan ismin Çiçek olsun” dedi.

Öldürülen bu yüzbaşı Beytüşebap’ın bir köyüne yönelik operasyona çıkmıştı. Köylüler yüzbaşının operasyona çıktığı

bilgisini Bedran’a ulaştırınca, Bedran da hemen bu bilgiyi Egîd’e iletmişti. Egîd, zaman kaybetmeden, On Dört Temmuz birliğinin üç mangasından birinin komutanlığını yapan Bedran’a *“Elimizi çabuk tutmamız lazım. Halkımıza kan kusturan bu subayın aracının önüne pusu atmalyız”* demişti.

Egîd ve Bedran’ın öncülüğündeki gruplar, Beytüşebap kent merkezine giden caddeye inerek pusuya yatmıştı. Yüzbaşı ve dört askerin içinde bulunduğu araç pusuya girince Egîd’in planlamasıyla mevzilenen Bedran ve mangası, aracı çapraz ateşe tutmuşlardı. Ateş, yüzbaşıyı ve yanındaki askerleri yakmıştı. Gün ortasıydı. Gerillalar, vurdukları yüzbaşı ve askerlerin silahlarını alarak Kato Jirka’ya çekilmişlerdi. On Beş Ağustos Eyleminden sonra gerillaların gerçekleştirdiği bu ilk etkili eylem yöre halkında bayram sevinciyle karşılanmıştı. Egîd, oluşan eylemsizlik havasını dağıtmak için bizzat devreye girmişti. Onun devreye girişi, gerilla yapısında da bir kıpırdanmaya yol açmıştı. Bu eylemle dost ve dışman, direnişin köklü olduğunu ve salt bir eylemle sınırlı kalmadığını anlamıştı.

Direniş verilen bedellerle kökleşirdi. Adanmışlık kadar hiçbir şey hakikate dair anlam gücünü üretmez. Anlamın oluşumu da hakikate adanmayı gerektirir. Anlamlarını an be an, hayatlarını adadıkları direnişe yaratıyorlardı. Cemil, Egîd’le birlikte Lübnan’dan Başur Kürdistan üzeri Rojhilat Kürdistan’a açılım yapan ilk grupta yer almıştı. Üstün devrimci meziyetleri, arkadaşları arasında kısa zamanda onu öne çıkarmıştı. Uzun zamandır Gabar’ın çevre dağlarını ve ovalarını adım adım dolaşmış, örgütleme çalışmalarını yürütmüştü. Mütevaciliği, olgunluğu, yöre insanıyla kurduğu diyalog, onu sevilen, sayılan biri haline getirmişti. Cemil, On Beş Ağustos hazırlıklarının ve örgütlendirilmesinin de gizli mimarlarından olmuştu.

Lakin ihanet sinsiydi ve bin bir yüzüyle Cemil'i hedefine almıştı. Hem de en yakınında, yoldaş maskesi takmış biri tarafından tuzağa sürükleniyordu. Eylül ayının son günleriydi. Spîvyan Köyünde muhtarlık seçimleri yüzünden oluşan çelişki, kısa sürede kavgaya dönüşmüştü. Bu çatışmada köylüler birbirini vurmuş, kavgaya karışan bazıları devlet tarafından tutuklanmıştı. Cemil, kendi sorumluluğunda bulunan bu köyde, kan davasına dönüşen bu olayı barış ile sonuçlandırıp Kürtlerin birbirini vurmasını engellemek istiyordu. Bunun için de köye inerek köylüler arasında gelişen bu kavgayı durdurmanın arayışına girmişti.

Sömürgeci Türk devleti, Kürt toplumunda adeta gelenekselleştirdiği kan davası ile Kürdistan'da binlerce cana mal olan bu laneti, bilinçli bir politika haline getirerek sürdürmüştü. Sömürgecilerin '*İti ite kırdırma!*' politikası deniyordu buna. Kürdistan'da devletin ceza vermediği tek kanun buydu! Kürtlerin birbirini vurmasının cezası yoktu. Asırlardır Kürt toplumunun ağıtları ve kamları birbirini vurma ve öldürme öyküleri ile bezenmişti dengbêjlerce. Cemil bu kanayan yarayı sarmak, bu laneti toplumundan söküp atmak, dökülmesi kesin görünen kanı durdurmak için harekete geçmişti.

Mele Emo, bin dokuz yüz altmış iki yılından beri Türk istihbaratı MÎT'e resmi ajanlık yapıyordu. Köy halkı açıktan MÎT görevlisi olduğunu bilmesede tavır ve davranışlarıyla güvenilmez biri olarak görüp dışlamıştı onu. Fakat bu kişinin köyde ailesi genişti. Muhtarlık seçimlerinde çıkan kavganın da bir tarafıydı. Mele Emo, Deşta Lala köyünden gerillaya katılan yeğeni Metin'in (Şahin Balıç) aracılığıyla Cemil ile önceden ilişki içine girmişti. MÎT'in yönlendirmesiyle Mele Emo, yeğeni Metin'le birlikte oynadığı bir oyunla Cemil'e komplo kurmuştu.

Mele Emo, Cemil'in güvenini kazanmak için, Başur Kürdistan'a giderek KDP ile ilişkiler geliştirmiş, Cemil'e kendisini yurtsever biri olarak tanıtmıştı. KDP'den Kürtlük üzerine birtakım kitaplar almıştı. Komplonun güvene dayanarak geliştiğini, MİT'ten aldığı eğitimle çok iyi kavramıştı. Sinsice ağını örmüştü yeğeni Metin'le. KDP'den aldığı Kürtçe kitapları Metin'e vererek *"Bu kitapları onun için getirdiğimi söyle. Bu arada nasıl bir yurtsever olduğumu anlatmayı ihmal etme. Bu konuda mutlaka onu ikna et"* dedi. Böylece Cemil'in ona bakışını değiştirmek, ajandır kuşkusunu ortadan kaldırarak rahat bir şekilde Cemil'e yanaşıp komplosunu gerçekleştirmek istiyordu. Cemil ise bunlardan habersizdi. Ona göre Mele Emo devletle ilişkide olan bir işbirlikçiydi. Metin'in görevi de Cemil'in nazarında aklanmasını sağlamaktı. Kitapları Cemil'e götürüp Mele Emo'yu bir yurtsever gibi yansıttı: *"Mele Emo çok yurtsever biridir. Onun hakkında söylenenlerin gerçekte bir alakası yok. Bu kitapları senin için getirmiş. KDP'ye daha yakın, biraz kafası karışık ama ilgilenirsek kazanırız. Tabi devlet de onu kazanmak istiyor. Etkili bir imam, o nedenle ilgilenirsek iyi olur"*. Metin, profesyonel bir tiyatrocuya taş çıkartırcasına rolünü harfiyen yerine getirmişti. Hatta doğaçlama yaparak Mele Emo'nun ona söylediklerinden fazlasını söylemişti. Cemil, Metin'in aracılığıyla oynanan bu sahte oyunu görememişti.

Bu kavgadan birkaç gün sonra Mele Emo ve on bir adamı Şirnex'te devletten silah alıp köy bekçiliğini kabul etmişti. Botan'da devletin koruculuk görevini resmi olarak ilk kabul eden onlardı. Cemil, yaşanan bu gelişmeler üzerine hem bu silahların neden alındığını öğrenmek hem de bu kan davasını barışla çözmek için, yirmi iki Eylül gecesi, daha önce birçok kez gittiği Spîvyan'a gitti.

Artık Devletin gönüllü resmi korucusu olan Mele Emo, yeğeni Resul ile birlikte köye gelen Cemil, Hasan, Havva ve Metin'e küfürler yağdırmaya başladı. *“Köyümüze gelmeyin. Benim altmış adamım var. Sizi öldüreceğim”* diye tehditler savurdu. Her tarafa korucularını yerleştirmişti. O an şaşkına dönen Cemil, Mele Emo'nun neden küfürler ve tehditler savurduğunu öğrenmek istiyordu. İlkın Havva ve Hasan'dan nöbette kalmalarını istedi. Sonra da Metin'le köyün içine doğru ilerledi.

Bunlar yaşanırken Spîvyanlılar da Mele Emo'ya tepki gösteriyordu. *“Git kendi kapında arkadaşlara küfür et. Neden kapımızda küfür ediyorsun”* diyerek ona kızmışlardı. Akrabaları dışında köy halkı Mele Emo'yu sevmiyordu. Aynı zamanda ondan ürküyorlardı. Ancak gerillalara hakaret etmesini kabullenememişlerdi. En son Mele Emo, kovulduğu kapıların nüfuzlu etkisinden ürkerek köy muhtarının evinin önüne gitmişti.

Ay ışığında, uzun boyu, mavi gözleri ve kıvrıcık saçlarıyla Cemil'in gölgesi beliriverdi. Muhtarın evinin duvarının yanında duran Mele Emo, Cemil'in gölgesini görür görmez namlusunu ona doğrulttu. Cemil, ihanetin döl yatağı haline gelen Mele Emo'nun kalbinden neler geçirdiğini bilemezdi ki. Cemil'in göğsüne doğrultulan silahtan iki el ateş sesi geldi. Göğsünü delip geçen iki mermiye rağmen Cemil, kaleşnikofunu Mele Emo'ya döndürüp silahının şarjörünü boşaltana kadar parmağını tetikten çekmedi. Sonra sessizlik kapladı etrafı. Göğsünde iki mermi, elinde şarjörü boşalmış keleşle Cemil, Mele Emo'ya seslendi: *“Kalleş ve bahtsız adam, sen ne yaptın?”*. Ardından yere yığılıverdi.

Mele Emo'ya tam altı mermi isabet etmişti. Ağır yaralıydı. Elinin bir parmağı kopmuş, her iki ayağının dizleri de parçalanmıştı. Silahı dahi bu taramadan nasibini almıştı. Tüm bunlar saniyeler içinde, Metin'in gözleri önünde olmuştu. Fakat Metin sadece seyretmiş, Mele Emo ve Resul'e tek kurşun dahi sıkmamıştı. Cemil ise ikinci şarjörünü silahına takmaya çalışıyordu. Göğsündeki ağrıdan şarjörü elinden düşünce Resul, yerde kanlar içinde tepinen Mele Emo'yu muhtarın evinin avlusuna çekti.

Hasan ve Havva da nöbet yerini terk etmişlerdi. Kurşun seslerinin duyulduğu yere koşmuşlardı. Olay yerine ulaştıklarında, Cemil'in yaralandığını gördüler. Arkadaşlarını görür görmez *"Kalleşliğine lanet olsun Mele Emo"* dedi Cemil. Birkaç kez tekrar ettiği bu sözler yaşananların da özeti idi Havva ve Hasan için.

Cemil'i yerden kaldırıp kollarının altına giren Hasan ve Havva, onu köyün girişinde bulunan beyaz, düz kayalıklara kadar taşıdı. Metin de Cemil'in silahını almıştı. Peşlerinden gidip onlara yetişti. Havva, belinden şûtikini çıkarıp, yarasını sarmaya çalışırken Cemil, var gücüyle Havva'nın elinden tutarak, ona *"Halkımız sağ olsun, partimiz sağ olsun, yoldaşlarımız sağ olsun"* dedi. Cemil'in elleri ve kalbi, toprağından bu kadar erken ayrılmayı kabullenmiyordu. Fakat kalbi durmuş, elleri Havva'nın avuçlarının içinde soğumaya başlamıştı. Hasan ve Havva, Cemil'in cansız bedenini ancak yüz metre kadar taşıyabiliyordu. Bir bağın içinde bulunan kaya kovuğına bırakmak zorunda kaldılar naaşını. Her iki gerillanın gözleri, acı yüklü yaşlardan dolayı, Metin'in, ne olay içinde yaşadığı kayıtsızlığı ne de Cemil'in montunu aldığını görecekti haldeydi. Metin'in neden Mele Emo'yu vurmadığını ise hiç

düşünememişlerdi. Acı, Hasan ve Havva'yı sorgusuz sualsiz pençesine almıştı. Metin ise eski bir KUK'çuydu. Dayısı Mele Emo ile birlikte Cemil'e komplo kurmuştu. Hesabınca Cemil vurulunca onun yerine geçecekti.

Metin gibi kallesçe sızma yapan ajanlara rağmen, devrimin sorumluluğunu ölümüne üzerlerine alan, Önderlerine bağlı, halkına sevdalı onlarca yürek vardı. Onlar sadece eski ve geri olanı yıkmıyorlardı, bir de bozulanı onarıyor, yeni olanı inşa ediyorlardı. Devrimin soylu dava insanları bunda kararlı ve umutluydu. Hiçbir engel tanımıyorlardı. Bunların en önde geleni de Egîd'ti. Hem yapılan ihanetlerin hesabını sormak hem de yapılacak çalışmaları planlamakla meşguldü. *“On Beş Ağustos eylemlerle devrim gerçekleşene dek sürmeli”* diyordu. Başlangıç anının coşkusuyla gözlerini uzaklara ve derinliklere dikmiş, atılacak adımların hesabını yapıyor ve buna herkesi ortak etmek için üstün bir çaba sarf ediyordu. Gerilla gücünü Besta'nın Grek Köyünün karşısına düşen Geliyê Şûberxê'deki üs noktasında, kapsamlı bir eylem yapmak için toplamıştı. Egîd *“Gundikê Melê'de bulunan karakolu biliyorsunuz. Bu karakolun namussuz komutanı köyleri bastığında köylülere ‘Erkekler kaçtı güzel kadınlar bize kaldı’ diyor. İşte böylesi ahlaksızlığın yuvası haline gelen bu karakola baskın düzenleyeceğiz. Karakolu o başçavuşun başına yıkacağız”* dedi. Bu sert sözler etkisi büyük olacak bir eylemin de habercisiydi.

Egîd, On Beş Ağustos Eyleminden sonra gerilla gücünü sürece motive etmek için *“Bundan sonra mücadeleimiz, eşittir eylemsellik”* diyordu. Kendi deyimiyle *“Eylemlerde isabet ve süreklilik, halkı savaşa çekecek. Ve köleliğe karşı savaşan bir halk gerçekliğini yaratacaktı”*. Bu yüzden Gündikê Melê karakol eyleminin hazırlıklarını bir süredir yürütüyordu. Bu

karakolun alandan sökülüp atılmasına önem veriyordu. Keşfe bizzat gitmişti. Eylem kararını kendisi almış, eylemin planlamasını da kendisi yapmıştı. Karakolun halka yaptığı işkencelere cevap vermesi önemliydi. Bu, aldığı kararları hayata geçirme tutkusuyla birleşince de eylemin önemi daha da artmıştı.

Sertaç, karakola dair istihbarat toplamak için köyün dışında çobanlık yapan milisleri Sofî'ye *“Karakolda kaç asker var? Askerlerin kaç mevzisi var? Bu mevzilerde kaç asker bulunuyor? Karakolun nöbetçileri nerelerde nöbet tutuyor? Askerler nasıl hareket ediyor?”* diye sormuş, ayrıntılarıyla bilgi toplamasını istemişti. Daha önce askeri bir faaliyet yürütmemiş olan Sofî *“Heval Sertaç, bu bilgileri ne yapacaksın? Peki, bunu nasıl yapacağımı söyler misin? Ben bu kadar bilgiyi nasıl öğrenebilirim?”* diyerek Sertaç'ın ona yol göstereceğini umut etmişti. Sofî'nin bu soruları üzerine Sertaç, yapılacak eylemi deşifre etmemeye özen göstererek *“Hayvanlarını karakolun çevresinde otlatırsın. Bu gayeyle askerlerin şüphesini çekmezsin. Hayvanlarını otlattığın zaman karakolu da takip edersin. Ama özellikle karakolun çevresine çok dikkat etmelisin. Çünkü bazen Cudî'den Besta'ya, Besta'dan Cudî'ye geçerken mecburen karakolun çevresindeki araziye kullanıyoruz. İşte bu hatları kullanırken pusuya düşmememiz için toplayacağın bilgilere ihtiyacımız var”* dedi.

Sofî, Feyruz'un ahını unutmamıştı. Küçük Feyruz, yeğeniydi. Acıları halen dipdiri idi. En küçük bir çağrışım onu öfke ve eleme boğuyordu. *“Böyle bir kader olamaz”* diyordu. Hayvanlarını otlatmaya her çıkardığında kavalı, Feyruz'un acı dolu öyküsünün notalarıyla taşıyor, yürek yakan bir ezgiye dönüşüyordu. On Beş Ağustos Eylemi ile beraber kavalında acı

ağıtlar değil, umut dolu yarınlar ezgiye kavuşuyordu. Şimdi de ezgilerine coşku da dahil olmuştu.

Sofî, birkaç gün boyunca hayvanlarını karakol çevresinde otlatmış, böylelikle epey bilgi toplamıştı. Topladığı bu bilgileri de vakit kaybetmeden Sertaç’a aktarmıştı. Sertaç da bu bilgileri Egîd’e bir raporla takdim etmişti. Raporu değerlendiren Egîd, eylem keşfini sahada yapmaları için bu kez Keleş, İsmail, Sertaç ve Alişêr’i görevlendirdi. Özellikle İsmail’in öyküsü diğer gerillalardan oldukça farklıydı. Öyküsünün kalın izleri yüzüne öylesine yerleşmişti ki sadece yüzünü yakmamış, yüzüne bakanın da yüreğini yakan bir yara olarak bütün bedeninden taşır olmuştu. İsmail’in yüzünde ve bedenindeki yanık izleri, Türk devlet gerçeğinin nemenem bir vahşet olduğunu tüm çıplaklığıyla ortaya koyuyordu. Türk askerleri işkenceye aldıkları İsmail’i naylona sarıp o naylonu ateşe vermişti. Yanık izleri, vahşet dolu o günlerden kalmaydı.

Eylem hazırlıklarının önemli bir bölümü bitirilmişti. Her an hareket komutu verilebilirdi. Herkes bunu beklerken Egîd, karakolun yakın keşfine gidecek olan gruba bir kalıp sabun uzatarak bulundukları vadinin akarsuyunda banyo yapmalarını ve göreve öyle gitmelerini söyledi.

Banyo yapmaya ilk giden Alişêr’di. Yıkanırken sabunu avuçlarından kaçırmıştı. Sabunu suya kaptırınca da olduğu yere sinmişti. Oysa arkadaşları, Alişêr’in yıkanıp gelmesini bekliyordu. Sadece bir kalıp sabunları vardı. O bir kalıp sabunla dört gerilla hem banyo yapacak hem de elbiselerini yıkayacaktı. Alişêr’in bitmek bilmeyen banyosunu daha fazla beklemek istemeyen Sertaç, gülümseyerek Keleş’e *“Heval hele git, Alişêr arkadaşına bir bak, suya kapılıp gitmiş olmasın”* dedi. Keleş, gidince Alişêr’in suda öylece beklediğini gördü. İlk önce buna

bir anlam veremedi. Sonra da *“Heval Alişêr ne oldu? Nedir bu halin? Neden banyo yapmadın? Akşama az kaldı ve bizim keşfe gitmemiz gerekiyor. Banyo yapmak için sırada bekliyoruz. Sen neden boş yere öylece suyun içinde bekliyorsun?”* dedi. Alişêr, mahcup olmuş bakışlarını sudan alıp, Keleş’e doğrultarak *“Heval hiç kimseye söylemeyeceğine Kürdistan üzerine söz verirsen suda bu kadar beklememin sebebini sana söylerim. Yok, söz vermezsen hayatta söylemem”* dedi.

Keleş de *“Heval hele bir söyle. İçinden çıkılmaz bir işse zaten söz veremem. Ama halledeceğimiz bir şeyse söz kimseye bir şey demem”* diyerek ona cesaret vermeye çalışırken ihtiyatı da elden bırakmadı. Alişêr büyük bir suç işlemişçesine Keleş’e doğrulttuğu bakışlarını önüne indirip *“Sabun suya gitti. O yüzden sudan çıkmıyorum”* diyebilirdi. Sabunun gittiğini duyan Keleş, Alişêr’den daha fazla ürperircesine *“Ya heval keşke hepimiz bu suya kapılsaydık da sabun gitmemiş olsaydı. Şimdi biz heval Egîd’e bunu nasıl izah edeceğiz? Sen kendinle birlikte bizi de yaktın. Şimdi heval Egîd, sabun yüzünden bize üç-beş saat seminer verecek. ‘Kalıbınızdan utanın. O sabun halkımızın değeridir. Bir kalıp sabunu bulana kadar arkadaşlar ne zorluklar yaşıyor ve siz banyo yapın diye verdiğim bir kalıp sabunu suya kaptırdınız’ diyecek ve bir kalıp sabuna dahi sahip çıkamadığımız için bize çok kızacak. Biz yandık Alişêr! Bir de kalkmış bu durumu gizlememi istiyorsun. Daha o sözü verecek kadar delirmedim. Yok Alişêr, inan bana benim böyle bir söz vermeye hiç cesaretim yok. Yaktın bizi Alişêr, yaktın. Bence de sudan hiç çıkma; inan akşama kadar o suda kalsan haklısın”* dedi ve Alişêr’in bir kelime dahi etmesine müsaade etmeyerek sözlerini sürdürdü: *“Benden söz istiyorsun; haydi sana söz verdim. Peki, diğer arkadaşları nasıl ikna edeceksin? Onlar raporlarında senin sabunu suya kaptırdığını kesinlikle*

belirteceklerdir. Bunu sen de biliyorsun. Böylelikle Heval Egîd'in bu durumdan haberi olacak. Haydi diyelim ki ben raporunda sabundan hiç söz etmedim. Ama diğer arkadaşlardan biri mutlaka senin sabunu suya kaptırdığın için banyo yapamadığımızı aktarır. Bu sefer gel de ona hesap ver. Suçum birken iki olur. O zaman da Heval Egîd demez mi 'Sabunun gittiğini raporuna yazmayarak ihanet etmişsin' diye. Sanki Heval Egîd'i hiç tanıımıyormuşsun gibi konuşuyorsun. Arkadaşlar bir köylüden bir ekmek, birazcık keşk alsa dahi bunları Heval Egîd'e rapor olarak sunuyor. Sen dördümüzün banyo yapacağı sabunu suya kaptırmışsın ve diyorsun ki kimseye söyleme, üstelik söz vermemi istiyorsun”.

Egîd, komutası altındaki gerilla gücünün yaptığı olumlu veya olumsuz her şeyi, taviz vermediği rapor işleyişiyle öğreniyordu. Bir parça ekmek, bir parça peynir veren insanları hem minnetle yad etme hem de unutmama adına, bir de olmadık yerde çıkabilecek hataları, eksiklikleri ve yanlışları giderebilmek için rapor işleyişini sıkı tutuyordu. Kendisine sunulan sözlü veya yazılı raporlara dayanarak devrim değerlerini koruyor, savaşçılarını, yaptıkları hata ve eksiklikler üzerinden eğitiyordu. Hatalar en yalın öğreticilerdi. İyi işler kadar hataların da değerini ve kadrini biliyordu.

Her dört gerilla, Alişer'in bir sabuna sahip çıkamaması yüzünden, banyo yapamadan keşif için yola çıktı. Karanlık çökmeden keşif yapacakları alanda gizlice üslendiler. Gece boyunca karakolun görünen her noktasının keşfini yaptılar. Sabah, karakolu gündüz gözüyle gözetleyip notlar aldılar. Askere görüntü vermeden döndüler.

Egîd, sabırsızlıkla keşif grubunun dönmesini bekliyordu. Grubun geldiğini görür görmez “*Grup dinlenmeye geçmeden*

toplantıya hazır olsun. On dakika sonra toplantı yapacağız” dedi. Grubun dinlenmesini bile beklememişti. Eylemi ne kadar önemsedigini, bunu sabırsızlıkla beklediğini gösteriyordu. Toplantıyı başlatınca araziyi iyi tanıyan Keleş’e “Heval karakolun keşfinde farklı bir durum var mı?” diye sordu. Keleş “Heval karakolun genel durumu aynıdır. On beş mevzisi var. Edindiğimiz istihbarata göre ve gözlemlediğimiz kadarıyla karakolda yüz ellinin üzerinde asker var. Fakat bunlardan daha büyük bir engel var önümüzde. Karakola bir köpek getirmişler. Bu köpek bizi karakolun çevresine kesinlikle yaklaştırmaz. Köylüler, köpeğin, karakola yaklaşana saldırdığını söyledi. Yani köpek karakolda olduğu sürece karakola yaklaşamayız” diyerek keşif grubunun ortak kanısını dile getirdi. Egîd, sorun ne olursa olsun, bir çözüme ulaşmak için kafasını hep yoruyordu. Keleş’e gülümseyerek “Seyda sen bu akşam dinlen. Yarın Yahya amcanın yanına git ve ona ‘Kim bu köpeği öldürürse ona elli bin lira para ödülü vereceğimizi’ söyle” dedi. Köpek dışında karakol eylemine dair olumsuz bir şey yoktu. O gece iyice dinlenebilirlerdi.

Gün aralanmıştı. Besta ormanları hazan mevsiminin hüznünde inlercesine sararan ve gittikçe dalına tutunamayan yaprakların iklimindeydi. Keşif grubu günün ilk ışıklarıyla beraber Egîd’in gözünden saklanmaya çalışıyordu. Hiçbiri, Alişêr’in bir anlık dalgınlığı yüzünden elbisesini yıkayamamıştı. Grubun daha bu durumu ne kadar sürdürebileceği meçhuldü. Egîd’in gözünden hiçbir şey kaçırmayan duyarlılığı düşünüldüğünde, kirli duran elbiselerini gizleyebilmeleri imkansız gibi görünüyordu. Noktaya döndüklerinde gecenin karanlığı onların bu durumunu kamufle edebilmişti. Fakat gün ışığı onları ele verecekti. Egîd, keşif grubunun gözüne görünmemek için özel bir çabanın içine girdiğini fark etmişti

bile. İlkın Sertaç ilişti gözüne. Elbisesi kirliydi. Egîd, onun yıkanmamış elbisesini görür görmez *“Heval neden elbisenizi yıkamadınız. Size banyo yapmanızı söylemiştim”* diye çıkıştı. Sertaç, Aliřêr’i ele verecek olmanın zorluğuyla terlerken bir yandan da evvelki akşam Keleş’e o köpek için söylediklerini içinden soruya dönüştürerek *‘Eğer bir köpek için o kadar büyük bir meblağı gözden çıkarmışsa bir kalıp sabun için bir şey demez herhalde’* diye düşündü.

Zaten Egîd’in sorduğu soruya, saygısı gereği daha fazla cevap veremezlik yapamazdı. Gözlüklerinin altında kalan iri siyah gözlerini önüne eğerek *“Heval Egîd sabunumuz Aliřêr arkadaşın avuçlarından kayıp suya kapıldığı için elbiselerimizi yıkamayadık”* dedi. Egîd beklentilerini boşa çıkarmayarak daha ilk sözünde kızgınlığını dile getirmişti: *“Heval siz bir sabuna sahip çıkamıyorsunuz. şimdi bir karakolu beş on kişiyle nasıl ele geçireceksiniz. Halkımız bize o bir kalıp sabunu suya kaptırmamız için vermiyor. Kirli kalmayı göze alıp temizliğimiz için bize o sabunu veriyor”*. Sertaç, onun çok kızdığını görüncê susup sadece söylediklerini dinledi. Çünkü uzun zamandır Egîd’i tanıyordu. Değerler üzerine titiz olduğunu, bu konuda asla müsamahakar davranmadığını, kızırıorsa bunu yalnızları düzeltmek için yaptığını çok iyi biliyordu.

O gün öğleden sonra Keleş, evi Gundikê Melê’nin dışında olan Yahya’nın yanına gitti. Yahya da onları uzun süredir tanıyordu. Birçok konuda yardımcı olmak için çırpınıyordu. Keleş, sözü fazla uzatmadan geliş nedeni olan konuya direk girdi: *“Yahya amca biz bazen sizin köyün karakolunun çevresinden geçiyoruz. Ama karakolun bir köpeği var. Biz karakolun çevresinden geçer geçmez bize saldırarak havlamaya başlıyor. Allah korusun, birgün oradan geçerken bize doğru*

havlarsa askerler rastgele ateş açabilir. Bir arkadaşımız yaralanabilir, hatta ölebilir. Ama sen veya bir başkası bu köpeği öldürürse ona elli bin lira para vereceğiz. Sen öldüremesen de birilerini ikna edersin, kesin. Bir parça zehirli eti köpeğin önüne atarsınız, bu iş de olur biter” dedi. Keleş’in dudaklarından dökülen paranın miktarı Yahya’nın “Seyda sen bu işi bitmiş bil. Bu paraya adam vuranlar bile çıkar. Bu parayı almak için o köpeği öldürebilecek adam bulunur. Sen hiç merak etme ve köpeği de ölmüş bil” dedi. Yahya’nın verdiği cevap Keleş’i tatmin etmişti. Beklediği cevapla rahatlayan Keleş, içinden “Bu para ödülüyle o köpek fazla yaşamaz” diyerek Yahya’nın evinden ayrıldı ve arkadaşlarının bulunduğu Filah Dağındaki üsse döndü.

Keleş’e göre köpeğin işi hallolmuştu. Fakat komutanları, işi sıkı tutuyordu. Eyleme birkaç gün kala Egîd, tekrar Keleş’e “Seyda, Yahya amcanın yanına uğrayın hele. Köpeğin durumu nedir? Acaba işini bitirmişler mi? Bunu öğrenmemiz gerekir” dedi. Keleş ve Sertaç sonbaharın sisli ve yağmurlu deminde Yahya’nın evinin yolunu tuttu. Keleş, Sertaç’a “Bak sana burada söylüyorum. Köylüler şimdi çoktan o köpeği öldürmüşlerdir. Biz boşuna gidiyoruz. Bu paraya o köpeği öldürmek için millet sıraya bile girer” diyerek söyleniyordu. Nihayetinde karakolun çevresinde sis ve yağış nedeniyle rahat ilerliyorlardı. Öldüğünü düşündükleri köpeği hiç hesaba katmadan Yahya’nın evine gidiyorlardı. Çakan şimşeklerin, bulutlardan sağalttığı yağmur tanecikleri, sisin içinde, birbirine ilişmeden ve görünmez bir şeffaflık ve incelikte Besta’nın kuruyan yüzlerce minik dere yatağına düşüyor, herbirini cılgına çeviriyordu. Ama Keleş aniden köpeği karşısında görünce az önce Sertaç’la paylaştığı düşünceler altında unufak oldu. Köpek dişlerini göstererek Keleş’e saldırmanın hazırlığı içindeydi.

Birazdan sert bir muharebeye gireceğini bilen bakışlarla öylece hırlayarak bekliyordu. Keleş de uzun boylu, esmer, zayıf bedeninden beklenmeyen bir güce sahipti. O esnada bir şimşegin çakışını fırsata dönüştüren Keleş, bütün gücünü toplayarak köpeğin kafasına silahının kundağıyla vurdu. Aldığı sert darbenin etkisiyle serseme dönen köpeğin gözleri yuvalarından fırladı. Hemen öldürmeleri gerekiyordu. Keleş imamdı. Ve inancına göre köpeğe dokunması, hem günah hem de haramdı. Bu yüzden olup biteni arkasında izleyen Sertaç'a *"Ben köpeğe el sürmem. Soysuz bir hayvandır. Ben üzerime düşeni yaptım. Artık köpeği öldürme işi sana kaldı"* diyerek Sertaç'tan işi tamamlamasını istedi. Onun bu yardım bekleyen sözlerine Sertaç gülerek *"Tamam Seyda, fakat benim için hiç de soysuz bir hayvan değil "* diyerek karşılık verdi. Sonra da silahının kundağıyla birkaç defa daha vurup köpeği öldürdü. Ortalıkta kalmasın diye de ölü köpeği, Hêzil'i besleyen, yanbaşılarında akan küçük akarsuya atıverdi.

Sertaç ve Keleş, köpek ölüsünü arkalarında bırakıp Yahya'nın evine ulaştı. Eve girer girmez Keleş *"O köpek çoktan ölmeliydi. Neden hala yaşıyordu?"* diye sordu. Yahya, endişe okunan yüzünü Keleş'e çevirerek *"Seyda bu köpeği ta Avrupa'dan, sizin için özel getirmişler. Bırak onu öldürmeyi, bu it eceliyle bile olsa, sen Rom'u tanırsın, köyü başımıza yıkarlar. Rom, haindir Seyda"* diye yanıtladı. Keleş köpeğin öldüğünü ona söylemedi. Fakat evden ayrılır ayrılmaz Sertaç'a, yüzüne tebessümler ilıştiren sözlerle *"Paramız bize kar kaldı"* dedi. Her iki gerilla önlerinden böylesine ucuz ve kolay kalkmış olan bu engeli aşmış olmanın hazzıyla döndüler. Köpeğin ortadan kaldırılmasıyla keşfi bitmiş olan karakolu vurmanın da önünde bir engel kalmamış oldu.

Ekim ayının son günleriydi. Savaş açtıkları Türk devletine bir darbe daha indirmeye hazırlanıyorlardı. Egîd, Feyruz'un öyküsünü köylülerden dinlemişti. Onun anasının sütünden mahrum bırakılarak beşiğinde nasıl can verdiğini dinlerken içi yanmıştı. Eylem planını yaptığı süre boyunca, Feyruz'un ve diğer bebeklerin intikamını alma arzusu bir an dahi onu yalnız bırakmamıştı. Halka sayısız kötülükler yapan işgalci ordunun bu karakoluna bir darbe daha vuracak olmanın motivasyonuyla hazırlıklarını bitirmişlerdi.

İki saldırı kolu, karakolu üstten ve alttan vuracaktı. Egîd, daha önce defalarca keşfini yaptığı hedefin, yine maketi üzerinde eylemin nasıl yapılacağını, hangi kolun nasıl davranacağını, kimlerin karakolun penceresinden bomba atacağını, kimlerin tarama yapacağını, savunmanın karakolu nasıl vuracağını, en ince ayrıntılarına dek anlatmıştı.

Egîd, karakol eyleminde saldırı, savunma ve takviye gruplarında yer alacak kişileri açıkladı. Fakat aralarında bulunan Goyî aşiretinin Mala Beyrê klanından olan Osman ve Ömer Babat kardeşlerin her ikisi de saldırı kollarında yer almak istiyordu. Kardeşlerden sadece Osman'a saldırı kolunda yer verince Ömer de dayatmada bulunarak "*Bende saldırı kolunda yer almak istiyorum*" dedi. Egîd, Eruh baskın eylemine de katılan kardeşlerden Ömer'in gönlünü alarak "*Sen savunma grubunda Bedran'ın yanında yer alacaksın*" dedi. İri bir fiziğe sahip olan ve pala bıyıklarını kulaklarının arkasında burkan Osman'a bakıp "*Ömer sen söyle, Osman'ı görecek olan asker zaten korkudan ölmez mi?*" diye şaka yaparak onu savunma kolunda kalması yönünde ikna etmeye çalıştı. Egîd'in her ikisine birlikte saldırı grubunda yer vermeyeceğine ikna olan Ömer, onun bu şakası karşısında daha fazla diretmedi. Egîd'in eylem

planına göre Bedran ve grubu zaten ellerinde bulunan bisvingin tek roketiyle karakol binasını vurup eylemi başlatacaklardı. Ardında savunmanın diğer ağır sialhı diktiryof devreye girecekti. Saldırıda yer alan Erdal'ın grubu ise karakolun her bir penceresinden el bombalarını içeri atacaktı. Saldırıdaki Keleş'in grubu ise karakolun arka cephesinde Erdal'ın kolunu savunup mevzilerdeki askerleri vuracaktı. Egîd ise savunma ve saldırı grubunun ortasında yer alarak, eylemi koordine edip, takviye grubunda bekleyecekti.

Nefesler tutulmuştu. Akşam olmuştu ve gruplar eylem planı doğrultusunda mevzilenmişlerdi. Önce Bedran roketatari ateşledi. Karakola isabet eden roketin, karanlığı yırtan ışıyla saldırı başlamıştı. Erdal'ın saldırı kolu, karakolun ön cephesinden, Keleş'in saldırı kolu da arka cepheden eş zamanlı saldırıya geçmişti.

Erdal, Sertaç, Haşim, Musa Spindarok ve Xelîl karakolun pencerelerinden içeri el bombalarını atarlarken Keleş ve arkasında yürüyen Ahmet Repo ise karakolun duvarını ve tellerini aşarak karakolun bahçesine girdi. Roketin karakolla isabet etmesiyle mevzilerde konumlanan askerlerin bir çoğu kaçmıştı. Fakat kimi askerler o kadar da şanslı değildi. Alev alan karakolun mevzilerini bırakıp kaçan kimi askerler Keleş, Osman, Haşim ve Ahmet Repo'nun kurşunlarına hedef olup vuruldu. Bu kaçan askerlerden biri şaşkın vaziyette gerillaların önünde ayağa kalkıp kaçmaya çalıştı. Bunu gören Keleş, askerın peşinden koşarak üzerine atıldı. Keleş ve asker yerde boğuşmaya başlamıştı. Ahmet Repo, Botan'da silahlı propaganda birliklerine evlerinin kapılarını ilk açan köylerden Omyanûs'lüydü. Eruh baskınından sonra gerilaya katılmıştı. Bu katıldığı ilk eylemdi. Yerde boğuşan arkadaşına baskın çıkan

askere silahını doğrultup ateş açınca askerle boğuşan Keleş *“Ateş açma, neredeyse beni vuracaksın”* diye bağırdı. Ahmet Repo ıskalamıştı. Keleş’in uyarısından sonra oda boğuşmaya karıştı. Birlik olan her iki gerilla kısa sürede askeri alt etti. Yüzü koyun yere yatırdıkları askerin el ve ayaklarını şütikleriyle bağladılar. Asker artık esirdi. Ona bir şey olmasın diye de onu karakolun duvarının önüne çekip bıraktılar.

Erdal’ın grubu ise yanmakta olan karakolun içinde direnmekten başka şansları olmayan askerlerin karşılık vermesiyle sert bir çatışma içindeydi. Musa (Çetin Akkurt) karakolun kapısından içeriye doğru yönelirken yaralı bir askerin mermisiyle göğsünden vuruldu. Musa’ya ateş açan askerse daha kendisini toparlayamadan diğer gerillalar tarafından vuruldu. Korku tanımaz yapısıyla bir dağı andıran Musa’nın vurulduğunu duyan Keleş, kendisini gölgesi gibi izleyen Ahmet Repo’ya dönerek çok sevdiği arkadaşının yaşadığına inanmak isteyen sözlerle *“Eğer Musa şehit düşmüşse bu karakoldan bir askerin dahi sağ çıkmasına izin vermeyeceğiz”* dedi ve grubunda yer alan Ahmet Repo, Osman ve Haşim’den karakolu daha iyi vurmalarını istedi.

Musa, Eruh baskınında yer almış, askeri meziyetleriyle göz dolduran bir mizaca sahipti. Esmer yüzüne yakışan kara gözlerinde cesaret ışıldıyordu. PKK’nin kurulduğu yıl, memleketi Mêrdîn’de başlamıştı devrimciliğe. Yirmi dört Ekim bin dokuz yüz seksen dört yılının gecesi yanmakta olan karakolun avlusunda öldü sandıkları yaralı bir askerin kurşunlarıyla yaşamını inancına adadı.

Karakolun içinde gerillalarla çatışan askerlerin önemli bir bölümü savaşılamaz duruma getirilmişti. Karakol cayır cayır yanıyordu. Gerillalar karakolun içine girerek vurdukları

askerlerin silahlarını almak istiyordu ama bunun imkanı yoktu. Erdal'ın grubuna takviyeye gelen Egîd bu durumu fark eder etmez saldırı kollarına geri çekilme işaretinin talimatını verdi.

Keleş, grubunu tam geri çekmeye hazırlanırken Ahmet Repo'nun kanlar içinde yere düştüğünü gördü. Koşarak Ahmet Repo'nun yanına gitti. Onun başını dizlerinin üstüne koydu. Yaşıyordu fakat yarası ağırdı. Aniden karşısında beliren askerin taramasıyla bedenine tam altı kurşun isabet etmişti. Ama o yaralarına ve savaşta henüz yeni olmasına rağmen göğüs göğüse çarpıştığı askeri yere sermeyi yine de başarmıştı. Keleş'in dizlerine yasladığı başını kaldırıp kesik kesik sözlerle *"Seyda, ya beni vur ya da Besta'nın tüm kutsallarının hatrına beni burada, düşmanın içinde yaralı halde bırakma"* dedi. Bu sözler bıçak kadar keskindi. Keleş de hemen onu yerden kaldırdı. Kolunun altına girdi ve onu karakolun dışına taşımaya çalıştı. Bir yandan da ona *"Seni hiç bırakır mıyım? Ya ikimiz buradan birlikte çıkarız ya da yarın ikimizin cenazesini Şirnex'te yan yana gömerler"* dedi.

Keleş'in tek başına Ahmet Repo'yu taşıyabilmesi imkansızdı. Osman ve Xelîl ise öldürdükleri askerlerin silahlarını alarak Egîd'in eylemi koordine ettiği yere doğru geri çekilmişti. Eylem planlamalarında Egîd geri çekilmeye çok önem veriyordu. Eylemlere yaklaşımı ve planlaması bütünseldi. Eylemin başarısını ise en ince ayrıntısına dek hesapladığı saldırı anının ve geri çekilmenin sağlam yapılmasında görürdü. Zor da olsa Keleş, Ahmet Repo'yu karakolun dışına çıkarmayı başarmıştı. Lakin gücü de artık Ahmet Repo'nun genç ve oldukça ağır olan bedenini taşımaya yetmiyordu. Bu yüzden Ahmet Repo'yu bir taşın önüne bırakıp *"Bak heval Ahmet, beni burada bekle. Hemen Heval Egîd'in yanına gideceğim ve seni"*

taşıyıp götürebilmemiz için diğer arkadaşları yardıma çağıracağım” dedi ve oradan ayrıldı.

Keleş, kısa süre de ulaştığı koordine yerinde hiç kimseyi göremedi. Zamanında ulaşamamıştı buluşmaya. İkinci buluşma yerleri aklına geldi. On dakikalık bir mesafedeydi. Keleş, ağır yaralar alan, G-3 mermilerinin kocaman oyuklar açtığı Ahmet’in bedeninin daha fazla direnemeyeceğini düşündü. Yaralarını düşündükçe *‘Yaşaması zor’* diyordu içinden. Hele göğsüne isabet eden merminin açtığı yaraya bakamamıştı. *‘O yaraya kalsa bile şehit düşer’* diye acı içinde düşünmeyi sürdürdü. Adımlarını hızlandıran Keleş, içinden birçok şey geçirmişti: *‘İkinci noktada da arkadaşları göremezsem onu korumak için yanına geri döneceğim. Şayet şehit düşmemişse, gücüm yettiği kadar onu taşıyım. Düşman üzerimize gelirse ben de onunla beraber şehit düşerim. Yoldaşımı asla düşmanın merhametine terk etmeyeceğim. Son kurşunuma kadar yanında kalacağım’* diyordu. Keleş kararını vermişti. Nihayetinde ikinci buluşma noktalarına ulaşmış ve arkadaşlarını karşısında bulmuştu. Herkes onları bekliyordu.

Egîd, Keleş’i karşısında görür görmez yeniden doğmuşçasına hızla ona doğru gidip tüm gücüyle sarıldı. Vurulduğuna kanaat getirmişti. Şimdi karşısında duruyordu. Ona *“Seyda bu sabah seni saldırı grubuna düzenleyip düzenlemeyi çok düşündüm. Sen gelmeyince bu kararımın doğru olup olmadığını sorguladım. Eğer sana bir şey olsaydı düşman ailene çok büyük zarar verirdi. Çok şükür geri döndün. Peki, Ahmet Repo nerede? Onunla en son sen birlikteydin?”* dedi. Hızlı adımlarının soluk soluğa bıraktığı Keleş, Egîd’in sıcak karşılaşmasından çok etkilenmişti. Nefesi biraz olsun dindiği için söze hemen girerek *“Ahmet Repo ağır yaralandı.*

Onu bir yere kadar getirip sakladım. Tek başımaydım. Daha fazla taşıyamadım” dedi. Egîd, Keleş’in söylediklerinden sonra “Hemen gidip getirelim” dedi ve birkaç arkadaşıyla Keleş’in onu bıraktığı yere yönünü verdi.

Ahmet Repo sırtını bir taş dayamış, arkadaşlarının onu kurtarmasını bekliyordu. Ağır yaralıydı. Çok kan kaybetmişti ve kanaması devam ediyordu. Buna rağmen bilinci açıktı. Būnyesi güçlüydü. Kolları yorulmasına rağmen silahını elinden bırakmamış, parmağını tetikten ayırmamıştı. Yarı baygı halde de olsa, duyduğu seslere halen refleks gösterebiliyordu. Bir anda üzerine doğru karanlık bir silüetin geldiğini fark etti. Ancak yaranın etkisinden, gelenin kim olduğunu seçemiyordu. Silahını silüete doğrultmuş, gördüğü karartının yakınlaşmasını bekliyordu. Kısa sürede bu karartının karakolu can havliyle bırakıp kaçan askerlerden biri olduğunu anladı. Korkudan gözleri fal taşı gibi açılmış olan asker, sırtını taş dayayan Ahmet Repo’nun namlusunun hemen önünde durdu. Silahsız asker ani bir refleksle teslimiyetini ve silahsız olduğunu anlatırcasına her iki elini havaya kaldırdı. Gözleri kendisini esir alan kişinin yaralarına kaydı. Asker iri yarı biriydi. Silahını atarak canını kurtarmaya çalışmıştı. İnsanın kafası en zor anlarda çok çalışır derlerdi. Askerin ölümle yüz yüze kalması ve yaşama arzusu, içinde kıyasıya bir savaş vermesine neden olmuştu. Pisi pisine ölmektense yaralı olan Ahmet Repo’ya *“Dur beni vurma. Sen yaralısın. Ben sağlam ve silahsızım. Seni taşıyarak arkadaşlarının olduğu yere götürebilirim. Esir askerlere bir şey yapmadığınızı biliyorum. Eruh’ta esir aldığınız askerleri serbest bıraktığınızı duydum”* dedi. Askerin söyledikleri Ahmet’in kafasına yatmıştı. Esir aldığı askere *“Tamam, beni taşıyıp arkadaşlarımin yanına götürürsen hayatını bağışlarım. Ama bak, beni sırtında taşıdığımda silahım elimde olacak. En ufak bir*

yanlışında seni gözümü kırpmadan vururum” diyerek askerin bu teklifini kabul etti. Ahmet Repo’yu sırtına alan asker Besta’nın karanlık ormanında onun tarifiyle yol almaya başladı. Bu anlaşma her ikisinin de çıkarınaydı. İkisi de ölümün pençesinden ancak böyle bir anlaşmayla kurtulabilirdi.

Keleş arkasında yürüyen arkadaşlarıyla birlikte Ahmet Repo’yu bıraktığı kayanın önüne ulaştı. Fakat bıraktığı yerde yeller esiyordu. Sanki yer yarılmış içine girmişti. Ağır yaralıydı ve o yaralarıyla nereye gitmiş olabilirdi ki? Bir gerçeğin bilgisi, başka bir soru işaretinin belirmesiyle gölgelenmişti. Egîd, Ahmet’in yerinde olmayışının kendisinde yarattığı vicdan azabının etkisiyle *“Seyda Ahmet nerede? Onu buraya bıraktığına emin misin?”* diye sordu. Keleş, eliyle yokladığı yerden ellerine bulaşan kanı *“Heval Egîd, bu onun kanı. O yaralarıyla buradan kendi başına bir adım dahi atamaz. Bütün arkadaşlarımız noktadaydı. Yani onlar da Ahmet’i almadıklarına göre karakoldan kaçan askerler onu bulup esir almışlar”* dedi. Keleş’in ağzından çıkan bu sözler kesik kesik ve acıyla karıştı. Ahmet Repo yoktu. Bu durum orada durmalarını da anlamsızlaştırıyordu. Bu arada zaman şafağa doğru ilerliyordu. Vakit kaybetmeden sabah peşlerine düşecek düşman askerlerinden dolayı oradan uzaklaşmaları gerekiyordu. Öyle de yaptılar.

Ekim ayının son günlerinde gerçekleştirdikleri bu eylemde başçavuşun da aralarında olduğu dokuz askerin öldüğünü, birçok askerin de yaralandığını görmüşlerdi. Ve vurdukları askerlerin üzerinden tam on bir adet silah kaldırarak geri çekilmişlerdi. Eruh baskınından sonra Gundikê Melê’de de ağır darbe alan Türk sömürgeciliği sarsılmıştı. Bu ağır şokun etkisiyle

sömürgeci ordu, gün doğar doğmaz, helikopterlerle Besta'nın stratejik noktalarına indirme yapmış ve operasyon başlatmıştı.

Gün doğuyordu fakat Egîd ve grubu Ahmet Repo'yu aramak zorunda kaldığı için, hedefledikleri nihai geri çekilme noktalarına ulaşamamıştı. Grup Avyan'ın derin vadisinde ilerliyordu. O esnada vadide akan suyun sesinden dolayı üzerlerinde aniden beliren helikopterleri geç farkettilerinde kendilerini yüzüstü yere atıp hiç kıpırdamadılar. Vadideki suyun sesi, helikopterleri fark edememelerine sebep olsa da görüntü vermemişlerdi. Gerillalar, helikopterlerin üzerlerinden geçip gitmesiyle rahatlamıştı. Adımlarını daha da hızlandırmışlardı.

Besta gerillayı içine alarak koruyan, dereleriyle dalgalanan ormandan bir denizdi. Milyonlarca meşe ağacının bir aradalığından oluşan Besta ormanları, onları bu operasyonlara karşı rahatlıkla koruyordu. Operasyona çıkan askerler için gerillaları bulmak, samanlıkta iğne aramaya benziyordu.

Öğlene doğru üs noktasına ulaşmışlardı. Nöbetçiler dışındaki tüm gerillalar mevzilerinde dinlenmeye çekildi. Noktanın biraz dışında bir ağacın üzerinde nöbet tutan gerillalar, noktaya doğru gelen bir sesle irkildiler. Nöbet tuttukları ağacın üstünden sesin geldiği yöne baktıklarında, bir kişinin sırtında birini taşıyarak noktaya doğru ilerlediğini gördüler. Egîd, sesi işitir işitmez soluğu nöbetçilerin üstünde olduğu ağacın dibinde aldı. Nöbetçilerden biri ağacın dibine gelen Egîd'i görünce *“Heval noktaya doğru bir kişi, birini sırtında taşıyarak geliyor”* diye komutanını bilgilendirdi.

Egîd, silahının emniyetini açarak ağaçların içinde nöbetçinin sesi işittiği yeri eliyle tarif ettiği yöne doğru yürüdü. Temkinli adımlarla, dikkatli bakışlarla, sesin işitildiği yere

ulaştığında gözlerine inanamadı. Sanki bir mucizeydi. Ahmet Repo, sömürgeci ordunun üniformasını giyen bir askerin sırtında gözlerinin önündeydi. Kısa bir süre sonra diğer gerillalar da başlarına üşüştü. Gerillalardan birkaçı esir askeri tutukladı. Dr. Baran da Ahmet Repo'nun yaralarına ilk müdahalede bulundu. Gözlüklerinin altında kalan kara gözleri yüzyüze kaldığı Ahmet Repo'nun ağır yaralarına rağmen yaşadığına inanmakta zorlanıyordu. Dr. Baran'ın, Ahmet Repo'ya yaptığı ilk tıbbi müdahaleden sonra, yaşayacağına çok fazla ihtimal vermeseler de onu çok güvendikleri Mehmet Xalid'a emanet ettiler. Mehmet Xalid ve yeğeni Şahin, Ahmet Repo'yu köylerine yakın Hêzil vadisindeki gizli bir mağaraya yerleştirdi.

Xeyîc'ten başkası Ahmet Repo'nun yaralarını iyileştiremezdi. Doğanın dilinden çok şey öğrenmiş bilge bir kadındı. Hangi otun hangi hastalığa şifa olduğunu, hangi otun yaraları iyileştirdiğini çok iyi biliyordu. Kaynattığı otlardan şurup yapar, kuruttuğu otları unufak eder yaralara sürerdi. Eylemin üzerinden birkaç gün geçmişti. Xeyîc, her gün Ahmet Repo'nun yaralarını tedavi ediyordu. Onun genç bedeni gün geçtikçe bu şifalı otlar sayesinde kendine geliyordu. Yaraları kapanan Ahmet Repo'nun yemek yeme sorunu dışında bir şeyi kalmamıştı. Bir yanağından girip diğer yanağından çıkan bir mermi, ağzında dış bırakmamıştı. Şifa sağaltıcısı Xeyîc, altı kurşun yarası alan, görenin yaşaması imkansız diyeceği Ahmet Repo'yu kısa sürede yürüyebilir bir duruma getirmiş, sağlığına kavuşturmuştu.

Eylem sonrası Türk ordusu da boş durmuyordu. Gundikê Melê köylülerine yapmadığı zulüm kalmamıştı. Köylüler, askerlerin komutanına “*Bizim suçumuz nedir? Bize bu zulmü neden reva görüyorsunuz?*” diye sorduklarında komutan “*Siz*

Apoculara yardım ettiğiniz için karakolumuz imha oldu ve askerlerimiz öldü” diyerek masum köylüleri suçluyordu. Bu suçlamayla da yetinmeyen askerlerin komutanı eylemde yaşamını yitiren Musa’nın çantasındaki ekmeği göstererek *“Bu ekmeği siz vermişsiniz. Çantası da kullandığınız çantalara benziyor”* diyerek yaptıkları zulmü meşru bir hakmış gibi gösteriyordu. Türk subaylarının nazarında Kürtler, yaşamayı hak etmeyen, uygarlık dışı kalmış varlıklardı. Faşist profesörlerin, Kürtler hakkındaki tezleri üzerine eğitilen subaylar, acı çektirilmesi serbest kobaylar belledikleri Kürt insanına her türlü zulmü müstehak görüyordu.

Büyük bir köy olan Gundikê Melê, askerlerce ablukaya alınmıştı. Köyde yapılan aramalarda Musa’nın çantasına benzer çantaların evlerinde görüldüğü kişiler işkenceye alınıyordu. Askerler bununla da yetinmemiş, başlattıkları operasyonda köylüleri kendilerine kalkan ve siper etmişti. Zulme doymayan Türk ordusu, daha büyük ve sağlam bir karakolun inşaatına da başlamıştı. İnşa etmeye başladığı bu karakolu da silah zoruyla çalıştırdığı köylülere yaptırıyordu. Gundikê Melê’de bu vahşete tahhamül edemeyen bir çok genç, çareyi gerillaya katılmakta görüyordu.

Peşpeşe eylemlerle ağır darbeler alan işgalci ordunun subayları baskın düzenledikleri köylerde yaşayan insanların tepkilerini dindirme derdindeydi. Ayrıca gerilla savaşının neden olduğu korkudan dolayı Türk subayları köylülere *“Apocular, patlamaya hazır bomba gibidir, infilak ederlerse bizi de, sizi de havaya uçururlar. Devletimize yazıktır, günahıdır. Yapmayın etmeyin! Size yol, su, elektrik getireceğiz. Din kardeşiyiz”* diyor direnenlerin öfke tufanından paçalarını kurtarmanın yollarını arıyorlardı. Türk ordusunun düştüğü bu durumu gören Botan

halkı *“Devlet, tokat yedikçe uslanıyor, yoksulluğumuzu ve kardeş olduğumuzu hatırlıyor”* diyerek Türk subaylarının bu serzenişleriyle dalgasını geçiyordu. Kürtler direndikçe kendilerine karşı işlenen insanlık suçlarının hesabını soruyor, cezasını kendi elleriyle veriyordu. Bir binbaşı ise köylülere söylediği sözlerle savaşın gerçekliğini itiraf ediyordu: *“Karşımızda bir ordu olmuş olsaydı, bir günde ya biz ya da onlar yok olup giderdi. Ama bunlar bizi ansızın vurup gidiyorlar. Peşlerine düştüğümüzde ise onların iki saate aldıkları yolu biz ancak on saatte alıyoruz”* diyordu. Operasyona çıkıp da dağlarda yürümekte zorlanan bir subay ise eline aldığı bastonla zorbela ulaştığı Botan’ın bir köyünde *“Nerede bu Apocular, çıkıp bir kurşun sıksınlar da beni bu azaptan kurtarsınlar”* diyordu.

Kürdistan’da başlayan ve Gundikê Melê karakol eylemi gibi etkili darbelerle süren gerilla savaşı karşısında Türk ordu gücü, paranoyak bir ruh halinin pençesinde kıvranıyordu. On Beş Ağustos Eyleminden önce Kürdistan’da astığı astık, kestiği kestik olan Türk askeri, Kürt halkının diriliş miladından sonra bir balon gibi sönmüş, etraflarına korku dolu gözlerle bakar olmuştu. Biçare olan Türk ordusu Botan’daki karakollarının asker sayısını iki-üç katına çıkarmış ve bu karakolları modern silah ve teknikle donatmıştı.

Bu yeniden yapılanma çerçevesinde askerlerce Haftanîn ve Kela Memê arasında kalan Yekmalê köy karakolunun pencerelerine ve çevresine kum torbaları dizilmiş, karakolun dışı da altı sıra tel örgüyle çevrilmişti. En küçük bir canlının bile oralarda dolaşması zorlaşmış, insanların yaklaşması da yasaklanmıştı. Askerlerdeki gerginlik ve moral bozukluğu gözler önündeydi. Askerler köylülere dertlerini anlatıyor, suçsuz

olduklarını üstü örtülü biçimde ima ederek sözlerinin gerillaya ulaştırılmasını talep ediyordu. Artık köylülerdeki jandarma korkusu, yerini onlarla alay etmeye bırakıyordu. Subaylar rütbelerini ve keplerini, kendilerini kamufle etmek için indiriyor, operasyonlarda ya da bir yerden bir yere gitiklerinde askerlerin arasında yürüyordu. Subayların paranoyak ruh hali onların sinirlerini germiş, sanki bu sinirler her an kopacakmış gibi görünüyordu. Bu ruh hallerinin acısını da çoğu zaman askerlerden çıkarıyorlardı.

Havalar yaz sıcaklarını geride bırakmış, sonbahar mevsiminin rüzgarları esmeye başlamıştı. Geceleri, ayışığında kurumuş sarı otlar parıldıyordu. Sararan ağaçların dalları gün geçtikçe yapraklarını üryanlaştırmıştı. Özellikle Yekmalê Köyünün en yaygın ağacı olan koca ceviz ağaçları, o yıl en verimli çağını yaşıyordu. Ağaçlar bol ürün vermenin haklı gururuyla esen rüzgarın eşliğinde yapraklarını savuruyordu.

Sömürgeci Türk devleti, Yekmalê'deki karakolu yıllar önce inşa etmişti. Talancı fitratı gereği özellikle de ceviz ağaçlarının çok olduğu köyün yanındaki vadiyi gasp etmişti. Kürt halkına kan kusturan karakol, böyle inşa edilmişti. Yekmalê köylüleri çaresizlik içinde arazilerinin gasp edilmesini seyretmek zorunda kalmıştı. Sömürgeciler ise bedavadan kazanç sağladıkları cevizlerden ötürü keyiften dört dönmüştü. Gittikleri yerlerde, yedikleri cevizlerin lezzetini öve öve bitiremiyorlardı. Yıllar sonra Kürt halkının değerlerine sahip çıkacak ve bu topraklar için savaşıacak birilerinin çıkacağını ve bakarken mest oldukları kocaman ceviz ağaçlarının bir gün başlarına bela olacağını nereden bileceklerdi ki?

Sonbahar mevsimi Türk askerinin içindeki korkuyu, endişeyi ve karamsarlığı artırıyordu. Devlet büyüklerinin *'Bitireceğiz'*

dediği Apocular, her gün daha da gelişkin eylemler yapıyordu. Sıranın birgün mutlaka kendilerine geleceğini kestiren askerler Gundikê Melê karakol eyleminden sonra her gece, uyumadan *“Allahım ne olur ben tezkeremi aldıktan sonra karakolu bassınlar”* diye ettikleri duaları köylülerden gizlemiyorlardı.

Olgunlaşan ve giderek kuruyan sapı tarafından dalına tutunamaz hale gelen ceviz taneleri, karakolun damına düşerken askerin bu halet-i ruhiyesini hesaba katamazdı ki. İşte ne olduysa o anda oldu. Gece yarısından sonra rüzgarın dalları sallamasıyla karakolun damına düşen ceviz taneleri, bir anda tüm karakoldaki askerleri ayağa kaldırdı. Karakol komutanı yanmakta olan lambayı hemen söndürerek askerlerine *“Karakol çevresinde yere yat ve siper al”* komutunu verdi. Rüzgarın etkisiyle hışırdayan kurumuş kenger otları da askerlerin bu bekleyişine son veren işaret oldu. Komutanın *“Ateş serbest”* talimatıyla birlikte tüm silahların mekanizmaları da gidip gelmeye başladı. Askerler çevresine bakmadan, rastgele etrafa ateş açmaya başladı.

Gün aydınlanıncaya kadar bu çatışma mizansenini sürmüştü. Düşükleri gafleti farkedene karakol komutanı, yanındaki bir askere *“Oğlum çık dama bak bakalım; neydi o karakola atılan”* dedi ve ne yapacağını bilemez bir halde yıkılmışçasına yere çöktü. Dakikalarca öyle kımıldamadan durdu. Komutanın dama çıkıp düşen şeyin ne olduğunu öğrenmesini istediği asker, diğer askerlere baktı. Hiçbiri yerinden kımıldamayınca çaresiz biçimde, ağır ağır adımlarla merdivenden dama çıktı. Belki de yaşamının en heyecanlı anı olan o süre hiçbir zaman unutamayacağı bir anı olarak kalacaktı belleğinde.

Asker nihayet dama çıktı. Önce hiçbir şey göremedi. Biraz daha dikatli bakınca birkaç ceviz tanesi gördü. Birden tüm

sinirleri boşaldı ve kahkahayla gülmeye başladı. Eline aldığı birkaç cevizi “*Ceviz bu ceviz*” diyerek bağırmaya başladı. Karakol komutanı da dama çıkarak askerin yanına gitti. Askerin elindeki cevizi alıp yere fırlatarak “*Herkes iki saat istirahat etsin, ondan sonra baltaları alıp karakolun çevresindeki tüm ceviz ağaçlarını kesmeye başlayacağız*” emrini verdi. İki saat sonra askerler emri yerine getirdi, ceviz ağaçlarını kesmeye başladılar. O gün, akşam olmadan karakol etrafındaki ceviz ağaçları da katledilmişti.

Köy sakinleri gece boyu süren bu amansız çatışmanın sonuçlarını görmek için merakla toplandı. Ceviz ağaçlarının yok edildiğini görünce de şaşırdılar. Ne olduğunu o an anlamaları mümkün değildi. Askerlere sordukları sorulara da yanıt alamadılar. Ama bir taraftan da “*Bunlar cevizlerimizi yiyeceğine ağaçların kesilmesi çok daha iyi*” diyorlardı, sevinçle ve hüznle karışık. Sorular hala yanıtsızdı çünkü karakol komutanı askerlere “*Bu geceki olay aramızda sır olarak kalacak, çevreye duyuranın vay haline*” diyerek tehdit etmişti. Ama bu tehdit askerlere sökmemişti. Dayanamayıp olan biteni köylülere anlattılar. Yaşadıkları psikolojinin gerçekliğini daha fazla gizleyemediler.

O güne dek parola alamadıkları sayısız hayvan öldürmüşlerdi! Kendileri dışında her canlıya düşman olan faşist sömürgeciler, gece duydukları en ufak hışırtıya doğru sabaha kadar kurşun yağdırıyordu. Gece gündüz Botan’ın sert coğrafyasında operasyonlar düzenleyen subayların durumunu özetleyen itiraflar ve Yekmalê Karakolunda yaşanan paranoya, Türk ordusunun içine düştüğü çıkmazın da resmi oluyordu.

Eskiden verdikleri bilgilerle devlet tarafından parayla ihya edilen ajanlar ise operasyonlara çıkmak zorunda kalan subayların baş düşmanı haline gelmişti. Ajanlar verdikleri

bilgiler karşılığında artık para yerine dayakla mükafatalandırılıyordu. Ne yapsalar yaranamıyorlardı. Çünkü gelen her bilgi subayların tehlikede olduğu anlamına geliyordu. Ajanların verdiği bilgiler neticesinde operasyonlara çıkmak zorunda kalan ve hayatları tehlikeye giren subaylar ihbarda bulunanları artık dayaktan tanınmaz hale getiriyordu.

İhanet, gücü ve çıkarı arıyordu. İhanet çıkara ve güce tapıyordu. Gücün ve çıkarın olduğu yere tünüyordu. Yaşamı hep çıkarları gereği kirliliğinde görüp algılamaktı ihanet. Evrenin hiçbir yerinde ihanet yoktu oysa. Evrenin doğasına aykırıydı. Ona insan dışında diğer canlıların evrenlerinde rastlanmamıştı. Ama ihanet, açgözlü bir kalbe düşmeye görsün. Türk devlet sömürgeciliği Bakurê Kürdistan’da parayla satın aldığı hainlerle ilk darbeyi Gabar’ın Spîvyan Köyünde, ajan Mele Emo’nun eliyle gerillaya, Cemil’e vurarak indirmişti.

Olayın üzerinden iki ay geçmişti. Gabar gerillası uğradığı her köyde halkın tepkisiyle karşılaşılıyordu. Özellikle kadınlar yazmalarını çıkarıp gerillaların ayaklarının önüne atıyor ve *“Cemil’in intikamını almadan yanımıza gelmeyin. Eğer Cemil’in kanı yerde kalırsa siz bir ekmeği dahi hak etmiyorsunuz demektir. Cemil’in intikamını almazsanız bu yazma başınızda olsun ve evimize de bir daha gelmeyin”* diyorlardı. Gabar köylüleri, Cemil’in intikamını, Mele Emo’dan sorulacak ağır bir hesapla alınmasını istiyordu. Bu basit bir talep değildi. Halktı bunu söyleyen ve artık bir talimattı!

Türk sömürgeciliği bu yatalak ajanı korumak için yüzlerce askeriyle köyde karakol kurmuştu. Kurduğu karakolun yanısıra bir bölük askeriyle da bu ajanının evinin nöbetini tutuyordu. Türk ordusu, imkanlarını kendi soyuna ihanet eden bu ajanı korumak için seferber etmişti. Cemil’i vurduktan sonra Mele

Emo'yu özel bir güvenlik çemberi içine alarak koruyordu. Bu, gerilla için bir handikaptı. Halkın tüm beklentisine rağmen asker kaynayan köyü basamıyorlardı. Olayın üzerinden aylar geçmiş, güvenlik kalkanı nedeniyle Mele Emo'yu cezalandıramamışlardı.

Kasım ayının ilk günleriydi. Gabar gerillası bu kez bedeli ne olursa olsun köyü basıp Mele Emo'dan Cemil'in hesabını sorma kararlılığındaydı. O akşam Spîvyan'da yaşlı bir kadın, kıldığı namazın selamını verdikten sonra avuçlarını arşa doğru açarak *"Allahım Mele Emo soysuzunun belasını ver. Her gün namusumuza göz diken bu askerleri başımıza musallat eden bu münaфіkın cezasını tez elden ver"* diye ilencini sürdürüyordu. Dua kabul görmüştü sanki. Köyün içinden silah sesleri yankılanmaya başlamıştı. Gerillalar Mele Emo'nun evini el bombaları ve keleşlerle vuruyordu.

Ebubekir'in (Halil Ataç) komutasındaki gerillalar karakola ilişmeden, hedefleri olan Mele Emo'nun kapısına kadar gidecekti. Ama önce, aralarında henüz çok yeni ve genç olan, gerilla saflarına Omyanûs'ten katılan Xwînîrêj'i korumalıydılar. Onu eylemin dışında, ilk geri çekilme noktasında tutmuşlardı ve *"Biz buraya gelene kadar hiçbir yere gitmeyeceksin"* demişlerdi. Xwînîrêj (Sait Toprak), kumral, uzun boyluydu. Sakalları da yeni çıkmıştı. Köyün içinde arkadaşları çatışıp ölümün içindeyken orada beklemeyi kendisine yedirmemişti. Bruno silahını alarak köyün içindeki arkadaşlarını vuran karakola yakın bir yere mevzilendi. Ve bruno silahını karakola doğrultup ateş açmaya başladı. Kısa süre içinde vurduğu karakoldaki askerler de gerillaları vurmayı bırakıp namlularını ona doğrulttu. Bunlar olurken gerillalar, hedef aldığı evleri etkili bir biçimde vurmuştu. Köy muhtarının, Mele Emo'nun ve

karakolun askerlerine ekmek yapan bir köylünün evini ateşe vermişlerdi. Bu arada Mele Emo'nun evini korumakla görevli olan askerlerin komutanı Astsubay Kemal ise eylem başlar başlamaz askerlerine *“Hiçbiriniz bu alçak Mele Emo'yu korumak için tek bir mermi dahi sıkmayacak. Bırakalım bunun zürriyetini kurutsunlar. Bu namussuzu koruyacağız diye kendimizi tehlikeye atmayalım. Sonuçta birbirlerini vuran Kürtlerdir”* demişti. Bu askerler çatışmadığı için sindikleri yerde, yanan evleri izliyorlardı.

Mele Emo'nun, muhtarın ve azılı bir korucu olan Emin'in cayır cayır yanan evlerinin ateşine sırtını dönen gerillalar, geri çekilecekleri ilk noktaya ulaşmıştı. Ama Xwîn rêj yoktu. Bir süre onu aradılar. Zifiri karanlıktı. Çabalar nafileydi ve köye dönemezlerdi.

Xwîn rêj, ilk defa bir eyleme kendi inisiyatifiyle katılmıştı. Girdiği çatışmada mermileri tükenmek üzereydi. Savaş tecrübesi olmamasına rağmen Spîvyan Karakolundaki tüm askerlerin namlularını kendisine çevirecek kadar bir yetenek ve cesaret sergilemişti. Artık orada daha fazla kalamazdı. Tam ayağa kalkıp karakolu vurduğu yere indiği noktaya yüzünü vermişti ki bir mermi sırtına isabet etti. Xwîn rêj oracıkta yığıldı ve bir daha nefes alamadı.

Fakat Mele Emo daha ilk kurşun sesini işittiğinde sakat olmasına rağmen kendisini evinin penceresinden atıp karanlığa doğru kaçmıştı. Evinden tam altı cenaze çıkarıldı. Korucu Emin'in evinden de üç cenaze. Mele Emo'nun ihaneti eşinin, gelinlerinin, torunlarının ve akrabalarının canına mal olmuştu. O kolay kazandığı paranın bedelini çok ağır ödemişti. Gabar köylüleri ise *“Bu kadın ve çocukların akan kanlarının tek sorumlusu Mele Emo'dur. Cemil'i vurarak kadınların ve*

çocukların ölümüne neden olan oydu” diyerek bu olaydan Mele Emo’yu sorumlu tutmuştu.

Spîvyan’daki çatışma yaşandığında Egîd, Haftanîn’de Mîros Köyündeki kamptaydı. Hiçbir şeyden haberi yoktu. Bu tip bir eylem ise tarzlarına ve anlayışlarına aykırıydı. Yaşananlar amaçlarını gölgede bırakan yeni bir duruma yol açmıştı. Eğer parti olarak böylesi vahim olayların önünü almazlarsa Ebubekir gibileri, yürütülen özgürlük savaşını çizgilerinden saptırıp bir iktidar tutkusuna dönüştürebilirdi. İktidar da korku salgılardı. Egîd bir karakol dolusu askeri esir almış, silahlarına el koyduktan sonra hepsini serbest bırakmıştı. Ama Spîvyan’da Ebubekir’in de kışkırtmasıyla kadınlar ve çocuklar öldürülmüştü. Gerçi Mele Emo’yu tanımıyor değildi. Onun pis canını kurtarmak için kadınları ve çocukları kendine siper edecek kadar lanetli bir tip olduğunu iyi biliyordu. Ama nasıl ve ne olursa olsun böylesi olayların önünü mutlaka almaları gerekiyordu. Spîvyan bir gerçektir ama yanlışlarla bezenmiş bir gerçektir. Türk devleti için bulunmaz bir propaganda nimeti olması kaçınılmazdı. Ve devletin adamı gibi hareket eden Ebubekir de bu nimete zemin olacak işler yapmıştı.

Egîd, bu olayın Ebubekir tarafından gerçekleştirildiğini öğrenince yanındaki gerillalara *“Ebubekir kadın ve çocukları vurarak toplumu bize düşman etmeye çalışıyor. Bunu kabul etmemiz mümkün değil. Türk askerine bir mermi atmaya cesareti olmayan Ebubekir’den, bu yaptığıının hesabını soracağım. Yalnızca Mele Emo’nun cezalandırılması gerekiyordu. Kadın ve çocukların ne suçu var! Yaşadığım sürece Ebubekir gibi kişilerin bu tür eylemlerle partiye ve davamıza zarar vermesine asla izin vermeyeceğim”* demişti.

Spîvyan olayından daha zorlayıcı olan bir diğer olay ise Herekol'un eteğinde bulunan Tiriyan Köyünde yaşandı. Gerillalar, Türk devletinin azılı bir ihanet tapıcısı olan Tiriyan ağası Reşit'i, yirmi sekiz Kasım günü cezalandırmıştı. Fakat eylem esnasında yaralanan Tevfik'i, o köyde samanlıkta saklamak zorunda kalmışlardı. Tevfik (Mustafa Çimen) gerillalara *"Beni vurun gidin"* demişti. Ama eylemde yer alan gerillalar onu vuramamıştı. Öylece saklayıp köyden çıkmışlardı.

Reşit ağanın öldürülmesinden sonra operasyona çıkan askerlerin eylemde yaralanan Tevfik'i sağ ele geçirmesi zor olmamıştı. Tevfik günlerce en ağır işkencelere maruz kaldı. Direndi. Onun teslim olmayacağını anlayan işkenceciler, ailesini Tevfik'in karşısına çıkarıp *"Ya teslim olursun ya da onları senden daha beter bir duruma getiririz"* demişlerdi. Oysa ona yapılmayan işkence kalmamıştı. İşkencecilerin şantajı sonuç vermişti. Tevfik direnmekten vazgeçip itiraflara başlamıştı.

İhanetçiler önce onurlarını satardı. Tevfik de öyle yapmıştı. Ailesini koruma adına a'dan z'ye tüm bildiklerini anlattı. Türk ordusu gerilla hakkında pek bilgiye sahip değildi. Gerilla ve ilişkileri, Türk ordusu açısından bütünüyle sırdı. Tevfik'in itiraflarıyla artık bildiği ve tanıdığı bir gerilla gücü ve ilişki ağı vardı. Böylece Türk ordusu o kış sürüye dalan kurt misali tüm gücüyle saldırıya geçti. İlk önce gerillaların ilişkilerini hedefledi. Bin bir emekle, zorluktan damıttıkları ilişkiler, Tevfik'in itirafları neticesinde ağır bir darbe alıyordu. Tevfik hiç acımadan, en zor zamanlarda kendilerine bir ekmek dahi vereni, kapısını açanı tek tek ele vermişti. Kendisini ve ailesini korumanın karşılığı tam bir trajediydi. Yüzlerce kişi vahşi pençelerin arasında sıkışıp kalan bir avdan başka bir şey değildi artık.

Türk devleti yakaladığı bu fırsatı kaçırmamıştı ve tüm gücünü seferber ederek Botan'da insan avına çıkmıştı. Türk devleti edindiği yeni bilgilerin gücüyle daha da acımasızlaşmıştı. Helikopterlerle Botan köylerine indirme yapıp yüzlerce insanı işkenceler altına almaya başladı. Türk ordusu tanımadığı gerillaya karşı bilinçli hareket eder oldu. Yöre insanı kara kış koşulları yanında Tevfik'in ihanetinin de sömürgeciliğe kısmi bir başarı kazandırdığını söylüyordu. Tevfik'in itirafları onulmaz yaralara yol açmaya devam ediyordu.

Fîraz, kendilerine Omyanûs'ten katılan Edip'in ağabeyi Mihemed'e köyün dışında bulunan evlerinin altında gizli bir sığınak yapmasını söylemişti. Bu sığınanın yapılmasını söylerken de *"Birgün gizlenmemiz için bu sığınacı kullanabiliriz"* demişti.

Fîraz'ın, On Beş Ağustos Eyleminde el konulan cephaneyi sağlam bir şekilde saklaması gerekiyordu. Mihemed'e yapmasını söylediği sığınacı hatırlayınca soluğu onun yanında almıştı. Ona *"Senden yapmanı istediğim sığınakta cephaneyi saklamayı istiyoruz. Bu malzemeleri ya bana ya da heval Erdal'a teslim edeceksin. İkimiz dışında bu malzemelerin yerini hiç kimseye söylemeyeceksin"* demişti. Mihemed bu sorumluluğun ağırlığının farkına varmıştı. Fîraz'a *"Peki, heval yarın eğer bu cephaneye ele geçerse bunun sorumlusu kim olacak? Ben mi yoksa siz mi, bu sorumluluğu kim üstlenecek?"* diye sormuştu. Fîraz da *"Bunun sorumluluğunu sen üstleneceksin"* diyerek yanıtlamıştı. Bu cevap üzerine Mihemed *"O zaman ben bu sorumluluğu kaldırmıyorum. Şimdi aranızda biri devletin eline sağ geçerse bu malzemeleri bana teslim ettiğinizi söyleyebilir"* diyerek içine doğan kaygısını dışa vurmuştu. Fîraz *"Önümüz kış mevsimi ve bu cephanenin mutlaka sağlam bir*

yerde ve kişide muhafaza edilmesi gerekiyor. Biz bu malzemeleri koruyacağına inanıyoruz” diyerek Mihemed’i bu önemli görev için ikna etmişti. Gerillalar, kış bastırmadan, Mihemed ise zorunluluğun neden olduğu sebeplerden dolayı kendisine teslim edilen cephanenin sadece bir kısmını yaptığı o sığınakta saklamış, cephanenin büyük kısmını ise farklı yerlerde yaptığı depolara dağıtarak gizlemişti.

Terzi Cemal, Bozan ve Akif, Aralık ayının son günlerinde aniden bastıran ve hazırlıksız yakalandıkları yoğun kar yağışından dolayı Mihemed’in evine sığınmak zorunda kaldılar. Mihemed, akşama doğru evine gelen gerillalara evinin önünde biriken metrelerce karın içinde hemen bir sığınak kazmaya koyuldu. Olur da askerler eve baskın yaparsa o sığınağa girebilirler diye düşünmüştü. Mihemed’in korktuğu başına gelmişti. Tan atımında helikopterlerin sesini duydu. Hemen sığınağı işaret ederek orada gizlenmelerini istedi. Gerillalar sığınağa girmiş, Mihemed sığınığın dışını farkedilmeyecek şekilde kamufle etmiş, içi bir nebze de olsa rahatlamıştı. *“Bir şey gelecekseniz başımıza gelsin”* demişti.

Nereden bilebilirdi ki Tevfik’in itiraflarda bulunduğunu ve sonbaharın son günlerinde sakladığı cephaneyi getirenlerin arasında bulunan Ali’nin teslim olduktan sonra helikopterle evine yapılan baskına getirildiğini. Her iki itiraftçı da en zor günlerde evlerinin kapılarını kendilerine açan Mihemed ve kardeşlerinin isimlerini hiçbir acıma belirtisi hissetmeden vermişti. Ali (Muhitin Dolaşır) Eruh eyleminde ele geçirdikleri cephaneyi Mihemed’in sakladığını söylemiş, bizzat askerlerle birlikte o baskına katılmıştı. Tevfik ise Herekol’un eteğindeki Omyanûs’ten birçok insanın ismini vermişti. Verdiği isimlerin içinde Mihemed ve kardeşleri de vardı.

Askerler helikopterlerden karın üzerine atlayarak evi çembere aldı. Ali'nin elleri kelepçeliydi. Mihemed'in aklına Fîraz'a söyledikleri geldi. Askerler önce Mihemed'i ve ailesini evden çıkarıp namlu ucunda onları karın üzerine yüz üstü yatırdı. Sonra cephaneyi aramaya koyuldular. Ama hiçbir şey bulamadılar. Bunun üzerine askerlerin komutanı, elleri kelepçeli olan itirafçı Ali'ye birkaç tokat vurup *“Evde hiçbir şey yok. Sen niye bu insanlara iftira atıyorsun. Bu insanlara senin yüzünden yersiz yere bu kadar zulmettik”* diyerek bağırmaya başladı. Ali, kendini dayaktan koruma refleksiyle *“Bunlar cephaneyi ahırın altında gizlemiş olabilir”* dedi. Komutan da *“Ahırın içini kazın. Ama ahırın altında bir şey çıkmazsa seni oraya diri diri gömerim”* dedi. Ahırın içinin kazılması cephanenin bulunması demekti.

Ahırın altına kazılan sığınağı ortaya çıkaran askerlerin arasındaki bir yüzbaşı cephaneyi farkedince *“Silahları gördüm. Buraya saklamışlar”* diye dışarıda bekleyen komutana doğru seslendi. Cephanenin görülmesiyle askerlerin hepsi birden aç kurtlar gibi karın üzerinde bekletilen Mihemed, iki kardeşi ve ailelerine saldırmaya başladı. Zulmün dili yoktu ki o gün Omyanûs'te Mihemed ve ailesine yapılan işkenceleri anlatabilseydi.

O sığınakta cephanenin az bir kısmı ele geçmişti. Mihemed'i endişelendiren tek nokta vardı; o da Fîraz'dan aldığı cephanenin listesinin de o sığınakta bulunuyor oluşuydu. Listenin ele geçmesi kendisinin de tiksinierek baktığı Ali'ye benzeşmesi olabilirdi. Ama askerlerden biri bulduğu cephane listesini postallıya basıp karın içine farketirmeden gömmüştü. O asker yapılan vahşetten mi yoksa bir an önce bu iş bitsin diye mi listeyi

gizledi, bilinmiyordu. Lakin Mihemed'in başına gelebilecek büyük bir felaketi önlemişti.

Mihemed ve kardeşleri helikoptere konulmadan önce ailesine, karın içine yaptığı sığınaktaki gerillaları kastederek *"Keçiler size emanet"* dedi. O halde olmasına rağmen aklı sığınakta olan gerillalardaydı. Mihemed ve her iki kardeşi helikoptere konularak Sêrt'e, Kolordu Komutanlığına doğru işkenceye götürülüyordu. O esnada yüzbaşı, Mihemed'in kulağına *"Ben senin neyi emanet ettiğini anlamadım mı sanıyorsun"* demiş ve her şeyden haberinin olduğunu hissettirmişti.

Mihemed'in babası Mahmut, ayları aşan işkencelerin ardından Diyarbakır Cezaevine konulan oğullarının ilk görüşünde Mihemed'e *"Evi basan askerlerin komutanı bana Terzi Cemal, Bozan ve Akif'i gizlediğin yeri eliyle işaret ederek 'Ben buraya kimleri sakladığınızı biliyorum' dedi. Zaten bu kişileri hiç gözüm tutmadı. Bunların devletle ilişkileri olabilir"* diyerek kaygılarını paylaşmıştı.

Tevfik'in itirafları üzerine operasyon üzerine operasyon düzenleyen askerlerin hedefinde Mehmet Xalid, Mele Nuredîn ve Mele Süleyman da vardı. Tevfik sorgusunda *"Egîd, Besta'da onlardan habersiz adım atmaz"* demişti. Bacrîd ve Grek'e baskın yapan askerler, sadece Mele Süleyman'ı yakalayabilmiş ve işkenceye götürmüştü. Mehmet Xalid ve Mele Nuredîn'i evlerinde bulamamışlardı.

Karakıştı ve Roboski Köyü de bu baskınlardan payını alan köylerdendi. Türk subayları Roboski'de halkın namusuna el atıp dil uzatmıştı. Yoğun kar yağışından dolayı köyde gizlenmek zorunda kalan gerillalardan Halit Öncü, bu duruma daha fazla

tahammül edemeyerek gizlendiği barınaktan ortaya çıkmış, iki subayı öldürüp iki askeri de yaralamış, kendisi de diğer askerlerin ateşi sonucu hayatını kaybetmişti.

Tevfik'in itirafları ile o kış güç kazanan sömürgeci ordunun subayları, köy köy dolaşıp köylülerle toplantılar düzenliyordu. Bekçilik adı altında koruculuğu geliştirmeye çalışıyorlardı. Toplantılarda küfürler, tehditler ve hakaretler eksik bırakılmıyor, zorla bekçi olmaları noktasında baskı uygulanıyordu. KDP ise etkin olduğu sınır hattında, ilişkide olduğu aşiret ağalarından, bekçi olmalarını ve PKK'ye karşı silah almalarını istiyordu. Türk devlet sömürgeciliği, ajanlık ve koruculuk halkasına sıkı sıkıya sarılmıştı. Kürdistan'da varlığını sürdürmenin vazgeçilmez bir koşulu olarak bunu bellemişti. İmkanlarını bunu geliştirmeye seferber etmişti.

Gerilla cephesinde ise gündem toplantıydı. Aralık'ın yirmisi ile yirmi dörtü arasında Mîros'taki kampta parti merkez komitesi biraraya geldi. Egîd toplantıda, silahlı mücadelenin sorunları, çözüm yolları, gerilla birliklerinin oluşturulması, sevk ve idare sorunları, araç ve gereçlerin temini, askeri planlamanın sağlanması ve bir bütün silahlı mücadelenin genişletilmesi üzerine çözümlemelere ulaşmış, merkez komite bileşimine bu yönlü öneriler de bulunmuştu.

PKK gerillalarının Mîros'ta kamp kurması dahi başlı başına bir maceraydı. Yaşı epey ilerlemiş olmasına rağmen gerillaya katılan Şevket'e arkadaşları '*Apê Şevket*' diye hitap ediyorlardı. Ahmet, Mîros'un sahibiydi. Gerillalar bu köyde kamp kurmak için Apê Şevket'i babaları olarak köyün sahibine tanıtmışlardı. KDP'li olan Ahmet, aile sandığı gerillaları tanımadan kabul etmişti köye. Zamanla gerillaların Bakurê Kürdistan'da mücadele yürüten kişiler olduğunu anlamıştı. Bazen onu saran

karamsar ruh halini “*Siz bir avuç gençsiniz. Kocaman Türk ordusuna karşı nasıl savaşıacaksınız? Nasıl mücadele yürüteceksiniz? Sizin gibi ortaya çıkanları tarih çok gördü. Onlar gibi siz de başaramayacaksınız*” diye yansıtmıştı gerillalara. On Beş Ağustos Eylemi ve gelişen diğer gerilla eylemselikleri, Ahmet gibi düşünen tüm kişi ve kesimlerin belirttiği bu tür olumsuz teorilere de cevap teşkil etmişti. Ahmet, köyünde kamp kuran gerillaları tanıdıkça ‘*Apocular taştan var ettikleri için yenilmezler*’ inancını o kış mevsiminde, köyünde toplananlardan gizlemez olmuştu.

Egîd, devrimci savaşın geliştirilmesi üzerine plan niteliğinde bir rapor sunup yoğunlaşmalarını toplantıda dile getirdi: “*Girdiğimiz kış mevsiminde devrimci mücadeleyi yaygınlaştırmalıyız. Devrimci eylemliliği sürdürme açısından bu mevsimin taşıdığı olumsuzlukların bilinciyle hareket etmeliyiz. Pratik boyunca edindiğimiz devrimci deneyimleri özümsememiz gerekiyor. Savaşçılarımızın eğitimi bu temelde derinleştirmeliyiz. Yaratılan devrimci kazanımlarımızı koruyarak örgüt gücüne dönüştürmeliyiz*”.

Toplantı bitiminden sonra hazırlanan raporları ve toplantı kararlarını Önder Öcalan’a sunma, sonuçlarını tartışma görevini de Egîd üstlenmişti. O yıl son yarım asrın en sert kışıyla yüzyüze kaldıklarını öğrenmişlerdi. Düşen kar, meşe ağaçlarının boyunu aşıyordu. Çığ ve tipi her yıldan daha çok can alıyordu. Hüseyin adlı gerillanın Van’da hayatını kaybetmesine de bir çığ olayı sebep olmuştu. Çığ düşmesi sonucu bin dokuz yüz seksen beş yılına girdikleri ilk günlerde Hüseyin (Abdülaziz Kanat), Van kırsalında gittiği görev esnasında çığın altında kalmıştı. Dağına tutunamayıp düşen çığ, çığı taşıyamayan dağ, Hüseyin’i almıştı gerillalardan.

Her giden ardında bir şeyler öğreterek ayrılıyordu. Henüz doğayı ve dağların dilini tam olarak öğrenmenin başlangıcındaydılar. Dağ yaşamına yabancılık, çığ ile ilk canı böyle almıştı onlardan. Artık daha dikkatli ve tedbirli davranmalıydılar. Kürdistan'ın sert ve çetin doğa koşullarına karşı gerekli mücadele deneyimi de bedellerle kazanılıyordu. Dağlarda yaşam, doğaya karşı gösterilecek bilinçli bir duruşla mümkündü.

Bin dokuz yüz seksen beş yılında Şubat ayının ortasında Hasan'ın grubu Haftanîn'den, Botan Hattından ilerleyerek Garzan'a ulaşmak üzere yola çıkmıştı. Grubu gören köylüler *"Bu kara kışta yola çıkmayın"* diyerek gerillaları uyarıyordu ama bu uyarılar genç ve Kürdistan doğasına yabancı olan gerillaların bir kulağından girip diğerinden çıkıyordu. Hasan'ın grubuna, en güvenilir kurye diye tanıtılan kişi de onları ihbar edince, grubun iki metre kar içinde gidebileceği hiç bir yer kalmamıştı. Gerillaların Eruh eyleminden sonra ilk toplu kaybı, Garzan'a ulaşmalarına rağmen ihbar sonucu karakışta yaşanan esaretler ve şehadetlerdi.

Gerillalar zorlu kış mevsimini ağır darbeler alarak arkasında bırakmıştı. Önlerinde çok zor bir mücadele süreci yaşanacağı aşikardı. İlkbahar mevsimi tüm canlılara yaşam sevincini aşılayan rengi, kokusu ve canlılığıyla gelmişti. Yağmurlarıyla karları gün be gün eriterek kendini hakim kılıyordu. Fakat karakışın kahrı, yaraları ve talihsizlikleri, bin dokuz yüz seksen beş yılının bahar mevsiminin ilk günlerinde de yakalarını bırakmamıştı.

Yedi gerilla Mîros'taki kamptan Besta'ya doğru yola koyulmuştu. Kışın etkisinin görüldüğü Kêla Memê'yi iki gecedir yürümelerine rağmen aşamamışlardı. Grup, ikinci gece sonunda

Kêla Memê'nin yamacındaki bir noktaya ulaşabilmişti. Grup, o kış kötü giden işleri düzeltmek için erkenden yola düşmek zorunda kalmıştı. Yürüyüşlerinin dördüncü gününde toprağa düşmeye doymayan karın kapattığı yolda yürümeye devam etmiş, ancak Besta'nın Hêzil Vadisine varabilmişlerdi. Bir mağaraya çekilmişlerdi. Dinlenip yollarına kaldıkları yerden devam edeceklerdi. Hêzil ise durmuyordu. Bahar sularının azgınlığıyla gerillaların konakladığı mağaranın beş-on metre altında tüm acımasızlığıyla akıyordu.

Mîros'tan yola çıktıklarında gerilla gücünün genel komutanı Abbas (Duran Kalkan), gruba *“Kesinlikle gündüz hareket etmeyeceksiniz. Köylere girmeyeceksiniz. Hiç kimse sizi görmemeli”* diyerek uyarıda bulunmuştu. Gece yarısı konakladıkları mağara büyük bir kayalıkta doğal bir biçimde oluşmuştu. Grubun kuryesi Fırat, ertesi akşam bir başka grubu almak için Mîros kampına doğru tekrar yola koyulacaktı. Fırat, yemek yemeden arkadaşlarına *“Ben yarın akşam yola çıkacağım. Dinlenmek için uyuyacağım”* diyerek mağaranın içine değilde, mağaradan bir kaç metre uzakta bulunan bir kayanın altına doğru yürüdü. Bir süre sonra Bijî'de (Şahin Binici) mağarada uyumaktansa Fırat'ın uyumak için uzandığı yere doğru adımladı. Halil Çelikaslan da hemşehrisi Bijî'yi takip etti. Mağaranın kapısında kalan gerillalar da sigaralarını içtikten sonra uyumak üzere mağaranın iç kısmına çekildi. Bahar mevsiminin bu zorlu günlerinde harekete geçmelerinin nedenlerinden biri o bahar planladıkları Newroz hamlesini gerçekleştirmektir. Diğer bir sebep ise kış kamplarının çevresinde istihbarat toplamak isterken yakaladıkları ajanlardan edindikleri bilgiydi: *‘Türk ordusu bahar mevsiminde sınır dışına yeniden operasyon düzenleyecek’*. Bu ajanlar gerillanın kış kampını keşfedip bilgi toplamaya çalışırken ele geçince gerillalar,

gelişebilecek olası bir operasyonu boşa çıkarma amacıyla o bölgeden erkenden çıkmak zorunda kalmıştı.

Birkaç saat sonra Fırat, helikopterlerin sesine uyandı. Bulunduğu kaya kovuğundan bakıp mağaranın karşısına düşen sırtlarda askerleri görünce şaşırdı. Askerler mağaraya doğru ilerliyordu. Gerillalar o gece mağaranın kapısına ulaştıklarında sigara içmiş, yüksek sesle kendi aralarında konuşmuşlardı. Bu rahat hareketleri, o gece arazide saklanan askerlerin gözünden kaçmamıştı. Mağaraya yakın sırtlarda konumlanmış gizli birlikler, sigara ateşinden ve yüksek seslerinden dolayı gerillaların yerini tespit etmişti. Lübnan’da gördükleri askeri eğitimde öğrendikleri kurallara uymamışlardı. Yeni ulaştıkları bir noktada çok duyarlı olmaları gerekiyordu. Buna dikkat etselerdi kısılıp kaldıkları mağarada, askerler üstlerine gelmiyor olacaktı. ‘*Su uyur düşman uyumaz*’ sözü boşa değildi. Buna rağmen askerler, mağaranın kapısına yanaşma cesaretini gösteremiyordu. Askerlerin komutanı, rehin aldıkları çobanlardan birine “*İçinde birileri var mı diye gidip mağarayı kontrol edeceksin?*” dedi. Bijî, kaldığı yerden komutanın çobana söylediklerini rahatlıkla işitmişti. Çoban mağaranın kapısına doğru yürüdü. İçerideki gerillaları görür görmez komutanın yanına doğru koşarak “*Mağarada birileri var*” diyerek avazı çıktığıınca bağırdı. Çobanın bu sözleriyle askerler, gerillaların o geceyi mağarada geçirdiklerine emin oldu. Mağarada bulunan gerillalara “*Teslim olun. Size kesinlikle kötü bir muamelemiz olmayacak. Türk adaletine güvenin!*” diyerek çağrıda bulundular. Bu çağrıya, ellerini havaya kaldırıp askerlere doğru yürüyen İbrahim Güngör “*Ateş etmeyin, teslim oluyorum. Benim babam Adalet Partisindendir*” diyerek cevap verdi. Askerler de “*Yere yat. Ellerini başının üstüne koy. Sürünerek bize doğru gel*” dedi.

Tam o esnada silah sesleri duyuldu. Fakat silah sesleri askerlerin geri cephesinden geliyordu. Mağarada hiçbir çatışma emaresi yoktu. Bu silah seslerine anlam veremediler. İbrahim Güngör ellerini havaya kaldırıp teslim olurken yiğitliğiyle Besta'da nam salan Egîd'in milisi, Goyî aşiretinden Sadık, olayın içinde olmadığı halde *'Kesin arkadaşlar dardadır'* demiş silahını eline aldığı gibi mağarayı kuşatan askerlere kurşun yağdırmaya başlamıştı. Sadık, bu fevri ve duygusal davranışıyla konumlanmasını ve mevzilenmesini bilmediği, dışında olduğu bu olaya *'Arkadaşlara yardımım dokunur'* diye müdahil olmuştu. Kısa bir çatışmanın ardından yüzlerce askerle çatışan Sadık, doğduğu Besta topraklarına bir dağ gibi devrildi.

Çatışmanın ardından ortalığa kısa süreli bir sesizlik çöktü. Mağarada ve kaya kovukta bulunan gerillalardan başka ses çıkmayınca askerlerin komutanı telsizle merkezine *"Bize lav silahlarını getirin. Takviye gönderin. Operasyon düzenlediğimiz yerlerin sırtlarına havan toplarını yerleştirin"* diyerek takviye çağrısında bulundu. Sabah dokuzdan ikindi vaktine kadar askerler ve mağaradakiler arasında tek bir kurşun dahi patlamadı. O vakit, mağaradan Hüseyin Tilki'nin *"Biz konuşmak istiyoruz"* diyen ürkek sesi yükseldi. Bu bir kırılma ve teslimiyetti. Bunu fırsat bilen askerlerin komutanı mağaradakilere *"Yüzüstü yere uzanın"* dedi. Bu sözleri iki-üç kez tekrarladı. Mağaradakiler teslim olmuştu.

Kaya kovukta bulunan ve gerillaya sekiz aydır katılan Fırat, eski bir gerilla olan ve On Beş Ağustos Eylemine katılan Bijî'ye *"Ne yapalım şimdi"* diye sordu. Bijî, yiğit biriydi. İçine düştükleri bu durumdan çok acı çektiği belli oluyordu. Fırat'a dönerek *"Heval burada ancak ölebiliriz. Bunun dışında elimizden şuan bir şey gelmez. İhanete gitmezsek zindanda direnerek"*

mücadelemize kaldığımız yerden devam ederiz” dedi. Henüz bu sözler ağzındayken askerler, kaya kovuğun önüne toplandı. Artık ölüm ya da esaret dışında yapacak hiçbir şeyleri yoktu. Sığındıkları yerde çatışabilmeleri olanaksızdı.

Askerlerin görüldüğü ilk anda kurtulma ihtimalleri vardı. Ama bunu tercih etmemeleri sağ ele geçmelerine neden olmuştu. Türk sömürgeciliği o kış Tevfik, Ali ve Nebi’yi teslim alarak tanımadığı gerilla mücadelesi hakkında epey bilgi sahibi olmuştu. Bu nedenle gerillaları vurmaktan çok, sağ ele geçirmek daha çok işine yarıyordu.

Kaya kovuğunun önüne gelen subay oradakilere *“Burda ne yapıyorsunuz?”* diye sordu. Fırat, gayri ihtiyari *“Bir şey yapmıyoruz, oturmuşuz”* diyerek yanıt verdi. Subay da *“Çabuk oradan çıkın”* dedi. Oradan çıkanlar da yere yüz üstü yatırılmış olanların yanına götürüldü.

Yüzlerce asker arazideydi. O gece tüm askerlerin üslerine çekilmesi zordu. Gerillaların teslim alındığı ana kadar helikopterler asker indirmişti. Bu yüzden askerlerin komutanı merkezine *“Biz bu gece burada kalacağız. Askerlerin toparlanarak operasyondan çekilmesinin mümkünü yoktur”* diye bilgi verdi. Bu tekmil esir düşen gerillaların o geceyi de kar üzerinde geçirmeleri demekti.

Hêzil Vadisinde başka gerilla güçleri daha vardı. Sadık’ın girdiği çatışmadan dolayı kurşun seslerini işitmişlerdi. Şiyar genç bir savaş komutanıydı. Sakalları henüz yeni yeni çıkmıştı. Zeydîn, gerillaya katılırken onun komutan olduğunu öğrenince *“Heval Şiyar komutanlığını yaptığın arkadaşlar, yaşça senden büyükler. Bu arkadaşların sorumluluğunu nasıl üstlenebiliyorsun?”* diye sormuştu. Şiyar da ona *“Bu görevi*

bana Heval Egîd verdi. Bir de partide herkes yeteneğine göre görev alır” demişti. Zeydîn, zamanla genç komutan Şiyar’ı tanımıştı. Gerillaya yeni katıldığı için mücadelenin özünü kavramaktan uzaktı. ‘Düşman güçlüdür. Elimizdeki silahlarla direnip savaşılabılır miyiz’ kaygısını o da birçok yeni gerilla gibi yaşamıştı. Fakat Şiyar’ı tanıdıkça onun güven veren cesaretinin altında adım adım mücadelenin özünü kavıyordu. Savaşta güven çok önemliydi. Henüz genç olmasına rağmen Şiyar, bu güveni fazlasıyla veriyordu arkadaşlarına.

Şiyar, araziyi iyi tanıyan Zeydîn ve Emin’e *“Heval, bu silah seslerinin nedenini, köylülere sorarak öğrenin”* diye talimat verdi. Zeydîn ve Emin, karanlığın çökmesiyle vadide silah seslerinin duyulduğu yerde bulunan çevre köylere doğru yola çıktı. Zeydîn ve Emin’in yüzüne o gece hiçbir kapı açılmadı. Mart ayının ortasında bardaktan boşalırcasına yere düşen karla karışık yağmur, ikisini de iliklerine dek ıslatmıştı. Çaldıkları son kapı da yüzlerine kapatıldı. Hatta kapıyı açan kadın *“Evde erkek yoktur. Bugün arkadaşlarınız da teslim oldu. İsimlerimizi devlete vermelerinden korkuyoruz”* demişti. Emin de cevaben *“Evin içinde uzanan o üç kişi kim o zaman? Onlar evin erkeği değil mi?”* diye sordu. O güne kadar ikna etme yöntemiyle de olsa gerillalara kapılarını açan Besta halkı, teslim olanların itirafları yüzünden artık gerillaya kapılarını açmaya korkuyordu. Emin, belki de tanınan en mütevazî kişilerdendi. Herkes onu, ölümün gelip çattığı anlarda dahi mütevaziliğini elden bırakmamasıyla tanıyordu. Fakat çaldıkları her kapının yüzlerine kapanması gururuna dokunmuştu. En son kapının ardındaki kadına *“Kapıyı ister açarsın, ister açmazsın. Vallahi billahi isterse Türk ordusunun tümü gelsin, biz evin önünde büyük bir ateş yakarak kendimizi kurutacağız”* diyerek tepkili bir yol denedi. Ama kadın, taş kadar katı bir yürekle evinin içine doğru adımlamıştı.

Zeydîn ve Emin söylediklerini yapmış ve ateş yakmışlardı. O gece arazide binlerce asker olmasına rağmen oralı olmamışlardı. Yanan ateş için *‘Köylülerin ateşidir’* demişlerdi. Zeydîn ve Emin, ıslanan elbiselerini kurutup ısındıktan sonra gün doğmadan oradan ayrılıp noktalarına döndü. Şiyar’a aktardıkları, onlar için bir felaketti. Hayatını yitiren Sadık’ı yakinen tanıyorlardı. En önemlisi de ilk defa bünyelerinde yedi gerilla direnç göstermeden teslim oluyordu. Sayıları azdı. Ve bu teslimiyet bin dokuz yüz seksen beş yılının ilk günlerinden beri başlayan kötü gidişatında bir kırılmaya yol açar mıydı?

Gerillanın böyle darbeler almasıyla Türk sömürgeciliği saldırılarını iyiden iyiye yoğunlaştırmıştı. Bahar başında gerillanın geliştirebileceği olası bir hamlenin önünü almak istiyordu. *‘En iyi savunma saldırıdır’* anlayışıyla güçlü olduğunu sandığı anlarda baskılarını artırıyordu. Ama evdeki hesap, her zaman çarşıya uymuyordu.

Gabar’ın Deşta Lala Köyünden gerillaya katılan evli kişiler vardı. Türk devlet sömürgeciliği, PKK’ye katılan gerillaların ailelerine akıl almaz işkenceler uyguluyordu. Deşta Lala’dan gerillaya katılanların aileleri önceden de işkencelere maruz kalmıştı. Bu işkencelerden sonra askerler, gerillaya katılan kişilerin ailelerini dağlara bırakarak *“Gidin onları getirin. Onları getirmediğiniz sürece bunlar, sadece başlangıçtır”* demişti.

Türk devleti bu sefer ordusuyla ahlaki sınırları zorlayan bir uygulamanın içine girmişti. Güya aldıkları ihbara göre Deşta Lala’dan gerillaya katılan ve evli olan Fadıl, Faik, Kasım ve Metin, eşlerinin yanına giderek cinsel ilişkide bulunuyordu! Bin dokuz yüz seksen beş yılının Mart ayının ilk günleri Türk devleti, bu gerillaların eşlerinin ilişkiye girip girmediklerini öğrenmek

için Şirnex'ten ekip hazırlayarak bu köye göndermişti. Erdal ve Bedran köyde bulunan milislerin verdiği istihbaratla böyle bir ekibin köye geldiğini öğrenmişti. Buna karşılık, Gabar'ın yamacında bulunan köye giden caddeye pusu atma kararı verdiler. Hedefleri, gönderilen ekibi vurmaktı. Erdal, Fadıl, Sarı İbrahim bir kol şeklinde yolun bir tarafında mevzilenirken Bedran, Selim ve Dr. Baran ise caddenin diğer tarafında siper alacaktı. Her iki kol aynı anda gelen aracı vuracaktı. O araçta kim olursa olsun vurulacaktı. Onur bunu gerektiriyordu. Çünkü devlet, öğretmenleriyle dillerini asimile ediyor, doktor ve hemşireler ise halkın sağlık ihtiyacını işkence aracına dönüştürüyordu.

Akşama doğru köyden çıkan araç ufukta görüldü. Aracın silahların menziline girmesiyle, her iki kol silahlarını ateşledi. Arabaya isabet eden mermilerle araç hurdaya dönüştü. Vurdukları askeri cipte canlı bir insana dair emare yoktu. Gerillalar birbirini savunarak askeri cemsenin üzerine gitti. Araçtakilerin hepsi vurulmuştu. Yakın mesafeden vurdukları araçtan kimsenin sağ çıkacağına ihtimal vermemişlerdi. Eylem başarılı olmuştu. Bir G-3, bir MP-5 ve iki adet on dörtlü tabancaya el koyarak Gabar'a geri çekilmişlerdi.

Akşam haberleri, aralarında doktor ve hemşirenin de olduğu araçta bir binbaşı, bir de üsteğmenin vurulduğunu açıklarken kaymakamın yaralı kurtulduğunu geçmişti bültenlerinde. Bu haberi dinleyen Bedran hayıflanarak *“On dörtlü tabancayı kaymakamın belinden çıkarttım, hiç yaşıyor gibi bir hali yoktu. Kaymakam ölü taklidi yapmış olmalı. Keşke emin olmak için birer kurşun da kafalarına sıksaydık”* dedi. Erdal, ikizi gibi ayrılmaz parçası olan Bedran'a biraz da sitem ederek *“Yok heval, biz kaymakamı öldürdüğümüzü sandık. Biz o araçtakilerin*

kafasına sıkılmış olsaydık arkadaşlarımızın cenazelerini parçalayan ve günlerce kent merkezlerinde teşhir eden Türk ordusundan ne farkımız kalırdı ki? Ne olursa olsun, kim olursa olsun biz ölümlere saygılı olmalıyız. Bir insan Allah'a canını teslim ettikten sonra suçsuzdur. İyi ki böyle bir şey yapmamışız" dedi.

Bu eylemle kış süresince devam eden kötü gidişata, henüz baharın başında, bir dur denilmişti. Türk sömürgeciliğinin Şirnex yerel yönetimi tümünden imha edilmişti. Gerillaların bu sert darbesiyle sömürgeciliğin kışboyu geliştirdiği oyunlar da yerle bir olmuştu. Bu oyunlarının ayyuka çıkıp parçalanmasıyla çılgına dönen sömürgeci ordu, bunun bedelini eylemden hemen sonra Deşta Lala köylülerine ödetmek için saldırıya geçmişti. Köyde gerillalara katılanların da aralarında bulunduğu yetmiş ailenin evi yakıldı. Evleri yakılan aileler Cizre'ye göç etirildi. Evleri yakılmakla ve aileleri göçertmekle yetinmeyen Türk devleti Deşta Lala'ya bağlı Bertur Mezrasında, Gabar gerillasına en zor zamanlarda evinin kapılarını açan, Mala Fendê klanınınından Bahri Aslan'ı tutukladı. Ağır işkencelerin ardından gerillanın sadık destekçilerinden olan Bahri Aslan'ı helikopterden Gabar'a atarak katletti.

Mala Fendê klanı Dêrşew Köyünün önde gelen tanınmış kişilerinden olan Kasım Aslan, Mehmet Aslan ve Hacı Abdurahman Aslan kardeşlerle tanınıyordu. Dêrşew aşiretine mensup olan Mala Fendê klanı, Derşêw ağalarına karşı sürekli bir çatışma ve mücadele içinde olmuştu. Klanla Derşêw ağaları arasında, görünüşte çeşitli biçimlere bürünen sorunun özü aynıydı. Derşêw ağaları, klana boyun eğdirip onları kendilerine bağlamaya, egemenlikleri altına almaya çalışıyordu. Kürdistan'ın genelinde bu tür aşiretlerin ağaları, sömürgeci Türk

devletinin sınırsız desteğine dayanarak iktidarları için zulüm canavarı kesiliyordu. Mala Fendê de ağaların egemenliğini tanımamış, onlara boyun eğmemiştir. Ama bu mücadelelerinde Kasım Aslan, ağalar ve adamları tarafından linç edilerek katledilmişti. Bu olayın ardından köylerini terk eden Mala Fendê klanı, Deşta Lala Köyünün, Bertur Mezrasına yerleşmişti. Gabara'a ilk giren gerilla grupları ile ilişkilenen Mala Fendê klanı, o gün bugündür gerillalarla bütünleşmiş, maddi manevi varlıklarını gerillaya adanmışlardı.

Türk ordusu hiçbir gözün görmeye tahammül edemeyeceği nice katliamları, acıları, zulümleri, işkenceleri Kürtlere yaşatmayı, varlığının güvencesi olarak görüyordu. Askerler Bahri Aslan'ın cansız bedenini bir panzerin arkasına çelik halatla bağlayarak halkın gözleri önünde Şirnex sokaklarında sürükledi. Mala Fendê klanından Bahri Aslan'ın bedeni lime lime parçalanıp dağılıncaya kadar bu vahşeti sürdürdüler. Eti, kemiği, kanı, iliği ve canı Kürdistan topraklarına böyle karışmıştı.

Toprak, insanoğlunun bütün ihtiyaçlarını temin ettiği tek hakikatti. Tek besin ve yaşam kaynağıydı. Kürdistan topraklarının zenginliklerine, tarih boyunca nice zulüm orduları işgal saldırıları gerçekleştirmişti. Bu topraklarda yaşanan savaşların sayısı bilinmiyordu. Bağrına dökülen kan, Nuh Tufanıyla gelen sudan da az değildi. Bu kanlı işgal saldırılarından kurtuluşu şölen havasında kutlamışlardı bu toprağın halkları. Ondandı zalimlerin tüm bellekleri silme çabaları. Buna rağmen bir geleneğe dönüştürmüştü halklar, belki de en eski şölen olan Newroz'un adını. Newroz bahardı. Newroz zalimleri yok eden ateşti. Newroz dökülen kanın durmasıydı. Ondandı yaşamın en çok canlandığı, yeşerdiği yirmi bir Mart

gününde kutlanıyor oluşu. Newroz, soğuk ölüm tanrılarının alt edilişiydi.

PKK, bin dokuz yüz seksen beş Newroz’unda Bahri Aslan ve nice yurtseverin dökülen kanlarına bağlılığın gereği Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi-ERNK’yi ilan ederek devrimi Kürdistan toplumuna taşıyordu. ERNK kuruluş bildirisinde, Kürdistan halkına seslenerek *“Kadın-erkek, genç-ihtiyar ayırımı yapmaksızın Kürdistan’ın tüm işçileri, köylüleri, gençleri, kadınları, esnaf ve memurları, ulusal kurtuluştan yana olan tüm insanları; ulusal bağımsız demokratik ve özgür bir gelecek yaratabilmek için örgütlenelim ve birleşelim. Kendi halk örgütlerimizi, ulusal kurtuluş birliklerimizi yaratalım. Her alanda ulusal kurtuluş örgütlerini kurup geliştirelim. Faşist Türk sömürgeciliğine ve ajanlarına karşı cesaretle ve fedekarca mücadele edelim”* diyerek tüm toplumu birlik halinde devrim mücadelesine çağırıyordu.

Önder Öcalan da ERNK’nin ilanıyla Kürdistan halkına *“Yeni bir sayfa açılıyor. Bu görkemli bir direnme sayfasıdır. İyi niyetli olan, direnmek ve kurtuluş isteyen herkese bu sayfada adını yazma hakkı vardır. Geçmişte suçu ve günahı ne olursa olsun. Ama gerçekten tüm içtenliği ve dürüstlüğü ile tarihe bu biçimde katılmak istiyorsa bu hak, herkese verilmelidir”* ulusal birlik ve bütünlük çağrısında bulunuyordu.

ERNK’nin ve Önder Öcalan’ın çağrılarına cevap veren Kürdistan halkı yüzlerce gencini devrim saflarına gönderiyordu. Özellikle Botan’ın her dağında bulunan köylerdeki gençlerin PKK saflarına katılımı, yenilmez bir gerilla ordulaşmasına evriliyordu. Botan’ın, Hilal, Mijin, Guyîna, Zivinga Şikaka, Deşta Lala, Berkevîr, Spîndarok, Serê Dehlê, Avgamasiya, Omyanûs, Hol, Kalê gibi köylerden gençlerin saflara akın

etmesi, sömürgecilğe karşı isyan bayrağının daha güçlü dalgalanmasını ifade ediyordu. Zulme karşı savaşa, direniş zorunluluğu sebep olmuştu. Meşru görülen bu savaşa, zulme uğrayanlar, direnişi kutsayarak katılıyordu.

Eğîd, kış mevsimi boyunca Önder Öcalan ile çok sıkı tartışmalar yürütmüştü. Baharla birlikte Önder Öcalan'dan aldığı güç ve eğitimle bir grup arkadaşıyla tekrar yönünü Başurê Kürdistan'a vermişti. Önder Öcalan'ın yeni döneme dair *'Partiyi ve halkı, devrim için örgütlemeye ve yönetmeye cesaret edelim'* talimatını da beraberinde getirmişti. Eğîd ve grubu, KDP'nin tezgahında örülmüş ihanet ağından bihaber ulaştıkları Haftanîn alanında yörede ŞUÎ'ler olarak tanınan (Irak Komünist Partisinin) pususuna düştü.

Düştükleri pusuda, direnişin ozanı, savaşlarında hayatlarını davalarına adayanların şarkılarını söyleyen Sefkan (Celal Ercan) yaralandı. Ozan Sefkan'ı kurtarmaya çalışan Mesut (İdris Ökmen) Delil (Abdullah Gülseren) ve Riyad'ın (Abdurrahman Aydemir) ortasına bir roketatar gülesi isabet etti. Bu roketatar gülesi gruptan her dört gerillanın yaşamını yitirmesine neden oldu. KDP'nin güdümünde bulunan bu uydu örgüt üzerinden PKK'ye darbe vurulmak istenmişti. PKK gerillaları ilk defa toplu kayıp vermişti. Eğîd ve grubu, ağır kayıplarına rağmen düştükleri pusuyu çatışmaya çevirip Irak Komünist Partisi güçlerine ağır kayıplar verdirmişlerdi. Denetiminde ilk defa bu kadar gerilla vuruluyordu. Vurulan her bir arkadaşını yıllardır tanıyordu. Onlarla nice anıları vardı. Acının dili yoktu; gayri, intikam ve anılarını yaşatma dışında.

İhanetin döl yatağı Barzanilerin çıkar aracına dönüştürdüğü KDP'nin paravan bir kolu olan Irak Komünist Partisinin mensupları (ŞUÎ'ler) PKK gerillalarına saldırmıştı. Fakat

karşılarında bir devrimin ağır yükünü kaldırma sorumluluğunun bilinci ile her adımda tehlikeleri alt ede ede yürüyen Egîd vardı. PKK, KDP ile ulusal birlik temelinde ittifak geliştirmişti. Fakat KDP bu ittifakla PKK'yi denetimine alma ve hizmetine koymayı amaçlamıştı. Barzanilerin hanedan örgütü KDP yoksul Kürt halkının zenginliklerini pazarlayarak dünyanın sayılı para baronları arasına girmişti. KDP, Kürt halkının özgürlüğü için mücadele eden birçok örgütü ve önderi tasfiye etmiş, kurduğu bu düzene ses çıkaran nice dürüst yurtsever insanın kanını, kurduğu komplolarla dökmüştü.

PKK gerillalarının Eruh'ta eylem yapmasından sonra KDP, PKK'nin bağımsız demokratik özgürlükçü ruhunu ortadan kaldırmak için güdümündeki örgütleri devreye koymuştu. PKK'ye açıktan saldırmak yerine, ilişkide olduğu KUK ve UDG (Ulusal Demokratik Güçbirliği) içinde yer alan birçok örgütü gizlice yürüttüğü saldırılar da kullanmıştı. Ve en son ise Nisan ayının ortalarında Irak Komünist Partisinin mensuplarını gerillanın üzerine salmıştı. KDP'nin, bu paravan örgütlerini PKK'nin üzerine salması çıkarları gereği idi. KDP, bu saldırılarla gelişen çatışmaları bahane ederek gerillaya karşı açıktan tavır almayı amaçlıyordu.

Bu tavır çok geçmeden açığa çıkmıştı. KDP yönetimi '*PKK, ittifak gücümüze saldırdı*' diyerek gerillaya karşı her yerde şiddet temelinde tavır alma kararına gitmişti. Barzaniler "*PKK'liler nerede bulunursa yakalanmalı ya da vurulmalı*" fermanını tüm güçlerine salmıştı. Başurê Kürdistan'da PKK'nin varlığını bitirmeyi hedefliyordu. KDP'nin gizli ve derin sahipleri, PKK'nin varlığını kendileri açısından büyük bir tehlike olarak görüyordu. Zaten KDP'yi hiçbir Kürt isyanının çıkmaması için kurmuşlardı. Eğer bir Kürtlük olacaksa veya Kürtlükten söz

edilecekse de bu sadece kendileri tarafından yapılabilirdi. Lakin tarih bir ders arenasıydı. Geriye dönölüp bakıldığında sis örtüsü dağılırdı. Elbet birgün her şey ortaya çıkacaktı. Gömlü ve gizli tutulan gerçekler dile gelecekti.

PKK, Eruh ve Şemdinli eylemleri ile kölelikten kurtuluş savaşını ilan etmişti. İşte bu eylemler derin ve gizli güçlerin maşası olan bu hanedan ailenin tüm hesaplarını altüst etmişti. KDP, PKK'ye karşı açıktan savaş kararı almıştı. Ama bu savaş, PKK için tam bir tuzaktı. Ve bu tuzağa düşölmemesi gerekiyordu.

Sömürgeciliğin PKK içine de uzanan kimi aktörleri vardı. Ve bu aktörlerden biri olan Selim Hoca (Selahattin Çelik) iş başındaydı. Plan kusursuzdu. Selim Hoca, ŞUİ'lerin tahriklerini gerekçe göstererek gerillaları savaşa sürmüştü. Haftanîn alanında ŞUİ'lerin tahriklerine ve çatışma arzusuna denk bir rol oynayan Selim Hoca, bu çatışmayı geliştirmiş komutanlığını yaptığı gerillaları bu savaşın içinde yüzüstü bırakmış ve Botan'ın içlerine doğru kaçmıştı. Botan'da ise bir ağaya sığınarak partiden kaçmayı planlamıştı.

Irak Komünist partililerle savaş Haftanîn'in birçok cephesinde sürüyordu. Xabur'un kıyısında bulunan Çemtirkê Köyüne püskürtöl ŞUİ'ler, bu köyün camisine kaçmıştı. O kış Haftanîn'de PKK'nin yeni gerilla adaylarını eğiten Rohat ve Osiyan Köyünden gerilla saflarına katılan Hazım da Nisan yağmurlarından korunmak için Çemtirkê Köyünün camisine doğru yürüdü. Tıpkı Egîd'in grubu gibi bu iki gerillada gelişen savaştan habersiz, sınır hattında kuryelik görevini yürütüyordu. Rohat ve Hazım, camiye giderlerken o vakit camiye püskürtöl ŞUİ'ler, her iki gerillaya ateş açtı. Rohat ve Hazım Kara, caminin avlusunda vuruldu. Hazım Mergê (Cemil Bayram) ve Baver adlı

gerillalar ise günboyu süren çatışmalarda yaşamlarını gerilla savaşına adanmışlardı.

Başurê Kürdistan halkı ve Sadık Ömer gibi yurtsever peşmerge komutanları bu savaşta PKK'nin yanında yer almıştı. PKK, onların özü ve kimliği idi. Reşo, yaralı halde bir köy evine sığınmıştı. Evde sadece yaşlı bir kadın vardı. O kadın, artık silahını dahi taşıyamayan Reşo'nun silahını alarak evinin penceresinde mevzilenmiş ve *“Bir ŞUÎ bile Reşo'yu vurmak için gelirse onu vuracağım”* diyerek gerilladan yana olan tavrını sergilemişti. Halk, taraftı ve ezilen bağrından doğan evlatlarına sahip çıkıp ayaklanarak ŞUÎ'lerin üzerine yürümüşü.

Sekiz gerillanın hayatını yitirdiği bu savaş çıkaran da, yürüten de Barzani aile hanedanlığının bölge sorumlusu olan Fazil Mutnî isimli peşmerge komutanıydı. KDP'nin oyununa gelen ŞUÎ'ler Haftanîn'deki yöre halkının da ayaklanmasıyla bölgeden atıldı. ŞUÎ'lere yine KDP sahip çıkmıştı. Zap ve Metîna alanında bulunan kamplarına onları yerleştirdi. Selahattin Çelik'in de kışkırttığı bu savaşa, PKK Merkez Komite Üyesi Abbas, müdahalede bulunarak çatışmaların son bulmasında etkili olmuştu.

Botan'da ise o bahar kıyasıya bir savaş sürüyordu. Gabar'da karlar erimiş, Nisan yağmurları, otları büyütmüşü. O kış Gabar'da bir sığınakta üstlenen Yaser ve grubu, baharın gelişyle Basa (Güçlükönak) çevresinde pratik faaliyete başlamıştı. Yedi kişiydiler. Herkese ve herşeye, eskisi gibi yaklaşıyorlardı.

Devlet de durduramadığı gerillaya karşı o kış, yeni taktiklerin arayışı içine girmişti. En belirgin taktiği ise gücünü halktan alan gerillayı bu gücünden koparıp koruculuk, kontrgerilla ve ajan

yapıları devreye koymaktı. Bu taktikle halka yönelik baskıları arttırıp halkı devrimden koparmaya çalışıyordu.

Bahattin Artuk, Haruna'da bilinen adıyla Baho'ya, henüz küçük bir çocukken babası *"Bunun elinden bir iş gelmez. Bu avare ve yaramaz biridir. Bunun ne halkına ne de kendisine hayrı olur. Lanet olsun böylesi evlada"* demişti. Çevresindekilere aldırmadan beddualar etmişti. Baho, büyüdükçe babasının çevresi onun neden böyle beddualar ettiğine anlam vermeye başlamıştı. Baho tıpkı bir tilki gibi kurnaz, sinsi ve ödlelel biriydi. Yörede hırsızlığını yapmadığı tavuk ve hindi kümesi kalmamıştı. Toplumsal değerlerden yoksun oluşu, onu yöre halkının nefret ettiği biri kılmıştı. Büyüdükçe işleri büyüttmüş topluma karşı yüz kızartıcı suçlar işlemişti. İşlediği yüz kızartıcı suçlardan arandığı için dağlarda mahkum olmuştu. Haruna mıntıkasındaki mahkumların el ayak işlerini yapma karşılığında onlara sığınmıştı. Baho'yu eskiden eşkıya olan ve devletten kaçarak dağlarda yaşayan, sonraları gerillalara katılan Kör Cemal'in yanında gören yurtsever milisler, o birkaç seferde dahi olsa ondan duydukları nefretten dolayı yönlerini değiştirmişlerdi.

Bindokuz yüz seksen beş yılının başından itibaren devlet, gerillanın yenilmezliği karşısında kendi kanunlarından kaçıp dağları mesken tutan mahkumlara sığınmıştı. Onlarca askerini vuran Jırka aşiretinden aradığı kişileri de affederek onlara silah dağıtmıştı. Tahir Adıyaman, onca askeri vurmasına rağmen tek bir saat dahi tutuklanıp yargı karşısına çıkarılmadan affedilmişti. Yasalarına göre idam edilmesi gereken nice böyle kişi, PKK'ye karşı savaşması karşılığında affediliyordu. *'Ne mutlu Türküm diyene! Bir Türk dünyaya bedeldir!'* diye palavraları diline pelesenk eden devlet, bu sloganlarını unutmuş, onca askerini

gözünü kırpmadan vuran Kürtleri, ihanetleri karşılığında paraya boğmuş, yasal silahlarıyla donatmıştı. Tahir Adıyaman, çevresindeki adamlarına *“Ben PKK’nin düşüncelerine katılmıyorum. Çünkü PKK, insanları eşit görüyor. Ağalığa karşıdır. Şimdi ben ve çobanımız Heso nasıl eşit olabiliriz ki? Ben koskocaman bir aşiretin ağasıyım, Heso ise benim kapımda it bile olamaz! Siz söyleyin, benle Heso, bir ve eşit olabilir miyiz?”* diyordu. Ona *“Tahir ağa, sen de Heso gibi bir insansın, senin ondan neyin fazla?”* diye yanıt verdiklerinde ise kibirinden önünü dahi göremeyecek kadar körleşiyor ve susuyordu.

Devletin tek umudu mahkumlara af çıkartıp onların PKK gerillasına katılmasını engellemek ve bu mahkumları çıkardığı af ve verdiği para karşılığında gerillaya karşı kullanıp savaştırmaktı. Bu mahkumlardan, Türk ordusunun askerlerini dahi vuranlar af kapsamına alınmıştı. Askerlerinin ölüsüne hiçbir değer biçmeyen devlet, askerlerinin katillerini PKK’ye karşı savaşmaları karşılığında affedecek kanunlar çıkarmıştı. Türk devleti, bu mahkumlara *‘Dağdaki gerilla birimini imha ettiren, bildiren, onlarca asker vurmuş olsa bile serbest bırakılacak ve servet sahibi olacak’* diyordu.

Bu mahkumlardan birkaç mert ve yiğit insan dışında, birçoğu devletin bu af kanununa koşmuştu. Bu mahkumların ayak işlerini yapan Baho’nun diğer mahkumlara göre büyük bir suçu da yoktu. Mihemedê Hesên, Sêrt’te, devlete yaptığı ajanlıkla tanınan bir kişiydi. Baho’yu Sêrt’e çağırarak onu Basa ve Haruna’da gizlice korucubaşı yapmıştı. Mihemedê Hesên, ağalık konumunun nüfuzunu kullanarak kontrgerilla örgütlemelerinde bulunuyordu. Korucubaşılık görevini verdiği Baho’yu tercih ederken onun yapısını çok iyi biliyordu. Baho’nun, para karşılığında her şeyini satacak kadar ahlaksız ve

düşkün bir tip olduğunu biliyordu. Baho ödlekti ama kurnazlık ve kötülük yapmada sınırı yoktu.

Yaser ve Hasan Cabadek öncülüğünde, Gabar'dan Haruna ovasına inen gerillaların Baho'nun gizlice yürüttüğü korucubaşılık ve ajanlıktan haberi yoktu. Ve eskiden kırsal arazide birçok defa birlikte kaldıkları ve tanıştıkları bu mahkumların, devletin af kanununa koştuklarını da bilmiyorlardı. Bu mahkumlar birçok kez gerillaların yanında kalmıştı. Birlikte yedikleri ekmeğin, içtikleri suyun yarattığı bir güven vardı aralarında. Dilopkê Köyünden olan Emin, Remoyê Pîrê, Şîrîn Pîrê, Elo Pîrê, Gûrî Pîrê adlı mahkumlar da devletin affına sığınanlardandı.

Devlet halka ve kendisine karşı ağır suçlar işleyen mahkumları ise tek bir şartla affediyordu. Gerillaya darbe indirme şartı. Baho, Haruna'da bulunan gerilla birliğini iyi tanıyordu. Dağlardaki eşkiyaların ayak işlerini yaptığı sırada onları tanımıştı. Remoyê Pîrê ve adamları ile beraber o kışboyu, alanlarına gelecek gerillaları baharda nasıl pusularına düşürecekleri üzerine av planları yapmıştı. Gerillalar, bu mahkumları tanıdıkları için muhakkak ilişkiye geçeceklerdi.

Yaser'in komutasında bulunan gerillalar, dağlık bir arazi olan Gelyoka'da köylülerin Şikefta Xezal diye adlandırdığı mağarada birkaç gündür konumlanmıştı. Nisan ayının başıydı. Gelyoka, rakımı düşük kırsal bir arazi olsa da Gabar gerillasının Haruna mıntikasındaki geri çekilme bölgesiydi. Onlarca irili ufaklı belde ve köyden oluşan Haruna mıntikasında gerillalar, bahara güçlü bir başlangıçla girmeyi, sömürgeciler üzerine eylemler düzenlemeyi planlıyordu.

On Beş Ağustos Eyleminden sonra Türk ordusu, Botan'ın birçok köyüne karakollar yaparak askerlerini yerleştirmişti. Böylesi kaba yönelimlerle gerilla savaşının önünü almaya çalışıyordu. Cenneti andıran Gabar'ın güzel iki köyü vardı. Bitişik olmalarından kaynaklı yöre halkının Ayn û Bênat diye adlandırdığı köylerde bulunan karakol askerleri, Gelyoka arazisine doğru operasyona çıkmıştı. Operasyon planlamalarına göre, Dicle Nehrinin Gabar'a bakan yüzünde, Gelyoka'nın alt kısmında bulunan Bana Köyü karakolundaki askerler de bu operasyona katılacaktı. Böylelikle her iki karakolun askerleri Gelyoka arazisini alttan ve üstten aralarına alıp arama tarama faaaliyeti yürütecekti.

Gelyoka'nın derin vadisinde bulunan gerillalar, o sabah başlayan bu operasyonu fark edememişlerdi. Bana Karakolunun askerleri, zorla önlerine kattıkları o köyden olan Abdullah'ın öncülüğünde ilerliyordu. Bana'da bulunan askerlerin komutanı araziden işittiği kurşun sesleri üzerine öncüleri olan ve silah zoruyla operasyona çıkardıkları Abdullah'a dönerek *“Bu silah sesleri de neyin nesi?”* diye sordu. Abdullah, daha ağaçları yapraklarını açmamış ve Gabar'ın eklentisi olan Gelyoka'nın çıplak ve biraz da dar olan arazisinin yapısına dayanarak gerillaların orada bulunacaklarına ihtimal vermeden komutana *“Kesin Ayn û Benat Köyünden gelen askerler avlanmıştır. Arazide yaban keçileri çok. Onlara ateş açıyorlardır”* diyerek cevap verdi. Komutan onun bu sözlerine gülerek *“O zaman bugünkü yemeğimizde et var”* dedi.

Ağzından çıkan bu sözler daha yeniydi. O esnada komutanın telsizinden kodunu çağırdılar. Telsizin mandalına basan Bana Karakol Komutanı *“Size doğru yaralı halde gelen bir terörist var. Onun önünü tutun”* anonsunu aldı.

Ayn û Benat Köyünden operasyona çıkan askerler kendilerini, vadide görüntülerini aldıkları çoban sandıkları kişilerin yanına bırakarak onlardan Bana Köyünden gelen askerleri görüp görmediklerini soracaklardı. Askerlerin komutanı vadiye inmeden önce keskin nişancılarını kendilerini savunacak biçimde konumlandırmış ve öylece askerlerin önünde vadiye inmişti.

Mele Bedri, PKK gerillalarının Gabar'a gelişiyle birlikte gerillaya katılmıştı. Evli ve yedi çocuğu vardı. Gabar'ın Findikê Dağında bulunan köyü Zivinga Şikaka'nın en yoksul insanıydı. PKK gerillalarını tanımadan önce çevre köylerde imamlık yaparak ailesinin geçimini sağlıyordu. PKK gerçekliğini tanıdıktan sonra, hiçbir tereddüt yaşamadan silahlanarak devrim safılarına katılmıştı. İmam olduğu için belli bir bilgi birikimine sahip, güçlü hitabıyla yörede PKK'nin gelişip kabullenmesinde çok emeği olmuştu. Mele Bedri, sömürgeciliğe ve toplumun geriliklerine çok öfkeliydi. Çevresine daima *"Eğer halkımızın belli oranda dini bilinci olsaydı halkımız, devletin yaptığı zulümlere iki gün dahi tahammül etmezdi. Ama halkımız ne dini bir bilince sahip ne de siyasi bir bilince. Sömürgeciler ülkemizde o kadar vahşi, o kadar barbar davranmışlar ki insanlarımız kapkaranlık bir yaşıntının içine sürüklenmiş. Dini yönden kısmen aydınlanmış bir insanda, zerre kadar şeref ve haysiyet varsa mutlaka sömürgeciliğe karşı isyan etmek zorundadır"* demişti.

Mele Bedri, mağarada uyuyan arkadaşlarının nöbetçisiydi. Çoban, onların kaldığı mağaranın önüne kadar hayvanlarını sürmüştü. Kendisini gören çobanın yanına gidip ona kim olduğunu soracaktı. Çobana doğru birkaç adım atmıştı ki kendilerine doğru gelen askerlerle göz göze geldi.

Askerler çoban olduğunu sandığı kişiye doğru ilerlerken Mele Bedri'nin silahının namlusundan çıkan mermilerin içinde kalmıştı. Namlusundan çıkan kurşunların gölgesinde oldukları yerde mız gibi çakılan askerler kıpırdamıyordu. Komutan, her ne kadar askerlerine avazı çıkana dek bağırarak “*Ateş serbest*” dese de askerlerin namlusundan henüz tek bir kurşun bile Mele Bedri'ye doğru gitmemişti. Ama askerlerin komutanının öngürüsü ile tepede MG-3 silahıyla mevzilenen keskin nişancı, askerleri tek tek vuran Mele Bedri'yi yere yığmıştı.

Mağarada uyuyan gerillalar sesleri duyar duymaz silahlarını kaparak dışarı çıktı. Mağaradan ilk çıkan Bana Köyünden gerillaya katılan Mihemed Şerif'ti. Mele Bedri birkaç metre ötede kanlar içinde kalmıştı. Mele Bedri'nin yerdeki cansız bedenini gördü. O öfkeyle askerlerin üzerine seri atışlar yapıp yürüdü.

Bütün o askerleri tek tek vuracaktı. Askerler, Azrail'in ölüm tırpanı gibi üzerlerine doğru gelen Mihemed Şerif'in cesareti karşısında şok olmuş, donup kalmıştı. Fakat o ana kadar elindeki silahın kendisine ait olmadığını, elini rextına atınca anladı. Elindeki silah bir başka arkadaşına aitti. Uykulu gözlerle mağaradan aniden çıkıp çatışmaya öfkeyle müdahil olmuştu. Hızla geri dönerek rextının şarjörlerinin uyduğu G-3 silahını almaya giderken tepedeki keskin nişancı onu sırtı dönükken omuzundan yaraladı. Yaralı olmasına rağmen silahına ulaşabildi. Mihemed Şerif'in silahına doğru gitmesinden dolayı zaman kazanan askerler, hızla bir kademe geriye çekilerek o sırada silahlarını kuşanan gerillalara karşı üstün bir konuma ulaşmıştı. Keskin nişancı, oracıkta korkudan bir kayanın dibine sinip sığınan, tek suçu hayvanlarını o vadiye otlatmaya çıkarmak olan çobanı da vurdu. Gerillaların o daracık vadide daha fazla

çatışması zordu. Askerlere gelecek güç ve takviye, kuşatılmaları ve imha olmaları anlamına gelecekti. Bu yüzden Yaser ve grubu, çatışmayı daha fazla uzatmadan ön cepheleleri olan Haruna'ya yönünü verdi.

Sömürgecilik, vahşi zorbalıktı. Cenazelere hakaret ve işkence etmek, Türk ordusunun genlerinden kalmaydı. Askerler, Mele Bedri ve çobanın cenazelerini yerde sürükleyerek çobanın ailesinin olduğu çadırlara götürdü. Çobanın cebinde kimliği vardı. Ve askerler bu kimlik bilgilerine dayanarak cenazeleri oraya götürmüştü. Sorî Koçerlerinin korku dolu bakışları altında işkence ve hakarete uğrayan cenazeler teşhir ediliyordu. Askerlerin komutanı çobanın ailesini cenazenin üstüne getirip *“Bu sizin oğlunuz”* dedi. Çobanın babası *‘Öliye bunu yapan, canlıya ne yapmaz ki’* diye içinden geçirmiş olacak ki oğlunun kilometrelerce yerlerde sürüklenen kanlar içindeki cesedine baktıktan sonra komutana *“Yemin ederim ki ben bunu tanımıyorum”* dedi. Komutan, çobanın babasının gözlerindeki korkunun kendisine kazandırdığı hazla elinde tuttuğu kimliği onun yüzüne doğru sallayarak *“Bak bu oğlunun kimliği. Sen oğlunu nasıl tanıımıyorsun?”* diye sordu. Fakat çoban'ın babasının korkusundan duyduğu hazzı yitirmemek için onun inkar etmesini daha fazla üstelemedi. Onlar korkmalıydı ki sömürülsünler! Onlar oğullarının cenazesini tanımadıklarını söyleyecek kadar kendilerini inkar etmeliydiler!

Eruh, Şemdinli, Gundikê Melê, Elkê ve Deşta Lala eylemleriyle mat olan paralı apoletli generaller, satranç tahtasındaki eski hamlelerin tümünü bir kenara bırakarak farklı hamleler ve taktiklerle oyun sahnesine çıkıyordu. Onların zulüm tarihlerinden kalma, sayısız tecrübe, deneyim ve oyunları vardı.

Gerillalar şehit düşen arkadaşları Mele Bedri'nin intikamını almak için Haruna'ya geçmişlerdi. İhanet sinsiydi. Ve birçok kirli yüzü vardı. Gerillaların, Haruna mıntıkasında bulunan Dilopkê Köyünde oturan Emin Dilopkê ve Mala Pîrê denilen aileden Elo Pîrê, Remo Pîrê, Gurî Pîrê ve Şîrîn Pîrê ile mahkum olmalarından kaynaklı ilişkileri vardı. Gerillaların ne Baho'nun korucubashılığından haberi vardı ne de bu mahkumların kendilerini affetirme karşılığında devletle anlaştıklarından. Baho ve Mala Pîrê çetesiyle ilişkiye geçmişlerdi.

Haruna gerilla gücü, Geliyê Zawê'de bu kişilerle görüştü. Komplonun büyüklüğünden habersizlerdi. Bu hainlerin para kazanma hırsıyla gözlerinin kör olduğunu bilmiyorlardı. Emin Dilopkê, Remoyê Pîrê ve Baho uzun süredir Yaser'in grubu üzerine nasıl bir komplo kuracaklarını planlıyordu. O daracık vadide bulunmaları komplo kurmalarına da gerek bırakırmıyordu. O daracık, derin ve sarp olmayan vadide nereye gidebilirlerdi ki?

Baho, Elo Pîrê, Remo Pîrê, Gurî Pîrê ve Şîrîn Pîrê'nin de katıldığı kapsamlı bir operasyonla askerler, şafak vakti Geliyê Zawê'de bulunan gerillaları kuşatmaya alınca Yaser ve grubu, ipuçlarından yola çıkarak komplonun iç yüzünü çözmüştü. Çünkü o vadide olduklarını bir tek Emin Dilopkê ve Remo Pîrê biliyordu. Fakat iş işten geçmişti. Yaser, mahkum kaldıkları arazide kurtuluşlarının imkansız olduğunu bildiği için üzerindeki örtgütsel dökümanları ve çantasında bulunan parayı ateşe verdi. Beş kişiydiler. Vadi sessiz bir bekleyişin ızdırabında inliyordu. Kurşunlar ve bombalar o sessizliği parçalarcasına vadiye düşmeye başladı. Beş gerilladan ikisi olan Ahmet Sevilgen ve Mehmet Sevilgen amca çocuklarıydı. Yan mevzilerinde üzerlerine doğru gelen askerlerle çatışan Hasan Cabedek'le

birlikte sınırda kaçakçılık yaparlarken gerillalarla tanışmışlardı. Hasan'la beraber nice sefer sınır hattında gerillalara kuryelik yapmışlardı.

Fakat gerilla mücadelesi onlardan daha fazla şey bekliyordu. Beklenen cevabı vermek için varlıklarını adayacakları mücadelelerine özgürlükleri için bir bütün katıldılar. İşte yine yan yanaydılar ve namlularından çıkan mermiler nice askerin ölüsünü seriyordu o vadinin kurak yatağına. Nuri ve Yaser ise vadinin karşısına düşen mevzilerinde çarpışıyordu. İlk önce Mehmet Sevilgen yaralandı. Hasan ve Ali ona *“Heval biz düşmanı oyalayacağız. Sen de henüz tutulmayan vadinin sonuna doğru geri çekil. Arkadaşlara Emin Dilopkê ve Remoyê Pîrê'nin bize düzenlediği komployu anlat”* diyerek Mehmet'in kendisini kurtarması için onu ikna etmeye çalıştılar. Mehmet'in yaralarından akan kana bulanmış elleri onlardan ayrılmak istemiyordu. Fakat kollarından yara almıştı ve artık savaşamıyordu. Mehmet arkasını dönüp onlara baktı. Ve tekrar vadinin sonuna doğru adımladı ama kulağında, çatışan arkadaşlarının haykırdığı Herne Peş Marşının seslerini de götürerek.

Hasan Cabadek, Hezex'in Bafê Köyündendi. Arkadaşlarının hepsi vurulmuştu. Vurulmadan önce onların sloganları ve çatışma esnasında okudukları devrim marşlarını vadinin kıyısında çatışmayı izleyen köylüler işitiyordu. Yaser'in mevzisine baktı. Onlarca düşman askerini, mih gibi yerine çakan bir direniş sergilediği mevzisinde silahının sesi kesilmişti. Direnişleri halkın tarihine yazılacak bir hazineydi. Hasan Cabadek, devrimci yurtsever bir karakteri bünyesinde somutlaştıran, kendisiyle beraber her zaman çevresini de ayaklandırmış mütevazî ve güçlü komuta meziyetleriyle o güne

kadar birçok eylem ve çalışmaya iştirak ederek büyük bir miras bırakmış ve o direniş hazinesine büyük değerler katmıştı.

O da ağır yaralanmıştı. Yönünü askerlerin henüz tutmadığı vadinin sonuna verdi. O, Mehmet'in koşullarında geri çekilmiyordu. Onu savunabilecek hiç kimse kalmamıştı. Onun geri çekildiğini gören, operasyonu koordine eden askerlerin komutanı telsizle Hasan'ın gittiği yöne doğru helikopterlerle askerleri ve Baho'nun korucularını indirmişti. Hasan Cabedek önünü tutan askerlerden habersiz vadinin sonuna doğru ilerliyordu. İki ayrı mevziden üzerine ateş açılan Hasan Cabedek vuruldu. O vadide direnen beş gerilladan dördü, o vadiden çıkamadı. Biri ise yaralı çıkmayı başarmıştı. Fakat bir hafta sonra Mehmet Sevilgen'i de araziye çok iyi tanıyan Baho'nun adamları bulup vurdu.

Onlarca askerin öldürüldüğü bu çatışmada, askerler ve Baho'nun korucuları arasında '*Hasan Cabedek'i kim vurdu*' tartışması da ortaya çıkmıştı. Bu çatışmanın nedeni ise alınacak para ödülüydü. Hasan Cabedek'e ateş açan iki mevziden birinde bir binbaşı, diğerindeyse Baho'nun korucularından Ahmo vardı. Binbaşı para ödülünü almak için "*Onu ben vurdum*" diyordu. Baho'nun korucusu Ahmo ise "*Asıl ben vurdum*" diyerek itirazda bulunuyordu. Yaptıkları incelemeler sonucu ödülü Baho'nun korucularından olan Ahmo'ya verdiler. Ahmo, Haruna'nın Şikefta Spî Köyündendi. Çatışmada vurulan Hasan Cabedek ise Şikefta Spî'ye birkaç kilometre uzaklıktaki Bafê Köyündendi.

ŞUİ'lerin on beş Nisan'da başlattığı savaş, yirmi Nisan'da püskürtülmüştü. Ertesi gün gerilla komutanlarının yaptığı toplantıda Egîd, kısa, açık ve kesin üslubuyla bu toplantıda şunları söylemişti:

“Örgütsel, pratik sorunlara ilişkin değerlendirmeler var. Genel bir hoşnutsuzluk var. Parti kararlarının uygulanmamasından şikayet ediliyor. Siyasal koşullar, halkın ve düşmanın durumu, savaşçı potansiyelimiz uygun olmasına rağmen yeterince savaşı geliştirmeme durumu var. Kendimizi sınırlama, daraltma, insiyatif kullanmama durumu var. Parti çizgisinin asgari düzeyde kavranması bile devrimci insiyatifi ve yeterli devrimciliği tutturmaya uygun bir durum olduğu halde bu, kadrolar tarafından istenen düzeyde sergilenemiyor. Belli bir gelişmeden sonra hep üstten talimat bekleme yoluna gidiliyor. Pasif bir bekleme içine giriliyor. Önemli kayıplara ve gelişmeme durumlarına yol açan bu durumu mutlaka aşmamız gerekiyor. Daha büyük hedeflere, eylemlere, ayaklanmalara ulaşmada herhangi bir engel tanımamamız gerekir. Parti çizgisi mekanik kavranmamalı. Koşulları varsa büyük eylemlere ve ayaklanmalara, alan kurtarıp kentleri ele geçirmeye girişmemiz yararlı olacaktır. Bunlar yenilgi ile sonuçlansa bile muazzam bir gücü ortaya çıkaracaktır. Bir saldırı savaşı yürütüyoruz. Devrimci savaş, bir saldırı savaşıdır. Ama birçok birimimizden haber alınamıyor. Gelişmelere yol açacak eylemler yapılamıyor. Kabuğuna çekilme ve pasif savunma konumuna düşme durumu var. Hazırlık teriminin yanlış anlaşılma durumu var. Halkı savaşa hazırlama, halkı eğitip bilinçlendirme, örgütleme yaratıldıktan sonra halkı eyleme kaldırma anlayışı, var olan haliyle yanlıştır. Aslında halkımız, savaşı ve devrimi istiyor. Eylemlerde isabet ve süreklilik, halkımızı savaşa çekecektir. Dersim’den buraya olan hat, devrimci savaş hattımızdır. Savaş muhakkak bu alanda geliştirilmelidir. Ve savaşı bu hatlarda yoğunlaştırmalıyız da. Halkımızı çeşitli biçimler ve eylemlerle mutlaka isyana kaldırmalıyız. Askeri mücadeleyi geliştirmeli ve sürekli bir saldırı konumunda bulunmalıyız”.

BİRİNCİ CİLDİN SONU